

**Plan Urządzenia Lasu
dla Nadleśnictwa Jeleśnia
na okres 01.01.2025 – 31.12.2034**

**REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH
W KATOWICACH**

PLAN URZĄDZENIA LASU

NADLEŚNICTWO JELEŚNIA

**na okres gospodarczy
od 1 stycznia 2025 r. do 31 grudnia 2034 r.**

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY

Kierownik
Pracowni UL

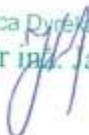
Kierownik Pracowni urządzania Lasu
mgr inż. Paweł Bednarczyk

Paweł Bednarczyk

Zastępca
Dyrektora Oddziału

Zastępca Dyrektora Oddziału
mgr inż. Jan Lach

Jan Lach

Dyrektor Oddziału

Dyrektor Oddziału
mgr inż. Zdzisław Spendeł

Zdzisław Spendeł

**Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej
Oddział w Krakowie**

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Krakowie ul. Senatorska 15, 30-106 Kraków
tel. 12 421 95 42, faks 12 421 66 94 sekretariat@krakow.buligl.pl www.buligl.pl NIP: 525-000-78-85

Wykonano na zlecenie
Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach
Kraków 2024

Wykonawca
Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Krakowie
ul. Senatorska 15, 30-106 Kraków
tel. 12 421 95 72, faks 12 421 66 94
e-mail: sekretariat@krakow.buligl.pl

**Program ochrony przyrody opracował
zespół w składzie:**

mgr inż. Marek Szeremeta
mgr inż. Jacek Kołodziej
mgr inż. Szymon Kulinowski
mgr inż. Przemysław Krok

Spis treści

WSTĘP	11
1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NADLEŚNICTWA	15
1.1. Położenie	15
1.1.1. Regionalizacja przyrodniczo-leśna	20
1.1.2. Położenie fizyczno-geograficzne	21
1.1.3. Charakterystyka mezoregionów	22
1.1.4. Przynależność geobotaniczna.....	23
1.2. Klimat	24
1.2.1. Zmiany klimatyczne	28
1.3. Wody powierzchniowe, podziemne, tereny źródliskowe, retencja	32
1.4. Rzeźba terenu i budowa geologiczna.....	36
1.5. Gleby	37
1.6. Typy siedliskowe lasu	39
1.7. Struktura użytkowania ziemi w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa	40
1.8. Ilość i wielkość kompleksów leśnych.....	40
1.9. Funkcje lasów	42
1.10. Podział na gospodarstwa	45
1.10.1. Lasy o zwiększonej funkcji społecznej.....	47
1.11. Zestawienie typów drzewostanów i orientacyjne składy odnowień	49
1.12. Wybrane zagadnienia z zakresu turystyki i rekreacji	51
2 SZCZEGÓLNE FORMY OCHRONY PRZYRODY	56
2.1. Rezerваты przyrody	57
2.1.1. Rezerwat przyrody „Pilsko”	59
2.1.2. Rezerwat przyrody „Romanka”	60
2.1.3. Rezerwat przyrody „Pod Rysianką”	61
2.1.4. Rezerwat przyrody „Madohora”	62
2.1.5. Rezerwat przyrody „Szeroka w Beskidzie Małym”	63
2.1.6. Rezerwat przyrody „Gawroniec”	64
2.1.7. Rezerwat przyrody „Grapa”	65
2.1.8. Rezerваты w zestawieniach tabelarycznych.....	66
2.1.9. Rezerваты proponowane	76
2.2. Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000.....	76
2.2.1. Beskid Żywiecki PLH240006.....	81
2.2.2. Beskid Mały PLH240023.....	129
2.2.3. Beskid Żywiecki PLB240002.....	164
2.2.4. Zestawienie przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono Obszary Natura 2000 w lasach Nadleśnictwa Jeleśnia (lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie)	173
2.2.5. Charakterystyka siedlisk przyrodniczych występujących na gruntach Nadleśnictwa	189
2.3. Parki krajobrazowe	204
2.3.1. Żywiecki Park Krajobrazowy	206
2.3.2. Park Krajobrazowy Beskidu Małego.....	208
2.4. Pomniki przyrody	209
2.5. Ochrona gatunkowa.....	213
2.5.1. Flora gatunki prawnie chronione i rzadkie	214
2.5.2. Fauna, gatunki prawnie chronione i rzadkie	226
2.6. Ostoje zwierząt chronionych	254

2.7. Parki narodowe	255
2.8. Korytarze ekologiczne	256
2.9. Organizmy związane z martwym i rozkładającym się drewnem	256
3 POZAUSTAWOWE FORMY OCHRONY PRZYRODY	258
3.1. Lasy o charakterze zbliżonym do naturalnego	258
3.2. Lasy o nadzwyczajnym bogactwie florystycznym i strukturalnym	258
3.3. Drzewostany 100-letnie i starsze, starodrzewia	259
3.4. Lasy na siedliskach wilgotnych	260
3.5. Baza nasienna	260
3.6. Drzewostany badawcze i doświadczalne	261
3.7. Bagna, moczary, torfowiska, wrzosowiska wyłączone z zabiegów gospodarczych lub zasługujące na wyłączenie z użytkowania	261
3.8. Kępy, grupy i pojedyncze egzemplarze starych drzew zasługujące na ochronę	262
4 WALORY PRZYRODNICZO – LEŚNE	263
4.1. Zespoły roślinne, roślinność potencjalna i aktualna	263
4.1.1. Systematyka zbiorowisk roślinnych (wg. W. Matuszkiewicza 2007)	264
4.2. Charakterystyka drzewostanów w aspekcie typologii urządzeniowej	265
4.2.1. Bogactwo gatunkowe i struktura pionowa drzewostanów	265
4.2.2. Pochodzenie	268
4.2.3. Zasoby drzewne	269
4.2.4. Zgodność składu gatunkowego drzewostanów z warunkami siedliskowymi	273
5. ZAGROŻENIA I FORMY DEGRADACJI EKOSYSTEMÓW LEŚNYCH	275
5.1. Ocena stanu zdrowotnego lasów Nadleśnictwa	275
5.2. Zagrożenia biotyczne	276
5.2.1. Choroby grzybowe	277
5.2.2. Szkodniki owadzie	278
5.2.3. Szkody od zwierzyny	279
5.2.4. Ochrona pożytecznej fauny	281
5.3. Zagrożenia abiotyczne	282
5.4. Czynniki antropogeniczne, bezpośrednie negatywne formy oddziaływania na środowisko leśne	283
5.4.1. Pożary	283
5.4.2. Zmiany stosunków wodnych i chemizmu wód	285
5.4.3. Imisje przemysłowe	285
5.5. Formy degradacji ekosystemu leśnego	286
5.5.1. Aktualny stan siedliska	286
5.5.2. Borowacenie	288
5.5.3. Monotypizacja	289
5.5.4. Neofityzacja	289
6 WYTTCZNE DO ORGANIZACJI GOSPODARSTWA LEŚNEGO, REGULACJI UŻYTKOWANIA ORAZ WYKONYWANIA PRAC LEŚNYCH	291
7 PLAN DZIAŁAŃ Z ZAKRESU OCHRONY PRZYRODY	294
7.1. Kształtowanie stosunków wodnych	294
7.2. Kształtowanie granicy polno-leśnej	294
7.3. Kształtowanie strefy ekotonowej	295
7.4. Ochrona bioróżnorodności	296
7.5. Rozwój rekreacji i turystyki	297
7.6. Edukacja ekologiczna i leśna	297

7.7. Wykaz map	298
7.8. Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody	299
8 ZAŁĄCZNIKI	307
8.1. Opinia Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach w sprawie sporządzonego projektu PUL wraz z POP i POS	307
8.2. Odpowiedź RDLP w Katowicach na opinię RDOŚ w Katowicach dotyczącą Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Jeleśnia na okres 01.01.2025 r.-31.12.2034 r.	321
9 LITERATURA	335
10 KRONIKA	339

Spis tabel

Tabela 1 Podział na leśnictwa	17
Tabela 2 Regionalizacja przyrodniczo-leśna gruntów Nadleśnictwa	20
Tabela 3 Podział fizyczno-geograficzny gruntów Nadleśnictwa	22
Tabela 4 Zasięg pięter klimatycznych w Beskidach (Hess 1965)	24
Tabela 5 Rozkład średnich miesięcznych temperatur i opadów dla miejscowości Korbielów 1999-2021	25
Tabela 6 Zestawienie typów i podtypów gleb w Nadleśnictwie Jeleśnia	38
Tabela 7 Syntetyczne zestawienie TSL w Nadleśnictwie Jeleśnia, wg stanu na 01.01.2025 r.	39
Tabela 8 Zestawienie wilgotnościowo - troficzne powierzchni siedlisk leśnych w Nadleśnictwie Jeleśnia	40
Tabela 9 Zestawienie powierzchni Nadleśnictwa	40
Tabela 10 Liczba i wielkość kompleksów leśnych w Nadleśnictwie Jeleśnia	41
Tabela 11 Zestawienie powierzchni leśnej wg głównych funkcji lasu	42
Tabela 12 Zestawienie powierzchni rezerwatów na gruntach LP	43
Tabela 13 Zestawienie powierzchni lasów ochronnych wg kategorii ochronności	44
Tabela 14 Podział na gospodarstwa dla powierzchni leśnej (zalesionej i niezalesionej).....	45
Tabela 15 Drzewostany zaliczone do gospodarstwa specjalnego w Nadleśnictwie Jeleśnia	46
Tabela 16 Typy drzewostanów i orientacyjne składy gatunkowe odnowień, wg typów siedliskowych lasu dla Nadleśnictwa	49
Tabela 17 TD i orientacyjne składy gatunkowe upraw dla siedlisk przyrodniczych w obszarach Natura 2000	50
Tabela 18 Urządzenia turystyczne w Nadleśnictwie Jeleśnia	52
Tabela 19 Inne obiekty kultury materialnej na gruntach zarządzanych przez N-ctwo Jeleśnia.....	55
Tabela 20 Zestawienie form ochrony przyrody na gruntach Nadleśnictwa	56
Tabela 21 Zestawienie rezerwatów przyrody w Nadleśnictwie Jeleśnia według grup i kategorii użytkowania	66
Tabela 22 Szczegółowa charakterystyka rezerwatów przyrody	69
Tabela 23 Działania dla realizacji celów ochrony w rezerwach przyrody	73
Tabela 24 Zestawienie obszarów Natura 2000 na gruntach Nadleśnictwa Jeleśnia	78
Tabela 25 Siedliska przyrodnicze z I Dyrektywy Siedliskowej w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006	83
Tabela 26 Gatunki objęte art. 4 Dyrektywy 2009/147/WE oraz gatunki zamieszczone w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006	89
Tabela 27 Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk będących przedmiotami ochrony w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006	90
Tabela 28 Cele działań ochronnych w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006	107
Tabela 29 Działania ochronne i działania monitoringowe ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006	109
Tabela 30 Siedliska przyrodnicze wymienione w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej w zasięgu SOO Beskid Mały PLH240023	130
Tabela 31 Gatunki objęte art. 4 Dyrektywy 2009/147/WE oraz gatunki zamieszczone w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG w zasięgu SOO Beskid Mały PLH240023	134

Tabela 32 Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk będących przedmiotami ochrony w zasięgu SOO Beskid Mały PLH240023	135
Tabela 33 Cele działań ochronnych w zasięgu SOO Beskid Mały PLH240023	145
Tabela 34 Działania ochronne i działania monitoringowe ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania w zasięgu SOO Beskid Mały PLH240023	149
Tabela 35 Gatunki ptaków stanowiące przedmioty ochrony Obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002	165
Tabela 36 Identyfikacja zagrożeń oraz działań ochronnych dla przedmiotów ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB2400002, które dotyczą Nadleśnictwa Jeleśnia	168
Tabela 37. Tabela XXII (IUL)	173
Tabela 38 Zestawienie siedlisk przyrodniczych i reprezentujących je zespołów roślinnych na obszarach Natura 2000 w Nadleśnictwie Jeleśnia	190
Tabela 39 Zestawienie gruntów Nadleśnictwa w zasięgu ŻPK	207
Tabela 40 Zestawienie gruntów Nadleśnictwa w zasięgu PK Beskidu Małego	209
Tabela 41 Wykaz pomników przyrody położonych na gruntach Nadleśnictwa	210
Tabela 42 Gatunki roślin chronionych i rzadkich stwierdzone na gruntach Nadleśnictwa Jeleśnia	215
Tabela 43 Wykaz fauny w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Jeleśnia (w tym na gruntach LP)	227
Tabela 44 Zestawienie stref ochronnych zwierząt	254
Tabela 45 Zestawienie miąższości drzew martwych	257
Tabela 46 Wykaz drzewostanów o charakterze zbliżonym do naturalnego	258
Tabela 47 Wykaz drzewostanów o nadzwyczajnym bogactwie florystycznym i strukturalnym	259
Tabela 48 Zestawienie powierzchni siedlisk wilgotnych w Nadleśnictwie	260
Tabela 49 Zestawienie obiektów bazy nasiennej w Nadleśnictwie Jeleśnia	260
Tabela 50 Bagna jako powierzchnie Nieliterowane w wydzieleniach (pow. leśna)	262
Tabela 51 Lokalizacja drzew zasługujących na ochronę	262
Tabela 52 Zestawienie powierzchni i miąższości drzewostanów wg grup wiekowych i bogactwa gatunkowego	266
Tabela 53 Zestawienie powierzchni i miąższości drzewostanów wg grup wiekowych i struktury pionowej	267
Tabela 54 Zestawienie powierzchni i miąższości drzewostanów wg rodzajów i pochodzenia oraz grup wiekowych	268
Tabela 55 Udział powierzchniowy i miąższościowy w klasach i podklasach wieku w Nadleśnictwie Jeleśnia	269
Tabela 56 Udział powierzchniowy i miąższościowy gatunków panujących wg stanu na 01.01.2025 r.	271
Tabela 57 Udział powierzchniowy i miąższościowy gatunków rzeczywistych wg stanu na 01.01.2025 r.	272
Tabela 58 Zestawienie ocen zgodności składów gatunkowych drzewostanów z siedliskowymi typami lasów	273
Tabela 59 Powierzchnie uszkodzonych drzewostanów wg. przyczyn i stopni uszkodzenia	275
Tabela 60 Zestawienie drzewostanów wg grup TSL, stanu siedliska i grup wiekowych (Wzór nr 21)	287
Tabela 61 Zestawienie powierzchni wg form degradacji ekosystemu leśnego – borowacenie	288

Tabela 62 Zestawienie powierzchni wg form degradacji ekosystemu leśnego	
- neofityzacja.....	290
Tabela 63 Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody w Nadleśnictwie Jeleśnia	
(Tabela nr XXIII).....	299

WSTĘP

Las na przestrzeni dziejów zawsze odgrywał dużą rolę w życiu człowieka. Dawał schronienie, żywił, dostarczał budulca. Początkowo użytkowanie zasobów leśnych nie przynosiło zmian w jego bogactwie naturalnym. Dopiero poczynając od XII w. w związku z intensywną kolonizacją na terenach leśnych oraz z przechodzeniem od dotychczasowej sezonowej gospodarki wypaleniskowej do stałej uprawy gruntów (trójpółowka) zaczęła się stopniowo wykształcać granica między lasem a gruntami nieleśnymi. Jednocześnie kształtowała się feudalna własność leśna w wyniku nadań i rozgraniczania obszarów leśnych między poszczególnymi właścicielami ziemskimi. W ślad za regulowaniem stosunków własnościowych ustanowiono przepisy ograniczające swobodę korzystania z cudzych lasów. Najstarszym takim dokumentem jest Statut Wiślicki Kazimierza Wielkiego (1347), wprowadzający ochronę (karę za wyrąb) dębów, pni bartnych, zabraniający samowolnego wypasu bydła i nierogacizny oraz wzniecania pożarów w lasach. Innym dokumentem, w którym można znaleźć elementy ochrony przyrody jest Statut Warecki Władysława Jagiełły (1423) zakazujący wycinania cisa, zwiększający liczbę gatunków drzew uważanych za cenne oraz zastrzegający kary za nielegalny wyrąb, a także ograniczający polowania na niektóre zwierzęta.

Za panowania króla Zygmunta Starego, w wydanym w 1523 r. Statucie Litewskim wprowadzono ochronę rzadkich, zagrożonych lub wymierających zwierząt łownych, do których zaliczono żubra, tura, bobra, sokoła i łabędzia niemego. Za czasów panowania króla Zygmunta Augusta w 1557 r. Sejm przyjął zakaz zbierania „młodych liszek”, a w 1578 r. król Stefan Batory wprowadził ograniczenia połowu ryb w Zalewie Wiślanym.

Wiek XVIII i XIX to czasy inwentaryzacji i ochrony obiektów przyrody żywej i nieożywionej, zapoczątkowane przez niemieckiego przyrodnika H. Conwentza. Idea ta znalazła podatny grunt również na ziemiach polskich. W 1886 r. Sejm Krajowy we Lwowie wydał ustawę o ochronie rzadkich gatunków zwierząt tatrzańskich – świstaka i kozicy – oraz wprowadził ochronę pożytecznych ptaków, a w 1890 r. przyjął ustawę o ochronie ryb. Były to pierwsze w świecie ustawy dotyczące ochrony przyrody.

W okresie międzywojennym pod koniec 1919 r. powstała w Warszawie, następnie w 1920 r. przeniesiona do Krakowa, Tymczasowa Państwowa Komisja Ochrony Przyrody. Powołanie TPKOP stało się historycznym wydarzeniem, nadającym państwową rangę działaniom w zakresie ochrony przyrody. W roku 1925 dekretem Rady Ministrów TPKOP została przekształcona w działającą do dziś Państwową Radę Ochrony Przyrody.

Do najważniejszych osiągnięć PROP w latach 1920-1939 należało przygotowanie uchwalonej w marcu 1934 r. Ustawy o ochronie przyrody znanej jako „Ustawa marcowa”, która w tym czasie należała do bardzo nowoczesnych rozwiązań prawnych w Europie.

Z inicjatywy PROP w 1928 r., powołano Ligę Ochrony Przyrody – działającą do dnia dzisiejszego oraz utworzono pięć parków narodowych, 180 rezerwatów przyrody oraz setki pomników przyrody.

Po II wojnie światowej reaktywowano działalność PROP. Na mocy ustawy z kwietnia 1949 r. Państwowa Rada Ochrony Przyrody stała się organem doradczym i opiniotwórczym dla rządu. Działania związane z ochroną przyrody na świecie wykazywały coraz większą dynamikę, powstawały nowe koncepcje i programy jej ochrony.

Nowe zadania w europejskiej ochronie przyrody wymagały ponownego dostosowania polskiego prawa do nowych przedsięwzięć. Obecnie obowiązująca ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. z późniejszymi zmianami jest dostosowana do prawa Unii Europejskiej. Ustawa ta jest oparta o dyrektywę Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 roku o ochronie dzikich ptaków oraz o dyrektywę Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

W latach 90-tych XX w. przyjęto dokumenty: Strategia ochrony żywych zasobów przyrody w Polsce (prac. zespół. pod red. L. Ryszkowskiego), Polska polityka kompleksowej ochrony różnorodności biologicznej, Krajowy program zwiększania lesistości kraju. Przyjęty przez Radę Ministrów w 1997 r. dokument „Polska polityka leśna” zbiera w całość materiały dotyczące wdrażania zasad zrównoważonej gospodarki leśnej.

Polska od czasu odzyskania państwowości bierze udział w międzynarodowych działaniach na rzecz ochrony przyrody.

Odkąd Polska wstąpiła w struktury Unii Europejskiej w naszym kraju wdrażana jest Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000. Jest to system ochrony zagrożonych składników różnorodności biologicznej na kontynencie europejskim. System ten w Europie jest tworzony od 1992 r.

Gospodarka leśna opiera się na produkcji biologicznej, wykorzystującej naturalne siły przyrody i właściwości środowiska leśnego (warunki glebowe, klimatyczne, rzeźbę terenu), kształtujące skład i strukturę drzewostanu, jak również skład, strukturę i funkcjonowanie całego ekosystemu leśnego. Wynika stąd istotna rola lasów i gospodarki leśnej dla ochrony przyrody - zarówno dla ochrony flory i fauny, jak również potencjału produkcyjnego gleb, rzeźby terenu i krajobrazu. Eksploatacyjny stosunek człowieka do lasów w minionych wiekach przejawiający się bezplanowym wycinaniem drzew do celów przemysłowych, gospodarczych i dla uzyskania powierzchni pod osadnictwo i rolnictwo przyczynił się do szybkiego zmniejszania się powierzchni leśnej na całym świecie (także w Polsce) i pojawienia się zjawiska deficytu drewna. Pierwszą odpowiedzią na ten stan rzeczy była idea lasu normalnego i gospodarka zrębowa wprowadzona pod koniec XVIII wieku przez leśników europejskich. Dzięki temu osiągnięto stały wzrost zasobów drzewnych, przy równoczesnym wzroście pozyskania drewna. W wyniku wieloletnich obserwacji zauważono szereg niekorzystnych zjawisk towarzyszących tej gospodarce, takich jak: pogorszenie stanu zdrowotnego lasów i zanik pierwotnego bogactwa przyrodniczego.

Nadrzędnym celem stało się, zatem zachowanie lasów i ich korzystnego wpływu na środowisko, a duże znaczenie uzyskały pozaprodukcyjne funkcje lasów:

- środowiskotwórcze (wodochronne, glebochronne, klimatyczne);
- ochronne.

Tendencje te znalazły wyraz w licznych dokumentach międzynarodowych, a szczególnie w Zasadach Leśnych przyjętych przez UNCED na "Szczycie Ziemi" w Rio de Janeiro, w 1992 r. Uchwalono wówczas następujące dokumenty:

- Konwencję w sprawie zmian klimatu i emisji gazów cieplarnianych;
- Agendę 21 – katalog celów ochrony do realizacji w XXI w.;
- Konwencję o zachowaniu różnorodności biologicznej;
- Deklarację o kierunkach rozwoju, ochrony i użytkowania lasów;
- Kartę Ziemi.

Lasom i leśnictwu europejskiemu poświęcono konferencje w Strasburgu (1990), Helsinkach (1993) i Lizbonie (1998), gdzie ministrowie leśnictwa wyrazili wolę zastosowania nowoczesnej koncepcji trwałego rozwoju lasów i leśnictwa wg zasad:

- zachowania i wzmagania udziału lasów w globalnym bilansie węgla;
- utrzymania zdrowia i żywotności ekosystemów leśnych;
- utrzymania produkcyjnej zasobności lasów;
- zachowania biologicznej różnorodności lasów;
- ochrony zasobów glebowych i wodnych w lasach;
- utrzymania i wzmocnienia długofalowych i wielostronnych korzyści społecznych płynących z lasów.

Międzynarodowe zobowiązania Polski na rzecz ochrony środowiska spowodowały opracowanie i przyjęcie w 1990 r. „Polityki Ekologicznej Państwa” oraz uchwalenie przez Sejm RP w 1991 r. fundamentalnych dla gospodarki leśnej ustaw: Ustawy o lasach i Ustawy o Ochronie Przyrody. W 2001 r. uchwalono ustawę: Prawo ochrony środowiska. W roku 1997 Rada Ministrów zatwierdziła dokument pt. „Polityka Leśna Państwa”.

Ustawa o lasach w 1997 r. wprowadziła do planów urządzenia lasu, w sposób obligatoryjny program ochrony przyrody, definiując go jako: część planu urządzenia lasu zawierającą kompleksowy opis stanu przyrody, zadania z zakresu jej ochrony i metody ich realizacji, obejmującą zasięg terytorialny nadleśnictwa (art.6, ust.1, p.11).

Ustawa o ochronie przyrody reguluje całokształt zagadnień związanych z polityką państwa w tym zakresie; określa formy ochrony oraz działania zmierzające do: utrzymania równowagi ekologicznej i stabilności ekosystemów, zachowania różnorodności gatunkowej, dziedzictwa geologicznego i kulturowego, zapewnienia ciągłości istnienia gatunków i ekosystemów, działania dla zabezpieczenia obszarów o aktualnym i potencjalnym znaczeniu dla wypoczynku, kształtowania właściwych postaw człowieka wobec przyrody oraz przywracania do właściwego stanu zasobów przyrody.

- Ustawa o lasach określa z kolei podstawowe zasady współczesnej gospodarki leśnej:
- trwałości lasów i ciągłości wykorzystania ich wielostronnych funkcji;
 - powiększania zasobów leśnych i wzmagania ich korzystnego wpływu na warunki życia człowieka i funkcjonowanie całości przyrody;
 - powszechnej ochrony lasów.

Niniejszy program aktualizowano według zaleceń Komisji Założeń Planu dla Nadleśnictwa Jeleśnia oraz zgodnie z obowiązującą Instrukcją Urządzania Lasu z 2012 r.

Program ochrony przyrody dla Nadleśnictwa według ustaleń Komisji stanowi odrębne opracowanie z okresem obowiązywania, takim jak Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Jeleśnia, tzn. od 1.01.2025 r. do 31.12.2034 r.

Program Ochrony Przyrody ma na celu:

- zobrazowanie bogactwa przyrodniczego lasów;
- przedstawienie walorów przyrodniczych i zagrożeń lasów;
- doskonalenie gospodarki leśnej i sposobów wykonywania ochrony przyrody, a w szczególności doskonalenie prac hodowlano-ochronnych;
- prezentację obiektu na tle regionu i kraju;
- ustalenie funkcji poszczególnych kompleksów leśnych;
- wskazanie nowych przedmiotów ochrony oraz określenie celów i metod ochrony;
- uświadomienie wszystkim grupom społeczeństwa obecnych i potencjalnych zagrożeń lasów i środowiska przyrodniczego.

VI Rewizja urządzenia dla Nadleśnictwa Jeleśnia została wykonana przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Krakowie, na podstawie umowy Nr 29 RR.270.2.1.2023 do zamówienia publicznego Nr RR.270.2.1.2023, z dnia 27.07.2023 roku, zawartej pomiędzy wykonawcą, a Regionalną Dyрекcją Lasów Państwowych w Katowicach.

Obszar będący przedmiotem niniejszego opracowania należy do terenów cennych przyrodniczo. Lasy Nadleśnictwa Jeleśnia są zróżnicowane, zajmują tereny górskie. Kompleksy leśne o dużym stopniu naturalności, z bogatą florą i fauną, z dużą ilością gatunków chronionych powodują, że Nadleśnictwo cechuje się wysokimi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi, dydaktycznymi i turystycznymi.

1 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NADLEŚNICTWA

1.1. Położenie

Nadleśnictwo Jeleśnia jest nadleśnictwem jednoobróbowym (obrób Jeleśnia), podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach.

Powierzchnia ogólna gruntów Nadleśnictwa wynosi **11 702,54** ha.

Siedziba Nadleśnictwa Jeleśnia usytuowana jest przy ul. Suskiej 5, na terenie miejscowości Jeleśnia, w oddziale 80m, n (Leśnictwo Romanka Dolna).

Adres siedziby Nadleśnictwa: 34-340 Jeleśnia, ul. Suska 5

Telefon: (33) 863-61-31

Fax: (33) 863-61-38

Adres elektroniczny e-mail: jelesnia@katowice.lasy.gov.pl

Strona internetowa: <http://www.jelesnia.katowice.lasy.gov.pl/>

Położenie geograficzne

Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo Jeleśnia (skrajnie wysunięte punkty w zasięgu terytorialnym) w odniesieniu do ogólnej sieci geograficznej położone są między:

– punkt północny:	19°14'56"	długości wschodniej
	49°47'29"	szerokości północnej
– punkt wschodni:	19°28'50"	długości wschodniej
	49°37'27"	szerokości północnej
– punkt południowy:	19°19'7"	długości wschodniej
	49°31'51"	szerokości północnej
– punkt zachodni:	19°6'33"	długości wschodniej
	49°44'30"	szerokości północnej

Położenie na tle podziału administracyjnego kraju

Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo Jeleśnia położone są w województwie śląskim w powiatach żywieckim i bielskim oraz w województwie małopolskim w powiecie suskim, na terenie 12 gmin. Wśród nich występują:

- gminy wiejskie: Czernichów, Gilowice, Jeleśnia, Koszarawa, Łękawica, Łodygowice, Radziechowy - Wieprz, Ślemień, Świnna, Wilkowice, Stryszawa;
- gminy miejskie: miasto Żywiec.

Zasięg terytorialny Nadleśnictwa wynosi 473,39 km².

Położenie w ramach RDLP

Nadleśnictwo Jeleśnia położone jest w południowej części RDLP w Katowicach. Nadleśnictwo graniczy z 5 jednostkami organizacyjnymi Lasów Państwowych, należącymi do Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach:

- od północy – Nadleśnictwo Andrychów;
- od wschodu – Nadleśnictwo Sucha;
- od zachodu - Nadleśnictwo Węgierska Górka;
- od północno-zachodu - Nadleśnictwo Bielsko;
- od południowo-zachodu - Nadleśnictwo Ujsoły

Ryc. 2. Mapa zasięgu terytorialnego i podziału administracyjnego Nadleśnictwa Jeleśnia

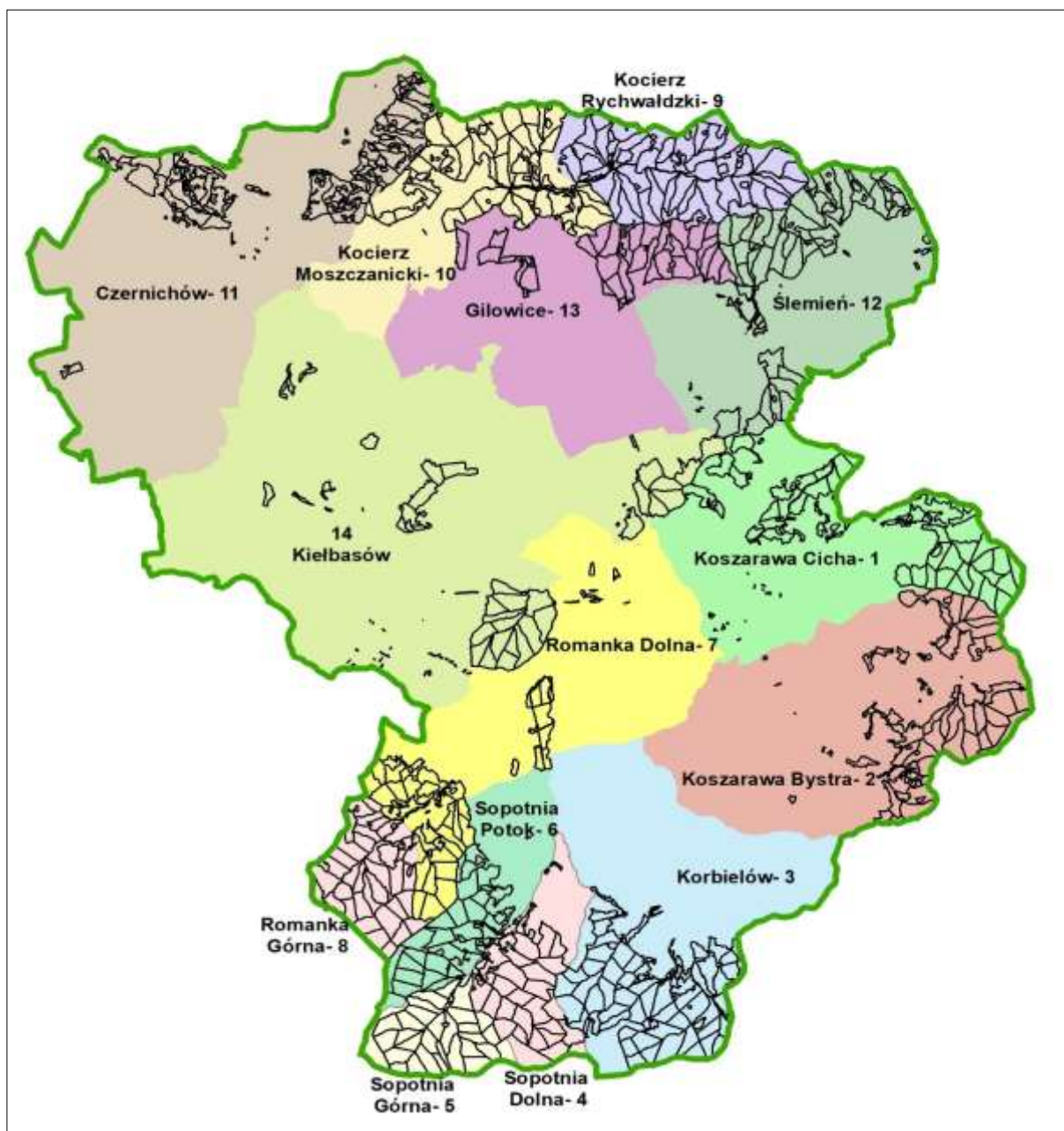
Tabela 1 Podział na leśnictwa

Leśnictwo	Oddziały	Powierzchnia wg opisów taksacyjnych [ha]					
		Leśna			Związane z gosp. leśną	Nieleśna	Razem
		Zalesiona	Niezalesiona	Razem			
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Koszarawa Cicha	1-40	822,05	-	822,05	19,50	11,64	853,19
2. Koszarawa Bystra	41-52, 53 ¹⁾ , 54-79	896,73	0,52	897,25	25,84	2,02	925,11
		903,56*		904,08*		5,37*	935,29*
3. Korbielów	87-137	1 067,35	1,48	1 068,83	48,88	10,14	1 127,85
4. Sopotnia Dolna	141-164	610,57	1,55	612,12	21,36	4,66	638,14
5. Sopotnia Górna	165-181, 205-214	613,08	-	613,08	22,78	2,26	638,12
6. Sopotnia Potok	182-204	528,96	1,26	530,22	16,59	0,46	547,27
7. Romanka Dolna	80-86, 215-221, 223-228, 231, 232, 250-254, 265-267	602,24	2,15	604,39	21,15	12,51	638,05
8. Romanka Górna	222, 229, 230, 233-249, 255-264	670,49	0,41	670,90	19,86	-	690,76
9. Kocierz Rychwałdzki	301-324, 351-369	1 230,77	1,91	1 232,68	26,20	5,45	1 264,33
10. Kocierz Moszczanicki	325-350, 370-381	1 028,52	1,71	1 030,23	25,02	1,58	1 056,83

Leśnictwo	Oddziały	Powierzchnia wg opisów taksacyjnych [ha]					
		Leśna			Związane z gosp. leśną	Nieleśna	Razem
		Zalesiona	Niezalesiona	Razem			
1	2	3	4	5	6	7	8
11. Czernichów	300 ¹⁾ , 383 ¹⁾ , 384-398, 399 ¹⁾ , 400 ¹⁾ , 401-419	749,85	0,18	750,03	13,81	4,90	768,74
		817,20*		817,38*	16,32*		838,60*
12. Ślemień	420-434, 464-471, 501-512	1 013,54	1,77	1 015,31	21,44	16,01	1 052,76
13. Gilowice	382, 435-463	666,60	0,28	666,88	8,80	4,25	679,93
14. Kielbasów	472-500	794,39	0,46	794,85	14,78	11,83	821,46
Ogółem Nadleśnictwo		11 295,14	13,68	11 308,82	306,01	87,71	11 702,54
		11 369,32*		11 383,00*	308,52*	91,06*	11 782,58*

* Powierzchnia łącznie z gruntami we współwłasności, w tym: grunty leśne zalesione (74,18 ha), związane z gospodarką leśną (2,51 ha), nieleśne (3,35 ha). Łącznie stanowią 80,04 ha (wg opisów taksacyjnych). Znajdują się w Leśnictwach Koszarawa Bystra i Czernichów. Szczegółowe ich zestawienie zamieszczono w rozdziale 1.1.3. w tabeli 8 w elaboracie.

1) Oddział z gruntami we współwłasności.

Ryc. 3. Mapa Nadleśnictwa Jeleśnia z podziałem na leśnictwa

Nadleśnictwo Jeleśnia zgodnie ze stanem na 01.01.2025 roku podzielone zostało na 14 leśnictw wchodzących w skład jednego obrębu leśnego Jeleśnia. Średnia powierzchnia leśnictwa wynosi – 835,90 ha. Najmniejszym powierzchniovo jest Leśnictwo Sopotnia Potok – 547,27 ha. Największą powierzchnię ma Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki – 1 264,33 ha.

W stosunku do ubiegłej rewizji nastąpiły zmiany w powierzchni, granicach zasięgów oraz numeracji oddziałów poszczególnych leśnictw.

Po połączeniu obrębów leśnych w celu usprawnienia systemu zarządzania, realizacji wymogów wielofunkcyjnej gospodarki leśnej i poprawy warunków pracy kadry terenowej, na podstawie uzgodnień pomiędzy Nadleśnictwem Jeleśnia i BULiGL Oddział w Krakowie wyznaczono nowe granice zasięgów terytorialnych leśnictw. Na ich obecna wielkość miały również wpływ przesłanki wynikające z optymalizacji organizacji pracy i projektowanego zakresu zadań gospodarczych.

Uporządkowano numerację oraz powierzchnie oddziałów w ramach poszczególnych leśnictw. W ramach łączenia obrębów leśnych zachowano numeracje oddziałów z dawnego obrębu Jeleśnia. Zdecydowały o tym uwarunkowania historyczne i lokalne. Natomiast w dawnym w obrębie Żywiec do starych numerów oddziałów dodano prefiks 300+.

W VI rewizji 477 oddziałów w 14 leśnictwach stanowi przerywany ciąg numeryczny: 1 - 137; 141 - 267; 300 - 512.

Nadleśnictwo pełni nadzór nad lasami niepaństwowymi znajdującymi się w jego zasięgu terytorialnym, zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt. 2 Ustawy o lasach nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa sprawuje Starosta.

Lesistość tego regionu wynosi 47,15% i jest wielkością dużą biorąc pod uwagę zasięg terytorialny - 473,39 km², strukturę użytkowania gruntów i ilość terenów zurbanizowanych.

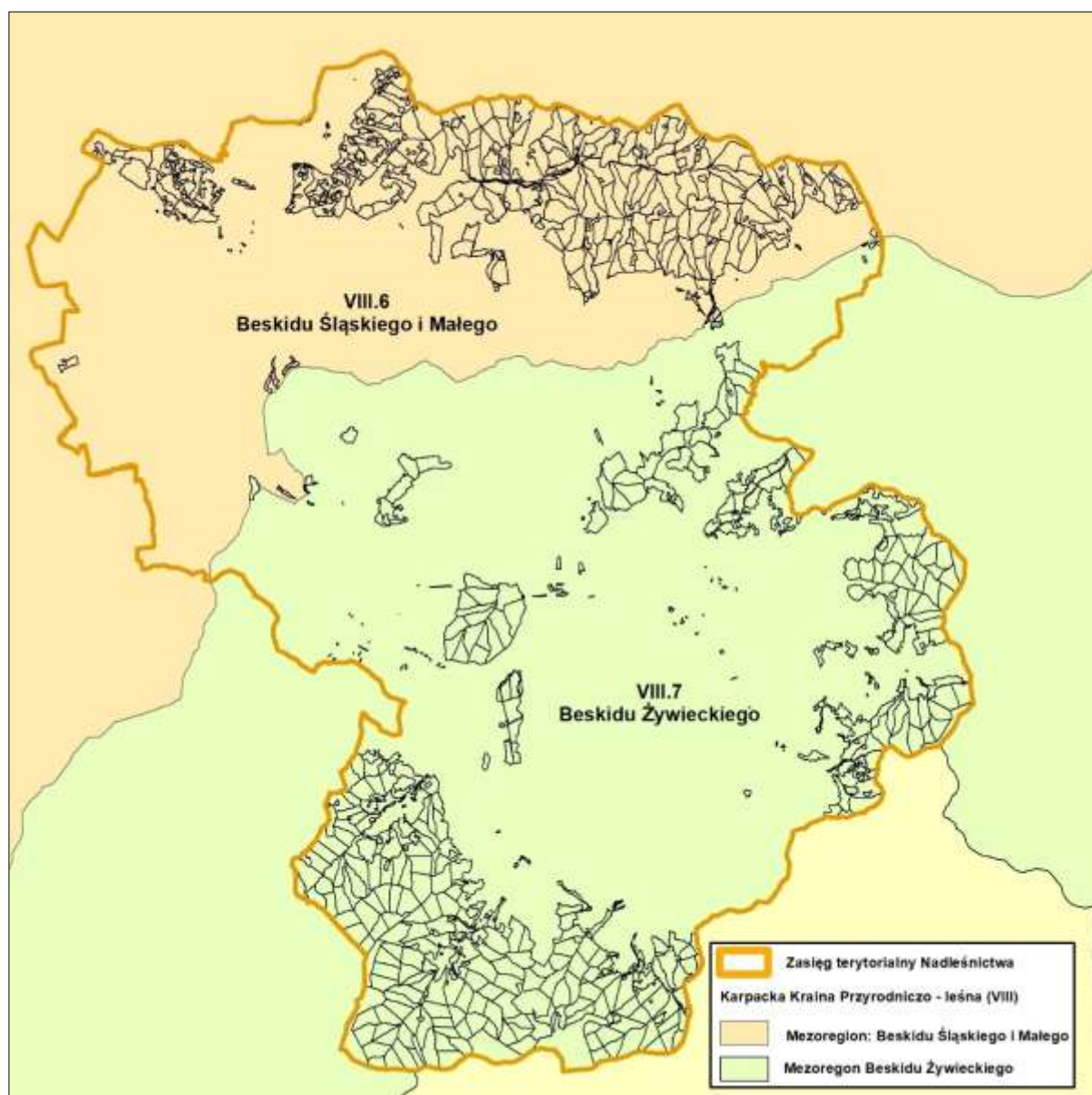
1.1.1. Regionalizacja przyrodniczo-leśna

Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej (Zielony R., Kliczkowska A., 2010), obowiązującej w LP, grunty Nadleśnictwa Jeleśnia położone są w 1 krainie przyrodniczo-leśnej i w 2 mezoregionach.

Tabela 2 Regionalizacja przyrodniczo-leśna gruntów Nadleśnictwa

Kraina	Mezoregion	Lokalizacja	Powierzchnia
1	2	3	3
VI Karpacka	VIII.6 Beskidu Śląskiego i Małego	301-382; 383a-b, d, ~a; 384-398; 399a-h, j-l, ~c, ~d; 400a, ~a, ~b; 401-430; 431a-p, ix-sx, ~a, ~b; 432-463; 485a-i, r-t; 501-512	4 605,21
	VIII.7 Beskidu Żywieckiego	1-137; 141-267; 431r-hx; 464-484; 485j-p, w-x; 486-500	7 097,33

* Powierzchnia bez gruntów we współwłasności.

Ryc. 4. Nadleśnictwo Jeleśnia na tle regionalizacji przyrodniczo-leśnej

1.1.2. Położenie fizyczno-geograficzne

Podstawą regionalizacji fizyczno-geograficznej jest zróżnicowanie warunków przyrodniczych (budowy geologicznej, rzeźby, klimatu, wód, jednostek geobotanicznych, zoogeograficznych, glebowych) oraz zagadnienia antropogeograficzne.

Szczegółowy podział gruntów Nadleśnictwa Jeleśnia według regionalizacji fizyczno-geograficznej J. Kondracki (2018), zgodnej z systemem Międzynarodowej Federacji Dokumentacyjnej – FID przedstawiono w poniższej tabeli.

Ryc. 5. Nadleśnictwo Jeleśnia na tle regionalizacji fizyczno-geograficznej

Tabela 3 Podział fizyczno-geograficzny gruntów Nadleśnictwa

Obszar: Europa Zachodnia				
Podobszar: Karpaty, Podkarpacie i Nizina Panońska (5)				
Prowincja: Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem (51)				
Podprowincja	Makroregion	Mezoregion	Lokalizacja	Pow. [ha]
Zewnętrzne Karpaty Zachodnie (513)	Beskidy Zachodnie (513.4-5)	Kotliny Żywieckiej (513.46)	419; 484; 485a-i, l-x	52,87
		Beskidu Małego (513.47)	301-382; 383a-b, d, ~a; 384-398; 399a-h, j-l, ~c, ~d; 400a, ~a, ~b; 401-430; 431a-k, p-x, z, hx-sx, ~a, ~b; 432-463; 501a-f, ~a, ~b; 501a-f, ~a, ~b; 502-512	4 573,79
		Beskid Żywiecko-Orawski (513.51)	6; 7b, d-f; 8a-b, d-r, ~a, ~b, ~c, ~d; 9-52; 54-79; 80c-bx; 81-137; 141-267; 485j-k; 486a, c-f, i, k-x, ~a, ~b, ~c, ~d; 487-500	6 336,13
		Pasma Pewelsko-Krzeczowskie (513.57)	1-5; 7a, c; 8c; 80a-b; 431l-o, y-gx; 486b, g-h, j, y-ax; 501g	739,75

* Powierzchnia bez gruntów we współwłasności.

1.1.3. Charakterystyka mezoregionów

Mezoregion Beskid Żywiecko-Orawski (513.51) – pasmo górskie na pograniczu polsko-słowackim, będące częścią Beskidów Zachodnich. Słowacka część tego Beskidu nosi nazwę Oravské Beskydy. Wydzielony jako mezoregion w ramach regionalizacji fizycznogeograficznej Polski z 2018 roku. Stanowi wschodnią część Beskidu Żywieckiego według wcześniejszej regionalizacji. Obejmuje masywy Babiej Góry, Pilską, Romanki, Lipowskiego Wierchu, Mędralowej, Jałowca oraz Policy. Jest drugim co do wysokości pasmem górskim w Polsce. Region ma powierzchnię 939 km², z czego 73,3% (tj. 688 km²) przypada na terytorium Polski. Od zachodu graniczy z Kotliną Żywiecką, Beskidem Śląskim, Międzygórzem Jałunkowsko-Koniakowskim, od południa z Beskidem Żywiecko-Kysuckim i Działami Orawskimi, od wschodu z Pogórzem Orawsko-Jordanowskim i Beskidem Makowskim, od północy z Pasmami Pewelsko-Krzeczowskimi. Beskid Żywiecko-Orawski zbudowany jest ze skał fliszowych w strefie jednostki magurskiej. Rzeźba terenu ma charakter średniogórski, choć na Babiej Górze są formy podobne do wysokogórskich utworów polodowcowych. Stoki bywają strome i podatne na osuwiska, występują wychodnie skalne i gołoborza. Grupa Pilska obejmuje, oprócz kopuły Pilska, grzbiet Lipowskiej-Romanki (1366 m n.p.m.). Na Pilsku występuje piętro subalpejskie.

Mezoregion Kotliny Żywieckiej (513.46) – Jest obniżeniem śródgórskim między Beskidem Śląskim i Żywieckim oraz Małym i Makowskim. Zarysem zbliżona jest do trójkąta zwróconego wierzchołkiem na południe – we wsi Cięcina, a podstawą zwróconą na północ jest linia Wilkowice – Ślemień. W sensie geologicznym jest to okno tektoniczne zbudowane z nieodpornych łupków serii podśląskiej i cieszyńskiej w których spotyka się pojedyncze wyniesienia ostańcowe zbudowane ze skał odporniejszych, np. Studniska, Plebańska Góra, Grojec. Dno kotliny jest pokryte w większości lessopodobnymi utworami pylastymi, dlatego została ona wcześniej wylesiona i zasiedlona, a proces osadniczy, którego konsekwencją jest obecny kształt większości obszaru kotliny, rozpoczął się już w XII i XIII w. Wcześniejsze osadnictwo odbywało się na mniejsza skalę i nie pozostawiło trwałych śladów na terytorium Kotliny. Obecnie lasy, niewątpliwie wtórne, istnieją tu w ilości szcztątkowej głównie wzdłuż dolin potoków i na terenach nieprzydatnych pod zabudowę i uprawę. Pod względem potencjalnej roślinności naturalnej mezoregion jest zróżnicowany na część zachodnią, gdzie przeważa siedlisko żyznego grądu w formie podgórskiej oraz część wschodnią, z dominacją siedlisk żyznej buczyny zachodniokarpackiej w postaci podgórskiej. Doliny cieków są najczęściej zajęte przez siedliska nadrzecznej olszyny górskiej. Obrzeża Kotliny Żywieckiej, u podnóża przylegających pasm górskich, znajdują się w otulinach trzech parków krajobrazowych: Beskidu Śląskiego, Beskidu Małego i Beskidu Żywieckiego.

Mezoregion Beskidu Małego (513.47) – Obszar Beskidu Małego ma charakter zwartej górskiej wyspy, rozdzielonej przełomową doliną Soły na dwie nierówne części: od wschodu - większą grupę Łamanej Skały (929 m n.p.m), od zachodu pasmo Magurki Wilkowskiej z najwyższym szczytem Beskidu Małego – Czuplem (933 m n.p.m). Część zachodnią Beskidu Małego tworzą dwa wały górskie połączone ze sobą przełęczą Przegibek (633 m n.p.m). Do najwyższych wzniesień z obszaru Beskidu Małego, leżących w zasięgu Nadleśnictwa Jeleśnia należą: Czupiel - 934 m, Jaworzyna – 864 m n.p.m, Żar – 761 m n.p.m, Madohora (Łamana Skała) – 929 m n.p.m, Potrójna – 888 m n.p.m, Kocierz – 879 m n.p.m, Gibasów Groń – 898 m n. p. m.

Mezoregion Pasma Pewelsko-Krzeczowskie (513.57) – Mezoregion położony na obszarze makroregionu Beskidów Zachodnich, graniczący od północy z Beskidem Małym, od południa z Beskidem Żywiecko-Orawskim, od wschodu z Beskidem Makowskim i od zachodu z Kotliną Żywiecką. Najwyższym szczytem Pasma Pewelsko-Krzeczowskiego jest Baków (766 m n.p.m.). Pasma Pewelsko-Krzeczowskie, jako mezoregion został wydzielony w 2018 r. z Beskidu Makowskiego. Powierzchnia regionu wynosi 123,3 km². Nazwa mezoregionu pochodzi od dwóch miejscowości: Pewel Ślemieńska i Krzeszów. Obszar pasm wyznacza dolina rzeki Łękawka od północy i dolina rzeki Koszarowa od południa. Wschodnią część pasm obejmuje otulina Parku Krajobrazowego Beskidu Małego.

1.1.4. Przynależność geobotaniczna

Według regionalizacji geobotanicznej Polski Matuszkiewicza (Matuszkiewicz J.M., Regiony geobotaniczne Polski - mapa numeryczna, IGiPZ PAN, Warszawa 2008) obszar Nadleśnictwa Jeleśnia leży w zasięgu następujących jednostek geobotanicznych:

Państwo: Holarktyka

Obszar: Europejskich Lasów Liściastych i Mieszanych

Prowincja Karpacka

H. Dział Zachodniokarpacki

H.1. Kraina Karpat Zachodnich

H.1a Podkraina Zachodniobeskidzka

H.1a.5. Okręg Beskidzki Żywiecki

H.1a.5.b Podokręg Zachodniej Części Beskidu Żywieckiego

H.1a.5.c Podokręg Kotliny Żywieckiej

H.1a.5.d Podokręg Beskidu Małego

H.1a.5.e Podokręg Babiogórski Dolnoreglowy

1.2. Klimat

Nadleśnictwo Jeleśnia położone jest w strefie klimatu umiarkowanie ciepłego, przejściowego. Według regionalizacji klimatycznej E. Romera obszar nadleśnictwa znajduje się w regionie klimatów górskich i podgórskich, oraz podgórskich nizin i kotlin. Według W. Okołowicza tereny nadleśnictwa należą do Krainy Karpackiej w klimacie kształtowanym silnym wpływem gór.

Na obszarze Nadleśnictwa Jeleśnia można mówić o typie klimatu ukształtowanego na obszarach górskich, który jest wynikiem współoddziaływania czynnika wysokości m n.p.m i czynnika orograficznego. Uwarunkowania wynikające z klimatu doprowadziły do wyróżnienia stref pięter klimatycznych (Hess). Jednak piętrowość warunków klimatycznych nie zatarała cech klimatu, właściwych dla strefy klimatu umiarkowanego charakterystycznego dla obszaru Polski (Woś).

Tabela 4 Zasięg pięter klimatycznych w Beskidach (Hess 1965)

Piętro klimatyczne	Średnia wieloletnia temperatura roku [°C]	Wysokość nad poziomem morza [m]			
		Beskid Żywiecki i Średni	Beskid Śląski	Beskid Wyspowy, Sądecki, Niski	Kotliny
Zimne	od -4 do -2	-	-	-	-
Umiarkowanie zimne	od -2 do 0	od szczytów do 1670	-	-	-
Bardzo chłodne	od 0 do +2	od 1670 do 1400	-	-	-
Chłodne	od +2 do +4	od 1400 do 1080	od szczytów do 980	od szczytów do 1100	do 950
Umiarkowanie chłodne	od +4 do +6	od 1080 do 680	od 980 do 670	od 1100 do 750	od 950 do 500
Umiarkowanie ciepłe	od +6 do +8	od 680 do 260	od 670 do 250	od 750 do 280	od 500 do 200

Piętra klimatyczne w Nadleśnictwie Jeleśnia

Z analizy powyższej tabeli i położenia wysokościowego gruntów nadleśnictwa wynikają 3 piętra klimatyczne, którym odpowiadają piętra roślinne:

- ✓ roślinne piętro pogórza do 680 m n.p.m, umiarkowanie ciepłe, średnia roczna temperatura wynosi od +6°C do +8 C; najniżej położone wydzielanie w nadleśnictwie – 319 m n.p.m.;
- ✓ roślinne piętro regla dolnego od 680 m n.p.m. do 1080 m n.p.m., piętro umiarkowanie chłodne, średnia roczna temperatura od +4°C do +6°C;
- ✓ roślinne piętro regla górnego od 1080 m n.p.m. do 1400 m n.p.m., piętro chłodne, średnia roczna temperatura od +2°C do +4°C; najwyżej położony pododdział w nadleśnictwie - 1336 m n.p.m.

Syntetyczne dane klimatyczne dla Nadleśnictwa Jeleśnia

- długość okresu wegetacyjnego - 60 - 200 dni
- średnia temperatura roczna - 6,5°C
- średnia temperatura najcieplejszego miesiąca (lipca) 16,5°C
- średnia temperatura najzimniejszego miesiąca (stycznia) - 4,3°C
- średnia roczna amplituda temperatur powietrza - 20,8°C
- roczna suma opadów - 1226 mm
- długość zalegania pokrywy śnieżnej - 60 - 200 dni
- średnia roczna prędkość wiatru - 5 m/sek
- średnia roczna liczba dni z przymrozkami - 100 dni

Poniżej w ujęciu tabelarycznym i graficznym przedstawiono dane dotyczące rozkładu średnich miesięcznych temperatur i opadów w Nadleśnictwie Jeleśnia. Informacje pochodzą ze stacji meteorologicznej w Korbielowie i dotyczą okresu 1999 - 2021. Pozyskano je ze strony internetowej: <https://pl.climate-data.org>.

Tabela 5 Rozkład średnich miesięcznych temperatur i opadów dla miejscowości Korbielów 1999-2021

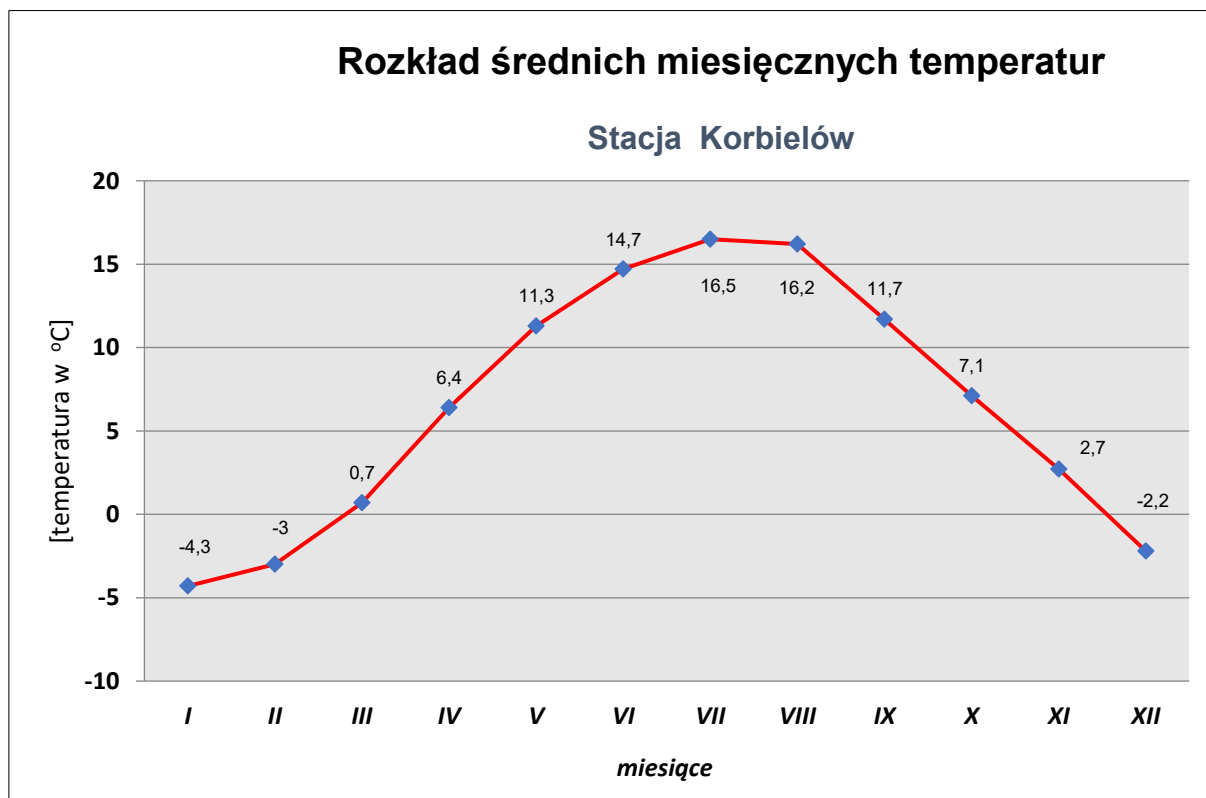
Miesiące	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Śr. temperatura (° C)	-4,3	-3,0	0,7	6,4	11,3	14,7	16,5	16,2	11,7	7,1	2,7	-2,2	6,5
Min. temperatura (° C)	-7.4	-6.4	-3.4	1.2	6.2	10	11.9	11.5	7.5	3.5	-0.2	-5	-
Max. temperatura (° C)	-1.3	0.3	4.5	11.1	15.7	18.7	20.4	20.4	15.7	11	5.9	0.4	-
Opady (mm)	79	73	87	91	133	139	155	121	110	83	78	77	1226
Wilgotność (%)	85%	84%	79%	71%	74%	76%	77%	76%	79%	83%	86%	85%	-
Deszczowe dni (d)	11	10	11	11	13	13	14	11	10	9	10	11	-
Godziny słoneczne (g)	2.8	3.6	5.2	7.6	8.4	9.0	9.2	8.7	6.1	4.5	3.5	2.8	-

* Dane w tabeli pozyskano ze strony internetowej: <https://pl.climate-data.org>

Termika

Temperatura to jeden z ważniejszych czynników klimatycznych i ekologicznych, warunkuje wszystkie procesy życiowe roślin: fotosyntezę, oddychanie, transpirację i wzrost. Także zjawiska fitofenologiczne, czyli rytmika życia i rozwoju roślin, zależą od rocznego przebiegu temperatur powietrza. Jest to główny czynnik warunkujący budzenie się pączków i obok wody najważniejszy czynnik determinujący geograficzne rozmieszczenie roślin.

W zasięgu terytorialnym analizowanego nadleśnictwa najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą do 16,5°C, a najzimniej jest w styczniu, kiedy to średnie temperatury wynoszą około -4,3°C. Średnia roczna amplituda temperatur wynosi 12,2°C.

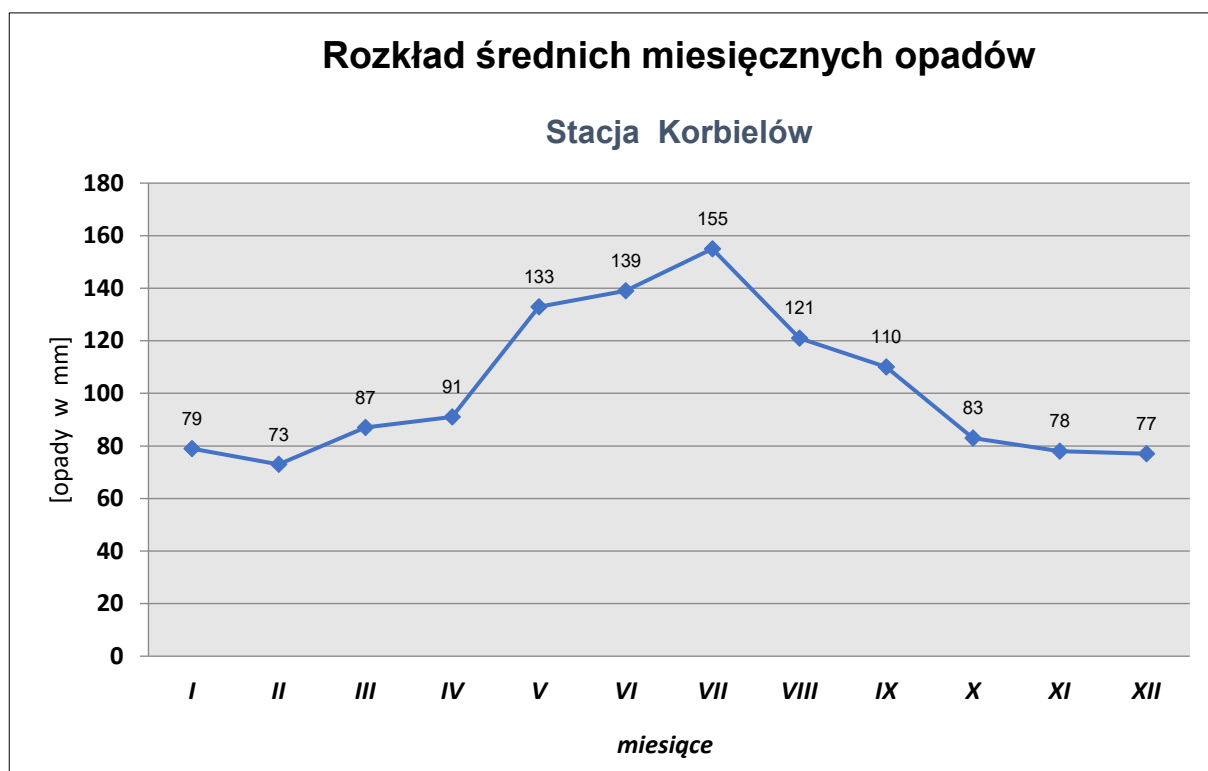
Ryc. 6. Średnie miesięczne temperatury powietrza wg stacji met. w Korbielowie

Inwersje temperatur

Na obszarze nadleśnictwa w niektórych lokalizacjach występują inwersje temperatury, tj. odwrócenie gradientu w wyniku czego, w warunkach braku przewietrzania następuje zaleganie zimnych i wilgotnych mas powietrza w obniżeniach terenu (dolinach i kotlinach), przy znacznie wyższych temperaturach w partiach szczytowych. Powoduje to powstawanie miejsc zmrozowiskowych oraz nadmierną koncentrację zanieczyszczeń powietrza pochodzących tzw. źródeł niskiej emisji (przykładem jest Kotlina Żywiecka).

Opady

Opady atmosferyczne obok temperatury są jednym z istotniejszych czynników klimatycznych, w znacznym stopniu decydującym o bilansie wodnym. Na omawianym obszarze opady atmosferyczne są stosunkowo duże - 1226 mm. Średnia miesięczna wynosi 102 mm. Dla gospodarki wodnej i produkcji roślinnej istotne znaczenie ma czasowy rozkład opadów, charakteryzowany wskaźnikiem liczby dni z opadem. Występowanie dni z opadem najczęściej związane jest z napływem świeżych mas powietrza polarno-morskiego. Maksimum przypada na miesiące wiosenno-letnie (maj - sierpień) - średnio 137 mm, minimum na luty - 73 mm. Ilość opadów w okresie wegetacyjnym (kwiecień - wrzesień) wynosi - 749 mm.

Ryc. 7. Średnie miesięczne opady atmosferyczne wg stacji met. w Korbielowie

Posuchy atmosferyczne

W ostatnich latach coraz częściej pojawiają się tzw. posuchy atmosferyczne, stanowiące niekorzystne zjawiska klimatyczne, wynikające z mniej lub bardziej długotrwałych okresów bezopadowych. Podczas tych okresów na wiosnę i w lecie cierpią szczególnie młode i jeszcze płytko ukorzenione rośliny, głównie w wyniku szybkiego wysychania górnych poziomów gleby. Bardzo niebezpieczne są posuchy lipcowe i sierpniowe. Brak wody uniemożliwia roślinom wytworzenie materiałów zapasowych, wpływa także na przyrost masy drzewnej w roku następnym, a skutki widoczne są jeszcze w kolejnych latach.

Pokrywa śnieżna

Liczba dni z pokrywą śnieżną rośnie z wysokością i waha się od 60 w niższych położeniach do 200 dni w najwyższych przyszczytowych obszarach Nadleśnictwa Jeleśnia. Dodatkowo pokrycie lasem zwiększa długość zalegania śniegu.

Stosunki anemologiczne

W Nadleśnictwie Jeleśnia przeważają wiatry zachodnie i północno-zachodnie, związane z cyrkulacją polarno-morską, ale w dolinach o kierunku wiatrów decyduje rzeźba terenu. W przebiegającej południkowo dolinie Soły przeważają wiatry południowe i północne. Przez większość roku przeciętna szybkość wiatru wynosi ok. 5 m/s, ale incydentalnie może osiągać znacznie większe wartości nawet do 35 m/s (ponad 120 km/h).

Wiatry fenowe - ciepłe i gwałtowne zstępujące wiatry południowe, występujące najczęściej w półroczu zimowym (XI - IV), powodują szybki wzrost temperatury (nawet o 20° w ciągu kilku godzin), raptowny spadek ciśnienia i topnienie pokrywy śnieżnej. Prędkość wiatrów fenowych może przekraczać 30 m/s, osiągając w porywach 45 m/s. Wiatry fenowe powodują znaczne straty w gospodarce leśnej. Na szkody od wiatrów fenowych najbardziej narażone są lasy położone na grzbietach i w pobliżu przełęczy oraz w górnej i środkowej części stoków odwieznych o nachyleniu 25° i więcej.

Przymrozki

Dla produkcji roślinnej istotne znaczenie ma znajomość częstości występowania dni przymrozkowych. Na daty pojawienia się pierwszych i ostatnich przymrozków oraz na długość okresu bezprzymrozkowego decydujący wpływ ma ukształtowanie terenu. Najwięcej dni przymrozkowych występuje w kotlinach i na stokach południowych, a najmniej na szczytach i wierzchołkach. Na obszarze nadleśnictwa ilość dni z przymrozkiem wynosi około 110 dni. Większość dni przymrozkowych występuje w okresie wiosennym, głównie w marcu.

Usłonecznienie i zachmurzenie

Obydwa parametry kształtują ważny czynnik klimatotwórczy, jakim jest bilans radiacyjny. Wartości usłonecznienia w nadleśnictwie wahają się w granicach 1350-1550 godzin w roku. Miesiącem z największą ilością godzin słonecznych jest lipiec, średnio 9,2 godziny. Miesiącami z najmniejszą ilością godzin słonecznych to styczeń i grudzień, średnio 2,8 godziny. Obszar ten charakteryzuje się również znaczną zmiennością zachmurzenia w ciągu roku. Najbardziej pochmurne są miesiące grudzień i styczeń, zaś najwięcej słońca jest od lipca do sierpnia.

Okres wegetacyjny

Najważniejszym z punktu widzenia gospodarki leśnej jest okres wegetacyjny ze średnią dobową temperaturą powyżej 5,0°C. Z danych wynika, że długość tego okresu jest bardzo zróżnicowana i waha się od 150 dni na wysokości 1100 m n.p.m. do około 225 dni na terenach najniższej położonych.

Termiczne pory roku

W ostatnich latach obserwuje się nagłe przyjście wysokich temperatur po zimie. Wykształcają się dwie pory roku: chłodna i ciepła. W Polsce średnia temperatura podniosła się o 0,7-0,8°C w ciągu ostatniego wieku. Stało się to tak głównie za sprawą zim, które wyraźnie złagodniały, na dodatek przychodzą późno. Przeważnie są ciepłe i wilgotne. Globalne ocieplenie klimatu sprzyja pojawianiu się zjawisk klimatycznie ekstremalnych. W warunkach Polski są to powodzie oraz wichury mogące lokalnie przybierać formę trąb powietrznych.

Opisane tutaj cechy klimatyczne są ogólne dla całego obszaru. Z punktu widzenia hodowli lasu bardzo ważny jest mikroklimat, który może znacznie modyfikować warunki klimatyczne regionu. Mikroklimat kształtują takie czynniki jak: wzniesienie nad poziom morza, mezorelief, skały macierzyste, stan gleby i sposób jej użytkowania oraz rodzaj pokrywy roślinnej, zabudowania i zakłady przemysłowe.

1.2.1. Zmiany klimatyczne

Globalne zmiany klimatyczne, ich przyczyny, skutki i sposoby przeciwdziałania tym skutkom są obecnie bardzo ważnym tematem poruszonym przez światową politykę i aktywistów ekologicznych. Leśnictwo i gospodarka leśna są dziedzinami ściśle związanymi z tym tematem. Wynika z tego potrzeba uwzględnienia tych zagadnień w planach urządzenia lasu.

Światowi przywódcy spotykają się, by ustalić, jak zintensyfikować globalne działania na rzecz rozwiązania kryzysu klimatycznego. Szczyty klimatyczne ONZ COP odbywają się corocznie od 1995 r. Skrót COP oznacza „konferencję stron” (ang. Conference of the parties) konwencji ONZ w sprawie zmian klimatu. Polska trzykrotnie była gospodarzem konferencji COP (w 2008 r. w Poznaniu, w 2013 r. w Warszawie i w 2018 r. w Katowicach).

Podczas konferencji COP21, która miała miejsce w Paryżu w 2015 r., zostało zawarte tzw. porozumienie paryskie. Jest ono pierwszym w historii powszechnym i prawnie wiążącym światowym porozumieniem w dziedzinie klimatu. Zostało przyjęte przez 195 państw, które zobowiązały się do działania na rzecz utrzymania wzrostu średniej temperatury na świecie znacznie niższego niż 2°C powyżej poziomu sprzed epoki przemysłowej, a także do szybkiej redukcji emisji gazów cieplarnianych.

Przyczyny zmian klimatycznych

Ciągle trwają jeszcze naukowe spory dotyczące przyczyn zmian klimatycznych. W geologicznej historii Ziemi zmiany klimatu miały charakter cykliczny. Okresy cieplejsze przeplatały się z okresami chłodniejszymi. Naturalne mechanizmy zmian klimatycznych związane były ze zmianami aktywności Słońca oraz naturalną zmianą składu ziemskiej atmosfery (erupcje wulkanów, kolizje ciał niebieskich z powierzchnią Ziemi). Niektórzy naukowcy twierdzą jeszcze, że znajdujemy się w okresie interglacjalnym epoki lodowcowej, a obecne zmiany klimatyczne mają charakter naturalny. Badania z użyciem modeli matematycznych dowodzą jednak, że nie jesteśmy w stanie wytłumaczyć wzrostu globalnej temperatury w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat tylko naturalnymi przyczynami.

Globalnego ocieplenia nikt nie powątpiewa. Każde z ostatnich dziesięcioleci było cieplejsze od poprzedniego. W historii obserwacji klimatycznych odnotowujemy kolejne rekordy globalnej temperatury, atmosfera i oceany ocieplają się, zmniejsza się ilość śniegu i lodu, odnotowany obecnie przyrost poziomu wód oceanów wynosi 5 mm rocznie, nasilają się ekstremalne zjawiska pogodowe (fale upałów, intensywne deszcze, silne wiatry). Przyczyną tych zmian jest efekt cieplarniany, czyli zjawisko związane z ograniczeniem wypromieniowania ciepła z powierzchni Ziemi poprzez tzw. gazy cieplarniane: para wodna, dwutlenek węgla (CO₂), metan (CH₄), freony (CFC), podtlenek azotu (N₂O) i inne. Chociaż bezpośredni wpływ dwutlenku węgla na efekt cieplarniany oceniany jest na 9-26%, to jednak stały wzrost jego stężenia w atmosferze wskazuje na jedną z głównych przyczyn zmian klimatycznych. Badania rdzeni lodowych pokazują, że w ciągu ostatnich 800 000 lat (do czasu rewolucji przemysłowej) koncentracja dwutlenku węgla w atmosferze wahała się w granicach od 170 ppm (podczas epok lodowych) do 300 ppm (podczas interglacjalów). Od roku 1750 węgiel z zasobów kopalnych (węgiel kamienny i brunatny, ropa naftowa, gaz ziemny) w wyniku spalania, uwalniany jest do atmosfery w postaci dwutlenku węgla i innych gazów. Nie biorąc pod uwagę wahań sezonowych (okresy wegetacyjne) stężenie CO₂ w atmosferze stale rośnie i w roku 2020 osiągnęło już ok. 415 ppm.

Wpływ zmian klimatycznych na ekosystemy leśne

Wpływ zmian klimatycznych na ekosystemy leśne należy rozpatrywać w dwóch aspektach:

1. zwiększenie aktualnej produktywności siedlisk, rozumianej jako dynamika wzrostu drzewostanów, najczęściej wyrażaną jako ilość metrów sześciennych drewna lub biomasy wyprodukowaną przez drzewostan w określonym czasie.
2. zagrożenia trwałości ekosystemów leśnych wynikające pośrednio lub bezpośrednio ze zmian klimatycznych.

Zwiększenie produktywności siedlisk

Badania produktywności siedlisk wskazują, że w ciągu ostatnich 100 lat wskaźnik bonitacji drzewostanów sosny zwyczajnej, rozumiany jako docelowa wysokość drzewostanu wzrósł o około 8 m. Produkcja biomasy w przypadku niektórych gatunków jest nawet o 40% większa niż przed stu laty. Rzeczywista wartość bieżącego przyrostu drzewostanów znacznie przekracza wartość oczekiwaną, ustaloną na podstawie używanych do dzisiaj tablic zasobności i przyrostu drzewostanów, które z późniejszymi modyfikacjami oparte są głównie na pomiarach prowadzonych na przełomie XIX i XX wieku przez Adama Schwappacha. Zmiany te można przeanalizować również na podstawie informacji i publikacji zgromadzonych w Banku Danych o Lasach:

Jednostka	Spodziewany przyrost bieżący miąższości wg stanu na 2024 r. (obliczony z tablic)	Bieżący (z 5-letniego okresu) roczny przyrost miąższości (wyniki WISL za okres 2020-2024) wg stanu na 2023 r.	Różnica
	m³/ha/rok		
Lasy Państwowe	6,76	8,89	32%
RDLP Katowice	6,70	8,51	27%

Jako główne przyczyny modyfikujące warunki wzrostu lasów podawane są:

- rosnąca depozycja azotu będąca głównym powodem eutrofizacji siedlisk;
- wydłużenie okresu wegetacyjnego;
- wzrost stężenia CO₂ zwiększający tempo fotosyntezy.

Zagrożenia trwałości ekosystemów leśnych

Wymienione wyżej czynniki związane ze zmianami klimatycznymi (depozycja azotu, wydłużenie okresu wegetacyjnego, wzrost stężenia CO₂) zmieniają się w bardzo szybkim tempie (w stosunku do cyklu rozwoju drzewostanów). Modyfikują one funkcjonowanie ekosystemów leśnych i wpływają na zaburzenie wielu dotychczasowych mechanizmów samoregulacji. Szybszy wzrost drzewostanów oraz osiąganie przez drzewa większych rozmiarów (zwłaszcza większe wysokości) w powiązaniu z czynnikami stresowymi wywołanymi zmianami klimatu (ekstremalne susze, fale upałów, silne wiatry) zwiększają śmiertelność drzewostanów, która wyraźnie przyspiesza w ostatnich dziesięcioleciach. Mechanizmy spadku odporności drzewostanów związane są głównie z zaburzeniami w rozwoju systemów korzeniowych i gospodarki wodnej. Największa klęska w lasach południowej Polski w ostatnich dziesięcioleciach – zamieranie drzewostanów świerkowych w Beskidzie Śląskim i Żywieckim wywołana była ekstremalną suszą w roku 2006. Drzewostany świerkowe chorowały już od dłuższego czasu. Składał się na to cały kompleks przyczyn, jednak dopiero ekstremalna susza, którą można powiązać ze zmianami klimatycznymi, wywołała zamieranie na skalę klęskową. Niepokojące zjawiska, mniejszej skali obserwujemy obecnie na Żywiecczyźnie.

Przeciwdziałanie skutkom zmian klimatycznych uwzględnione w planie urządzenia lasu

Działania możliwe do realizacji w leśnictwie związane ze zmianami klimatycznymi można podzielić na dwie grupy:

1. działania ograniczające przyczyny zmian klimatycznych;
2. działania ograniczające skutki zmian klimatycznych.

Do pierwszej grupy zaliczyć należy działania mające na celu zmniejszenie stężenia CO₂ w atmosferze, czyli zwiększenie asymilacji węgla w procesie fotosyntezy i związanie go w ekosystemach leśnych – w glebie, biomasie, drewnie. Jest oczywiste, że takie działania nie zbilansują uwalnianego do atmosfery CO₂ w wyniku spalania paliw kopalnych, ale mogą być jednym z czynników poprawiających ten niekorzystny bilans. W tą grupę działań wpisuje się idea tworzenia Leśnych Gospodarstw Węglowych. Do działań takich można zaliczyć postępowania, których efektem jest zwiększenie ilości biomasy (zasobów drewna), zwiększenie zasobów drewna drzew martwych, stymulowanie zwiększonego przyrostu drzewostanów, stymulowanie zwiększonej kumulacji węgla w glebie.

Istotniejszym zadaniem jest jednak przeciwdziałanie skutkom zmian klimatycznych, które prowadzą do zamierania drzewostanów. Do grupy tych działań można zaliczyć wszystkie czynności prowadzące do wyhodowania i utrzymywania stabilnych drzewostanów, odpornych na czynniki stresowe.

Niektóre działania zwiększające kumulację węgla wpływają pozytywnie na stabilność drzewostanów, jednak w wielu przypadkach przynoszą odwrotny skutek m.in. podwyższenie wieków rębności pozytywnie wpłynie na kumulację węgla, ale może poważnie zagrozić stabilności drzewostanów. Utrzymanie trwałości lasów jest zasadniczym celem planowania urzędniowego. W planie urządzenia lasu zaprojektowano działania, które ograniczają przyczyny zmian klimatycznych, jednak jako priorytetowe potraktowano zadania ograniczające ich skutki.

Działania ograniczające przyczyny zmian klimatycznych w planie urządzenia lasu

Szczegółowe cele działań	Działania podjęte w PUL
Zwiększenie kumulacji węgla w drewnie poprzez zaniechanie użytkowania drzewostanów.	–Pozostawienie bez użytkowania drzewostanów na powierzchni 1 577,38 ha, co stanowi 13,96% powierzchni leśnej zalesionej. Jeżeli nie wystąpią zjawiska kłęskowe wymuszające cięcia przygodne, z drzewostanów tych nie będzie pozyskiwane drewno.
Intensyfikacja pochłaniania CO ₂ poprzez symulowanie zwiększonego przyrostu drzewostanów.	–Zaplanowanie zadań z zakresu pielęgnacji drzewostanów (trzebieże) na powierzchni 5 537,89 ha, co stanowi 49,03% powierzchni leśnej zalesionej. Zabiegi te oprócz poprawy stabilności drzewostanów symulują zwiększone pochłanianie CO ₂ (przyrost z prześwietlenia).
Zwiększenie kumulacji węgla w drewnie drzew martwych poprzez pozostawianie części drzew do ich naturalnej śmierci i pozostawianie części drewna do naturalnego rozkładu.	–Zaprojektowanie pozostawienia co najmniej 5% miąższości drzewostanu na wszystkich powierzchniach przewidzianych do użytkowania rębego. Zapisy te pozwalają na tworzenie kęp ekologicznych, które nie podlegają użytkowaniu, a po ewentualnym zamarcu drzew drewno pozostaje do naturalnego rozkładu. –Sformułowanie zaleceń dotyczących ochrony drzew ekologicznych i po-zostawiania drewna drzew martwych.
Zwiększenie kumulacji węgla w glebie poprzez ochronę terenów podmokłych i siedlisk bagiennych.	–Materia organiczna (i wbudowany w nią węgiel) najlepiej kumuluje się w glebie siedlisk bagiennych. W celu ochrony tych siedlisk w PUL nie planowano użytkowania rębego na siedliskach łęgowych i bagiennych. –Na pozostałych siedliskach przez które przebiegają cieki naturalne, przy projektowaniu użytkowania rębego planowano pozostawienie większej miąższości drewna niż w pozostałych drzewostanach, umożliwiającej tworzenie stref buforowych. –Nie planowano wskazań gospodarczych w terenach zajętych przez bobry. –Tereny podmokłe (bagna, moczary, torfowiska) zostały wpisane do Programu ochrony przyrody jako pozaustawowe formy ochrony przyrody. –Wymienione działania oprócz zwiększonej kumulacji węgla w glebie korzystnie wpływają na gospodarkę wodną.
Zwiększenie kumulacji węgla w biomasie poprzez pozostawianie odpadów zrębowych.	–Zasady obowiązujące w Lasach Państwowych nie pozwalają na spalanie odpadów zrębowych. Węgiel w nich zgromadzony uwalnia się stopniowo w wyniku rozkładu, a znaczna jego część kumuluje się w glebie.
Spowalnianie uwalniania się węgla z gleby poprzez odpowiednie przygotowanie gleby pod odnowienia lasu.	–W PUL zawarto zalecenia dotyczące maksymalnego wykorzystania odnowień naturalnych. Działania takie pozwalają na odnowienie lasu bez naruszania gleby. Nie są inicjowane procesy rozpadu materii organicznej – nie uwalnia się węgiel do atmosfery.

Działania ograniczające skutki zmian klimatycznych w planie urządzania lasu

Zagrożenie wynikające ze zmian klimatycznych	Działania podjęte w PUL
Szybszy wzrost drzewostanów może zakłócić właściwe zaplanowanie rozmiaru użytkowania w odniesieniu do spodziewanego przyrostu drzewostanów.	– Przy projektowaniu rozmiaru użytkowania oparto się w zasadniczy sposób na przyroście użytecznym (obliczonym na podstawie zmierzonej zmiany zasobów drewna), a przyrost tablicowy, jako mniej wiarygodny podano tylko informacyjnie.
Wraz z wiekiem rośnie zagrożenie rozpadem drzewostanów, zwłaszcza w przypadku gatunków wrażliwych na zmiany klimatyczne.	– Zaprojektowano użytkowanie rębne z uwzględnieniem ładu czasowo-przestrzennego na poziomie umożliwiającym maksymalnie możliwą wymianę pokoleń. W drzewostanach niezgodnych lub częściowo zgodnych z siedliskiem skutkowało to będzie przebudową drzewostanów w kierunku lepszej zgodności składu gatunkowego z siedliskiem (zmniejszenie udziału sosny, zwiększenie udziału gatunków liściastych). – W drzewostanach zgodnych z siedliskiem działanie takie też należy traktować jako przebudowę. Istnieje duże prawdopodobieństwo, że młode drzewostany wyrastające w warunkach stresowych wykształcą cechy zwiększające ich odporność na zmiany klimatyczne.
Z powodu zmian klimatycznych następuje zmiana składu gatunkowego w polskich lasach. Powszechnie obserwowane jest zamieranie drzewostanów świerkowych i coraz częściej sosnowych. Rośnie znaczenie gatunków liściastych jako bardziej odpornych na zmiany.	– W typach drzewostanów i ramowych składach gatunkowych odnowień ograniczono wprowadzanie świerka. Dla poszczególnych typów siedliskowych lasu przewidziano zróżnicowane typy drzewostanów, umożliwiające zastosowanie wariantu dającego możliwości wyhodowania najbardziej stabilnego drzewostanu dostosowanego do lokalnych gatunków. – Na przestrzeni następujących po sobie rewizji urządzania lasu obserwowany jest stały trend zmniejszania się powierzchni drzewostanów sosnowych i zwiększania się udziału gatunków liściastych. Przyjęte w PUL założenia pozwalają na utrzymanie/zintensyfikowanie tego trendu. – Pomimo zagrożenia neofityzacją, nie planowano intensywnej przebudowy drzewostanów obcego pochodzenia (daglezja, dąb czerwony, robinia akacjowa). Ewentualne przyspieszenie zmian klimatycznych może spowodować konieczność uwzględnienia gatunków obcych dla zachowania trwałości lasu. – Ogólnie można stwierdzić, że przyjęte założenia pozwalają na zwiększenie różnorodności gatunkowej w drzewostanach, co skutkuje rozproszeniem ryzyka ich rozpadu.
Wraz ze zmianami klimatycznymi rośnie zagrożenie wystąpienia ekstremalnych zjawisk pogodowych: - susze	– Przeciwdziałanie suszom i obniżeniu poziomu wód gruntowych jest bardzo trudne zwłaszcza kiedy zjawiska te przyjmują ekstremalny charakter. – Możliwe do zaprojektowania w PUL działania dotyczące ochrony terenów podmokłych i siedlisk bagiennych opisano wcześniej. – Skutki wystąpienia suszy i obniżenia poziomu wód gruntowych najdotkliwiej obserwowane są na siedliskach wilgotnych. Drzewa wyrastające w warunkach wystarczających zasobów wody wykształcają systemy korzeniowe nieprzystosowane do korzystania z głębszych poziomów wody (płaskie systemy korzeniowe). Zmiana warunków dostępności wody prowadzi do zamierania tych drzewostanów. Jednym z możliwych działań w takim przypadku jest usunięcie zamarłego / zamierającego drzewostanu i odnowienie go. Nawet jeżeli warunki siedliskowe nie pozwolą na zmianę składu gatunkowego (sadzenie sosny po zamierających drzewostanach sosnowych) istnieje duże prawdopodobieństwo, że następne pokolenie wykształci cechy (m.in. systemy korzeniowe umożliwiające pobieranie wody z głębszych warstw gleby) zwiększające ich odporność na suszę. – W obecnym PUL takich działań nie projektowano, jednak w przypadku wystąpienia zjawiska zamierania drzewostanów w wyniku suszy w trakcie obowiązywania PUL, takie działania należy podjąć i jeżeli będzie tego wymagać skala zjawiska należy wprowadzić zmiany w PUL w formie aneksu.

Zagrożenie wynikające ze zmian klimatycznych	Działania podjęte w PUL
Ekstremalne opady, powodzie	– Podobnie jak w przypadku ekstremalnych susz przeciwdziałanie ekstremalnym opadom poprzez odpowiednią gospodarkę leśną jest możliwe tylko w ograniczonym zakresie. – Zaprojektowane w PUL działania tak jak wcześniej dotyczą ochrony terenów podmokłych i siedlisk bagiennych oraz małej retencji.
Silne wiary, huragany, trąby powietrzne	– Zaprojektowane w PUL użytkowanie rębne zachowuje ład czasowo-przestrzenny (kierunek cięć jest przeciwny do przeważającego kierunku wiatrów). – Zaprojektowane cięcia pielęgnacyjne (trzebieże) mają również na celu zwiększenie odporności drzewostanów na silne wiatry (redukcja wskaźnika smukłości). – Niestety w przypadku ekstremalnie silnych wiatrów (huragany, trąby powietrzne) wszystkie te działania są bezskuteczne i w przypadku ich wystąpienia na dużą skalę konieczne są zmiany w PUL w formie aneksu.
Zmiany klimatyczne sprzyjają liczny- m patogenom grzybowym, szko- dliwym owadom i innym szkodliwym organizmom. Niektóre czynniki cho- robotwórcze zwiększają swoją ak- tywność (m.in. wyprowadzanie więk- szej liczby generacji szkodników owadów). Niektóre rodzime gatunki uważane za nieszkodliwe rozprze- strzeniają się powodując choroby drzewostanów (m.in. jemiola). Poja- wiają się nowe gatunki szkodliwe (rodzime i obce gatunki poszerzają areal występowania).	– W PUL zawarto ogólne wytyczne z zakresu ochrony lasu. Zwrócono w nich uwagę na konieczność monitorowania wszelkich zjawisk chorobowych. – Odpowiedzialność za monitorowanie, rozpoznanie (diagnozę) oraz zwalczanie zjawisk chorobowych spada głównie na pracowników nadleśnictwa, pracowników wydziału ochrony lasu RDLP oraz zakładów ochrony lasu. – Za działania pośrednio przeciwdziałające tym zagrożeniom przewidziane w PUL można uznać te, których efektem jest wzrost różnorodności gatunkowej drzewostanów i ogólnej odporności na czynniki stresowe.
Wysokie temperatury i susze wpły- wają na wzrost zagrożenia pożaro- wego.	– W PUL zawarto kierunkowe wytyczne w zakresie ochrony przeciwpożarowej. Kategorię zagrożenia pożarowego obliczono z uwzględnieniem aktualnych danych dotyczących wilgotności powietrza oraz wilgotności ściółki.

Podsumowując, można stwierdzić, że Plan urządzenia lasu zwiera działania ograniczające zarówno przyczyny jak i skutki zmian klimatycznych. Jest oczywiste, że martwy las nie pochłania CO₂ dlatego głównym celem planowania urządzeniowego jest utrzymanie trwałości lasu. Działania zmierzające do różnicowania składu gatunkowego i struktury drzewostanów korzystnie wpływają na stabilność lasów i ich odporność na skutki zmian klimatycznych.

1.3. Wody powierzchniowe, podziemne, tereny źródliskowe, retencja

Zgodnie z podziałem hydrograficznym obszar Nadleśnictwa Jeleśnia usytuowany jest w zlewni Bałtyku, w europejskim dziale wód, w dorzeczu Wisły (2), zlewni głównej Górnej Wisły (21), zlewniach niższego rzędu (elementarnych) Soły i zlewni Skawy (część leśnictwa Ślemień i Koszarawa Cicha). Zlewnię Soły tworzą na obszarze Nadleśnictwa zlewnie elementarne Koszarawy, Łękawki, Żylicy i Juszczyński. Zlewnię Skawy zaś Stryszawka, z dopływem Lachówką i Kocońką.

Największą rzeką przepływającą przez terytorium nadleśnictwa jest Soła, z niewielkim lewobrzeżnym dopływem Roztoką. Ponadto do najważniejszych, z gospodarczego punktu widzenia, rzek na obszarze Nadleśnictwa należą też Koszarawa, z dopływami: Sopotnia Wielka, Glinne, Pewlica, Bystra oraz Łękawka, wraz z dopływem Kocierką.

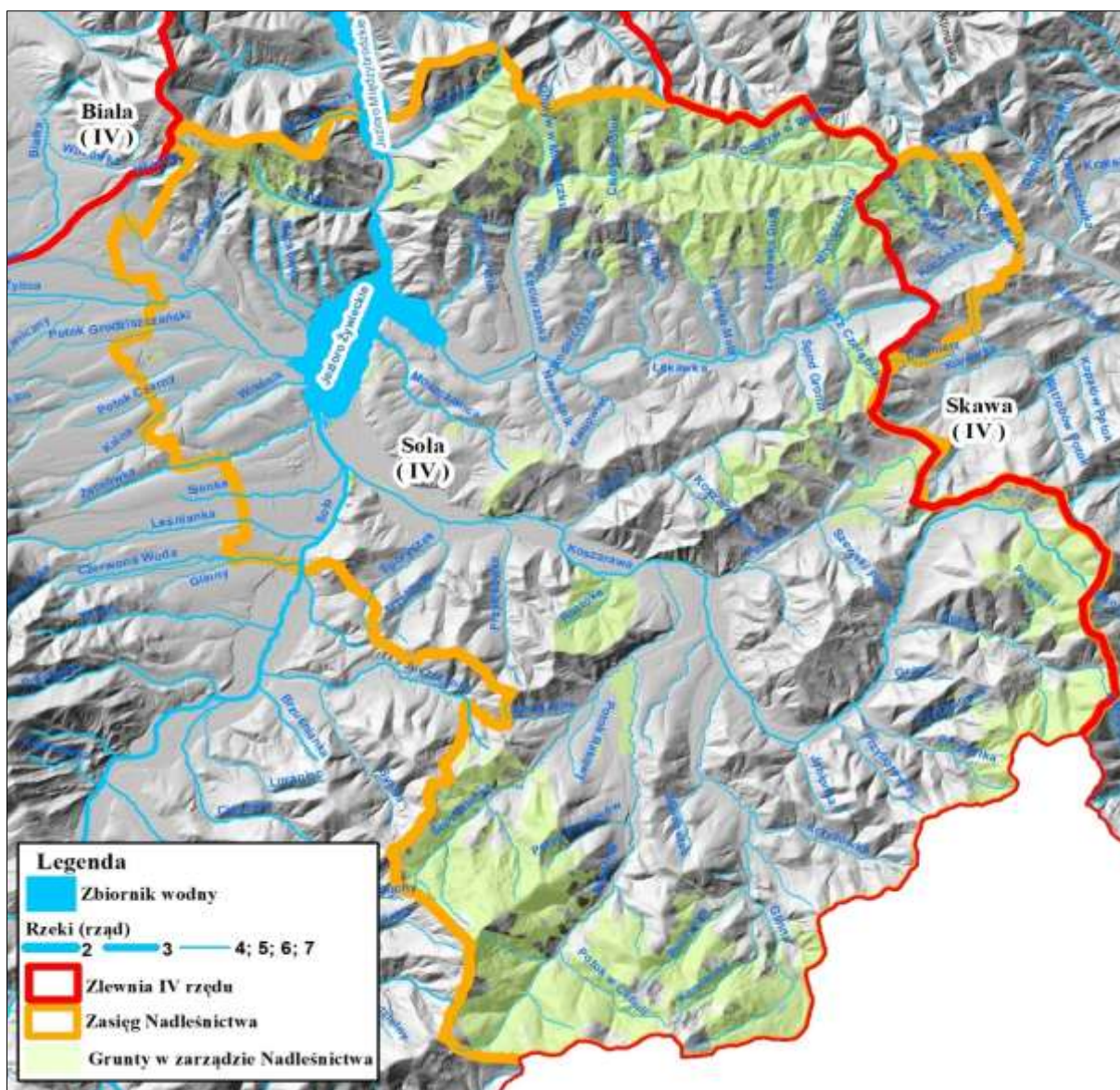
Obszary źródliskowe

Źródła to obiekty wyjątkowe w krajobrazie leśnym. Są ważnym elementem sieci wodnej, odgrywającym istotną rolę w krążeniu wód i bilansie wodnym. Mają wpływ na kształtowanie stosunków wodnych i siedlisk na obszarach niekiedy znacznie oddalonych od samych źródeł. Tworzą środowisko charakteryzujące się znaczną różnorodnością fitocenotyczną, florystyczną i faunistyczną. Śródleśne źródła są także ostoją chronionych i zagrożonych składników flory. To również ważne miejsce występowania wielu specyficznych gatunków zwierząt,

zwłaszcza bezkręgowców, m.in. wypławków, chruścików, kielży, ślimaków, skoczogonków i innych. Stosunki wodne obok budowy geologicznej wywierają znaczący wpływ na procesy glebotwórcze i siedliskotwórcze.

Na gruntach Nadleśnictwa Jeleśnia znajduje się duża liczba źródeł, część z nich posiada nazwy. Są to m.in. źródła następujących rzek i większych cieków wodnych (potoków): Dopływ w Hucisku, Koszarawa, Dopływ spod góry Beskidek, Przybyłka, Dopływ spod góry Gawory, Dopływ spod góry Polanica, Potok Pierlaków, Potok w Ciemnym, Dopływ spod góry Kotarnica, Juszczyńska, Dopływ spod Słowianki, Kocierzanka, Dopływ spod Karczówki, Dopływ w Miasteczku, Potok w Słupnem, Młyńszczanka, Potok z Czeretnika, Spod Gronia, Dopływ spod Wróblówki, Dopływ spod góry Przysłopiek, Krzywy Potok, Łękawka Duża, Dopływ ze Starego Dworu, Łękawka Mała, Okrajnik, Pewlica, Koszarzyczne i Roztoka.

Szczegółowe zestawienie źródeł (z lokalizacją) zawarte jest w POS.

Ryc. 8. Podział hydrologiczny Nadleśnictwa Jeleśnia

Zbiorniki wodne

Na obszarze Nadleśnictwa Jeleśnia występują trzy zbiorniki wodne; jezioro Żywieckie i jezioro Międzybrodzkie oraz zbiornik wodny na górze Żar.

Wezbrania rzek

Rzeki są zasilane z opadów, z topnienia pokrywy śnieżnej oraz drenażu wód podziemnych. Ilość odpływającej wody ściśle wiąże się z wielkością opadów. Wezbrania występują najczęściej w dwóch porach roku: na wiosnę z topniejącego śniegu oraz latem z opadów. Szczególnie gwałtowne są wezbrania opadowe w drugiej połowie czerwca i w lipcu, które mogą powodować okresowe, krótkotrwałe zalewanie pobliskich gruntów.

Wody podziemne

Występowanie wód powierzchniowych jest ściśle związane z występowaniem wód podziemnych, które stanowią istotne ogniwo w ogólnym obiegu wody. Poszczególne typy wód podziemnych wykazują dużą zależność nie tylko od budowy geologicznej, lecz także od stosunków geomorfologicznych.

Podstawowe zbiorniki wód podziemnych w zasięgu Nadleśnictwa Jeleśnia usytuowane są w utworach czwartorzędowych i triasowych. Określane są one jako Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP).

Według regionalizacji przedstawionej w Atlasie hydrogeologicznym Polski (1993) obszar Nadleśnictwa Jeleśnia leży w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 446 „Dolina rzeki Soły”, który jest pochodzenia czwartorzędowego oraz w obrębie GZWP nr 447 „Zbiornik warstw Godula (Beskid Mały)” i nr 445 „Zbiornik warstw Magura (Babia Góra)”, które są pochodzenia trzeciorzędowego. Wody podziemne są narażone na zanieczyszczenia pochodzenia antropogenicznego.

Mała retencja

Zagadnieniem dotyczącym gromadzenia i zatrzymywania zasobów wodnych jest mała retencja. Mała retencja to wszelkie działania na rzecz magazynowania wody w zbiornikach, ciekach, glebie, oddziałujące na środowisko lokalne. To także działania w zakresie zwiększenia retencji gleby przez zabiegi agromelioracyjne i fitomelioracyjne, a ponadto zwiększanie intercepcji przez zalesianie i zadrzewianie. Zabiegi małej retencji mają służyć przede wszystkim zapobieganiu ujemnym skutkom okresowych anomalii pogodowych, tj. spowalnianie spływu wód, a także lokalnie podwyższanie poziomu wód gruntowych. Gromadzenie i zatrzymywanie wody można uzyskać poprzez stosowanie zabiegów techniczno-budowlanych i gospodarczych. W ramach poprawy retencyjności należy zwrócić uwagę na przebudowę drzewostanów zmierzającą do pełnego dostosowania składu gatunkowego drzewostanów do siedlisk i przeciwdziałanie degradacji gleby. Zbiorniki małej retencji służą głównie łagodzeniu skutków niedoboru wody oraz zapobieganiu ujemnym skutkom okresowych anomalii pogodowych.

Prawidłowo realizowane obiekty małej retencji sprzyjają spowalnianiu odpływu wód opadowych i roztopowych, generalnie służą zapobieganiu ujemnym skutkom okresowych anomalii pogodowych, co przyczynia się do zwiększenia dostępności zasobów wodnych dla roślin. Jednocześnie, szczególnie w przypadku realizacji nietechnicznych działań zwiększających retencję w zlewni, spowolnienie odpływu może ograniczyć erozję glebową oraz przyczynić się do ograniczenia ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych z obszaru zlewni. Obiekty małej retencji zapewniają także miejsce bytowania, rozmnażania i zimowania wielu gatunkom płazów. Stanowią również ważny element siedliska dla ptaków i ssaków leśnych.

Fot. Mała retencja wodna w Leśnictwie Romanka Górna (autor: M. Szeremeta – BULiGL o/Kraków)

1.4. Rzeźba terenu i budowa geologiczna

Rzeźba terenu

Obszar Nadleśnictwa to teren górski, charakteryzujący się stromymi i bardzo stromymi zboczami. Większość obszaru zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa charakteryzuje się typem rzeźby gór średnich o zwartym układzie masywów górskich poroździelanych głębokimi dolinami, o stromych, prostych lub wypukłych stokach. Rzeźba typu pogórskiego występuje jedynie wzdłuż północnego zasięgu, ale na nieistotnym obszarze i poza zasięgiem lasów. Niewielkie znaczenie ma także typ rzeźby den dolin rzecznych i kotlin spotykany w dolinie Soły.

Południowa część analizowanego obiektu obejmuje swym zasięgiem najwyższe partie Beskidu Żywieckiego o stromych zboczach oddzielonych wąskimi obniżeniami dolinowymi. Teren wznosi się od około 450 m n.p.m. w dolinie potoku Sopotnia do około 1350 m n.p.m. pod szczytem Romanki. Pasma Pilska odcina się wyraźnie na tle całego obszaru ze względu na swą wysokość. Od najwyższego szczytu grupy Pilska, na wszystkie strony ciągną się grzbiety boczne, na których znajdują się wysokie kulminacje. Od tych kulminacji także rozchodzą się grzbiety boczne. Do najbardziej charakterystycznych po polskiej stronie należą rozrogi: Rysianki – Lipowskiej (1324 m n.p.m.), Boraczego Wierchu (1144 m n.p.m.) i Romanki. Do najwyższych wzniesień z obszaru Beskidu Żywieckiego, leżących w zasięgu Nadleśnictwa należą: Góra Pięć Kopców – 1534 m n.p.m., Romanka – 1366 m n.p.m, Trzy Kopce – 1216 m n.p.m, Palenica – 1343 m n.p.m, Munczolik – 1356 m n.p.m, Majcherkowa – 1255 m n.p.m, Kotarnica – 1156 m n.p.m, Buczynka – 1 205 m, Mędralowa – 1 169 m, Jałowiec – 1111 m n.p.m, Bąków – 766 m n.p.m, Kiczora – 761 m n.p.m oraz Grojec – 612 m n.p.m. Doliny są wcięte od 400 do 660 m głębokości i mają dobrze, palczasto rozwinięte leje źródłowe. Do największych dolin rozcinających grupę Pilska należą Złatna, Żabnica, Sopotnia Mała, Sopotnia Wielka, Krzyżówka z Glinnym.

Północna część Nadleśnictwa Jeleśnia obejmuje swym zasięgiem pasmo górskie Beskidu Małego. Beskid Mały ma urozmaiconą rzeźbę terenu, główny grzbiet i jego odnogi głęboko wcinają się w doliny rzeczne, zbocza są strome (czasem przekraczają nachylenie 30 stopni), deniwelacje przekraczają 500 m. Występują tu małe jaskinie, schrony, baszty i ostańce skalne.

Wschodnia część Nadleśnictwa Jeleśnia obejmuje część Beskidu Makowskiego. Składa się on z wielu rozczłonkowanych pasm górskich i wzniesień. W granicach analizowanego obiektu znajdują się pasma Łyski – Barutki (622 m n.p.m), Pewelskie (766 m n.p.m) i Lasku (871 m n.p.m) oraz wzniesienie Kiczory (762 m n.p.m). Zachodnia część Beskidu Makowskiego charakteryzuje się krótkimi, głęboko rozciętymi pasmami, rozdzielonymi od siebie szerokimi dolinami: Koszarawy, Sopotni, Pewli, Trzebinki, Kurówki i Lachówki.

Środkową część analizowanego nadleśnictwa stanowi Kotlina Żywiecka, która ma charakter podgórski. Otoczona jest ze wszystkich stron pasmami górskimi, które wznoszą się około 500-900 m ponad jej płaskie dno. Ta kotlina śródgórska położona w rejonie ujścia do Soły jej dwóch dużych dopływów: prawobrzeżnej Koszarawy i lewobrzeżnej Żylicy. Kotlina Żywiecka ograniczoną jest od zachodu przez Beskid Śląski, od północy – przez Pogórze Śląskie (łączy się z nim przez Bramę Wilkowicką) i Beskid Mały, zaś od południowego wschodu i południa przez Beskid Makowski i Beskid Żywiecki. Ma trójkątny kształt, długość z zachodu na wschód około 20 km, szerokość z południa na północ około 15 km i powierzchnię około 320 km². Dno kotliny wznosi się na wysokość 340 – 500 m n.p.m. Pokryte jest w większości niewysokimi wzgórzami i niskimi grzbietami, poroździelanymi dolinkami licznych potoków.

Południowa część Kotliny Żywieckiej stanowi klasyczny przykład okna tektonicznego. Spiętrzone przez zaporę w Tresnej wody rzeki Soły tworzą Jezioro Żywieckie, zajmujące północną część kotliny. Na południe od jeziora, w centrum kotliny leży Żywiec. Charakterystycznym elementem panoramy Kotliny Żywieckiej jest masyw Grojca (612 m n.p.m) w widłach Soły i Koszarawy, dominujący od południowego wschodu nad zabudowaniami Żywca.

Budowa geologiczna

Nadleśnictwo Jeleśnia posiada opracowanie glebowo-siedliskowe wykonane wg stanu na 01.01.2023 roku przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Krakowie. Opracowanie te służy planowaniu gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych.

W trakcie prac urządzeniowych wykorzystano wyniki tego opracowania, uwzględniając siedliskowe typy lasu, gatunki i rodzaje gleb oraz stopnie zniekształcenia siedlisk.

Rzeźba terenu jest silnie związana z budową geologiczną. Obszar Nadleśnictwa leży w obrębie kilku mezoregionów fizyczno-geograficznych.

Pod względem geologicznym obszar Nadleśnictwa Jeleśnia leży w zasięgu fliszu karpackiego, składającego się z różnej miąższości i warstw piaskowca magurskiego, łupków a rzadziej zlepieńców ułożonych naprzemianległe. W części północnej spotyka się warstwy godulskie i istebniańskie, oraz piaskowce ciężkowickie i krośnieńskie, zaś w części południowej występują piaskowe osieleckie oraz pasierbieckie (gruboziarniste ze spoiwem wapnistym).

Beskid Mały zbudowany jest głównie z twardych piaskowców i łupków godulskich z epoki dolnokredowej, poziomu średniego i dolnego. Piaskowiec ten jest przedzielony w niektórych partiach warstwami łożysk. Miejscowo występują także piaskowce i łupki warstw lgockich, cieszyńskich i wierzchowskich. Piaskowce i łupki godulskie górnej warstwy występują rzadko. Miejscami, w partiach przygrzbietowych występują w postaci wychodni skalnych fragmenty piaskowców i łupków istebniańskich.

Część Leśnictw Ślemień i Koszarawa Cicha leży w granicach Beskidu Makowskiego zbudowanego tutaj z piaskowców godulskich z przewarstwieniami łupków.

Utwory czwartorzędowe, wykształcone w postaci pokryw grubych żwirów teras rzecznych i stożków napływowych występują głównie w dolinach rzek i potoków.

Ukształtowanie terenu stanowi bardzo ważny czynnik glebotwórczy, a także warunkuje różny rozkład opadów atmosferycznych, energii cieplnej słonecznej na powierzchni ziemi (wytworzenie się rozmaitych wystaw i mikroklimatów) oraz zróżnicowanie właściwości fizycznych, chemicznych, bioekologicznych i produkcyjnych gleb.

1.5. Gleby

Gleby w Nadleśnictwie Jeleśnia zostały określone na podstawie opracowania glebowo-siedliskowego wykonanego przez Pracownię Siedliskową BULiGL Oddział w Krakowie, wg stanu na 01.01.2023 r.

Udział poszczególnych typów i podtypów gleb w Nadleśnictwie

Nazewnictwo gleb na potrzeby VI rewizji UL, przyjęto zgodnie z „Klasyfikacją gleb leśnych Polski” (CILP 2000), stąd też różnice w ilości i nazewnictwie gleb zawartych w operacie glebowym (nieaktualna klasyfikacja) i w planie urządzenia lasu.

Gleby związane są z rodzajem podłoża, na którym powstały. Zróżnicowana budowa geologiczna przy dużej różnorodności form rzeźby terenu oraz zmienności warunków hydrologicznych wpłynęła na znaczną różnorodność gleb.

W trakcie prac VI rewizji w Nadleśnictwie Jeleśnia stwierdzono występowanie 13 typów gleb w 21 podtypach.

W Operacie Glebowo-Siedliskowym dla Nadleśnictwa Jeleśnia zestawiono rodzaje jednorodnych i niejednorodnych całkowitych utworów geologiczno-glebowych występujących na danym terenie. Według kryterium pochodzenia geologicznego oraz właściwości fizykochemicznych skał (głównie uziarnienia) na terenie Nadleśnictwa dominują:

Gleby brunatne (BR) – 91,37%

Gleby bielcowe (B) – 3,34%

Gleby rdzawe (RD) – 2,29%

Gleby opadowoglejowe (OG) – 1,07%

W podtypach gleb dominują gleby: gleby brunatne kwaśne (BRk) – 7 665,67 ha (67,78%), gleby brunatne bielcowe (BRb) – 2 126,78 ha (18,81%), gleby brunatne wylugowane (BRwy) – 517,61 ha (4,58%). Kolejnymi typami pod względem zajmowanej powierzchni są: bielcowe właściwe (Bw) – 3,34%, rdzawe bielcowe (RDb) – 1,41%, opadowoglejowe właściwe (OGw) – 1,07%.

Pozostałe podtypy gleb zajmują niewielką powierzchnię, ich udział oscyluje na ogół około 1% powierzchni. Na glebach Nadleśnictwa Jeleśnia dominuje siedlisko LGśw, znaczny udział ma również siedlisko LMGśw.

Udział powierzchniowy i procentowy typów i podtypów gleb przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6 Zestawienie typów i podtypów gleb w Nadleśnictwie Jeleśnia

Typy i podtypy gleb	Symbol	Nadleśnictwo Jeleśnia	
		Powierzchnia [ha]	Udział [%]
1	2	3	4
Gleby brunatne bielcowe	BRb	2 126,78	18,81
Gleby brunatne kwaśne	BRk	7 665,67	67,78
Gleby brunatne właściwe	BRw	23,02	0,20
Gleby brunatne wylugowane	BRwy	517,61	4,58
Gleby brunatne - razem	BR	10 333,08	91,37
Gleby płowe opadowoglejowe	Pog	36,61	0,32
Gleby płowe - razem	P	36,61	0,32
Gleby rdzawe bielcowe	RDb	159,32	1,41
Gleby rdzawe brunatne	RDbr	19,73	0,18
Gleby rdzawe właściwe	RDw	79,50	0,70
Gleby rdzawe - razem	RD	258,55	2,29
Gleby bielcowe właściwe	Bw	377,61	3,34
Gleby bielcowe - razem	B	377,61	3,34
Gleby opadowoglejowe właściwe	OGw	121,09	1,07
Gleby opadowoglejowe - razem	OG	121,09	1,07
Gleby gruntowoglejowe mułowe	Gmł	11,12	0,10
Gleby gruntowoglejowe właściwe	Gw	8,55	0,07
Gleby gruntowoglejowe - razem	G	19,67	0,17
Gleby mułowe właściwe	Młw	0,61	0,01
Gleby mułowe - razem	Mł	0,61	0,01
Gleby mułowo-murszowe	Mmł	2,03	0,02
Gleby murszowe - razem	M	2,03	0,02
Gleby mineralno-murszowe	MRm	2,94	0,03
Gleby murszowate - razem	MR	2,94	0,03
Mady rzeczne brunatne	MDbr	22,89	0,20
Mady rzeczne właściwe	MDw	3,18	0,03
Mady rzeczne - razem	MD	26,07	0,23
Gleby deluwialne brunatne	Dbr	2,05	0,02
Gleby deluwialne - razem	D	2,05	0,02
Gleby inicjalne rumoszowe	IR	23,31	0,20
Gleby inicjalne rumoszowe - razem	IR	23,31	0,20
Rankery bielcowe	RNb	62,57	0,55
Rankery brunatne	RNbr	42,63	0,38
Rankery - razem	RN	105,20	0,93
Razem		11 308,82	100,00

1.6. Typy siedliskowe lasu

Przez pojęcie siedliska rozumie się warunki bytowania lasu wytworzone pod wpływem czynników zewnętrznych, głównie klimatycznych i glebowych. W warunkach naturalnych, na jednakowych siedliskach występują podobne pod względem składu i struktury drzewostany, budowane przez gatunki umożliwiające wykorzystanie ich możliwości produkcyjnych. W bezpośrednim związku z drzewostanem pozostaje środowisko wewnętrzne lasu, na które składa się charakterystyczny fitoklimat, forma próchnicy, skład runa oraz kompleksowo rozumiana zoocenoza.

Typ siedliskowy lasu to podstawowa jednostka klasyfikacji siedlisk. Lokalna zmienność warunków glebowych pozwala na zmiany w składzie gatunkowym drzewostanu, w celu lepszego wykorzystania możliwości produkcyjnych siedliska.

W warunkach naturalnych, na jednakowych siedliskach występują podobne pod względem składu i struktury drzewostany, w skład których wchodzi gatunki umożliwiające wykorzystanie ich możliwości produkcyjnych. W bezpośrednim związku z drzewostanem pozostaje środowisko wewnętrzne lasu, na które składa się charakterystyczny fitoklimat, forma próchnicy, skład runa oraz kompleksowo rozumiana zoocenoza.

W lasach gospodarczych skład drzewostanów zwykle odbiega od optymalnego, a wytworzone przez nie środowisko wewnętrzne ulega przekształceniom zacierając rzeczywiste możliwości siedlisk lub je zniekształcając.

W ramach prac urzędzeniowych VI rewizji wykorzystano opracowanie glebowo-siedliskowe, uwzględniając siedliskowe typy lasu, uwilgotnienie, stan siedlisk oraz podtypy i gatunki gleb.

Poniżej zestawiono powierzchnię typów siedliskowych lasu (TSL).

Tabela 7 Syntetyczne zestawienie TSL w Nadleśnictwie Jeleśnia, wg stanu na 01.01.2025 r.

Lp.	Typy Siedliskowe Lasu (TSL)	Nadleśnictwo Jeleśnia	
		Powierzchnia leśna (zalesiona i niezalesiona)	
		Pow. [ha]	Udział [%]
1	2	3	4
1.	LWYŻŚW	60,65	0,54
2.	OLJWYŻ	4,37	0,04
3.	LŁWYŻ	2,51	0,02
4.	BWG	241,79	2,14
5.	BMGŚW	836,70	7,40
6.	BMGW	1,78	0,02
7.	LMGŚW	4950,17	43,77
8.	LMGW	28,19	0,25
9.	LGŚW	4972,1	43,96
10.	LGW	176,72	1,56
11.	LŁG	21,51	0,19
12.	OLJG	12,33	0,11
Razem		11 308,82	100,00

W Nadleśnictwie Jeleśnia stwierdzono występowanie 12 typów siedliskowych lasu, w tym 9 górskich i 3 wyżynnych. Dominuje siedlisko lasu górskiego świeżego (LGśw) – 43,96%. Drugim pod względem udziału powierzchniowego jest siedlisko lasu mieszanego górskiego świeżego (LMGśw) – 43,77%.

W ujęciu procentowym, największą powierzchnię w nadleśnictwie zajmują:

LGśw – 43,96%, LMGśw - 43,77%. Wyrazny jest również udział BMGśw - 7,40%. Małą powierzchnię zajmują: BWG - 2,14%, LGw - 1,56%. Udział pozostałych 7 siedlisk nie przekracza 1% powierzchni leśnej zalesionej i niezalesionej.

Wilgotność siedlisk

Ważną cechą siedlisk leśnych jest ich uwilgotnienie. Stosunki wodne obok budowy geologicznej wywierają znaczący wpływ na procesy glebotwórcze i siedliskotwórcze. Na warunki wodne z kolei istotny wpływ ma lokalne ukształtowanie terenu oraz charakter podłoża.

W poniższych tabelach zestawiono powierzchnię wariantów wilgotnościowych dla całości gruntów leśnych Nadleśnictwa (grunty leśne zalesione i niezalesione).

Tabela 8 Zestawienie wilgotnościowo - troficzne powierzchni siedlisk leśnych w Nadleśnictwie Jeleśnia

Grupy troficzne	Grupy wilgotnościowe siedlisk				Razem
	Świeże	Wilgotne	Bagienne	Łęgowe	
	Powierzchnia [ha]				
1	2	3	4	5	6
Bory	241,79	-	-	-	241,79
Bory mieszane	836,70	1,78	-	-	838,48
Lasy mieszane	4 950,17	28,19	-	-	4 980,23
Lasy	5 030,96	176,72	16,69	24,03	5 248,44
Razem	11 061,49	206,73	16,69	24,03	11 308,82

Na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia w ramach poszczególnych grup troficznych przeważają siedliska o korzystnych warunkach wilgotnościowych. Większość powierzchni leśnej zajmują siedliska świeże i silnie świeże – 97,81%, dużo mniejszy udział mają siedliska wilgotne i wilgotne silnie wilgotne – 1,83%. Sporadycznie występują również siedliska bagienne odwodnione, bagienne mokre i bagienne bardzo mokre – 0,15% oraz siedliska łęgowe zalewane i niezalewane – 0,21%.

1.7. Struktura użytkowania ziemi w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa

W Nadleśnictwie Jeleśnia 99,25% powierzchni zarządzanych terenów stanowią grunty leśne, w tym: 96,64% to grunty leśne zalesione i niezalesione, a 2,61% to grunty związane z gospodarką leśną; grunty nieleśne stanowią 0,75% powierzchni.

Struktura użytkowania ziemi w zasięgu Nadleśnictwa jest bardzo zróżnicowana.

Tabela 9 Zestawienie powierzchni Nadleśnictwa

Nadleśnictwo	Grunty leśne				Grunty nieleśne	Ogółem*
	Zalesione	Niezalesione	Związane z gosp. leśną	Razem		
	Powierzchnia [ha]					
Jeleśnia	11 295,14	13,68	306,01	11 614,83	87,71	11 702,54
Udział procentowy	96,52	0,12	2,61	99,25	0,75	100,00

* Tabela nie zawiera gruntów we współwłasności.

Powierzchnia ogólna gruntów Nadleśnictwa według podsumowania opisów taksacyjnych wynosi 11 702,54 ha (bez gruntów we współwłasności). Powierzchnia z gruntami we współwłasności (80,04 ha) wynosi 11 782,58 ha.

Szczegółowe zestawienie powierzchni gruntów Nadleśnictwa według rodzajów użytków gruntowych, kategorii użytkowania i grup rodzajów powierzchni, zgodnie z podziałem administracyjnym kraju przedstawia Tabela I, zamieszczona w Opisanu ogólnym PUL.

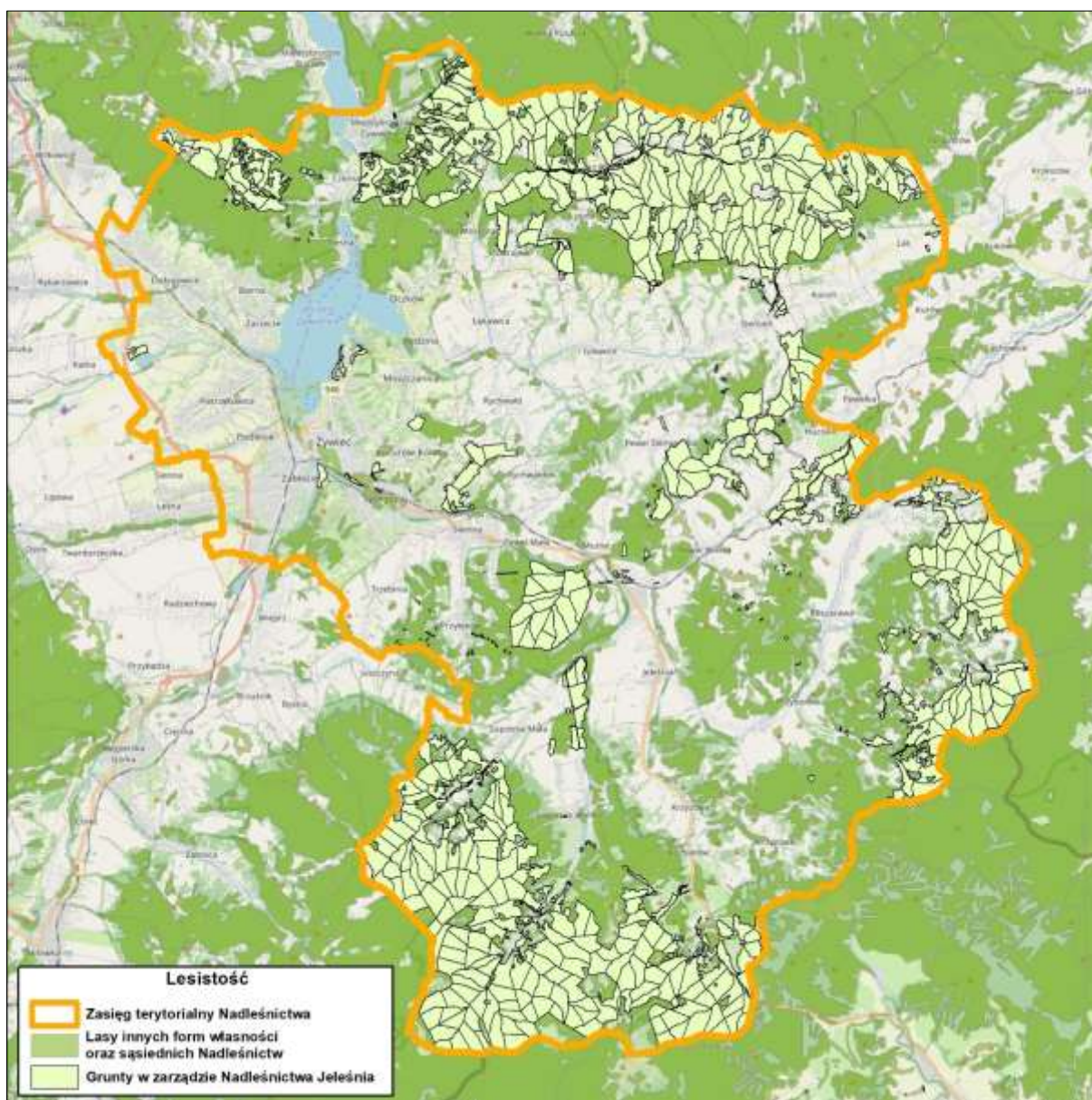
1.8. Ilość i wielkość kompleksów leśnych

Nadleśnictwo Jeleśnia składa się z 157 kompleksów leśnych, w tym dwóch bardzo dużych (powyżej 2000 ha), dwóch dużych (od 500 do 2000 ha), 7 średnich (od 100 do 500 ha), 146 małych i bardzo małych (poniżej 100 ha). Przeważającą część gruntów Nadleśnictwa Jeleśnia stanowią dość zwarte i dobrze rozgraniczone w terenie kompleksy. Dwa największe kompleksy zlokalizowane są w części południowo-zachodniej nadleśnictwa (pasmo Pilska) oraz północnej (Beskid Mały), zajmując łącznie 70,56% ogólnej powierzchni obiektu. Tak duże kompleksy zapewniają odpowiednie warunki przestrzenne dla rozwoju wielu gatunków, w tym ptaków drapieżnych i dużych gatunków ssaków. Ponadto odpowiednio rozległa powierzchnia zapewnia również dostępność miejsc rozrodu i żerowisk. Rozmieszczenie kompleksów leśnych w terytorialnym zasięgu Nadleśnictwa Jeleśnia jest nierównomierne. Część środkowa nadleśnictwa, składa się z kilkunastu kompleksów średniej wielkości kompleksów oraz małych kompleksów złożonych z kilku oddziałów. Małe i średnie kompleksy są cenne ze względu na swoje walory przyrodnicze, czyli wzbogacanie różnorodności biologicznej, a także ze względów krajobrazowych. Jednak ich rozproszenie powoduje konieczność uwzględniania korytarzy ekologicznych, które są niezbędne dla uniknięcia izolacji gatunków.

Tabela 10 Liczba i wielkość kompleksów leśnych w Nadleśnictwie Jeleśnia

Wielkość kompleksów [ha]	Liczba kompleksów [szt.]	Łączna powierzchnia [ha] Wg EGiB	Średnia powierzchnia kompleksu [ha]
1	2	3	4
poniżej 1	104	28,7062	0,28
1 - 5	23	52,4157	2,28
5 - 20	16	141,8629	8,87
20 - 100	3	164,8620	54,95
100 - 200	2	224,1411	112,07
200 - 500	5	1 509,1160	301,82
500 - 2000	2	1 347,5314	673,77
powyżej 2000	2	8 313,8598	4 156,93
Razem	157	11 782,4951*	-

* Powierzchnia łącznie z gruntami we współwłasności.

Ryc. 9. Rozmieszczenie lasów różnych form własności w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Jeleśnia

Rozmieszczenie lasów niepaństwowych w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Jeleśnia charakteryzuje się dużą nieregularnością. Lasy niepaństwowe najczęściej położone są przy kompleksach Lasów Państwowych. Większość z nich stanowi dość zwarte i duże kompleksy, są też jednak małe kompleksy o powierzchni do kilku hektarów.

1.9. Funkcje lasów

Realizując cele gospodarki leśnej, przyjmuje się zasadę, że każdy las w każdym miejscu i czasie w sposób naturalny pełni jednocześnie różne funkcje. Wielofunkcyjna gospodarka leśna powinna zapewniać możliwość trwałego i zrównoważonego pełnienia przez lasy wszystkich ich naturalnych funkcji i wzmacniać funkcje uznane dla danego obszaru za wiodące. Funkcje lasów zidentyfikowane na podstawie przepisów ustawy o lasach lub wynikające z innych zapisów prawa (np. z przepisów o ochronie przyrody, czy o ochronie zabytków) określa się szczegółowo w planach urządzenia lasu i uwzględnia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Funkcje lasów w zagospodarowaniu przestrzennym kraju są kształtowane na poziomach: lokalnym, regionalnym i krajowym.

Zgodnie z przepisami Ustawy o lasach z dnia 28.09.1991 r. celem gospodarki leśnej jest zachowanie warunków do trwałej wielofunkcyjności lasów, ich wszechstronnej użyteczności oraz kształtowania środowiska przyrodniczego.

Realizując cele hodowli i użytkowania lasu przyjmuje się zasadę, że każdy las, w każdym miejscu i czasie pełni jednocześnie różne funkcje.

Znowelizowane „Zasady hodowli lasu” z 2023 r wyróżniają dwie grupy funkcji lasu:

- naturalne – wynikają z samego istnienia lasu;
- kształtowane (ochronne, gospodarcze) – wzmacniane w określonym, pożądanym kierunku różnymi metodami gospodarki leśnej, kształtowane na poziomie lokalnym, wojewódzkim i krajowym.

Ze względu na rolę lasów w środowisku przyrodniczym, gospodarce i życiu społecznym wyróżnia się:

- lasy gospodarcze – z dominującymi funkcjami gospodarczymi (produkcyjnymi);
- lasy ochronne – z dominującymi funkcjami ochronnymi.

Instrukcja zarządzania lasu wyróżnia, w zależności od funkcji lasu trzy główne grupy lasów: rezerwatowe, ochronne i gospodarcze.

Dla celów planowania urządzeniowego utworzono gospodarstwa na podstawie dominującej funkcji pełnionej przez las (z uwzględnieniem wszystkich funkcji pozostałych), a także przyjętych celów gospodarowania (z uwzględnieniem możliwości produkcyjnych siedlisk leśnych).

Tabela 11 Zestawienie powierzchni leśnej wg głównych funkcji lasu

Lp.	Główna funkcja lasu	Powierzchnia [ha]	Udział [%]	Miaższość [m ³]	Udział [%]
Nadleśnictwo Jeleśnia					
1.	Lasy rezerwatowe	238,60	2,11	98 145	3,50
2.	Lasy ochronne	11 008,04	97,34	2 685 046	95,83
3.	Lasy gospodarcze	62,18	0,55	18 844	0,67
Ogółem		11 308,82	100,00	2 802 035	100,00

Lasy rezerwatowe

Na gruntach należących do Nadleśnictwa Jeleśnia znajduje się 7 rezerwatów przyrody. Zajmują łączną powierzchnię 241,54 ha. Powierzchnia leśna lasów rezerwatowych wynosi 238,60 ha (38 wydzieleń), tj. 2,11% powierzchni leśnej Nadleśnictwa.

Tabela 12 Zestawienie powierzchni rezerwatów na gruntach LP

Lp.	Nazwa rezerwatu	Lokalizacja: oddział	Powierzchnia w [ha]					Ogółem
			Leśna zal.	Leśna niezal.	Razem leśna	Związ. z gosp. leśną	Nieleśna	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Pilsko	107a-c, ~a, ~b; 111a-c, ~a, ~b	33,05	0,00	33,05	1,65	0,00	34,70
2.	Romanka	204a-i, ~a; 238a-c, ~a; 239a, ~a	63,74	0,00	63,74	0,71	0,00	64,45
3.	Pod Rysianką	180b, f; 181a-c, ~a	26,97	0,00	26,97	0,05	0,00	27,02
4.	Madohora	301a, b; 508a; 509a, ~d	33,06	0,00	33,06	0,06	0,00	33,12
5.	Szeroka w Beskidzie Małym	342b, d-g, ~b; 344b, ~d	51,79	0,00	51,79	0,15	0,00	51,94
6.	Gawroniec	498f, h, ~d; 500a-c, ~a	23,82	0,00	23,82	0,32	0,00	24,14
7.	Grapa	485n, x	6,17	0,00	6,17	0,00	0,00	6,17
Ogółem Nadleśnictwo			238,60	0,00	238,60	2,94	0,00	241,54

Lasy ochronne

W wyniku ustaleń KZP i NTG, lokalizację i powierzchnię lasów ochronnych przyjęto na podstawie Zarządzenia Nr 271 Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 28 grudnia 1995 roku, w sprawie uznania za ochronne lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwa Jeleśnia.

Tabela 13 Zestawienie powierzchni lasów ochronnych wg kategorii ochronności

Lasy ochronne	Pow. leśna [ha]	Udział [%]
Lasy glebochronne w oddziałach: 31a,b; 39a-d; 44a,b; 52i-m; 62a,b; 63b-d; 79a,b,h; 110a-c; 150a-m; 183a-c; 197a-f; 198a,b; 201a,b; 220a-f; 221a-c; 222a-c; 223a-c; 224a,b,d; 225a-f; 226a-j; 231a-g	495,64	4,50
Lasy wodochronne w oddziałach: 1a-g; 2a,b; 3a-d; 4a,b,d,l-w; 5a-g; 6a,b; 7a-f; 8a-f; 9a-c; 10a-c; 11a; 12a,h; 13a-f; 14a-f; 15a-f; 16a-c,h-k; 17a-k; 18a-c; 19a,b; 20a-c; 21a-d; 22a-g; 23a-d; 24a-d; 25a,b; 26a,b,d; 27a-f; 28a-c; 29a,b,d-g; 30c,f-h; 32a-d; 33a-f; 34a,c; 35a-c,f,g; 36a-c; 37a-c; 38a-d; 40a-c; 41a-d; 42a-d; 43a,b; 45a-c; 46a,b; 47a-d; 48a-d; 49a-f; 50a,b; 51a-f; 54a-f; 55b-f; 56a-g; 57a-c; 58a,b; 59a,b; 60a,c,d,g,h; 61a-f; 64a,d; 65a-f; 66a-d; 67a-h,l; 68a-f; 69a-l; 70a-c; 71a-c; 72a-c; 73a-i; 74a-g; 75a-d; 76a-c; 77a-c; 78a; 80a,b,g,bx; 81a,b,d,i-o; 82a-j; 83a-f; 84a,b; 85a-c; 86a-h; 87a; 88a,b; 89a,b; 90a-c; 91a; 92a; 93a,d,f; 94a,h; 95a; 96a; 97a; 98a; 99a,f,i,k; 100a,c-g; 101a,b; 102b,h,i,k-m; 103a-c; 104a; 105a,b,d-i; 106a-c; 108a-c,f,g; 109a-i; 112a-g; 113d,i-l; 114a,c-f; 115a,c-i; 116a-f; 117a-c; 118a-d; 119a-g; 120a-d; 121a-d; 122a-d; 123a-c; 124a-c; 125a,p-s,x-z; 126a-c; 127a-d; 128a-f; 129a-d; 130a,b,d-g; 131a-f; 134a-c; 135a,b; 136a-c; 137a-c; 141a-c; 142a-f; 143a-c,g,j,o; 144a-d,g,h; 145a-j; 146a,b; 147a-f,p-s,fx,hx; 148a-i; 149a-g; 151a-i; 152a-c; 153a-f,j,m; 156a,b; 157a-c; 158a,b,d; 159a-d; 160a-c; 161a-d; 162b-l; 163a,b; 164a-d; 165a-d; 166a-f; 167a-c,h,i,k-m; 168a-c; 169a,b; 170a-f; 171a-i; 172a-i; 173a-h; 174a-j; 175a-f; 176a,c,d; 177a,b; 178a-c; 179a-h; 180a,c,d,g; 182a-c; 184a,b; 185a-g; 186a,b; 187a,b; 188a-d; 189a-c; 190a-d; 191a-d; 192a-f,h; 193a-i; 194a-c,f,g,i,k; 195a-d,g-j; 196a; 199a; 200a,b; 202a,b; 203a-c; 205a-c; 206a-g; 207a-h; 208a-g; 209a-h; 210a-f; 211a-f; 212a-c; 213a-f; 214a-c; 215f,h-j,n,o; 216a-c; 217a,b; 218a-d; 219a-d; 227a; 228a,b; 229a,b; 230a-d; 232a-d; 233a,b; 234a,b; 235a-d; 236a-c; 237a,b; 240a-f; 241a-d; 242a-f; 243a-d; 244a; 245a,b; 246a; 247a,b; 248a-c; 249a-c; 250a-d,h,k; 251a-i; 252a-c; 253a-d; 254a,b,j-m; 255a; 256a-g; 257a,b; 258c-g; 259a-c; 260a-c; 261a-h; 262a-d; 263a-d; 264a-f; 265a-d; 266a,b; 267a-c; 302a-h; 303a-j; 304a-d,g,n,o,s; 305a-i,k; 306a-c,f-h; 307a-g; 308a-d; 309a-f; 310a-c; 311a-f; 312a-c; 313a-c; 314a-c; 315a-f,h; 316a-d; 317a-d; 318a-c; 319a-c; 320a,c,d; 321a-c; 322a-c; 323a-d,h-j; 324a-h; 325a-f; 326a-c; 327a-f; 328a-c; 329a,b; 330a-d; 331a-d; 332a-f; 333a-d; 334a-f; 335a-f; 336a,b; 337a; 338a-c,f; 339a-c; 340a-d; 341a,b; 342a,c,h; 343a-d; 344a,c,d; 345a-k; 346a,b; 347a-d; 348a-d; 351a-d; 352a-d; 353a,b; 354a-h; 355a-g; 356a-c,f; 357a-k; 358a-f; 359a-d; 360a-h; 361a-d; 362a,b; 363a-c; 364a,b; 365a,b,f,g; 366a,b; 367a-d; 368a-d; 369a-f; 370a-c; 371a,b; 372a-c; 373a-f; 374b-g,j,k; 375a-f; 376a-d; 377a-d; 378a-d; 379a,i,j,l-n; 382a,b; 383a,b; 384a-c; 385a,b; 386a-c; 387a-h; 388a,b; 389a,b; 390a,b; 391a-g; 392a; 393a,b; 394a-c; 395a-d; 396a-d,k,m; 397a-g; 398a-c; 399a-c,g,h; 400a; 401a-d; 402a,b; 403a-c; 420a; 421a; 422a,b; 423a-d; 424a-g; 425a-g,i,j; 426a-f; 427a-d; 428a,b; 429a; 430a,b,d; 431a,b,h-k,n,ax,cx,dx,ix,jx,kx; 432a,b; 433a-c; 434a-d,g,h; 435a,b; 436a,b; 437a-d; 438a,b; 439a,b; 440a-c; 441a-c; 442a,b; 443a-d; 444a-f; 445a-c; 446a-d; 447a-c; 448a-c; 449a,b; 450a,b; 451b; 452a-c; 453a-d; 454a-g; 455a,b; 456a; 457a-d; 458a,b; 459a-f,h; 460a-f; 461a,b; 462a; 463a,b; 464a-f; 465a-d; 466a-c; 467a-c; 468a-f; 469a-d; 470a,b; 471a-h,j,k,m-o; 472a,b; 473a-d; 474a-d; 475a-c; 476a-d; 477a-h; 478a-g; 479a-d,g; 480a-g; 481a-d; 486a,f,h-k,r,s,w,x; 487a-h; 488a-f; 489a; 490a,b; 491a; 492a-c; 493a-c; 494a-h,j,k,n-p; 495a,b; 496a-x; 497a-d; 499a-c,h-j; 501a-d; 502a-d; 503a-f; 504a,b; 505a-f; 506a-g; 507a-d,g; 508b-f; 509b-f; 510a-d; 511a-f; 512a-f.	9 868,62	89,65
Lasy wodochronne, glebochronne w oddziałach: 380a; 381a-c	49,06	0,45
Lasy wodochronne, znajdujące się na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych w oddziałach: 132a-f; 133a-g	40,42	0,37
Lasy wodochronne, stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody w oddziale: 498d,g	28,68	0,26
Lasy wodochronne, w miastach i wokół miast w oddziałach: 349a-c; 350a-f; 404a-d; 405a-d; 406a-d; 407a-d; 408a-c; 409a-c; 410a-c; 411a,b; 412a,b; 413a-c; 414a,b; 415a-c,f,l; 416a; 417a-d,m; 418a-g; 419a-c; 482a-c; 483a-c,f,h,i-k; 484a; 485a,c	472,82	4,29
Lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej w oddziałach: 154a-g; 155a-c	52,80	0,48
Ogółem Nadleśnictwo Jeleśnia	11 008,04	100,00

Łączna powierzchnia lasów ochronnych w planie urządzenia lasu na okres 1.01.2025 – 31.12.2034 r. dla Nadleśnictwa Jeleśnia wynosi 11 008,04 ha (1 912 wydzieleń), co stanowi 97,34% powierzchni leśnej Nadleśnictwa.

Przyjęte kategorie ochronności ukierunkowują gospodarkę leśną, na określonych obszarach na pozaprodukcyjne funkcje lasu. Działania te mają przyczynić się do utrzymania i wzmaganie wielostronnych korzyści płynących z lasów, takich jak:

- zachowanie i wzrost biologicznej różnorodności lasów;
- utrzymania zdrowia i żywotności ekosystemów leśnych;
- restytucję zdegradowanych i zniekształconych zbiorowisk roślinnych;
- utrzymanie produkcyjnej zasobności lasów;
- utrzymanie i poprawę stanu gleb i siedlisk leśnych;
- utrzymanie retencji, co najmniej na tym samym poziomie.

Lasy gospodarcze

Do lasów gospodarczych włączone zostały pozostałe lasy nadleśnictwa niewymienione w Zarządzeniach ministerialnych o uznaniu lasów za ochronne oraz niebędące rezerwatami.

W planie urządzenia lasu na okres 1.01.2025 – 31.12.2034 r. dla Nadleśnictwa Jeleśnia opisano lasy gospodarcze na łącznej powierzchni 62,18 ha (70 wydziełów), co stanowi 0,55% powierzchni leśnej Nadleśnictwa. Są to grunty leśne zalesione, drzewostany - na łącznej powierzchni - 53,28 ha (53 wydziały) i niezalesione: sukcesje, inne wylesienia, retencja - 8,90 ha (17 wydziełów), nie objęte Zarządzeniem MOŚZNiL oraz przejęte przez Nadleśnictwo w poprzednich okresach gospodarczych.

Dodatkowo do lasów gospodarczych zaliczono grunty będące we współwłasności z osobami prywatnymi lub prawnymi. Stanowią one 14 wydziełów i zajmują łączną powierzchnię 74,18 ha (*nie są ujmowane w tabelach i zestawieniach, są wykorzystywane jedynie do celów ewidencyjnych*).

1.10. Podział na gospodarstwa

Dla celów planowania urządzeniowego całość lasów podzielono na gospodarstwa wg pełnionej przez nie dominującej funkcji (z uwzględnieniem wszystkich funkcji pozostałych), a także przyjętych celów gospodarowania (§ 25 ust. 11 Instrukcji Urządzania Lasu).

Uwzględniając podział na kategorie ochronności, ustalenia KZP i NTG, obszar Nadleśnictwa Jeleśnia zakwalifikowano do następujących gospodarstw:

- gospodarstwo specjalne (S);
- wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O);
- gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (G).

W poniższej tabeli zestawiono powierzchnię gospodarstw dla całości gruntów leśnych Nadleśnictwa (grunty leśne zalesione i niezalesione).

Tabela 14 Podział na gospodarstwa dla powierzchni leśnej (zalesionej i niezalesionej)

Lp.	Gospodarstwo	Nadleśnictwo Jeleśnia	
		Powierzchnia - [ha]	Udział - [%]
1.	Specjalne (S)	1 220,40	10,79
2.	Wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O)	10 037,20	88,76
3.	Wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (G)	51,22	0,45
Razem		11 308,82	100,00

Złożone uwarunkowania botaniczne, siedliskowe, hydrologiczne, gospodarcze oraz antropogeniczne, znajdują swoje odzwierciedlenie w podziale lasów na gospodarstwa. Dominują drzewostany pełniące głównie funkcje ochronne, stąd też w gospodarstwie lasów ochronnych i specjalnym znajduje się 99,55% lasów. Na gospodarstwo lasów gospodarczych – 0,45% składają się drzewostany bez kategorii ochronności i nie zaliczone do gospodarstwa specjalnego.

Gospodarstwo specjalne

W planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2025 - 2034 do gospodarstwa specjalnego (S) zaliczono lasy na powierzchni 1 220,40 ha, obejmujące 305 wydzieleń, co stanowi 10,79% powierzchni leśnej.

Do gospodarstwa specjalnego zaliczono:

- lasy w rezerwach – „Pilsko”, „Romanka”, „Pod Rysianką”, „Madohora”, „Szeroka w Beskidzie Małym”, „Gawroniec”, „Grapa”;
- lasy stanowiące proponowane poszerzenie rezerwatu „Romanka”;
- lasy stanowiące wyłączone drzewostany nasienne – WDN;
- lasy stanowiące drzewostany zachowawcze;
- lasy rosnące na siedlisku BWG;
- lasy rosnące na siedliskach łęgowych i bagiennych, stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody (LŁG, LŁwyż, OLJG, OLJwyż);
- lasy rosnące w reglu górnym, w tym na siedlisku przyrodniczym 9410;
- lasy stanowiące ostoje zwierząt objętych ochroną gatunkową;
- lasy na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych;
- lasy rosnące na terenach zalanych przez bobry;
- lasy rosnące na gruntach spornych;
- lasy zaliczone do gospodarstwa specjalnego wg innych kryteriów (ujęcia wód, źródli-ska, siedliska naturowe – 91E0, 91D0, 9180, 9110 – zapisy PZO).

Tabela 15 Drzewostany zaliczone do gospodarstwa specjalnego w Nadleśnictwie Jeleśnia

•Rezerwy: „Pilsko” w oddziałach: 107a,c; 111a-c; „Romanka” w oddziałach: 204a-i; 238a-c; 239a; „Pod Rysianką” w oddziałach: 180b,f; 181a-c; „Madohora” w oddziałach: 301a,b; 508a; 509a; „Szeroka w Beskidzie Małym” w oddziałach: 342b,d-g; 344b; „Gawroniec” w oddziałach: 498f,h; 500a-c; „Grapa” w oddziale 485n,x	238,60
•Lasy stanowiące proponowane poszerzenie rezerwatu „Romanka” w oddziałach: 235d; 237b	17,61
•Lasy stanowiące wyłączone drzewostany nasienne - WDN w oddziałach: 110a,b; 209b,c,f,g; 242d; 465d; 488c,d	74,17
•Lasy stanowiące drzewostany zachowawcze w oddziałach: 154d-g; 155c	29,11
•las rosnące na siedlisku BWG w oddziałach: 117b; 121c; 122b,d; 154a,c; 164c; 166d,f; 170f; 171a,b,d-g; 173a,b,f-h; 174h-j; 178c; 179h; 237a	103,52
•Lasy rosnące na siedliskach łęgowych i bagiennych, stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody: LŁG w oddziałach: 81b,h,i,k,m; 99a; 147r,s; 153m; 194i,k; 306f; 315f,h; 316d; 325d,f; 333d; 334d,f; 362b; 365b; 374j,k; LŁwyż w oddziałach: 80g; 486f,j,k,r; OLJG w oddziałach: 82i; 83d; 86c; 312c; 323d,h; 379j; OLJwyż w oddziale 486a,i	40,72
•las rosnące w reglu górnym, w tym na siedlisku przyrodniczym 9410 w oddziałach: 105g-i; 106b,c; 109a,f,g; 110c; 112g; 114f; 115f,g; 116d; 117a; 119g; 120d; 121a,b,d; 122a,c; 128d,f; 129b-d; 131c-f; 137c; 145h-j; 146a; 148d,g-i; 150a-d,i,l; 151h,i; 154b; 155a,b; 156a,b; 157a-c; 158a,b,d; 163a,b; 164b,d; 165d; 166b,c; 168c; 169b; 170a-c; 171c,h; 172a,b,f-h; 173c; 174f,g; 175f; 178b; 179g; 180c,d,g; 185g; 187b; 189c; 190a-c; 191a,b; 193c,f,i; 195d; 197f; 198a; 201b; 202b; 203b,c; 207b; 208g; 209a; 210a-c; 211f; 212c; 213f; 214b,c; 226g,i,j; 231d,f,g; 232d; 233b; 234b, 235c	514,58
•Lasy stanowiące ostoje zwierząt objętych ochroną gatunkową w oddziałach - dane wrażliwe	53,34
•Lasy na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych w oddziałach: 132a-f; 133a-g	40,42
•Lasy rosnące na terenach zalanych przez bobry w oddziałach: 29d; 315c; 357k	8,91
•Lasy rosnące na gruntach spornych w oddziałach: 100g; 108b	1,34
•las zaliczone do gospodarstwa specjalnego wg innych kryteriów: ujęcia wód w oddziałach: 423d; 433b,c; 478g; źródli-ska w oddziale 425i; siedliska naturowe: (91E0) w oddziałach: 81a,d,j; 82a,b; 83a,c,f; 86b,d; 216b; 243a,b; 365a; 485j,k,y; 486s; (91D0) w oddziałach: 425j; 427d; 430d; (9180) w oddziale 216a; (9110 – zapis PZO) w oddziałach: 358a; 411b; (9130) w oddziale 369b	98,08
Ogółem Nadleśnictwo	1 220,40

Gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów ochronnych

W Planie urządzenia lasu na okres 1.01.2025 – 31.12.2034 r. dla Nadleśnictwa Jeleśnia wyróżniono kategorie ochronności w oparciu o Zarządzenie Nr 271 Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 28 grudnia 1995 roku.

Gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów ochronnych obejmuje lasy ochronne, z wyjątkiem zaliczonych do gospodarstwa specjalnego.

Powierzchnia gospodarstwa lasów ochronnych (O) w Nadleśnictwie Jeleśnia wynosi 10 037,20 ha i obejmuje 1 649 wydzieleń, co stanowi 88,76% powierzchni leśnej.

Gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów gospodarczych

Gospodarstwo wielofunkcyjne lasów gospodarczych (G) – obejmuje wszystkie drzewostany na pozostałym obszarze z wiodącą funkcją produkcyjną, której realizacja powinna uwzględnić wymogi ochrony przyrody.

Powierzchnia wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (G) w Nadleśnictwie Jeleśnia wynosi 51,22 ha i obejmuje 66 wydzieleń, co stanowi 0,45% powierzchni leśnej.

Dla potrzeb obliczenia etatów częściowych wyodrębnia się obszary, które kwalifikują się do jednego sposobu zagospodarowania. W Nadleśnictwie Jeleśnia jest to przerębowo-zrębowy sposób zagospodarowania (GPZ), obejmujący wszystkie lasy gospodarcze, tj. 51,22 ha powierzchni leśnej.

1.10.1. Lasy o zwiększonej funkcji społecznej

Położenie niektórych gruntów zarządzanych przez Nadleśnictwo Jeleśnia w pobliżu lub w bezpośrednim sąsiedztwie lokalnych terenów osiedlowych oraz miasta Żywca ma istotny wpływ na prowadzenie wielofunkcyjnej gospodarki leśnej na tych terenach. Istniejąca antropopresja, przejawiająca się całoroczną penetracją niektórych drzewostanów, stwarzająca niebezpieczeństwo pożarowe, zanieczyszczanie środowiska, ograniczająca miejsca ostoju zwierząt, a ponadto ciągle rosnące oczekiwania społeczne względem LP, przyjmujące niebezpieczną formę zarzutów, nacisków, kwestionowania zapisów PUL, zasadności i sposobu realizacji zadań ochronnych, hodowlanych i gospodarczych, prowadzi niekiedy do nieporozumień i konfliktów.

Nadleśnictwo Jeleśnia wykorzystując różne dostępne środki przekazu prowadzi szereg działań edukacyjno-informacyjnych. Ponadto bazując na dotychczasowych doświadczeniach w prowadzeniu gospodarki leśnej, analizując postępujący rozwój infrastruktury i urbanizację terenów przyległych do lasów, synantropizację niektórych gatunków flory i fauny oraz lokalne uwarunkowania ekologiczne i społeczne, Nadleśnictwo zakwalifikowało 4 kompleksy leśne, jako „las o zwiększonej funkcji społecznej”, z wiodącą funkcją społeczno-rekreacyjną. Są to drzewostany położone w granicach miasta Żywca, na terenie Leśnictwa Kielbasów, obejmujące 34 wydzielania na powierzchni 156,20 ha.

Przy typowaniu terenów leśnych do pełnienia ww. funkcji kryterium stanowiły: ilość osób korzystających z wypoczynku w lesie; ilość interwencji, wniosków itp., związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej oraz zawartość kompleksu.

W nowym PUL w odniesieniu do tych lasów nie projektowano wskazań gospodarczych. Gospodarka leśna będzie prowadzona w nich w sposób szczególny, uwzględniający głównie stan zdrowotny i sanitarny drzewostanów, w razie konieczności ich potrzeby hodowlane oraz istniejące ograniczenia i utrudnienia, przy zastosowaniu nieszablonowych metod użytkowania, pielęgnacji, ochrony oraz zabezpieczania tras i ścieżek turystycznych.

Prowadzenie gospodarki leśnej w tzw. „lasach o zwiększonej funkcji społecznej” ma na celu powstanie bogatego, silnego, stabilnego i odpornego ekosystemu leśnego, spełniającego jednocześnie oczekiwania społeczne w zakresie turystyki i rekreacji, jak również nieograniczonego kontaktu z naturą. W osiągnięciu ww. celów, w warunkach Nadleśnictwa Jeleśnia pomocne mogą być następujące założenia w prowadzeniu gospodarki leśnej:

- **Użytkowanie rębne**

Realizacja rębni z bardzo długim okresem odnowienia, bez stosowania cięć zupełnych oraz częściowych na większych powierzchniach. Preferowane są cięcia o charakterze stopniowym bądź przerębowym z małą intensywnością pozyskania.

- **Odnowienia**

Należy dążyć do urozmaiconych składów gatunkowych drzewostanów, wprowadzać gatunki drzew i krzewów biocenotycznych oraz kształtujących krajobraz. Tam, gdzie to możliwe należy odejść od mechanicznego przygotowania gleby.

- **Cięcia pielęgnacyjne**

Realizacja cięć pielęgnacyjnych polegać powinna na kształtowaniu pożądanej, maksymalnie urozmaiconej struktury drzewostanu. Ważne jest również identyfikowanie i popieranie drzew aktualnie lub mogących potencjalnie, w przyszłości stanowić cenne elementy krajobrazowe – drzew rozłożystych, okazałych, unikatowych itp.

- **Technologia ścinki i zrywki drewna**

Zastosowanie technologii zrywki, która w jak najmniejszym stopniu będzie uszkadzać glebę. Preferowana jest zrywka nasiębierna mniejszymi środkami zrywkowymi. Wskazane jest stosowanie czasowych, mechanicznych zabezpieczeń drzew stojących przed uszkodzeniami ze strony środka zrywkowego oraz podczas załadunku i wywozu drewna. Pozyskanie za pomocą harwestera powinno być zminimalizowane do sytuacji, w których nie zachodzi potrzeba tworzenia nowych szlaków operacyjnych. Konieczne jest dokładniejsze porządkowanie powierzchni po zakończeniu prac z pozostałości zrębowych. Istotne jest odrzucenie ich z istniejących ścieżek. Tylko w uzasadnionych przypadkach można dokonać rozdrobnienia pozostałości za pomocą rębaka. Nie jest wskazane natomiast wykonywanie melioracji agrotechnicznych poprzez mulczowanie dna lasu.

- **Zasady prowadzenia prac związanych z pozyskaniem drewna wzdłuż szlaków turystycznych, dróg leśnych, ścieżek spacerowych itd.**

Wzdłuż szlaków turystycznych, dróg leśnych, ścieżek spacerowych należy ze względów bezpieczeństwa utrzymywać bufor sanitarny. W tych miejscach zaznacza się wyraźny konflikt decyzyjny dotyczący tego, co pozostawić dla kształtowania korzystnego krajobrazu, a co usunąć ze względów bezpieczeństwa. Konieczne jest zatem, aby zarządca terenu traktował takie przypadki jednostkowo oraz postępował zgodnie z własnym przekonaniem i praktyką.

- **Zasady kształtowania krajobrazu - wnętrza lasu, skraju lasu, punktów widokowych, skał, źródeł, rola drzew biocenotycznych, drzew krajobrazotwórczych.**

Krajobraz skraju lasu należy kształtować poprzez tworzenie stabilnego i urozmaiconego brzegu lasu. W kształtowaniu krajobrazu należy uwzględniać takie miejsca jak punkty widokowe, wychodnie skalne, źródła, mokradła, oczka wodne, babrzyska itp. Podczas wykonywania cięć rębnych lub pielęgnacyjnych należy popierać pewną część drzew biocenotycznych i krajobrazotwórczych, aż do „wysycenia” nimi wnętrza lasu. Drzewa bardzo stare, o znacznych rozmiarach, powinny być pozostawiane w krajobrazie leśnym. Drzewa takie powinny jednak zostać usunięte w przypadku stwierdzenia pośredniego lub bezpośredniego zagrożenia dla bezpieczeństwa życia, zdrowia lub mienia.

- **Drewno martwe**

Należy dążyć do pozostawiania w większej ilości drewna martwego w lesie. Szczególne walory związane są z martwym drewnem powalonych drzew liściastych o znacznych rozmiarach.

- **Cięcia przygodne / klęski**

Należy zwrócić uwagę, że opisane wyżej zasady dotyczą sytuacji planowej gospodarki leśnej, niezakłóconej stanami klęskowymi (zaburzeniami), takimi jak: wiatrołomy, okiść, susze, skutkujące znacznymi uszkodzeniami lub zamieraniem części, a nawet całych drzewostanów. Biorąc pod uwagę częstość i intensywność występowania niekorzystnych zjawisk pogodowych w ostatnich latach, prawdopodobieństwo ich wystąpienia jest wysokie. W związku z tym, w zależności od zaistniałego rozmiaru szkód, konieczne będzie odejście od niektórych lub nawet wszystkich wymienionych wyżej nieszablonowych działań w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej na tych obszarach.

1.11. Zestawienie typów drzewostanów i orientacyjne składy odnowień

Na podstawie ustaleń 26.04.2022 roku przyjęto następujące typy drzewostanów (TD) o kierunku gospodarczym i orientacyjne składy gatunkowe upraw dla poszczególnych typów siedliskowych lasu (TSL).

Tabela 16 Typy drzewostanów i orientacyjne składy gatunkowe odnowień, wg typów siedliskowych lasu dla Nadleśnictwa

Typ siedliskowy lasu /uwilgotnienie	Typ drzewostanu	Orientacyjne składy gatunkowe – [%]	
		Gatunki główne	Gatunki domieszkowe
1	2	3	4
TD ustalone na KZP			
BWG	Św	Św 90%	Jrz i inne 10%
BMGśw (Ś)	Bk-Św	Św 60%, Bk 30%	inne 10%
BMGśw (SŚ)	Bk-Św	Św 60%, Bk 30%	inne 10%
LMGśw (Ś)	Św-Bk	Bk 40%, Św 40%	Jw i inne 20%
LMGśw (SŚ)	Bk-Św	Św 40%, Bk 40%	Jw i inne 20%
LMGw (WO)	Św-Jd	Jd 50%, Św 30%	Jw i inne 20%
LMGw (WW)	Św-Jd	Jd 50%, Św 30%	Jw i inne 20%
LMGw (WSW)	Św-Jd	Jd 50%, Św 30%	Jw i inne 20%
LGśw (Ś)	Jd-Bk	Bk 50%, Jd 30%	Jw i inne 20%
LGśw (SŚ)	Bk-Jd	Jd 50%, Bk 30%	Jw i inne 20%
LGw (WO)	Jd	Jd 60%, Bk 20%	Św i inne 20%
LGw (WW)	Jd	Jd 60%, Bk 20%	Św i inne 20%
LGw (WSW)	Jd	Jd 60%, Bk 20%	Św i inne 20%
OIJG (BSO)	OI-Js	Js 50%, Ols 30%	Św i inne 20%
OIJG (BO)	OI-Js	Js 50%, Ols 30%	Św i inne 20%
OIJG (BM)	Js-OI	Ols 50%, Js 30%*	Św i inne 20%
LŁG (ŁN)	Ols-Js	Js 50%, Ols 30%	Św i inne 20%
LŁG (ŁZ)	Js-Ols	Ols 50%, Js 30%*	Św i inne 20%
LŁG (ŁP)	Ols	Ols 70%	Js i inne 20%
TD dodane w ramach uzgodnień BULiGL i Nadleśnictwa, stanowiące uzupełnienie ustaleń KZP **			
BMGw (WW)	Jd-Św	Św 60%, Jd 20%	Bk 10%, Jw 10%
BMGb (BM)	Św	Św 90%	Jd 10%
Lwyżśw (Ś)	Db	Db 70%	Bk 10%, Jd 10%, Jw 10%
Lwyżśw (SŚ)	Db	Db 70%	Bk 10%, Jd 10%, Jw 10%
Lwyżśw (SŚ)	Gb-Db	Db 60%, Gb 20%	Jd 10%, Jw 10%
Lwyżśw (SŚ)	Bk-Db	Db 50%, Bk 30%	Jd 10%, Jw 10%
OIJwyż (BO)	Js-OL	OI 50%, Js 30%*	Jd 10%, Jw 10%
LŁwyż (ŁZ)	Js-Db	Db 50%, Js 20%*	Bk 10%, Jd 10%, Jw 10%
LŁwyż (ŁP)	Js-Db	Db 50%, Js 20%*	Bk 10%, Jd 10%, Jw 10%
LŁwyż (ŁP)	Ols	Ols 70%	Js 20%, Wb 10%

* Dopuszczalne zamienne stosowanie gatunków: OI, Dbs, Św, Wz, Brz, Jw, Lp.

Przyjęte typy drzewostanów należy traktować jako ramowe dla realizacji hodowlanych i ochronnych celów gospodarowania. Mogą być one modyfikowane w konkretnym drzewostanie z uwzględnieniem występujących mikrosiedlisk, stopnia uwilgotnienia i stanu siedliska. Nadleśniczy w trakcie realizacji PUL może zmienić docelowy skład gatunkowy upraw do 30% udziału łącznie dla gatunków głównych.

Mając na względzie ujawniającą się w coraz większym stopniu wrażliwość drzewostanów na stan zasobów wodnych w glebie planuje się postępowanie uwzględniające warianty uwilgotnienia siedlisk. Wymienne stosowanie TD pomiędzy danymi wariantami jest możliwe w przypadkach uzasadnionych aktualnym stanem siedliska.

Wobec trwającego procesu zamierania jesionu przy odnowieniach, gdzie składnikiem drzewostanu powinien być Js, dopuszcza się zamienne stosowanie gatunków o zbliżonych wymaganiach siedliskowych, tj.: Ol, Dbs (niższe położenia), Św, Wz, Brz, Jw, Lp, itp. Poza granicami obszarów Natura 2000 można stosować jako domieszkę uszlachetniającą oraz pomocniczą - Dg. W granicach obszarów Natura 2000 można stosować Md tylko jako przedplon, jeżeli nie jest to sprzeczne z zapisami PZO dla danego obszaru.

Ustalając składy gatunkowe na gruntach porolnych należy brać pod uwagę aktualnie obowiązujące wytyczne i zarządzenia.

Komisja Założeń Planu przyjęła również typy drzewostanów (TD) i orientacyjne składy gatunkowe upraw dla ewentualnych siedlisk przyrodniczych stwierdzonych w obszarach Natura 2000, występujących na gruntach Nadleśnictwa. Ich zestawienie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17 TD i orientacyjne składy gatunkowe upraw dla siedlisk przyrodniczych w obszarach Natura 2000

Typ siedl. przyr.	Nazwa siedliska przyrodniczego	TD)	Orientacyjne składy gatunkowe - [%]	
			Gatunki główne	Gatunki domieszkowe
1	2	3	4	5
9110	Kwaśne buczyny	Bk	Bk 80%	inne 20%
9130	Żyzne buczyny	Bk	Bk 70%	inne 30%
9410	Górskie bory świerkowe	Św	Św 90%	inne 10%
9180	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach	Jw	Jw 60%	Bk 30% i inne 10%
		Kl-Lp	Lp 40%, Kl 30%	inne 30%
9140	Środkowoeuropejskie, subalpejskie i górskie lasy bukowe z jaworem oraz szczawiem górskim (górskie jaworzyny zieloroślowe)	Jw	Jw 60%	Bk 30% i inne 10%
		Kl-Lp	Lp 40%, Kl 30%	inne 30%
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	Ol-Js	Js 40%*, Ol 30%	inne 30%
		Js-Ol	Ol 70%, Js 20%*	inne 10%
		Js-Tp	Tp 70%, Js 20%*	inne 10%
		Wb-Tp	Tp 70%, Wb 20%	inne 10%
		Tp-Ol	Ol 70%, Tp 20%	inne 10%

1.12. Wybrane zagadnienia z zakresu turystyki i rekreacji

Nadleśnictwo Jeleśnia chcąc pełnić wszystkie funkcje statutowe, w tym także rekreacyjne, prowadzi zagospodarowanie turystyczne, także po to, aby chronić przyrodnicze i produkcyjne funkcje lasu. Lasy Nadleśnictwa Jeleśnia są rejonem bardzo atrakcyjnym turystycznie, a dobrze rozwinięta infrastruktura sprawia, że są to tereny łatwo dostępne dla turystów.

Przez lasy Nadleśnictwa przebiegają szlaki piesze i rowerowe. Szlaki turystyczne biegnące przez teren Nadleśnictwa Jeleśnia stanowią integralną część sieci wykraczającej daleko poza granice nadleśnictwa.

W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa występują następujące obiekty turystyczne:

a) Szlaki turystyczne piesze i rowerowe:

Przez teren Nadleśnictwa Jeleśnia przebiega sieć szlaków turystycznych:

- Szlak pieszy (czerwony): Martoszka – Przełęcz Pawlusia – schronisko PTTK na Hali Rysianka - Trzy Kopce - Palenica - schronisko PTTK na Hali Miziowa – rezerwat "Piłsko" – Przełęcz Glinne – Przełęcz Półgórska – Hala Mędralowa;
- Szlak pieszy (czerwony): Suchy Groń – Schronisko PTTK Na Rysiance (5,2 km);
- Szlak pieszy (czerwony): Przełęcz Przysłop Cisowy - Przełęcz Kocierska - Madohora - Rozstaje pod Mładą Horą (11,8 km);
- Szlak pieszy (żółty): Romanka – Martoszka – Przełęcz Pawlusia – Schronisko PTTK Na Rysiance (5,2 km);
- Szlak pieszy (żółty): Kocierz, Basie – Madohora – Rozstaje pod Mładą Horą (4,8 km);
- Szlak pieszy (niebieski): Trzy Kopce – Góra Pięciu Kopców – Las Suchowarski – Przełęcz Glinne – Jaworzyna – Przełęcz pod Beskidem Krzyżowskim – Przełęcz Półgórska – Pod Mędralową (23,6 km);
- Szlak spacerowy - Szlak Właścicieli Miasta Żywca (niebieski): Żywiec dworzec kolejowy – Żywiec-Rynek – wzgórze Grojec – Żywiec Browar (2,0 km);
- Szlak pieszy (niebieski): Sopotnia Wielka, Kolonia – Schronisko PTTK Na Rysiance (6,0 km);
- Szlak pieszy (niebieski): Żywiec – Trzebinia – Pawlacki Wierch – Sopotnia Mała – Schronisko PTTK Na Rysiance (22,3 km);
- Szlak pieszy (niebieski): Korbielów – Pod Przysłopem (2,3 km);
- Szlak pieszy (niebieski): Przełęcz Przysłop Cisowy – Czernichów – Przełęcz pod Czuplem (11,5 km);
- Szlak pieszy (zielony): Hucisko – Koszarawa Cicha – Czerniawa Sucha – Magurka – Pod Mędralową (12,6 km);
- Szlak pieszy (zielony): Hucisko – Ślemień – Kocoń – Gibasów Wierch – Madohora (12,4 km);
- Szlak pieszy (zielony): Przełęcz Kocierska – Kocierz Górny – Kucówki (rozejście szlaków) – Chatka Gibasówka – Gibasów Wierch – Madohora (12,4 km);
- Szlak pieszy (zielony): Przyborów Moczarski – Moczarki – Mędralowa (7,9 km);
- Szlak pieszy (zielony): Korbielów – Hala Miziowa, skrzyżowanie szlaków – Przełęcz Buczynka – Sopotnia Wielka, Mrozków (11,0 km);
- Beskidzka Droga św. Jakuba - Szlak św. Jakuba: Madohora – Rozstaje pod Mładą Horą – Kocoń – Rychwałd – Żywiec (24,4 km).

Niezależnie od szlaków turystycznych na obszarze Nadleśnictwa Jeleśnia zlokalizowano również kilka tras rowerowych, które często stanowią utwardzone śródlasne drogi leśne i publiczne.

Ścieżki rowerowe:

- trasa rowerowa: Stara Karczma w Jeleśni – Schronisko Rysianka;
- trasa rowerowa: Stara Karczma w Jeleśni – Hucisko – Lachowice – Przyborów;
- trasa rowerowa: Jezioro Żywieckie – Pewel Wielka Centrum;
- trasa rowerowa: Czernichów – Łękawica – Kocierz Rychwałdzki;
- trasy rowerowe w okolicach Korbielowa (niebieska, czerwona i żółta) o różnym stopniu trudności.

Ponadto w ramach programu współpracy transgranicznej "Turystyka bez granic" powstał polsko-słowacki szlak turystyczny z Jeleśni do Klina, wraz z infrastrukturą towarzyszącą z miejscami odpoczynku, w których umiejscowiono stoły, ławki, stojaki na rowery, kosze na śmieci, oświetlenie fotowoltaiczne oraz tablice kierunkowe i informacyjne.

Oprócz wytyczonych ścieżek rowerowych do jazdy na rowerze nadają się także niektóre piesze szlaki turystyczne i szlaki spacerowe.

Ośrodki kultu religijnego:

Na terenie LP nie występują znane sanktuaria religijne, jednakże w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Jeleśnia znajdują się liczne kościoły oraz Sanktuarium Matki Bożej w Rychwałdzie oraz kaplica leśna w Kiełbasowie.

Sanktuarium Matki Bożej w Rychwałdzie – kościół wybudowano w 1644 r., w miejsce drewnianego kościoła św. Andrzeja przeniesionego do Gilowic. Jest najświętszym ośrodkiem kultu maryjnego na Żywiecczyźnie. W Rychwałdzie kult ten łączy się z obrazem Matki Bożej z Dzieciątkiem z XV w., wykonanym według kanonów ostatniego okresu sztuki bizantyjskiej. W 1965 r. nastąpiła koronacja cudownego obrazu Matki Boskiej Rychwałdzkiej.

Ponadto należy również wspomnieć o istniejących w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Jeleśnia, licznych kapliczkach, kaplicach, figurach i krzyżach przydrożnych, które są elementem charakterystycznym krajobrazu oraz świadczą o bogatej kulturze religijnej analizowanego regionu.

Obiekty i urządzenia turystyczne na gruntach LP:

Tabela 18 Urządzenia turystyczne w Nadleśnictwie Jeleśnia

Lp.	Adres leśny	Pow. - [ha]
1	2	3
1.	02-08-1-01-34 -b -00	0,12
2.	02-08-1-03-125 -w -00	0,29
3.	02-08-1-04-153 -k -00	1,11
4.	02-08-1-04-153 -l -00	0,08
5.	02-08-1-08-258 -a -00	0,03
6.	02-08-1-08-258 -h -00	0,08
7.	02-08-1-09-320 -b -00	0,25
8.	02-08-1-10-376 -g -00	0,19
9.	02-08-1-11-300 -g -00	0,23
10.	02-08-1-11-300 -i -00	0,11
11.	02-08-1-12-431 -hx -00	0,01
12.	02-08-1-13-436 -c -00	0,12
13.	02-08-1-14-486 -g -00	0,08
Łącznie Nadleśnictwo		2,70

Stacje narciarskie:

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Jeleśnia znajduje się szereg obiektów i urządzeń turystycznych w tym liczne wyciągi i trasy narciarskie: zlokalizowane w Korbielowie w masywie Pilsko będącego najwyższym położonym ośrodkiem narciarskim w Beskidach. Pilsko swoją sławę i popularność zawdzięcza doskonałym warunkom narciarskim, przyciąga co roku bardzo dużo narciarzy i snowboardzistów, narciarzy turowych a także wielu ludzi jeżdżących na skuterach śnieżnych. Masyw Pilsko należy bowiem do najbardziej atrakcyjnych terenów narciarskich w kraju, panuje tu specyficzny mikroklimat, gdzie sezon narciarski trwa często do pierwszych dni maja. W Korbielowie turyści mogą korzystać z 4 wyciągów krzesełkowych,

10 orczykowych oraz 10 tras narciarskich. Do najpopularniejszych tras należy kolej krzesiowa Korbielów – Solisko, Korbielów – Hala Szczawiny czy Kolej Baba. Ponadto powstały również trasy narciarskie dla przedszkolaków (Dimbo), początkujących (Cypisek, Kuligówka), średnio jeżdżących (stoki Buczynki, Soliska przy krzesiówkach), zaawansowanych (trasy z szczytowych partii Pilska do Szczawin), trasy freeridowe (z kopuły Pilska) oraz trasy turowe (np. między schroniskami Miziowa - Rysianka).

Planowane zamierzenia rozbudowy lub budowy stacji narciarskich przez przedsiębiorców mogą doprowadzić do zagospodarowania turystycznego znacznej części Beskidów. Dla przyrody, oznacza to wylesienia sporej powierzchni stoków, erozję gruntów, zaburzenia stosunków wodnych, przerwanie korytarzy ekologicznych, zwiększenie presji turystycznej i gospodarczej na środowisko (niebezpieczeństwo niekontrolowanej ingerencji w kompleksy leśne), a co najważniejsze może to oddziaływać negatywnie na równowagę biologiczną.

Poza sezonem zimowym masyw Pilska stanowi idealne tereny do pieszych wędrówek trekkingowych, jazdy konnej - rajdy szczytami gór sąsiadujących z Pilskiem. Tereny te są również bardzo atrakcyjne dla rowerzystów górskich.

Możliwość uprawiania turystyki konnej

Zainteresowanie jeździectwem i turystyką konną na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia ma charakter ograniczony do gruntów prywatnych - głównie w okolicy gospodarstw rolnych czy stosunkowo nielicznych stadnin. Ewentualne inicjatywy tworzenia szlaków konnych lub organizacji incydentalnych imprez jeździeckich są każdorazowo wnikliwie analizowane i uzgadniane z akcentem na bezpieczeństwo i komfort uprawiania jeździectwa rekreacyjnego.

b) Edukacja ekologiczna:

Od szeregu lat Nadleśnictwo prowadzi edukację ekologiczną w oparciu o program edukacji leśnej społeczeństwa. Celem edukacji leśnej jest upowszechnienie w społeczeństwie wiedzy o środowisku leśnym, gospodarce leśnej i wizerunku leśnika oraz kształtowanie świadomości proekologicznej społeczeństwa.

Działania edukacyjne realizowane na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia to głównie pogadanki tematyczne oraz spacer organizowane na ścieżkach edukacyjnych: „Las Kielbasów” i „Gajówka Cieniowa”. Nadleśnictwo Jeleśnia chętnie włącza się również w akcje i pikniki organizowane przez fundacje i stowarzyszenia działające w jego zasięgu. Podejmuje również współpracę z samorządami włączając się w organizowanie imprez, podczas których promowana jest praca leśników oraz prowadzona jest edukacja leśna skierowana do różnych grup wiekowych. Nadleśnictwo Jeleśnia wychodzi również z inicjatywą organizacji zajęć o charakterze otwartym, dostępnych dla uczniów szkół i zielonych szkół oraz turystów organizowanych w salach GOK, czy zielonych pracowniach w placówkach oświatowych. Pracownicy Nadleśnictwa Jeleśnia są też bardzo otwarci na dostosowywanie narzędzi edukacyjnych do zmieniających się potrzeb i oczekiwań społecznych. Przejawia się to w organizowaniu i uczestnictwie w akcjach edukacyjnych na terenach gmin, konkursach przyrodniczych dla dzieci i ogólnopolskich akcjach cyklicznych: Chrońmy las przed pożarem; Sprzątanie świata; Dokarmianie ptaków; Wakacje w lesie; Grzybobranie; Choinki nadziei oraz w konkursach ekologicznych, prelekcjach i pogadankach w miejscowych szkołach. W roku 2023 z zajęć edukacyjnych skorzystało około 4 tysiące osób. Większość stanowiły dzieci w wieku przedszkolnym oraz dzieci ze szkół podstawowych, które najchętniej korzystają z organizowanych przez administrację LP zajęć. Nadleśnictwo Jeleśnia podejmuje również stałą współpracę z Zespołem Szkół Technicznych i Leśnych w Żywcu w zakresie organizacji praktyk zawodowych i organizacji zajęć edukacyjnych.

Prowadząc edukację leśną pracownicy nadleśnictwa wykorzystują naturalne walory przyrodnicze nadleśnictwa, na które składają się: wysoka lesistość, atrakcyjne ukształtowanie analizowanego terenu oraz obecność obszarów chronionych, w tym: rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i obszarów Natura 2000.

Od szeregu lat Nadleśnictwo Jeleśnia prowadzi edukację ekologiczną w oparciu o program edukacji leśnej społeczeństwa, której przejawem są zajęcia terenowe prowadzone z młodzieżą na istniejących (wymienionych poniżej) ścieżkach przyrodniczo-dydaktycznych (edukacyjnych). Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Jeleśnia funkcjonują opisane poniżej **2 ścieżki edukacyjne**.

- **Ścieżka edukacyjna „Las Kielbasów”** – przebiega przez teren LP Nadleśnictwa Jeleśnia. Położona jest na terenie leśnictwa Kielbasów w sąsiedztwie rezerwatu „Gawroniec” chroniącego kompleks dobrze zachowanej buczyny karpackiej. Całkowita długość ścieżki edukacyjnej to 1800 m. Na ścieżce zlokalizowanych jest 16 tablic edukacyjnych. Poruszana podczas prelekcji tematyka to m.in. Dziuple i ich mieszkańcy, Jak zachować się w lesie, Rola martwego drewna i rola lasu, Urządzenia łowieckie, Gatunki łowne. Minimalny czas przejścia ścieżką edukacyjną to około 1 godz. Ścieżka edukacyjna prowadzi przez bardzo malownicze fragmenty lasów Nadleśnictwa Jeleśnia i jest obowiązkowym punktem prowadzonej edukacji leśnej w Nadleśnictwie. Nieodłącznym elementem ścieżki edukacyjnej jest również Leśna kaplica w Kielbasowie, której inicjatorem był leśniczy lasów miejskich w Żywcu Rudolf Messer. We wnętrzu kaplicy znajduje się ołtarz, którego centralną część stanowi postać Madonny wyrzeźbiona w drewnie lipowym przez Stanisława Olszowskiego - leśniczego ówczesnych Lasów Państwowych. Kaplica leśna w Kielbasowie odwiedzana była dwukrotnie przez Kardynała Karola Wojtyłę. Niedaleko kaplicy posadzono dąb wyhodowany z żołędzi Dębu Chrobry, którego nasiona zostały poświęcone 28 kwietnia 2004 r. podczas pielgrzymki Leśników Polskich do Watykanu. Kolejnym ciekawym obiektem do zwiedzania jest tu budynek administracyjny Lasów Miejskich w Żywcu z 1891 r. znajdujący się tuż obok kaplicy. Wykorzystywany jest on również do prowadzenia zajęć z edukacji leśnej.
- **Ścieżka edukacyjna „Gajówka Cieniowa”** znajduje się w Leśnictwie Czernichów. Jest to obiekt również bardzo często wykorzystywany do prowadzenia zajęć z edukacji leśnej. Znajduje się tu miejsce na ognisko, drewniany plac zabaw oraz tablice informacyjne poświęcone tematyce leśnej oraz osobliwościom przyrodniczym Nadleśnictwa Jeleśnia. Ciekawostką mającą znaczenie historyczne jest odtworzona tu częściowo drewniana Gajówka wykonana wcześniej według projektu Karla Pietschki adiunkta budowlanego u księcia Albrechta Fryderyka Habsburga.

c) **Obiekty kultury materialnej, zabytki oraz imprezy kulturalne:**

W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa znajdują się również liczne obiekty kultury materialnej.

Są to m. in.

- Stary Zamek w Żywcu, którego początki sięgają XIV wieku,
- Nowy Zamek w Żywcu, pałac klasycystyczny wybudowany przez Habsburgów,
- Kościół Katedralny Narodzenia NMP w Żywcu, pochodzący z XV wieku, przebudowany w stylu barokowym w XVIII wieku,
- Kościół pw. Świętego Krzyża w Żywcu, zbudowany w stylu gotyckim w XIV wieku, przebudowany na styl barokowy w XVIII wieku,
- Park przysamkowy w Żywcu, założony w stylu włoskim w XVII wieku, przekomponowany w XIX wieku na styl angielski,
- Kościół parafialny z XIX w. – Koszarawa,
- Budynek dawnej karczmy z XIX w. – Koszarawa,
- Kapliczki przydrożne – Koszarawa, Przyborów,
- Dzwonnica – Koszarawa Bystra,
- Zespół pałacowo-dworski z XIX w. – Rychwałd,
- Kościół oo. Franciszkanów pw. Świętego Mikołaja z XVIII w. - Rychwałd,
- Kościół pw. św. Andrzeja Apostoła późnogotycki kościół drewniany z XVI w. przeniesiony w XVIII w. z Rychwałdu do Gilowic (zabytek klasy „0”),
- Kościół parafialny pw. św. Wojciecha z 1628 r. – Jeleśnia,
- Karczma z XVIII w – Jeleśnia,
- Drewniany kościół z XVII w. pw. ś. Szymona i Judy Tadeusza – Łodygowice,
- Murowany dwór, tzw. Zamek z XVII wieku – Łodygowice,
- Kapliczka pw. Przemienienia Pańskiego – Kocoń,
- Chałupa z 1867 r. – Las,
- Kościół Najświętszej Marii Panny na Jasnej Górze z XIX w – Ślemień,
- Kościół XIX-wieczny – Pewel Mała,
- Kaplica „Upadek” z 1818 roku – Pewel Ślemieńska.

d) Inne obiekty kultury materialnej (miejsca pamięci) na terenie ALP:

Wśród miejsc o **charakterze historycznym** w toku nadzwyczajnej waloryzacji przyrodniczej na gruntach leśnych Nadleśnictwa wyróżniono obiekty związane głównie z obiektami kultury materialnej.

Wynik waloryzacji przedstawia się następująco:

Tabela 19 Inne obiekty kultury materialnej na gruntach zarządzanych przez N-ctwo Jeleśnia

Lp.	Adres leśny	Rodzaj powierzchni	Opis
1	2	3	4
1.	02-08-1-03-127 -c -00	D-STAN	Kapliczka Jana Gwalberta.
2.	02-08-1-04-153 -g -00	SKŁAD DR	Miejsce kultu - kapliczka-S.
3.	02-08-1-07-80 -a -00	D-STAN	Kapliczka-W.
4.	02-08-1-08-222 -a -00	D-STAN	Kapliczka-W.
5.	02-08-1-09-314 -a -00	D-STAN	Kapliczka-N.
6.	02-08-1-09-316 -a -00	D-STAN	Kapliczka-N.
7.	02-08-1-11-413 -f -00	PS	Kapliczka.
8.	02-08-1-12-431 -l -00	PARK	Park etnograficzny.
9.	02-08-1-12-431 -x -00	PS	Park etnograficzny.
10.	02-08-1-12-431 -y -00	PARK	Park etnograficzny.
11.	02-08-1-12-431 -z -00	PS	Park etnograficzny.
12.	02-08-1-14-482 -b -00	D-STAN	Kapliczka.
13.	02-08-1-14-498 -c -00	BUD INNE	Kaplica leśna w Kielbasowie.

Kaplica leśna w Kielbasowie

Jest to drewniana rzymskokatolicka kaplica znajdująca się w leśnictwie Kielbasów (w oddziale 498c), na terenie wsi Świnna, przy samej granicy z Pewłą Małą. Kaplica zlokalizowana jest na uboczu drogi Żywiec - Korbiewów w zacisznym, leśnym miejscu u północno-wschodnich podnóży szczytu Gawroniec, nad potokiem Rązoka.

Żołęźicielem kaplicy w Kielbasowie był leśniczy Mazer, który był spokrewniony przez swoją żonę z rodziną Habsburgów. W latach 30-tych XX wieku Rudolf Messer, który pełnił funkcję leśniczego lasów miejskich w Żywcu, stwierdził, że w Pewli Małej przydałaby się kaplica, która służyłaby leśnikom, turystom i mieszkańcom. Budynek był w stanie surowym, jednak jego wykończenie przerwała II wojna światowa. Po wojnie w latach 1945 - 1954 leśniczym w Kielbasowie był Aleksander Olszowski. Z jego to inicjatywy będąca w stanie surowym kaplica została wykończona i zaczęto odprawiać w niej nabożeństwa dla miejscowej ludności. Drewniany posązek Matki Boskiej Leśnej znajdujący się w ołtarzu wyrzeźbił wuj Aleksandra, także Aleksander Olszowski, który na co dzień pracował jako nauczyciel w szkole artystycznej Kenara w Zakopanem. Kaplicę regularnie odwiedzał Karol Wojtyła. Po raz pierwszy modlił się w niej w 1970 roku, po raz ostatni odnotowano jego wizytę 1 maja 1978 roku. Obok kapliczki znajduje się dąb Jana Pawła II i tablica informująca, iż został on posadzony 28 kwietnia 2004 roku z nasion dębu Chrobry poświęconych przez papieża, a przywiezionych przez leśników z pielgrzymki do Watykanu. Warto podkreślić, że 1 maja 2011 roku odbyła się w niej msza święta dziękczynna, podczas której wierni z gminy Świnna oraz wszyscy zaproszeni goście dziękowali Bogu za wyniesienie na ołtarze Jana Pawła II.

2 SZCZEGÓLNE FORMY OCHRONY PRZYRODY

Do ustawowych form ochrony przyrody występujących na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Jeleśnia należą: rezerваты przyrody, obszary Natura 2000, parki krajobrazowe, pomniki przyrody, ochrona gatunkowa roślin i zwierząt.

Oprócz wyżej wymienionych, liczne formy ochrony przyrody występują również w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Jeleśnia.

Obszary chronione to układ przestrzennie powiązanych ze sobą parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych. Podstawowym celem tworzenia obszarów chronionych jest:

- ochrona zasobów przyrody przed ich degradacją i dewastacją;
- stworzenie odpowiednich warunków zapewniających bytowanie poszczególnych gatunków roślin i zwierząt;
- zapewnienie równowagi przyrodniczej w skali kraju i jego regionach;
- zapewnienie różnorodności genetycznej organizmów (bogatej puli genowej);
- utrzymanie naturalnych warunków hydrologicznych i geologicznych;
- tworzenie korytarzy ekologicznych dla zwierząt i roślin.

Tabela 20 Zestawienie form ochrony przyrody na gruntach Nadleśnictwa

Rodzaj formy ochrony przyrody	Liczba [szt.] w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa	*Pow. na gruntach zarządzanych przez N-ctwo Jeleśnia [ha]	Pow. ogólna form ochrony [ha]
1	2	3	4
Obszary Natura 2000 w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa:			
SOO	2	7 353,71	42 462,21
OSO (ptasie)	1	4 508,60	34 988,82
Rezerваты	7	241,54 (wg. PUL)	** 424,97 (wg. rejestru RDOŚ)
Parki krajobrazowe	2	9 169,67	61 640,00 (wg rejestru RDOŚ)
Otulina BgPN	1	370,32	8 437,00
Pomniki przyrody	9	-	-

* Formy ochrony przyrody występujące na gruntach Nadleśnictwa Jeleśnia

** Duża różnica (183,43 ha) pomiędzy pow. rezerwatów na gruntach zarządzanych przez N-ctwo Jeleśnia (241,54 ha), a pow. ogólną (424,97 ha), wynika z faktu, że część rezerwatów znajduje się zarówno na gruntach zarządzanych przez LP jak również na terenach zarządzanych przez innych właścicieli.

2.1. Rezerваты przyrody

Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody (Art. 13), rezerwatem przyrody jest obszar obejmujący zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym ekosystemy, określone gatunki roślin i zwierząt, elementy przyrody nieożywionej, mające istotną wartość ze względów naukowych, przyrodniczych, kulturowych bądź krajobrazowych. Wokół rezerwatu przyrody może być utworzona otulina, zabezpieczająca jego obszar przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych. Rezerваты przyrody charakteryzują się zróżnicowaniem ekosystemów. Podstawowym celem istnienia rezerwatów przyrody jest stworzenie szans przetrwania aktualnego bogactwa gatunków roślin i zwierząt, poprzez ochronę różnorodności biocenoz oraz zawartego w organizmach tych gatunków materiału genetycznego. Rezerваты zapewniają również trwałe istnienie najszerszego wachlarza form geomorfologicznych i geologicznych, stanowiących o istocie naturalnego krajobrazu.

Na gruntach Nadleśnictwa Jeleśnia znajduje się 7 rezerwatów przyrody:

- Pilsko;
- Romanka;
- Pod Rysianką;
- Madohora;
- Szeroka w Beskidzie Małym;
- Gawroniec;
- Grapa.

Rezerваты przyrody na gruntach Nadleśnictwa Jeleśnia zajmują łącznie powierzchnię 241,54 ha i stanowią 2,06% jego ogólnej powierzchni.

Rezerваты położone są na terenie Leśnictw: Korbielów, Romanka Górna, Sopotnia Potok, Sopotnia Górna, Ślemień, Kocierz Rychwałdzki, Kocierz Moszczanicki i Kielbasów.

Żaden rezerwat w Nadleśnictwie Jeleśnia nie posiada wyznaczonej otuliny.

Aktualnie na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Jeleśnia projektuje się powiększenie rezerwatu „Romanka” o dwa wydzielania leśne: 235d, 237b (pow.17,61 ha - PUL).

Rezerваты w zasięgu obszarów Natura 2000

Obszary Natura 2000 mogą obejmować część lub całość obszarów i obiektów, dla których ustanowiono inne formy ochrony przyrody. W związku z tym, niektóre ww. rezerваты przyrody, znajdujące się na gruntach Nadleśnictwa wchodzą w skład obszarów Natura 2000:

- Beskid Żywiecki PLH240006 i Beskid Żywiecki PLB240002 (ptasi) - w zasięgu tych obszarów Natura 2000 zlokalizowano również następujące formy ochrony przyrody: rezerваты: „Pilsko”, „Pod Rysianką”, „Gawroniec” (N-ctwo Jeleśnia); „Dziobaki”, „Oszast”, „Butorza”, „Muńcoł”, „Śrubita”, „Lipowska” (N-ctwo Ujsoły), „Romanka” (N-ctwo Jeleśnia i Węgierska Górka) oraz „Żywiecki Park Krajobrazowy”;
- Beskid Mały PLH240023 – w granicach obszaru znajdują się rezerваты: „Madohora”, „Szeroka w Beskidzie Małym” (N-ctwo Jeleśnia), „Zasolnica” (N-ctwo Andrychów) oraz Park Krajobrazowy Beskidu Małego..

Ryc. 10. Rezerwaty przyrody na gruntach Nadleśnictwa Jeleśnia

2.1.1. Rezerwat przyrody „Pilsko”

Fot. Rezerwat „Pilsko” (autor: M. Szeremeta, BULiGL o/Kraków)

Rezerwat „Pilsko” powołany został Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 13 października 1971 r (M.P. z 1971 r. Nr 53, poz. 346).

Data utworzenia: 17.XII.1971 r.

Powierzchnia rezerwatu wynosi wg aktów normatywnych: 105,21 ha (część obiektu znajduje się na gruntach LP – Nadleśnictwo Jeleśnia).

Pow. wg PUL: **34,70 ha** (grunty zarządzane przez Nadleśnictwo Jeleśnia).

Rezerwat nie posiada otuliny.

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych, zbliżonych do naturalnych, fragmentów świerczyny górnoreglowej oraz ekosystemów nieleśnych, kosodrzewiny i muraw krzewinkowych wraz z ich całym bogactwem gatunkowym.

Położenie:

- leśne - Leśnictwo Korbielów, oddz.: 107a-c, ~a, ~b; 111a-c, ~a, ~b,
- administracyjne – powiat: żywiecki, gmina: Jeleśnia, miejscowość: Korbielów.

Rezerwat znajduje się w zasięgu terytorialnym obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006.

Rezerwat posiada obowiązujący plan ochrony.

2.1.2. Rezerwat przyrody „Romanka”

Fot. Rezerwat „Romanka” (autor: M. Szeremeła, BULiGL o/Kraków)

Rezerwat „Romanka” powołany został Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 8 lipca 1963 r. (M.P. z 1963 r. Nr 57, poz. 293).

Data utworzenia: 27.VIII.1963 r.

Powierzchnia rezerwatu wynosi wg aktów normatywnych: 124,50 ha (część obiektu znajduje się na gruntach LP – Nadleśnictwo Jeleśnia).

Pow. wg PUL: **64,45 ha** (grunty zarządzane przez Nadleśnictwo Jeleśnia).

Rezerwat nie posiada otuliny.

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i turystycznych pierwotnego fragmentu dawnej Puszczy Karpackiej, w postaci ekosystemów leśnych regla górnego i dolnego wraz z całym bogactwem gatunkowym fauny i flory.

Położenie:

- leśne - Leśnictwo Sopotnia Potok, oddziały: 204a-i; ~a;
Leśnictwo Romanka Górna, oddziały: 238a-c, ~a; 239a, ~a,
- administracyjne – powiat: żywiecki, gmina: Jeleśnia, miejscowość: Sopotnia Mała, Sopotnia Wielka.

Rezerwat znajduje się w zasięgu terytorialnym obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006.

Rezerwat posiada obowiązujący plan ochrony.

2.1.3. Rezerwat przyrody „Pod Rysianką”

Fot. Rezerwat „Pod Rysianką” (autor: M. Szeremeta, BULiGL o/Kraków)

Rezerwat „Pod Rysianką” powołany został Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 31 marca 1970 r. (M.P. z 1970 r. Nr 11, poz. 96).

Data utworzenia: 16.V.1970 r.

Powierzchnia rezerwatu wynosi wg aktów normatywnych: 27,02 ha.

Powierzchnia rezerwatu wynosi **27,02 ha** (wg PUL - grunty zarządzane przez Nadleśnictwo Jeleśnia).

Rezerwat nie posiada otuliny.

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych lasu jodłowo-świerkowo-bukowego, będącego fragmentem pierwotnej puszczy karpackiej regla dolnego w Beskidzie Żywieckim.

Położenie:

- leśne - Leśnictwo Sopotnia Górna; oddziały: 180b, f; 181a-c, ~a,
- administracyjne – powiat: żywiecki, gmina: Jeleśnia, miejscowość: Sopotnia Wielka.

Rezerwat znajduje się w zasięgu terytorialnym obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006.

Rezerwat posiada obowiązujące zadania ochronne.

2.1.4. Rezerwat przyrody „Madohora”

Fot. Rezerwat „Madohora” (autor: S. Nalepa, BULiGL o/Kraków)

Rezerwat „Madohora” powołany został Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 1 lutego z 1960 r. (M.P. z 1960 r. Nr 24, poz. 117).

Data utworzenia: 17.III.1960 r.

Powierzchnia rezerwatu wynosi wg aktów normatywnych: 71,81 ha (część obiektu znajduje się na gruntach LP – Nadleśnictwo Jeleśnia).

Powierzchnia rezerwatu wynosi **33,12 ha** (wg PUL - grunty zarządzane przez Nadleśnictwo Jeleśnia).

Rezerwat nie posiada otuliny.

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych naturalnych zespołów leśnych występujących na różnorodnych siedliskach oraz w celu zachowania wychodni skalnych najwyższego wzniesienia Beskidu Małego - pod nazwą Madohora.

Położenie:

- leśne - Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki; oddział: 301;
Leśnictwo Ślemień; oddziały: 508a; 509a, ~d,
- administracyjne – powiat: żywiecki, gmina: Ślemień, miejscowość: Ślemień, Las.

Rezerwat znajduje się w zasięgu terytorialnym obszaru Natura 2000 Beskid Mały PLH240023.

Rezerwat posiada obowiązujące zadania ochronne.

2.1.5. Rezerwat przyrody „Szeroka w Beskidzie Małym”

Fot. Rezerwat „Szeroka w Beskidzie Małym” (autor: S. Nalepa, BULiGL o/Kraków)

Rezerwat „Szeroka w Beskidzie Małym” powołany został Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 1 lutego 1960 r. (M.P. z 1960 r. Nr 22, poz. 107).

Data utworzenia: 14.III.1960 r.

Powierzchnia rezerwatu wynosi wg aktów normatywnych: 49,51 ha.

Powierzchnia rezerwatu wynosi **51,94 ha** (wg PUL - grunty zarządzane przez Nadleśnictwo Jeleśnia).

Powstała różnica w powierzchni rezerwatu (wg aktów normatywnych, a PUL), wynika z dostosowania powierzchni wydzieleń do obowiązującej ewidencji gruntów (EGiB).

Rezerwat nie posiada otuliny.

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu karpackiego lasu bukowego regla dolnego, naturalnego pochodzenia w Beskidzie Żywieckim.

Położenie:

- leśne - Leśnictwo Kocierz Moszczanicki; oddziały: 342b, d-g, ~b; 344b, ~d,
- administracyjne – powiat: żywiecki, Łękawica, miejscowość: Kocierz Moszczanicki.

Rezerwat znajduje się w zasięgu terytorialnym obszaru Natura 2000 Beskid Mały PLH240023.

Rezerwat posiada obowiązujące zadania ochronne.

2.1.6. Rezerwat przyrody „Gawroniec”

Fot. Rezerwat „Gawroniec” (autor: S. Nalepa, BULiGL o/Kraków)

Rezerwat „Gawroniec” powołany został Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 11 grudnia 1995 r. (M.P. z 1996 r. Nr 2, poz. 28).

Data utworzenia: 25.I.1996 r.

Powierzchnia rezerwatu wynosi wg aktów normatywnych: 23,69 ha.

Powierzchnia rezerwatu wynosi **24,14 ha** (wg PUL - grunty zarządzane przez Nadleśnictwo Jeleśnia).

Powstała różnica w powierzchni rezerwatu (wg aktów normatywnych, a PUL), wynika z dostosowania powierzchni wydzieleń do obowiązującej ewidencji gruntów (EGiB).

Rezerwat nie posiada otuliny.

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych fragmentu buczyny karpackiej z dużym udziałem sosny.

Położenie:

- leśne – Leśnictwo Kiełbasów, oddziały: 498f, h; ~b; 500,
- administracyjne – powiat: żywiecki, gmina: Świnna, miejscowość: Świnna.

Rezerwat posiada obowiązujące zadania ochronne.

2.1.7. Rezerwat przyrody „Grapa”

Fot. Rezerwat „Grapa” (autor: S. Nalepa, BULiGL o/Kraków)

Rezerwat „Grapa” powołany został Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska. Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 14 czerwca 1996 r. (M.P. z 1996 r. Nr 37, poz. 372).

Data utworzenia: 06.VII.1996 r.

Powierzchnia rezerwatu wynosi wg aktów normatywnych: 23,23 ha (część obiektu znajduje się na gruntach LP – Nadleśnictwo Jeleśnia).

Powierzchnia rezerwatu wynosi **6,17 ha** (wg PUL - grunty zarządzane przez Nadleśnictwo Jeleśnia).

Rezerwat nie posiada otuliny.

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych łęgu jesionowego oraz lasu grądowego z licznym udziałem chronionych gatunków flory i fauny.

Położenie:

- leśne – Leśnictwo Kielbasów, oddziały: 485n, x,
- administracyjne – powiat: żywiecki, gmina: Żywiec, miejscowość: Miasto Żywiec.

Rezerwat posiada obowiązujące zadania ochronne.

2.1.8. Rezerваты w zestawieniach tabelarycznych

Ogólną charakterystykę rezerwatów przyrody oraz możliwości realizacji w nich celów ochrony przedstawiają zamieszczone poniżej tabele.

Tabela 21 Zestawienie rezerwatów przyrody w Nadleśnictwie Jeleśnia według grup i kategorii użytkowania

Oddział pododdział	Powierzchnia [ha]				TSL	Udział	Gatunek panujący	Wiek	Uwagi
	Leśna zalesiona	Niezalesiona	Związana z gosp. leśną	Nieleśna					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Rezerwat „Pilsko”									
02-08-1-03-107 -a -00	5,50	-	-	-	BWG	8	ŚW	98	D-STAN
02-08-1-03-107 -b -00	-	-	0,54	-	-	-	-	-	PAS GRAN
02-08-1-03-107 -c -00	10,90	-	-	-	BWG	3	ŚW	195	D-STAN
02-08-1-03-107 ~a-00	-	-	0,35	-	-	-	-	-	LINIE
02-08-1-03-107 ~b-00	-	-	0,36	-	-	-	-	-	URZ WOD
02-08-1-03-111 -a -00	10,70	-	-	-	BWG	10	ŚW	93	D-STAN
02-08-1-03-111 -b -00	1,75	-	-	-	BWG	8	ŚW	123	D-STAN
02-08-1-03-111 -c -00	4,20	-	-	-	BWG	4	ŚW	195	D-STAN
02-08-1-03-111 ~a-00	-	-	0,02	-	-	-	-	-	DROGI L
02-08-1-03-111 ~b-00	-	-	0,38	-	-	-	-	-	LINIE
Razem	33,05	-	1,65	-					
Łącznie	34,70								
Rezerwat „Romanka”									
02-08-1-06-204 -a -00	2,97	-	-	-	BWG	10	ŚW	125	D-STAN
02-08-1-06-204 -b -00	3,57	-	-	-	BWG	4	ŚW	200	D-STAN
02-08-1-06-204 -c -00	14,37	-	-	-	BWG	10	ŚW	205	D-STAN
02-08-1-06-204 -d -00	1,54	-	-	-	BWG	10	ŚW	125	D-STAN
02-08-1-06-204 -f -00	2,00	-	-	-	BWG	6	ŚW	30	D-STAN
02-08-1-06-204 -g -00	2,99	-	-	-	BWG	7	ŚW	55	D-STAN
02-08-1-06-204 -h -00	0,66	-	-	-	BWG	6	ŚW	30	D-STAN
02-08-1-06-204 -i -00	1,43	-	-	-	BWG	10	ŚW	105	D-STAN
02-08-1-06-204~a-00	-	-	0,22	-	-	-	-	-	DROGI L

Oddział pododdział	Powierzchnia [ha]				TSL	Udział	Gatunek panujący	Wiek	Uwagi
	Leśna zalesiona	Niezalesiona	Związana z gosp. leśną	Nieleśna					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Rezerwat „Romanka” cd.									
02-08-1-08-238 -a -00	2,48	-	-	-	BWG	5	ŚW	105	D-STAN
02-08-1-08-238 -b -00	16,41	-	-	-	BWG	7	ŚW	215	D-STAN
02-08-1-08-238 -c -00	0,72	-	-	-	BWG	7	ŚW	85	D-STAN
02-08-1-08-238~a-00	-	-	0,37	-	-	-	-	-	LINIE
02-08-1-06-239 -a -00	14,60	-	-	-	BWG	7	ŚW	215	D-STAN
02-08-1-06-239~a-00	-	-	0,12	-	-	-	-	-	LINIE
Razem	63,74	-	0,71	-					
Łącznie	64,45								
Rezerwat „Pod Rysianką”									
02-08-1-05-180 -b -00	8,84	-	-	-	LMGśw	5	BK	265	D-STAN
02-08-1-05-180 -f -00	3,73	-	-	-	BMGśw	9	ŚW	215	D-STAN
02-08-1-05-181 -a -00	7,16	-	-	-	LMGśw	4	BK	265	D-STAN
02-08-1-05-181 -b -00	5,02	-	-	-	BMGśw	7	ŚW	205	D-STAN
02-08-1-05-181 -c -00	2,22	-	-	-	BMGśw	3	ŚW	35	D-STAN
02-08-1-05-181~a-00	-	-	0,05	-	-	-	-	-	LINIE
Razem	26,97	-	0,05	-					
Łącznie	27,02								
Rezerwat „Madohora”									
02-08-1-09-301 -a -00	13,21	-	-	-	BMGśw	2	JD	125	D-STAN
02-08-1-09-301 -b -00	14,58	-	-	-	LMGśw	6	BK	130	D-STAN
02-08-1-12-508 -a -00	0,96	-	-	-	BMGśw	3	JD	45	D-STAN
02-08-1-12-509 -a -00	4,31	-	-	-	BMGśw	2	JD	45	D-STAN
02-08-1-12-509~d-00	-	-	0,06	-	-	-	-	-	LINIE
Razem	33,06	-	0,06	-					
Łącznie	33,12								

Oddział pododdział	Powierzchnia [ha]				TSL	Udział	Gatunek panujący	Wiek	Uwagi
	Leśna zalesiona	Niezalesiona	Związana z gosp. leśną	Nieleśna					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Rezerwat „Szeroka w Beskidzie Małym”									
02-08-1-10-342 -b -00	6,50	-	-	-	LGśw	7	BK	80	D-STAN
02-08-1-10-342 -d -00	0,86	-	-	-	LGśw	9	BK	68	D-STAN
02-08-1-10-342 -f -00	23,69	-	-	-	LGśw	4	BK	210	D-STAN
02-08-1-10-342 -g -00	2,67	-	-	-	LGśw	8	BK	70	D-STAN
02-08-1-10-342~b-00	-	-	0,06	-	-	-	-	-	DROGI L
02-08-1-10-344 -b -00	18,07	-	-	-	LGśw	5	BK	140	D-STAN
02-08-1-10-344~d-00	-	-	0,09	-	-	-	-	-	LINIE
Razem	51,79	-	0,15	-					
Łącznie	51,94								
Rezerwat „Gawroniec”									
02-08-1-14-498 -f -00	2,01	-	-	-	LGśw	3	JD	45	D-STAN
02-08-1-14-498 -h -00	2,23	-	-	-	LGśw	6	JD	85	D-STAN
02-08-1-14-498~d-00	-	-	0,31	-	-	-	-	-	LINIE
02-08-1-14-500 -a -00	9,54	-	-	-	LGśw	9	BK	130	D-STAN
02-08-1-14-500 -b -00	8,27	-	-	-	LGśw	8	BK	115	D-STAN
02-08-1-14-500 -c -00	1,77	-	-	-	LGśw	7	JD	80	D-STAN
02-08-1-14-500~a-00	-	-	0,01	-	-	-	-	-	URZ WOD
Razem	23,82	-	0,32	-					
Łącznie	24,14								
Rezerwat „Grapa”									
02-08-1-14-485 -n -00	6,13	-	-	-	Lwyżśw	3	SO	90	D-STAN
02-08-1-14-485 -x -00	0,04	-	-	-	Lwyżśw	7	DB	120	D-STAN
Razem	6,17	-	-	-					
Łącznie	6,17								
Ogółem	238,60	-	2,94	-	-				
Ogółem rezerwy w Nadleśnictwie Jeleśnia – 241,54									

Tabela 22 Szczegółowa charakterystyka rezerwatów przyrody

Lp.	Nazwa rezerwatu	MP, Dz. U, Nr, rok (Utworzenie)	Położenie		Rodzaj rezerwatu pod względem przedmiotu ochrony	Typ i podtyp pod względem*		Powierzchnia (ha)		Zbiorowiska roślinne	Rośliny, Zwierzęta	Uwagi
			Oddz. Poddz.	Leśnictwo		dominującego przedmiotu ochrony	głównego typu ekosystemu	MP, Dz. U	Stan na 01.01.2025 (na gruntach LP)			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.	Pilsko	17.XII.1971 r. Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 13 października 1971 r. (M.P. z 1971 r. Nr 53, poz. 346)	107a-c, ~a, ~b, 111a-c, ~a, ~b	Korbielów	Nie określono w akcie prawnym.	Nie określono w akcie prawnym.	Nie określono w akcie prawnym.	105,21	34,70 (N-ctwo Jeleśnia)	W rezerwacie występuje piętrowy układ roślinności, począwszy od piętra regla dolnego, poprzez regiel górny aż do piętra subalpejskiego (kosodrzewiny). W piętrze regla górnego panującym zbiorowiskiem leśnym jest górnoreglowa świerczyna karpacka (<i>Plagiothecio-Piceetum tatricum</i>). Poza borami świerkowym w piętrze tym znaczne powierzchnie zajmują hale ze zbiorowiskami łąkowymi i torfowiskowymi. W strefie górnej granicy lasu świerki przestają tworzyć zwarty drzewostan i formują tzw. biogrupy drzew. Wraz ze wzrostem wysokości świerczyna ustępuje miejsca zarośłom kosodrzewiny (<i>Pinetum mugo carpaticum</i>), które pokrywają znaczne obszary kopuły szczytowej Pilska (piętro subalpejskie). W układzie mozaikowym z płatami kosówki występują niewielkie płaty niskich krzewinek wysokogórskich: borówczysk bżynowych (<i>Empetro-Vaccinietum</i>) z udziałem borówek: czernicy (<i>Vaccinium myrtillus</i>) i brusznicy (<i>Vaccinium vitis-idea</i>) oraz bżyny obupłciowej (<i>Empetrum hermaphroditum</i>).	Naturalny fragment świerczyny górnoreglowej oraz ekosystemy nieleśne, kosodrzewina i murawy krzewinkowe.	Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych, zbliżonych do naturalnych, fragmentów świerczyny górnoreglowej oraz ekosystemów nieleśnych, kosodrzewiny i muraw krzewinkowych wraz z ich całym bogactwem gatunkowym.

Lp.	Nazwa rezerwatu	MP, Dz. U, Nr, rok (Utworzenie)	Położenie		Rodzaj rezerwatu pod względem przedmiotu ochrony	Typ i podtyp pod względem*		Powierzchnia (ha)		Zbiorowiska roślinne	Rośliny, Zwierzęta	Uwagi
			Oddz. Poddz.	Leśnictwo		dominującego przedmiotu ochrony	głównego typu ekosystemu	MP, Dz. U	Stan na 01.01.2025 (na gruntach LP)			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2.	Romanka	27.VIII.1963 r. Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 8 lipca 1963 r. (M.P. z 1963 r. Nr 57, poz. 293)	204a-i, ~a, 238a-c, ~a, 239a, ~a	Sopotnia Potok Romanka Górna	L Leśny	Nie określono w akcie prawnym.	II – ELbgp Leśny i borowy (EL), borów górskich i podgórskich (bgp)	124,50	64,45 ha (N-ctwo Jeleśnia)	Na terenie rezerwatu wyróżniono liczne zbiorowiska leśne: zespół górnoreglowego boru świerkowego (<i>Plagiothecio-Piceetum tatricum</i>), dolnoreglowego boru jodłowo-świerkowego (<i>Abieti-Piceetum montanum</i>), kwaśnej buczyny górskiej (<i>Luzolo luzuloidis-Fagetum</i>) oraz zbiorowiska nieleśne.	Pierwotny fragment dawnej Puszczy Karpackiej w postaci ekosystemów leśnych regla dolnego i górnego.	Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i turystycznych pierwotnego fragmentu dawnej Puszczy Karpackiej, w postaci ekosystemów leśnych regla górnego i dolnego wraz z całym bogactwem gatunkowym fauny i flory.
3.	Pod Rysianką	16.V.1970 r. Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 31 marca 1970 r. (M.P. z 1970 r. Nr 11, poz. 96).	180b, f, 181a-c, ~a	Sopotnia Górna	L Leśny	I – PFizl Ficenotyczny (PFi) zbiorowisk leśnych (zl)	II – ELimg Leśny i borowy (EL), lasów mieszanych górskich i podgórskich (img)	27,02	27,02	Spośród zbiorowisk roślinnych największą powierzchnie zajmują: zbiorowiska górnoreglowego boru świerkowego (<i>Plagiothecio-Piceetum tatricum</i>) oraz dolnoreglowa żyzna buczyna karpacka (<i>Dentario glandulosae - Fagetum</i>). Ponadto spotkać tu można: kwaśną buczynę górską (<i>Luzolo luzuloidis-Fagetum</i>), jaworzynę karpacką (<i>Sorbo aucupariae-Aceretum pseudoplatani</i>) i dolnoreglowy bór jodłowo-świerkowy (<i>Abieti-Piceetum montanum</i>).	Las jodłowo – świerkowo-bukowy, będący fragmentem pierwotnej puszczy karpackiej regla dolnego.	Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych lasu jodłowo-świerkowo-bukowego, będącego fragmentem pierwotnej puszczy karpackiej regla dolnego w Beskidzie Żywieckim.

Lp.	Nazwa rezerwatu	MP, Dz. U, Nr, rok (Utworzenie)	Położenie		Rodzaj rezerwatu pod względem przedmiotu ochrony	Typ i podtyp pod względem*		Powierzchnia (ha)		Zbiorowiska roślinne	Rośliny, Zwierzęta	Uwagi
			Oddz. Poddz.	Leśnictwo		dominującego przedmiotu ochrony	głównego typu ekosystemu	MP, Dz. U	Stan na 01.01.2025 (na gruntach LP)			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
4.	Madohora	17.III.1960 r. Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 1 lutego 1960 r. (M.P. z 1960 r. Nr 24, poz. 117),	301; 508a; 509a, ~d	Kocierz Ry-chwałdzki Ślemień	Nie określono w akcie prawnym.	Nie określono w akcie prawnym.	Nie określono w akcie prawnym.	71,81	33,12 (N-ctwo Jeleśnia)	Dominującym zbiorowiskiem roślinnym na terenie rezerwatu jest dolnoregłowy bór jodłowo-świerkowy (<i>Abieti-Picetum montanum</i>), z jednostkową domieszką buka. Możemy też tu spotkać dolnoregłową żyzną buczynę karpacką (<i>Dentario glandulosae-Fagetum</i>) oraz kwaśną buczynę górską (<i>Luzulo luzuloidis-Fagetum</i>).	Zespoły leśne występujące na różnorodnych siedliskach oraz wychodnie skalne.	Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych naturalnych zespołów leśnych występujących na różnorodnych siedliskach oraz w celu zachowania wychodni skalnych najwyższego wzniesienia Beskidu Małego - pod nazwą Madohora.
5.	Szeroka w Beskidzie Małym	14.III.1960 r. Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 1 lutego 1960 r. (M.P. z 1960 r. Nr 22, poz. 107),	342b, d, f, g, ~b; 344b, ~d	Kocierz Moszczanicki	Nie określono w akcie prawnym.	Nie określono w akcie prawnym.	Nie określono w akcie prawnym.	49,51	51,94	Głównym zbiorowiskiem roślinnym w rezerwacie jest żyzna buczyna karpacka (<i>Dentario glandulosae-Fagetum</i>) z pojawiającym się niecierpkim pospolitym (<i>Impatiens nolitangere</i>). Ponadto występuje tu także kwaśna buczyna górska (<i>Luzulo luzuloidis-Fagetum</i>).	Fragment karpackiego lasu bukowego regla dolnego naturalnego pochodzenia.	Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu karpackiego lasu bukowego regla dolnego, naturalnego pochodzenia w Beskidzie Żywieckim.

Lp.	Nazwa rezerwatu	MP, Dz. U, Nr, rok (Utworzenie)	Położenie		Rodzaj rezerwatu pod względem przedmiotu ochrony	Typ i podtyp pod względem*		Powierzchnia (ha)		Zbiorowiska roślinne	Rośliny, Zwierzęta	Uwagi
			Oddz. Poddz.	Leśnictwo		dominującego przedmiotu ochrony	głównego typu ekosystemu	MP, Dz. U	Stan na 01.01.2025 (na gruntach LP)			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
6.	Gawroniec	25.I.1996 r. Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 11 grudnia 1995 r. (M.P. z 1996 r. Nr 2, poz. 8),	498f, h, ~d; 500a-c, ~a	Kielbasów	Nie określono w akcie prawnym.	Nie określono w akcie prawnym.	Nie określono w akcie prawnym.	23,69	24,14	Dominującym zbiorowiskiem roślinnym w rezerwacie jest żyzna buczyna karpacka (<i>Dentario glandulosae- Fagetum</i>) z występującą miesięcznicą trwałą (<i>lunarietosum</i>), lub z żywcem dziewięciolistnym. Ponadto występuje tu zbiorowisko nadrzecznej olszyny górskiej (<i>Alnetum incanae</i>).	Fragment buczyny karpackiej z dużym udziałem sosny.	Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych fragmentu buczyny karpackiej z dużym udziałem sosny.
7.	Grapa	06.VII.1996 r. Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska. Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 14 czerwca 1996 r. (M.P. z 1996 r. Nr 37, poz. 372),	485n, x	Kielbasów	Nie określono w akcie prawnym.	Nie określono w akcie prawnym.	Nie określono w akcie prawnym.	23,23	6,17 (N-ctwo Jeleśnia)	Na terenie rezerwatu przeważa zbiorowisko roślinne grądu subkontynentalnego (<i>Tilio-Carpinetum</i>), ponadto znaczny obszar zajmuje łęg jesionowy z jarzmianką większą. Najmniejszą powierzchnię zajmuje zbiorowisko: zespół nieleśny życicy trwałej i babki zwyczajnej, rozwijający się wzdłuż ścieżek.	Łęg jesionowy, grąd z licznym udziałem chronionych gatunków flory i fauny.	Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych łęgu jesionowego oraz lasu grądowego z licznym udziałem chronionych gatunków flory i fauny.

* Typy i podtypy rezerwatów podano wg. rejestru rezerwatów RDOŚ Katowice

Stan na: 01.01.2025 r.

Tabela 23 Działania dla realizacji celów ochrony w rezerwach przyrody

Lp.	Nazwa rezerwatu	Główny przedmiot ochrony	Cel ochrony	Zachodzące procesy sukcesji	Zagrożenia	Możliwość realizacji celu ochrony	Metody ochrony		Uwagi
							Dotychczasowe w 10-leciu	Wg planu ochrony lub zarządzenia RDOŚ lub proponowane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Piłsko	Naturalny fragment świerczyny górnoregłowej oraz ekosystemy nieleśne, kosodrzewina i murawy krzewinkowe.	Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych, zbliżonych do naturalnych, fragmentów świerczyny górnoregłowej oraz ekosystemów nieleśnych, kosodrzewiny i muraw krzewinkowych wraz z ich całym bogactwem gatunkowym.	Przekształcanie siedlisk w wyniku łącznego oddziaływania czynników abiotycznych (wiatr, okiść), biotycznych (kornik drukarz) oraz nasilonej antropopresji.	Czynniki abiotyczne (wiatr, okiść). Czynniki biotyczne (kornik drukarz). Antropopresja: zaśmiecanie, niekontrolowana penetracja.	Możliwa w ograniczonym zakresie.	Nieingerowanie w naturalne procesy zachodzące w drzewostanach.	Działania ochronne zgodne z obowiązującym planem ochrony rezerwatu.	-
2.	Romanka	Pierwotny fragment dawnej Puszczy Karpackiej w postaci ekosystemów leśnych regla dolnego i górnego.	Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie względów naukowych, dydaktycznych i turystycznych pierwotnego fragmentu dawnej Puszczy Karpackiej, w postaci ekosystemów leśnych regla górnego i dolnego wraz z całym bogactwem gatunkowym fauny i flory	Przekształcanie siedlisk w wyniku oddziaływania biotycznych (kornik drukarz) oraz nasilonej antropopresji.	Czynniki biotyczne (kornik drukarz). Antropopresja: zaśmiecanie, niekontrolowana penetracja.	Możliwa w ograniczonym zakresie.	Nieingerowanie w naturalne procesy zachodzące w drzewostanach.	Działania ochronne zgodne z obowiązującym planem ochrony rezerwatu.	-
3.	Pod Rysianką	Las jodłowo – świerkowo-bukowy, będący fragmentem pierwotnej puszczy karpackiej regla dolnego.	Celem ochrony rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych lasu jodłowo-świerkowo-bukowego, będącego fragmentem pierwotnej puszczy karpackiej regla dolnego w Beskidzie Żywieckim.	Degradacja siedlisk i zmiana składu gatunkowego w wyniku antropopresji i wnikania do rezerwatu gatunków synantropijnych.	Ograniczenie przebiegu naturalnych procesów przyrodniczych w wyniku niekontrolowanej penetracji terenu rezerwatu (szczególnie w sąsiedztwie szlaku turystycznego).	Możliwa w ograniczonym zakresie.	Nieingerowanie w naturalne procesy zachodzące w drzewostanach.	Działania ochronne zgodne z obowiązującymi zadaniami ochronnymi.	-

Lp.	Nazwa rezerwatu	Główny przedmiot ochrony	Cel ochrony	Zachodzące procesy sukcesji	Zagrożenia	Możliwość realizacji celu ochrony	Metody ochrony		Uwagi
							Dotychczasowe w 10-leciu	Wg planu ochrony lub zarządzenia RDOŚ lub proponowane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4.	Madohora	Zespoły leśne występujące na różnorodnych siedliskach oraz wychodnie skalne.	Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych naturalnych zespołów leśnych występujących na różnorodnych siedliskach oraz w celu zachowania wychodni skalnych najwyższego wzniesienia Beskidu Małego – pod nazwą Madohora.	Degradacja siedliska i zmiana składu gatunkowego runa wzdłuż szlaku turystycznego, wnikanie na teren rezerwatu gatunków synantropijnych.	Synantropizacja, antropopresja: zaśmiecanie, niekontrolowana penetracja (sąsiedztwo szlaku turystycznego).	Możliwa w ograniczonym zakresie.	Nieingerowanie w naturalne procesy zachodzące w drzewostanach.	Działania ochronne zgodne z obowiązującymi zadaniami ochronnymi.	-
5.	Szeroka w Beskidzie Małym	Fragment karpackiego lasu bukowy regla dolnego naturalnego pochodzenia.	Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu karpackiego lasu bukowego regla dolnego, naturalnego pochodzenia w Beskidzie Żywieckim.	Degradacja siedlisk i zmiana składu gatunkowego w wyniku antropopresji i wnikania do rezerwatu gatunków synantropijnych.	Ograniczenie przebiegu naturalnych procesów przyrodniczych w wyniku niekontrolowanej penetracji terenu rezerwatu przez nielegalne wjazdy pojazdów silnikowych.	Możliwa w ograniczonym zakresie.	Nieingerowanie w naturalne procesy zachodzące w drzewostanach z wyjątkiem stworzenia naturalnych barier blokujących ruch pojazdów motorowych.	Działania ochronne zgodne z obowiązującymi zadaniami ochronnymi.	-
6.	Gawroniec	Fragment buczyny karpackiej z dużym udziałem sosny.	Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych fragmentu buczyny karpackiej z dużym udziałem sosny.	Ograniczenie bioróżnorodności w wyniku antropopresji. Wypieranie jodły pospolitej przez buka zwyczajnego.	Przeobrażenie szaty roślinnej w wyniku antropopresji oraz wypierania jodły pospolitej przez buka zwyczajnego.	Możliwa w ograniczonym zakresie.	Nieingerowanie w naturalne procesy zachodzące w drzewostanach.	Działania ochronne zgodne z obowiązującymi zadaniami ochronnymi.	-

Lp.	Nazwa rezerwatu	Główny przedmiot ochrony	Cel ochrony	Zachodzące procesy sukcesji	Zagrożenia	Możliwość realizacji celu ochrony	Metody ochrony		Uwagi
							Dotychczasowe w 10-leciu	Wg planu ochrony lub zarządzenia RDOŚ lub proponowane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7.	Grapa	Łęg jesionowy, grąd z licznym udziałem chronionych gatunków flory i fauny.	Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych łęgu jesionowego oraz lasu łąkowego z licznym udziałem chronionych gatunków flory i fauny.	Degradacja siedlisk i zmiana składu gatunkowego w wyniku antropopresji i wnikania do rezerwatu gatunków synantropijnych.	Antropopresja: zaśmiecanie, niekontrolowana penetracja.	Możliwa w ograniczonym zakresie.	Nieingerowanie w naturalne procesy zachodzące w drzewostanach.	Działania ochronne zgodne z obowiązującymi zadaniami ochronnymi.	-

W sąsiedztwach granic rezerwatów przyrody zaplanowano cięcia rębne (rezerwat Szeroka w Beskidzie Małym: rębnia V – wydzielenie 342h, rębnia IVD – wydzielenie 344c, rezerwat Pod Rysianką rębnia IVD – wydzielenie 214a) oraz pielęgnacyjne: trzebieże późne (rezerwat Gawroniec – wydzielienia: 498d, 499a, 499b; rezerwat Madohora – wydzielienia: 302d, 302h, 351a; rezerwat Szeroka w Beskidzie Małym – wydzielienia: 344a, 344d, 391a; rezerwat Piłsko – wydzielenie: 117b; rezerwat Pod Rysianką – wydzielenie: 180a) i trzebieże wczesne (rezerwat Madohora – wydzielienia: 302b, 351d, 508b, 509b; Szeroka w Beskidzie Małym – wydzielienia: 342a, 342c).

W odniesieniu do wydzieleń leśnych graniczących bezpośrednio z rezerwatami przyrody, gdzie zaplanowano prowadzenie ww. prac leśnych, ich realizacja nie będzie skutkować zakłóceniem przebiegu naturalnych procesów przyrodniczych na ich terenie o ile pozostawiona będzie tzw. strefa przejściowa od strony rezerwatu o szerokości nie mniejszej niż wysokość drzew panujących w przypadku cięć rębnych oraz odstąpienie ściany lasu w przypadku cięć pielęgnacyjnych od strony rezerwatów nie przekroczy 20%. Dodatkowo w Programie Ochrony Przyrody zaleca się mniejszą intensywność prowadzenia cięć przy samej granicy z rezerwatami (do jednej wysokości drzewostanu).

Stworzenie tego typu **stref buforowych**, pozwoli na zachowanie w tych miejscach istniejącej biocenozy, a tym samym na właściwe zabezpieczenie rezerwatu przed działaniami biotycznymi i abiotycznymi, w szczególności przed skutkami zmian klimatycznych objawiających się działaniem silnych wiatrów czy spadkiem wilgotności siedlisk. Przy spełnieniu powyższych wskazań można założyć, że wykonanie ww. prac przyczyni do dalszej ochrony rezerwatów przed negatywnym działaniem czynników zewnętrznych, poprzez wzrost stabilności i trwałości drzewostanów tworzących swoistą otulinę dla tych obiektów.

2.1.9. Rezerваты proponowane

Ponadto zgodnie z zaleceniami organizacji ekologicznych oraz na podstawie informacji zawartych w Shadow List Klub Przyrodników, proponowane jest utworzenie następujących rezerwatów przyrody: „Gajka”, „Janikowa Grapa”, „Sikórz”, jak również poszerzenie rezerwatu „Madohora”.

Aktualnie na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Jeleśnia proponuje się poszerzenie rezerwatu „Romanka” o dwa wydzielania leśne: 235d, 237b (pow. 17,61 ha - PUL).

Jednocześnie celem zagwarantowania utrzymania walorów przyrodniczych ww. terenów, stosując zasadę przezorności oraz możliwość wykonania ujętych w Planie wskazówek gospodarczych przypisanych do wydzieleni obejmujących te propozycje, należy uzależnić od rozstrzygnięć względem ustanowienia wskazanych terenów jako rezerwat przyrody. Dodatkowo uzupełniono opisy taksacyjne o adnotację zapisaną w informacjach różnych: „zb. po wer. plan. rez.” (czyt. „Realizacja zabiegów wskazania po weryfikacji proponowanego rezerwatu”). Jednocześnie należy zaznaczyć, że na terenie wszystkich proponowanych rezerwatów przyrody możliwe będzie wykonywanie prac nieplanowanych związanych z koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa, tj. usuwanie drzew niebezpiecznych, w tym zamierających w ramach cięć przygodnych i sanitarnych.

2.2. Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000

Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000 jest systemem ochrony zagrożonych składników różnorodności biologicznej kontynentu europejskiego, wdrażanym od 1992 r. w sposób spójny pod względem metodycznym i organizacyjnym na terytorium wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej. Celem utworzenia sieci Natura 2000 jest zachowanie zagrożonych wyginięciem, w skali Europy, siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, a także zachowanie typowych siedlisk przyrodniczych (wciąż jeszcze powszechnie występujących) charakterystycznych dla regionów biogeograficznych.

W Polsce występują 2 regiony: kontynentalny (96% powierzchni kraju) i alpejski (4% powierzchni kraju). Dla każdego kraju określa się listę referencyjną siedlisk przyrodniczych i gatunków, dla których tworzy się obszary Natura 2000, w podziale na regiony biogeograficzne. Podstawą prawną tworzenia sieci Natura 2000 jest dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 roku w sprawie ochrony dzikich ptaków i dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, które zostały transponowane do polskiego prawa, w tym do ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Sieć Natura 2000 w Nadleśnictwie Jeleśnia tworzą:

a) Specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) – PLH:

- Specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) Beskid Żywiecki PLH240006 na powierzchni 35 276,05 ha (w tym na gruntach nadleśnictwa **4 525,99 ha**);
- Specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) Beskid Mały PLH240023 na powierzchni 7 186,16 ha (w tym na gruntach N-ctwa **2 827,72 ha**);

b) Obszary Specjalnej Ochrony (OSO) – PLB:

- Obszar specjalnej ochrony (OSO) Beskid Żywiecki PLB240002 o pow. 34 988,82 ha w tym na gruntach N-ctwa **4 508,60 ha**.

Nadleśnictwo Jeleśnia prowadząc w minionych dziesięcioleciach wielofunkcyjną, trwale zrównoważoną gospodarkę leśną opartą na podstawach ekologicznych przyczyniło się do zachowania wielu cennych ekosystemów leśnych, z których część została objęta ochroną w formie obszarów Natura 2000.

Celem działań ochronnych na terenie obszarów Natura 2000 jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków, będących przedmiotami ochrony w tych obszarach, zachowanie integralności obszarów i zapewnienie spójności sieci obszarów Natura 2000.

W celu utrzymania integralności i spójności obszarów Natura 2000 niezbędne jest zachowanie łączności ekologicznej z sąsiadującymi kompleksami leśnymi, innymi formami ochrony oraz innymi obszarami Natura 2000.

Rozwój infrastruktury drogowej, wzrost natężenia ruchu na drogach oraz rozwój budownictwa przyczynia się do coraz większej fragmentacji środowiska przyrodniczego i postępującej izolacji obszarów Natura 2000. W celu zachowania integralności i spójności w sąsiedztwie obszarów Natura 2000 wskazane jest utrzymanie szlaków migracyjnych.

Informacje dotyczące poszczególnych obszarów zaczerpnięto głównie ze Standardowych Formularzy Danych (SDF) aktualizowanych w 2024 r.

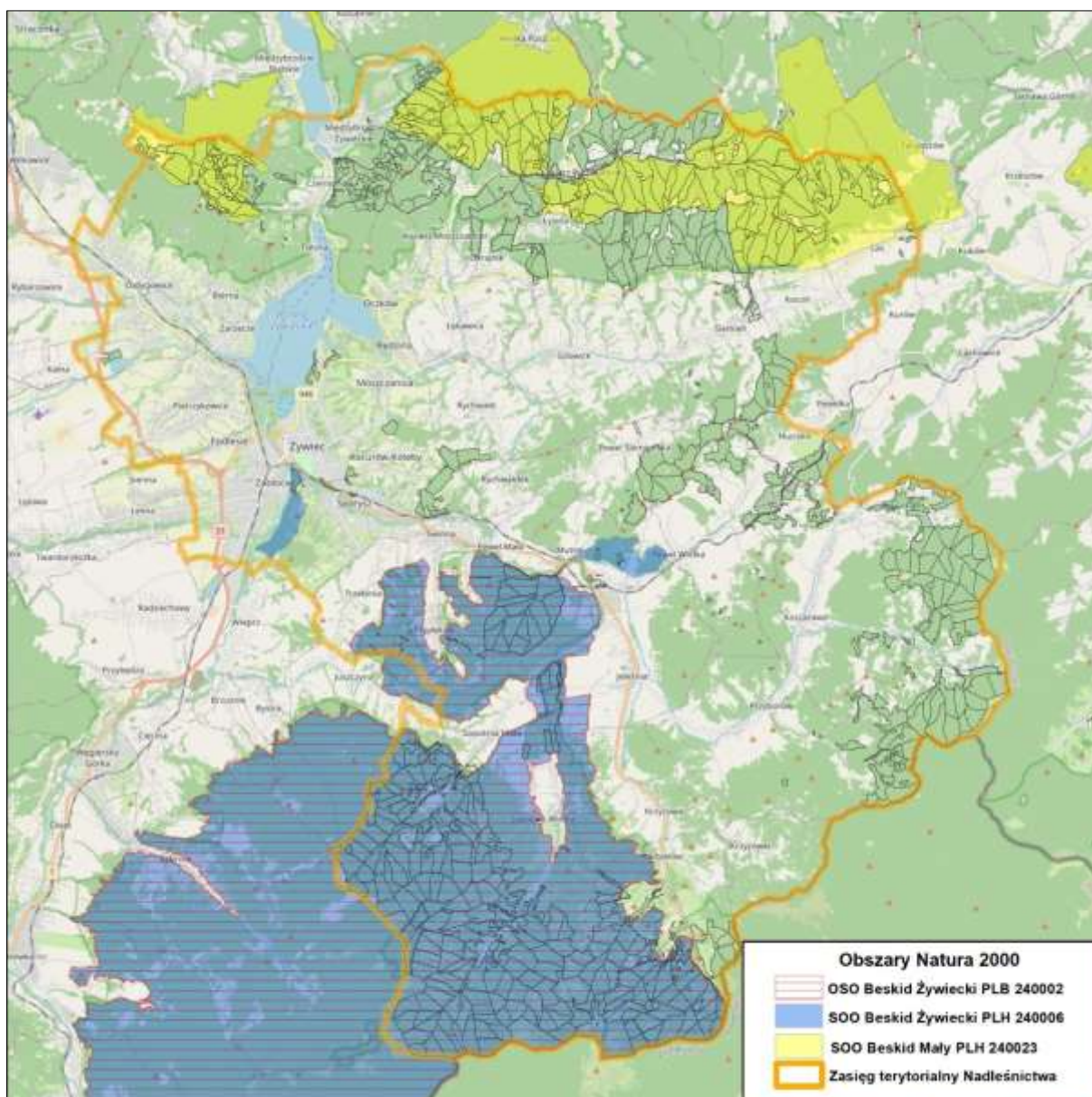
Tabela 24 Zestawienie obszarów Natura 2000 na gruntach Nadleśnictwa Jeleśnia

Lp.	Numer i nazwa obszaru	Akt utworzenia, Pierwsza decyzja	Lokalizacja na gruntach Nadleśnictwa oddziały i poddziały	Metody ochrony – podstawa formalna	Powierzchnia [ha]	
					Ogólna	Na gruntach Nadleśnictwa Jeleśnia
1	2	3	4	5	6	7
Specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO)						
1.	Beskid Żywiecki PLH240006	Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C (2010) 9669) (2011/64/UE) Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 33 str.146	Leśnictwo Korbiewów: 95-101; 102h, k-m, ~a, ~b; 103-106; 107a, c, ~a, ~b; 108-124; 125y, z; 126-131; 132a, c, d, f, ~a; 133b, c, d, f, g ~a, ~b; 134-137, Leśnictwo Sopotnia Dolna: 141-142; 143a- l, ~a; 144-164, Leśnictwo Sopotnia Górna: 165-181; 205-214, Leśnictwo Sopotnia Potok: 182-183; 184a-b, d, ~a, ~b; 185-204, Leśnictwo Romanka Dolna: 80a, b, 80bx; 81-86; 215c, h, j-r, ~b, ~c; 216-221; 223-228; 231-232; 250a-d, h, k, ~a; 251-254; 265-267, Leśnictwo Romanka Górna: 222; 229-230; 233-249; 255-264, Leśnictwo Kielbasów: 485j-l; 486a-x, ax, ~a, ~b, ~c, ~d; 487-493; 494a-r, w, ~a, ~b, ~c; 495-498; 499a-j, ~a, ~b, ~c; 500	Obszar Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 posiada zatwierdzony i obowiązujący plan zadań ochronnych (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 - Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego z 30.04.2014 r. poz. 2606). Należy, jednakże zauważyć, że ww. plan zadań ochronnych został zmodyfikowany Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 17 czerwca 2016 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 (Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego z 21.06.2016 r. poz. 3402)	35 276,05	4 525,99

Lp.	Numer i nazwa obszaru	Akt utworzenia, Pierwsza decyzja	Lokalizacja na gruntach Nadleśnictwa oddziały i poddziały	Metody ochrony – podstawa formalna	Powierzchnia [ha]	
					Ogólna	Na gruntach Nadleśnictwa Jeleśnia
1	2	3	4	5	6	7
2.	Beskid Mały PLH240023	Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C (2010) 9669) (2011/64/UE) Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 33 str.146	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki: 301-305; 306a-h, ~b, ~c; 307a-h, ~a, ~b; 308; 309~c, ~d, 315h, ~c, ~d; 316d, ~c, ~d; 323~b; 351-356; 357a-i, k-l, ~a, ~b; 358-361; 362a, ~a; 363-364; 365a, c-g, ~a, ~b, ~c; 366-368; 369a-f, ~a, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki: 326a-b, d, ~a, 327-331; 332a-f, ~a, ~b, ~c, ~d; 333a-c, ~a, ~b, ~c; 334a-c, ~a; 335-337; 338a-f, ~a, ~b, ~c; 339-344; 345a-j, ~a, ~b; 346~b; 370a-c, ~a, ~b; 371-372; 373a-f, ~a, ~b; 374b-h, ~a, 375a-f; 375~c; 376~b; 377c, ~a, ~c, ~f, Leśnictwo Czernichów: 384a, c, ~a, ~b; 385-392; 404-408; 409a-b; 410~a; 411-414; 415a, ~a, ~b; 416a, ~a; 417a-b, ~a, ~b, ~c, ~d, ~f; 418, Leśnictwo Ślemień: 420; 421a, ~a, ~b; 422-424; 425a-f, i, ~a, ~b; 426-428; 429a, ~a, ~b; 430a, ~a; 432; 501a-c, ~a, ~b; 502-512, Leśnictwo Gilowice: (440b*; 448b*; 450b* - fragmenty wydzieleń); 440~a; 450~a	Obszar Natura 2000 Beskid Mały PLH240023 posiada zatwierdzony i obowiązujący plan zadań ochronnych (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Mały PLH240023 - Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego z 21.12.2022 r. poz. 8679).	7 186,16	2 827,72
Razem					42 462,21	7 353,71

Lp.	Numer i nazwa obszaru	Akt utworzenia, Pierwsza decyzja	Lokalizacja na gruntach Nadleśnictwa oddziały i poddziały	Metody ochrony – podstawa formalna	Powierzchnia [ha]	
					Ogólna	Na gruntach Nadleśnictwa Jeleśnia
1	2	3	4	5	6	7
3.	Beskid Żywiecki PLB240002	Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C (2010) 9669) (2011/64/UE) Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 33 str.146	Leśnictwo Korbiewów: 95-101; 102h, k-m, ~a, ~b; 103-106; 107a, c, ~a, ~b; 108-124; 125y, z; 126-131; 132a, c, d, f, ~a; 133b, c, d, f, g ~a, ~b; 134-137, Leśnictwo Sopotnia Dolna: 141-142; 143a-l, ~a; 144-164, Leśnictwo Sopotnia Górna: 165-181; 205-214, Leśnictwo Sopotnia Potok: 182-183; 184a-b, d, ~a, ~b; 185-204; Leśnictwo Romanka Dolna: 80bx; 81-86; 215c, h, j-r, ~b, ~c; 216-221; 223-228; 231-232; 250a-d, h, k, ~a; 251-254; 265-267, Leśnictwo Romanka Górna: 222; 229-230; 233-249; 255-264, Leśnictwo Kielbasów: 485j-l; 486a-x, ax, ~a, ~b, ~c, ~d; 487-493; 494a-r, w, ~a, ~b, ~c; 495-498; 499a-j, ~a, ~b, ~c; 500	Obszar Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002 posiada zatwierdzony i obowiązujący plan zadań ochronnych (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002 (Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego z 29.04.2014 r. poz. 2575). Należy, jednakże zauważyć, że ww. plan zadań ochronnych został zmodyfikowany Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 25 lutego 2016 r. zmieniający zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002 (Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego z 29.02.2016 r. poz. 1322)	34 988,82	4 508,60

Źródłem danych dla ww. obszarów Natura 2000 były głównie „Standardowe Formularze Danych” (SDF)

Ryc. 11. Obszary Natura 2000 na gruntach Nadleśnictwa Jeleśnia

2.2.1. Beskid Żywiecki PLH240006

Obszar Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 został zatwierdzony jako SOO we wrześniu 2018 roku Decyzją Komisji Europejskiej. Administracyjnie obszar obejmuje powierzchnię 35 276,05 ha (w tym na gruntach Nadleśnictwa 4 525,99 ha).

Obszar obejmuje fragment Beskidu Żywieckiego, który charakteryzuje się różnorodnością form geomorfologicznych - grzbietów, garbów, żeber, murów skalnych, gołoborzy na stokach i osuwisk skalnych. Zbudowany jest z fliszowych utworów serii magurskiej. Najciekawsze zespoły form skalnych znajdują się w szczytowych partiach Pilska, w obrębie grzbietowej części pasma Lipowskiej, Romanki, Boraczej i Prusowa. Wyróżniają się tu 3 zwarte grupy górskie: Wielkiej Raczy, Pilska i Lipowskiej - Romanki. Różnią się one od siebie charakterem i układem grzbietów. Grupa Wielkiej Raczy ma partie wierzchowinowe wykształcone jako ostre i wąskie grzbiety ułożone widlasto, oddzielone od siebie szeregiem dopływów górnej Soły. Grupę Pilska wyróżniają szerokie, zaokrąglone kopuły i łagodne stoki, porozcinane dużą ilością dolin. Cechuje się promienistym układem grzbietów odchodzących od jądra masywu - wyniosłej dwuwierzchołkowej kopuły (1557 m n.p.m.) z cechami wysokogórskimi. Natomiast cechą rejonu Pasma Lipowskiej - Romanki są wysokie, strome i zalesione pasma, z licznymi

halami grzbietowymi. Sieć hydrograficzna ma tu charakter typowo górski, z dużą liczbą potoków o gwałtownych spadkach i malowniczych wodospadach. Osobliwością są nieliczne, drobne jeziora osuwiskowe. Szatę roślinną tworzą naturalne zespoły lasów iglastych i liściastych (około 75% powierzchni ostoi) oraz naturalne, półnaturalne i antropogeniczne zbiorowiska nieleśne. W skład ostoi wchodzi też interesujący ostaniec denudacyjny - Góra Grojec ze stanowiskiem roślinności kserotermicznej.

Status ochronny:

Obszary Natura 2000 mogą obejmować również część lub całość obszarów i obiektów objętych innymi formami ochrony przyrody. W zasięgu Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 zlokalizowano również następujące formy ochrony przyrody: rezerваты: „Pilsko”, „Pod Rysianką”, „Gawroniec” (N-ctwo Jeleśnia); „Dziobaki”, „Oszast”, „Butorza”, „Muńcoł”, „Śrubita”, „Lipowska” (N-ctwo Ujszy), „Romanka” (N-ctwo Jeleśnia i Węgierska Górka), oraz „Żywiecki Park Krajobrazowy”.

Obszar Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 posiada zatwierdzony i obowiązujący Plan zadań ochronnych (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 (Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego z 30.04.2014 r. poz. 2606).

Należy, jednakże zauważyć, że ww. Plan zadań ochronnych został zmodyfikowany Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 17 czerwca 2016 r. o zmianie zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 (Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego z 21.06.2016 r. poz. 3402).

Tabela 25 Siedliska przyrodnicze z I Dyrektywy Siedliskowej w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006

Lp.	Kod siedliska	Siedlisko przyrodnicze	Powierzchnia [ha]	Ocena ogólna	Adres leśny (zasięg powierzchniowy)
1	2	3	4	5	6
1.	3220- B	Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	0,00	B	Brak szczegółowej informacji odnośnie lokalizacji na obszarze objętym PUL w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006. (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).
2.	4060- B	Wysokogórskie borówczyska bażynowe (<i>Empetro-Vaccinietum</i>)	0,00	B	Brak szczegółowej informacji odnośnie lokalizacji na obszarze objętym PUL w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006. (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).
3.	4070- C	Zarośla kosodrzewiny (<i>Pinetum mugo</i>)	0,00	C priorytetowe	Brak szczegółowej informacji odnośnie lokalizacji na obszarze objętym PUL w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006. (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).
4.	4080- C	Subalpejskie zarośla wierzbowe wierzy lapońskiej lub śląskiej (<i>Salicetum lapponum</i> , <i>Salicetum silesiacae</i>)	0,00	C	Brak szczegółowej informacji odnośnie lokalizacji na obszarze objętym PUL w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006. (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).
5.	6230- C	Murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> - płaty bogate florystycznie)	0,05	C priorytetowe	Leśnictwo Sopotnia Górna: Płaty siedliska w obrębie wydzielen leśnych: 174i; 177b; Leśnictwo Sopotnia Potok: Płaty siedliska w obrębie wydzielenia leśnego: 192d, Leśnictwo Romanka Dolna: Płaty siedliska w obrębie wydzielenia leśnego: 223c, (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).
6.	6430- A	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	0,98	A	Leśnictwo Korbiewów: Płaty siedliska w obrębie wydzielen leśnych: 105b, 105d; 106a; 114a; 115a, 115c; 116a; 118b, 118c, Leśnictwo Sopotnia Dolna: Płaty siedliska w obrębie wydzielen leśnych: 152b, 154g; 158d; 161a, 161b; 162b, Leśnictwo Sopotnia Górna: Płaty siedliska w obrębie wydzielen leśnych: 177a; 179c; 180a, 180b; 211a; 213a, Leśnictwo Sopotnia Potok: Płaty siedliska w obrębie wydzielenia leśnego: 194i, (źródło danych: Plan zadań ochronnych (warstwy.shp) dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).

Lp.	Kod siedliska	Siedlisko przyrodnicze	Powierzchnia [ha]	Ocena ogólna	Adres leśny (zasięg powierzchniowy)
1	2	3	4	5	6
					Ponadto w dokumentacji (POS i POP) uwzględniono również płyty siedliska przyrodniczego (bez potwierdzonej lokalizacji – brak warstwy.shp), wymienione w PZO dla ww. Obszaru Natura 2000, zlokalizowane w obrębie następujących wydziałów leśnych: Leśnictwo Korbielów: 118d; 119b, 119c, Leśnictwo Sopotnia Dolna: 154b; 155b; 156a; 157a; 159a, Leśnictwo Sopotnia Górna: 165a, 165b, 165c, 165d; 166a, 166b, 166c, 166d; 166f; 167a, 167d, 167m; 168a, 168b, 168c; 169a, 169b; 170a, 170b, 170c, 170d, 170f; 171a, 171b, 171c, 171f, 171g; 172a, 172b, 172c, 172d, 172f, 172g; 173a, 173b, 173c, 173d, 173f, 173g, 173h; 174a, 174b, 174c, 174d, 174f, 174g, 174h, 174i, 174j; 175a, 175b, 175c, 175d, 175f; 176a, 176c; 177b; 178a, 178b, 178c; 179a, 179b, 179d, 179g; 205a, 205b, 205c; 206a, 206b, 206c, 206d, 206f, 206g; 207f, 207g, 207h; 208a, 208b, 208c, 208d, 208f, 208g; 209a, 209b, 209c, 209d, 209f, 210a, 210b, 210c, 210d, 210f, 211b, 211d, 211f; 212a, 212b, 212c, 213d; 214a, 214b, 214c, (źródło danych: PZO (dokumentacja) dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).
7.	6510- A	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	2,99	A	Leśnictwo Romanka Dolna: Płyty siedliska w obrębie wydziałów leśnych: 81b, 81c, 81d, 81f, 81j, 81p; 83g; 215k, 215m; 251g, 251i, Leśnictwo Kielbasów: Płyty siedliska w obrębie wydziałów leśnych: 486a, 486b, 486c, 486d, 486f, 486g, 486h; 494p, 494r; 496p, (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).
8.	6520- B	Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	11,74	B	Leśnictwo Korbielów: Płyty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 95b; 99a, 99b, 99c, 99d, 99f, 99h, 99i; 100c; 101b; 102k, 102l; 113d, 113f, 113j; 121d; 132a; 134a, 134c, 135d, 135f, 135g; Leśnictwo Sopotnia Dolna: Płyty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 143d, 143f, 143h, 143i, 143k, 143l, 143t; 147bx, 147cx, 147dx, 147fx, 147gx, 147g, 147h, 147i, 147m, 147n, 147o, 147p, 147t, 147w, 147x, 147y, Leśnictwo Sopotnia Górna: Płyty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 167c, 167d, 167h, 167i, 167j, Leśnictwo Sopotnia Potok: Płyty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 184c, 184d; 192a, 192g, 192h, 192j; 194b, Leśnictwo Romanka Dolna: Płyty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 215m, 215p; 250a; 251f; 254a, 254c, 254d, 254g, 254h, Leśnictwo Romanka Górna: Płyty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 238c; 256g; 258c, 258d; 258h; 261c; 263b, 263c, 263d,

Lp.	Kod siedliska	Siedlisko przyrodnicze	Powierzchnia [ha]	Ocena ogólna	Adres leśny (zasięg powierzchniowy)
1	2	3	4	5	6
					Leśnictwo Kielbasów: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzielen leśnych: 494i, 494l, 494m, 494w, (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).
9.	7110- C	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	0,00	C	Brak szczegółowej informacji odnośnie lokalizacji na obszarze objętym PUL w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006. (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).
10.	7140- C	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzeria–Caricetea nigrae)	0,38	C	Leśnictwo Korbiewów: Płaty siedliska w obrębie wydzielen leśnych: 121c, Leśnictwo Sopotnia Górna: Płaty siedliska w obrębie wydzielen leśnych: 179g, (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).
11.	7230 - B	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	0,17	B	Leśnictwo Sopotnia Górna: Płaty siedliska w obrębie wydzielen leśnych: 179g, (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).
12.	8220 – D	Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i>	0,00	D	Brak szczegółowej informacji odnośnie lokalizacji na obszarze objętym PUL w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006. (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).
13.	8310 – B	Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania	10,57	B	Leśnictwo Korbiewów: Płaty siedliska w obrębie wydzielen leśnych: 120b, 120d; 122d; 128b, 128d, 128f, Leśnictwo Sopotnia Dolna: Płaty siedliska w obrębie wydzielen leśnych: 154a, 154b, Leśnictwo Sopotnia Potok: Płaty siedliska w obrębie wydzielen leśnych: 183a, 183b; 184a; 204c, 204h, 204i, (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).
14.	9110 - 2 -A	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo Fagenion</i>) reprezentowane przez 9110-2 - A Kwaśną buczynę górską (<i>Luzulo luzuloidis-Fagetum</i>)	214,31	A	Leśnictwo Korbiewów: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzielen leśnych: 105a, 105b, 105d; 109b; 114a, 114c, 114d; 115a, 115c, 115d; 118a; 115d; 119c, 119f; 120a; 122d; 123a, 123b, 123c; 126a, 126b, 126c; 127a, 127b, 127c, 127d; 131a, 131f; 132a; 133c, 133d; 135a, 135d; 136a, 136b; 137a, 137b,

Lp.	Kod siedliska	Siedlisko przyrodnicze	Powierzchnia [ha]	Ocena ogólna	Adres leśny (zasięg powierzchniowy)
1	2	3	4	5	6
					Leśnictwo Sopotnia Dolna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleń leśnych: 141c; 142a; 143t, 143z; 145a, 145b; 148d; 149f; 150f, 150g, 150k, 150m; 152a, 152b, 152c; 153a, 153b; 159a, 159b; 162i, 162j, 162k, 162l, 162m, 162n, 162o, Leśnictwo Sopotnia Górna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleń leśnych: 167c, 167d, 167l, 167m; 174a; 175a, 175b, 175c, 175d; 176a, 176c, 176d; 177b; 206f, 206g; 207f, 207g; 213a, 213b, 213c, Leśnictwo Sopotnia Potok: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleń leśnych: 184a, 184b; 185a, 185b, 185c, 185d; 186a, 186b; 187a; 191c; 193g, 193h; 194c, 194g; 195a, 195b; 197a, 197b, 197c, 197d; 199a; 200a, Leśnictwo Romanka Dolna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleń leśnych: 215i; 220a, 220b, 220c, 220d; 221a; 223a, 223b, 226a, 226b, 226g, 226h; 228a, 228b; 231a, 231b; 250c, 250k; 251f, 253c; 254a, 254b; 266c; 267b; 81d; 84a; 85b, 85c, Leśnictwo Romanka Górna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleń leśnych: 222a, 222c; 240a, 257a, 257b; 258d, 258g; 259a, 259c; 260a; 261b; 262b; 264a, Leśnictwo Kielbasów: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleń leśnych: 494d, 496c, 496d, 496g, 496j, 496k, 496n, (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).
15.	9130 - 3 -A	9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i>, <i>Galio odorati-Fagenion</i>) reprezentowane przez 9130-3 – A - żyzną buczynę karpacką (<i>Dentario glandulosae- Fagetum</i>)	932,55	A	Leśnictwo Korbiewów: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleń leśnych: 100c; 102m, 103a, 103b, 103c; 104a; 108a, 108c, 108f, 108g; 112a, 112b; 113d, 113i, 113j, 113k, 113l; 114a, 114c; 118b, 118c; 123a; 125z; 126a, 126b; 130a, 130b, 130d; 132c, 132d, 132f; 133a, 133b; 133f; 136a, 136c, Leśnictwo Sopotnia Dolna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleń leśnych: 141a, 141b; 142b; 143b; 144a, 144b, 144c, 144d, 144g, 144h; 147a, 147b, 147c, 147d, 147f; 153b, 153c, 153f, 153j, 153k; 162b, 162d, 162f, 162h, Leśnictwo Sopotnia Górna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleń leśnych: 167a, 167b; 179d, 180c, Leśnictwo Sopotnia Potok: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleń leśnych: 182a, 182b, 182c; 183b, 183c; 185a, 185b, 185f; 188a, 188c; 189a; 194a, 194c, 194f, 194g, 194h; 195h, 195i; 199a, Leśnictwo Romanka Dolna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleń leśnych: 215i, 215n, 215o; 216c; 217a, 217b; 219a, 219b, 219c, 219d; 220a, 220b, 220c, 220d; 223a, 223b, 223c; 224a, 224d; 225b, 225c; 227a; 228a, 228b; 250b, 250c, 250d, 250h, 250k; 251a, 251b, 251c, 251d, 251g, 251i; 252a, 253a, 253b, 253c; 254a, 254b, 254j, 254k, 254l, 254m; 80b; 82a, 82b; 85a,

Lp.	Kod siedliska	Siedlisko przyrodnicze	Powierzchnia [ha]	Ocena ogólna	Adres leśny (zasięg powierzchniowy)
1	2	3	4	5	6
					Leśnictwo Romanka Górna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleń leśnych: 222a, 222b, 222c; 229a; 230a, 230c, 230d; 240c, 240f; 241a, 241b, 241c, 241d; 242a, 242b, 242c, 242d, 242f; 243a, 243b, 243d; 244a; 245a; 246a; 247b; 249a, 249b, 249c; 255a; 256b, 256f; 257a, 257b; 258c, 258d, 258f, 258g; 259a, 259b, 259c; 260a, 260b, 260c; 261d, 261f, 261g; 262a, 262b, 262c, 262d; 263b, 263c; 264b, 264d, 264f, Leśnictwo Kielbasów: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleń leśnych: 486a, 486p, 486r, 486s, 486w, 486x; 487a, 487b, 487c, 487d, 487f, 487g, 487h; 488a, 488b, 488c, 488d, 488f; 489a; 490a, 490b; 491a; 492a, 492b, 492c; 493a, 493b, 493c; 494a, 494b, 494c; 495a, 495b; 496a, 496b, 497a, 497b, 497c; 497d; 498b, 498d; 498f, 498g, 498h; 499a, 499b, 499c; 499h, 500a, 500b, 500c; (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).
16.	9140 - A	9140 – górskie jaworzyny ziołoroślne	0,00	A	Brak szczegółowej informacji odnośnie lokalizacji na obszarze objętym PUL w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006. (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).
17.	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio sylvatici</i> - <i>Carpinetum betuli</i> i <i>Tilio cordatae</i> - <i>Carpinetum betuli</i>)	0,00	D	Brak szczegółowej informacji odnośnie lokalizacji na obszarze objętym PUL w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006. (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).
18.	9180 – C	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (<i>Tilio platyphylis</i> - <i>Acerion pseudoplatani</i>) - (priorytetowe)	0,53	C	Leśnictwo Romanka Dolna: Płaty siedliska w obrębie wydzieleń leśnych: 216a, (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).
19.	91D0 – C	Bory i lasy bagienne - (priorytetowe)	0,00	C	Brak szczegółowej informacji odnośnie lokalizacji na obszarze objętym PUL w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006. (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).
20.	91E0 – A	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe) - (priorytetowe)	38,53	A	Leśnictwo Romanka Dolna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleń leśnych: 81a, 81b, 81c, 81d, 81h, 81i, 81j, 81k, 81m; 82a; 82b; 83a, 83c, 83d, 83f; 86b, 86c, 86d; 215c; 216b, Leśnictwo Romanka Górna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleń leśnych: 243a; 243b, Leśnictwo Kielbasów: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleń leśnych: 485j, 485k, 485l; 486a, 486c, 486f, 486i, 486j, 486k, 486p, 486s, (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).

Lp.	Kod siedliska	Siedlisko przyrodnicze	Powierzchnia [ha]	Ocena ogólna	Adres leśny (zasięg powierzchniowy)
1	2	3	4	5	6
21.	9410 – A	Górnoreglowa acydofilna świerczyna karpacka (<i>Plagiothecio-Piceetum</i>) (regiel dolny i górny)	1143,51	A	Leśnictwo Korbiewów: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleń leśnych: 105g, 105h, 105i; 106b, 106c; 109a, 109c, 109d, 109f, 109g, 109h; 110b, 110c; 112g; 114d, 114f; 115c, 115d, 115f, 115g, 115h, 115i; 116a, 116b, 116d; 117a, 117b; 119g; 120d; 121a, 121b, 121c, 121d; 122a, 122b, 122c, 122d; 128d, 128f; 129b, 129c, 129d; 131c; 131d; 131f; 137c, Leśnictwo Sopotnia Dolna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleń leśnych: 145h, 145i, 145j; 146a; 148d, 148g, 148h, 148i; 150a, 150b, 150c, 150d, 150i, 150l; 151h, 151i, 154a, 154b, 154c, 154d, 154f, 154g; 155a, 155b, 155c; 156a, 156b; 157a, 157b, 157c; 158a, 158b, 158d; 159a, 159b, 159c, 159d; 160a, 160b, 160c; 161b, 161c, 161d; 162f, 162i, 162k, 162l; 163a, 163b; 164a, 164b, 164c, 164d, Leśnictwo Sopotnia Górna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleń leśnych: 165a, 165b, 165c, 165d; 166a, 166b, 166c, 166d, 166f; 167a, 167h, 167k, 167l, 167m; 168a, 168b, 168c; 169a, 169b; 170a, 170b, 170c, 170d, 170f; 171a, 171b, 171c, 171d, 171f, 171g, 171h; 172a, 172b, 172c, 172d, 172f, 172g, 172h, 172i; 173a, 173b, 173c, 173f, 173g, 173h; 174b, 174c, 174d, 174f, 174g, 174h, 174i, 174j; 175a, 175c, 175d, 175f; 176a, 176c, 176d; 177a, 177b; 178a, 178b, 178c; 179a, 179b, 179c, 179d, 179f, 179g, 179h; 180a, 180b, 180c, 180d, 180g; 181a; 205a, 205b, 205c; 206a, 206b, 206c, 206d, 206f, 206g; 207a, 207b, 207c, 207d, 207f, 207g, 207h; 208a, 208b, 208c, 208d, 208f, 208g; 209a, 209b, 209c, 209d, 209f, 209g, 209h; 210a, 210b, 210c, 210d, 210f; 211a, 211b, 211c, 211d, 211f; 212a, 212b, 212c; 213a, 213b, 213c, 213d, 213f; 214a, 214b, 214c, Leśnictwo Sopotnia Potok: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleń leśnych: 183a; 184a; 185b, 185c, 185d, 185f, 185g; 187b; 189c; 190a, 190b, 190c; 191a, 191b; 193c, 193f, 193i; 195d; 197d, 197f; 198a, 198b; 199a; 201a, 201b; 202b; 203a, 203b, 203c, Leśnictwo Romanka Dolna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleń leśnych: 225d; 226i, 226j; 231d, 231f, 231g; 232d; 86h, Leśnictwo Romanka Górna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleń leśnych: 229a; 230d; 233a, 233b; 234a, 234b; 235a, 235b, 235c, 235d; 236b; 237a, 237b; 238a; 241c; 243d; 248a; 249c, (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).

Tabela 26 Gatunki objęte art. 4 Dyrektywy 2009/147/WE oraz gatunki zamieszczone w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006

Lp.	Kod gatunku	Nazwa przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Status ochrony w Polsce ¹	Orientacyjna lokalizacja; leśnictwo
1	2	3	4	5
1.	1324	Nocek duży <i>Myotis myotis</i> Borkhausen	S	Obserwacje RDOŚ Katowice. Żerowiska. Leśnictwo Korbielów, 120d, Leśnictwo Sopotnia Potok, 183a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach – 2024).
2.	1352	Wilk <i>Canis lupus</i> L.	S	Dane wrażliwe.
3.	1361	Ryś <i>Lynx lynx</i> L.	S	Dane wrażliwe.
4.	1354	Niedźwiedź brunatny <i>Ursus arctos</i> L.	S	Dane wrażliwe.
5.	1355	Wydra <i>Lutra lutra</i> L.	Cz	Leśnictwo Romanka Dolna, 83a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach – 2024).
6.	2612	Darniówka tatrzańska <i>Microtus tatricus</i> Kratochvíl	S	Dane wrażliwe.
7.	2001	Traszka karpacka <i>Lissotriton montandoni</i> Boulenger	S	Dane wrażliwe.
8.	1193	Kumak górski <i>Bombina variegata</i> L.	S	Dane wrażliwe.
9.	4014	Biegacz urozmaicony <i>Carabus variolosus</i> Fabricius	S	Dane wrażliwe.
10.	4109	Tojad morawski <i>Aconitum firmum</i> subsp. <i>Moravicum</i> Skalický	S	Dane wrażliwe.
11.	4116	Tocza karpacka <i>Tozzia carpathica</i> Wołoszack	S	Dane wrażliwe.
12.	1381	Widłóżb zielony <i>Dicranum viride</i> Lindb.	S	Dane wrażliwe.

¹ oznaczenia statusu ochrony w Polsce: S – ścisła, Cz – częściowa

Poniżej zamieszczono szczegółowe wyciągi z planu zadań ochronnych, dla poszczególnych przedmiotów ochrony, ale tylko tych, które znajdują się na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia.

W zamieszczonych poniżej tabelach (nr 27-29) zawarto dane, informacje i wytyczne, pochodzące z Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 (Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego z 30.04.2014 r. poz. 2606) oraz Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 17 czerwca 2016 r. zmieniającego ww. zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 (Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego z 21.06.2016 r. poz. 3402).

Tabela 27 Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk będących przedmiotami ochrony w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenie	Opis zagrożenia
1	2	3	4
1.	6230 - Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie) Siedlisko priorytetowe – tylko płaty bogate florystycznie	Istniejące	
		A03.03 Zaniechanie/brak koszenia A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu A02 Zmiana sposobu uprawy K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	Brak koszenia płątów siedliska lub bardzo rzadko wykonywane koszenie oraz zaprzestanie ekstensywnego wypasu, prowadzi do uruchomienia procesów sukcesji wtórnej i zarastania muraw. Nasadenia drzew na polanach przez osoby prywatne powoduje zajęcie stanowisk dostępnych dla muraw bliźniczkowych. Brak użytkowania, czasami długotrwały brak użytkowania przyczynia się do uruchomienia procesów sukcesji wtórnej; następuje ekspansja gatunków żyźniejszych łąk, wzrost bujności runi, wzrasta pokrycie innych gatunków traw niż <i>Nardus stricta</i> , eutrofizacja, przekształcenie składu florystycznego; płaty siedliska i jego otoczenia zarastają drzewami i krzewami, zazwyczaj obserwowany jest rozwój borówczysk, płątów z maliną właściwą; następuje silna fragmentacja zazwyczaj niewielkich już płątów z bliźniczką psią trawką; w obszarze obserwowany jest różny stopień zaawansowania ww. zmian; część płątów jest znacznie zmieniona i ewentualne działania ochronne związane są bardziej z odtworzeniem siedliska lub ewentualnym pozostawieniem dalszej sukcesji.
		Potencjalne	
		J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska D02.09 Inne formy przesyłania energii D06 Inne formy transportu i komunikacji E01.03 Zabudowa rozproszona G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna	Ewentualna realizacja działań dopuszczonych zapisami dokumentów planistycznych, tj.: zalesianie, zadrzewianie, zakrzewianie, zadarnianie, w obrębie płątów siedliska może doprowadzić do obniżenia oceny stanu zachowania siedliska poprzez zmniejszenie powierzchni siedliska oraz pogorszenie oceny specyficznej struktury i funkcji. Ewentualne mechaniczne zniszczenie fragmentów płątów siedliska na skutek prac związanych z budową urządzeń przesyłania energii (np. podziemnych przebiegających przez płaty siedliska, lub w przypadku linii napowietrznych lokalizacja słupów w obrębie płątów). Ewentualna realizacja działań dopuszczonych zapisami dokumentów planistycznych, tj.: m.in.: ścieżki, drogi, parkingi, drogi dojazdowe do pól, urządzenia infrastruktury technicznej w obrębie płątów siedliska lub ich sąsiedztwie może spowodować zmniejszenie zasobów siedliska w obszarze oraz pogorszenie specyficznej struktury i funkcji płątów muraw, głównie poprzez fragmentację płątów siedliska, mechaniczne ich zniszczenie lub spowodowanie wkroczenia obcych gatunków inwazyjnych. Ewentualna realizacja działań dopuszczonych zapisami dokumentów planistycznych, tj.: wprowadzenia zabudowy, w tym letniskowej, w obrębie płątów siedlisk lub ich sąsiedztwie może spowodować zmniejszenie zasobów siedliska w obszarze oraz pogorszenie specyficznej struktury i funkcji płątów muraw, fragmentację płątów siedliska, mechaniczne ich zniszczenie lub spowodowanie wkroczenia obcych gatunków inwazyjnych. Ewentualna realizacja działań dopuszczonych zapisami dokumentów planistycznych, tj.: rozbudowa lub realizacja inwestycji sportowo-rekreacyjnych w tym m.in. obiektów kubaturowych, urządzeń wyciągowych lub sezonowych urządzeń sportu i rekreacji, może spowodować zmniejszenie zasobów siedliska w obszarze oraz pogorszenie specyficznej struktury i funkcji płątów muraw, głównie poprzez fragmentację płątów siedliska, mechaniczne ich zniszczenie lub spowodowanie wkroczenia obcych gatunków inwazyjnych.

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenie	Opis zagrożenia
1	2	3	4
2.	6430 - Ziołorośla górskie (Adenostylion alliariae) i ziołorośla nadrzeczne (Convolvuletalia sepium)	Istniejące	
		A02 Zmiana sposobu uprawy B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe D01.02 Drogi, autostrady E03.04.01 Inne odpady G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna I01 Obce gatunki inwazyjne I02 Problematyczne gatunki rodzime J02.03.02 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych J02.15 Inne spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych	Nasadzenia drzew w płatach siedliska przyczynia się do degradacji siedliska. Prowadzenie prac z zakresu gospodarki leśnej, w tym ścinka drzew i zrywka drewna wraz z prowadzonymi szlakami zrywkowymi, budowa nowych i modernizacja istniejących dróg leśnych, składowanie drewna nad potokami prowadzi do mechanicznego uszkodzenia płatów ziołorośli oraz mają wpływ na pogorszenie specyficznej struktury i funkcji siedliska, np. poprzez zmianę warunków siedliskowych, w szczególności wodnych, czy świetlnych; powstawanie dużych odsłoniętych powierzchni umożliwia rozwój ekspansywnych gatunków roślin zielnych; z kolei odpływ wód wzdłuż szlaków zrywkowych, powoduje pogorszenie warunków siedliskowych dla płatów położonych poniżej szlaku zrywkowego; zasłanianie płatów siedliska stosami z gałęzi. Rozwinięta sieć szlaków przyczynia się do ułatwionego dostępu do obszaru, miejscami fragmentacji siedliska; ułatwia też rozprzestrzenianie się gatunków synantropijnych. Wiele dróg zostało poprowadzonych wzdłuż potoków, umocnione zostały brzegi potoków od strony drogi i ograniczona została przestrzeń koryta potoku; ograniczone zostało siedlisko ziołorośli. Zaśmiecanie płatów ziołorośli i ich otoczenia. Schroniska górskie i punkty gastronomiczne, całoroczne wyciągi przyczyniają się do koncentracji i wzmożonego ruchu turystycznego oraz wzrostu antropopresji, np. koncentracja ruchu turystycznego na Pilsku; zagrożeniem jest rozdeptywanie płatów siedliska; zaśmiecanie terenu. Występowanie ekspansywnych gatunków roślin zielnych, gatunków synantropijnych czy gatunków inwazyjnych stanowi zagrożenie dla różnorodności gatunkowej; przyczynia się do przekształcenia składu florystycznego, konkurencji i wypierania gatunków charakterystycznych dla siedliska. Pogorszenie specyficznej struktury i funkcji siedliska, ograniczenie powierzchni siedliska, fragmentacja siedliska, zakłócenie kształtowania się naturalnego kompleksu siedlisk towarzyszących potokom spowodowana jest zabudową hydrotechniczną, umacnianiem brzegów potoków. Zmiany warunków wodnych, np. odpływ wód wzdłuż szlaków zrywkowych przyczynia się do pogorszenia warunków siedliskowych dla płatów położonych poniżej szlaku zrywkowego; z uwagi na spowodowaną zamieraniem świerczyn intensyfikację prac związanych z gospodarką leśną, w szczególności ścinką drzew i zrywką drewna oraz budową nowych i modernizacją istniejących dróg leśnych nie jest znany wpływ tego oddziaływania na warunki wodne i funkcjonowanie płatów ziołorośli w skali całego obszaru.
		Potencjalne	
		A04 Wypas D01.02 Drogi, autostrady G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna I01 Obce gatunki inwazyjne J02.15 Inne spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych	Potencjalne zagrożenie może stanowić mechaniczne niszczenie siedliska przez wypasane zwierzęta jedynie w przypadku intensywnego i częstego przechodzenia przez siedlisko, np. w trakcie przemieszczania się między wypasanymi powierzchniami. Ewentualna modernizacja drogi i umocnienia brzegu potoków od strony drogi może spowodować mechaniczne zniszczenie siedliska lub zmniejszenie zajmowanej powierzchni. Zagrożenie stanowi ewentualna możliwość zmniejszenia zasobów siedliska w obszarze oraz pogorszenie specyficznej struktury i funkcji ziołorośli, głównie poprzez fragmentację płatów siedliska, mechaniczne ich zniszczenie lub spowodowanie wkroczenia obcych gatunków inwazyjnych

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenie	Opis zagrożenia
1	2	3	4
			w wyniku potencjalnej możliwości dalszej rozbudowy infrastruktury sportowo-rekreacyjno-turystycznej. Zagrożeniem dla składu florystycznego jest możliwość wkroczenia i intensywnego rozprzestrzeniania się gatunków inwazyjnych. Ewentualna możliwość zaburzenia stosunków wodnych może zostać spowodowana w wyniku realizacji działań zgodnych z przeznaczeniem uzupełniającym - m.in. zabudowa zagrodowa w PGL LP (leśnictwa), urządzenia infrastruktury technicznej, np. urządzenia i sieci wodociągowe, ciepłownicze, elektroenergetyczne, gazowe, telekomunikacyjne, kanalizacji sanitarnej.
3.	6510 - Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	Istniejące	
		A03.03 Zaniechanie/brak koszenia K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak U Nieznane zagrożenie lub nacisk	Brak użytkowania, brak koszenia płatów siedliska prowadzi do uruchomienia procesów sukcesji wtórnej i zarastania łąk. Obecnie nie zostały zidentyfikowane wszystkie zagrożenia, gdyż siedlisko jest bardzo słabo rozpoznane i wymaga przeprowadzenia dalszych badań w celu rozpoznania rozmieszczenia siedliska w obszarze oraz rozpoznania jego stanu ochrony.
		Potencjalne	
		G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak U Nieznane zagrożenie lub nacisk	Obecnie nie zostały zidentyfikowane wszystkie zagrożenia, gdyż siedlisko jest bardzo słabo rozpoznane i wymaga przeprowadzenia dalszych badań w celu rozpoznania rozmieszczenia siedliska w obszarze oraz rozpoznania jego stanu ochrony.
4.	6520 - Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	Istniejące	
		A03.03 Zaniechanie/brak koszenia A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu A11 Inne rodzaje praktyk rolniczych, nie wymienione powyżej B01 Zalesianie terenów otwartych D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna G02.02 Kompleksy narciarskie D06 Inne formy transportu i komunikacji K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	Brak koszenia płatów siedliska, bardzo rzadko wykonywane koszenie lub brak czynnika na całości polany oraz zaprzestanie okresowego wypasu po skoszeniu łąk prowadzi do przekształceń składu florystycznego oraz uruchomienia procesów sukcesji wtórnej i zarastania łąk. Podsiewanie, głównie różnymi gatunkami traw prowadzi do przekształcenia składu florystycznego oraz może spowodować utratę płatów siedliska, do którego nie można zaliczyć łąk zasiewanych. Nasadzenia drzew na polanach (np. świerki, buki) powoduje zajęcie stanowisk dostępnych dla łąk górskich. Ułatwiony dostęp do obszaru, rozwinięta sieć szlaków turystycznych i ich koncentracja (miejsca zbiegu szlaków turystycznych), występowanie schronisk i punktów gastronomicznych przyczyniają się do koncentracji i wzmożonego ruchu turystycznego; obecność wyciągów narciarskich, nartostrad oraz ich utrzymanie i użytkowanie powodują mechaniczne niszczenie darni. Możliwość realizacji, m.in.: ścieżki, drogi, parkingi, drogi dojazdowe do pól, urządzenia infrastruktury technicznej – zgodnie z przeznaczeniem uzupełniającym, może spowodować zmniejszenie zasobów siedliska w obszarze oraz pogorszenie specyficznej struktury i funkcji płatów muraw, głównie poprzez fragmentację płatów siedliska, mechaniczne ich zniszczenie lub spowodowanie wkroczenia obcych gatunków inwazyjnych. Brak użytkowania, czasami długotrwały brak użytkowania przyczynia się do uruchomienia procesów sukcesji wtórnej; następuje wzrost bujności runi, eutrofizacja, przekształcenie składu florystycznego; płaty siedliska i jego otoczenia zarastają drzewami i krzewami;

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenie	Opis zagrożenia
1	2	3	4
			następuje fragmentacja siedliska.
			Potencjalne
		A11 Inne rodzaje praktyk rolniczych, nie wymienione powyżej B01 Zalesianie terenów otwartych G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna E01.03 Zabudowa rozproszona	Istnieje możliwość podsiewania, głównie różnymi gatunkami traw, która spowoduje przekształcenia składu florystycznego oraz może przyczynić się do utraty płatów siedliska. Potencjalne zagrożenie stanowi wprowadzenie nasadzeń powodujące utratę stanowisk łąk górskich. Zagrożenie stanowi również ewentualna możliwość zmniejszenia zasobów siedliska w obszarze oraz pogorszenie specyficznej struktury i funkcji płatów łąk, głównie poprzez fragmentację płatów siedliska, mechaniczne ich zniszczenie lub spowodowanie wkroczenia obcych gatunków inwazyjnych w wyniku potencjalnej możliwości dalszej rozbudowy infrastruktury sportowo-rekreacyjno-turystycznej oraz rozwoju zabudowy, np. lotniskowej; wokół zabudowy może nastąpić przekształcenie łąk na pielęgnowane i intensywnie koszone trawniki.
5.	7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)		Istniejące
		D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe F06 Inne formy polowania, łowienia ryb i kolekcjonowania, nie wymienione powyżej G01.03 Pojazdy zmotoryzowane G01.04.01 Turystyka górską i wspinaczką G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	Ułatwiony dostęp do obszaru, rozwinięta sieć szlaków turystycznych oraz obecność ścieżek przebiegających w pobliżu siedliska lub przez płaty siedliska; rozdeptywanie, niszczenie pokrywy roślinnej; dodatkowo istniejące ścieżki mogą być poszerzane przez rozdeptywanie lub nielegalny ruch pojazdów mechanicznych; zagrożenie to jest szczególnie intensywne na polanach w rejonie Piłska; rozdeptywanie jest również istotnym zagrożeniem dla płatów zlokalizowanych na Lipowskiej. Zagrożenie stanowi intensywne rozdeptywanie płatów siedliska przez zwierzęta leśne, które są zwabiane do lizawek wystawionych na siedlisku. Ruch pojazdów mechanicznych, np. typu quad powoduje powstawanie kolein ze zdartą pokrywą roślinną, mechaniczne niszczenie płatów siedliska. Ułatwiony dostęp do obszaru, rozwinięta sieć szlaków turystycznych i miejscami ich koncentracja (np. obszar węzłowy szlaków turystycznych na Piłsku), całoroczne wyciągi, występowanie schronisk górskich i punktów gastronomicznych przyczyniają się do koncentracji i wzmożonego ruchu turystycznego oraz wzrostu antropopresji; zagrożenie stanowi rozdeptywanie płatów siedliska. W przypadku niektórych płatów zagrożenie stanowi brak okresowego koszenia i sukcesja wtórna, przekształcenie składu florystycznego, wzrost bujności runi również w płatach sąsiadujących łąk oraz rozwój ekspansywnych roślin zielnych również w sąsiedztwie płatów siedliska.
			Potencjalne
		A04 Wypas B01 Zalesianie terenów otwartych B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji F06 Inne formy polowania, łowienia ryb i kolekcjonowania, nie wymienione powyżej G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna J02.15 Inne spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych	Potencjalne zagrożenie może stanowić mechaniczne niszczenie płatów siedliska przez wypasane na polanach zwierzęta lub w trakcie ich przechodzenia między wypasanymi powierzchniami; z wypasem związana jest również możliwość zniszczenia płatów siedliska w przypadku zlokalizowania w nich poideł dla zwierząt. Potencjalnie zagrożenie stanowi tendencja do zalesiania fragmentów terenów otwartych, np. prowadzona w bezpośrednim sąsiedztwie siedliska może przyczynić się do pogorszenia warunków wodnych, a po latach pogorszenia warunków świetlnych.

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenie	Opis zagrożenia
1	2	3	4
			W trakcie prowadzenia prac z zakresu gospodarki leśnej istnieje możliwość mechanicznego uszkodzenia powierzchni płatów siedliska, pogorszenia warunków wodnych; zagrożeniem może być również układanie stosów z gałęzi na powierzchni siedliska i ewentualne spalanie gałęzi. Potencjalnie możliwość lokalizowania lizawek lub wykładania przynęty w płatach siedliska lub ich bezpośrednim sąsiedztwie powodująca rozdeptywanie płatów siedliska przez zwabione zwierzęta leśne. Zagrożenie stanowi również ewentualna możliwość zmniejszenia zasobów siedliska w obszarze oraz pogorszenie specyficznej struktury i funkcji płatów torfowisk, np. poprzez mechaniczne ich zniszczenie, fragmentację płatów siedliska lub pogorszenie warunków wodnych w wyniku potencjalnej możliwości dalszej rozbudowy infrastruktury sportowo-rekreacyjno-turystycznej, realizacji urządzeń wyciągowych i rozbudowy tras zjazdowych wraz z towarzyszącym wzrostem presji turystycznej. Potencjalnie zagrożenie stanowią zmiany warunków wodnych spowodowane powstawaniem dróg leśnych, lokalizowaniem lokalnych miejsc poboru wody w płatach siedliska, lokalizowaniem zabudowy mieszkaniowej, leśniskowej na polanach, np. w sąsiedztwie płatów siedliska.
6.	9110 - Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	Istniejące	
		B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji	Prace związane ze ścinką drzew i zrywką drewna (pozyskanie drewna, w trakcie cięć przedrębnych, rębnych oraz sanitarnych) przyczyniają się do niszczenia runa i gleby, teren jest rozjeżdżany i zaśmiecany; następuje rozwój ekspansywnych gatunków roślin zielnych; budowa nowych i modernizacja starych dróg leśnych powoduje fragmentację siedlisk; zaznacza się niedobór martwych i zamierających drzew; w wyniku przeszłej gospodarki leśnej i preferowania drzewostanów świerkowych nastąpiło uproszczenie struktury wiekowej i przestrzennej oraz ograniczenie powierzchni siedlisk.
		Potencjalne	
		G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna	Zagrożenie stanowi ewentualna możliwość zmniejszenia zasobów siedlisk w obszarze oraz pogorszenie specyficznej struktury i funkcji siedlisk, np. poprzez mechaniczne zniszczenie, ubytek starych, w tym zamierających i martwych drzew czy fragmentację płatów siedlisk w wyniku potencjalnej możliwości dalszej rozbudowy infrastruktury sportowo-rekreacyjno-turystycznej, realizacji urządzeń wyciągowych i rozbudowy tras zjazdowych oraz możliwości lokalizacji sezonowych urządzeń sportu i rekreacji wraz z towarzyszącym wzrostem presji turystycznej.
7.	9130 - Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	Istniejące	
		B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji	Prace związane ze ścinką drzew i zrywką drewna (pozyskanie drewna, w trakcie cięć przedrębnych, rębnych oraz sanitarnych) przyczyniają się do niszczenia runa i gleby, teren jest rozjeżdżany i zaśmiecany; następuje rozwój ekspansywnych gatunków roślin zielnych; budowa nowych i modernizacja starych dróg leśnych powoduje fragmentację siedlisk; zaznacza się niedobór martwych i zamierających drzew; w wyniku przeszłej gospodarki leśnej i preferowania drzewostanów świerkowych nastąpiło uproszczenie struktury wiekowej i przestrzennej oraz ograniczenie powierzchni siedlisk.
		Potencjalne	

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenie	Opis zagrożenia
1	2	3	4
		G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna	Zagrożenie stanowi ewentualna możliwość zmniejszenia zasobów siedlisk w obszarze oraz pogorszenie specyficznej struktury i funkcji siedlisk, np. poprzez mechaniczne zniszczenie, ubytek starych, w tym zamierających i martwych drzew czy fragmentację płatów siedlisk w wyniku potencjalnej możliwości dalszej rozbudowy infrastruktury sportowo-rekreacyjno-turystycznej, realizacji urządzeń wyciągowych i rozbudowy tras zjazdowych oraz możliwości lokalizacji sezonowych urządzeń sportu i rekreacji wraz z towarzyszącym wzrostem presji turystycznej.
7.	9180 - Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (<i>Tilio platyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>) - (priorytetowe)	Istniejące	
		G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak U Nieznane zagrożenie lub nacisk	Obecnie nie zostały zidentyfikowane wszystkie zagrożenia, gdyż siedlisko wymaga przeprowadzenia dalszych badań w celu rozpoznania rozmieszczenia w obszarze, a w szczególności określenia dokładnego położenia płatów znanych z ogólnych lokalizacji w obszarze oraz rozpoznania jego stanu ochrony.
		Potencjalne	
		B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak U Nieznane zagrożenie lub nacisk	W przypadku płatów położonych poza rezerwatami przyrody oraz wymagających rozpoznania ich dokładnej lokalizacji możliwa jest ich degradacja, mechaniczne zniszczenie runa w trakcie prac związanych z pozyskaniem drewna, prowadzeniem szlaków zrywkowych, dróg leśnych również w przypadku działań realizowanych w sąsiedztwie jaworzyn i borów bagiennych. Obecnie nie zostały zidentyfikowane wszystkie zagrożenia, gdyż siedlisko wymaga przeprowadzenia dalszych badań w celu rozpoznania rozmieszczenia w obszarze, a w szczególności określenia dokładnego położenia płatów znanych z ogólnych lokalizacji w obszarze oraz rozpoznania jego stanu ochrony.
8.	91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe) - (priorytetowe)	Istniejące	
		B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji D01.02 Drogi, autostrady E01.03 Zabudowa rozproszona E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych E03.04 Inne odpady G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie I01 Obce gatunki inwazyjne I02 Problematyczne gatunki rodzime J02.03.02 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód - ogólnie G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak U Nieznane zagrożenie lub nacisk	Mechaniczne niszczenie płatów siedliska, pogorszenie specyficznej struktury i funkcji siedliska, zmniejszenie areалу występowania spowodowane pracami związanymi z pozyskaniem drewna, rozbudowaną siecią szlaków zrywkowych oraz modernizacją i budową nowych dróg leśnych, w szczególności tych zlokalizowanych wzdłuż potoków; z kolei obserwowane niewielkie pozyskanie drewna przez mieszkańców, obecnie istotnie nie wpływa na pogorszenie stanu zachowania siedliska. Wiele dróg zostało poprowadzonych wzdłuż potoków, umocnione zostały brzozy potoków od strony drogi i ograniczona została przestrzeń koryta potoku przyczyniając się do ograniczenia arealów płatów, fragmentacji, rozprzestrzeniania się gatunków synantropijnych; dodatkowo ułatwiony został dostęp do obszaru, wzrosła penetracja przez ludzi i zaśmiecanie terenu. Bliskie sąsiedztwo domów powoduje zwiększoną penetrację, zaśmiecanie i zanieczyszczanie wody. Siedliska nadrzeczne są narażone na zaśmiecanie oraz lokalizowanie nad brzegami potoków niewielkich, nielegalnych wysypisk śmieci. Tereny nadrzeczne wykorzystywane są do wypoczynku i lokalnie zwiększonej penetracji przez ludzi powodując mechaniczne wydeptywanie runa.

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenie	Opis zagrożenia
1	2	3	4
			Występowanie ekspansywnych gatunków roślin zielnych, gatunków synantropijnych czy gatunków inwazyjnych stanowi zagrożenie dla różnorodności gatunkowej; przyczynia się do przekształcenia składu florystycznego, konkurencji i wypierania gatunków charakterystycznych dla siedliska; stwierdzono występowanie na niewielkich płatach <i>Impatiens glandulifera</i> i częściej <i>Impatiens parviflora</i>. Pogorszenie specyficznej struktury i funkcji siedliska, ograniczenie przestrzeni koryta potoku, ograniczenie powierzchni siedliska, fragmentacja siedliska, zakłócenie kształtowania się naturalnego kompleksu siedlisk towarzyszących potokom spowodowana jest zabudową hydrotechniczną, umacnianiem brzegów potoków. Ewentualne inne zagrożenia zostaną zidentyfikowane po otrzymaniu wyników ekspertyzy dotyczącej rozpoznania obszarów występowania, identyfikacji zagrożeń oraz określenia warunków ochrony i zakresu monitoringu siedliska, której realizacja przypada na lata 2012-2014.
		Potencjalne	
		B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji D01.02 Drogi, autostrady E01.03 Zabudowa rozproszona I01 Obce gatunki inwazyjne J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych	Mechaniczne uszkodzanie płatów siedliska, niszczenie runa i podrostu drzew oraz krzewów powodowane jest przez zwierzęta gospodarskie. Ewentualna modernizacja drogi biegnącej wzdłuż potoku może stanowić zagrożenie związane ze zniszczeniem płatów siedliska. Tendencja do zajmowania nowych terenów pod zabudowę, lokalizowanie domów w bliskim sąsiedztwie potoków powoduje potencjalne zagrożenie wzrostem antropopresji, zwiększenia penetracji, zaśmiecania i zanieczyszczania wody. Potencjalne zagrożenie stanowi możliwość rozprzestrzeniania gatunków inwazyjnych wzdłuż potoków w głąb obszaru. Ewentualne prace związane z regulacją koryt rzek i potoków (np. w ramach Zabezpieczenia przeciwpowodziowego), inne prace ingerujące w swobodny bieg potoków (np. progi, umacnianie brzegów) mogą przyczynić się m.in. do zmniejszenia zasobów siedliska w obszarze, jego fragmentacji lub zakłócenie kształtowania się naturalnego kompleksu siedlisk towarzyszących potokom; ewentualne inne zagrożenia zostaną zidentyfikowane po otrzymaniu wyników ekspertyzy dotyczącej rozpoznania obszarów występowania, identyfikacji zagrożeń oraz określenia warunków ochrony i zakresu monitoringu siedliska, której realizacja przypada na lata 2012-2014.
9.	9410 - Górnoreglowa acydofilna świerczyna karpacka (<i>Plagiothecio-Piceetum</i>)		Istniejące
		B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji G01.06 Narciarstwo, w tym poza trasami	Prace związane ze ściną drzew i zrywką drewna (pozyskanie drewna, w trakcie cięć przydrębnych, rębnych oraz sanitarnych) przyczyniają się do niszczenia runa i gleby, teren jest rozjeżdżany i zaśmiecany; następuje rozwój ekspansywnych gatunków roślin zielnych; budowa nowych i modernizacja starych dróg leśnych powoduje fragmentację siedliska; zaznacza się niedobór martwych i zamierających drzew; w wyniku przeszłej gospodarki leśnej i preferowania drzewostanów świerkowych nastąpiło uproszczenie struktury wiekowej i przestrzennej oraz wystąpiła zmiana areału występowania płatów borów w obrębie regła dolnego. Fragmentacja siedliska spowodowana poprowadzeniem tras zjazdowych, w tym przy granicy lasu oraz zjazdy poza trasami, szczególnie przy niskiej

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenie	Opis zagrożenia
1	2	3	4
			pokrywie śnieżnej powodują mechaniczne uszkodzanie świerków; dodatkowo teren jest zaśmiecany (np. pozostałości po zepsutym sprzęcie służącym do utrzymywania tras zjazdowych).
		Potencjalne	
		G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna	Zagrożenie stanowi ewentualna możliwość zmniejszenia zasobów siedliska w obszarze oraz pogorszenie specyficznej struktury i funkcji siedliska, np. poprzez mechaniczne zniszczenie, ubytek starych, w tym zamierających i martwych drzew czy fragmentację płatów siedliska w wyniku potencjalnej możliwości dalszej rozbudowy infrastruktury sportowo-rekreacyjno-turystycznej, realizacji urządzeń wyciągowych i rozbudowy tras zjazdowych oraz możliwości lokalizacji sezonowych urządzeń sportu i rekreacji wraz z towarzyszącym wzrostem presji turystycznej.
10.	1381 - Widłoząb zielony <i>Dicranum viride</i>	Istniejące	
		Nie stwierdzono	Nie dotyczy
		Potencjalne	
		Stanowisko znajduje się na terenie rezerwatu przyrody nie przewiduje się zagrożeń spowodowanych działalnością człowieka L05 Zapadnięcie się terenu, osuwisko	Stanowisko znajduje się na terenie rezerwatu przyrody nie przewiduje się zagrożeń spowodowanych działalnością człowieka. Teoretycznie istnieje możliwość zniszczenia stanowiska w wyniku osunięcia się skarpy do rzeki.
11.	4109 - Tojad morawski <i>Aconitum firmum moravicum</i>	Istniejące	
		B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji D05 Usprawniony dostęp do obszaru G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych G01.04.01 turystyka górską i wspinaczka G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna G01.03 Pojazdy zmotoryzowane K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja K04 Międzygatunkowe interakcje wśród roślin	W trakcie prowadzenia prac z zakresu gospodarki leśnej istnieje możliwość mechanicznego uszkodzenia stanowiska, pogorszenie warunków siedliskowych. Ułatwiony dostęp do obszaru, usprawniony ruch pojazdów zmotoryzowanych, obecność sieci dróg leśnych, rozwinięta sieć szlaków turystycznych miejscami ich koncentracja (np. obszar węzłowy szlaków turystycznych na Piłsku), całoroczne wyciągi, występowanie schronisk górskich i punktów gastronomicznych przyczyniają się do kumulacji ruchu turystycznego oraz wzrostu antropopresji w sąsiedztwie stanowisk gatunku; zagrożenie stanowi możliwość mechanicznego uszkodzenia osobników lub siedliska gatunku. Ruch pojazdów mechanicznych, np. typu quad powoduje pogarszanie stanu siedliska gatunku, mechaniczne niszczenie płatów siedliska i poszczególnych osobników. Procesy sukcesji mogą prowadzić do zarastania i zmian warunków siedliskowych niekorzystnych dla populacji tojadów. Rozwój ekspansywnych gatunków roślin zielnych może obniżyć żywotność populacji tojadów.
		Potencjalne	
		B01 Zalesianie terenów otwartych D06 Inne formy transportu i komunikacji E06 Inne rodzaje aktywności człowieka związane z urbanizacją, przemysłem etc. G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna	Możliwość wprowadzenia zalesienia może spowodować utratę stanowisk gatunku. Zagrożenie związane z utratą stanowisk gatunku lub pogorszeniem warunków siedliskowych oraz stanu populacji związane jest z przewidzianą w dokumentach planistycznych możliwością: - realizacji, m.in.: ścieżki, drogi, parkingi, drogi dojazdowe do pól, urządzenia infrastruktury technicznej - zgodnie z przeznaczeniem uzupełniającym, - wprowadzenia, m.in. zabudowy zagrodowej w PGL LP (leśnictwa),

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenie	Opis zagrożenia
1	2	3	4
			urządzeń infrastruktury technicznej, np. urządzenia i sieci wodociągowe, ciepłownicze, elektroenergetyczne, gazowe, telekomunikacyjne, kanalizacji sanitarnej - zgodnie z przeznaczeniem uzupełniającym, - dalszego rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjno-turystycznej.
12.	4116 - Tocja karpacka <i>Tozzia carpatica</i>	Istniejące	
		B01 Zalesianie terenów otwartych B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	Obecność na stanowiskach tocji karpackiej wysokich bylin, może stanowić zagrożenie dla gatunku w przypadku ich intensywnego rozwoju.
		Potencjalne	
		B01 Zalesianie terenów otwartych B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji J02.03.02 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych	Ewentualna ingerencja w swobodny bieg potoku, zabudowa hydrotechniczna, umacnianie brzegów może spowodować ograniczenie powierzchni siedliska gatunku, mechaniczne zniszczenie siedliska lub poszczególnych osobników.
13.	1324 - Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Istniejące	
		B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji B04 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo) G01.04 Turystyka górską, wspinaczka, speleologia G05 Ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka K01.03 Wyschnięcie U Nieznane zagrożenie lub nacisk	Prowadzenie prac z zakresu gospodarki leśnej powoduje pogorszenie warunków siedliskowych gatunku poprzez usuwanie dziuplastych drzew pełniących funkcję kryjówek nietoperzy. Chemiczne zwalczanie owadów powodujących gradacje w lasach przyczynia się do redukcji bazy pokarmowej. Nadmierna penetracja zimowisk - jaskiń i fortyfikacji, powoduje pogorszenie warunków siedliskowych oraz pogorszenie stanu zachowania populacji poprzez wpływ na możliwość wybudzania nietoperzy; częste budzenie osobników może spowodować zbyt szybkie wyczerpanie zapasów tłuszczu zgromadzonego na zimę i śmierć zwierzęcia. Na pogorszenie stanu zachowania populacji w obszarze wpływ mają remonty strychów budynków służących jako kolonie rozrodcze nocy duży. Wysychanie i zarastanie źródleńskich zbiorników wodnych przyczynia się do pogorszenia warunków siedliskowych. Z uwagi na niewystarczające rozpoznanie gatunku w obszarze konieczne jest przeprowadzenie dalszych badań w celu rozpoznania rozmieszczenia gatunku w obszarze oraz rozpoznania jego stanu ochrony i określenia ewentualnych działań ochronnych; brak aktualnego rozpoznania parametrów populacji gatunku może prowadzić do wskazania nieodpowiednich zabiegów ochrony czynnej.
		Potencjalne	

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenie	Opis zagrożenia
1	2	3	4
		B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna	W przypadku przeprowadzenia drogi dojazdowej lub pracy przy użyciu ciężkiego sprzętu istnieje możliwość zniszczenia obiektu, np. poprzez zasypianie otworów wejściowych i/ lub korytarzy i sal jaskiniowych, pogorszenie warunków siedliskowych, zanik zimowisk. Potencjalnie dalszy rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjno-turystycznej może przyczynić się do pogorszenia warunków siedliskowych i stanu zachowania populacji, np. poprzez likwidację kryjówek, zniszczenie zimowisk.
14.	1352 - Wilk <i>Canis lupus</i>	A04 Wypas A05 Hodowla zwierząt (bez wypasu) B02.01 Odnawianie lasu po wycince (nasadzenia) B02.02 Wycinka lasu F03.01 Polowanie E01.03 Zabudowa rozproszona E03 Odpady, ścieki D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe D01.02 Drogi, autostrady G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych G01.03 Pojazdy zmotoryzowane G01.06 Narciarstwo, w tym poza trasami G02.02 Kompleksy narciarskie G02.10 Inne kompleksy sportowe i rekreacyjne K03.03 Zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe)	Istniejące Brak lub słaba ochrona zwierząt hodowlanych przyczynia się do występowania sytuacji konfliktowych związanych z powstawaniem szkód w inwentarzu i negatywnym nastawieniem społeczności lokalnej do potrzeby ochrony wilka. Wzrost intensywności prac z zakresu gospodarki leśnej, wzmożona aktywność ludzi, powoduje płoszenie, szczególnie niekorzystne w czasie wychowu szczeniąt oraz zaśmiecanie obszaru. Powstawanie rozległych, otwartych powierzchni powoduje pogorszenie warunków siedliskowych, miejsca takie są przez wiele lat nieprzydatne dla rozrodu i ukrycia się wilków; budowa nowych i modernizacja istniejących dróg leśnych zwiększa fragmentację środowiska i ułatwia dostęp do ostoi wilków; w skrajnej sytuacji wszystkie te elementy mogą spowodować wycofania się (przynajmniej czasowe) wilków z obszaru. Polowania na Słowacji powodują zmniejszenie liczebności populacji wilka w obszarze; polowania w ostoi powoduje płoszenie zwierząt oraz może przyczynić się do ich nielegalnych odstrzałów. Stała zabudowa enklaw śródleśnych, zabudowa wzdłuż dróg i cieków, grodzenie parceli powoduje ograniczenie możliwości przemieszczania się wilków oraz wzrost aktywności ludzi wewnątrz obszaru; wzrasta również penetracji obszaru przez zwierzęta domowe. Odpady po pracach leśnych, np. pojemniki po olejach, smarach, paliwie przyczyniają się do zatrucia wilków; zjadanie plastikowych worków z lub po żywności może prowadzić do śmierci. Gęsta sieć szlaków turystycznych, zwiększająca się liczba i jakość dróg leśnych powodują zwiększoną penetrację ostoi; zagrożenie to jest szczególnie istotne w miejscach, gdzie szlaki turystyczne i drogi leśne przebiegają w bezpośrednim sąsiedztwie miejsc wychowu młodych. Wzrasta izolacja obszaru od innych karpaccich kompleksów leśnych; wzrost ruchu kołowego na drogach lokalnych powoduje wzrost efektu bariery i zagrożenie kolizjami z pojazdami. Gęsta sieć szlaków turystycznych, zwiększająca się liczba i jakość dróg leśnych powodują zwiększoną penetrację ostoi przez ludzi, niepokojenie lub wypłaszanie jest szczególnie niebezpieczne w okresie wychowu młodych. W obszarze istnieje silna presja związana z nielegalnym ruchem samochodów terenowych, quadów, motocykli crossowych oraz skuterów śnieżnych dotyczy ona również miejsc wychowu młodych i rezerwatów przyrody; zjawisko to jest szczególnie intensywne

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenie	Opis zagrożenia
1	2	3	4
			w rejonie Hali Boraczej, Hali Lipowskiej, Hali Rysianki i w rezerwacie przyrody Romanka, miejscach ważnych dla rozrodu wilków. Niepokojenie w sezonie zimowym, szczególnie istotne w centrach terytoriów wilków, np. ośrodek narciarski w masywie Pilska, gdzie wpływ na wilki jest największy oraz wyciąg i trasa zjazdowa na Hali Rysiance i Hali Lipowskiej. Pogorszenie warunków siedliskowych, niepokojenie w sezonie zimowym, szczególnie istotne w centrach terytoriów wilków, np. ośrodek narciarski w masywie Pilska, gdzie wpływ na wilki jest największy oraz wyciąg i trasa zjazdowa na Hali Rysiance i Hali Lipowskiej. W obszarze znajduje się kilkanaście schronisk turystycznych oraz baz namiotowych, wśród nich część jest masowo odwiedzana przez turystów, np. schroniska na Hali Miziowej, Hali Rysiance, Hali Lipowskiej, Wielkiej Raczy, w tym przez osoby w samochodach terenowych, na motocyklach crossowych i skuterach śnieżnych, np. schroniska na Hali Miziowej, Hali Rysiance, Hali Lipowskiej, Hali Boraczej, Wielkiej Raczy przyczyniając się do pogorszenia stanu zachowania populacji, ciągłego niepokojenia zwierząt i zaśmiecania obszaru. Penetracja kompleksów leśnych przez zwierzęta domowe, szczególnie przez psy prowadzić może do rozprzestrzeniania chorób i pasożytów; wilki mogą się zarażać świerzbowcem od lisów.
			Potencjalne
		F03.01 Polowanie F03.02.03 Chwytnie, trucie, kłusownictwo D01.04 Drogi kolejowe, w tym TGV F03.02.09 Inne formy pozyskiwania zwierząt G01.06 Narciarstwo, w tym poza trasami G02.02 Kompleksy narciarskie G02.10 Inne kompleksy sportowe i rekreacyjne	Ewentualne ograniczenie bazy żerowej lub nielegalny odstrzał wilków. Wilki mogą być ofiarami kłusowników. Sieć linii kolejowych występuje na obrzeżach ostoi może posiadać potencjalny wpływ na przemieszczanie się wilków do sąsiednich ostoi. Zagrożenie stanowi potencjalna możliwość wybierania szczeniąt. Potencjalnym zagrożeniem dla populacji wilka w obszarze jest możliwość rozbudowy lub powstawania obiektów infrastruktury turystyczno-rekreacyjno-sportowej, tworzenie się lub rozbudowa kompleksów narciarskich pociągająca za sobą wzrost antropopresji, a w tym generując wzmożony ruch narciarski poza trasami.
15.	1354 - Niedźwiedź brunatny <i>Ursus arctos</i>		Istniejące
		A04 Wypas A05 Hodowla zwierząt (bez wypasu) B02.01 Odnawianie lasu po wycince (nasadzenia) B02.02 Wycinka lasu B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe D01.02 Drogi, autostrady E01.03 Zabudowa rozproszona E03 Odpady, ścieki F03.01 Polowanie F06 Inne formy polowania, łowienia ryb i kolekcjonowania, nie wymienione powyżej G02.02 Kompleksy narciarskie	Brak lub słaba ochrona zwierząt podczas wypasu przyczynia się do występowania sytuacji konfliktowych związanych z powstawaniem szkód w inwentarzu i negatywnym nastawieniem społeczności lokalnej do potrzeby ochrony gatunku. Brak lub słaba ochrona zwierząt hodowlanych, w tym uli z rodzinami pszczelimi, przyczynia się do występowania sytuacji konfliktowych związanych z powstawaniem szkód w inwentarzu i negatywnym nastawieniem społeczności lokalnej do potrzeby ochrony gatunku; w przypadku tego zagrożenia szczególnie niekorzystne jest lokowanie uli wewnątrz lasu. Wzrost intensywności prac z zakresu gospodarki leśnej, lokalnie wzmożona aktywność ludzi może powodować płoszenie, zakłócanie żerowania, szczególnie niekorzystne w okresie jesiennym; może też powodować wypłaszanie

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenie	Opis zagrożenia
1	2	3	4
		G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych G01.03 Pojazdy zmotoryzowane G01.06 Narciarstwo, w tym poza trasami G02.10 Inne kompleksy sportowe i rekreacyjne	kilkumiesięcznych młodych z legowisk; wzrost zaśmiecania obszaru; obecnie nasilenie tego negatywnego oddziaływania związane jest z obecnością rozległych powierzchni powstałych po zamieraniu świerczyn. Wzrost intensywności prac z zakresu gospodarki leśnej spowodowany zamieraniem świerczyn, wzmożona aktywność ludzi przyczynia się do płoszenia, zakłócania żerowania, szczególnie w okresie jesiennym; wzrost zaśmiecania obszaru; ścinka drzew i usuwanie wszystkich jeszcze stojących oraz powalonych drzew prowadzi do powstania rozległych otwartych powierzchni o bardzo ograniczonej przydatności dla niedźwiedzi; dodatkowo towarzysząca pozyskaniu drewna budowa nowych i modernizacja istniejących dróg leśnych powoduje zwiększenie fragmentacji środowiska i przyczynia się do ułatwienia dostępu do ostoi; składowanie ściętych gałęzi, prowadzenia prac związanych z pozyskaniem drewna oraz wyznaczanie szlaków zrywkowych przez tereny podmokłe czy oczka wodne może spowodować zniszczenie żerowisk niedźwiedzia brunatnego. Usuwanie martwych i umierających drzew z dużymi wypróchnieniami obniża liczbę dostępnych miejsc gawrowania. Gęsta sieć szlaków turystycznych w obszarze, zwiększająca się liczba i jakość dróg leśnych sprzyjają zwiększonej penetracji ostoi przez ludzi; zagrożenie to jest szczególnie istotne w przypadku niektórych szlaków turystycznych i dróg leśnych, gdyż przebiegają w bezpośrednim sąsiedztwie gawr. Wzrasta izolacja obszaru od innych karpackich kompleksów leśnych; wzrost ruchu kołowego na drogach lokalnych powoduje wzrost efektu bariery i zagrożenie kolizjami z pojazdami. Postępująca zabudowa enklaw śródleśnych, ciągła zabudowa wzdłuż dróg oraz grodzenie działek prowadzi do ograniczania możliwości przemieszczania się zwierząt; następuje wzrost aktywności ludzi wewnątrz obszaru oraz intensyfikacja penetracji ostoi przez zwierzęta domowe. Pozostawianie odpadków w koszach na śmieci w obrębie ostoi, zarówno na obrzeżach wsi, jak i przy schroniskach i szlakach turystycznych może prowadzić do synantropizacji niedźwiedzi; zjedzenie plastikowych worków z porzuconą żywnością może z kolei prowadzić do śmierci zwierzęcia. Polowanie, w tym polowania zbiorowe, mogą powodować płoszenie niedźwiedzi; wystawianie karmy w paśnikach oraz zanęty na nęciskach prowadzi do przyzwyczajania się niedźwiedzi do pokarmu antropogenicznego i zaburzenia snu zimowego (wychodzenie z gawr na żerowanie w środku zimy); dodatkowo karma i padlina na nęciskach może powodować problemy zdrowotne; z kolei odstrzały niedźwiedzi na Słowacji, blisko granicy powodują zmniejszanie liczebności populacji niedźwiedzi w obszarze. Poszukiwanie poroży jeleni pod koniec zimy może powodować niepokojenie i wypłaszanie niedźwiedzi z gawr. Pogorszenie warunków siedliskowych, niepokojenie w sezonie zimowym, szczególnie istotne w sąsiedztwie miejsc gawrowania, np. ośrodek narciarski w masywie Piłska, gdzie wpływ na niedźwiedzie jest największy oraz wyciąg i trasa zjazdowa na Hali

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenie	Opis zagrożenia
1	2	3	4
			Rysiance i Hali Lipowskiej. Gęsta sieć szlaków turystycznych, zwiększająca się liczba i jakość dróg leśnych umożliwiają zwiększoną penetrację ostoi przez ludzi; niepokojenie zwierząt jest szczególnie istotne, gdyż szlaki turystyczne i drogi leśne niejednokrotnie przebiegają w bezpośrednim sąsiedztwie gawr. W całej ostoi, w tym w miejscach gawrowania niedźwiedzi oraz w rezerwatach przyrody obserwowana jest silna presja związana z nielegalnym ruchem samochodów terenowych, quadów, motocykli crossowych oraz skuterów śnieżnych; w zimie grozi to wypłaszaniem niedźwiedzi z gawr, a także porzucaniem młodych przez niedźwiedzice; zagrożenie to jest szczególnie intensywne w rejonie Hali Boraczej, Hali Lipowskiej, Hali Rysianki i w rezerwacie „Romanka”. Niepokojenie w sezonie zimowym, szczególnie istotne najbliższych miejsc gawrowania, np. trasy narciarskie w masywie Pilska, gdzie wpływ na niedźwiedzie jest największy oraz na Hali Rysiance i Hali Lipowskiej. W obszarze znajduje się kilkanaście schronisk turystycznych oraz baz namiotowych, wśród nich część jest masowo odwiedzana przez turystów (głównie schroniska: na Hali Rysiance, Hali Lipowskiej, Hali Boraczej, Wielkiej Raczy i Hali Miziowej), w tym przez osoby w samochodach terenowych, na motocyklach crossowych i skuterach śnieżnych, co powoduje pogorszenie stanu zachowania populacji, ciągłe niepokojenie zwierząt i zaśmiecanie obszaru.
			Potencjalne
		D01.04 Drogi kolejowe, w tym TGV F03.02.03 Chwytywanie, trucie, kłusownictwo G01.06 Narciarstwo, w tym poza trasami G02.02 Kompleksy narciarskie G02.10 Inne kompleksy sportowe i rekreacyjne K03.03 Zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe) F04.02 Pozyskiwanie/usuwanie roślin łąkowych - ogólnie	Potencjalnie sieć linii kolejowych może mieć wpływ na przemieszczanie się niedźwiedzi do sąsiednich ostoi. Niedźwiedzie mogą być ofiarami kłusowników. Potencjalnym zagrożeniem dla populacji niedźwiedzia w obszarze jest możliwość rozbudowy lub powstawania obiektów infrastruktury turystyczno-rekreacyjno-sportowej, tworzenie się lub rozbudowa kompleksów narciarskich pociągająca za sobą wzrost antropopresji, a w tym generując wzmożony ruch narciarski poza trasami. Penetracja kompleksów leśnych przez zwierzęta domowe (psy, koty) prowadzić może do rozprzestrzeniania chorób i pasożytów. Pozyskiwanie jagód oraz niszczenie borówczysk, szczególnie w miejscach wyżej położonych znacząco uszczupla bazę pokarmową.
16.	2612 - Darniówka tatrzańska <i>Microtus tatricus</i>		Istniejące
		B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe E03 Odpady, ścieki E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych G01.03 Pojazdy zmotoryzowane G01.04.01 Turystyka górską i wspinaczką G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna G02.02 Kompleksy narciarskie	Prace z zakresu gospodarki leśnej, np. ścinka drzew i zrywka drewna wpływają na zmiany stanu zachowania warunków siedliskowych darniówki tatrzańskiej, powodują fragmentację siedliska oraz uruchamianie procesów erozyjnych. Sieć szlaków turystycznych przyczynia się do ułatwionego dostępu na kopułę szczytową Pilska; jest powodem intensywnego ruchu turystycznego i związanego z nim rozdeptywania i poszerzania szlaków; powoduje fragmentację siedliska. Obserwowane silne zaśmiecanie siedliska gatunku, w tym obecność śmieci (np. puszek, butelki), które stanowią pułapkę dla drobnych ssaków; możliwość pogorszenia stanu zachowania populacji.

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenie	Opis zagrożenia
1	2	3	4
		G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	Siedlisko gatunku jest ograniczane i niszczone przez wyrzucanie popiołów, które tworzą zwały zbitą masę. W całej ostoi, w tym w areale występowania darniówki tatrzańskiej obserwowana jest silna presja związana z nielegalnym ruchem samochodów terenowych (np. quadów, motocykli crossowych) powodując niszczenie siedlisk gatunku, zwłaszcza poprzez niszczenie pokrywy roślinnej. Intensywny ruch turystyczny powoduje rozdeptywanie i poszerzanie szlaków turystycznych, uruchamianie procesów erozyjnych, tworzenie pozbawionych pokrywy roślinnej fragmentów siedliska zwiększając tym samym możliwość łatwiejszego upolowania darniówki tatrzańskiej przez drapieżniki; ze skumulowanym na Pilsku ruchem turystycznym związane jest też zaśmiecanie i fekalizacja obszaru. Obecność w obszarze występowania gatunku schroniska turystycznego i dodatkowej bazy gastronomicznej oraz usprawniony dostęp do obszaru przez wyciągi, generuje całoroczny ruch turystyczny; następuje pogorszenie warunków siedliskowych, pojawienie się gryzoni związanych z człowiekiem, których wpływ na populację darniówki tatrzańskiej nie jest jeszcze do końca poznany. Pogorszenie warunków siedliskowych, fragmentacja siedliska spowodowana została wycięciem drzew pod trasy zjazdowe; zagrożenie stanowi również brak wiedzy na temat samego użytkowania narciarskiego na populację darniówki tatrzańskiej. Intensywny ruch turystyczny przyczynia się do rozdeptywania i poszerzania szlaków oraz uruchomienia erozji; powoduje fragmentację siedliska gatunku.
		Potencjalne	
		A04 Wypas G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna	Potencjalnym zagrożeniem dla populacji darniówki tatrzańskiej w obszarze jest możliwość rozbudowy lub powstawania obiektów infrastruktury turystyczno-rekreacyjno-sportowej, tworzenie się lub rozbudowa kompleksów narciarskich pociągająca za sobą dalszą fragmentację siedliska i wzrost antropopresji.
17.	2001 - Traszka karpacka <i>Triturus montandoni</i> 1193 - kumak górski <i>Bombina variegata</i>	Istniejące	
		B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji G01.03 Pojazdy zmotoryzowane K01.03 Wyschnięcie U Nieznane zagrożenie lub nacisk	Wpływ na zachowanie gatunku wywierają prace z zakresu gospodarki leśnej, a w szczególności związane ze zrywką drewna i powstawaniem sieci dróg leśnych, w szczególności tych utwardzonych, przyczyniają się do likwidacji/ mechanicznego zniszczenia siedlisk - niewielkich oczek wodnych; jednocześnie powstawanie wypełnionych wodą kolein na drogach pełni podwójną funkcję, gdyż stwarzając nowe miejsca występowania mogą również stanowić śmiertelną pułapkę; miejsca takie bywają również zanieczyszczone, np. oleje, smary; brak dostatecznej wiedzy na temat stanu ochrony gatunku i skali wpływu opisanego zjawiska wymaga uzupełnienia wiedzy w tym zakresie. Nielegalny ruch pojazdów zmotoryzowanych wpływa na mechaniczne niszczenie siedlisk. Wysychanie i zarastanie śródleśnych zbiorników wodnych, pogorszenie warunków siedliskowych. Z uwagi na niewystarczające rozpoznanie gatunku w obszarze konieczne jest przeprowadzenie dalszych badań w celu rozpoznania rozmieszczenia gatunku w obszarze oraz rozpoznania jego stanu ochrony i określenia ewentualnych działań ochronnych; brak aktualnego rozpoznania parametrów populacji gatunku może prowadzić do wskazania nie-

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenie	Opis zagrożenia
1	2	3	4
			odpowiednich działań ochronnych, w tym zabiegów ochrony czynnej; ewentualne zagrożenia zostaną zidentyfikowane po otrzymaniu wyników ekspertyzy dotyczącej rozpoznania obszarów występowania, identyfikacji zagrożeń oraz określenia warunków ochrony i zakresu monitoringu gatunku, której realizacja przypada na lata 2012-2014.
			Potencjalne
		U Nieznane zagrożenie lub nacisk	Z uwagi na niewystarczające rozpoznanie gatunku w obszarze konieczne jest przeprowadzenie dalszych badań w celu rozpoznania rozmieszczenia gatunku w obszarze oraz rozpoznania jego stanu ochrony i określenia ewentualnych działań ochronnych; brak aktualnego rozpoznania parametrów populacji gatunku może prowadzić do wskazania nieodpowiednich działań ochronnych, w tym zabiegów ochrony czynnej; ewentualne zagrożenia zostaną zidentyfikowane po otrzymaniu wyników ekspertyzy dotyczącej rozpoznania obszarów występowania, identyfikacji zagrożeń oraz określenia warunków ochrony i zakresu monitoringu gatunku, której realizacja przypada na lata 2012-2014
18.	4014 - Biegacz urozmaicony <i>Carabus variolosus</i>		Istniejące
		B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji G01.03 Pojazdy zmotoryzowane U Nieznane zagrożenie lub nacisk	Prace z zakresu gospodarki leśnej, głównie związane ze ścinką drzew i zrywką drewna, a w szczególności ich intensyfikacja związana z zamieraniem świerczyn wpływają na stan zachowania gatunku poprzez pogorszenie warunków siedliskowych, mechaniczne niszczenie płatów siedliska gatunku, możliwość pogorszenia warunków wodnych siedliska. Nielegalny ruch pojazdów zmotoryzowanych powoduje pogorszenie stanu siedlisk gatunku, mechaniczne ich niszczenie. Z uwagi na niewystarczające rozpoznanie gatunku w obszarze konieczne jest przeprowadzenie dalszych badań w celu rozpoznania rozmieszczenia gatunku w obszarze oraz rozpoznania jego stanu ochrony i określenia ewentualnych działań ochronnych; brak aktualnego rozpoznania parametrów populacji gatunku może prowadzić do wskazania nieodpowiednich działań ochronnych, w tym zabiegów ochrony czynnej; ewentualne inne zagrożenia zostaną zidentyfikowane po otrzymaniu wyników ekspertyzy dotyczącej rozpoznania obszarów występowania, identyfikacji zagrożeń oraz określenia warunków ochrony i zakresu monitoringu gatunku, której realizacja przypada na lata 2012-2014
			Potencjalne
		U Nieznane zagrożenie lub nacisk	Z uwagi na niewystarczające rozpoznanie gatunku w obszarze konieczne jest przeprowadzenie dalszych badań w celu rozpoznania rozmieszczenia gatunku w obszarze oraz rozpoznania jego stanu ochrony i określenia ewentualnych działań ochronnych; brak aktualnego rozpoznania parametrów populacji gatunku może prowadzić do wskazania nieodpowiednich działań ochronnych, w tym zabiegów ochrony czynnej; ewentualne inne zagrożenia zostaną zidentyfikowane po otrzymaniu wyników ekspertyzy dotyczącej rozpoznania obszarów występowania, identyfikacji zagrożeń oraz określenia warunków ochrony i zakresu monitoringu gatunku, której realizacja przypada na lata 2012-2014.
19.	1361 – Ryś <i>Lynx lynx</i>		Istniejące
		B02.01 Odnowianie lasu po wycince (nasadzenia) B02.02 Wycinka lasu B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe D01.02 Drogi, autostrady	Wzrost intensywności prac z zakresu gospodarki leśnej, lokalnie wzmożona aktywność ludzi może powodować płoszenie rysi; obecnie nasilenie tego negatywnego oddziaływania związane jest obecnością rozległych powierzchni powstałych po zamieraniu świerczyn.

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenie	Opis zagrożenia
1	2	3	4
		E01.03 Zabudowa rozproszona F03.01 Polowanie G02.02 Kompleksy narciarskie G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych G01.03 Pojazdy zmotoryzowane G01.06 Narciarstwo, w tym poza trasami G02.10 Inne kompleksy sportowe i rekreacyjne	Wzrost intensywności prac z zakresu gospodarki leśnej spowodowany zamieraniem świerczyn, wzmożona aktywność ludzi przyczynia się do płoszenia rysy, co jest szczególnie niekorzystne w okresie wychowu kociąt; wzrost zaśmiecania obszaru; ścinka drzew i usuwanie wszystkich jeszcze stojących oraz powalonych drzew prowadzi do powstania rozległych otwartych powierzchni o bardzo ograniczonej przydatności dla rozrodu rysy oraz polowania na zwierzęta kopytne; dodatkowo towarzysząca pozyskaniu drewna budowa nowych i modernizacja istniejących dróg leśnych powoduje zwiększenie fragmentacji środowiska i przyczynia się do ułatwienia dostępu do ostoi. Usuwanie martwych i umierających drzew z dużymi wypróchnieniami może obniżać liczbę dostępnych schronień (w tym dla kociąt) oraz ukryć niezbędnych podczas zdobywania pokarmu. Gęsta sieć szlaków turystycznych w obszarze, zwiększająca się liczba i jakość dróg leśnych sprzyjają zwiększonej penetracji ostoi przez ludzi; zagrożenie to jest szczególnie istotne w przypadku niektórych szlaków turystycznych i dróg leśnych, gdyż przebiegają w bezpośrednim sąsiedztwie miejsc wychowu młodych. Wzrasta izolacja obszaru od innych karpacczych kompleksów leśnych; wzrost ruchu kołowego na drogach lokalnych powoduje wzrost efektu bariery i zagrożenie kolizjami z pojazdami. Postępująca zabudowa enklaw śródleśnych, ciągła zabudowa wzdłuż dróg oraz grodzenie działek, prowadzi do ograniczania możliwości przemieszczania się zwierząt, wzrostu aktywności ludzi wewnątrz obszaru oraz intensyfikacji penetracji ostoi przez zwierzęta domowe. Polowanie, w tym polowania zbiorowe, mogą prowadzić do płoszenia rysy, a nawet pomyłkowych nielegalnych odstrzałów; z kolei nadmierny odstrzał dzikich kopytnych, a zwłaszcza samy, może zmniejszać bazę pokarmową rysy. Pogorszenie warunków siedliskowych, niepokojenie w sezonie zimowym, szczególnie istotne w sąsiedztwie miejsc stałej obecności rysy, np. ośrodek narciarski w masywie Piłska oraz wyciąg i trasa zjazdowa na Hali Rysiance i Hali Lipowskiej. Gęsta sieć szlaków turystycznych, zwiększająca się liczba i jakość dróg leśnych umożliwiają zwiększoną penetrację ostoi przez ludzi; niepokojenie zwierząt jest szczególnie istotne, gdyż szlaki turystyczne i drogi leśne niejednokrotnie przebiegają w bezpośrednim sąsiedztwie miejsc wychowu młodych. W całej ostoi, w tym w miejscach wychowu młodych oraz w rezerwach przyrody obserwowana jest silna presja związana z nielegalnym ruchem samochodów terenowych, quadów, motocykli crossowych oraz skuterów śnieżnych; niepokojenie stanowi szczególnie intensywne zagrożenie w miejscach ważnych dla rozrodu rysy, w rejonie Hali Boraczej, Hali Lipowskiej, Hali Rysianki i w rezerwacie „Romanka”. Niepokojenie w sezonie zimowym, szczególnie istotne najbliższych miejsc bytowania rysy, np. trasy narciarskie w masywie Piłska oraz wyciąg i trasa zjazdowa na Hali Rysiance i Hali Lipowskiej. W obszarze znajduje się kilkanaście schronisk turystycznych oraz baz namiotowych, wśród nich część jest masowo odwiedzana przez turystów (głównie schroniska: na Hali Rysiance,

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenie	Opis zagrożenia
1	2	3	4
			Hali Lipowskiej, Hali Boraczej, Wielkiej Raczy i Hali Miziowej), w tym przez osoby w samochodach terenowych, na motocyklach crossowych i skuterach śnieżnych, co powoduje pogorszenie stanu zachowania populacji, ciągłe niepokojenie zwierząt i zaśmiecanie obszaru.
		Potencjalne	
		A04 Wypas A05 Hodowla zwierząt (bez wypasu) D01.04 Drogi kolejowe, w tym TGV F03.02.03 Chwytnie, trucie, kłusownictwo G01.06 Narciarstwo, w tym poza trasami G02.02 Kompleksy narciarskie G02.10 Inne kompleksy sportowe i rekreacyjne K03.03 Zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe)	Brak lub słaba ochrona zwierząt podczas wypasu może spowodować powstawanie szkód w inwentarzu i przyczynić się do negatywnego nastawienia społeczności lokalnej do potrzeby ochrony gatunku. Brak lub słaba ochrona zwierząt hodowlanych może spowodować powstawanie szkód w inwentarzu i przyczynić się do negatywnego nastawienia społeczności lokalnej do potrzeby ochrony gatunku. Potencjalnie sieć linii kolejowych może mieć wpływ na przemieszczanie się rysa do sąsiednich ostoi. Rysie mogą być ofiarami kłusowników. Potencjalnym zagrożeniem dla populacji rysia w obszarze jest możliwość rozbudowy lub powstawania obiektów infrastruktury turystyczno-rekreacyjno-sportowej, tworzenie się lub rozbudowa kompleksów narciarskich pociągająca za sobą wzrost antropopresji, a w tym generując wzmożony ruch narciarski poza trasami. Penetracja kompleksów leśnych przez zwierzęta domowe, a zwłaszcza koty, prowadzić może do rozprzestrzeniania się chorób i pasożytów; zagrożenie FIV jest bardzo duże i może mieć bardzo negatywny wpływ na populację rysia.

Tabela 28 Cele działań ochronnych w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006

Lp.	Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych
1	2	3
1.	6230 - Murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> - płaty bogate florystycznie)	- utrzymanie siedliska w obszarze; - uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie rozmieszczenia, zajmowanej powierzchni, stanu ochrony, zagrożeń i potrzeb działań ochronnych; - poprawa stanu ochrony siedliska na potwierdzonych stanowiskach, w szczególności poprzez poprawę specyficznego struktury i funkcji w zakresie wskaźników: gatunki dominujące, ekspansywne gatunki roślin zielnych, ekspansja krzewów i podrostu drzew
2.	6430 - Ziołorośla górskie (<i>Adenostylin alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	- utrzymanie siedliska w obszarze; - uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie rozmieszczenia siedliska w obszarze, zajmowanej powierzchni, stanu ochrony, zagrożeń i potrzeb działań ochronnych; - rozpoznanie faktycznego stanu ochrony siedliska (tj. ocena parametrów i wskaźników ochrony) reprezentowanego przez płaty zlokalizowane w miejscach niżej położonych, nad potokami i rzekami; - rozpoznanie występowania i możliwości rozprzestrzeniania się gatunków inwazyjnych wzdłuż rzek i potoków
3.	6510 - Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	- utrzymanie siedliska w obszarze; - rozpoznanie faktycznego stanu ochrony siedliska (tj. ocena parametrów i wskaźników ochrony) w obszarze oraz zidentyfikowanie zagrożeń i działań ochronnych.
4.	6520 - Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	- utrzymanie siedliska w obszarze; - uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie rozmieszczenia, zajmowanej powierzchni, stanu ochrony, zagrożeń i potrzeb działań ochronnych; - poprawa stanu ochrony siedliska na potwierdzonych stanowiskach, w szczególności poprzez poprawę specyficznego struktury i funkcji w zakresie wskaźników: gatunki dominujące, ekspansywne gatunki roślin zielnych, ekspansja krzewów i podrostu drzew oraz wołok (martwa materia organiczna)
5.	7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria</i> – <i>Caricetea nigrae</i>)	- utrzymanie siedliska w obszarze; - uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie rozmieszczenia siedliska w obszarze, zajmowanej powierzchni, stanu ochrony, zagrożeń i potrzeb działań ochronnych; - uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie warunków wodnych siedliska; - poprawa warunków stanu ochrony siedliska w obszarze poprzez poprawę specyficznego struktury i funkcji (w szczególności następujących wskaźników - gatunki ekspansywne roślin zielnych, obecność krzewów i drzew) oraz perspektyw ochrony
6.	8310 - Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania	- utrzymanie siedliska w obszarze, łącznie w liczbie obiektów nie mniejszej niż 5 jaskiń; - rozpoznanie faktycznego stanu ochrony siedliska w obszarze oraz zidentyfikowanie zagrożeń i działań ochronnych
7.	9110 - Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	- utrzymanie siedliska w obszarze; - zachowanie niezmnieszonego udziału drzewostanów ponad 100-letnich w skali całego nadleśnictwa; - rozpoznanie faktycznego stanu ochrony siedliska w obszarze (tj. ocena parametrów i wskaźników stanu ochrony) oraz zidentyfikowanie zagrożeń i określenie działań ochronnych
8.	9130 - Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	- utrzymanie siedliska w obszarze; - zachowanie niezmnieszonego udziału drzewostanów ponad 100-letnich w skali całego nadleśnictwa; - rozpoznanie faktycznego stanu ochrony siedliska w obszarze (tj. ocena parametrów i wskaźników stanu ochrony); - zidentyfikowanie zagrożeń i określenie działań ochronnych
9.	9180 - Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (<i>Tilio platyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>) - (priorytetowe)	- utrzymanie właściwego stanu ochrony siedliska na stanowiskach i w obszarze; - uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie zajmowanej powierzchni, stanu ochrony, zagrożeń i potrzeb działań ochronnych
10.	91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Po-puletum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe) - (priorytetowe)	- utrzymanie siedliska w obszarze; - poprawa stanu ochrony na potwierdzonych stanowiskach łęgów; - uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie zajmowanej powierzchni, stanu ochrony, zagrożeń i potrzeb działań ochronnych; - rozpoznanie występowania i możliwości rozprzestrzeniania się gatunków inwazyjnych wzdłuż rzek i potoków

Lp.	Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych
1	2	3
11.	9410 - Górnoreglowa acydofilna świerczyna karpacka (<i>Plagiothecio-Piceetum</i>)	- utrzymanie siedliska w obszarze; - zachowanie niezmnieszonego udziału drzewostanów ponad 100-letnich w skali całego nadleśnictwa; - poprawa stanu ochrony na potwierdzonych stanowiskach; - uzupełnienie stanu wiedzy na temat zajmowanej powierzchni, stanu ochrony, zagrożeń i potrzeb działań ochronnych
12.	1381 - Widłoząb zielony (<i>Dicranum viride</i>)	- utrzymanie właściwego stanu zachowania gatunku w obszarze; - rozpoznanie rozmieszczenia gatunku w obszarze, jego stanu zachowania, zagrożeń i potrzeb ochronnych
13.	4109 - Tojad morawski (<i>Aconitum firmum moravicum</i>)	- utrzymanie gatunku w obszarze; - poprawa stanu ochrony poprzez zapewnienie właściwych perspektywy ochrony; - uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie rozmieszczenia, stanu zachowania gatunku w obszarze, zagrożeń i potrzeb ochronnych
14.	4116 - Toczka karpacka (<i>Tozzia carpatica</i>)	- utrzymanie gatunku w obszarze; - uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie rozmieszczenia i stanu ochrony gatunku w obszarze oraz rozpoznanie potencjalnych miejsc występowania gatunku w obszarze i wskazanie ich do ochrony - poprawa stanu ochrony gatunku w szczególności poprzez poprawę parametru perspektywy ochrony
15.	1324 - Nocek duży (<i>Myotis myotis</i>)	- utrzymanie gatunku w obszarze; - rozpoznanie faktycznego stanu ochrony gatunku i jego siedliska w obszarze (tj. ocena parametrów i wskaźników ochrony) oraz zidentyfikowanie zagrożeń i działań ochronnych; - budowa świadomości społecznej i wzrost społecznej akceptacji dla potrzeby ochrony gatunku
16.	1352 - Wilk (<i>Canis lupus</i>)	- utrzymanie gatunku w obszarze; - poprawa stanu ochrony gatunku w obszarze; - budowa świadomości społecznej i wzrost społecznej akceptacji dla potrzeby ochrony gatunku
17.	1354 - Niedźwiedź brunatny (<i>Ursus arctos</i>)	- utrzymanie gatunku w obszarze; - poprawa stanu ochrony gatunku w obszarze; - budowa świadomości społecznej i wzrost społecznej akceptacji dla potrzeby ochrony gatunku
18.	1361 – Ryś (<i>Lynx lynx</i>)	- utrzymanie gatunku w obszarze; - poprawa stanu ochrony gatunku w obszarze
19.	2612 - Darniówka tatrzańska (<i>Microtus tatricus</i>)	- utrzymanie gatunku w obszarze; - uzupełnienie wiedzy w zakresie stanu ochrony gatunku w obszarze, w szczególności w zakresie parametrów populacji: liczebność, rozmieszczenie, zagęszczenie, udział w zespole drobnych ssaków
20.	1193 - Kumak górski (<i>Bombina variegata</i>)	- utrzymanie gatunku w obszarze; - rozpoznanie faktycznego stanu ochrony gatunku i jego siedliska w obszarze (tj. ocena parametrów i wskaźników stanu ochrony) oraz zidentyfikowanie zagrożeń i działań ochronnych
21.	2001 - Traszka karpacka (<i>Triturus montandoni</i>)	- utrzymanie gatunku w obszarze; - rozpoznanie faktycznego stanu ochrony gatunku i jego siedliska w obszarze (tj. ocena parametrów i wskaźników stanu ochrony) oraz zidentyfikowanie zagrożeń i działań ochronnych.
22.	4014 - Biegacz urozmaicony (<i>Carabus variolosus</i>)	- utrzymanie gatunku w obszarze; - rozpoznanie faktycznego stanu ochrony gatunku i jego siedliska w obszarze (tj. ocena parametrów i wskaźników stanu ochrony) oraz zidentyfikowanie zagrożeń i działań ochronnych

Tabela 29 Działania ochronne i działania monitoringowe ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
6230 - Murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> - płaty bogate florystycznie)	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk		
	Działania obligatoryjne: 1. Zachowanie siedliska przyrodniczego stanowiącego przedmiot ochrony położonego na trwałych użytkach zielonych. 2. Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe, pastwiskowe.	Leśnictwo Sopotnia Górna: Płaty siedliska w obrębie wydziałów leśnych: 174i; 177b; Leśnictwo Sopotnia Potok: Płaty siedliska w obrębie wydziału leśnego: 192d, Leśnictwo Romanka Dolna: Płaty siedliska w obrębie wydziału leśnego: 223c, (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).	RDOŚ w Katowicach lub w przypadku własności prywatnej, właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości lub porozumienia zawartego z RDOŚ w Katowicach.
	Działanie fakultatywne: 1. Usunięcie młodych drzew i krzewów. Na dużych powierzchniach pozostawienie 5-10% drzew lub biogrup drzew i krzewów. Początkowo przez pierwsze 1-2 lata, a następnie w zależności od potrzeb.	Płaty siedliska w obrębie działek: Gmina Jeleśnia, Obręb Sopotnia Wielka: 5325	
	Działanie fakultatywne: 1. Wypas prowadzony rotacyjnie, ekstensywnie (3-5 owiec/ha), bez koszarzenia zwierząt w płatach siedliska. Optymalnie wypas należy prowadzić w połączeniu z okresowym wykaszaniem, nie spasionych kęp roślinności, wskazane jest przemienne stosowanie co kilka lat, np. 2-3 użytkowania kośnego. W przypadku braku możliwości wprowadzenia wypasu zabiegiem ograniczającym sukcesję może być samo koszenie. 2. Koszenie z dopuszczeniem mechanicznego z usunięciem biomasy w terminie do 2 tygodni. Pozostawianie nieskoszonych fragmentów polany jako tzw. pasy ekologiczne. W przypadku koszenia okrężnego zastosować technikę koszenia od środka koszonej powierzchni do zewnątrz. 3. Koszenie rozległych pól borówczysk należy prowadzić co kilka lat, z usunięciem uzyskanej biomasy i pozostawieniem około 20% nieskoszonej powierzchni zbiorowiska.	Płaty siedliska w obrębie działek: Gmina Jeleśnia, Obręb Sopotnia Wielka: 5325	
	Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochronnych oraz monitoringu realizacji działań ochronnych		
	Ocena wskaźników i parametrów zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ. Dwa razy w okresie obowiązywania planu. Ocena stanu na stanowiskach Państwowego Monitoringu Środowiska zgodnie z harmonogramem Programu PMŚ GIOŚ.	Stanowiska z PMŚ: Hala Jodłowcowa, Hala Lipowska, Hala Mała Racza, Hala Rycerzowa, Hala Śrubita, Polana na Rachowcu oraz stanowiska zaproponowane po uzupełnieniu stanu wiedzy o siedlisku	RDOŚ Katowice
	Określenie procentu powierzchni siedliska objętego działaniami obligatoryjnymi i fakultatywnymi. Wykonanie analizy w 5 i 10 roku obowiązywania planu.	Powierzchnie objęte ochroną czynną	

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
	Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		
	Kontynuacja prac związanych z dalszym rozpoznaniem rozmieszczenia siedliska w obszarze, zajmowanej powierzchni, stanu ochrony, zagrożeń i potrzeb przeprowadzenia działań ochronnych. Zlecenie badań zaplanowano w pierwszym pięcioleciu obowiązywania planu.	Cały obszar Natura 2000 (z wyłączeniem rozpoznanych stanowisk)	RDOŚ Katowice
	Rozpoznanie występowania, poszukiwanie metod ochronnych oraz monitorowanie rozprzestrzeniania się gatunków inwazyjnych wzdłuż rzek i potoków. Zlecenie badań zaplanowano w pierwszym pięcioleciu obowiązywania planu.		
6430 - Ziołorośla górskie (Adenostylion alliariae) i ziołorośla nadrzeczne (Convolvuletalia sepium)	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk		
	Zapobiegnięcie zniszczeniu płatów siedliska poprzez odstąpienie od składowania ściętych gałęzi, prowadzenia prac związanych z pozyskaniem drewna oraz wyznaczania szlaków zrywkowych.	Leśnictwo Korbielów: Płaty siedliska w obrębie wydzieleń leśnych: 105b, 105d; 106a; 114a; 115a, 115c; 116a; 118b, 118c, Leśnictwo Sopotnia Dolna: Płaty siedliska w obrębie wydzieleń leśnych: 152b, 154g; 158d; 161a, 161b; 162b, Leśnictwo Sopotnia Górna: Płaty siedliska w obrębie wydzieleń leśnych: 177a; 179c; 180a, 180b; 211a; 213a, Leśnictwo Sopotnia Potok: Płaty siedliska w obrębie wydzielenia leśnego: 194i, (źródło danych: Plan zadań ochronnych (warstwy.shp) dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.). Ponadto w dokumentacji (POS i POP) uwzględniono również płaty siedliska przyrodniczego (bez potwierdzonej lokalizacji – brak warstwy.shp), wymienione w PZO dla ww. Obszaru Natura 2000, zlokalizowane w obrębie następujących wydzieleń leśnych: Leśnictwo Korbielów: 118d; 119b, 119c, Leśnictwo Sopotnia Dolna: 154b; 155b; 156a; 157a; 159a, Leśnictwo Sopotnia Górna: 165a, 165b, 165c, 165d; 166a, 166b, 166c, 166d; 166f; 167a, 167d, 167m; 168a, 168b, 168c; 169a, 169b; 170a, 170b, 170c, 170d, 170f; 171a, 171b, 171c, 171f, 171g; 172a, 172b, 172c, 172d, 172f, 172g; 173a, 173b, 173c, 173d, 173f, 173g, 173h; 174a, 174b, 174c, 174d, 174f, 174g, 174h, 174i, 174j; 175a, 175b, 175c, 175d, 175f; 176a, 176c; 177b; 178a, 178b, 178c; 179a, 179b, 179d, 179g;	W przypadku własności prywatnej, właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości lub porozumienia zawartego z RDOŚ w Katowicach

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
		205a, 205b, 205c; 206a, 206b, 206c, 206d, 206f, 206g; 207f, 207g, 207h; 208a, 208b, 208c, 208d, 208f, 208g; 209a, 209b, 209c, 209d, 209f, 210a, 210b, 210c, 210d, 210f; 211b, 211d, 211f; 212a, 212b, 212c, 213d; 214a, 214b, 214c, (źródło danych: PZO (dokumentacja) dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).	
	Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochronnych oraz monitoringu realizacji działań ochronnych		
	Ocena wskaźników i parametrów zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ. Dwa razy w okresie obowiązywania planu. Ocena stanu na stanowiskach Państwowego Monitoringu Środowiska zgodnie z harmonogramem Programu PMŚ GIOŚ.	Stanowiska z PMŚ: Bystra 1-2, Hala Miziowa, Pilsko 1-2, Przegibek, Pod Rysianką 1-2 oraz stanowiska zaproponowane po uzupełnieniu stanu wiedzy o siedlisku, w tym potok Szczymbok, potok Cebulowy	RDOŚ Katowice
	Określenie procentu powierzchni siedliska objętego działaniami obligatoryjnymi i fakultatywnymi. Wykonanie analizy w 5 i 10 roku obowiązywania planu.	Powierzchnie objęte ochroną czynną	
	Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		
	Kontynuacja prac związanych z dalszym rozpoznaniem rozmieszczenia siedliska w obszarze, zajmowanej powierzchni, stanu ochrony, zagrożeń i potrzeb przeprowadzenia działań ochronnych. Zlecenie badań zaplanowano w pierwszym pięcioleciu obowiązywania planu.	Cały obszar Natura 2000 (z wyłączeniem rozpoznanych stanowisk)	RDOŚ Katowice
	Rozpoznanie występowania, poszukiwanie metod ochronnych oraz monitorowanie rozprzestrzeniania się gatunków inwazyjnych wzdłuż rzek i potoków. Zlecenie badań zaplanowano w pierwszym pięcioleciu obowiązywania planu.	Cały obszar Natura 2000	
6510 - Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris)	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk		
	Działania obligatoryjne: 1. Zachowanie siedliska przyrodniczego stanowiącego przedmiot ochrony położonego na trwałych użytkach zielonych. 2. Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe, pastwiskowe.	Leśnictwo Romanka Dolna: Płaty siedliska w obrębie wydzieleń leśnych: 81b, 81c, 81d, 81f, 81j, 81p; 83g; 215k, 215m; 251g, 251i, Leśnictwo Kiełbasów: Płaty siedliska w obrębie wydzieleń leśnych: 486a, 486b, 486c, 486d, 486f, 486g, 486h; 494p, 494r; 496p, (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).	RDOŚ w Katowicach lub w przypadku własności prywatnej, właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości lub porozumienia zawartego z RDOŚ w Katowicach.
	Działania fakultatywne – do określenia po otrzymaniu wyników badań.	Nie dotyczy	RDOŚ Katowice

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
	Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochronnych oraz monitoringu realizacji działań ochronnych		
	Do określenia po otrzymaniu wyników badań.	Do określenia po uzupełnieniu stanu wiedzy na temat siedliska.	RDOŚ Katowice
	Określenie procentu powierzchni siedliska objętego działaniami obligatoryjnymi. Wykonanie analizy w 5 i 10 roku obowiązywania planu.	Powierzchnie objęte ochroną czynną	
	Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		
	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie rozmieszczenia siedliska w obszarze, zajmowanej powierzchni, stanu ochrony, zagrożeń i potrzeb przeprowadzenia działań ochronnych. Zlecenie badań zaplanowano w pierwszym pięcioleciu obowiązywania planu.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Katowice
6520 - Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (Polygono-Trisetion)	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk		
	Działania obligatoryjne: 1. Zachowanie siedliska przyrodniczego stanowiącego przedmiot ochrony położonego na trwałych użytkach zielonych. 2. Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe, pastwiskowe.	Leśnictwo Korbielów: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 95b; 99a, 99b, 99c, 99d, 99f, 99h, 99i; 100c; 101b; 102k, 102l; 113d, 113f, 113j; 121d; 132a; 134a, 134c, 135d, 135f, 135g; Leśnictwo Sopotnia Dolna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 143d, 143f, 143h, 143i, 143k, 143l, 143t; 147bx, 147cx, 147dx, 147fx, 147gx, 147g, 147h, 147i, 147m, 147n, 147o, 147p, 147t, 147w, 147x, 147y, Leśnictwo Sopotnia Górna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 167c, 167d, 167h, 167i, 167j, Leśnictwo Sopotnia Potok: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 184c, 184d; 192a, 192g, 192h, 192j; 194b, Leśnictwo Romanka Dolna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 215m, 215p; 250a; 251f; 254a, 254c, 254d, 254g, 254h, Leśnictwo Romanka Górna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 238c; 256g; 258c, 258d; 258h; 261c; 263b, 263c, 263d, Leśnictwo Kiełbasów: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych:	W przypadku własności prywatnej, właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości lub porozumienia zawartego z RDOŚ w Katowicach

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
		494i, 494l, 494m, 494w, (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).	
	Działanie fakultatywne: 1. Usunięcie młodych drzew i krzewów. Na dużych powierzchniach pozostawienie 5-10% drzew lub biogrup drzew i krzewów. Początkowo przez pierwsze 1-2 lata, a następnie w zależności od potrzeb.	Płaty siedliska w obrębie działek: Gmina Jeleśnia, Obręb Korbielów: 5699/2, 5699/3, Obręb Sopotnia Mała: 6716, 6914/2, 6915, 6916, Gmina Radziechowy-Wieprz, Obręb Bystra: 793, 794, 797, 798, 799, 816, 828, 829, 942, 944, 946, 947, 948, 949, 952, 953/1, 954, 955, 956	
	Działanie fakultatywne: 2. Zgodnie z wymogami programów rolnośrodowiskowych. Koszenie z usuwaniem biomasy w terminie od 15 czerwca do 30 września, z dopuszczeniem po 20 lipca drugiego pokosu lub umiarkowanego, kontrolowanego wypasu najlepiej prowadzonego późnym latem i jesienią. Jednak optymalny termin koszenia przypada na przełom lipca i sierpnia, a w miejscach niżej położonych wskazane jest koszenie na przełomie czerwca/lipca. Ściętą biomasę należy usunąć lub złożyć w stogi w terminie nie dłuższym niż 2 tygodnie po pokosie. Pozostawianie około 5-20% nieskoszonych fragmentów łąki, jako tzw. pasy ekologiczne, przy czym powinien to być inny fragment co roku. Wysokość koszenia 5-15 cm. Technika koszenia: w sposób nieniszczący struktury roślinności i gleby. Zabieg koszenia powinien być prowadzony minimum, co 2-3 lata. W przypadku braku wypasu wskazane jest zapewnienie dopływu pierwiastków: fosfor, azot i potas. W przypadku ewentualnego nawożenia nie jest wskazane nawożenie łąk o wysokiej bujnej runi, ponieważ nadmiar substancji pokarmowych (zwłaszcza azotu) powoduje zmniejszanie się różnorodności gatunkowej oraz intensywności kwitnienia roślin. Optymalnym nawożeniem jest stosowanie obornika, co 3-4 lata.	Płaty siedliska w obrębie działek: Gmina Jeleśnia, Obręb Korbielów: 5699/2, 5699/3, Obręb Sopotnia Mała: 6716, 6899/2, 6899/3, 6914/2, 6915, 6916, Gmina Radziechowy-Wieprz, Obręb Bystra: 793, 794, 797, 798, 799, 804, 816, 820/1, 828, 829, 942, 943, 944, 946, 947, 948, 948, 949, 952, 953/1, 954, 955, 956,	
	Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochronnych oraz monitoringu realizacji działań ochronnych		
	Ocena wskaźników i parametrów zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ. Dwa razy w okresie obowiązywania planu. Ocena stanu na stanowiskach Państwowego Monitoringu Środowiska zgodnie z harmonogramem Programu PMŚ GIOŚ.	Stanowiska z PMŚ: Hala Miziowa, Pokrzywniczka, Rachowiec, Słowianka oraz stanowiska zaproponowane po uzupełnieniu stanu wiedzy o siedlisku	RDOŚ Katowice
	Określenie procentu powierzchni siedliska objętego działaniami obligatoryjnymi i fakultatywnymi. Wykonanie analizy w 5 i 10 roku obowiązywania planu.	Powierzchnie objęte ochroną czynną	

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
	Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		
	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie rozmieszczenia siedliska w obszarze, zajmowanej powierzchni, stanu ochrony, zagrożeń i potrzeb przeprowadzenia działań ochronnych poprzez kontynuację prac inwentaryzacyjnych. Zlecenie badań zaplanowano w pierwszym pięcioleciu obowiązywania planu.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Katowice
	Wytypowanie reprezentatywnej puli płatów, których ochrona zapewni utrzymanie lub doprowadzenie do właściwego stanu ochrony siedliska i zapewni jego trwanie w obszarze. Zlecenie badań zaplanowano w pierwszym pięcioleciu obowiązywania planu.	Cały obszar Natura 2000	
7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria</i> – <i>Caricetea nigrae</i>)	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk		
	Działania obligatoryjne: 1.Zachowanie siedliska stanowiącego przedmiot ochrony położonego na trwałych użytkach zielonych.	Leśnictwo Sopotnia Górna: Płaty siedliska w obrębie wydzielenia leśnego: 179g, (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).	Właściciele gruntów, RDOŚ Katowice
	Działanie fakultatywne: 1. Koszenie ręczne wraz z usunięciem skoszonej biomasy w przeciągu dwóch tygodni. Termin realizacji: nie rzadziej niż co 5 lat i nie częściej niż co 3 lata, na przełomie późne lato i jesień (najlepiej na początku września).	Poza gruntami zarządzanymi przez Nadleśnictwo Jeleśnia.	W przypadku własności prywatnej, właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości lub porozumienia zawartego z RDOŚ w Katowicach
	Uporządkowanie ruchu turystycznego poprzez wyłączenie z ruchu (w tym ruchu turystycznego oraz pojazdów mechanicznych) w sezonie letnim trasy narciarskiej prowadzącej przez Hałę Cebulową i skierowanie ruchu na przylegający szlak turystyczny.	Gmina Jeleśnia, Obręb: Korbielów: 6807/4, Obręb Sopotnia Wielka: 5337	RDOŚ Katowice
	Uporządkowanie ruchu turystycznego wraz z zabezpieczeniem płatów siedliska przyrodniczego przed mechanicznym uszkodzaniem ich powierzchni poprzez opracowanie i realizację koncepcji udostępnienia tego terenu dla potrzeb zrównoważonej turystyki.	Załącznik graficzny nr 5 Gmina Jeleśnia, Obręb: Korbielów: 6807/4, 6807/7	RDOŚ Katowice
	Zapobiegnięcie zniszczeniu płatów siedliska poprzez odstąpienie od składowania ściętych gałęzi, prowadzenia prac związanych z pozyskaniem drewna oraz wyznaczania szlaków zrywkowych.	Cały obszar Natura 2000, w tym: Nadleśnictwo Jeleśnia, Leśnictwo Sopotnia Górna: Płaty siedliska w obrębie wydzielenia leśnego 179g.	Nadleśnictwo Jeleśnia, lub właściciele prywatni na podstawie porozumienia zawartego z RDOŚ Katowice

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
	Nietrwałe oznakowanie siedliska przyrodniczego wraz z pasem drzew rosnących w jego bezpośrednim sąsiedztwie, na czas prowadzenia prac leśnych w jego otoczeniu.	Leśnictwo Korbielów: Płaty siedliska w obrębie wydzieleń leśnych: 121c, Leśnictwo Sopotnia Górna: Płaty siedliska w obrębie wydzieleń leśnych: 179g, (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).	Nadleśnictwo Jeleśnia
	Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochronnych oraz monitoringu realizacji działań ochronnych		
	Ocena wskaźników i parametrów zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ. Dwa razy w okresie obowiązywania planu. Ocena stanu na stanowiskach Państwowego Monitoringu Środowiska zgodnie z harmonogramem Programu PMŚ GIOŚ.	Stanowiska z PMŚ: Hala Cebulowa, Hala Krawcula, Lipowska, Rysianka oraz stanowiska zaproponowane po uzupełnieniu stanu wiedzy o siedlisku, w tym Hala Kamieniańska	RDOŚ Katowice
	Określenie procentu powierzchni siedliska objętego działaniami obligatoryjnymi i fakultatywnymi. Wykonanie analizy w 5 i 10 roku obowiązywania planu.	Powierzchnie objęte ochroną czynną	
	Monitoring stanu technicznego i skuteczności zastosowanych zabezpieczeń na Hali Cebulowej i Hali Miziowej. Termin realizacji: kontrola 3 razy w roku.	Załącznik graficzny nr 5 działki: Gmina Jeleśnia, Obręb Korbielów: 6807/4, Obręb Sopotnia Wielka: 5337	
	Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		
	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie rozmieszczenia siedliska w obszarze, zajmowanej powierzchni, stanu ochrony, zagrożeń i potrzeb przeprowadzenia działań ochronnych poprzez kontynuację prac inwentaryzacyjnych. Zlecenie badań zaplanowano w pierwszym pięcioleciu obowiązywania planu.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Katowice
8310 - Jaskinie nieudostępniłone do zwiedzania	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk		
	Odstąpienie od wytyczania nowych dróg leśnych i szlaków zrywkowych oraz prowadzenia prac leśnych z użyciem wielofunkcyjnych maszyn leśnych, specjalistycznych ciągników do zrywki drewna i ciągników rolniczych w promieniu 100m od obiektu.	Leśnictwo Korbielów: Płaty siedliska w obrębie wydzieleń leśnych: 120b, 120d; 122d; 128b, 128d, 128f, Leśnictwo Sopotnia Dolna: Płaty siedliska w obrębie wydzieleń leśnych: 154a, 154b, Leśnictwo Sopotnia Potok: Płaty siedliska w obrębie wydzieleń leśnych: 183a, 183b; 184a; 204c, 204h, 204i, (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).	Nadleśnictwo Jeleśnia, lub właściciele prywatni na podstawie porozumienia zawartego z RDOŚ Katowice
	Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochronnych oraz monitoringu realizacji działań ochronnych		
	Ocena wskaźników i parametrów zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ. Dwa razy w okresie obowiązywania planu.	Jaskinia w Boraczej, Jaskinia pod Halą Miziową, Jaskinia przed Rozdrożem, Jaskinia w Rycerzowej, Jaskinia w Sopotni (= Wickowa)	RDOŚ Katowice

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
	Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		
	Nie stwierdzono potrzeby prowadzenia działań dotyczących uzupełnienia stanu wiedzy.	Nie dotyczy	Nie dotyczy
9110 - Kwaśne buczyny (Luzulo-Fagenion)	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk		
	Dążenie do przywrócenia właściwego składu gatunkowego drzewostanu odpowiadającego warunkom siedliskowym z uwzględnieniem udziału gatunków domieszkowych, takich jak jodła, jawor i świerk dla drzewostanów zaplanowanych w PUL do przebudowy. Dla składów gatunkowych zgodnych z uwarunkowaniami siedliskowymi – utrzymanie takiego stanu. W miarę możliwości bazować na naturalnym odnowieniu lasu.	Leśnictwo Korbiewów: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 105a, 105b, 105d; 109b; 114a, 114c, 114d; 115a, 115c, 115d; 118a; 115d; 119c, 119f; 120a; 122d; 123a, 123b, 123c; 126a, 126b, 126c; 127a, 127b, 127c, 127d; 131a, 131f; 132a; 133c, 133d; 135a, 135d; 136a, 136b; 137a, 137b, Leśnictwo Sopotnia Dolna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 141c; 142a; 143t, 143z; 145a, 145b; 148d; 149f; 150f, 150g, 150k, 150m; 152a, 152b, 152c; 153a, 153b; 159a, 159b; 162i, 162j, 162k, 162l, 162m, 162n, 162o, Leśnictwo Sopotnia Górna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 167c, 167d, 167l, 167m; 174a; 175a, 175b, 175c, 175d; 176a,176c, 176d; 177b; 206f, 206g; 207f, 207g; 213a, 213b, 213c, Leśnictwo Sopotnia Potok: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 184a, 184b; 185a, 185b, 185c, 185d; 186a, 186b; 187a; 191c; 193g, 193h; 194c, 194g; 195a, 195b; 197a, 197b, 197c, 197d; 199a; 200a, Leśnictwo Romanka Dolna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 215i; 220a, 220b, 220c, 220d; 221a; 223a, 223b, 226a, 226b, 226g, 226h; 228a, 228b; 231a, 231b; 250c, 250k; 251f, 253c; 254a, 254b; 266c; 267b; 81d; 84a; 85b, 85c, Leśnictwo Romanka Górna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 222a, 222c; 240a, 257a, 257b; 258d, 258g; 259a, 259c; 260a; 261b; 262b; 264a, Leśnictwo Kielbasów:	Nadleśnictwo Jeleśnia
	Trwałe i jednoznaczne wyznaczanie w drzewostanach planowanych do użytkowania rębnego, kęp wyłączonych z użytkowania i pozostawionych do naturalnego rozkładu. Sumaryczna powierzchnia kęp nie powinna być mniejsza niż 5% łącznej powierzchni manipulacyjnej*(bez cięć uprzętających) drzewostanów zaplanowanych w PUL do użytkowania rębnego. Pojedyncza kępa nie powinna być mniejsza niż 6 arów, a rozmieszczenie kęp będzie nieregularne. Kępy takie pozostawiane będą również w przypadku dokonywania wielkopowierzchniowych cięć sanitarnych. W cięciach uprzętających co najmniej 5% masy zostanie pozostawione na gruncie w charakterze przestojów, do naturalnego rozkładu, w formie kęp lub pojedynczych drzew. Preferowanie istniejących przestojów bukowych, jodłowych i jaworowych. * - zgodnie z Instrukcją Urządzania Lasu		
	Pozostawianie na każdej powierzchni w trakcie realizacji cięć rębnych, przedrębnych oraz sanitarnych wszystkich drzew biocenotycznych, a także pozostałości zrębowych i potrzebieżowych do ich naturalnego rozkładu, z wyjątkiem posuszu czynnego oraz drzew stanowiących zagrożenie bezpieczeństwa publicznego oraz odpadów pozrębowych mogących stanowić zagrożenie sanitarne. Należy dążyć, żeby docelowo łączne zasoby martwego drewna były nie mniejsze niż 10% zapasu określonego w planie urządzenia lasu na całej powierzchni obrębu leśnego lub obrębu ewidencyjnego, w długiej perspektywie czasowej.		
	Stosowanie rębni stopniowych z długim okresem odnowienia, w szczególności rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej.		

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
		Platy siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 494d, 496c, 496d, 496g, 496j, 496k, 496n, (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).	
	Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochronnych oraz monitoringu realizacji działań ochronnych		
	Ocena wskaźników i parametrów zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ. Dwa razy w okresie obowiązywania planu. Ocena stanu na stanowiskach Państwowego Monitoringu Środowiska zgodnie z harmonogramem Programu PMŚ GIOŚ.	Gawory I, Gawory II, Malorka, Witasówka oraz proponowane rejony: Boraczy Wierch, Bukowina i Beskid Bednarowy w Soblówce, Janikowa Grapa, Kołyska w Rycerze, Kotarnica, Lipowska, Mała Rycerzowa, Pod Rysianką, Rycerzowa. Wybór dokładnej lokalizacji stanowiska monitoringowego będzie poprzedzony przeglądem terenowym.	RDOŚ Katowice
	Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		
	Identyfikacja najlepiej zachowanych płatów siedliska kwalifikujących się do uznania jako cenne fragmenty rodzimej przyrody możliwe do wyłączenia z użytkowania w ramach gospodarstwa specjalnego. Zlecenie badań zaplanowano w pierwszym sześcioleciu obowiązywania planu.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Katowice
9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i>, <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk		
	Zachowanie lub dążenie do przywrócenia właściwego składu gatunkowego drzewostanu odpowiadającego warunkom siedliskowym z uwzględnieniem udziału gatunków domieszkowych, takich jak jodła, jawor, jesion, wiąz górski i świerk. W miarę możliwości bazować na naturalnym odnowieniu lasu. Trwałe i jednoznaczne wyznaczanie w drzewostanach planowanych do użytkowania rębego, kęp wyłączonych z użytkowania i pozostawionych do naturalnego rozkładu. Sumaryczna powierzchnia kęp nie powinna być mniejsza niż 5% łącznej powierzchni manipulacyjnej*(bez cięć uprzętających) drzewostanów zaplanowanych w PUL do użytkowania rębego. Pojedyncza kępa nie powinna być mniejsza niż 6 arów, a rozmieszczenie kęp będzie nieregularne. Kępy takie pozostawiane będą również w przypadku dokonywania wielkopowierzchniowych cięć sanitarnych. W cięciach uprzętających co najmniej 5% masy zostanie pozostawione na gruncie w charakterze przestojów, do naturalnego rozkładu, w formie kęp lub pojedynczych drzew. Preferowanie istniejących przestojów bukowych, jodłowych i jaworowych. * - zgodnie z Instrukcją Urządzania Lasu	Leśnictwo Korbiewów: Platy siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 100c; 102m, 103a, 103b, 103c; 104a; 108a, 108c, 108f, 108g; 112a, 112b; 113d, 113i, 113j, 113k, 113l; 114a, 114c; 118b, 118c; 123a; 125z; 126a, 126b; 130a, 130b, 130d; 132c, 132d, 132f; 133a, 133b; 133f; 136a, 136c, Leśnictwo Sopotnia Dolna: Platy siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 141a, 141b; 142b; 143b; 144a, 144b, 144c, 144d, 144g, 144h; 147a, 147b, 147c, 147d, 147f; 153b, 153c, 153f, 153j, 153k; 162b, 162d, 162f, 162h, Leśnictwo Sopotnia Górna: Platy siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 167a, 167b; 179d, 180c, Leśnictwo Sopotnia Potok: Platy siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych:	Nadleśnictwo Jeleśnia

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
	Pozostawianie na każdej powierzchni w trakcie realizacji cięć rębnych, przedrębnych oraz sanitarnych wszystkich drzew biocenotycznych, a także pozostałości zrębowych i potrzebieżowych do ich naturalnego rozkładu, z wyjątkiem posuszu czynnego oraz drzew stanowiących zagrożenie bezpieczeństwa publicznego oraz odpadów pozrębowych mogących stanowić zagrożenie sanitarne. Należy dążyć, żeby docelowo łączne zasoby martwego drewna były nie mniejsze niż 10% zapasu określonego w planie urządzenia lasu na całej powierzchni obrębu leśnego lub obrębu ewidencyjnego, w długiej perspektywie czasowej.	182a, 182b, 182c; 183b, 183c; 185a, 185b, 185f; 188a, 188c; 189a; 194a, 194c, 194f, 194g, 194h; 195h, 195i; 199a, Leśnictwo Romanka Dolna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 215i, 215n, 215o; 216c; 217a, 217b; 219a, 219b, 219c, 219d; 220a, 220b, 220c, 220d; 223a, 223b, 223c; 224a, 224d; 225b, 225c; 227a; 228a, 228b; 250b, 250c, 250d, 250h, 250k; 251a, 251b, 251c, 251d, 251g, 251i; 252a, 253a, 253b, 253c; 254a, 254b, 254j, 254k, 254l, 254m; 80b; 82a, 82b; 85a, Leśnictwo Romanka Górna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 222a, 222b, 222c; 229a; 230a, 230c, 230d; 240c, 240f; 241a, 241b, 241c, 241d; 242a, 242b, 242c, 242d, 242f; 243a, 243b, 243d; 244a; 245a; 246a; 247b; 249a, 249b, 249c; 255a; 256b, 256f; 257a, 257b; 258c, 258d, 258f, 258g; 259a, 259b, 259c; 260a, 260b, 260c; 261d, 261f, 261g; 262a, 262b, 262c, 262d; 263b, 263c; 264b, 264d, 264f, Leśnictwo Kielbasów: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 486a, 486p, 486r, 486s, 486w, 486x; 487a, 487b, 487c, 487d, 487f, 487g, 487h; 488a, 488b, 488c, 488d, 488f; 489a; 490a, 490b; 491a; 492a, 492b, 492c; 493a, 493b, 493c; 494a, 494b, 494c; 495a, 495b; 496a, 496b, 497a, 497b, 497c; 497d; 498b, 498d; 498f, 498g, 498h; 499a, 499b, 499c; 499h, 500a, 500b, 500c; (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).	
	Stosowanie rębni stopniowych z długim okresem odnowienia, w szczególności rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej.		
	Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochronnych oraz monitoringu realizacji działań ochronnych		
	Ocena wskaźników i parametrów zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ. Dwa razy w okresie obowiązywania planu. Ocena stanu na stanowiskach Państwowego Monitoringu Środowiska zgodnie z harmonogramem Programu PMŚ GIOŚ.	Gawory I, Gawory II, Malorka, Witasówka oraz proponowane rejon: Boraczy Wierch, Bukowina i Beskid Bednarowy w Soblówce, Janikowa Grapa, Kołyska w Rycerze, Kotarnica, Lipowska, Mała Rycerzowa, Pod Rysianką, Rycerzowa. Wybór dokładnej lokalizacji stanowiska monitoringowego będzie poprzedzony przeglądem terenowym.	RDOŚ Katowice

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
	Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		
	Identyfikacja najlepiej zachowanych płatów siedliska kwalifikujących się do uznania jako cenne fragmenty rodzimej przyrody możliwe do wyłączenia z użytkowania w ramach gospodarstwa specjalnego. Zlecenie badań zaplanowano w pierwszym sześcioleciu obowiązywania planu.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Katowice
9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (<i>Tilio platyphyllis</i> - <i>Acerion pseudoplatani</i>) - (priorytetowe)	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk		
	Wyłączenie z gospodarczego użytkowania wszystkich płatów siedliska. Stosowanie ochrony ścisłej dla płatów występujących w rezerwatach przyrody.	Cały obszar Natura 2000, z uwzględnieniem stanowisk: Leśnictwo Romanka Dolna: 216a	Nadleśnictwo Jeleśnia
	Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochronnych oraz monitoringu realizacji działań ochronnych		
	Ocena wskaźników i parametrów zgodnie z metodyką PMS GIOŚ. Dwa razy w okresie obowiązywania planu. Ocena stanu na stanowiskach.	Stanowiska z PMS: Oszast 1-5 oraz stanowiska zaproponowane po uzupełnieniu stanu wiedzy o siedlisku, w tym nad Bystrą w Złatnej, Wielka Racza, Wielka Rycerzowa.	RDOŚ Katowice
	Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		
	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie rozmieszczenia siedliska w obszarze, w tym określenie dokładnej lokalizacji płatów znanych z orientacyjnych stanowisk oraz ocena stanu ich ochrony, zajmowanej powierzchni, zagrożeń i potrzeb przeprowadzenia działań ochronnych.	Cały obszar Natura 2000, w tym nad Bystrą w Złatnej, Wielka Racza, Wielka Rycerzowa	RDOŚ Katowice
91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe) - priorytetowe	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk		
	Zapobiegnięcie zniszczeniu płatów siedliska poprzez odstąpienie od użytkowania i w ramach gospodarstwa specjalnego zachowanie jako cenne fragmenty rodzimej przyrody płatów siedliska. Stosowanie ochrony ścisłej dla płatów występujących w rezerwatach przyrody.	Leśnictwo Romanka Dolna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 81a, 81b, 81c, 81d, 81h, 81i, 81j, 81k, 81m; 82a; 82b; 83a, 83c, 83d, 83f; 86b, 86c, 86d; 215c; 216b, Leśnictwo Romanka Górna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 243a; 243b, Leśnictwo Kielbasów: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 485j, 485k, 485l; 486a, 486c, 486f, 486i, 486j, 486k, 486p, 486s, (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).	Nadleśnictwo Jeleśnia

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
	Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochronnych oraz monitoringu realizacji działań ochronnych		
	Ocena wskaźników i parametrów zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ. Dwa razy w okresie obowiązywania planu. Ocena stanu na stanowiskach Państwowego Monitoringu Środowiska zgodnie z harmonogramem Programu PMŚ GIOŚ.	Stanowiska z PMŚ: Jeleśnia 1-2, Sobłówka, Złatna oraz stanowiska zaproponowane po uzupełnieniu stanu wiedzy o siedlisku.	RDOŚ Katowice
	Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		
	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie rozmieszczenia siedliska w obszarze, zajmowanej powierzchni, stanu ochrony, zagrożeń i potrzeb przeprowadzenia działań ochronnych. Zlecenie badań zaplanowano w pierwszym sześcioleciu obowiązywania planu.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Katowice, Nadleśnictwo Jeleśnia.
	Rozpoznanie występowania, poszukiwanie metod ochronnych oraz określenie monitoringu rozprzestrzeniania się gatunków inwazyjnych wzdłuż rzek i potoków. Zlecenie badań zaplanowano w pierwszym pięcioleciu obowiązywania planu.		
9410 Górnoreglowa acydofilna świerczyna karpacka (<i>Plagiothecio-Piceetum</i>)	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk		
	Zapobiegnięcie zniszczeniu płatów siedliska poprzez odstąpienie od użytkowania rębego i w ramach gospodarstwa specjalnego zachowanie jako cenne fragmenty rodzimej przyrody górnoreglowych płatów siedliska (z wyłączeniem działań zaplanowanych dla głuszcza). Stosowanie ochrony ścisłej dla płatów występujących w rezerwatach przyrody.	Leśnictwo Korbiewów: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleni leśnych: 105g, 105h, 105i; 106b, 106c; 109a, 109c, 109d, 109f, 109g, 109h; 110b, 110c; 112g; 114d, 114f; 115c, 115d, 115f, 115g, 115h, 115i; 116a, 116b, 116d; 117a, 117b; 119g; 120d; 121a, 121b, 121c, 121d; 122a, 122b, 122c, 122d; 128d, 128f; 129b, 129c, 129d; 131c; 131d; 131f; 137c, Leśnictwo Sopotnia Dolna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleni leśnych: 145h, 145i, 145j; 146a; 148d, 148g, 148h, 148i; 150a, 150b, 150c, 150d, 150i, 150l; 151h, 151i, 154a, 154b, 154c, 154d, 154f, 154g; 155a, 155b, 155c; 156a, 156b; 157a, 157b, 157c; 158a, 158b, 158d; 159a, 159b, 159c, 159d; 160a, 160b, 160c; 161b, 161c, 161d; 162f, 162i, 162k, 162l; 163a, 163b; 164a, 164b, 164c, 164d, Leśnictwo Sopotnia Górna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleni leśnych: 165a, 165b, 165c, 165d; 166a, 166b, 166c, 166d, 166f; 167a, 167h, 167k, 167l, 167m; 168a, 168b, 168c; 169a, 169b; 170a, 170b, 170c, 170d, 170f; 171a, 171b, 171c, 171d, 171f, 171g, 171h; 172a, 172b, 172c, 172d, 172f, 172g, 172h, 172i; 173a, 173b, 173c, 173f, 173g, 173h; 174b, 174c, 174d, 174f, 174g, 174h, 174i, 174j; 175a, 175c, 175d, 175f; 176a, 176c, 176d; 177a, 177b; 178a, 178b,	Nadleśnictwo Jeleśnia lub w przypadku własności prywatnej, właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości lub porozumienia zawartego z RDOŚ w Katowicach
	Zachowanie właściwej struktury wiekowej i przestrzennej w szczególności poprzez zapobieganie powstawaniu dużych obszarów opanowanych przez jednowiekowe drzewostany świerkowe. Pozostawiać powstające spontanicznie zapusty.		
	W przypadku zaistnienia konieczności przeprowadzenia wielkopowierzchniowych cięć sanitarnych należy pozostawić przestoje do ich naturalnego rozkładu, w kępach o powierzchni co najmniej 6 arów, tak żeby ich udział powierzchniowy nie był mniejszy niż 5% na każdej powierzchni.		
	Pozostawianie na każdej powierzchni w trakcie realizacji cięć przedrębnych oraz sanitarnych wszystkich drzew biocenotycznych, a także pozostałości potrzebieżowych do ich naturalnego rozkładu, z wyjątkiem posuszu czynnego oraz drzew stanowiących zagrożenie bezpieczeństwa publicznego oraz odpadów mogących stanowić zagrożenie sanitarne. Należy dążyć, żeby docelowo łączne zasoby martwego drewna były nie mniejsze niż 10% zapasu określonego w planie urządzenia lasu na całej powierzchni obrębu leśnego lub obrębu ewidencyjnego, w długiej perspektywie czasowej.		
	Zachowanie właściwej struktury wiekowej i przestrzennej w szczególności poprzez zapobieganie powstawaniu dużych obszarów opanowanych przez jednowiekowe drzewostany świerkowe. Dążenie do przywrócenia właściwego składu gatunkowego drzewostanu odpowiadającego warunkom siedliskowym, z uwzględnieniem w reglu dolnym w domieszcze jodły i buka dla drzewostanów zaplanowanych w PUL do przebudowy. Dla składów gatunkowych zgodnych z uwarunkowaniami siedliskowymi – utrzymanie takiego stanu. Pozostawiać powstające spontanicznie zapusty.		

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
	Trwałe i jednoznaczne wyznaczanie w drzewostanach planowanych do użytkowania rębego, kęp wyłączonych z użytkowania i pozostawionych do naturalnego rozkładu. Sumaryczna powierzchnia kęp nie powinna być mniejsza niż 5% łącznej powierzchni manipulacyjnej* (bez cięć uprzętających) drzewostanów zaplanowanych w PUL do użytkowania rębego. Pojedyncza kępa nie powinna być mniejsza niż 6 arów, a rozmieszczenie kęp będzie nieregularne. Kępy takie pozostawiane będą również w przypadku dokonywania wielkopowierzchniowych cięć sanitarnych. W cięciach uprzętających co najmniej 5% masy zostanie pozostawione na gruncie w charakterze przestojów, do naturalnego rozkładu, w formie kęp lub pojedynczych drzew. Preferowanie istniejących przestojów bukowych, jodlowych i jaworowych. * - zgodnie z Instrukcją Urządzania Lasu	178c; 179a, 179b, 179c, 179d, 179f, 179g, 179h; 180a, 180b, 180c, 180d, 180g; 181a; 205a, 205b, 205c; 206a, 206b, 206c, 206d, 206f, 206g; 207a, 207b, 207c, 207d, 207f, 207g, 207h; 208a, 208b, 208c, 208d, 208f, 208g; 209a, 209b, 209c, 209d, 209f, 209g, 209h; 210a, 210b, 210c, 210d, 210f; 211a, 211b, 211c, 211d, 211f; 212a, 212b, 212c; 213a, 213b, 213c, 213d, 213f; 214a, 214b, 214c, Leśnictwo Sopotnia Potok: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 183a; 184a; 185b, 185c, 185d, 185f, 185g; 187b; 189c; 190a, 190b, 190c; 191a, 191b; 193c, 193f, 193i; 195d; 197d, 197f; 198a, 198b; 199a; 201a, 201b; 202b; 203a, 203b, 203c, Leśnictwo Romanka Dolna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 225d; 226i, 226j; 231d, 231f, 231g; 232d; 86h, Leśnictwo Romanka Górna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 229a; 230d; 233a, 233b; 234a, 234b; 235a, 235b, 235c, 235d; 236b; 237a, 237b; 238a; 241c; 243d; 248a; 249c, (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).	
	Pozostawianie na każdej powierzchni w trakcie realizacji cięć rębnych, przedrębnych oraz sanitarnych wszystkich drzew biocenotycznych, a także pozostałości zrębowych i potrzebieżowych do ich naturalnego rozkładu, z wyjątkiem posuszu czynnego oraz drzew stanowiących zagrożenie bezpieczeństwa publicznego oraz odpadów po zrębach mogących stanowić zagrożenie sanitarne. Należy dążyć, żeby docelowo łączne zasoby martwego drewna były nie mniejsze niż 10% zapasu określonego w planie urządzenia lasu na całej powierzchni obrębu leśnego lub obrębu ewidencyjnego, w długiej perspektywie czasowej.		
	Stosowanie rębni stopniowych, z długim okresem odnowienia, w szczególności rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej.		
	Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochronnych oraz monitoringu realizacji działań ochronnych		
	Ocena wskaźników i parametrów zgodnie z metodyką PMS GIOŚ. Dwa razy w okresie obowiązywania planu. Ocena stanu na stanowiskach Państwowego Monitoringu Środowiska zgodnie z harmonogramem Programu PMS GIOŚ.	Stanowiska z PMS: Piłsko 1-10 uzupełnione o dodatkowe stanowiska zlokalizowane w reglu górnym i reglu dolnym, np. Lipowska, Romanka	RDOŚ Katowice
	Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		
	Identyfikacja najlepiej zachowanych płatów siedliska kwalifikujących się do uznania jako cenne fragmenty rodzimej przyrody możliwe do wyłączenia z użytkowania w ramach gospodarstwa specjalnego. Zlecenie badań zaplanowano w pierwszym sześcioleciu obowiązywania planu.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Katowice, Nadleśnictwo Jeleśnia.
4109 Tojad morawski (<i>Aconitum firmum</i> subsp. <i>moravicum</i> Skalický)	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk		
	Zapobiegnięcie zniszczeniu gatunku i jego siedliska poprzez odstąpienie od składowania ściętych gałęzi, prowadzenia prac związanych z pozyskaniem drewna oraz wyznaczania szlaków zrywkowych.	Cały obszar Natura 2000, w tym znane stanowiska: Nadleśnictwo Jeleśnia, (Dane wrażliwe.)	Nadleśnictwo Jeleśnia.

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
4116 Tocja karpacka (<i>Tozzia carpatica</i> Woloszack)	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk		
	Zapobiegnięcie zniszczeniu gatunku i jego siedliska poprzez odstąpienie od składowania ściętych gałęzi, prowadzenia prac związanych z pozyskaniem drewna oraz wyznaczania szlaków zrywkowych.	Cały obszar Natura 2000, w tym znane stanowiska: Nadleśnictwo Jeleśnia, (Dane wrażliwe.)	Nadleśnictwo Jeleśnia.
1324 Nocek duży (<i>Myotis myotis</i> Borkhausen)	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk		
	Odstąpienie od wytyczania nowych dróg leśnych i szlaków zrywkowych oraz prowadzenia prac leśnych z użyciem wielofunkcyjnych maszyn leśnych, specjalistycznych ciągników do zrywki drewna i ciągników rolniczych w promieniu 100 m od obiektu.	Załącznik graficzny nr 7a Jaskinie: przed Rozdrożem, pod Halą Miziową, w Sopotni Wielkiej. Nadleśnictwo Jeleśnia, Leśnictwo Korbielów, 120b, 120d; 122d; 128b, 128d, 128f, Leśnictwo Sopotnia Dolna: 154a, 154b, Leśnictwo Sopotnia Potok: 183a, 183b; 204c, 204h, 204i	Nadleśnictwo Jeleśnia.
1352 Wilk (<i>Canis lupus</i> L.)	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk		
	Stworzenie utrudnień i naturalnych barier ograniczających ruch konny oraz pojazdów silnikowych i rowerowych.	Dane wrażliwe.	Nadleśnictwo Jeleśnia.
	Wykonanie trwałych przeszkód naturalnych ograniczających ruch pojazdów silnikowych na aktualnie nieużytkowanych drogach i szlakach zrywkowych.	Cały obszar Natura 2000	Nadleśnictwo Jeleśnia.
	Pozostawienie drzew zwalonych nad potokami w celu stworzenia warunków do ich przekraczania przez drapieżniki.		
	Pozostawienie złomowisk (z wyjątkiem abiotycznych szkód o charakterze wielkopowierzchniowym), stert gałęzi i wykrotów stanowiących bezpieczne miejsca wychowu młodych i zapewnianiające możliwości ukrycia się wilków w strefach ochrony okresowej ich miejsc rozrodu.		
	Działania edukacyjne skierowane do pracowników LP, właścicieli lasów prywatnych oraz właścicieli i pracowników ZUL uwzględniające ekologię i wymagania ochrony wilków.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Katowice, Nadleśnictwo Jeleśnia.
	Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochronnych oraz monitoringu realizacji działań ochronnych		
	Monitoring stanu populacji (poznanie liczebności populacji, liczby watah i rozrodu) z wykorzystaniem wskaźników: - zagęszczenie populacji [n/100 km ²] - liczba watah [n/100 km ²] - lokalizacja miejsc rozrodu Całoroczne obserwacje śladów obecności wilków, tropienia zimowe oraz inwentaryzacja i monitoring miejsc rozrodu wilków prowadzona od kwietnia do sierpnia.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Katowice, w porozumieniu z Nadleśnictwem Jeleśnia

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
	Monitoring dostępności bazy pokarmowej. Monitoring prowadzić co 2 lata.		
	Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		
	Identyfikacja miejsc i rozpoznanie skutecznych metod ograniczania antropopresji. Zlecenie badań zaplanowano w pierwszym pięcioleciu obowiązywania planu.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Katowice, w porozumieniu z Nadleśnictwem Jeleśnia
1354 Niedźwiedź brunatny (<i>Ursus arctos</i> L.)	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk		
	Stworzenie utrudnień i naturalnych barier ograniczających ruch konny oraz pojazdów silnikowych i rowerowych.	Dane wrażliwe.	Nadleśnictwo Jeleśnia na wniosek RDOŚ Katowice.
	Wykonanie trwałych przeszkód naturalnych ograniczających ruch pojazdów silnikowych na aktualnie nieużytkowanych drogach i szlakach zrywkowych.	Cały obszar Natura 2000	Nadleśnictwo Jeleśnia.
	Pozostawienie złomowisk (z wyjątkiem abiotycznych szkód o charakterze wielkopowierzchniowym), stert gałęzi i wykrotów w strefie ochrony okresowej miejsca gawrowania niedźwiedzia.		
	Pozostawienie drzew zwalonych nad potokami w celu stworzenia warunków do ich przekraczania przez drapieżniki.		
	Zachowanie miejsc żerowania niedźwiedzi poprzez wyłączenie torfowisk, ziołorośli, oczek wodnych z możliwości składowania ściętych gałęzi, prowadzenia prac związanych z pozyskaniem drewna oraz wyznaczania szlaków zrywkowych.		
	Działania edukacyjne skierowane do pracowników LP, właścicieli lasów prywatnych oraz właścicieli i pracowników ZUL uwzględniające ekologię i wymagania ochrony niedźwiedzia brunatnego.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Katowice, Nadleśnictwo Jeleśnia.
	Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochronnych oraz monitoringu realizacji działań ochronnych		
	Monitoring stanu populacji (poznanie liczebności populacji, liczby samic i rozrodu) z wykorzystaniem wskaźników: - liczebność - rozród - płodność - lokalizacja miejsc gawrowania - preferencje pokarmowe - rozpoznanie struktury DNA populacji. Całoroczne obserwacje śladów obecności niedźwiedzi, zbiór odchodów i włosów oraz inwentaryzacja i monitoring gawr niedźwiedzi prowadzona od lutego do kwietnia.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Katowice, w porozumieniu z Nadleśnictwem Jeleśnia
	Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		
	Identyfikacja miejsc i rozpoznanie skutecznych metod ograniczania antropopresji. Zlecenie badań zaplanowano w pierwszym pięcioleciu obowiązywania planu.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Katowice, w porozumieniu z Nadleśnictwem Jeleśnia

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
1361 Ryś (<i>Lynx lynx</i> L.)	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk		
	Stworzenie utrudnień i naturalnych barier ograniczających ruch konny oraz pojazdów silnikowych i rowerowych.	Załącznik graficzny nr 13 (Dane wrażliwe)	Nadleśnictwo Jeleśnia na wniosek RDOŚ Katowice.
	Wykonanie trwałych przeszkód naturalnych ograniczających ruch pojazdów silnikowych na aktualnie nieużytkowanych drogach i szlakach zrywkowych.	Cały obszar Natura 2000	Nadleśnictwo Jeleśnia
	Pozostawienie drzew zwalonych nad potokami w celu stworzenia warunków do ich przekraczania przez drapieżniki.	Cały obszar Natura 2000	
	Działania edukacyjne skierowane do społeczeństwa uwzględniające gospodarkę pasterską, planowanie przestrzenne oraz zasady wykorzystania turystycznego.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Katowice
	Działania edukacyjne skierowane do pracowników LP, właścicieli lasów prywatnych oraz właścicieli i pracowników ZUL uwzględniające ekologię i wymagania ochrony rysia	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Katowice, Nadleśnictwo Jeleśnia.
	Prowadzenie edukacji myśliwych w zakresie ekologii i wymagań ochrony rysia, a w szczególności rozpoznawania gatunków objętych ochroną.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Katowice, ZO PZŁ Bielsko-Biała
	Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochronnych oraz monitoringu realizacji działań ochronnych		
	Ocena wskaźników i parametrów zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Katowice
	Monitoring stanu populacji (poznanie liczebności populacji, liczby samic i rozrodu) z wykorzystaniem wskaźników: - zagęszczenie populacji [n/100 km ²] - liczba samic prowadzących młode [n/100 km ²] - średnia liczba młodych na dorosłą samicę - lokalizacja miejsc rozrodu. Całoroczne obserwacje śladów obecności rysia, tropienia zimowe oraz inwentaryzacja miejsc rozrodu rysia prowadzona od kwietnia do sierpnia.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Katowice, Nadleśnictwo Jeleśnia.
	Monitoring dostępności bazy pokarmowej. Monitoring prowadzić co 2 lata.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Katowice, Nadleśnictwo Jeleśnia.
	Ocena stanu technicznego stworzonych utrudnień i naturalnych barier ograniczających ruch konny oraz pojazdów silnikowych i rowerowych.	Załącznik graficzny nr 13 (Dane wrażliwe)	RDOŚ Katowice
	Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		
	Uzupełnienie danych niezbędnych do ustanowienia stref ochrony okresowej miejsc rozrodu rysia.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Katowice
	Inwentaryzacja jaskiń i wychodni skalnych stanowiących potencjalne miejsca ukrycia rysia oraz określenie działań ochronnych dla tych obiektów.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Katowice
	Poznanie stanu zdrowotnego populacji poprzez zebranie prób z odchodów do badań pasożytów rysia.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Katowice
	Poznanie struktury DNA populacji poprzez zebranie prób włosów rysia przy użyciu pułapek włosowych.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Katowice

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
	Identyfikacja miejsc i rozpoznanie skutecznych metod ograniczania antropopresji.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Katowice
2612 Darniówka tatrzańska (<i>Microtus tatricus</i> Kratochvil)	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk		
	Wyłączenie z użytkowania rębego w ramach gospodarstwa specjalnego i zachowanie jako cenne fragmenty rodzimej przyrody siedliska darniówki tatrzańskiej w obrębie górnoreglowych płatów górskich borów świerkowych (z wyłączeniem działań zaplanowanych dla głuszcza). Stosowanie ochrony ścisłej dla płatów występujących w rezerwach przyrody.	Dane wrażliwe.	Nadleśnictwo Jeleśnia.
	Pozostawienie starodrzewia, zamierających i martwych drzew, drzew zwalonych oraz zaniechanie zabiegów związanych z niszczeniem wierzchniej warstwy gleby z wyjątkiem zrywki drewna.		
1355 Wydra (<i>Lutra lutra</i> L.)	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk		
	Do określenia po otrzymaniu wyników badań.	Nie dotyczy.	RDOŚ Katowice.
2001 Traszka karpacka (<i>Triturus montandoni</i> Boulenger) 1193 – Kumak górski (<i>Bombina variegata</i> L.)	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk		
	Do określenia po otrzymaniu wyników badań.	Nie dotyczy.	RDOŚ Katowice.

Uwagi dotyczące przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006

W obszarze Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 (w zasięgu gruntów Nadleśnictwa Jeleśnia) chronione będą jako przedmioty ochrony następujące siedliska przyrodnicze: 6230, 6430, 6510, 6520, 7230, 7140, 8310, 9110, 9130, 9180, 91E0, 9410; zwierzęta, ssaki: niedźwiedź brunatny, ryś, wilk, wydra, darniówka tatrzańska; nietoperze: nocek duży; płazy: kumak górski, traszka karpacka; owady: sichrawa karpacka, biegacz urozmaicony; rośliny: tojad morawski, tocja karpacka, widłoząb zielony.

Siedliska przyrodnicze

Zgodnie z opinią RDOŚ Katowice na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia w zasięgu obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 uwzględniono również siedlisko przyrodnicze 91E0, które są przedmiotem ochrony tego obszaru. W PUL w ramach działań minimalizujących (w celu ochrony tych siedlisk) zaleca się pozostawienie ich bez użytkowania. Należy zaznaczyć, że na siedlisku priorytetowym 91E0 nie planowano zabiegów rębnych, co jednoznacznie świadczy o braku negatywnego oddziaływania PUL. Jednocześnie należy podkreślić, że w płatach siedliska przyrodniczego 91E0 zabiegi pielęgnacyjne (zaprojektowane z wydzieleniach, w których one są zlokalizowane) nie będą wykonywane. Zaplanowanie zabiegów trzebieży w wydzieleniach, w których występuje ww. siedlisko przyrodnicze oraz niezgodności w lokalizacji siedlisk lub brak informacji o siedliskach w tych pododdziałach wynika z rozbieżności w przebiegu granic płatów siedlisk na warstwach shp, które Wykonawca otrzymywał w różnym czasie i które pochodziły z kolejnych ekspertyz. Aby uniknąć niezgodności z zapisami PZO, dopisane zostało działanie minimalizujące polegające na tym, że w danym wydzieleniu płat siedliska przyrodniczego zostanie wyłączony z zabiegu i pozostanie nienaruszony. Powierzchnia wskazówki planowanego zabiegu została zmniejszona o powierzchnię płatu siedliska w wydzieleniu. Zasięg płatów siedlisk zostanie przedstawiony w SILP oraz na mapach dla leśniczych, tak aby posiadali oni pełną wiedzę o ich lokalizacji podczas planowania zabiegu, tym samym zabieg będzie wykonany zgodnie z zapisami PZO, czyli tak aby nie wykonywać użytkowania lasu na płacie analizowanego siedliska przyrodniczego. Przebieg granic płatów siedlisk oraz informacje o występujących płatach siedlisk w wydzieleniach zostały skorygowane po konsultacji z RDOŚ w oparciu o ostatnie otrzymane warstwy z przebiegami granic płatów siedlisk niezgodnymi jednakże z zapisami PZO. Dodatkowo w ramach działań minimalizujących w trakcie działań gospodarczo-ochronnych zaleca się pozostawienie buforu (strefy przejściowej) od strony siedliska przyrodniczego 91E0, o szerokości jednej wysokości drzewostanu, w której wg PUL nie będą wykonywane żadne zabiegi gospodarcze. Stworzenie tego typu strefy buforowej, pozwoli na zachowanie w stanie nienaruszonym priorytetowego siedliska 91E0.

W odniesieniu do lokalizacji siedliska przyrodniczego 91E0 (wg materiałów RDOŚ w Katowicach – 486t) na powierzchni składu drewna, jest to ewidentny przykład błędu wkreślenia siedliska na etapie tworzenia ekspertyzy do PZO, ponieważ skład drewna w tej lokalizacji istniał przed wykonaniem ekspertyzy siedliskowej od kilkunastu lat. Z tego powodu taka błędna lokalizacja siedliska 91E0 nie zostanie przez BULiGL/o ujęta w PUL oraz w POS by nie utrwaląc błędu.

W odniesieniu do uwagi RDOŚ w Katowicach dotyczącej występowania siedliska 9410 w wydzieleniu 113I, Wykonawca BULiGL w ramach rozliczenia powierzchni zmienił granicę oddziałów 113 i 114. Po korekcie granic oddziałów ww. siedlisko znalazło się w całości w oddziale 114f, gdzie w PUL zostały zaplanowane jedynie cięcia przedrębne (TW). W związku z tym uwaga RDOŚ jest bezprzedmiotowa a zapisy dotyczące siedliska przyrodniczego górnoreglowych płatów siedliska 9410 są w pełni zgodne z PZO dla obszaru Beskid Żywiecki PLH240006 (Zapis PZO „Zapobiegnięcie zniszczeniu płatów siedliska poprzez odstąpienie od użytkowania rębnego...”).

Dodatkowo do opisów taksacyjnych oraz do POS i POP dopisano siedliska przyrodnicze 9410, które zlokalizowane są w reglu dolnym. Na ww. siedlisku przyrodniczym zgodnie z PZO dopuszczalne są zabiegi rębne.

W odniesieniu do siedliska 8310 również nie występuje zagrożenie negatywnego oddziaływania PUL na to siedlisko przyrodnicze. Związane jest to z uwzględnieniem zapisów PZO dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 dotyczących tego siedliska „Odstąpienie od wytyczania nowych dróg leśnych i szlaków zrywkowych oraz prowadzenia

prac leśnych z użyciem wielofunkcyjnych maszyn leśnych, specjalistycznych ciągników do zrywki drewna i ciągników rolniczych w promieniu 100m od obiektu (jaskiń). Płatowe siedlisko 8310 zostało zaznaczone na mapach przekazanych do leśniczych oraz opisane w wyciągach dla leśnictw, z zaleceniem przestrzegania ww. zapisu zawartego w Planie Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006.

W PUL uwzględniono również w opisach taksacyjnych, POP, POS (zgodnie z ostatecznymi materiałami RDOŚ w Katowicach), dodatkowe lokalizacje siedlisk przyrodniczych 9110, 9130, 7140, 7230, 6510, 6520, 8310 oraz ziołorośli górskich i ziołorośli nadrzecznych (6430).

Ponadto w POS i POP uwzględniono też płaty ziołorośli 6430, dla których brak jest dokładnej lokalizacji w postaci warstwy shp, a których lokalizacja została podana w PZO dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006. Dodatkowo uzupełniono opisy taksacyjne o adnotację zapisaną w informacjach różnych: „Do uszcz. lok.SP.” (czyt. „do uszczegółowienia lokalizacji siedlisk przyrodniczych”).

Pozostałe przedmioty ochrony

W zasięgu analizowanego obszaru Natura 2000 (występuje również gatunek priorytetowego ssaka z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG - **darniówka tatrzańska** (*Microtus tatricus* Kratochvil)). Jest to endemit karpacki występujący w różnych środowiskach (wyższe partie borów świerkowych, piętro kosodrzewiny i hał). Gatunek ten nie wykazuje oznak zagrożenia, ze względu na fakt, iż większość jego populacji znajduje się na terenach chronionych ustawową formą ochrony w postaci rezerwatu (w masywie Pilska poza obszarem N-ctwa Jeleśnia), gdzie utrzymywana jest bierna forma ochrony, przyczyniająca się do właściwego stanu zachowania biotopów stanowiących miejsce bytowania darniówki. Jednakże biologia tego gryzonia wskazuje na jego możliwe potencjalne występowanie (siedliska potencjalne – załącznik dane wrażliwe), w położeniach pomiędzy 1100 a 1400 m n.p.m. na terenach, gdzie występuje górnoreglowa świerczyna w zmieszaniu z płatami kosówki i zbiorowisk muraw. Ponadto darniówka preferuje miejsca wilgotne z bujnym poszyciem roślinności zielnej i paproci na rumoszu skalnym z dużą ilością powalonych pni w miejscach o słabym nasłonecznieniu.

Obszar Nadleśnictwa położony na terenie ostoi Beskid Żywiecki PLH 240006 stanowi potencjalne miejsce bytowania darniówki tatrzańskiej. Biologia i statut tego gatunku podlegającego ścisłej ochronie gatunkowej, będącego przedmiotem ochrony w zasięgu Beskid Żywiecki PLH 240006 pozwala stwierdzić, że zaplanowane w PUL zabiegi gospodarcze, nie będą negatywnie oddziaływały na liczebność i kondycję populacji, gdyż Nadleśnictwo prowadzi wielofunkcyjną, trwale zrównoważoną gospodarkę leśną prowadzoną na podstawach ekologicznych. Większość siedlisk w których potencjalnie może występować darniówka tatrzańska, zagospodarowana jest zabiegami pielęgnacji drzewostanów. Obecnie prowadzona gospodarka leśna gwarantuje istnienie właściwego stanu populacji darniówki oraz odpowiada wymaganiom siedliskowym tego gatunku. Należy podkreślić, że dla darniówki tatrzańskiej uwzględnione zostały w POP wszystkie jej potencjalne siedliska (zgodnie z PZO i zamieszczone w załączniku dane wrażliwe).

Wydra

W PUL w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006 uwzględniono również w POP i POS dodatkowe lokalizacje stanowisk wydry. W wyniku analizy oddziaływania PUL na populację wydry nie stwierdzono negatywnego wpływu zaplanowanych zabiegów gospodarczych na utrzymanie właściwego stanu ochrony populacji gatunku w granicach analizowanej ostoi, nie wykazano również zmiany warunków ekosystemów leśnych niezbędnych do rozrodu i wychowu młodych oraz do utrzymania bazy żerowej. Gospodarka leśna prowadzona na części obszaru Nadleśnictwa będącego potencjalnym miejscem jej bytowania nie ma bezpośredniego wpływu na biotopy wodne związane z wydrą oraz na stan zachowania jej liczebności.

Sichrawa karpacka

W PUL w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006 uwzględniono również stanowiska sichrawy karpackiej. Zostały one uwzględnione w załączniku z danymi wrażliwymi a ponadto sichrawę karpacką uznano za gatunek specjalnej troski. Sichrawa karpacka zasiedla lasy świerkowe i jodłowe, płaty kosodrzewiny oraz zarośla z dużym udziałem starych okazów suchodrzewów. Preferuje miejsca prześwietlone. Do zagrożeń naturalnych gatunku należy konkurencja roślinna (głównie ze strony buka i świerka) względem rośliny żywicielskiej larw sichrawy karpackiej - wiciokrzewu czarnego (*Lonicera nigra* L.). Zarastanie stanowisk roślinnością drzewiastą może powodować ich nadmierne ocienienie w stosunku do wymagań gatunku. Z zagrożeń antropogenicznych groźne może być wyłapywanie przez kolekcjonerów. W czasie prac leśnych może też dochodzić do przypadkowego uszkodzenia rośliny żywicielskiej. W odniesieniu do sichrawy karpackiej, którą stwierdzono jedynie w 2 wydzieleniach, w Planie zaprojektowano jedynie zabiegi przedrębne (TW, CP, CW). Należy podkreślić, że ww. cięcia pielęgnacyjne, będą oddziaływać jednoznacznie pozytywnie na roślinę żywicielską sichrawy - krzewy wiciokrzewu czarnego, poprzez aktywną ich ochronę, która nie dopuści do ich nadmiernego zacienienia przez młode pokolenie drzewostanu. Biorąc pod uwagę powyższe informacje łączne oddziaływanie zapisów Planu na stanowiska sichrawy karpackiej należy ocenić jako neutralne.

Biegacz urozmaicony

Jest to gatunek higrofilny zasiedlający wilgotne, nadrzeczne zarośla, młaki, śródleśne bagienka, a także pobraża górskich potoków. Bazę żerową stanowią larwy owadów wodnych, kijanki, dżdżownice. Podstawowym czynnikiem określającym możliwość egzystencji jest stała obecność wody w siedlisku. Często obserwuje się osobniki polujące w wodzie. Szczególnie chętnie zasiedla łęgi, buczyny i olsy rosnące wzdłuż strumieni i potoków. Realizacja zaplanowanych zadań gospodarczych nie powinna bezpośrednio, negatywnie wpłynąć na liczebność i występowanie tego gatunku. Może nastąpić pośrednie negatywne oddziaływanie związane z transportem, zrywką czy porządkowaniem powierzchni manipulacyjnej. W wydzieleniach o potwierdzonym występowaniu tego gatunku zaprojektowano jedynie pielęgnację drzewostanów (TP). Istotnymi metodami ochronnymi na stanowiskach występowania gatunku jest: pozostawianie leżących pni drzew w otoczeniu potoku jako zasobu martwego drewna, w przypadku prowadzenia prac związanych z pozyskaniem drewna w bezpośrednim otoczeniu potoku ścinkę i zrywkę prowadzić około 5m od jego brzegów. W Lasach Państwowych siedliska przydatne dla biegacza urozmaiconego są zabezpieczone przed zniszczeniem, ponieważ istnieją ogólne zasady regulujące czynności prowadzone w bezpośrednim sąsiedztwie potoków, a także nakładają obowiązek specjalnego traktowania wszelkich stanowisk gatunków chronionych. W myśl tych zasad zabroniony jest transport korytami potoków, wszelkie zbiorniki i ciekły wodne należy pozostawić w stanie naturalnym lub zbliżonym do naturalnego, w strefach przypotokowych należy pozostawiać powalone drzewa, kamienie i podszyt w stanie naturalnym. Istniejące możliwości zniszczenia siedlisk, tj. zabudowa potoków, odwadnianie, itp. nie mają związku z czynnościami gospodarczymi planowanymi w PUL. Wykonanie czynności gospodarczych w pobliżu potoków zgodnie z obowiązującymi zasadami nie zmniejszy zasięgu siedliska ani nie pogorszy jego właściwości. W przypadku biegacza urozmaiconego zabiegi gospodarcze zaplanowane w PUL (także w potencjalnym obszarze występowania) nie wpłyną negatywnie na zachowanie jego biotopów oraz na stan i liczebność jego populacji.

2.2.2. Beskid Mały PLH240023

Obszar Natura 2000 Beskid Mały PLH240023 został zatwierdzony jako SOO w marcu 2022 roku Decyzją Komisji Europejskiej. Obszar obejmuje powierzchnię 7186,16 ha (w tym na gruntach Nadleśnictwa 2827,72 ha).

Obszar składa się z sześciu enklaw wyznaczonych w masywie Beskidu Małego, w paśmie Magurki Wilkowickiej (Czupel 933 m n.p.m.) i grupie Łamanej Skały (929 m n.p.m.). Beskid Mały zbudowany jest z utworów serii śląskiej, reprezentowanych głównie przez twarde, odporne na wietrzenie piaskowce godulskie, które przeławicowane są łupkami, piaskowcem i zlepieńcami istebniańskimi dolnymi. Niektóre formy skałkowe zbudowane są z piaskowców ciężkowickich. Układ dolin jest koncentryczny, grzbiety i szczyty zaokrąglone, a stoki dość strome. Na omawianym terenie znajduje się kilkadziesiąt skałek, jaskiń i schronisk podskalnych. Do najcenniejszych jaskiń należy Jaskinia Komonieckiego, która jest największą jaskinią erozyjno-wietrzeniową w polskich Karpatach Fliszowych. Powierzchniowo dominują tu zbiorowiska leśne w tym kwaśne i żyzne buczyny górskie oraz górskie bory świerkowe. Obszar charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem szaty roślinnej i dobrze zachowanymi, typowymi zbiorowiskami góorskimi (leśnymi i nieleśnymi). Stwierdzono tu występowanie 15 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG z czego 10 uznano za przedmioty ochrony tego obszaru. Za najistotniejsze siedliska w obszarze należy uznać kwaśne i żyzne buczyny górskie, które tworzą największy i najlepiej wykształcony kompleks tego typu w Karpatach. Z siedlisk nieleśnych największą powierzchnię zajmują górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie. W obszarze występuje fauna typowa dla dużych kompleksów leśnych w tym duże ssaki drapieżne: wilk, ryś i sporadycznie niedźwiedź. W obszarze stwierdzono też występowanie łącznie 12 gatunków zwierząt i roślin z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej (10 jako przedmiot ochrony). Na podkreślenie zasługuje tu znaczenie obszaru jako ostoi dużych ssaków drapieżnych: wilka, rysia i niedźwiedzia.

Status ochronny:

Obszary Natura 2000 mogą obejmować również część lub całość obszarów i obiektów objętych innymi formami ochrony przyrody. W zasięgu obszaru Natura 2000 Beskid Mały PLH240023 zlokalizowano również następujące formy ochrony przyrody: rezerwaty: „Madohora”, „Szeroka w Beskidzie Małym” (N-ctwo Jeleśnia), „Zasolnica” (N-ctwo Andrychów) oraz Park Krajobrazowy Beskidu Małego.

Obszar Natura 2000 Beskid Mały PLH240023 posiada zatwierdzony i obowiązujący Plan zadań ochronnych (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Mały PLH240023 (Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego z 21.12.2022 r. poz. 8679).

Tabela 30 Siedliska przyrodnicze wymienione w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej w zasięgu SOO Beskid Mały PLH240023

Lp.	Kod siedliska	Siedlisko przyrodnicze	Powierzchnia [ha]	Ocena ogólna	Adres leśny (zasięg powierzchniowy)
1	2	3	4	5	6
1.	6230- C	Murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> - płaty bogate florystycznie)	0,01	C	Leśnictwo Czernichów: Płaty siedliska w obrębie wydzielenia leśnego: 414a, źródło danych: Plan zadań ochronnych SOO Beskidu Małego PLH240023 z 2022 r. - RDOŚ Katowice i RDOŚ Kraków – 2024 r.).
2.	6430 - D	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	0,00	D	Brak szczegółowej informacji odnośnie lokalizacji na obszarze objętym PUL w zasięgu SOO Beskid Mały. źródło danych: Plan zadań ochronnych SOO Beskidu Małego PLH240023 z 2022 r. - RDOŚ Katowice i RDOŚ Kraków – 2024 r.).
3.	6510 - C	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	0,00	C	Brak szczegółowej informacji odnośnie lokalizacji na obszarze objętym PUL w zasięgu SOO Beskid Mały. źródło danych: Plan zadań ochronnych SOO Beskidu Małego PLH240023 z 2022 r. - RDOŚ Katowice i RDOŚ Kraków – 2024 r.).
4.	6520 - B	Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	3,33	B	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleń leśnych: 304a, 304i, 304l, 304m; 306h, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki: Płaty siedliska w obrębie wydzieleń leśnych: 327b; 338c, 338d, Leśnictwo Czernichów: Płaty siedliska w obrębie wydzieleń leśnych: 390b; 412b; 413c, 413d, 413f, 418b, źródło danych: Plan zadań ochronnych SOO Beskidu Małego PLH240023 z 2022 r. - RDOŚ Katowice i RDOŚ Kraków – 2024 r.).
5.	7110 - D	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	0,00	D	Brak szczegółowej informacji odnośnie lokalizacji na obszarze objętym PUL w zasięgu SOO Beskid Mały. źródło danych: Plan zadań ochronnych SOO Beskidu Małego PLH240023 z 2022 r. - RDOŚ Katowice i RDOŚ Kraków – 2024 r.).
6.	7140 - 2-D	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea nigrae</i>)	0,00	D	Brak szczegółowej informacji odnośnie lokalizacji na obszarze objętym PUL w zasięgu SOO Beskid Mały. źródło danych: Plan zadań ochronnych SOO Beskidu Małego PLH240023 z 2022 r. - RDOŚ Katowice i RDOŚ Kraków – 2024 r.).
7.	7230 - C	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	0,00	C	Brak szczegółowej informacji odnośnie lokalizacji na obszarze objętym PUL w zasięgu SOO Beskid Mały. źródło danych: Plan zadań ochronnych SOO Beskidu Małego PLH240023 z 2022 r. - RDOŚ Katowice i RDOŚ Kraków – 2024 r.).

Lp.	Kod siedliska	Siedlisko przyrodnicze	Powierzchnia [ha]	Ocena ogólna	Adres leśny (zasięg powierzchniowy)
1	2	3	4	5	6
8.	8220 - C	Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i>	0,00	C	Brak szczegółowej informacji odnośnie lokalizacji na obszarze objętym PUL w zasięgu SOO Beskid Mały. źródło danych: Plan zadań ochronnych SOO Beskidu Małego PLH240023 z 2022 r. - RDOŚ Katowice i RDOŚ Kraków – 2024 r.).
9.	8310 - C	Jaskinie niedostępne do zwiedzania	4,13	C	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki: Płaty siedliska w obrębie wydziałów leśnych: 305c; 307d, 307f, Jaskinia „Nora w Zbójnickim Oknie” – 307f, Leśnictwo Ślemień: Płaty siedliska w obrębie wydziałów leśnych: 506f, 507f, Jaskinia „Grota Komoniewskiego” – 506f - (pomnik przyrody), źródło danych: Plan zadań ochronnych SOO Beskidu Małego PLH240023 z 2022 r.- RDOŚ Katowice i RDOŚ Kraków – 2024 r.).
10.	9110 - 2-B	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo Fagenion</i>) reprezentowane przez 9110-2 - B Kwaśną buczynę górską (<i>Luzulo luzuloidis-Fagetum</i>)	1157,44	B	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 301a, 301b; 302a, 302b, 302c, 302d, 302f, 302g, 302h; 303a, 303c, 303d, 303h, 303j; 304b, 304d, 304o, 304s; 305d, 305f, 305g, 305h, 305i; 306a, 306b, 306c, 306f, 306g, 306h; 307d, 307f, 307g; 308a, 308b, 308c, 308d; 310c; 311a; 351a, 351d; 354b, 354c, 354d; 355a, 355b, 355c, 355d, 355f, 355g; 356a, 356b, 356c, 356f; 357a, 357b, 357c, 357d, 357f, 357g, 357h, 357i, 357k; 358a, 358c, 358f; 359a, 359d; 360a, 360d, 360f, 360g, 360h; 361a, 361b, 361c, 361d; 362a, 362b; 363a, 363b, 363c; 364a; 364b; 365f, 365g; 366a, 366b; 367a, 367b, 367c, 367d; 368b, 368c, 368d, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 326a, 326b, 326d; 327a, 327b, 327c, 327d, 327f; 328a, 328c; 329b; 330a, 330b, 330c, 330d, 330f; 331a; 332d; 333a; 334a, 334b, 334c; 335a, 335b, 335c, 335d, 335f; 336a; 337a; 338a, 338b, 338c, 338d, 338f; 339a, 339b, 339c; 340a, 340b, 340c, 340d; 342a, 342b, 342c, 342d, 342f, 342g, 342h; 343a, 343b, 343c, 343d; 344a, 344b, 344c, 344d; 345b, 345f, 345g, 345h, 345j, 345k; 370a, 370b; 371a, 371b; 372a, 372b, 372c; 375f; 377b, 377c, Leśnictwo Czernichów: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 385a; 386a; 387a; 388a; 391a, 391b; 404b, 404d; 408a, 408b, 408c; 409a; 411b; 412b, Leśnictwo Ślemień: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 420a; 421a; 422b; 423a, 423b, 423c, 423d; 424d, 424f, 424g, 425a, 425b, 425c, 425d, 425f, 425i, 425j; 426c, 426d, 426f; 427a, 427b; 428b; 429a; 432a, 432b; 433a; 501b; 502a, 502b, 502c; 503a; 504a, 504b; 505a; 506d, 506f, 506g, 506h; 507b, 507c, 507d, 507f, 507g; 508c, 508d, 508f; 509a, 509b, 509c, 509d, 509f; 510a, 510b, 510c, 510d; 511b, 511d, 511f; 512a, 512b, Leśnictwo Gilowice: Płaty siedliska w obrębie wydziałów leśnych: 440b; 448b; 450b, źródło danych: Plan zadań ochronnych SOO Beskidu Małego PLH240023 z 2022 r. - RDOŚ Katowice i RDOŚ Kraków – 2024 r.).

Lp.	Kod siedliska	Siedlisko przyrodnicze	Powierzchnia [ha]	Ocena ogólna	Adres leśny (zasięg powierzchniowy)
1	2	3	4	5	6
11.	9130 - 3-A	9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>) reprezentowane przez 9130-3 – A - żyzną buczynę karpacką (<i>Dentario glandulosae-Fagetum</i>)	812,43	B	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleń leśnych: 363c; 364a; 365g; 368c; 368d; 369b; 369f, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleń leśnych: 328a, 328b; 329a, 329b; 331a, 331b, 331c; 332a, 332b, 332c, 332d, 332f; 333a, 333c, 334c; 335a, 335c, 335d; 336a, 336b; 337a; 338b, 338c, 338d, 338f; 339a, 339b, 339c; 340a, 340c; 341a, 341b; 342a, 342b, 342c, 342d, 342f, 342g, 342h; 343a, 343b, 343c, 343d; 344a, 344b, 344c, 344d; 345a, 345b, 345c, 345d, 345f, 345h, 345i, 345j; 370c; 371b; 372a; 373b, 373c, 373d, 374c, 374d, 374f, 374g; 375a, 375b, 375d, 375f; 376b, 376c; 377b, 377c, Leśnictwo Czernichów: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleń leśnych: 384a, 384b, 384c; 385a, 385b; 386a, 386b, 386c; 387b, 387c, 387d, 387f, 387g, 387h; 389a, 389b; 390a; 391a, 391b, 391c, 391d, 391f, 391g, 391h; 392a; 393a; 404d; 405a, 405b, 405c, 405d; 406b, 406c, 406d; 407a, 407b, 407c, 407d; 408a, 408b; 409a, 409b, 409c; 410c; 411a, 411b; 412a, 412b; 413a, 413b, 413c, 413f; 414a, 414b; 415a; 416a; 417a, 417b; 418a, 418b, 418c, Leśnictwo Ślemień: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleń leśnych: 425c; 427a; 428a, 428b; 429a; 501a, 501b; 502a; 503a, 503b, 503c; 505a, 505b, 505d, 505f; 506b, 506c, 506d; 508c, 508d; 511b, 511c; 512a, 512b, źródło danych: Plan zadań ochronnych SOO Beskidu Małego PLH240023 z 2022 r. - RDOŚ Katowice i RDOŚ Kraków – 2024 r.).
12.	9170 - 2-C	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio sylvatici-Carpinetum betuli</i> i <i>Tilio cordatae-Carpinetum betuli</i>) - reprezentowany przez 9170-2 - C - grąd subkontynentalny (<i>Tilio - Carpinetum</i>)	0,00	C	Brak szczegółowej informacji odnośnie lokalizacji na obszarze objętym PUL w zasięgu SOO Beskid Mały. źródło danych: Plan zadań ochronnych SOO Beskidu Małego PLH240023 z 2022 r. - RDOŚ Katowice i RDOŚ Kraków – 2024 r.).
13.	9180 - B	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (<i>Tilio platyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>) - priorytetowe	0,00	B	Brak szczegółowej informacji odnośnie lokalizacji na obszarze objętym PUL w zasięgu SOO Beskid Mały. źródło danych: Plan zadań ochronnych SOO Beskidu Małego PLH240023 z 2022 r. - RDOŚ Katowice i RDOŚ Kraków – 2024 r.).
14.	91D0 - D	Bory i lasy bagienne - (priorytetowe)	1,54	D	Leśnictwo Ślemień: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleń leśnych: 425j (cz. C-0,29ha), 427d (0,94ha), 430d (0,31ha), źródło danych: Plan zadań ochronnych SOO Beskidu Małego PLH240023 z 2022 r. - RDOŚ Katowice i RDOŚ Kraków – 2024 r.).

Lp.	Kod siedliska	Siedlisko przyrodnicze	Powierzchnia [ha]	Ocena ogólna	Adres leśny (zasięg powierzchniowy)
1	2	3	4	5	6
15.	91E0 - D	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso--incanae</i> , olsy źródłiskowe) - priorytetowe	2,61	D	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki: Płaty siedliska w obrębie wydziałów leśnych: 306g (cz. E-0,01ha), 315h (cz. C-0,26ha), 316d (cz. C-0,16ha), 357a (cz. N-0,01ha), 365d (cz. C-1,55ha), Leśnictwo Ślemień: Płaty siedliska w obrębie wydziałów leśnych: 425j (cz. NE-0,21ha), 429a (cz. SW-0,24ha), 434a (cz. SE-0,02ha – Kępa Eko – brak zabiegów), 434d (cz. SW-0,15ha), źródło danych: Plan zadań ochronnych SOO Beskidu Małego PLH240023 z 2022 r. – RDOŚ Katowice i RDOŚ Kraków – 2024 r.).
16.	9410 – C	Górnoreglowa acydofilna świerczyna karpacza (<i>Plagiothecio-Piceetum</i>)	120,22	C	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 351a; 353b; 354h, Leśnictwo Ślemień: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 422a, 422b; 424a, 424b, 424c, 424g; 426a, 426b, 426c; 427a; 428a; 501c; 502d; 503d, 503f; 506a, 506b, 506c, 506d, 506f, 506g; 507a; 508a, 508b; 510a, 510b, 510f; 511a, 511c; 512f, źródło danych: Plan zadań ochronnych SOO Beskidu Małego PLH240023 z 2022 r. - RDOŚ Katowice i RDOŚ Kraków – 2024 r.).

Tabela 31 Gatunki objęte art. 4 Dyrektywy 2009/147/WE oraz gatunki zamieszczone w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG w zasięgu SOO Beskid Mały PLH240023

Lp.	Kod gatunku	Nazwa przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Status ochrony w Polsce ¹	Orientacyjna lokalizacja; leśnictwo
1	2	3	4	5
1.	1324	Nocek duży <i>Myotis myotis</i> Borkhausen	S	Obserwacje RDOŚ Katowice. Żerowiska. Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 357c, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 373f, Leśnictwo Gilowice, 438b; 440b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).
2.	1352	Wilk <i>Canis lupus</i> L.	S	Dane wrażliwe.
3.	1354	Niedźwiedź brunatny <i>Ursus arctos</i> L.	S	Dane wrażliwe.
4.	1355	Wydra <i>Lutra lutra</i> L.	Cz	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 356f, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 325c, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).
5.	1361	Ryś <i>Lynx lynx</i> L.	S	Dane wrażliwe.
6.	1193	Kumak górski <i>Bombina variegata</i> L.	Cz	Dane wrażliwe.

¹ oznaczenia statusu ochrony w Polsce: S – ścisła, Cz – częściowa

Poniżej zamieszczono szczegółowe wyciągi z planu zadań ochronnych, dla poszczególnych przedmiotów ochrony, ale tylko tych, które znajdują się na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia.

W zamieszczonych poniżej tabelach (nr 32-34) zawarto dane, informacje i wytyczne, pochodzące z Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Mały PLH240023 (Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego z 21.12.2022 r. poz. 8679).

Tabela 32 Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk będących przedmiotami ochrony w zasięgu SOO Beskid Mały PLH240023

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenie	Opis zagrożenia
1	2	3	4
1.	6230 – Murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> - płaty bogate florystycznie)	Istniejące	
		1. A03.03 Zaniechanie/ brak koszenia 2. A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu 4. G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak 5. J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska 6. K02.01. Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) 7. K04.01. Międzygatunkowe interakcje wśród roślin. Konkurencja	1,2,3,4,5,6,7. Płaty nie są użytkowane. Sprzyja to procesom sukcesji (zarastania przez drzewa, zwiększeniu udziału gatunków silnych konkurencyjnie roślin zielnych - jeżyn, ekspansywnych gatunków traw).
		Potencjalne	
		1. A03.03 Zaniechanie/ brak koszenia 2. A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu 3. B01.01. Zalesianie terenów otwartych (drzewa rodzime) 4. C01.07. Inna działalność górnicza lub wydobywcza 5. E01.03 Zabudowa rozproszona 6. G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak	1. Nie można wykluczyć zaniku użytkowania, w tym użytkowania kośnego. 2. Nie można wykluczyć zaniku wypasu. 3. Nie można wykluczyć zalesiania produktywnie słabych gruntów, jakie zajmowane są przez murawy bliźniczkowe. Zjawisko nie było obserwowane w Beskidzie Małym w sąsiedztwie płatów muraw bliźniczkowych, silne jego nasilenie obserwowano jednak w obrębie terenów otwartych we wschodniej części obszaru 4. Ślady pozyskiwania w przeszłości metodą odkrywkową (stare wyrobiska) drobnolawicowych piaskowców przez miejscową ludność (brak jednak danych wystarczających do jednoznacznego stwierdzenia czy zjawisko wiąże się ze spadkiem powierzchni siedliska bądź pogorszeniem jego stanu - działalność zaobserwowana w niewielkiej odległości od płatów na Ściszków Groniu). Pozyskiwanie może potencjalnie wystąpić w miejscu występowania siedliska powodując zmniejszenie jego powierzchni. 5. Zaobserwowano rozwój zabudowy mieszkalnej i letniskowej w sąsiedztwie płatów muraw bliźniczkowych. Nie można wykluczyć pojawienia się budynków w obrębie płatów siedliska (taka sytuacja mogłaby, choć nie musiałaby, wiązać się wtórnie z pogorszeniem kondycji siedliska przyrodniczego bądź ze zmniejszeniem jego powierzchni). 6. Nie można wykluczyć zaniku użytkowania w kolejnych latach. 7. Nie można wykluczyć zaniku użytkowania, skutkującego niekorzystnymi zmianami (zarastanie, pogorszenie stosunków topoklimatycznych, zmianami w charakterze podłoża, etc.) w kolejnych latach. 8. Nie można wykluczyć zaniku użytkowania w kolejnych latach (co doprowadzić może do uruchomienia niekorzystnych procesów sukcesji). 9. Nie można wykluczyć zaniku użytkowania w kolejnych latach (co ułatwi rozwój silnych konkurencyjnie gatunków roślin, niepożądanych w płatach muraw).

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenie	Opis zagrożenia
1	2	3	4
2.	6520 - Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (Polygono-Trisetion)	Istniejące	
		1. A03.03 Zaniechanie/ brak koszenia 2. B01.01 Zalesianie terenów otwartych (drzewa rodzime) 3. E01.03 Zabudowa rozproszona 4. G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak 5. J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska 6. K02.01. Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) 7. K04.01. Międzygatunkowe interakcje wśród roślin. Konkurencja	1. Fragmenty łąk wyłączone z użytkowania. Przekształcają się one w roślinność z większym udziałem gatunków silnych konkurencyjnie (niektóre gatunki traw, nitrofilne byliny, drzewa, krzewy). 2. Fragmenty łąk obsadzone świerkiem oraz gatunkami drzew liściastych (jawor, jesion). Obecność nowych nasadzeń. Zalesianie powoduje zajmowanie powierzchni siedliska niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie. 3. Lokalizacja nowych budynków w kompleksach łąk wraz z towarzyszącym im zagospodarowaniem (powierzchnie utwardzone, zieleń urządzona), powoduje zajmowanie siedliska przyrodniczego. 4. Fragmenty łąk wyłączone z użytkowania. Przekształcają się one w roślinność z większym udziałem gatunków silnych konkurencyjnie (niektóre gatunki traw, nitrofilne byliny, drzewa, krzewy) 5. Fragmenty łąk wyłączone z użytkowania. Przekształcają się one w roślinność z większym udziałem gatunków silnych konkurencyjnie (niektóre gatunki traw, nitrofilne byliny, drzewa, krzewy). 6, 7. Fragmenty łąk wyłączone z użytkowania. Przekształcają się one w roślinność z większym udziałem gatunków silnych konkurencyjnie (niektóre gatunki traw, nitrofilne byliny, drzewa, krzewy).
		Potencjalne	
		1. A03.03 Zaniechanie/ brak koszenia 2. B01.01 Zalesianie terenów otwartych (drzewa rodzime) 3. E01.03 Zabudowa rozproszona 4. G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak 5. J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska 6. K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) 7. K04.01 Międzygatunkowe interakcje wśród roślin. Konkurencja 8. C01.07 Inna działalność górnicza lub wydobywcza	1,4. Nie można wykluczyć zaniechania użytkowania łąk (zwłaszcza ich fragmentów), co w konsekwencji doprowadzi do ich stopniowego przekształcania w wyniku sukcesji. 2. Fragmenty łąk obsadzone świerkiem oraz gatunkami drzew liściastych (jawor, jesion). Brak jednak drzew pochodzących z nasadzeń w wieku poniżej 10 lat. Istnieje możliwość zalesienia, która może spowodować utratę części płatów siedliska i zmniejszenie jego powierzchni w obszarze. 3. Nie można wykluczyć pojawienia się / wzrostu ilości budynków w obrębie płatów siedliska (taka sytuacja mogłaby, choć nie musiałaby, wiązać się wtórnie z pogorszeniem kondycji siedliska przyrodniczego bądź ze zmniejszeniem jego powierzchni). 5,6,7. W sytuacji zaniku użytkowania, płaty łąk przekształcać się będą w roślinność z większym udziałem gatunków silnych konkurencyjnie (niektóre gatunki traw, nitrofilne byliny, drzewa, krzewy). 8. Ślady pozyskiwania w przeszłości metodą odkrywkową (stare wyrobiska) drobnoławicowych piaskowców przez miejscową ludność (brak jednak danych wystarczających do jednoznacznego stwierdzenia czy zjawisko spowodowało spadek powierzchni siedliska bądź pogorszeniem jego stanu. Działalność zaobserwowana była w niewielkiej

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenie	Opis zagrożenia
1	2	3	4
			odległości od płatów na Ściszków Groniu). Pozyskiwanie może potencjalnie wystąpić w miejscu występowania siedliska powodując zmniejszenie jego powierzchni.
3.	8310 – Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania	Istniejące	
		1. G01.04.03 Rekreacyjna turystyka jaskiniowa 2. G05.04 Wandalizm 3. L05 Zapadnięcie się terenu, osuwisko	1. Niekontrolowana penetracja obiektów w okresie zimowym może doprowadzić do zmiany warunków mikroklimatycznych. Zbyt częsta penetracja powoduje niszczenie osadów jaskiniowych, zaśmiecanie jaskiń. 2. Zaśmiecanie, rysunki i napisy na ścianach świadczą o stałej obecności człowieka w jaskini. Powoduje ona pogorszenie stanu ochrony jaskini i negatywny wpływ na specyficzną strukturę i funkcję siedliska przyrodniczego, w szczególności poprzez zanieczyszczenie siedliska materią antropogeniczną. 3. Ruchy masowe zboczy, opadanie skał ze ścian i stropów, zawały spowodowały zmniejszenie kubatury próżni skalnych, zmianę cyrkulacji powietrza i zmianę warunków mikroklimatycznych jaskini stanowią o pogorszeniu się stanu ochrony.
		Potencjalne	
		1. B Leśnictwo 2. G01.04.03 Rekreacyjna turystyka jaskiniowa 3. G05.04 Wandalizm 4. L05 Zapadnięcie się terenu, osuwisko	1. Prace leśne - ścinka drzew i prowadzenie szlaków zrywkowych; budowa dróg leśnych. W przypadku przeprowadzenia prac (budowa dróg, zrywka drewna) przy użyciu ciężkiego sprzętu istnieje możliwość zniszczenia obiektu, np. poprzez zasypianie otworów wejściowych i/lub korytarzy i sal jaskiniowych, pogorszenie warunków siedliskowych, zanik zimowisk. 2. Niekontrolowana penetracja obiektu w okresie zimowym może doprowadzić do zmiany warunków mikroklimatycznych i pogorszenia stanu ochrony. 3. Ewentualne pojawienie się śmieci oraz rysunków i napisów na ścianach będą świadczyły o obecności człowieka w jaskini. Powoduje ona pogorszenie stanu ochrony jaskini i negatywny wpływ na specyficzną strukturę i funkcję siedliska przyrodniczego. 4. Ruchy masowe zboczy, opadanie skał ze ścian i stropów, zawały mogą spowodować zmniejszenie kubatury próżni skalnych oraz zmianę warunków klimatycznych.
4.	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo Fagenion</i>)	Istniejące	
		1. B02.02 Wycinka lasu 2. B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew 3. B02.06 Przerzedzenie warstwy drzew 4. I.02 Problematiczne gatunki rodzime	1, 2, 3. Prace związane z gospodarką leśną, ze ścinką drzew i zrywką drewna (pozyskanie drewna w trakcie cięć przedrębnych, rębnych, sanitarnych) szczególnie w sytuacji wielkoskalowego rozpadu drzewostanów świerkowych, w wielu przypadkach lokalnie i przejściowo powodują niszczenie runa leśnego, gleby i podszytu; uszkodzane są pnie drzew; teren jest rozjeżdżany i zaśmiecany; obserwowane jest zaburzenie składu gatunkowego runa, następuje rozwój ekspansywnych gatunków roślin zielnych (np. trzcinnik leśny <i>Calamagrostis arundinacea</i>), zbytne prześwietlenie powoduje ekspansję gatunków światłolubnych, np.

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenie	Opis zagrożenia
1	2	3	4
			jeżyny owłosionej <i>Rubus hirtus</i> (rubietyzacja runa); budowa nowych i modernizacja starych dróg leśnych powoduje fragmentację siedlisk; drogi stokowe, szlaki zrywkowe prowadzą do erozji stoków. Ponadto drogi umożliwiają wnikanie gatunków inwazyjnych. Wycinka drzew powoduje przekształcanie struktury przestrzennej i pionowej drzewostanów; zaznacza się niedobór martwych i zamierających drzew; usuwanie martwego drewna powoduje utratę siedlisk dla ksylobiontów. 4. Występowanie ekspansywnych gatunków roślin zielnych, np. trzcinnik leśny <i>Calamagrostis arundinacea</i>, jeżyna owłosiona <i>Rubus hirtus</i> powoduje przekształcenie składu florystycznego, ubożenie różnorodności gatunkowej i wypieranie gatunków charakterystycznych dla siedliska.
		Potencjalne	
		1. B02.01.01 Odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime) 2. B02.01.02 Odnawianie lasu po wycince (drzewa nierodzime) 3. G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna 4. G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotywowanych	1,2. Wprowadzenie gatunków obcych geograficznie, ekologicznie, np. wprowadzenie modrzewia europejskiego może spowodować niewłaściwy skład gatunkowy drzewostanów. 3. Zagrożenie stanowi ewentualna możliwość zmniejszenia zasobów siedliska w obszarze oraz pogorszenia specyficznej struktury i funkcji, w wyniku potencjalnej możliwości rozbudowy infrastruktury sportowo-rekreacyjno-turystycznej, realizacji urządzeń wyciągowych i rozbudowy tras zjazdowych oraz możliwości lokalizacji sezonowych urządzeń sportu i rekreacji wraz z towarzyszącym wzrostem presji turystycznej, np. poprzez mechaniczne zniszczenie, ubytek starych, w tym zamierających i martwych drzew czy fragmentację płatów siedliska. 4. W przypadku płatów przeciętych przez szlaki turystyczne, możliwy jest wpływ penetracji turystycznej, np. rozdeptywanie runa, zaśmiecanie.
5.	9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae</i> -Fagenion, <i>Galio odorati</i>-Fagenion)	Istniejące	
		1. B02.02 Wycinka lasu 2. B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew 3. B02.06 przerzedzenie warstwy drzew 4. G Ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka 5. I.02 Problematiczne gatunki rodzime	1, 2, 3. Prace związane z gospodarką leśną, ze ścinką drzew i zrywką drewna (pozyskanie drewna w trakcie cięć przedrębnych, rębnych, sanitarnych), szczególnie w sytuacji wielkoskalowego rozpadu drzewostanów świerkowych, w wielu przypadkach lokalnie i przejściowo powodują niszczenie runa leśnego, gleby i podszytu; uszkodzone są pnie drzew; teren jest zaśmiecany; następuje rozwój ekspansywnych gatunków roślin zielnych (np. trzcinnik leśny <i>Calamagrostis arundinacea</i>), zbytnie prześwietlenie powoduje ekspansję gatunków światłolubnych, np. jeżyny owłosionej <i>Rubus hirtus</i> (rubietyzacja runa); budowa nowych i modernizacja starych dróg leśnych powoduje fragmentację siedlisk; drogi stokowe, szlaki zrywkowe prowadzą do erozji stoków. Ponadto drogi umożliwiają wnikanie gatunków inwazyjnych (np. niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> - stanowisko monitoringowe PMS GIOŚ - Kamionka). Wycinka drzew

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenie	Opis zagrożenia
1	2	3	4
			powoduje przekształcanie struktury przestrzennej i pionowej drzewostanów; zaznacza się niedobór martwych i zamierających drzew; usuwanie martwego drewna powoduje utratę siedlisk dla ksylobiontów. 4. W przypadku płatów przeciętych przez szlaki turystyczne, miejscami obserwowany jest wpływ penetracji turystycznej, np. rozdeptywanie runa, zaśmiecanie. 5. Występowanie ekspansywnych gatunków roślin zielnych, np. trzcinnik leśny <i>Calamagrostis arundinacea</i>, jeżyna owłosiona <i>Rubus hirtus</i> powoduje przekształcenie składu florystycznego, ubożenie różnorodności gatunkowej i wypieranie gatunków charakterystycznych dla siedliska.
		Potencjalne	
		1. B02.01.01 Odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime) 2. B02.01.02 Odnawianie lasu po wycince (drzewa nierodzące) 3. G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna	1,2. Wprowadzenie gatunków obcych geograficznie, ekologicznie, np. wprowadzenie modrzewia europejskiego może spowodować niewłaściwy skład gatunkowy drzewostanów. 3. Zagrożenie stanowi ewentualna możliwość zmniejszenia zasobów siedliska w obszarze oraz pogorszenia specyficznej struktury i funkcji, np. w wyniku potencjalnej możliwości rozbudowy infrastruktury sportowo-rekreacyjno-turystycznej, realizacji urządzeń wyciągowych i rozbudowy tras zjazdowych oraz możliwości lokalizacji sezonowych urządzeń sportu i rekreacji wraz z towarzyszącym wzrostem presji turystycznej.
6.	9410 – Górnoreglowa acydofilna świerczyna karpacka (<i>Plagiothecio-Piceetum</i>)		Istniejące
		1. B02.02 Wycinka lasu i umierających drzew 2. B02.04 Usuwanie martwych 3. B02.06 Przerzedzenie warstwy drzew 4. G01.04 Turystyka górską, wspinaczka, speleologia 5. I02 Problematyczne gatunki rodzime 6. K01.01 Erozja 7. K04.01 Międzygatunkowe interakcje wśród roślin. Konkurencja	4. Obserwowany jest wpływ penetracji turystycznej, polegający na wydeptaniu ścieżki schodzącej ze szlaku turystycznego (rozdeptywanie runa, zaśmiecanie). 5. Masowe występowanie kornika drukarza <i>Ips typographus</i> powoduje rozpad lub prześwietlenie drzewostanów. Zmiana warunków świetlnych sprzyja występowaniu ekspansywnych gatunków roślin zielnych, np. trzcinnik leśny <i>Calamagrostis arundinacea</i>, jeżyna owłosiona <i>Rubus hirtus</i>, malina właściwa <i>Rubus idaeus</i>, powoduje przekształcenie składu florystycznego i wypieranie gatunków typowych dla siedliska. 6. Nasilające się procesy erozyjne mogą spowodować ubytek powierzchni siedliska. 7. Zaobserwowano niepokojący wpływ sąsiadujących buczyn na stanowisko, poprzez zwiększający się udział buka, co skutkuje również zmianą składu gatunkowego runa.
		Potencjalne	
		1. B02.01.01 Odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime) 2. B02.01.02 Odnawianie lasu po wycince (drzewa nierodzące) 3. G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna	1,2. Wprowadzenie gatunków obcych geograficznie i ekologicznie może powodować niewłaściwy skład gatunkowy drzewostanów. 3. Zagrożenie stanowi ewentualna możliwość zmniejszenia zasobów siedliska w obszarze oraz pogorszenia specyficznej struktury i funkcji, w wyniku potencjalnej możliwości rozbudowy infrastruktury sportowo-rekreacyjno-turystycznej, realizacji urządzeń wyciągowych i rozbudowy tras

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenie	Opis zagrożenia
1	2	3	4
			zjazdowych oraz możliwości lokalizacji sezonowych urządzeń sportu i rekreacji wraz z towarzyszącym wzrostem presji turystycznej.
7.	1381 Widłoząb zielony <i>Dicranum viride</i> Lindb.	Istniejące	
		-	-
		Potencjalne	
		1. D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki	1. Przez wychodnie skalne ze stanowiskiem widłozębu zielonego biegnie szlak turystyczny, który może powodować niszczenie mechaniczne lub zaśmiecanie. Natężenie zagrożenia określono jako słabe, stąd też należy przypuszczać, że w najbliższej przyszłości nie powinno ono zagrażać istnieniu widłozębu na stanowisku.
8.	1352 Wilk <i>Canis lupus</i> L.	Istniejące	
		1. A04 Wypas 2. D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe 3. D01.02 Drogi, autostrady 4. E01.04 Inne typy zabudowy 5. F03.01 Polowanie 6. G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych 7. G01.03 Pojazdy zmotoryzowane 8. G02.02 Kompleksy narciarskie 9. G02.10 Inne kompleksy sportowe i rekreacyjne 10. B07 Inne rodzaje praktyk leśnych 11. G01.08 Inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku	1. Brak lub słaba ochrona zwierząt podczas wypasu przyczynia się do występowania sytuacji konfliktowych związanych z powstawaniem szkód w inwentarzu i negatywnym nastawieniem społeczności lokalnej do potrzeby ochrony wilka. 2,6. Gęsta sieć szlaków turystycznych w obszarze ułatwia penetrację ostoi przez ludzi, co powoduje niepokoienie i wypłaszanie wilków oraz nieprzydatność tych terenów jako miejsc dogodnych w czasie rozrodu. 3. Obszar jest w coraz większym stopniu izolowany od kompleksów leśnych leżących na zachód (Beskid Śląski) i południe (Beskid Żywiecki). Wzrasta intensywność ruchu kołowego na drogach lokalnych zwiększając efekt bariery i zagrożenie kolizjami z pojazdami. 4. Postępująca zabudowa enklaw śródleśnych, ciągła zabudowa wzdłuż dróg oraz grodzenie działek prowadzi do ograniczania możliwości przemieszczania się zwierząt, zwiększenia aktywności ludzi wewnątrz obszaru i intensywniejszej penetracji ostoi przez zwierzęta domowe. 5. Polowanie, w tym polowania zbiorowe, przyczyniają się do płoszenia wilków. Wystawianie padliny na nęciskach prowadzi do przyzwyczajania się wilków do pokarmu antropogenicznego. 7. W całej ostoi, w tym w potencjalnych miejscach rozrodu oraz w rezerwatach, nasilają się nielegalne przejazdy samochodami terenowymi, quadami, motocyklami crossowymi oraz skuterami śnieżnymi (np. rezerwat Szeroka i rezerwat Madohora), co powoduje niepokoienie i wypłaszanie wilków oraz nieprzydatność tych terenów jako miejsc dogodnych w czasie rozrodu. Zagrożenie to związane jest z dobrym udostępnieniem terenu poprzez drogi leśne i szlaki zrywkowe. 8. Funkcjonowanie kompleksów narciarskich powoduje uszczuplenie dostępnych siedlisk, ograniczenie możliwości przemieszczania się i niepokoienie zwierząt w ostojach (np. kompleks narciarski Czarny Groń). 9. W ostoi znajduje się kilka schronisk turystycznych masowo odwiedzana przez

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenie	Opis zagrożenia
1	2	3	4
			turystów, w tym osób w samochodach terenowych, na motocyklach crossowych i skuterach śnieżnych (np. schroniska na Magurce Wilkowskiej i Groniu Jana Pawła II itd.), co przyczynia się do pogorszenia stanu zachowania populacji wilka, ciągłego niepokojenia zwierząt i zaśmiecania terenu. 10. Budowa nowych i modernizacja istniejących dróg leśnych zwiększa fragmentację środowiska i ułatwia dostęp do siedlisk wilków. 11. Penetracja terenów leśnych poza szlakami turystycznymi w szczególności w okresie wiosennym i letnim powoduje niepokojenie wilków
		Potencjalne	
		1. B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji 2. D01.04 Linie kolejowe 3. E03 Odpady, ścieki 4. F03.02.03 Chwytywanie, trucie, kłusownictwo 5. G01.06 Narciarstwo, w tym poza trasami	1. Prowadzenie prac z zakresu gospodarki leśnej i wzmożona aktywność ludzi może powodować płoszenie, szczególnie niekorzystne w czasie wychowu szczeniąt. Ponadto istnieje możliwość zaśmiecania terenu. 2. Sieć linii kolejowych jest słabo rozwinięta, występuje na obrzeżach ostoi. Może mieć wpływ na przemieszczanie się wilków do sąsiednich ostoi. 3. Pozostawianie śmieci, np. plastikowych worków z lub po żywności, mogą zachęcać zwierzęta do korzystania z odpadów żywnościowych i zmieniają ich naturalne zachowania. Mogą też powodować zatrucia pokarmowe. 4. Wilki mogą stawać się ofiarami kłusowników. 5. Większość istniejących tras narciarstwa zjazdowego położona jest na obrzeżach ostoi. Lokalne gminy planują jednak rozbudowę infrastruktury narciarskiej, co może spowodować pogorszenie warunków siedliskowych i wzrost niepokojenia wilków.
9.	1361 Ryś <i>Lynx lynx</i> L.	Istniejące	
		1. D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe 2. D01.02 Drogi, autostrady 3. E01.04 Inne typy zabudowy 4. F03.01 Polowanie 5. G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach 6. G01.03 Pojazdy zmotoryzowane 7. G02.02 Kompleksy narciarskie 8. G02.10 Inne kompleksy sportowe i rekreacyjne 9. B07 Inne rodzaje praktyk leśnych 10. G01.08 Inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku	1, 5. Gęsta sieć szlaków turystycznych w obszarze powoduje zwiększoną penetrację ostoi przez ludzi, zarówno zimą, jak i latem, co powoduje niepokojenie rysi. 2. Obszar jest w coraz większym stopniu izolowany od kompleksów leśnych leżących na zachód (Beskid Śląski) i południe (Beskid Żywiecki). Wzrasta intensywność ruchu kołowego na drogach lokalnych zwiększając efekt bariery i zagrożenie kolizjami z pojazdami. 3. Postępująca zabudowa enklaw śródleśnych, ciągła zabudowa wzdłuż dróg oraz grodzenie działek prowadzi do ograniczania możliwości przemieszczania się zwierząt, zwiększenia aktywności ludzi wewnątrz obszaru i intensywniejszej penetracji ostoi przez zwierzęta domowe. 4. Polowanie, w tym polowania zbiorowe, przyczyniają się do płoszenia rysi. 6. W całej ostoi, w tym w potencjalnych miejscach rozrodu oraz w rezerwach, nasilają się nielegalne przejazdy samochodami terenowymi, quadami, motocyklami crossowymi oraz skuterami śnieżnymi (np. rezerwat Szeroka i rezerwat Madohora), co powoduje płoszenie rysi. Zagrożenie to związane

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenie	Opis zagrożenia
1	2	3	4
			jest z dobrym udostępnieniem terenu poprzez drogi leśne i szlaki zrywkowe. 7. Funkcjonowanie kompleksów narciarskich powoduje uszczuplenie dostępnych siedlisk, ograniczenie możliwości przemieszczania się i niepokojenie zwierząt w ostojach. 8. W ostoi znajduje się kilka schronisk turystycznych masowo odwiedzana przez turystów, w tym osób w samochodach terenowych, na motocyklach crossowych i skuterach śnieżnych (np. schroniska na Magurce Wilkowskiej i Groniu Jana Pawła II itd.), co przyczynia się do pogorszenia stanu zachowania populacji rysia, ciągłego niepokojenia zwierząt i zaśmiecania terenu. 9. Budowa nowych i modernizacja istniejących dróg leśnych zwiększa fragmentację środowiska i ułatwia dostęp do siedlisk rysi. 10. Penetracja terenów leśnych poza szlakami turystycznymi w szczególności w okresie wiosennym i letnim powoduje niepokojenie rysi.
		Potencjalne	
		1. A04 Wypas 2. B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji 3. B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew 4. D01.04 Linie kolejowe 5. F03.02.03 Chwytywanie, trucie, kłusownictwo 6. G01.06 Narciarstwo, w tym poza trasami 7. K03.03 Zawleczenie choroby	1. Brak lub słaba ochrona zwierząt podczas wypasu może prowokować powstawanie szkód w inwentarzu i przyczyniać się do negatywnego nastawienia społeczności lokalnej do potrzeby ochrony gatunku. 2. Prowadzenie prac z zakresu gospodarki leśnej i wzmożona aktywność ludzi może powodować płoszenie, co jest szczególnie niekorzystne w czasie wychowu kociąt. Ponadto istnieje możliwość zaśmiecania terenu. 3. Usuwanie martwych i umierających drzew z dużymi wypróchnieniami może obniżać liczbę dostępnych schronień (w tym dla kociąt) oraz ukryć niezbędnych podczas zdobywania pokarmu. 4. Sieć linii kolejowych jest słabo rozwinięta, występuje na obrzeżach ostoi. Może mieć wpływ na przemieszczanie się rysia do sąsiednich ostoi. 5. Rysie mogą stawać się ofiarami kłusowników 6. Większość istniejących tras narciarstwa zjazdowego położona jest na obrzeżach ostoi. Lokalne gminy planują jednak rozbudowę infrastruktury narciarskiej, co potencjalnie może spowodować pogorszenie warunków siedliskowych i wzrost niepokojenia rysia. 7. Penetracja kompleksów leśnych przez zwierzęta domowe, a zwłaszcza koty, prowadzić może do rozprzestrzeniania chorób i pasożytów. Zagrożenie FIV (wirus niedoboru immunologicznego kotów) jest bardzo duże i może mieć bardzo negatywny wpływ na populację rysia.
10.	1355 Wydra <i>Lutra lutra</i> L.	Istniejące	
		1. J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych	1. Obecne odcinkowe umocnienia brzegów, w formie koszy siatkowo-kamiennych lub (lokalnie) murów oporowych uniemożliwiają założenie kryjówek w tych miejscach, trwale eliminujących roślinność wysoką.

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenie	Opis zagrożenia
1	2	3	4
		Potencjalne	
		1. D01.02 Drogi autostrady 2. J02.02 Antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk 3. J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych	1. Obecność dróg lokalnych, o niewielkim natężeniu ruchu, może potencjalnie powodować zwiększoną śmiertelność osobników (skala zagrożenia jest niewielka). 2. Budowa progów przeciwoerozyjnych może pogorszyć warunki migracji ryb i tym samym niekorzystnie wpłynąć na warunki migracji ryb i tym samym niekorzystnie wpływać na bazę żerowiskową wydr. 3. Budowa nowych umocnień brzegów, w formie koszy siatkowo-kamiennych lub (lokalnie) murów oporowych pogarszać będzie warunki występowania gatunku w wyniku zmniejszenia liczby dostępnych kryjówek (zarówno podziemnych, jak i nadziemnych).
11.	1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i> Borkhausen	Istniejące	
		Nie stwierdzono.	Nie dotyczy.
		Potencjalne	
		1. B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew 2. B03 Eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania 3. B04 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo) 4. G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna	1. Usuwanie martwych i umierających drzew może przyczynić się do likwidacji potencjalnych schronień dziennych. 2. Wyłesienia, fragmentacja obszarów leśnych może powodować kurczenie się arealu dostępnych żerowisk. 3. Stosowanie insektycydów może spowodować zubożenie bazy pokarmowej dla nietoperzy. 4. Budowa wyciągów i tras narciarskich może poprzez wyłesienie i fragmentację terenów leśnych spowodować zmniejszenie żerowiska, utratę tras migracji na żerowiska lub bezpiecznego dołotu do schronień w jaskiniach.
12.	1193 Kumak górski <i>Bombina variegata</i> L.	Istniejące	
		1. M01.02 Susze i zmniejszenie opadów	1. Mała ilość opadów atmosferycznych (szczególnie w okresie III-V) jak również ciepłe zimy przyczyniają się do zwiększenia suszy i zmniejszania się liczby zbiorników wodnych właściwych dla rozrodu kumaków.
		Potencjalne	
		1. D01.01 Drogi i ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe 2. K02.03 Eutrofizacja (stałych zbiorników wodnych) 3. K03.04 Drapieżnictwo (ze strony entomofauny i ichtiofauny) 4. G01.03 Pojazdy zmotoryzowane	1. Utwardzanie szlaków i ścieżek leśnych oraz likwidacja kolein poprzez niwelację ścieżek może powodować utratę miejsc wypełnionych wodą, które są siedliskiem kumaka górskiego. 2. Eutrofizacja zbiorników wodnych sprzyjająca powolnemu ich wysychaniu oraz związane z procesem zarastania zbiorników wodnych zwiększenie konkurencyjności międzyosobniczej i międzygatunkowej, a także drapieżnictwa ze strony bezkręgowców (np. larwy ważek, drapieżne chrząszcze wodne), może powodować wzrost śmiertelności kumaków górskich w obszarze oraz ograniczenie miejsc do rozrodu. 3. Obecność ichtio- i entomofauny w zbiornikach wodnych może powodować ograniczenie dogodnych miejsc do rozrodu kumaka górskiego, z powodu wysokiego stopnia drapieżnictwa ryb i bezkręgowców względem skrzeku i larw tego gatunku. 4. W całej ostoi obserwowane są nielegalne przejazdy samochodami terenowymi, quadami, motocyklami

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenie	Opis zagrożenia
1	2	3	4
			crossowymi, co może powodować śmiertelność wszystkich form rozwojowych kumaka górskiego. Zagrożenie to związane jest z wykorzystywaniem kolein i innych zagłębień na drogach leśnych i szlakach zrywkowych wypełnionych wodą jako miejsc rozrodu tego gatunku
13.	2001 Traszka karpacka <i>Triturus montandoni</i> Boulenger	Istniejące	
		1. M01.02 Susze i zmniejszenie opadów 2. G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak 3. U Nieznane zagrożenie lub nacisk	1. Mała ilość opadów atmosferycznych jak również ciepłe zimy przyczyniają się do zwiększenia suszy i zmniejszania się liczby zbiorników wodnych właściwych dla rozrodu traszki karpackiej. 2, 3. Brak możliwości identyfikacji zagrożeń oraz działań ochronnych ze względu na niewystarczający stopień rozpoznania siedliska; konieczne jest wykonanie badań w celu uzupełnienia stanu wiedzy na temat rozmieszczenia, stanu ochrony oraz zagrożeń i potrzeb przeprowadzenia działań ochronnych.
		Potencjalne	
		1. D01.01 Drogi i ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe 2. K02.03 Eutrofizacja (stałych zbiorników wodnych) 3. K03.04 Drapieżnictwo (ze strony entomofauny i ichtiofauny) 4. G01.03 Pojazdy zmotoryzowane	1. Utwardzanie szlaków i ścieżek leśnych oraz likwidacja kolein poprzez niwelację ścieżek może powodować utratę miejsc wypełnionych wodą, które są siedliskiem traszki karpackiej. 2. Eutrofizacja zbiorników wodnych sprzyjająca powolnemu ich wysychaniu oraz związane z procesem zarastania zbiorników wodnych zwiększenie konkurencyjności międzyosobniczej i międzygatunkowej, a także drapieżnictwa ze strony bezkręgowców (np. larwy ważek, drapieżne chrząszcze wodne), może powodować wzrost śmiertelności traszki karpackiej w obszarze oraz ograniczenie miejsc do rozrodu. 3. Obecność ichtio- i entomofauny w zbiornikach wodnych może powodować ograniczenie dogodnych miejsc do rozrodu traszki karpackiej, z powodu wysokiego stopnia drapieżnictwa ryb i bezkręgowców względem skrzeku i larw tego gatunku. 4. W całej ostoi obserwowane są nielegalne przejazdy samochodami terenowymi, quadami, motocyklami crossowymi, co może powodować śmiertelność wszystkich form rozwojowych traszki karpackiej. Zagrożenie to związane jest z wykorzystywaniem kolein i innych zagłębień na drogach leśnych i szlakach zrywkowych wypełnionych wodą jako miejsc rozrodu tego gatunku.

Tabela 33 Cele działań ochronnych w zasięgu SOO Beskid Mały PLH240023

Lp.	Przedmiot ochrony	Parametr/ wskaźnik stanu ochrony	Cele działań ochronnych*
1	2	3	4
1.	6230 – Murawy bliźniczkowe (Nardion – płaty bogate florystycznie)	Ogólny cel ochrony	Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez poprawę lub utrzymanie stanu poszczególnych wskaźników.
		Powierzchnia siedliska	Utrzymanie siedliska w obszarze na powierzchni co najmniej 3 ha, z uwzględnieniem naturalnych procesów.
		Gatunki charakterystyczne	Utrzymanie oceny na poziomie FV (> 6 gatunków) na 2 stanowiskach oraz U1 (4-6 gatunków) na 3 stanowiskach.
		Obce gatunki inwazyjne	Utrzymanie oceny na poziomie FV (brak gatunków inwazyjnych) na 3 stanowiskach oraz U1 (pokrycie gat. inwazyjnych do 10% powierzchni siedliska) na 1 stanowisku.
		Bogactwo gatunkowe	Utrzymanie oceny na poziomie FV (>25 gatunków /25m ²) na 1 stanowisku oraz U1 (10-25 gatunków /25m ²) na 4 stanowiskach.
		Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	Poprawa oceny wskaźnika rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych z U2 na U1, to jest zmniejszenie pokrycia tych gatunków do przedziału 20-30% na co najmniej 4 stanowiskach.
		Ekspansja krzewów i podrostu drzew	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie FV (pokrycie warstwy B <10-25) na 4 stanowiskach oraz U1 (10) 25 - (40) 50% (w zależności od tego, jakie to gatunki) na 1 stanowisku.
		Eutrofizacja	Utrzymanie oceny wskaźnika FV (brak oznak, ew. przyczyną wzrostu żyzności siedliska jest wyłącznie naturalna sukcesja, a pokrycie gatunków nitrofilnych nieznaczące) na 5 stanowiskach.
2.	6520 – Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (Polygono-Trisetion)	Ogólny cel ochrony	Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez poprawę lub utrzymanie stanu poszczególnych wskaźników.
		Powierzchnia siedliska	Utrzymanie siedliska w obszarze na powierzchni co najmniej 70 ha, z uwzględnieniem naturalnych procesów.
		Gatunki charakterystyczne	Utrzymanie oceny na poziomie FV (> 5 gatunków) na 2 stanowiskach oraz U1 (3-5 gatunków) na 4 stanowiskach.
		Obce gatunki inwazyjne	Utrzymanie oceny na poziomie FV (brak lub pojedyncze osobniki gatunków o niskim stopniu inwazyjności) na 7 stanowiskach.
		Gatunki dominujące	Utrzymanie oceny na poziomie FV (współpanują gatunki typowo łąkowe i płaty siedliska bogate gatunkowo) na 5 stanowiskach oraz U1 (stan pośredni pomiędzy FV i U2, tj. wśród dominantów obecne są gatunki ekspansywne lub ekologicznie obce dla siedliska i siedlisko skrajnie ubogie w gatunki) na 2 stanowiskach.
		Rodzime gatunki ekspansywnych roślin zielnych	Poprawa oceny wskaźnika z U2 na U1 to jest zmniejszenie pokrycia tych gatunków do poziomu <10% na 2 stanowiskach.
		Ekspansja krzewów i podrostu drzew	Osiągnięcie średniej wartości wskaźnika ze wszystkich stanowisk. Poprawa oceny wskaźnika z U2 na U1 (łącznie pokrycie 1–5%) na 2 stanowiskach.
		Zachowanie strefy ekotonowej	Utrzymanie oceny na poziomie FV (brak ekotonu lub brak w ekotonie gatunków ekspansywnych) na co najmniej 4 stanowiskach.
		Martwa materia organiczna	Utrzymanie oceny wskaźnika FV (<2 cm) na 3 stanowiskach oraz U1 (2-5 cm) na 4 stanowiskach z taką oceną.
		Ogólny cel ochrony	Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez poprawę lub utrzymanie stanu poszczególnych wskaźników.
3.	Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania	Ogólny cel ochrony	Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez poprawę lub utrzymanie stanu poszczególnych wskaźników.
		Powierzchnia siedliska	Utrzymanie obecnej powierzchni jaskiń (FV) - wielkość jaskiń nie ulegnie zmniejszeniu w porównaniu ze stanem podstawowym.
		Stopień zabezpieczenia obiektu przed penetracją ludzką	Utrzymanie oceny wskaźnika FV (schronienie jest zabezpieczone lub częstość penetracji jest bardzo niska) na 3 stanowiskach oraz U1 (dostęp ludzi do wnętrza jaskini jest utrudniony, presja jest niewielka), na 2 stanowiskach z taką oceną.
		Efekty antropopresji i zanieczyszczenie siedliska	Poprawa wskaźnika z U2 na U1 (obiekt pozbawiony materii antropologicznej oraz brak istotnych śladów ingerencji człowieka) w 2 obiektach jaskiniowych: Wietrzna Dziura w Magurce i Jaskinia Komonieckiego.

Lp.	Przedmiot ochrony	Parametr/ wskaźnik stanu ochrony	Cele działań ochronnych*
1	2	3	4
		Obecność bezkręgowej fauny naściennej w partach przyotworowych jaskini	Utrzymanie oceny wskaźnika FV (brak zmian w tym zakresie w stosunku do stanu wyjściowego) na wszystkich (5) stanowiskach.
4.	9110 - Kwaśne buczyny (Luzulo Fagenion)	Ogólny cel ochrony	Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez poprawę lub utrzymanie stanu poszczególnych wskaźników.
		Powierzchnia siedliska	Utrzymanie siedliska (FV) na powierzchni co najmniej 2100 ha, z uwzględnieniem naturalnych procesów.
		Charakterystyczna kombinacja florystyczna	Utrzymanie wskaźnika FV (typowa, właściwa dla siedliska przyrodniczego) na 7 stanowiskach oraz U1 (kombinacja florystyczna zniekształcona, zubożała z udziałem gatunków synantropijnych lub nitrofilnych poniżej 5% pokrycia) na 7 stanowiskach.
		Skład drzewostanu	Utrzymanie wskaźnika FV (drzewostan jedno- lub wielogatunkowy z dominującym udziałem buka, bez gatunków obcych ekologicznie i/lub geograficznie) na 13 stanowiskach z taką oceną oraz utrzymanie wskaźnika U1 (drzewostan o zaburzonych stosunkach ilościowych jednak z udziałem gatunków mogących występować w siedlisku) na 1 stanowisku
		Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie	Utrzymanie wskaźnika FV (brak gatunków obcych o charakterze inwazyjnym) na wszystkich stanowiskach (14).
		Ekspansywne gatunki rodzime w runie	Utrzymanie wskaźnika FV (brak gatunków ekspansywnych lub pojedyncze okazy gatunków nitrofilnych w runie), na co najmniej 5 stanowiskach.
		Struktura pionowa i przestrzenna drzewostanu	Utrzymanie wskaźnika FV (zróżnicowana; drzewostan różnowiekowy, o zróżnicowanym przestrzennie zwarcu, zawsze z grupami i kępami starych drzew) na 4 stanowiskach oraz U1 (jednolity drzewostan z pojedynczymi drzewami w innym wieku, o jednakowym przestrzennym zwarcu) na 10 stanowiskach z taką oceną.
		Wiek drzewostanu	Utrzymanie wskaźnika FV (>10% udział drzew starszych niż 100 lat), co najmniej na 3 stanowiskach
		Naturalne odnowienie lasu	Utrzymanie wskaźnika FV (obecne, wypełniające dogodne do odnowienia miejsca, w szczególności naturalne luki i prześwietlenia, o składzie odpowiadającym składowi drzewostanu) na 11 stanowiskach oraz U1 (obecne, lecz mało intensywne, słabo reagujące na luki i prześwietlenia, lub na działania gospodarcze mające spowodować odnowienie) na 3 stanowiskach z taką oceną.
		Gatunki obce w drzewostanie	Utrzymanie wskaźnika FV (gatunki obce w drzewostanie <5% udziału powierzchniowego tj. najwyżej miejscami lub pojedynczo i nie odnawiające się) na 11 stanowiskach.
		Martwe drewno (łącznie zasoby)	Poprawa wskaźnika martwe drewno (łącznie zasoby) z U2 na U1 (10-20 m³/ha) na wszystkich (11) stanowiskach z oceną U2.
		Martwe drewno wielkowymiarowe	Poprawa wskaźnika martwe drewno wielkowymiarowe z U2 na U1 (3-5 szt./ha) na 8 stanowiskach z oceną U2.
		Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)	Utrzymanie wskaźnika FV (brak zniekształceń) na 8 stanowiskach oraz poprawa z U1 i U2 na FV (brak zniekształceń) na 6 stanowiskach z takimi ocenami.
		Mikrosiedliska leśne (drzewa biocenotyczne)	Poprawa wskaźnika mikrosiedliska leśne z U2 na U1 (10-20 szt./ha) na 10 stanowiskach z oceną U2.
5.	9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario Glandulosae</i> - <i>Fagenion</i> , <i>Galio odorati</i> - <i>Fagenion</i>)	Ogólny cel ochrony	Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez poprawę lub utrzymanie stanu poszczególnych wskaźników.
		Powierzchnia siedliska	Utrzymanie siedliska (FV) na powierzchni co najmniej 1600 ha, z uwzględnieniem naturalnych procesów.
		Charakterystyczna kombinacja florystyczna	Utrzymanie oceny wskaźnika charakterystyczna kombinacja florystyczna co najmniej U1 (kombinacja florystyczna zniekształcona, w stosunku do typowej kombinacji wykształcającej się lokalnie w naturalnych buczynach, budowana wprawdzie w większości przez gatunki typowe dla buczyn, lecz z wyraźnie zaznaczoną obecnością gatunków obcych ekologicznie; także skład uproszczony, kadłubowy, nawet przy braku gatunków ekologicznie obcych) na 12 stanowiskach.
		Skład drzewostanu	Utrzymanie wskaźnika FV (gatunki obce ekologicznie buczynom stanowią <15% drzewostanu - co najwyżej 1). Drzewostan zdominowany (>50%) przez gatunki buczynowe) na 12 stanowiskach z taką oceną.

Lp.	Przedmiot ochrony	Parametr/ wskaźnik stanu ochrony	Cele działań ochronnych*
1	2	3	4
		Ekspansywne gatunki rodzime	Utrzymanie wskaźnika FV (brak gatunków ekspansywnych lub pojedyncze okazy gatunków nitrofilnych w runie) na co najmniej 4 stanowiskach
		Struktura pionowa i przestrzenna drzewostanu	Utrzymanie wskaźnika FV (zróżnicowana; drzewostan różnowiekowy, o zróżnicowanym przestrzennie zwarcu, zawsze z grupami i kępami starych drzew) na 3 stanowiskach oraz U1 (jednolity drzewostan z pojedynczymi drzewami w innym wieku, o jednakowym przestrzennie zwarcu) na 8 stanowiskach z taką oceną.
		Wiek drzewostanu	Utrzymanie wskaźnika FV (>10% udział drzew starszych niż 100 lat) na 3 stanowiskach.
		Naturalne odnowienie lasu	Utrzymanie wskaźnika FV (obecne, wypełniające dogodnie do odnowienia miejsca, w szczególności naturalne luki i prześwietlenia, o składzie odpowiadającym składowi drzewostanu) na 9 stanowiskach oraz U1 (obecne, lecz mało intensywne, słabo reagujące na luki i prześwietlenia, lub na działania gospodarcze mające spowodować odnowienie) na 3 stanowiskach.
		Gatunki obce w drzewostanie	Utrzymanie wskaźnika FV (gatunki obce w drzewostanie <5% udziału powierzchniowego tj. najwyżej miejscami lub pojedynczo i nie odnawiające się) na 12 stanowiskach.
		Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie	Utrzymanie wskaźnika FV (brak gatunków obcych o charakterze inwazyjnym) na 9 stanowiskach z taką oceną.
		Martwe drewno (łącznie zasoby)	Poprawa wskaźnika martwe drewno (łącznie zasoby) z U2 na U1 (10-20 m ³ /ha) na 7 stanowiskach.
		Martwe drewno wielkowymiarowe	Poprawa wskaźnika martwe drewno wielkowymiarowe z U2 na U1 (3-5 szt./ha) na 8 stanowiskach.
		Mikrosiedliska leśne (drzewa biocentyczne)	Poprawa wskaźnika mikrosiedliska leśne z U2 na U1 (10-20 szt./ha) na 11 stanowiskach.
		Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)	Utrzymanie wskaźnika FV (brak zniekształceń) na 8 stanowiskach oraz poprawa z U1 i U2 na FV (brak zniekształceń) na 6 stanowiskach z takimi ocenami.
6.	9410 – Górnoreglowa acydofilna świerczyna karpacka (<i>Plagiothecio-Piceetum</i>)	Ogólny cel ochrony	Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez poprawę lub utrzymanie stanu poszczególnych wskaźników.
		Powierzchnia siedliska	Utrzymanie w obszarze siedliska, na powierzchni co najmniej 100 ha, z uwzględnieniem naturalnych procesów.
		Typowe gatunki roślin	Utrzymanie oceny wskaźnika typowe gatunki roślin nie mniej niż U1 (wśród gatunków o ilościowości 2 i więcej, występuje jeden gatunek, który nie jest typowy dla tego siedliska przyrodniczego) na 5 stanowiskach.
		Ekspansywne gatunki obce w podszycie i runie	Utrzymanie oceny wskaźnika FV (brak gatunków obcych) na 5 stanowiskach.
		Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie	Utrzymanie oceny wskaźnika nie mniej niż U1 (udział podwyższony, lecz nie bardzo ekspansywne) na 5 stanowiskach.
		Gatunki obce w drzewostanie	Utrzymanie oceny wskaźnika FV (brak gatunków obcych) na 5 stanowiskach.
		Inne zniekształcenia (rozjeżdżanie, wydeptanie, zaśmiecenie)	Utrzymanie oceny wskaźnik FV (brak innych zniekształceń) na 4 stanowiskach.
		Martwe drewno (łącznie zasoby)	Utrzymanie oceny wskaźnika martwe drewno (łącznie zasoby) FV (>20 m ³ /ha) na 3 stanowiskach oraz U1 (10-20 m ³ /ha) na 2 stanowiskach z taką oceną.
		Martwe drewno wielkowymiarowe	Utrzymanie oceny wskaźnika martwe drewno (wielkowymiarowe) FV (> 5szt./ha) na 2 stanowiskach oraz U1 (3-5 szt./ha) na 3 stanowiskach.
		Naturalne odnowienie drzewostanu	Utrzymanie oceny wskaźnika FV (występuje obficie, reagujące na luki i prześwietlenia) na 4 stanowiskach oraz U1 (pokrycie odnowienia niewielkie) na 1 stanowisku.
		Obecność kornika - posusz czynny	Utrzymanie oceny wskaźnika U1 - pojedyncze drzewa na 5 stanowiskach.
7.	1352 Wilk	Ogólny cel ochrony	Celem ochrony jest utrzymanie obecnego stanu ochrony gatunku w obszarze.
		Zagęszczenie populacji	Utrzymanie aktualnej oceny wskaźnika zagęszczenie U1 (1,5-2,5 osobników/100 km ²).
		Liczba watah	Utrzymanie aktualnej oceny wskaźnika liczba watah U1 (0,3 - 0,5 watahy/100 km ²).

Lp.	Przedmiot ochrony	Parametr/ wskaźnik stanu ochrony	Cele działań ochronnych*
1	2	3	4
		Lesistość	Utrzymanie aktualnej oceny wskaźnika lesistość FV (> 40%).
		Fragmentacja siedliska	Utrzymanie aktualnej oceny wskaźnika fragmentacja siedliska FV (<3 km/ km ²).
		Dostępność bazy pokarmowej	Utrzymanie aktualnej oceny wskaźnika dostępność bazy pokarmowej FV (>100 kg/ km ²).
		Zagęszczenie dróg	Utrzymanie aktualnej oceny wskaźnika zagęszczenie dróg FV (<0,1 km/ km ²).
		Stopień izolacji siedlisk	Utrzymanie aktualnej oceny wskaźnika stopień izolacji siedlisk U1 (słabe, przerywane połączenia z innymi obszarami zasiedlonymi przez populację wilka).
8.	1361 Ryś	Ogólny cel ochrony	Celem ochrony jest utrzymanie obecnego stanu ochrony gatunku w obszarze.
		Zagęszczenie populacji	Utrzymanie aktualnej oceny wskaźnika zagęszczenie U1 (1-2 osobników/100 km ²).
		Lesistość	Utrzymanie aktualnej oceny wskaźnika lesistość FV (> 40%).
		Fragmentacja siedliska	Utrzymanie aktualnej oceny wskaźnika fragmentacja siedliska FV (<3 km/ km ²).
		Dostępność bazy pokarmowej	Utrzymanie aktualnej oceny wskaźnika dostępność bazy pokarmowej FV (>100 kg/ km ²).
		Zagęszczenie dróg	Utrzymanie aktualnej oceny wskaźnika zagęszczenie dróg FV (<0,1 km/ km ²).
		Stopień izolacji siedlisk	Utrzymanie aktualnej oceny wskaźnika stopień izolacji siedlisk U1 (słabe, przerywane połączenia z innymi obszarami zasiedlonymi przez populację rysia).
9.	1355 Wydra	Ogólny cel ochrony	Celem ochrony jest utrzymanie obecnego stanu ochrony gatunku w obszarze.
		Zagęszczenie populacji	Utrzymanie aktualnej oceny wskaźnika zagęszczenie populacji (aktywność gatunku) U1 (0,6-1,9 stwierdzeń/10 km).
		Baza pokarmowa	Utrzymanie aktualnej oceny wskaźnika baza pokarmowa FV (0,50-0,80), z uwzględnieniem biomasy ryb, zróżnicowania gatunkowego ichtiofauny, miejsc rozrodu płazów oraz naturalności koryta rzeki
		Udział siedliska kluczowego dla gatunku	Utrzymanie aktualnej oceny wskaźnika udział siedliska kluczowego dla gatunku U1 (0,50-0,65).
10.	1303 Podkowiec mały 1321 Nocek orzęsiony 1324 Nocek duży	Ogólny cel ochrony	Celem ochrony jest referencyjny stan ochrony nietoperzy: podkowca małego, nocka orzęsionego i nocka dużego w obszarze. Za referencyjny stan ochrony nietoperzy w obszarze, należy uznać obecny stan ochrony (U2), który w obecnych granicach obszaru Beskid Mały PLH240023 nie może ulec poprawie z powodu braku odpowiednich schronień zimowych oraz kolonii rozrodczych.
11.	1193 Kumak górski	Ogólny cel ochrony	Celem ochrony jest referencyjny stan ochrony gatunku rozumiany poprzez utrzymanie stanu poszczególnych wskaźników
		Liczba wszystkich zbiorników	Poprawa wskaźnika liczba wszystkich zbiorników na FV (liczba wszystkich zbiorników nie zmniejszy się w stosunku do poprzedniego monitoringu).
		Liczba zbiorników stałych	Utrzymanie wskaźnika liczba zbiorników stałych FV (nie zmniejszy się w stosunku do poprzedniego cyklu monitoringu).
		Liczba zbiorników, w których stwierdzono rozród gatunku	Utrzymanie liczby zbiorników, w których stwierdzono rozród gatunku (wartość nie mniejsza niż wartość referencyjna tj. 2 zbiorniki).
		Liczba zbiorników, w których stwierdzono obecność gatunku	Utrzymanie liczby zbiorników, w których stwierdzono obecność gatunku (wartość nie mniejsza niż wartość referencyjna tj. 3 zbiorniki).
12.	2001 Traszka karpacka	Ogólny cel ochrony	Uzupełnienie wiedzy w zakresie występowania gatunku w obszarze.

Objaśnienia:

* - FV (stan właściwy), U1 (stan niezadawalający) – symbole oceny parametrów stanu ochrony siedliska przyrodniczego lub gatunku (Rozporządzenie Ministra Środowiska z 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz.U. Nr 34, poz. 186 z późn. zm.).

Tabela 34 Działania ochronne i działania monitoringowe ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania w zasięgu SOO Beskid Mały PLH240023

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
6230 – Murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> - płaty bogate florystycznie)	Działania dotyczące ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków		
	Działania obligatoryjne: 1. Zachowanie siedliska przyrodniczego stanowiącego przedmiot ochrony położonego na trwałych użytkach zielonych. 2. Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe, pastwiskowe (bez szczegółowych warunków), niezbędne do zachowania otwartego charakteru siedliska przyrodniczego. Działanie o znaczeniu priorytetowym dla zachowania siedliska. Działanie fakultatywne: 1. Użytkowanie pastwiskowe Rotacyjny, ekstensywny wypas przy obsadzie zwierząt (owce, kozy, konie, bydło domowe, ew. inne gatunki) od 0,3 DJP do 1 DJP/ha w terminie od 1 maja do 15 października, w miarę możliwości bez koszarowania zwierząt w płatach siedliska. Wypas należy prowadzić w połączeniu z okresowym wykaszaniem tzw. „niedojadów” (niespasionych płatów siedliska) oraz usunięciem ściętej biomasy z niedojadów (w tym biomasy rozdrobnionej), raz w roku lub raz na 2 lata w terminie od 1 sierpnia do 31 października. W miarę możliwości wskazane jest przemienne stosowanie co kilka lat, np. co 2-3 lata, użytkowania kośnego. Po skoszeniu (również niedojadów) biomasa powinna być usunięta, z płatu siedliska lub złożona w stogi, przmy, brogi w terminie 2 tygodni. Niedopuszczalne jest pozostawianie rozdrobnionej biomasy, stosowanie nawożenia, wapnowania, bronowania. W przypadku braku możliwości wprowadzenia wypasu, zabiegiem ograniczającym sukcesję może być prowadzenie samego użytkowania kośnego. W miarę potrzeby powyższe zapisy mogą zostać zmodyfikowane przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej dla pakietów działania rolno-środowiskowo-klimatycznego lub w innych programach w zakresie ochrony i/lub odtwarzania płatów siedlisk.	Płaty siedliska wskazane na załączniku graficznym nr 1.1 – 1.4 Leśnictwo Czernichów: Płaty siedliska w obrębie wydzielenia leśnego: 414a, źródło danych: Plan zadań ochronnych SOO Beskidu Małego PLH240023 z 2022 r. - RDOŚ Katowice i RDOŚ Kraków – 2024 r.).	Właściciel, posiadacz lub dzierżawca obszaru na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości albo na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego zarządca nieruchomości albo zarządca nieruchomości na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
	Działanie fakultatywne: 1. Użytkowanie kośne Koszenie ręczne lub mechaniczne, prowadzone z częstotliwością 1 raz do roku lub 1 raz na dwa lata w terminie od 1 sierpnia do 31 października. Skoszona biomasa (w tym biomasa rozdrobniona) powinna być w terminie do 2 tygodni usunięta z płatu siedliska lub złożona w stogi, przmy, brogi. W przypadku płatów siedliska o powierzchni powyżej 0,5 ha konieczne jest pozostawienie fragmentów nieskoszonych: 15-20% powierzchni płatu (sąsiadujących płatów). W dwóch kolejnych pokosach (wykonywanych w odstępie roku lub 2 lat) należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone. W przypadku płatów siedliska nie przekraczających powierzchni 0,5 ha dopuszczalne jest zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie całej powierzchni siedliska. W miarę potrzeby powyższe zapisy mogą zostać zmodyfikowane przez eksperta przyrodni-	Płaty siedliska wskazane na załączniku graficznym nr 1.1-1.4	

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
	czego w dokumentacji przyrodniczej dla pakietów działania rolno-środowiskowo-klimatycznego lub w innych programach w zakresie ochrony i/lub odtwarzania płatów siedlisk.		
	Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochronnych oraz monitoringu realizacji działań ochronnych		
	Ocena wskaźników i parametrów zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ. Dwa razy w okresie obowiązywania planu.	Proponowane lokalizacje stanowisk: 1) Łysina, Ściszków Groń (płat 6230_W2) 2) Gibasów (płat 6230_W5) 3) Kuflowa (płat 6230_W8)	RDOŚ w Katowicach lub GIOŚ w przypadku stanowisk objętych PMŚ.
	Określenie procentu powierzchni siedliska objętego działaniami obligatoryjnymi i fakultatywnymi. Wykonanie analizy w 4 i 9 roku obowiązywania planu.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ w Katowicach
	Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		
	Nie stwierdzono potrzeby prowadzenia działań dotyczących uzupełnienia stanu wiedzy.	Nie dotyczy.	Nie dotyczy.
6520 – Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	Działania dotyczące ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków		
	Działania obligatoryjne: 1. Zachowanie siedliska przyrodniczego stanowiącego przedmiot ochrony położonego na trwałych użytkach zielonych. 2. Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe, pastwiskowe (bez szczegółowych warunków), niezbędne do zachowania otwartego charakteru siedliska przyrodniczego. Działanie o znaczeniu priorytetowym dla zachowania siedliska.	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleń leśnych: 304a, 304i, 304l, 304m; 306h, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki: Płaty siedliska w obrębie wydzieleń leśnych: 327b; 338c, 338d, Leśnictwo Czernichów: Płaty siedliska w obrębie wydzieleń leśnych: 390b; 412b; 413c, 413d, 413f, 418b, źródło danych: Plan zadań ochronnych SOO Beskidu Małego PLH240023 z 2022 r. - RDOŚ Katowice i RDOŚ Kraków – 2024 r.).	RDOŚ w Katowicach lub GIOŚ w przypadku stanowisk objętych PMŚ.
	Działanie fakultatywne: 1. Użytkowanie kośne Koszenie ręczne lub mechaniczne, prowadzone z częstotliwością 1 raz do roku (optymalnie) lub 1 raz na dwa lata w terminie od 15 czerwca do 30 września. Skoszona biomasa (w tym biomasa rozdrobniona) powinna być w terminie do 2 tygodni od koszenia, usunięta z płatu siedliska lub złożona w stogi, przyzmy, brogi. W przypadku płatów siedliska o powierzchni powyżej 1 ha konieczne jest pozostawienie fragmentów nieskoszonych: 15-20% powierzchni płatu (sąsiadujących płatów). W przypadku zastosowania dwóch	Płaty siedliska wskazane na załączniku graficznym nr 2.1-2.5	Właściciel, posiadacz lub dzierżawca obszaru na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości albo na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
	pokosów w ciągu roku należy pozostawić ten sam fragment łąki nieskoszony. W dwóch kolejnych latach należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone. W przypadku łąk siedliska nie przekraczających powierzchni 1 ha, dopuszczalne jest zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie całej powierzchni siedliska. Dopuszcza się nawożenie do 60 kg N/ha/ rok. Nie dopuszcza się przeorywania, bronowania, wapnowania (z wyjątkiem dopuszczenia wapnowania po wykonaniu niezbędnych w tym zakresie analiz glebowych i uzgodnieniu z ekspertem przyrodniczym). Niedopuszczalne jest podsiewanie (np. wysokoprodukcyjnych gatunków traw lub roślin motylkowych), powodujące ilościowe i jakościowe zmiany składu gatunkowego. Przy użytkowaniu jednokośnym dopuszczalny jest wypas zwierząt (owce, kozy, bydło domowe, konie, ew. inne gatunki) przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ ha po pokosie w terminie do 15 października. W miarę potrzeby powyższe zapisy mogą zostać zmodyfikowane przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej dla pakietów działania rolno-środowiskowo-klimatycznego lub w innych programach w zakresie ochrony i/lub odtwarzania łąk siedlisk.		lub własność jednostek samorządu terytorialnego zarządcy nieruchomości albo zarządcy nieruchomości na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
	Działanie fakultatywne: 1. Użytkowanie pastwiskowe. Rotacyjny, ekstensywny wypas przy obsadzie zwierząt (owce, kozy, konie, bydło domowe, ew. inne gatunki) od 0,5 DJP do 1 DJP/ha w terminie od 1 maja do 15 października, w miarę możliwości bez koszarowania zwierząt w łąkach siedliska. Dopuszczalne jest wypasanie przez cały rok koników polskich i koni huculskich, w obsadzie do 1 DJP/ha, jeżeli ekspert przyrodniczy określi to w dokumentacji przyrodniczej. Wypas należy prowadzić w połączeniu z okresowym wykaszaniem tzw. „niedojadów” (niespaszonych łąk siedliska), bez możliwości pozostawiania rozdrabnianej biomasy, w terminie od 15 lipca do 31 października. Wskazane jest przemienne stosowanie co kilka lat, np. co 2-3 lata, użytkowania kośnego. Po skoszeniu niedojadów biomasa (w tym biomasa rozdrobniona), powinna być usunięta z łąki siedliska lub złożona w stogi, przyzmy, brogi w terminie 2 tygodni. Dopuszcza się nawożenie do 60 kg N/ha/ rok. Nie dopuszcza się przeorywania, bronowania, wapnowania (z wyjątkiem dopuszczenia wapnowania po wykonaniu niezbędnych w tym zakresie analiz glebowych i uzgodnieniu z ekspertem przyrodniczym). Niedopuszczalne jest podsiewanie (np. wysokoprodukcyjnych gatunków traw lub roślin motylkowych), powodujące ilościowe i jakościowe zmiany składu gatunkowego siedliska. W miarę potrzeby powyższe zapisy mogą zostać zmodyfikowane przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej dla pakietów działania rolno-środowiskowo-klimatycznego lub w innych programach w zakresie ochrony	Płaty siedliska wskazane na załączniku graficznym nr 2.1-2.5	Właściciel, posiadacz lub dzierżawca obszaru na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości albo na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego zarządcy nieruchomości albo zarządcy nieruchomości na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
	i/lub odtwarzania płatów siedlisk.		
	Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochronnych oraz monitoringu realizacji działań ochronnych		
	Ocena wskaźników i parametrów zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ. Dwa razy w okresie obowiązywania planu. Ocena stanu na stanowiskach Państwowego Monitoringu Środowiska zgodnie z harmonogramem Programu PMŚ GIOŚ.	Stanowiska PMŚ GIOŚ: 1) Gibasów Groń (płat: 6520_W74) 2) Las (płat: W60) 3) Magurka Wilkowicka (płat: 6520_W101) 4) Ściszków Groń (płat: 6520_W 87 do 6520_W89) Stanowiska Nejfild 2016: 1) Żurawnica płat: 6520_W2) 2) Targoszów płat: 6520_W41) 3) Kocierz Beskidek (płat: 6520_W91)	RDOŚ w Katowicach lub GIOŚ w przypadku stanowisk objętych PMŚ.
	Określenie procentu powierzchni siedliska objętego działaniami obligatoryjnymi i fakultatywnymi. Wykonanie analizy w 4 i 9 roku obowiązywania planu.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ w Katowicach
	Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		
	Nie stwierdzono potrzeby prowadzenia działań dotyczących uzupełnienia stanu wiedzy.	Nie dotyczy.	Nie dotyczy.
8310 – Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania	Działania dotyczące ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków		
	Okresowe sprzątanie jaskini – usuwanie zaśmiecenia.	Załącznik graficzny nr 4.1-4.2 Jaskinia Komonieckiego	RDOŚ w Katowicach Nadleśnictwo Jeleśnia
	Odstąpienie od wytyczania nowych dróg leśnych i szlaków zrywkowych oraz prowadzenie prac leśnych z użyciem wielofunkcyjnych maszyn leśnych, specjalistycznych ciągników do zrywki drewna i ciągników rolniczych w promieniu 60 m od znanego/znanych otworu lub otworów jaskiń.	Załącznik Graficzny nr 4.1-4.2 Jaskinia Komonieckiego	Nadleśnictwo Jeleśnia
	Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochronnych oraz monitoringu realizacji działań ochronnych		
	Ocena wskaźników i parametrów zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ. Dwa razy w okresie obowiązywania planu. Ocena stanu na stanowiskach Państwowego Monitoringu Środowiska zgodnie z harmonogramem Programu PMŚ GIOŚ.	Jaskinia Wietrzna Dziura w Magurce	RDOŚ w Katowicach
	Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		
	Nie stwierdzono potrzeby prowadzenia działań dotyczących uzupełnienia stanu wiedzy.	Nie dotyczy.	Nie dotyczy.
9110 – Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	Działania dotyczące ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków		
	Dążenie do przywrócenia właściwego składu gatunkowego drzewostanu odpowiadającego warunkom siedliskowym z uwzględnieniem udziału gatunków domieszkowych, takich jak jodła, jawor i świerk dla drzewostanów zaplanowanych w PUL do przebudowy. Dla składów gatunkowych zgodnych z uwarunkowaniami siedliskowymi - utrzymanie takiego stanu. W miarę możliwości bazować na naturalnym odnowieniu lasu.	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki: Płaty siedliska (w tym całe pododziały) w obrębie wydzieleń leśnych: 301a, 301b; 302a, 302b, 302c, 302d, 302f, 302g, 302h; 303a, 303c, 303d, 303h, 303j; 304b,	Nadleśnictwo Jeleśnia, właściciele i zarządcy gruntów na podstawie umowy lub porozumienia z RDOŚ w Katowicach.

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
	Trwałe w czasie i jednoznaczne wyznaczenie (bez potrzeby oznakowania w terenie), w drzewostanach planowanych do użytkowania rębного, kęp wyłączonych z użytkowania i pozostawionych do naturalnego rozkładu. Sumaryczna powierzchnia kęp nie może być mniejsza niż 5% łącznej powierzchni manipulacyjnej - (bez cięć uprzętających) drzewostanów zaplanowanych w PUL do użytkowania rębного, w danym płacie siedliska. Pojedyncza kępa nie może być mniejsza niż 6 arów, a rozmieszczenie kęp będzie nieregularne. Kępy takie pozostawiane będą również w przypadku dokonywania cięć sanitarnych. W cięciach uprzętających co najmniej 5% Powierzchni manipulacyjnej zostanie pozostawione na gruncie w charakterze przestojów, do naturalnego rozkładu, w formie kęp lub pojedynczych drzew. Preferowanie istniejących przestojów bukowych, jodłowych i jaworowych. Pozostawianie na każdej powierzchni w trakcie realizacji cięć rębnych, przedrębnych oraz sanitarnych drzew biocenotycznych (np. dziuplastych, martwych, wyrwconych i złamanych), a także pozostałości zrębowych i potrzebieżowych do ich naturalnego rozkładu, z wyjątkiem posuszu czynnego oraz drzew stanowiących zagrożenie bezpieczeństwa publicznego oraz odpadów pozrębowych mogących stanowić zagrożenie sanitarne, a także stanowiące zagrożenie pożarowe przy szlakach komunikacyjnych, w tym turystycznych. Należy dążyć, żeby docelowo łączne zasoby martwego drewna były nie mniejsze niż 10% zapasu określonego w planie urządzenia lasu na całej powierzchni obrębu leśnego lub obrębu ewidencyjnego, w długiej perspektywie czasowej. Działanie to ma zapewnić zachowanie ilości martwego drewna, co najmniej na obecnym poziomie. Jednocześnie należy dążyć do osiągnięcia wartości tego wskaźnika nie mniejszej niż 20 m³/ha. Ponadto należy dążyć do zapewnienia odpowiedniej struktury martwego drewna, czyli ponad 5 szt./ha martwego drewna wielkowieńcowego, zgodnie z zaleceniami Państwowego Monitoringu Środowiska GIOŚ. Stosowanie rębni stopniowych z długim okresem odnowienia, w szczególności rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej.	304d, 304o, 304s; 305d, 305f, 305g, 305h, 305i; 306a, 306b, 306c, 306f, 306g, 306h; 307d, 307f, 307g; 308a, 308b, 308c, 308d; 310c; 311a; 351a, 351d; 354b, 354c, 354d; 355a, 355b, 355c, 355d, 355f, 355g; 356a, 356b, 356c, 356f; 357a, 357b, 357c, 357d, 357f, 357g, 357h, 357i, 357k; 358a, 358c, 358f; 359a, 359d; 360a, 360d, 360f, 360g, 360h; 361a, 361b, 361c, 361d; 362a, 362b; 363a, 363b, 363c; 364a; 364b; 365f, 365g; 366a, 366b; 367a, 367b, 367c, 367d; 368b, 368c, 368d, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki: Płaty siedliska (w tym całe pododziały) w obrębie wydziałów leśnych: 326a, 326b, 326d; 327a, 327b, 327c, 327d, 327f; 328a, 328c; 329b; 330a, 330b, 330c, 330d, 330f; 331a; 332d; 333a; 334a, 334b, 334c; 335a, 335b, 335c, 335d, 335f; 336a; 337a; 338a, 338b, 338c, 338d, 338f; 339a, 339b, 339c; 340a, 340b, 340c, 340d; 342a, 342b, 342c, 342d, 342f, 342g, 342h; 343a, 343b, 343c, 343d; 344a, 344b, 344c, 344d; 345b, 345f, 345g, 345h, 345j, 345k; 370a, 370b; 371a, 371b; 372a, 372b, 372c; 375f; 377b, 377c, Leśnictwo Czernichów: Płaty siedliska (w tym całe pododziały) w obrębie wydziałów leśnych: 385a; 386a; 387a; 388a; 391a, 391b; 404b, 404d; 408a, 408b, 408c; 409a; 411b; 412b, Leśnictwo Ślemień: Płaty siedliska (w tym całe pododziały) w obrębie wydziałów leśnych:	

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
		420a; 421a; 422b; 423a, 423b, 423c, 423d; 424d, 424f, 424g, 425a, 425b, 425c, 425d, 425f, 425i, 425j; 426c, 426d, 426f; 427a, 427b; 428b; 429a; 432a, 432b; 433a; 501b; 502a, 502b, 502c; 503a; 504a, 504b; 505a; 506d, 506f, 506g, 506h; 507b, 507c, 507d, 507f, 507g; 508c, 508d, 508f; 509a, 509b, 509c, 509d, 509f; 510a, 510b, 510c, 510d; 511b, 511d, 511f; 512a, 512b, Leśnictwo Gilowice: Płaty siedliska w obrębie wydziałów leśnych: 440b; 448b; 450a, źródło danych: Plan zadań ochronnych SOO Beskidu Małego PLH240023 z 2022 r. - RDOŚ Katowice i RDOŚ Kraków – 2024 r.).	
	Zachowanie płatów siedliska poprzez uznanie ich jako cenne fragmenty rodzimej przyrody wyłączone z użytkowania.	Płaty siedliska zgodnie z załącznikiem graficznym nr 6.1-6.3 Nadleśnictwo Jeleśnia, Leśnictwo Czernichów: wydzielenie 411b; Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki: wydzielenie 358a	Nadleśnictwo Jeleśnia.
	Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochronnych oraz monitoringu realizacji działań ochronnych		
	Ocena wskaźników i parametrów zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ. Dwa razy w okresie obowiązywania planu. Ocena stanu na stanowiskach Państwowego Monitoringu Środowiska zgodnie z harmonogramem Programu PMŚ GIOŚ.	Stanowiska PMŚ GIOŚ: 1) Gibasów 1, 2) Gibasów 2, 3) Gibasów 3, 4) Zasolnica 1, 5) Kozubnik, 6) Łysina Stanowiska Mróz 2017: Nadleśnictwo Jeleśnia, Leśnictwo Czernichów: wydzielenie 411b; Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki: wydzielenie 358a	RDOŚ w Katowicach lub GIOŚ w przypadku stanowisk objętych PMŚ
	Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		
	Nie stwierdzono potrzeby prowadzenia działań dotyczących uzupełnienia stanu wiedzy.	Nie dotyczy.	Nie dotyczy.
	Działania dotyczące ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków		

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	Dążenie do przywrócenia właściwego składu gatunkowego drzewostanu odpowiadającego warunkom siedliskowym z uwzględnieniem udziału gatunków domieszkowych, takich jak jodła, jawor i świerk dla drzewostanów zaplanowanych w PUL do przebudowy. Dla składów gatunkowych zgodnych z uwarunkowaniami siedliskowymi - utrzymanie takiego stanu. W miarę możliwości bazować na naturalnym odnowieniu lasu. Trwałe w czasie i jednoznaczne wyznaczenie (bez potrzeby oznakowania w terenie), w drzewostanach planowanych do użytkowania rębного, kęp wyłączonych z użytkowania i pozostawionych do naturalnego rozkładu. Sumaryczna powierzchnia kęp nie może być mniejsza niż 5% łącznej powierzchni manipulacyjnej - (bez cięć uprzętających) drzewostanów zaplanowanych w PUL do użytkowania rębного, w danym płacie siedliska. Pojedyncza kępa nie może być mniejsza niż 6 arów, a rozmieszczenie kęp będzie nieregularne. Kępy takie pozostawiane będą również w przypadku dokonywania cięć sanitarnych. W cięciach uprzętających co najmniej 5% Powierzchni manipulacyjnej zostanie pozostawione na gruncie w charakterze przestojów, do naturalnego rozkładu, w formie kęp lub pojedynczych drzew. Preferowanie istniejących przestojów bukowych, jodłowych i jaworowych. Pozostawianie na każdej powierzchni w trakcie realizacji cięć rębnych, przedrębnych oraz sanitarnych drzew biocenotycznych (np. dziuplastych, martwych, wyrwconych i złamanych), a także pozostałości zrębowych i potrzebieżowych do ich naturalnego rozkładu, z wyjątkiem posuszu czynnego oraz drzew stanowiących zagrożenie bezpieczeństwa publicznego oraz odpadów po zrębnych mogących stanowić zagrożenie sanitarne, a także stanowiące zagrożenie pożarowe przy szlakach komunikacyjnych, w tym turystycznych. Należy dążyć, żeby docelowo łączne zasoby martwego drewna były nie mniejsze niż 10% zapasu określonego w planie urządzenia lasu na całej powierzchni obrębu leśnego lub obrębu ewidencyjnego, w długiej perspektywie czasowej. Działanie to ma zapewnić zachowanie ilości martwego drewna, co najmniej na obecnym poziomie. Jednocześnie należy dążyć do osiągnięcia wartości tego wskaźnika nie mniejszej niż 20 m³/ha. Ponadto należy dążyć do zapewnienia odpowiedniej struktury martwego drewna, czyli ponad 5 szt./ha martwego drewna wielkowymiarowego, zgodnie z zaleceniami Państwowego Monitoringu Środowiska GIOŚ. Stosowanie rębni stopniowych z długim okresem odnowienia, w szczególności rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej.	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki: Płaty siedliska (w tym całe pododziały) w obrębie wydziałów leśnych: 363c; 364a; 365g; 368c; 368d; 369b, 369f, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki: Płaty siedliska (w tym całe pododziały) w obrębie wydziałów leśnych: 328a, 328b; 329a, 329b; 331a, 331b, 331c; 332a, 332b, 332c, 332d, 332f; 333a, 333c, 334c; 335a, 335c, 335d; 336a, 336b; 337a; 338b, 338c, 338d, 338f; 339a, 339b, 339c; 340a, 340c; 341a, 341b; 342a, 342b, 342c, 342d, 342f, 342g, 342h; 343a, 343b, 343c, 343d; 344a, 344b, 344c, 344d; 345a, 345b, 345c, 345d, 345f, 345h, 345i, 345j; 370c; 371b; 372a; 373b, 373c, 373d, 374c, 374d, 374f, 374g; 375a, 375b, 375d, 375f; 376b, 376c; 377b, 377c, Leśnictwo Czernichów: Płaty siedliska (w tym całe pododziały) w obrębie wydziałów leśnych: 384a, 384b, 384c; 385a, 385b; 386a, 386b, 386c; 387b, 387c, 387d, 387f, 387g, 387h; 389a, 389b; 390a; 391a, 391b, 391c, 391d, 391f, 391g, 391h; 392a; 393a; 404d; 405a, 405b, 405c, 405d; 406b, 406c, 406d; 407a, 407b, 407c, 407d; 408a, 408b; 409a, 409b, 409c; 410c; 411a, 411b; 412a, 412b; 413a, 413b, 413c, 413f; 414a, 414b; 415a; 416a; 417a, 417b; 418a, 418b, 418c, Leśnictwo Ślemień: Płaty siedliska (w tym całe pododziały) w obrębie wydziałów leśnych: 425c; 427a; 428a, 428b; 429a; 501a,	Nadleśnictwo Jeleśnia, właściciele i zarządcy gruntów na podstawie umowy lub porozumienia z RDOŚ w Katowicach.

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
		501b; 502a; 503a, 503b, 503c; 505a, 505b, 505d, 505f; 506b, 506c, 506d; 508c, 508d; 511b, 511c; 512a, 512b, źródło danych: Plan zadań ochronnych SOO Beskidu Małego PLH240023 z 2022 r. - RDOŚ Katowice i RDOŚ Kraków – 2024 r.).	
	Zachowanie płatów siedliska poprzez uznanie ich jako cenne fragmenty rodzimej przyrody wyłączone z użytkowania. Wyłączone z użytkowania - lasy w zarządzie PGL Lasy Państwowe, Propozycja wyłączenia z użytkowania – lasy prywatnych właścicieli.	Płaty siedliska Zgodnie z załącznikiem graficznym nr 8.1-8.2 1. Nadleśnictwo Jeleśnia, Leśnictwo Czernichów: wydzielenie 407b; oraz lasy poza PGL LP (Gmina Łodygowice Obręb Łodygowice, działki: 1/1, 1/4, 1/6, 1/7, 2. Nadleśnictwo Jeleśnia, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki: wydzielenie 369b	Nadleśnictwo Jeleśnia, właściciele i zarządcy gruntów na podstawie umowy lub porozumienia z RDOŚ w Katowicach.
	Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochronnych oraz monitoringu realizacji działań ochronnych		
	Ocena wskaźników i parametrów zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ. Dwa razy w okresie obowiązywania planu. Ocena stanu na stanowiskach Państwowego Monitoringu Środowiska zgodnie z harmonogramem Programu PMŚ GIOŚ.	Stanowiska PMŚ GIOŚ: 1) Kocierz 1 2) Kocierz 2 3) Kocierz 3 4) Zasolnica 2 Stanowiska Mróz 2017: 1) Działka nr 1/6, Gmina Łodygowice, Obręb. Łodygowice 2) Nadleśnictwo Jeleśnia, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki: wydzielenie 358a, 3) Działka nr 1608/2, Gmina Łękawica, Obręb. Kocierz Rychwałdzki	RDOŚ Katowice
	Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		
	Nie stwierdzono potrzeby prowadzenia działań dotyczących uzupełnienia stanu wiedzy.	Nie dotyczy.	Nie dotyczy.
9410 Górnoreglowa acydofilna świerczyna karpacka (<i>Plagiothecio-Piceetum</i>)	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych i gatunków		
	Dążenie do ukształtowania właściwej struktury wiekowej i przestrzennej z uwzględnieniem naturalnych przekształceń w obszarach płatów siedliska. Dążenie do przywrócenia właściwego składu gatunkowego drzewostanu	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleni	Nadleśnictwo Jeleśnia

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
	Odpowiadającego warunkom Siedliskowym z uwzględnieniem w reglu dolnym w domieszce jodły i buka dla drzewostanów zaplanowanych w PUL do przebudowy. Dla składów gatunkowych zgodnych z uwarunkowaniami siedliskowymi - utrzymanie takiego stanu. Pozostawiać powstające spontanicznie zapusty.	leśnych: 351a; 353b; 354h, Leśnictwo Ślemień: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleni leśnych: 422a, 422b; 424a, 424b, 424c, 424g; 426a, 426b, 426c; 427a; 428a; 501c; 502d; 503d, 503f; 506a, 506b, 506c, 506d, 506f, 506g; 507a; 508a, 508b; 510a, 510b, 510f; 511a, 511c; 512f, źródło danych: Plan zadań ochronnych SOO Beskidu Małego PLH240023 z 2022 r. - RDOŚ Katowice i RDOŚ Kraków – 2024 r.).	
	Trwałe w czasie i jednoznaczne wyznaczanie (bez potrzeby oznakowania w terenie), w drzewostanach planowanych do użytkowania rębного, kęp wyłączonych z użytkowania i pozostawionych do naturalnego rozkładu. Sumaryczna powierzchnia kęp nie może być mniejsza niż 5% łącznej powierzchni manipulacyjnej (bez cięć uprzętających) drzewostanów zaplanowanych w PUL do użytkowania rębного, w danym płacie siedliska. Pojedyncza kępa nie może być mniejsza niż 6 arów, a rozmieszczenie kęp będzie nieregularne. Kępy takie pozostawiane będą również w przypadku dokonywania wielkopowierzchniowych cięć sanitarnych. W cięciach uprzętających co najmniej 5% powierzchni manipulacyjnej zostanie pozostawione na gruncie w charakterze przestojów, do naturalnego rozkładu, w formie kęp lub pojedynczych drzew.		
	Pozostawianie na każdej powierzchni w trakcie realizacji cięć rębnych, przedrębnych oraz sanitarnych drzew biocenotycznych (np. dziuplastych, martwych, wywróconych i złamanych), a także pozostałości zrębowych i potrzebieżowych do ich naturalnego rozkładu, z wyjątkiem posuszu czynnego oraz drzew stanowiących zagrożenie bezpieczeństwa publicznego oraz odpadów pozrębowych mogących stanowić zagrożenie sanitarne, a także stanowiące zagrożenie pożarowe przy szlakach komunikacyjnych, w tym turystycznych. Należy dążyć, żeby docelowo łączne zasoby martwego drewna były nie mniejsze niż 10% zapasu określonego w planie urządzenia lasu na całej powierzchni obrębu leśnego lub obrębu ewidencyjnego, w długiej perspektywie czasowej. Działanie to ma zapewnić zachowanie ilości martwego drewna, co najmniej na obecnym poziomie. Jednocześnie należy dążyć do osiągnięcia wartości tego wskaźnika nie mniejszej niż 20 m³/ha. Ponadto należy dążyć do zapewnienia odpowiedniej struktury martwego drewna, czyli ponad 5 szt./ha martwego drewna wielkowymiarowego, zgodnie z zaleceniami Państwowego Monitoringu Środowiska GIOŚ.		
	Stosowanie rębni stopniowych, z długim okresem odnowienia, w szczególności rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej.		
	Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochronnych oraz monitoringu realizacji działań ochronnych		

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
	Ocena wskaźników i parametrów zgodnie z metodyką PMS GIOŚ. Dwa razy w okresie obowiązywania planu. Ocena stanu na stanowiskach Państwowego Monitoringu Środowiska zgodnie z harmonogramem Programu PMS GIOŚ.	Stanowiska z PMS GIOŚ: 1) Madohora 1 2) Madohora 3 3) Madohora 5 4) Madohora 6 5) Madohora 8	GIOŚ w ramach PMS lub RDOŚ w Katowicach w przypadku odstąpienia od monitoringu przez GIOŚ.
	Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		
	Nie stwierdzono potrzeby prowadzenia działań dotyczących uzupełnienia stanu wiedzy.	Nie dotyczy.	Nie dotyczy.
1381 Widłoząb zielony <i>Dicranum viride</i>	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych i gatunków		
	Brak konieczności wykonywania działań ochronnych	Nie dotyczy	Nie dotyczy
	Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochronnych oraz monitoringu realizacji działań ochronnych		
	Ocena wskaźników i parametrów zgodnie z metodyką PMS GIOŚ. Dwa razy w okresie obowiązywania planu.	Stanowisko PMS GIOŚ: Żurawnica	GIOŚ w ramach PMS lub RDOŚ w Katowicach w przypadku odstąpienia od monitoringu przez GIOŚ.
	Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		
	Nie stwierdzono potrzeby prowadzenia działań dotyczących uzupełnienia stanu wiedzy.	Nie dotyczy.	Nie dotyczy.
1352 Wilk <i>Canis lupus</i>	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych i gatunków		
	Identyfikacja miejsc newralgicznych, w tym na aktualnie nieużytkowanych drogach i szlakach zrywkowych do wykonania przeszkód naturalnych w celu ograniczenia ruchu pojazdów silnikowych. Realizacja przeszkód w zidentyfikowanych miejscach, gwarantujących skuteczność działania.	Cały obszar Natura 2000	Nadleśnictwo Jeleśnia, RDOŚ w Katowicach.
	Pozostawienie złomowisk (z wyjątkiem abiotycznych szkód o charakterze wielkopowierzchniowym) stert gałęzi i wykrotów stanowiących bezpieczne miejsca wychowu młodych i zapewniające możliwości ukrycia się wilków w miejscach ich rozrodu.	Cały obszar Natura 2000	Nadleśnictwo Jeleśnia
	Wystąpienie z wnioskiem do PZŁ o odstąpienie od nęcenia zwierzyny poprzez wykładanie przetworzonych produktów spożywczych.	Cały obszar Natura 2000	PZŁ na podstawie porozumienia zawartego z RDOŚ Katowice
	Działania edukacyjne skierowane do społeczeństwa, dotyczące ochrony wilka w gospodarce pasterskiej, leśnictwie, łowiectwie turystyce oraz w planowaniu przestrzennym.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ w Katowicach
	Przeciwdziałanie powstawaniu szkód wśród inwentarza. Promocja dobrych praktyk związanych z zabezpieczaniem zwierząt hodowlanych wśród lokalnych hodowców przekazywanie hodowcom narzędzi do ochrony stad (np. pastuchy elektryczne, fladry, psy stróżujące).	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ w Katowicach
	Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochronnych oraz monitoringu realizacji działań ochronnych		
	Ocena wskaźników i parametrów zgodnie z metodyką PMS GIOŚ. Dwa razy w okresie obowiązywania planu.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ w Katowicach lub GIOŚ w przypadku stanowisk objętych PMS.
	Monitoring skuteczności (np. poprzez porównanie wielkości szkód w poszczególnych latach) przeciwdziałania powstawaniu szkód wśród inwentarza w oparciu o zgłoszenia do RDOŚ w Katowicach o szkodach w inwentarzu.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ w Katowicach
	Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		
	Nie stwierdzono potrzeby prowadzenia działań dotyczących uzupełnienia stanu wiedzy.	Nie dotyczy.	Nie dotyczy.

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
1355 Wydra <i>Lutra lutra</i>	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych i gatunków		
	Zachowanie dostępności naturalnych schronień gatunku i zróżnicowania morfologii koryta na obecnym poziomie.	Cieki w granicach obszaru Natura 2000.	RDOŚ w Katowicach.
	Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochronnych oraz monitoringu realizacji działań ochronnych		
	Ocena wskaźników i parametrów zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ. Dwa razy w okresie obowiązywania planu.	Obszar Natura 2000 z uwzględnieniem stanowisk: Nejfeld 2015: 1) Kocierzanka - Kocierz Górny 1355_S6 {8FA8} 2) Kocierzanka Suwar 1355_S7 {1A04}	RDOŚ w Katowicach lub GIOŚ w przypadku stanowisk objętych PMŚ.
	Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		
	Nie stwierdzono potrzeby prowadzenia działań dotyczących uzupełnienia stanu wiedzy.	Nie dotyczy.	Nie dotyczy.
1361 Ryś <i>Lynx lynx</i>	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych i gatunków		
	Identyfikacja miejsc newralgicznych, w tym na aktualnie nieużytkowanych drogach i szlakach zrywkowych do wykonania przeszkód naturalnych w celu ograniczenia ruchu pojazdów silnikowych. Realizacja przeszkód w zidentyfikowanych miejscach, gwarantujących skuteczność działania.	Tereny leśne w całym obszarze Natura 2000	Nadleśnictwo Jeleśnia, RDOŚ w Katowicach.
	Pozostawianie drzew zwalonych nad potokami w celu stworzenia do ich przekraczania przez rysia.	Tereny leśne w całym obszarze Natura 2000	Nadleśnictwo Jeleśnia.
	Działania edukacyjne skierowane do społeczeństwa, dotyczące uwzględniające ochrony rysia w gospodarce pasterskiej, leśnictwie, łowiectwie turystyce oraz w planowaniu przestrzennym	Cały obszar Natura 2000	PZŁ na podstawie porozumienia zawartego z RDOŚ Katowice
	Przeciwdziałanie powstawaniu szkód wśród inwentarza. Promocja dobrych praktyk związanych z zabezpieczaniem zwierząt hodowlanych wśród lokalnych hodowców przekazywanie hodowcom narzędzi do ochrony stad (np. pastuchy elektryczne, fladry, psy stróżujące).	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ w Katowicach.
	Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochronnych oraz monitoringu realizacji działań ochronnych		
	Ocena wskaźników i parametrów zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ. Dwa razy w okresie obowiązywania planu.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ w Katowicach lub GIOŚ w przypadku stanowisk objętych PMŚ.
	Monitoring skuteczności (np. poprzez porównanie wielkości szkód w poszczególnych latach) przeciwdziałania powstawaniu szkód wśród inwentarza w oparciu o zgłoszenia do RDOŚ w Katowicach o szkodach w inwentarzu.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ w Katowicach.
	Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		
	Nie stwierdzono potrzeby prowadzenia działań dotyczących uzupełnienia stanu wiedzy.	Nie dotyczy.	Nie dotyczy.
1303 Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i> 1321 Nocek orzęsiony <i>Myotis emarginatus</i> 1323 Nocek Bechsteina	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych i gatunków		
	Działania informacyjno-edukacyjne. Opracowanie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących nietoperzy, w szczególności w zakresie poprawy wizerunku nietoperzy oraz ochrony schronień zimowych i letnich.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ w Katowicach.
	Utrzymanie obecnego areálu i ciągłości terenów leśnych ostoi wraz z drzewami martwymi, obumierającymi i dziuplastymi oraz istniejącej powierzchni drzewostanów liściastych pełniących funkcję żerowisk.	Cały obszar Natura 2000	Nadleśnictwo Jeleśnia.

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
<i>Myotis bechsteinii</i> 1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochronnych oraz monitoringu realizacji działań ochronnych		
	Ocena wskaźników i parametrów zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ. Dwa razy w okresie obowiązywania planu.	Jaskinia Wietrzna Dziura w Magurce	RDOŚ w Katowicach
	Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		
	Nie stwierdzono potrzeby prowadzenia działań dotyczących uzupełnienia stanu wiedzy.	Nie dotyczy.	Nie dotyczy.
1193 Kumak górski <i>Bombina variegata</i>	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych i gatunków		
	Przenoszenie kumaka górskiego (wszystkie fazy rozwojowe) głównie z kolein w trakcie prowadzenia prac polegających na modernizacji duktów/dróg leśnych do najbliższego zbiornika wodnego (koleina wypełniona wodą, rów z wodą nie poddawany przebudowie). Zwierzęta należy chwycić i przenosić w pojemnikach z perforowanym przykryciem.	Cały obszar Natura 2000 w miejscach planowanej przebudowy dróg	Nadleśnictwo Jeleśnia.
	Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochronnych oraz monitoringu realizacji działań ochronnych		
	Ocena wskaźników i parametrów zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ. Dwa razy w okresie obowiązywania planu.	Wybrane przez eksperta stanowiska w obszarze Natura 2000	RDOŚ w Katowicach lub GIOŚ w przypadku stanowisk objętych PMŚ.
	Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		
	Nie stwierdzono potrzeby prowadzenia działań dotyczących uzupełnienia stanu wiedzy.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ w Katowicach.
2001 Trasza karpacka <i>Triturus montandonii</i>	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych i gatunków		
	Przenoszenie traszki karpackiej (wszystkie fazy rozwojowe) głównie z kolein w trakcie prowadzenia prac polegających na modernizacji duktów/dróg leśnych do najbliższego zbiornika wodnego (koleina wypełniona wodą, rów z wodą nie poddawany przebudowie). Zwierzęta należy chwycić i przenosić w pojemnikach z perforowanym przykryciem.	Cały obszar Natura 2000 w miejscach planowanej przebudowy dróg	Nadleśnictwo Jeleśnia.
	Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochronnych oraz monitoringu realizacji działań ochronnych		
	Ocena wskaźników i parametrów zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ. Dwa razy w okresie obowiązywania planu.	Wybrane przez eksperta stanowiska w obszarze Natura 2000	RDOŚ w Katowicach lub GIOŚ w przypadku stanowisk objętych PMŚ.
	Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		
	Nie stwierdzono potrzeby prowadzenia działań dotyczących uzupełnienia stanu wiedzy.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ w Katowicach.

Oznaczenie wydziałów leśnych zgodnie z Planem urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Jeleśnia na okres od 01.01.2025 r. do 31.12.2034 r.

Siedliska przyrodnicze

W obszarze Natura 2000 Beskid Mały PLH240023 (w zasięgu gruntów Nadleśnictwa Jeleśnia) chronione będą jako przedmioty ochrony 6230, 6520, 8310, 9110, 9130, 9410 oraz zwierzęta, ssaki: wydra, wilk, niedźwiedź brunatny, ryś; nietoperze: nocek duży; płazy: kumak górski. Zgodnie z opinią RDOŚ Katowice na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia w zasięgu obszaru Natura 2000 Beskid Mały PLH240023 uwzględniono również siedliska przyrodnicze **91D0** i **91E0**, które nie są przedmiotami ochrony. Informacje o występowaniu ww. siedlisk przyrodniczych są dostępne w ekspertyzie pn. „Rozpoznanie obszarów występowania, identyfikacja zagrożeń oraz określenie warunków ochrony i zakresu monitoringu najlepiej zachowanych płatów siedlisk leśnych będących przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000: Beskid Śląski PLH240005 i Beskid Mały PLH240023 (Mróz W. 2016). Siedliska te nie są przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Beskid Mały PLH240023, jednakże informacje o ich występowaniu (w formie płatowej) zamieszczono w opisie obszaru Natura 2000 Beskid Mały PLH240023. W PUL w ramach działań minimalizujących (w celu ochrony tych siedlisk) zaleca się pozostawienie ich bez użytkowania. Płatowe siedliska 91D0 i 91E0 zostało zaznaczone na mapach przekazanych do leśniczych oraz opisane w wyciągach dla leśnictw, z zaleceniem wykonywania ww. działania ochronnego.

Duże drapieżniki: niedźwiedź, wilk i ryś

1352 - Wilk (*Canis lupus* L.)

Siedlisko: Środowiskiem życia wilków są zarówno duże kompleksy leśne, jak również mozaikowaty krajobraz rolniczo - leśny obfitujący w zwierzynę.

Zagrożenia: fragmentacja środowisk, bariery migracyjne i izolacja subpopulacji.

Perspektywy zachowania populacji wilka oceniono na niezadawalające (U1). Podobnie, jak w przypadku niedźwiedzia i rysia, wpływa na to presja turystyczna, w tym zwiększenie wykorzystania samochodów terenowych, motocykli crossowych, quadów oraz skuterów śnieżnych, istniejąca infrastruktura rekreacyjna oraz planowany rozwój ośrodków turystycznych, w tym wyciągów narciarskich i tras zjazdowych w ważnych ostojach wilka. Badania wskazują, że wilki wyraźnie unikają obszarów sąsiadujących z wyciągami narciarskimi, zatłoczonymi schroniskami oraz ruchliwymi szlakami turystycznymi, szczególnie tymi, które wykorzystywane są do rekreacji motorowej. Wilki wprawdzie przekraczają trasy narciarskie, chodzą szlakami turystycznymi i drogami leśnymi, jednak na miejsca odpoczynku wybierają tereny maksymalnie odległe od centrów aktywności ludzkiej.

Oddziaływanie Planu: Wilk występuje na obszarze całego Nadleśnictwa, jednak miejsca rozrodu i wychowu młodych określone zostały na powierzchni ok. 65,64 ha (lokalizacja – dane wrażliwe). W rejonie tym zaprojektowano pielęgnację gleby (PIEL) na powierzchni oraz pielęgnację drzewostanów. Realizacja tych zadań gospodarczych w perspektywie średnio- i długookresowej pozytywnie wpłynie na stan siedlisk bytowania gatunku i jego zasięg (przebudowa monokultur świerkowych, powstawanie młodników o zróżnicowanej strukturze i składzie gatunkowym), jednak ich wykonanie w czasie rozrodu i wychowu młodych mogłoby negatywnie oddziaływać na populację tego gatunku. Negatywny wpływ realizacji zapisów Planu może być zminimalizowany poprzez realizację zaprojektowanych zabiegów w bezpośrednim sąsiedztwie miejsc rozrodu (500 m od stwierdzonego miejsca rozrodu lub ewentualnie w granicach utworzonej strefy ostoi) poza okresem ochronnym (od 1.04 do 31.08).

1361 - Ryś (*Lynx lynx* L.)

Siedlisko: Ryś zamieszkuje rozległe masywy leśne. Jest drapieżnikiem terytorialnym o osiadłym trybie życia. Wielkość rewiru łowieckiego – terenu penetrowanego przez to zwierzę w poszukiwaniu pożywienia zależy od zagęszczenia rysi w danym masywie leśnym i obfitości zwierząt stanowiących pokarm. Rysie (z wyjątkiem samic wychowujących młode) prowadzą samotny tryb życia. Poszczególne osobniki zajmują własne areale, o dużej powierzchni, terytoria dorosłych samców sięgają nawet 250 km², a samic - 130 km².

Stan zachowania w sieci Natura 2000: Monitoring GIOŚ w latach 2006 – 2008 określił stan zachowania gatunku w regionie biogeograficznym kontynentalnym jako niezadawalający (U1) w dwóch obszarach i właściwy w jednym (FV).

Zagrożenia: zanik otwartych terenów wewnątrz kompleksów leśnych oraz rozwój infrastruktury komunikacyjnej.

Oddziaływanie Planu: wpływ nieistotny.

1354 - Niedźwiedź brunatny (*Ursus arctos* L.)

Siedlisko: Niedźwiedź brunatny preferuje rozległe kompleksy leśne. Należy do gatunków o dużych wymaganiach co do przestrzeni życiowej, o rocznych arealach osobniczych od 23 km² do 500 km². Jest największym krajowym drapieżnikiem lądowym o krępej budowie ciała, prowadzący samotniczy tryb życia.

Zagrożenia: przekształcenia środowiska oraz niepokojenie pojedynczych osobników w obszarach o dużym nasileniu ruchu turystycznego.

Oddziaływanie Planu: wpływ nieistotny.

Wnioski dotyczące dużych drapieżników

Dla ww. drapieżników, które potencjalnie obserwowane mogą być na terenie całego Nadleśnictwa należy uznać, że podstawowym warunkiem ich egzystencji jest istnienie dużych zróżnicowanych wiekowo (uprawy, młodniki, starodrzewie) i powiązanych ze sobą kompleksów leśnych. Biologia tych gatunków związana jest z przemieszczaniem się często na duże odległości w poszukiwaniu pożywienia lub miejsc rozrodu (terytorializm). Lasy na terenie Nad-

leśnictwa spełniają te kryteria, a sposób ich zagospodarowania sprzyja występowaniu ww. gatunków. Z uwagi na zbliżone wymagania siedliskowe ww. gatunków (ryś, niedźwiedź brunatny i wilk), związane z występowaniem w rozległych kompleksach leśnych, niewielkim zagęszczeniem populacji, znaczną wielkością terytoriów/arealów, dalekimi zasięgami migracji oraz podobną bazą pokarmową, można w stosunku do nich projektować zbliżone działania ochronne. Są to gatunki związane z terenami o dużej lesistości, małym zaludnieniu i wysokim zagęszczeniu ssaków, zwłaszcza kopytnych. Siedliska zinwentaryzowane w Nadleśnictwie Jeleśnia z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej wchodzące w zakres zainteresowania tych gatunków to głównie siedliska przyrodnicze 9110, 9130, 91E0 i 9410. Zadania gospodarcze zaprojektowane w PUL (na terenie potencjalnych miejsc rozrodu i wychowu młodych oraz w potencjalnych w strefach gawrowania niedźwiedzi) obejmują wszystkie rodzaje zabiegów (odnowienia, pielęgnacje i rębnie złożone). Ogólnie jednak na skutek ich realizacji wzrośnie udział drzewostanów w KO i w dłuższej perspektywie nastąpi stabilizacja zasobów drzewnych oraz zwiększy się udział drzewostanów o złożonej strukturze, a poprzez to poprawi się biotop tych drapieżników. Należy jednak w trakcie prac leśnych związanych z wykonywaniem projektowanych zadań, szczególną uwagę przywiązywać do zachowania ochrony okresowej ww. gatunków. Gospodarka łowiecka powinna uwzględniać potrzeby pokarmowe tych gatunków, poprzez odpowiednią regulację populacji jeleni i saren, które są głównym źródłem pokarmu dla analizowanych drapieżników. Zdobywanie pokarmu przez duże drapieżniki, takie jak ryś i wilk (w mniejszym stopniu niedźwiedź) zależne jest od dostępności dzikich ssaków kopytnych. Dodatkowym ważnym zadaniem ochronnym jest skuteczne zwalczanie nielegalnych przejazdów przez kompleksy leśne użytkowników skuterów śnieżnych, samochodów terenowych, quadów i motocykli crossowych. Działania te sprzyjają ochronie dużych drapieżników, zapobiegając ich płoszeniu, dewastacji miejsc rozrodu czy też zaburzaniu snu zimowego.

W lasach górskich nastąpiło masowe zamieranie drzewostanów świerkowych. Otwarte tereny sprzyjają wprawdzie rozwojowi populacji sarny – podstawowego źródła pokarmu dużych drapieżników, co sprzyja warunkom ich bytowania. Jednakże brak planowo prowadzonej gospodarki leśnej (w tym rębni i odnowień) w perspektywie długoterminowej doprowadziłby do zaniku leśnych formacji roślinnych, erozji gleby - zjawisk osuwiskowych, niekorzystnych zmian w krajobrazie i klimacie. Należy jednak w trakcie prac leśnych związanych z wykonywaniem projektowanych zadań, szczególną uwagę przywiązywać do zachowania ochrony okresowej ww. gatunków. Na terenie Nadleśnictwa (a w szczególności miejscach rozrodu) w PUL oraz w POP zawarto zapisy dotyczące szeregu działań niezbędnych do utrzymania właściwego stanu ochrony dużych drapieżników. Dotyczą one w szczególności pozostawiania starych dziuplastych drzew, wykrotów i wiatrowałów wykorzystywanych do gawrowania niedźwiedzi, a także jako miejsca wychowu młodych przez ryś i wilk. Podobnie korzystny wpływ na te gatunki będzie miała ochrona schronisk i wychodni skalnych, jako miejsc odpoczynku i potencjalnego schronienia. Dodatkowym ważnym zadaniem ochronnym jest skuteczne zwalczanie nielegalnych przejazdów przez kompleksy leśne użytkowników skuterów śnieżnych, samochodów terenowych, quadów i motocykli crossowych. Działania te sprzyjają ochronie dużych drapieżników, zapobiegając ich płoszeniu, dewastacji miejsc rozrodu czy też zaburzaniu snu zimowego.

W ramach działań ochronnych związanych z zabezpieczeniem siedlisk istotnych dla rozrodu i wychowu dużych drapieżników w tym wilka oraz miejsc odpoczynku i zdobywania pokarmu zaleca się w toku obowiązywania PUL, przestrzegać następujących szczegółowych zaleceń ochronnych:

- Ochronę regularnie wykorzystywanych miejsc wychowu wilków poprzez nienaruszanie ich struktury, pokrycia roślinnością i najbliższego otoczenia (w promieniu 500 m),
- Wstrzymanie prac leśnych oraz budowy dróg leśnych i użytkowania szlaków zrywkowych w strefach ochrony okresowej w promieniu 500 m od miejsc rozrodu wilków w okresie od 1 kwietnia do 31 sierpnia.
- Wyłączenie młodników zlokalizowanych w strefie powyżej 900 m n.p.m. z prowadzenia prac leśnych w okresie rozrodu i wychowu młodych wilków (od 1 kwietnia do 31 sierpnia).

- W drzewostanach powyżej 900 m n.p.m. pozostawianie złomowisk, stert gałęzi i wykrotów dla zapewnienia bezpiecznych miejsc dla wychowu młodych oraz ukrycia się dużych drapieżników (w tym wilka).
- Pozostawianie w lesie rozkładających się leżących drzew oraz promowanie warstwy podszytu pomaga wilkom w zdobywaniu pokarmu.
- Dążenie od uzyskania zróżnicowanej struktury wiekowej, wysokościowej i gatunkowej drzewostanów.
- Zaleca się ochronę górskich terenów podmokłych, wilgotnych łąk, torfowisk, szczawin oraz oczek wodnych.
- Pozostawianie grubszych drzew zwalonych nad potokami, stanowiących dogodne miejsca przekraczania cieków przez duże drapieżniki.
- Ograniczanie wstępu na drogi i szlaki zrywkowe aktualnie nieużytkowane (np. poprzez zamykanie lub blokowanie takich dróg), szczególnie zlokalizowanych w obrębie obszarów wychowu młodych wilków.
- Rygorystyczne egzekwowanie zakazu wjazdu na tereny leśne pojazdów silnikowych nieuprawnionych lub nie posiadających odpowiedniego zezwolenia, szczególnie w odniesieniu do rekreacyjnej jazdy skuterami śnieżnymi oraz pojazdami off-road.
- Organizowanie szkoleń dla właścicieli i pracowników Zakładów Usług Leśnych, dotyczące prowadzenia prac leśnych pod kątem zasad i przepisów ochrony przyrody, w tym unikania celowego płoszenia zwierząt, zakazu chwytania i przemieszczania zwierząt (w tym młodych ssaków drapieżnych), zakazu pozostawiania resztek pożywienia i wszelkich opakowań w lesie.

2.2.3. Beskid Żywiecki PLB240002

Obszar Specjalnej Ochrony Beskid Żywiecki PLB240002 (ptasi) został zatwierdzony jako OSO w listopadzie 2008 roku Decyzją Komisji Europejskiej. Administracyjnie obszar obejmuje powierzchnię 34 988,82 ha (w tym na gruntach Nadleśnictwa 4 508,60 ha).

Obszar obejmuje fragment Beskidu Żywieckiego, który jest zbudowany z fliszowych utworów serii magurskiej. Charakteryzuje go występowanie różnorodnych form geomorfologicznych - grzbiety, garby, żebra mury skalne, gołoborza, na stokach i osuwiska skalne. Dominującymi skałami są tutaj odporne na wietrzenie piaskowce magurskie, które wraz z łupkami ilastymi tworzą flisz karpacki. Najciekawsze zespoły form skalnych znajdują się w szczytowych partiach Pilsko, w dolinie Cebulowego Potoku, w obrębie grzbietowej części pasma Lipowskiej - Romanki oraz Boraczej - Prusowa. Największa jaskinia na tym obszarze to Jaskinia Wickowa w Sopotni Wielkiej, o długości 101 m. Beskid Żywiecki składa się z kilku pasm górskich, mających układ równoleżnikowy. Wyróżniają się tu zwarte grupy górskie Wielkiej Raczy (1236 m n.p.m.) i Pilsko (1557 m n.p.m.). Wyróżnia się także interesujący ostaniec denudacyjny - Grojec (612 m), będący ważnym stanowiskiem archeologicznym. Rzeki mają tu charakter typowo górski, z gwałtownymi spadkami, malowniczymi wodospadami i gęstą siecią potoków. Główne rzeki obszaru to Soła i Koszarawa. Osobliwością są nieliczne występujące drobne jeziora osuwiskowe. Szatę roślinną tworzą naturalne i półnaturalne górskie zbiorowiska roślinne, w tym dobrze wykształcone zespoły lasów iglastych i liściastych. Na spłaszczeniach stokowych, wierzchołkach grzbietowych, zagłębieniach osuwiskowych, występują cenne torfowiska.

Obszar Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002 to duża ostoja górska obejmująca swym zasięgiem część Beskidu Żywieckiego - mezoregionu należącego do Beskidów Zachodnich. Na bogactwo ornitofauny tego obszaru wpłynęły znaczne różnice wysokości i wykształcone cztery piętra roślinno-klimatyczne: pogórza, regla dolnego, regla górnego oraz piętro subalpejskie. W obszarze dominują lasy, a wśród nich spotkać można fragmenty ukazujące charakter dawnej „Puszczy Karpackiej”. W ostoi stwierdzono występowanie 24 gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej, w tym 21 spośród nich należy do lęgowych lub prawdopodobnie lęgowych. Beskid Żywiecki stanowi jedną z najważniejszych krajowych ostoi głuszca, orla przedniego, drozda obrożnego, dzięcioła trójpalczastego i dzięcioła białogrzbietego. Obszar charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem szaty roślinnej i dobrze zachowanymi, typowymi zbiorowiskami góorskimi (leśnymi i nieleśnymi). Najbardziej rozpowszechnione siedliska leśne to kwaśne i żyzne buczyny. Siedliska nieleśne najliczniej reprezentowane są przez górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie. Spośród licznych zbiorowisk roślinnych należy zwrócić uwagę na unikatową w polskich Karpatach postać zespołu *Valeriano-Caricetumflavae*, z udziałem czosnku syberyjskiego *Allium sibiricum* i niebielistki trwałej *Swertia perennis* subsp. *alpestris*. Na podkreślenie zasługuje tu znaczenie obszaru jako ostoi dużych ssaków drapieżnych: wilka, rysia i niedźwiedzia.

Status ochronny:

Obszary Natura 2000 mogą obejmować również część lub całość obszarów i obiektów objętych innymi formami ochrony przyrody. W zasięgu obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002 (obszar ptasi) zlokalizowano również następujące formy ochrony przyrody: rezerwaty: „Pilsko”, „Pod Rysianką”, „Gawroniec” (N-ctwo Jeleśnia); „Dziobaki”, „Oszast”, „Butorza”, „Muńcoł”, „Śrubita”, „Lipowska” (N-ctwo Ujsoły), „Romanka” (N-ctwo Jeleśnia i Węgierska Górka) oraz „Żywiecki Park Krajobrazowy”.

Obszar Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002 posiada zatwierdzony i obowiązujący Plan zadań ochronnych (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002 (Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego z 29.04.2014 r. poz. 2575). Należy, jednakże zauważyć, że ww. Plan zadań ochronnych został zmodyfikowany Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 25 lutego 2016 r. o zmianie zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002 (Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego z 29.02.2016 r. poz. 1322).

Tabela 35 Gatunki ptaków stanowiące przedmioty ochrony Obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002

Lp.	Kod gatunku	Nazwa przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Status ochrony w Polsce ¹	Uwagi	Orientacyjna lokalizacja; leśnictwo, oddział
1	2	3	4	5	6
1.	A223	Włochatka <i>Aegolius funereus</i> L.	S	PCzL – LC, PCzK – LC, DP – zał. I, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC	Występuje w obszarze Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB24002 poza granicami administracyjnymi Nadleśnictwa Jeleśnia (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).
2.	A259	Siwerniak <i>Anthus spinoletta</i> L.	S	PCzL – NT, DP – zał. I, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC	Występuje w obszarze Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB24002 poza granicami administracyjnymi Nadleśnictwa Jeleśnia (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).
3.	A091	Orzeł przedni <i>Aquila chrysaetos</i> L.	S	PCzL – EN, PCzK – EN, DP – zał. I, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC	Dane wrażliwe.
4.	A215	Puchacz <i>Bubo bubo</i> L.	S	DP – zał. I	Potencjalnie może występować na gruntach Nadleśnictwa Jeleśnia – obecnie nie potwierdzony. (źródło danych: Monitoring ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002" Etap III: Raport z monitoringu ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002 - RDOŚ w Katowicach – grudzień 2024).
5.	A264	Pluszcz <i>Cinclus cinclus</i> L.	S	PCzL – LC, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC	Leśnictwo Korbielów, 99k, 101a, Leśnictwo Sopotnia Górna, 205a, 207h, 208c, Leśnictwo Kielbasów, 489a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).
6.	A122	Derkacz <i>Crex crex</i> L.	S	DP – zał. I	Występuje w obszarze Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB24002 poza granicami administracyjnymi Nadleśnictwa Jeleśnia (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).
7.	A239	Dzięcioł białogrzbisty <i>Dendrocopos leucotos</i> Bechstein	S	PCzL – NT, DP – zał. I, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC	Leśnictwo Korbielów, 100c, Leśnictwo Sopotnia Górna, 180a, 208c, Leśnictwo Romanka Dolna, 226b, 224a, 224b, Leśnictwo Kielbasów, 494a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).
8.	A217	Sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i> L.	S	DP – zał. I, Czerwona lista IUCN – LC	Występuje w obszarze Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB24002 poza granicami administracyjnymi Nadleśnictwa Jeleśnia (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).

Lp.	Kod gatunku	Nazwa przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Status ochrony w Polsce ¹	Uwagi	Orientacyjna lokalizacja; leśnictwo, oddział
1	2	3	4	5	6
9.	A261	Pliszka górska <i>Motacilla cinerea</i> Tunstall	S	PCzL – LC, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC	Leśnictwo Korbiewów, 99c, 99f, 99k, 99l, 100a, 100c, 101a, 105c, Leśnictwo Sopotnia Dolna, 147r, 153k, Leśnictwo Sopotnia Górna, 167h, 176b, 205a, 206a, 207h, 208c, 213a, 213b, Leśnictwo Kiełbasów, 486t, 486w, 498a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).
10.	A344	Orzechówka <i>Nucifraga</i> <i>caryocatactes</i> L.	S	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC	Leśnictwo Korbiewów, 115g, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).
11.	A241	Dzięcioł trójpalczasty <i>Picoides tridactylus</i> L.	S	PCzK – VU, PCzL – VU, DP – zał. I, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC	Leśnictwo Sopotnia Dolna, 155c, Leśnictwo Sopotnia Górna, 180f, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).
12.	A234	Dzięcioł zielonosiwy - <i>Picus canus</i> J.F. Gmelin	S	DP – zał. I, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC	Leśnictwo Korbiewów, 100c, 119b, Leśnictwo Sopotnia Górna, 206d, 209f, 209g, 210f, Leśnictwo Sopotnia Potok, 183b, 190d, 198b, 201c, Leśnictwo Romanka Dolna, 221a, 221d, 226c, 227a, Leśnictwo Kiełbasów, 486f, 486w, 496a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).
13.	A220	Puszczyk uralski <i>Strix uralensis</i> Pallas	S	PCzL – LC, DP – zał. I, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC	Brak szczegółowej informacji odnośnie lokalizacji na obszarze objętym PUL w zasięgu OSO Beskid Żywiecki PLB240002.
14.	A108	Głuszec <i>Tetrao urogallus</i> L.	S	PCzL – VU, PCzK – CR, DP – zał. I, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC	Dane wrażliwe.
15.	A282	Drozd obrożny - <i>Turdus torquatus</i> L.	S	PCzL – LC, DP – zał. I, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC	Występuje w obszarze Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB24002 poza granicami administracyjnymi Nadleśnictwa Jeleśnia (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).
16.	A104	Jarząbek <i>Tetrastes bonasia</i> L.	gatunek łowny w okresie od 1 września do 30 listopada	Czerwona lista IUCN-LC	Leśnictwo Korbiewów, 114c; 115c, Leśnictwo Sopotnia Dolna, 151f; 160b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).
17.	A236	Dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i> L.	S	DP – zał. I, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC	Leśnictwo Korbiewów, 88b; 129a, Leśnictwo Sopotnia Górna, 176a, Leśnictwo Sopotnia Potok, 194d; 203b, Leśnictwo Romanka Dolna, 226d, Leśnictwo Romanka Górna, 245b, Leśnictwo Kiełbasów, 488f; 498d, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).

Lp.	Kod gatunku	Nazwa przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Status ochrony w Polsce ¹	Uwagi	Orientacyjna lokalizacja; leśnictwo, oddział
1	2	3	4	5	6
18.	A072	Trzmiełojad zwyczajny, trzmiełojad, pszczołojad <i>Pernis apivorus</i> L.	S	DP – zał. I, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC	Leśnictwo Kiełbasów, 486x, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).
19.	A099	Kobuz <i>Falco subbuteo</i> L.	S	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC	Leśnictwo Kiełbasów, 489a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).

¹ oznaczenia statusu ochrony w Polsce: S – ścisła, Cz – częściowa

Poniżej zamieszczono szczegółowe wyciągi z planu zadań ochronnych, dla poszczególnych przedmiotów ochrony, ale tylko tych, które znajdują się na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia.

W zamieszczonej poniżej tabeli nr 36 zawarto dane, informacje i wytyczne, pochodzące z Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z 24 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002 (Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego z 29.04.2014 r. poz. 2575) oraz Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 25 lutego 2016 r. zmieniającego ww. zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002 (Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego z 29.02.2016 r. poz. 1322).

Podstawą do sprecyzowania działań ochronnych i sposobu ochrony jest zdefiniowanie zagrożeń dla ww. gatunków. Poniższa tabela przedstawia wyciąg zagrożeń oraz działań ochronnych dotyczących przedmiotów ochrony występujących lub mogących występować na gruntach Nadleśnictwa Jeleśnia.

Tabela 36 Identyfikacja zagrożeń oraz działań ochronnych dla przedmiotów ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB2400002, które dotyczą Nadleśnictwa Jeleśnia

Przedmioty ochrony [nazwa, kod]	Zagrożenia (i- istniejące, p- potencjalne)	Opis zagrożenia (adnotacje do zagrożeń wymienionych w poprzedniej kolumnie)	Działania ochronne	Obszar wdrażania
A091 - Orzeł przedni (<i>Aquila chrysaetos</i>)	1. Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu. (i) 2. Zalesianie terenów otwartych. (i) 3. Gospodarka leśna i plantacyjna oraz użytkowanie lasów i plantacji, wycinka drzew. (i) 4. Zabudowa rozproszona. (i) 5. Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak. (i) 6. Napowietrzne linie energetyczne i telefony. (p) 7. Kłusownictwo. (p)	1. Utrata siedlisk żerowania wynikająca z zaniechania użytkowania rolniczego gruntów czego wynikiem jest naturalna sukcesja roślinności drzewiastej. 2. Utrata siedlisk żerowania wskutek przeznaczania łąk i pastwisk do zalesienia. 3. Przypadkowe zniszczenie lęgu lub płoszenie w trakcie prac leśnych w związku z brakiem informacji odnośnie lokalizacji miejsc lęgowych. Utrata siedlisk lęgowych wskutek planowego użytkowania rębego. 4. Utrata żerowisk wskutek przeznaczania terenów otwartych pod zabudowę głównie rozproszoną. 5. Brak wiedzy odnośnie miejsc lęgowych gatunku może spowodować przypadkowe zniszczenie stanowiska lęgowego. Brak wiedzy odnośnie żerowisk uniemożliwia zaplanowanie ochrony czynnej. 6. Kolizje z liniami energetycznymi napowietrznymi. 7. Możliwe zniszczenie stanowiska lęgowego w obszarze.	Działanie obligatoryjne. 1. Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych.	Według wskazań RDOŚ Katowice.
A108 Głuszec (<i>Tetrao urogallus</i>)	1. Gospodarka leśna i plantacyjna oraz użytkowanie lasów i plantacji. (i) 2. Polowanie. (i) 3. Pojazdy zmotoryzowane. (i) 4. Niewłaściwe działania ochronne lub ich brak. (i) 5. Drapieżnictwo. (i) 6. Usprawniony dostęp do obszaru, kompleksy narciarskie. (p)	1. Ograniczenie areалу siedlisk właściwych dla głuszca w wyniku utrzymywania drzewostanów w zbyt dużym zwarcu. Płoszenie ptaków zarówno przez pojazdy związane z gospodarką leśną jak i nielegalny ruch pojazdów silnikowych, zmniejszenie areálu dogodnego do gniazdowania i żerowania w wyniku zwiększania udostępnienia obszaru poprzez budowę dróg leśnych i szlaków zrywkowych oraz polepszanie ich jakości. Zmniejszenie sukcesu lęgowego gatunku w ostoi w wyniku przypadkowego zniszczenia lęgu lub płoszenia w trakcie prac leśnych. Utrata siedlisk lęgowych wskutek użytkowania rębego. 2. Płoszenie w szczególności w trakcie prowadzenia polowań zbiorowych. 3. Porzucenie lęgów w wyniku płoszenia przez pojazdy mechaniczne. 4. Brak wiedzy odnośnie dokładnej lokalizacji tokowisk gatunku uniemożliwia zaplanowanie ochrony czynnej i biernej 5. Ograniczanie sukcesu lęgowego głuszca. 6. Budowa kolejek linowych i naziemnych usprawniających łatwy i szybki dostęp do terenów będących siedliskami głuszca. Utrata siedlisk odpowiednich dla głuszca w wyniku fragmentacji zwartych kompleksów leśnych. Zwiększony ubytek energetyczny i zwiększona śmiertelność ptaków w okresie zimowym w wyniku płoszenia spowodowanego penetracją w siedliskach głuszca.	1. Wyznaczenie stref ochrony ostoi miejsca rozrodu i regularnego przebywania gatunku głuszca. 2. Wyłączenie z użytkowania rębego drzewostanów regła górnego. 3. W okresie od 1 lutego do 31 lipca preferowanie zrywki konnej. 4. Pozostawianie na każdej powierzchni w trakcie realizacji cięć rębnych, przedrębnych oraz sanitarnych wszystkich drzew biocenotycznych, a także pozostałości zrębowych i potrzebieżowych do ich naturalnego rozkładu, z wyjątkiem posuszu czynnego oraz drzew stanowiących zagrożenie bezpieczeństwa publicznego oraz odpadów po zrębach mogących stanowić zagrożenie sanitarne. Należy dążyć, żeby docelowo łączne zasoby martwego drewna były nie mniejsze niż 10% zapasu określonego w planie urządzenia lasu na całej powierzchni obrębu leśnego lub obrębu ewidencyjnego, w długiej perspektywie czasowej. 5. Trwałe i jednoznaczne wyznaczanie w drzewostanach planowanych do użytkowania rębego, kęp wyłączonych z użytkowania i pozostawionych do naturalnego rozkładu. Sumaryczna powierzchnia kęp nie powinna być mniejsza niż 5% łącznej powierzchni manipulacyjnej* (bez cięć uprzątających) drzewostanów zaplanowanych w PUL do użytkowania rębego. Pojedyncza kępa nie powinna być mniejsza niż 6 arów, a rozmieszczenie kęp będzie nieregularne. Kępy takie pozostawiane będą również w przypadku dokonywania wielkopowierzchniowych cięć sanitarnych. W cięciach uprząta-	W granicach obszaru.

Przedmioty ochrony [nazwa, kod]	Zagrożenia (i- istniejące, p- potencjalne)	Opis zagrożenia (adnotacje do zagrożeń wymienionych w poprzedniej kolumnie)	Działania ochronne	Obszar wdrażania
			cych co najmniej 5% masy zostanie pozostawione na gruncie w charakterze przestojów, do naturalnego rozkładu, w formie kęp lub pojedynczych drzew." * - zgodnie z Instrukcją Urządzenia Lasu 6. Znakowanie ogrodzeń upraw leśnych z siatki metalowej. 7. Stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej IVd. 8. Określenie udziału drewna martwego. Pomiar drewna martwego odbywać się powinien w trakcie inwentaryzacji zasobów drzewnych, na powierzchniach próbnych zakładanych do celów inwentaryzacji miąższości metodą reprezentacyjną, z częstotliwością 1 raz na 10 lat w każdym nadleśnictwie w trakcie prac inwentaryzacyjnych do PUL. 9. Identyfikacja miejsc i rozpoznanie skutecznych metod ograniczania antropopresji.	
A122 Derkacz (<i>Crex crex</i>)	1. Koszenie. (i) 2. Zaniechanie produkcji uprawnej. (i) 3. Zalesienie terenów otwartych. (i) 4. Zabudowa rozproszona. (i) 5. Intensywne wieloletnie uprawy niedrzewne. (p)	1. Niewłaściwa technika oraz niedostosowanie terminów koszenia do fenologii gatunku. 2. Utrata siedlisk lęgowych w związku z zaniechaniem użytkowania rolniczego gruntów, czego wynikiem jest naturalna sukcesja roślinności drzewiastej. 3. Utrata siedlisk żerowania na wskutek przeznaczania łąk i pastwisk do zalesienia. 4. Utrata miejsc lęgowych wskutek przeznaczania terenów otwartych pod zabudowę głównie rozproszoną. 5. Utrata siedlisk właściwych dla gatunku oraz zwiększona śmiertelność w trakcie prowadzenia prac w wyniku intensyfikacji gospodarki łąkowej poprzez podsiew szlachetnych gatunków traw, sztuczne nawożenie i mechanizacji prac.	Działanie obligatoryjne: 1. Zachowanie siedlisk gatunku położonych na trwałych użytkach zielonych.	W granicach obszaru.
A215 Puchacz (<i>Bubo bubo</i>)	1. Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu. (i) 2. Zalesianie terenów otwartych. (i) 3. Gospodarka leśna i plantacyjna oraz użytkowanie lasów i plantacji. (i) 4. Wycinka lasu. 5. Zabudowa rozproszona. (i) 6. Napowietrzne linie energetyczne i telefoniczne. (p)	1. Utrata siedlisk żerowania wynikająca z zaniechania użytkowania rolniczego gruntów czego wynikiem jest naturalna sukcesja roślinności drzewiastej. 2. Utrata siedlisk żerowania wskutek przeznaczania łąk i pastwisk do zalesienia. 3. Przypadkowe zniszczenie lęgu lub płoszenie w trakcie prac leśnych. Utrata siedlisk lęgowych wskutek planowego użytkowania rębego. 4. Utrata żerowisk wskutek przeznaczania terenów otwartych pod zabudowę głównie rozproszoną 5. Utrata siedlisk lęgowych wskutek planowego użytkowania rębego. 6. Kolizje z liniami energetycznymi napowietrznymi.	Działanie obligatoryjne. 1. Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych.	Według wskazań RDOŚ Katowice.

Przedmioty ochrony [nazwa, kod]	Zagrożenia (i- istniejące, p- potencjalne)	Opis zagrożenia (adnotacje do zagrożeń wymienionych w poprzedniej kolumnie)	Działania ochronne	Obszar wdrażania
A217 Sóweczka (<i>Glaucidium passerinum</i>) A223 Włochatka (<i>Aegolius funereus</i>)	1. Gospodarka leśna i plantacyjna oraz użytkowanie lasów i plantacji. (i) 2. Usuwanie martwych i umierających drzew. (i)	1. Przypadkowe zniszczenie łęgu lub płoszenie w trakcie prac leśnych. Utrata siedlisk lęgowych wskutek użytkowania rębego. 2. Utrata miejsc gniazdowania w związku z eliminacją z lasu dziuplastych, martwych i obumierających drzew.	1. Pozostawianie na każdej powierzchni w trakcie realizacji cięć rębnych, przedrębnych oraz sanitarnych wszystkich drzew biocenotycznych, a także pozostałości zrębowych i potrzebieżowych do ich naturalnego rozkładu, z wyjątkiem posuszu czynnego oraz drzew stanowiących zagrożenie bezpieczeństwa publicznego oraz odpadów pozrębowych mogących stanowić zagrożenie sanitarne. Należy dążyć, żeby docelowo łączne zasoby martwego drewna były nie mniejsze niż 10% zapasu określonego w planie urządzenia lasu na całej powierzchni obrębu leśnego lub obrębu ewidencyjnego, w długiej perspektywie czasowej. 2. Trwałe i jednoznaczne wyznaczenie w drzewostanach planowanych do użytkowania rębego, kęp wyłączonych z użytkowania i pozostawionych do naturalnego rozkładu. Sumaryczna powierzchnia kęp nie powinna być mniejsza niż 5% łącznej powierzchni manipulacyjnej* (bez cięć uprzętających) drzewostanów zaplanowanych w PUL do użytkowania rębego. Pojedyncza kępa nie powinna być mniejsza niż 6 arów, a rozmieszczenie kęp będzie nieregularne. Kępy takie pozostawiane będą również w przypadku dokonywania wielkopowierzchniowych cięć sanitarnych. W cięciach uprzętających co najmniej 5% masy zostanie pozostawione na gruncie w charakterze przestojów, do naturalnego rozkładu, w formie kęp lub pojedynczych drzew. 3. Wyłączenie z użytkowania rębego drzewostanów regła górnego.	W granicach obszaru.
A220 Puszczyk uralski (<i>Strix uralensis</i>)	1. Zalesianie terenów otwartych. (i) 2. Gospodarka leśna i plantacyjna oraz użytkowanie lasów i plantacji. (i) 3. Usuwanie martwych i umierających drzew (i) 4. Napowietrzne linie energetyczne i telefony. (i)	1. Utrata siedlisk żerowania wskutek przeznaczania łąk i pastwisk do zalesienia. 2. Przypadkowe zniszczenie łęgu lub płoszenie w trakcie prac leśnych. Utrata siedlisk lęgowych wskutek planowego użytkowania rębego. 3. Utrata miejsc gniazdowania w związku z eliminacją z lasu dziuplastych, martwych i obumierających drzew. 4. Kolizje z liniami energetycznymi napowietrznymi.	1. Pozostawianie na każdej powierzchni w trakcie realizacji cięć rębnych, przedrębnych oraz sanitarnych wszystkich drzew biocenotycznych, a także pozostałości zrębowych i potrzebieżowych do ich naturalnego rozkładu, z wyjątkiem posuszu czynnego oraz drzew stanowiących zagrożenie bezpieczeństwa publicznego oraz odpadów pozrębowych mogących stanowić zagrożenie sanitarne. Należy dążyć, żeby docelowo łączne zasoby martwego drewna były nie mniejsze niż 10% zapasu określonego w planie urządzenia lasu na całej powierzchni obrębu leśnego lub obrębu ewidencyjnego, w długiej perspektywie czasowej. 2. Trwałe i jednoznaczne wyznaczenie w drzewostanach planowanych do użytkowania rębego, kęp wyłączonych z użytkowania i pozostawionych do naturalnego rozkładu. Sumaryczna powierzchnia kęp nie powinna być mniejsza niż 5% łącznej powierzchni manipulacyjnej* (bez cięć uprzętających) drzewostanów zaplanowanych w PUL do użytkowania rębego. 3. Wyłączenie z użytkowania rębego drzewostanów regła górnego.	W granicach obszaru.

Przedmioty ochrony [nazwa, kod]	Zagrożenia (i- istniejące, p- potencjalne)	Opis zagrożenia (adnotacje do zagrożeń wymienionych w poprzedniej kolumnie)	Działania ochronne	Obszar wdrażania
			4. Określenie udziału drewna martwego. Pomiar drewna martwego odbywać się powinien w trakcie inwentaryzacji zasobów drzewnych, na powierzchniach próbnych zakładanych do celów inwentaryzacji miąższości metodą reprezentacyjną, z częstotliwością 1 raz na 10 lat w każdym nadleśnictwie w trakcie prac inwentaryzacyjnych do PUL.	
A234 Dzięcioł zielonosiwy (<i>Picus canus</i>) A239 Dzięcioł białogrzbiety (<i>Dendrocopos leucotos</i>) A241 Dzięcioł trójpalczasty (<i>Picoides tridactylus</i>)	1. Gospodarka leśna i plantacyjna oraz użytkowanie lasów i plantacji. (i) 2. Usuwanie martwych i umierających drzew. (i)	1. Przypadkowe zniszczenie lęgu lub płoszenie w trakcie prac leśnych. Utrata siedlisk lęgowych wskutek użytkowania rębного. 2. Utrata miejsc gniazdowania i żerowania w związku z eliminacją z lasu dziuplastych, martwych i obumierających drzew głównie liściastych.	1. Pozostawianie na każdej powierzchni w trakcie realizacji cięć rębnych, przedrębnych oraz sanitarnych wszystkich drzew biocenotycznych, a także pozostałości zrębowych i potrzebieżowych do ich naturalnego rozkładu, z wyjątkiem posuszu czynnego oraz drzew stanowiących zagrożenie bezpieczeństwa publicznego oraz odpadów pozrębowych mogących stanowić zagrożenie sanitarne. Należy dążyć, żeby docelowo łączne zasoby martwego drewna były nie mniejsze niż 10% zapasu określonego w planie urządzenia lasu na całej powierzchni obrębu leśnego lub obrębu ewidencyjnego, w długiej perspektywie czasowej. 2. Trwałe i jednoznaczne wyznaczanie w drzewostanach planowanych do użytkowania rębного, kęp wyłączonych z użytkowania i pozostawionych do naturalnego rozkładu. Sumaryczna powierzchnia kęp nie powinna być mniejsza niż 5% łącznej powierzchni manipulacyjnej* (bez cięć uprzątających) drzewostanów zaplanowanych w PUL do użytkowania rębного. 3. Dostosowanie udziału poszczególnych gatunków drzew do zidentyfikowanych w terenie siedlisk przyrodniczych. 4. Określenie udziału drewna martwego. Pomiar drewna martwego odbywać się powinien w trakcie inwentaryzacji zasobów drzewnych, na powierzchniach próbnych zakładanych do celów inwentaryzacji miąższości metodą reprezentacyjną, z częstotliwością 1 raz na 10 lat w każdym nadleśnictwie w trakcie prac inwentaryzacyjnych do PUL. *Dla dzięcioła trójpalczastego: Wyłączenie z użytkowania rębного drzewostanów regla górnego.	W granicach obszaru.
A259 Siwerniak (<i>Anthus spinoletta</i>)	1. Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu. (i)	1. Utrata siedlisk lęgowych wynikająca z zaniechania użytkowania rolniczego gruntów, głównie pasterstwa, czego wynikiem jest naturalna sukcesja roślinności drzewiastej.	Działanie obligatoryjne: 1. Zachowanie siedliska gatunku stanowiącego przedmiot ochrony położonego na trwałych użytkach zielonych. 2. Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych.	W granicach obszaru.

Przedmioty ochrony [nazwa, kod]	Zagrożenia (i- istniejące, p- potencjalne)	Opis zagrożenia (adnotacje do zagrożeń wymienionych w poprzedniej kolumnie)	Działania ochronne	Obszar wdrażania
A261 Pliszka górska (<i>Motacilla cinerea</i>)	1. Inne rodzaje praktyk leśnych. (i) 2. Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak. (i) 3. Regulowanie koryt rzecznych. (i)	1. Zrywka drewna potokami, która przez deformacje den potoków oraz długotrwałe zmętnianie wody ogranicza możliwości żerowania. 2. Brak wiedzy odnośnie najlepiej zachowanych siedlisk gatunków może spowodować ich degradację i zmniejszenie areалу lęgowego. 3. Utrata naturalnych siedlisk gatunków wskutek zniekształcania naturalnego biegu potoków. Obniżenie sukcesu lęgowego gatunku w wyniku przypadkowego niszczenia miejsc gniazdowania w trakcie konserwacji istniejącej zabudowy hydrotechnicznej.	1. Zapewnienie stabilnych, niezakłóconych czynnikami antropogenicznymi warunków lęgowych w terminie od 16 kwietnia do 31 lipca, to jest w okresie lęgowym pliszki górskiej. 2. Wyłączenie potoków z użytkowania jako szlaków zrywkowych.	Wszystkie ciek w ostoi Beskid Żywiecki PLB 240002 do wysokości 1000 m n.p.m.
A264 Pluszcz (<i>Cinclus cinclus</i>)	1. Inne rodzaje praktyk leśnych. (i) 2. Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak. (i) 3. Regulowanie koryt rzecznych. (i)	1. Zrywka drewna potokami, która przez deformacje den potoków oraz długotrwałe zmętnianie wody ogranicza możliwości żerowania. 2. Brak wiedzy odnośnie najlepiej zachowanych siedlisk gatunków może spowodować ich degradację i zmniejszenie areалу lęgowego. 3. Utrata naturalnych siedlisk gatunków wskutek zniekształcania naturalnego biegu potoków. Obniżenie sukcesu lęgowego gatunku w wyniku przypadkowego niszczenia miejsc gniazdowania w trakcie konserwacji istniejącej zabudowy hydrotechnicznej.	1. Zapewnienie stabilnych, niezakłóconych czynnikami antropogenicznymi warunków lęgowych w terminie od 1 marca do 31 lipca, to jest w okresie lęgowym pluszcza. 2. Wyłączenie potoków z użytkowania jako szlaków zrywkowych.	Wszystkie potoki w ostoi Beskid Żywiecki PLB240002 do wysokości 900 m n.p.m.

2.2.4. Zestawienie przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono Obszary Natura 2000 w lasach Nadleśnictwa Jeleśnia (lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie)

(Zgodnie z IUL z 2012r. załącznik ten odpowiada Tabeli nr XXII)

Tabela 37. Tabela XXII (IUL)

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej (oddział, pododdział)	Podstawowe wymogi dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywne (a w szczególności znacząco negatywne) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymogami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
1. Obszar Natura 2000 (Beskid Żywiecki PLH240006) – 35 276,05 ha (w tym na gruntach Nadleśnictwa 4 525,99 ha) - siedliska przyrodnicze wg SDF					
1.	6230 Murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> - płaty bogate florystycznie)	Leśnictwo Sopotnia Górna: Płaty siedliska w obrębie wydzielen leśnych: 174i; 177b; Leśnictwo Sopotnia Potok: Płaty siedliska w obrębie wydzielenia leśnego: 192d, Leśnictwo Romanka Dolna: Płaty siedliska w obrębie wydzielenia leśnego: 223c, (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana - 2016 r.) - RDOŚ Katowice - 2024 r.).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).
2.	6430 Ziolorośla górskie (<i>Adenostylin allariae</i>) i ziolorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	Leśnictwo Korbiewów: Płaty siedliska w obrębie wydzielen leśnych: 105b, 105d; 106a; 114a; 115a, 115c; 116a; 118b, 118c, Leśnictwo Sopotnia Dolna: Płaty siedliska w obrębie wydzielen leśnych: 152b, 154g; 158d; 161a, 161b; 162b, Leśnictwo Sopotnia Górna: Płaty siedliska w obrębie wydzielen leśnych: 177a; 179c; 180a, 180b; 211a; 213a, Leśnictwo Sopotnia Potok: Płaty siedliska w obrębie wydzielenia leśnego: 194i, (źródło danych: Plan zadań ochronnych (warstwy.shp) dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana - 2016 r.) - RDOŚ Katowice - 2024 r.). Ponadto w dokumentacji (POS i POP) uwzględniono również płaty siedliska przyrodniczego (bez potwierdzonej lokalizacji - brak warstwy.shp), wymienione w PZO dla ww. Obszaru Natura 2000,	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej (oddział, pododdział)	Podstawowe wymogi dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywne (a w szczególności znacząco negatywne) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymogami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
		zlokalizowane w obrębie następujących wydzielen leśnych: Leśnictwo Korbielów: 118d; 119b, 119c, Leśnictwo Sopotnia Dolna: 154b; 155b; 156a; 157a; 159a, Leśnictwo Sopotnia Górna: 165a, 165b, 165c, 165d; 166a, 166b, 166c, 166d; 166f; 167a, 167d, 167m; 168a, 168b, 168c; 169a, 169b; 170a, 170b, 170c, 170d, 170f; 171a, 171b, 171c, 171f, 171g; 172a, 172b, 172c, 172d, 172f, 172g; 173a, 173b, 173c, 173d, 173f, 173g, 173h; 174a, 174b, 174c, 174d, 174f, 174g, 174h, 174i, 174j; 175a, 175b, 175c, 175d, 175f; 176a, 176c; 177b; 178a, 178b, 178c; 179a, 179b, 179d, 179g; 205a, 205b, 205c; 206a, 206b, 206c, 206d, 206f, 206g; 207f, 207g, 207h; 208a, 208b, 208c, 208d, 208f, 208g; 209a, 209b, 209c, 209d, 209f, 210a, 210b, 210c, 210d, 210f; 211b, 211d, 211f; 212a, 212b, 212c, 213d; 214a, 214b, 214c, (źródło danych: PZO (dokumentacja) dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana - 2016 r.) - RDOŚ Katowice - 2024 r.).			
3.	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	Leśnictwo Romanka Dolna: Płaty siedliska w obrębie wydzielen leśnych: 81b, 81c, 81d, 81f, 81j, 81p; 83g; 215k, 215m; 251g, 251i, Leśnictwo Kielbasów: Płaty siedliska w obrębie wydzielen leśnych: 486a, 486b, 486c, 486d, 486f, 486g, 486h; 494p, 494r; 496p, (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).
4.	6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	Leśnictwo Korbielów: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzielen leśnych: 95b; 99a, 99b, 99c, 99d, 99f, 99h, 99i; 100c; 101b; 102k, 102l; 113d, 113f, 113j; 121d; 132a; 134a, 134c, 135d, 135f, 135g;	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej (oddział, pododdział)	Podstawowe wymogi dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywne (a w szczególności znacząco negatywne) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymogami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
		Leśnictwo Sopotnia Dolna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 143d, 143f, 143h, 143i, 143k, 143l, 143t; 147bx, 147cx, 147dx, 147fx, 147gx, 147g, 147h, 147i, 147m, 147n, 147o, 147p, 147t, 147w, 147x, 147y, Leśnictwo Sopotnia Górna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 167c, 167d, 167h, 167i, 167j, Leśnictwo Sopotnia Potok: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 184c, 184d; 192a, 192g, 192h, 192j; 194b, Leśnictwo Romanka Dolna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 215m, 215p; 250a; 251f; 254a, 254c, 254d, 254g, 254h, Leśnictwo Romanka Górna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 238c; 256g; 258c, 258d; 258h; 261c; 263b, 263c, 263d, Leśnictwo Kielbasów: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 494i, 494l, 494m, 494w, (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).			
5.	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea nigrae</i>)	Leśnictwo Korbielów: Płaty siedliska w obrębie wydziałów leśnych: 121c, Leśnictwo Sopotnia Górna: Płaty siedliska w obrębie wydziałów leśnych: 179g, (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej (oddział, pododdział)	Podstawowe wymogi dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywne (a w szczególności znacząco negatywne) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymogami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
6.	7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	Leśnictwo Sopotnia Górna: Płaty siedliska w obrębie wydzieli leśnych: 179g, (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).
7.	8310 Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania	Leśnictwo Korbielów: Płaty siedliska w obrębie wydzieli leśnych: 120b, 120d; 122d; 128b, 128d, 128f, Leśnictwo Sopotnia Dolna: Płaty siedliska w obrębie wydzieli leśnych: 154a, 154b, Leśnictwo Sopotnia Potok: Płaty siedliska w obrębie wydzieli leśnych: 183a, 183b; 184a; 204c, 204h, 204i, (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).
8.	9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo Fagenion</i>)	Leśnictwo Korbielów: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieli leśnych: 105a, 105b, 105d; 109b; 114a, 114c, 114d; 115a, 115c, 115d; 118a; 115d; 119c, 119f; 120a; 122d; 123a, 123b, 123c; 126a, 126b, 126c; 127a, 127b, 127c, 127d; 131a, 131f; 132a; 133c, 133d; 135a, 135d; 136a, 136b; 137a, 137b, Leśnictwo Sopotnia Dolna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieli leśnych: 141c; 142a; 143t, 143z; 145a, 145b; 148d; 149f; 150f, 150g, 150k, 150m; 152a, 152b, 152c; 153a, 153b; 159a, 159b; 162i, 162j, 162k, 162l, 162m, 162n, 162o, Leśnictwo Sopotnia Górna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieli leśnych: 167c, 167d, 167l, 167m; 174a; 175a, 175b, 175c, 175d; 176a, 176c, 176d; 177b; 206f, 206g; 207f, 207g; 213a, 213b, 213c,	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej (oddział, pododdział)	Podstawowe wymogi dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywne (a w szczególności znacząco negatywne) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymogami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
		Leśnictwo Sopotnia Potok: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 184a, 184b; 185a, 185b, 185c, 185d; 186a, 186b; 187a; 191c; 193g, 193h; 194c, 194g; 195a, 195b; 197a, 197b, 197c, 197d; 199a; 200a, Leśnictwo Romanka Dolna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 215i; 220a, 220b, 220c, 220d; 221a; 223a, 223b, 226a, 226b, 226g, 226h; 228a, 228b; 231a, 231b; 250c, 250k; 251f, 253c; 254a, 254b; 266c; 267b; 81d; 84a; 85b, 85c, Leśnictwo Romanka Górna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 222a, 222c; 240a, 257a, 257b; 258d, 258g; 259a, 259c; 260a; 261b; 262b; 264a, Leśnictwo Kielbasów: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 494d, 496c, 496d, 496g, 496j, 496k, 496n, (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOS Katowice – 2024 r.).			
9.	9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosa-Fagenion</i>, <i>Galio odorati-Fagenion</i>) reprezentowane przez 9130-3 – A – żyzną buczynę karpacką (<i>Dentario glandulosae-Fagetum</i>)	Leśnictwo Korbielów: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 100c; 102m, 103a, 103b, 103c; 104a; 108a, 108c, 108f, 108g; 112a, 112b; 113d, 113i, 113j, 113k, 113l; 114a, 114c; 118b, 118c; 123a; 125z; 126a, 126b; 130a, 130b, 130d; 132c, 132d, 132f; 133a, 133b; 133f; 136a, 136c, Leśnictwo Sopotnia Dolna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 141a, 141b; 142b; 143b; 144a, 144b, 144c, 144d, 144g, 144h; 147a, 147b, 147c, 147d, 147f; 153b, 153c, 153f, 153j, 153k; 162b, 162d, 162f, 162h,	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej (oddział, pododdział)	Podstawowe wymogi dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywne (a w szczególności znacząco negatywne) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymogami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
		Leśnictwo Sopotnia Górna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 167a, 167b; 179d, 180c, Leśnictwo Sopotnia Potok: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 182a, 182b, 182c; 183b, 183c; 185a, 185b, 185f; 188a, 188c; 189a; 194a, 194c, 194f, 194g, 194h; 195h, 195i; 199a, Leśnictwo Romanka Dolna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 215i, 215n, 215o; 216c; 217a, 217b; 219a, 219b, 219c, 219d; 220a, 220b, 220c, 220d; 223a, 223b, 223c; 224a, 224d; 225b, 225c; 227a; 228a, 228b; 250b, 250c, 250d, 250h, 250k; 251a, 251b, 251c, 251d, 251g, 251i; 252a, 253a, 253b, 253c; 254a, 254b, 254j, 254k, 254l, 254m; 80b; 82a, 82b; 85a, Leśnictwo Romanka Górna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 222a, 222b, 222c; 229a; 230a, 230c, 230d; 240c, 240f; 241a, 241b, 241c, 241d; 242a, 242b, 242c, 242d, 242f; 243a, 243b, 243d; 244a; 245a; 246a; 247b; 249a, 249b, 249c; 255a; 256b, 256f; 257a, 257b; 258c, 258d, 258f, 258g; 259a, 259b, 259c; 260a, 260b, 260c; 261d, 261f, 261g; 262a, 262b, 262c, 262d; 263b, 263c; 264b, 264d, 264f, Leśnictwo Kielbasów: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 486a, 486p, 486r, 486s, 486w, 486x; 487a, 487b, 487c, 487d, 487f, 487g, 487h; 488a, 488b, 488c, 488d, 488f; 489a; 490a, 490b; 491a; 492a, 492b, 492c; 493a, 493b, 493c; 494a, 494b, 494c; 495a, 495b; 496a, 496b, 497a, 497b, 497c; 497d; 498b, 498d; 498f, 498g, 498h; 499a, 499b, 499c; 499h, 500a, 500b, 500c; (źródło danych: Plan zadań ochronnych			

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej (oddział, pododdział)	Podstawowe wymogi dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywne (a w szczególności znacząco negatywne) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymogami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
		dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).			
10.	9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (<i>Tilio platyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>) - (priorytetowe)	Leśnictwo Romanka Dolna: Płaty siedliska w obrębie wydzielen leśnych: 216a, (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).
11.	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe) - (priorytetowe)	Leśnictwo Romanka Dolna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzielen leśnych: 81a, 81b, 81c, 81d, 81h, 81i, 81j, 81k, 81m; 82a; 82b; 83a, 83c, 83d, 83f; 86b, 86c, 86d; 215c; 216b, Leśnictwo Romanka Górna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzielen leśnych: 243a; 243b, Leśnictwo Kielbasów: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzielen leśnych: 485j, 485k, 485l; 486a, 486c, 486f, 486i, 486j, 486k, 486s, (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).
12.	9410 Górnoreglowa acydofilna świerczyna karpacka (<i>Plagiothecio-Piceetum</i>)	Leśnictwo Korbielów: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzielen leśnych: 105g, 105h, 105i; 106b, 106c; 109a, 109c, 109d, 109f, 109g, 109h; 110b, 110c; 112g; 114d, 114f; 115c, 115d, 115f, 115g, 115h, 115i; 116a, 116b, 116d; 117a, 117b; 119g; 120d; 121a, 121b, 121c, 121d; 122a, 122b, 122c, 122d; 128d, 128f; 129b, 129c, 129d; 131c; 131d; 131f; 137c, Leśnictwo Sopotnia Dolna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzielen leśnych:	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej (oddział, pododdział)	Podstawowe wymogi dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywne (a w szczególności znacząco negatywne) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymogami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
		145h, 145i, 145j; 146a; 148d, 148g, 148h, 148i; 150a, 150b, 150c, 150d, 150i, 150l; 151h, 151i, 154a, 154b, 154c, 154d, 154f, 154g; 155a, 155b, 155c; 156a, 156b; 157a, 157b, 157c; 158a, 158b, 158d; 159a, 159b, 159c, 159d; 160a, 160b, 160c; 161b, 161c, 161d; 162f, 162i, 162k, 162l; 163a, 163b; 164a, 164b, 164c, 164d, Leśnictwo Sopotnia Górna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 165a, 165b, 165c, 165d; 166a, 166b, 166c, 166d, 166f; 167a, 167h, 167k, 167l, 167m; 168a, 168b, 168c; 169a, 169b; 170a, 170b, 170c, 170d, 170f, 171a, 171b, 171c, 171d, 171f, 171g, 171h; 172a, 172b, 172c, 172d, 172f, 172g, 172h, 172i; 173a, 173b, 173c, 173f, 173g, 173h; 174b, 174c, 174d, 174f, 174g, 174h, 174i, 174j; 175a, 175c, 175d, 175f; 176a, 176c, 176d; 177a, 177b; 178a, 178b, 178c; 179a, 179b, 179c, 179d, 179f, 179g, 179h; 180a, 180b, 180c, 180d, 180g; 181a; 205a, 205b, 205c; 206a, 206b, 206c, 206d, 206f, 206g; 207a, 207b, 207c, 207d, 207f, 207g, 207h; 208a, 208b, 208c, 208d, 208f, 208g; 209a, 209b, 209c, 209d, 209f, 209g, 209h; 210a, 210b, 210c, 210d, 210f; 211a, 211b, 211c, 211d, 211f; 212a, 212b, 212c; 213a, 213b, 213c, 213d, 213f; 214a, 214b, 214c, Leśnictwo Sopotnia Potok: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 183a; 184a; 185b, 185c, 185d, 185f, 185g; 187b; 189c; 190a, 190b, 190c; 191a, 191b; 193c, 193f, 193i; 195d; 197d, 197f; 198a, 198b; 199a; 201a, 201b; 202b; 203a, 203b, 203c, Leśnictwo Romanka Dolna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 225d; 226i, 226j; 231d, 231f, 231g; 232d; 86h, Leśnictwo Romanka Górna: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych:			

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej (oddział, pododdział)	Podstawowe wymogi dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywne (a w szczególności znacząco negatywne) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymogami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
		229a; 230d; 233a, 233b; 234a, 234b; 235a, 235b, 235c, 235d; 236b; 237a, 237b; 238a; 241c; 243d; 248a; 249c, (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana – 2016 r.) - RDOŚ Katowice – 2024 r.).			
2. Obszar Natura 2000 (Beskid Żywiecki PLH240006) - gatunki roślin i zwierząt (z wyjątkiem ptaków) oraz ich siedliska wg SDF					
1.	1324 - Nocek duży <i>Myotis myotis</i> Borkhausen	Obserwacje RDOŚ Katowice. Zerowiska. Leśnictwo Korbielów, 120d, Leśnictwo Sopotnia Potok, 183a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).
2.	1352 - Wilk <i>Canis lupus</i> L. - B	Dane wrażliwe.	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).
3.	1354 - Niedźwiedź brunatny <i>Ursus arctos</i> L.	Dane wrażliwe.	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).
4.	1361 - Ryś <i>Lynx lynx</i> L.	Dane wrażliwe.	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).
5.	1355 - Wydra <i>Lutra lutra</i> L. - C	Leśnictwo Romanka Dolna, 83a, (źródło danych: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 z 2014 r. (zmiana - 2016 r.) - RDOŚ Katowice - 2024 r.).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej (oddział, pododdział)	Podstawowe wymogi dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywne (a w szczególności znacząco negatywne) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymogami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
6.	2612 - Darniówka tatrzańska <i>Microtus tatricus</i> Kratochvil - B	Dane wrażliwe.	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).
7.	1193 - Kumak górski <i>Bombina variegata</i> L. - C	Dane wrażliwe.	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).
8.	2001 - Traszka karpacka <i>Lissotriton montandoni</i> Boulenger	Dane wrażliwe.	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).
9.	4014 - Biegacz gruzelkowaty, biegacz urozmaicony <i>Carabus variolosus</i> Fabricius - C	Dane wrażliwe.	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).
10.	4024 - Sichrawa karpacka <i>Pseudogauritina excellens</i> Brancsik	Dane wrażliwe.	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).
11.	4109 Tojad morawski <i>Aconitum firmum subsp. moravicum</i> Skalický - A	Dane wrażliwe.	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej (oddział, pododdział)	Podstawowe wymogi dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywne (a w szczególności znacząco negatywne) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymogami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
12.	4116 - Tocja alpejska, tocja karpacka <i>Tozzia carpathica</i> Woloszack - A	Dane wrażliwe.	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).
13.	1381 - Widłoząb zielony <i>Dicranum viride</i> Lindb. - C	Dane wrażliwe.	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).
3. Obszar Natura 2000 (Beskid Mały PLH240023) – 7 186,16 ha (w tym na gruntach Nadleśnictwa 2 827,72 ha) – siedliska przyrodnicze wg SDF					
1.	6230 Murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie)	Leśnictwo Czernichów: Płaty siedliska w obrębie wydzielenia leśnego: 414a, źródło danych: Plan zadań ochronnych SOO Beskidu Małego PLH240023 z 2022 r. - RDOŚ Katowice i RDOŚ Kraków - 2024 r.).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).
2.	6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieleni leśnych: 304a, 304i, 304l, 304m; 306h, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki: Płaty siedliska w obrębie wydzieleni leśnych: 327b; 338c, 338d, Leśnictwo Czernichów: Płaty siedliska w obrębie wydzieleni leśnych: 390b; 412b; 413c, 413d, 413f, 418b, źródło danych: Plan zadań ochronnych SOO Beskidu Małego PLH240023 z 2022 r. - RDOŚ Katowice i RDOŚ Kraków - 2024 r.).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej (oddział, pododdział)	Podstawowe wymogi dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywne (a w szczególności znacząco negatywne) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymogami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
3.	Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki: Płaty siedliska w obrębie wydzielen leśnych: 305c; 307d, 307f, Jaskinia „Nora w Zbójnickim Oknie” – 307f, Leśnictwo Ślemień: Płaty siedliska w obrębie wydzielen leśnych: 506f, 507f, Jaskinia “Grota Komonieckiego” – 506f – (pomnik przyrody), źródło danych: Plan zadań ochronnych SOO Beskidu Małego PLH240023 z 2022 r. - RDOŚ Katowice i RDOŚ Kraków - 2024 r.).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).
4.	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo Fagenion</i>)	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzielen leśnych: 301a, 301b; 302a, 302b, 302c, 302d, 302f, 302g, 302h; 303a, 303c, 303d, 303h, 303j; 304b, 304d, 304o, 304s; 305d, 305f, 305g, 305h, 305i; 306a, 306b, 306c, 306f, 306g, 306h; 307d, 307f, 307g; 308a, 308b, 308c, 308d; 310c; 311a; 351a, 351d; 354b, 354c, 354d; 355a, 355b, 355c, 355d, 355f, 355g; 356a, 356b, 356c, 356f; 357a, 357b, 357c, 357d, 357f, 357g, 357h, 357i, 357k; 358a, 358c, 358f; 359a, 359d; 360a, 360d, 360f, 360g, 360h; 361a, 361b, 361c, 361d; 362a, 362b; 363a, 363b, 363c; 364a; 364b; 365f, 365g; 366a, 366b; 367a, 367b, 367c, 367d; 368b, 368c, 368d, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzielen leśnych: 326a, 326b, 326d; 327a, 327b, 327c, 327d, 327f; 328a, 328c; 329b; 330a, 330b, 330c, 330d, 330f; 331a; 332d; 333a; 334a, 334b, 334c; 335a, 335b, 335c, 335d, 335f; 336a; 337a; 338a, 338b, 338c, 338d, 338f; 339a, 339b, 339c; 340a, 340b, 340c, 340d; 342a, 342b, 342c, 342d, 342f, 342g, 342h; 343a, 343b, 343c, 343d; 344a, 344b, 344c, 344d; 345b, 345f, 345g, 345h, 345j, 345k; 370a, 370b; 371a, 371b; 372a, 372b, 372c; 375f; 377b, 377c, Leśnictwo Czernichów: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały)	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej (oddział, pododdział)	Podstawowe wymogi dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywne (a w szczególności znacząco negatywne) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymogami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
		w obrębie wydziałów leśnych: 385a; 386a; 387a; 388a; 391a, 391b; 404b, 404d; 408a, 408b, 408c; 409a; 411b; 412b, Leśnictwo Ślemień: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 420a; 421a; 422b; 423a, 423b, 423c, 423d; 424d, 424f, 424g, 425a, 425b, 425c, 425d, 425f, 425i, 425j; 426c, 426d, 426f; 427a, 427b; 428b; 429a; 432a, 432b; 433a; 501b; 502a, 502b, 502c; 503a; 504a, 504b; 505a; 506d, 506f, 506g, 506h; 507b, 507c, 507d, 507f, 507g; 508c, 508d, 508f; 509a, 509b, 509c, 509d, 509f; 510a, 510b, 510c, 510d; 511b, 511d, 511f; 512a, 512b, Leśnictwo Gilowice: Płaty siedliska w obrębie wydziałów leśnych: 440b; 448b; 450a, źródło danych: Plan zadań ochronnych SOO Beskidu Małego PLH240023 z 2022 r. - RDOŚ Katowice i RDOŚ Kraków - 2024 r.).			
5.	9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i>, <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 363c; 364a; 365g; 368c, 368d; 369b, 369f, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 328a, 328b; 329a, 329b; 331a, 331b, 331c; 332a, 332b, 332c, 332d, 332f; 333a, 333c, 334c; 335a, 335c, 335d; 336a, 336b; 337a; 338b, 338c, 338d, 338f; 339a, 339b, 339c; 340a, 340c; 341a, 341b; 342a, 342b, 342c, 342d, 342f, 342g, 342h; 343a, 343b, 343c, 343d; 344a, 344b, 344c, 344d; 345a, 345b, 345c, 345d, 345f, 345h, 345i, 345j; 370c; 371b; 372a; 373b, 373c, 373d, 374c, 374d, 374f, 374g; 375a, 375b, 375d, 375f; 376b, 376c; 377b, 377c, Leśnictwo Czernichów: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych:	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej (oddział, pododdział)	Podstawowe wymogi dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywne (a w szczególności znacząco negatywne) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymogami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
		384a, 384b, 384c; 385a, 385b; 386a, 386b, 386c; 387b, 387c, 387d, 387f, 387g, 387h; 389a, 389b; 390a; 391a, 391b, 391c, 391d, 391f, 391g, 391h; 392a; 393a; 404d; 405a, 405b, 405c, 405d; 406b, 406c, 406d; 407a, 407b, 407c, 407d; 408a, 408b; 409a, 409b, 409c; 410c; 411a, 411b; 412a, 412b; 413a, 413b, 413c, 413f; 414a, 414b; 415a; 416a; 417a, 417b; 418a, 418b, 418c, Leśnictwo Ślemień: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 425c; 427a; 428a, 428b; 429a; 501a, 501b; 502a; 503a, 503b, 503c; 505a, 505b, 505d, 505f; 506b, 506c, 506d; 508c, 508d; 511b, 511c; 512a, 512b, źródło danych: Plan zadań ochronnych SOO Beskidu Małego PLH240023 z 2022 r. - RDOŚ Katowice i RDOŚ Kraków - 2024 r.).			
6.	91D0 – D Bory i lasy bagienne - (priorytetowe)	Leśnictwo Ślemień: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydziałów leśnych: 425j (cz. C-0,29ha), 427d (0,94ha), 430d (0,31ha), źródło danych: Plan zadań ochronnych SOO Beskidu Małego PLH240023 z 2022 r. - RDOŚ Katowice i RDOŚ Kraków - 2024 r.).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).
7.	91E0 – D Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albae, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae, olsy źródliskowe) - (priorytetowe)	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki: Płaty siedliska w obrębie wydziałów leśnych: 306g (cz. E-0,01ha), 315h (cz. C-0,26ha), 316d (cz. C-0,16ha), 357a (cz. N-0,01ha), 365d (cz. C-1,55ha), Leśnictwo Ślemień: Płaty siedliska w obrębie wydziałów leśnych: 425j (cz. NE-0,21ha), 429a (cz. SW-0,24ha), 434a (cz. SE-0,02ha – Kępa Eko – brak zabiegów), 434d (cz. SW-0,15ha), źródło danych: Plan zadań ochronnych SOO Beskidu Małego PLH240023 z 2022 r. - RDOŚ Katowice i RDOŚ Kraków - 2024 r.).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej (oddział, pododdział)	Podstawowe wymogi dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywne (a w szczególności znacząco negatywne) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymogami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
8.	9410 Górnoreglowa acydofilna świerczyna karpacka (<i>Plagiothecio-Piceetum</i>)	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieli leśnych: 351a; 353b; 354h, Leśnictwo Ślemień: Płaty siedliska (w tym całe pododdziały) w obrębie wydzieli leśnych: 422a, 422b; 424a, 424b, 424c, 424g; 426a, 426b, 426c; 427a; 428a; 501c; 502d; 503d, 503f; 506a, 506b, 506c, 506d, 506f, 506g; 507a; 508a, 508b; 510a, 510b, 510f; 511a, 511c; 512f, źródło danych: Plan zadań ochronnych SOO Beskidu Małego PLH240023 z 2022 r. - RDOŚ Katowice i RDOŚ Kraków - 2024 r.).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).
4. Obszar Natura 2000 (Beskid Mały PLH240023) – gatunki roślin i zwierząt (z wyjątkiem ptaków) oraz ich siedliska wg SDF					
9.	1324 - Nocek duży <i>Myotis myotis</i> Borkhausen	Obserwacje RDOŚ Katowice. Żerowiska. Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 357c, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 373f, Leśnictwo Gilowice, 438b; 440b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach – 2024).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).
10.	1352 - Wilk <i>Canis lupus</i> L.	Dane wrażliwe.	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).
11.	1354 - Niedźwiedź brunatny <i>Ursus arctos</i> L.	Dane wrażliwe.	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej (oddział, pododdział)	Podstawowe wymogi dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywne (a w szczególności znacząco negatywne) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymogami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
12.	1355 - Wydra Lutra lutra L.	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 356f, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 325c, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach – 2024).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).
13.	1361 - Ryś Lynx lynx L.	Dane wrażliwe.	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).
14.	Kumak górski Bombina variegata L.	Dane wrażliwe.	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).	Zgodne z wyżej zamieszczonymi szczegółowymi wyciągami z planu zadań ochronnych (PZO).

2.2.5. Charakterystyka siedlisk przyrodniczych występujących na gruntach Nadleśnictwa

Siedliska przyrodnicze wymienione w Dyrektywie Rady w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory Natura 2000 Załącznik I.

Wg Ustawy o ochronie przyrody siedlisko przyrodnicze ma następującą definicję:

Art. 5.

17) *siedlisko przyrodnicze – obszar lądowy lub wodny, naturalny, półnaturalny lub antropogeniczny, wyodrębniony w oparciu o cechy geograficzne, abiotyczne i biotyczne;*

17a) *siedlisko przyrodnicze będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty – siedlisko przyrodnicze, które na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej:*

a) *jest zagrożone zanikiem w swoim naturalnym zasięgu lub*

b) *ma niewielki zasięg naturalny w wyniku regresji lub z powodu ograniczonego obszaru występowania wynikającego z jego wewnętrznych, przyrodniczych właściwości lub*

c) *stanowi reprezentatywny przykład typowych cech regionu biogeograficznego występującego w państwach członkowskich Unii Europejskiej.*

Aktem prawa europejskiego w zakresie ochrony siedlisk jest Dyrektywa Rady EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny (*Council Directive 92/43/EEC*), tzw.: Dyrektywa Siedliskowa.

Siedliska przyrodnicze są to „obszary lądowe lub wodne, wyodrębnione w oparciu o cechy geograficzne, abiotyczne i biotyczne, zarówno całkowicie naturalne jak i półnaturalne” (Dyrektywa Siedliskowa). Siedliska przyrodnicze według tej definicji, są pojęciem szerszym niż siedliska leśne, według typologii lasu oraz nie do końca jednoznaczne z systemami klasyfikacji fitosocjologicznej. Siedliskiem może być każdy typ przyrodniczy obszaru, stanowiący jakąś wyróżnianą jedność. Może to być itp.: las liściasty, bór sosnowy, żwirowisko, ujście rzeki, murawa itp. Zapisy dyrektyw unijnych zostały transponowane do polskiego prawa, głównie do ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

W Unii Europejskiej obowiązują różne systemy klasyfikacji siedlisk. Na potrzeby ochrony przyrody w Unii określono typy cennych siedlisk przyrodniczych, zagrożonych zanikiem. Definicję tych typów wraz z ich kodami zawarto w *Interpretation Manual of European Union Habitats* (Podręcznik interpretacji siedlisk) – oficjalnej instrukcji identyfikacji siedlisk ważnych z punktu widzenia Unii Europejskiej. Oprócz siedlisk o znaczeniu wspólnotowym, których odpowiednia reprezentacja stwarza przesłanki do tworzenia Obszarów Natura 2000, wyróżniono jeszcze siedliska priorytetowe, za których istnienie „Wspólnota ponosi szczególną odpowiedzialność” (Dyrektywa Siedliskowa). Są to siedliska, które występują wyłącznie na terytorium Unii Europejskiej, w związku z tym, ich ochrona i istnienie zależą od działań podjętych na obszarze UE.

Tabela 38 Zestawienie siedlisk przyrodniczych i reprezentujących je zespołów roślinnych na obszarach Natura 2000 w Nadleśnictwie Jeleśnia

Kod siedliska	Rodzaj siedliska przyrodniczego	Typ siedliskowy lasu (TSL)	Ranga siedliska	Skład gatunkowy drzewostanu wg Matuszkiewicza	Orientacyjna pow. siedliska przyrodniczego płatowego (punktowego) [ha]	Pow. całych wydziałów (zajmowanych przez siedlisko przyrodnicze) [ha]	Razem (pow. siedlisk przyrodniczych płatowych, punktowych i całych wydziałów, zajmowanych przez dane siedlisko przyrodnicze) [ha]
1	2	3	4	5	6	7	8
Siedliska leśne							
9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo Fagenion</i>) – reprezentowane przez 9110-1 Kwaśną buczynę górską (<i>Luzulo luzuloidis-Fagetum</i>)	BMGśw, LMGśw, LGśw, LGw, LŁG	A, B	D-stany bukowe z domieszką Św, Jd lub Jw Bk Bk-Jd Bk-Św	481,35	890,40	1371,75
9130	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>) reprezentowane przez 9130-3 – B - żyzną buczynę karpacką (<i>Dentario glandulosae- Fagetum</i>)	BMGśw, LMGśw, LGśw	A, B	D-stany bukowe z domieszką Św, Jd lub Jw Bk Bk-Jd Bk-Św	1253,18	491,80	1744,98
9180	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (<i>Tilio platyphylis-Acerion pseudoplatani</i>) - (priorytetowe)	LGśw	C	D-stany jaworowe z domieszką Bk, Wz, Lp, Jd, jaworowo-klonowo-lipowe. Jw. Jw-Jrz z domieszką Bk, Wz, Lp, Jd Kl-Lp, z domieszką Bst, Db, niekiedy także Gb i Bk	0,00	0,53	0,53
9410	Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i>)	BWG, BMGśw, BMGw, LMGśw, LGśw	A C	D-stany świerkowe z niewielką domieszką Jrz Św	861,56	402,16	1263,72

Kod siedliska	Rodzaj siedliska przyrodniczego	Typ siedliskowy lasu (TSL)	Ranga siedliska	Skład gatunkowy drzewostanu wg Matuszkiewicza	Orientacyjna pow. siedliska przyrodniczego płatowego (punktowego) [ha]	Pow. całych wydziałów (zajmowanych przez siedlisko przyrodnicze) [ha]	Razem (pow. siedlisk przyrodniczych płatowych, punktowych i całych wydziałów, zajmowanych przez dane siedlisko przyrodnicze) [ha]
1	2	3	4	5	6	7	8
91D0	Bory i lasy bagienne - (priorytetowe)	LMGśw	priorytetowe D	D-stany Św, Św, So-Św	0,29	1,25	1,54
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albae, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae, olsy źródłiskowe) - (priorytetowe)	OLJwyż, OLJG, LMGśw, LMGw, LGśw, LGw	A D priorytetowe	D-stany OI, OI-Js, Js-OI z domieszką Jw i Klz, Gb, Św	35,03	6,11	41,14
Razem					2631,41	1792,25	4423,66
Siedliska nieleśne							
6230	Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (Nardion – płaty bogate florystycznie) Siedlisko priorytetowe – tylko płaty bogate florystycznie.	-	C priorytetowe	-	0,06	0,00	0,06
6430	Ziołorośla górskie (Adenostylon alliariae) i ziołorośla nadrzeczne (Convolvuletalia sepium)	-	A	-	0,98	0,00	0,98
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris)	-	A	-	2,89	0,10	2,99

Kod siedliska	Rodzaj siedliska przyrodniczego	Typ siedliskowy lasu (TSL)	Ranga siedliska	Skład gatunkowy drzewostanu wg Matuszkiewicza	Orientacyjna pow. siedliska przyrodniczego płatowego (punktowego) [ha]	Pow. całych wydziałów (zajmowanych przez siedlisko przyrodnicze) [ha]	Razem (pow. siedlisk przyrodniczych płatowych, punktowych i całych wydziałów, zajmowanych przez dane siedlisko przyrodnicze) [ha]
1	2	3	4	5	6	7	8
6520	Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (Polygono-Trisetion)	-	B	-	5,59	9,48	15,07
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzerio-Caricetea)	-	B	-	0,38	0,00	0,38
7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	-	B	-	0,17	0,00	0,17
8310	Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania	-	B, C	-	14,70	0,00	14,70
Razem					24,77	9,58	34,35
OGÓŁEM					*2656,18	1801,83	4458,01

* Oznacza powierzchnię siedliska w ramach wydzielenia, w sytuacji, gdy tylko jego część znajduje się w danym siedlisku naturalnym

Siedliska leśne

9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo Fagenion*)

Kwaśne buczyny (*Luzulo Fagenion*) reprezentowane są na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia przez 9110-2 – kwaśną buczynę górską (*Luzulo luzuloidis-Fagetum* W. Mat 1973 & A. Mat. 1973). Kwaśne buczyny należące do grupy ubogich lasów bukowych zarówno pod względem florystycznym, jak i siedliskowym, są trwałym typem ekosystemu leśnego. Zbiorowiska te występują na obszarach znajdujących się w niższych i środkowych położeniach górskich. Zasięg wysokościowy tego zbiorowiska mieści się pomiędzy 500 a 1100 m n. p. m. Klimat w obszarze występowania tego zbiorowiska jest umiarkowanie chłodny, a roczna suma opadów wynosi 700-1300 mm. Występuje głównie na stokach oraz na wypukłych formach terenu. Ze względu na bogaty w opady klimat, w którym występują gleby są uwilgotnione w wystarczającym stopniu.

Fot. Kwaśna buczyna górska (autor: M. Szeremeta, BULIGL o/Kraków)

Kwaśna buczyna górska rozwija się przede wszystkim na glebach brunatnych wylugowanych i brunatnych kwaśnych. Najczęściej to zbiorowisko zajmuje siedliska lasu mieszanego górskiego, rzadziej lasu górskiego lub lasu wyżynnego. Drzewostan kwaśnej buczyny górskiej jest zdominowany przez buka (*Fagus sylvatica* L.), który również w niższych warstwach przeważa nad innymi gatunkami drzew, których rola w strukturze drzewostanu jest nieznaczna. Gatunki domieszkowe stanowią jedynie: jawor (*Acer pseudoplatanus* L.), jodła pospolita (*Abies alba* Mill.) lub świerk pospolity (*Picea abies* (L.) H. Karst). Zwarcie drzewostanów najczęściej jest duże, dlatego dolne warstwy zbiorowiska są słabo rozwinięte. Podszyt ma niewielkie znaczenie albo wcale się nie wykształca. Bogactwo florystyczne i pokrycie runa, zależy od lokalnych warunków siedliskowych. Roślinność runa leśnego pokrywa zwykle od 20 do 80% powierzchni dna lasu. Wśród roślin runa typowym dla tego zbiorowiska gatunkiem jest kosmatka gajowa (*Luzula luzuloides* (Lam.) Dandy & Wilmott). Oprócz niej na dnie lasu licznie występują gatunki acydofilne: borówka czernica (*Vaccinium myrtillus* L.) i śmiałek pogięty (*Deschampsia flexuosa* L.), a z mszaków płonnik strojny (*Polytrichastrum formosum* (Hedw.) G.L.Sm.) oraz widłoząb miotlasty (*Dicranum scoparium* (L.) Hedw.).

Zagrożenia: Przekształcanie drzewostanów bukowo-jodłowo-świerkowych w lite świerczyny.

Ochrona siedliska przyrodniczego polega głównie na: utrzymaniu „ładu przestrzenno-czasowego”, pozostawianiu do naturalnej śmierci części drzew oraz fragmentów ekosystemu nietkniętych podczas cięć rębnych, a także zapewnieniu ciągłej obecności w każdym kompleksie starych, rębnych i przeszlorębnych drzewostanów. W użytkowaniu rębnym drzewostanów, stosować należy rębnie złożone z długim okresem odnowienia np. Rb IVd. Na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia kwaśne buczyny górskie zajmują 1 371,75 ha (tj. 30,77% wszystkich siedlisk przyrodniczych).

9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae*-Fagenion, *Galio odorati*-Fagenion)

Żyzne buczyny reprezentowana są na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia przez 9130-3 - żyzną buczynę karpacką (*Dentario glandulosae*-Fagetum). Żyzne buczyny górskie występują w niższych i środkowych położeniach górskich oraz na wyżynach południowej Polski. W górach ich występowanie ma charakter masowy, a w piętrze pogórza i na wyżynach – głównie wyspowy. Zasięg wysokościowy żyznych buczyn górskich mieści się w przedziale od 300 do 1100 m n.p.m. Żyzne buczyny górskie zajmują obszary o zróżnicowanej topografii: przede wszystkim stoki i grzbiety górskie, zbocza dolin i wąwozów. Rzadko występują na dnach dolin. Rozwijają się przede wszystkim na glebach brunatnych właściwych i glebach brunatnych kwaśnych. Podłożem geologicznym są w większości przypadków piaskowce lub łupki, dające zwietrzelinę gliniastą lub piaszczysto gliniastą. Klimat w obszarze występowania żyznych buczyn górskich jest umiarkowanie chłodny lub chłodny; średnia temperatura roczna wynosi od 4 do 6°C, a roczna suma opadów waha się od 700 do 1400 mm.

Fot. Żyzna buczyna górskie (autor: M. Szeremeta, BULiGL o/Kraków)

Z punktu widzenia siedliskoznawstwa leśnego reprezentują one typ siedliskowy lasu górskiego (LG), a w nielicznych przypadkach także lasu mieszanego górskiego (LMG) lub lasu wyżynnego (Lwyż). Drzewostan w żyznych buczynach górskich jest zwykle zdominowany przez buka (*Fagus sylvatica* L.), lokalnie dominuje też jodła pospolita (*Abies alba* Mill.) W roli domieszki występuje głównie świerk pospolity (*Picea abies* (L.) H. Karst) oraz jawor (*Acer pseudoplatanus* L.). Wśród roślinności dna lasu charakterystyczną cechą jest występowanie jednego z gatunków żywców: żywca gruczołowatego (*Cardamine glanduligera* Schwarz) lub żywca dziewięciolistnego (*Dentaria enneaphyllos* L.). Rozwój naturalnych odnowień prowadzi czasem do wykształcenia w żyznych buczynach górskich warstwy krzewiastej, a czasem dolnego piętra drzewostanu. Krzewów jest w tej warstwie niewiele; tworzyć ją mogą takie gatunki, jak: bez czarny (*Sambucus nigra* L.), bez koralowy (*Sambucus racemosa* L.), leszczyna (*Corylus avellana* L.), a w wyższych położeniach górskich także wiciokrzew czarny (*Lonicera nigra* L.). Wśród roślin dna lasu charakterystyczną i ważną grupę stanowią wiosenne geofity, rozwijające się i kwitnące przed rozwojem liści buka. Do tej grupy należy żywiec gruczołowaty, będący gatunkiem charakterystycznym żyznej buczyny karpackiej. Oprócz nich z wiosennych geofitów rosną w żyznych buczynach górskich: żywiec cebulkowy (*Dentaria bulbifera* L.), zawilec gajowy (*Anemone nemorosa* L.), a w postaci wilgotniejszej kokorycz pusta (*Corydalis cava* (L.) Schweigg. & Körte), kokorycz pełna (*Corydalis solida* (L.) Clairv.) oraz śnieżyca wiosenna (*Leucojum vernum* L.) (Sudety). W wyższych położeniach górskich znaczny udział w roślinności dna lasu mają paprocie. Typowymi dla żyznych buczyn górskich gatunkami paproci są (w przypadku buczyny karpackiej): paprotnik kolczysty (*Polystichum aculeatum* (L.) Roth) i paprotnik

Brauna (*Polystichum braunii* L.). Liczniej występują jednak takie gatunki, jak narecznica samcza (*Dryopteris filix-mas* (L.) Schott) czy wietlica samcza (*Athyrium filix-femina* (L.) Roth).

Zagrożenia dla tego zbiorowiska to: ujednolicenie struktury wiekowej szczególnie w lasach gospodarczych, młody wiek drzewostanów, homogenizacja przestrzenna runa, a także deficyt roślin i zwierząt związanych z mikrobiotopami starych oraz martwych drzew.

Ochrona polega głównie na: utrzymaniu „ładu przestrzenno-czasowego”, polegającego na konsekwentnym pozostawianiu do naturalnej śmierci części drzew oraz fragmentów ekosystemu nietkniętych podczas cięć rębnych, a także zapewnieniu ciągłej obecności w każdym kompleksie starych, rębnych i przeszłorębnych drzewostanów. Stare drzewa pozostawiać należy w większych, nieprzerzedzonych płatach, co zapewnia większą odporność na różne szkodliwe czynniki. W użytkowaniu rębnym drzewostanów stosować należy rębnie złożone z długim okresem odnowienia np. Rb IVd. Na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia żyzne buczyny górskie zajmując powierzchnię 1744,98 ha (tj. 39,14% wszystkich siedlisk przyrodniczych).

91E0 Łęg jesionowo-olszowy

Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, *olsy źródłiskowe*) – stanowią typ siedliska przyrodniczego obejmujący nad-rzeczne lasy: olszynki olszy szarej, olszowe, jesionowe, wierzby białej i kruchej oraz topoli białej i czarnej. Występują w całej Polsce, przy czym miejscami są reprezentowane przez różne podtypy. Wymienione lasy wykształcają się na glebach zalewanych wodami rzecznyymi, o wysokim poziomie wód gruntowych, głównie klasyfikowanych jako pobagiennie lub napływowe aluwialne.

W toku waloryzacji przyrodniczej nie sprecyzowano, jaki podtyp łęgów znajduje się na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia. Biorąc pod uwagę położenie geograficzne, morfologię terenu, warunki siedliskowe i fitysocjologiczne, możliwe jest występowanie dwóch podtypów: **91E0-5 Podgórski łęg jesionowy** (*Carici remotae* - *Fraxinetum*) oraz **91E0-6 nadrzeczna olszyna górską** (*Alnetum incanae*).

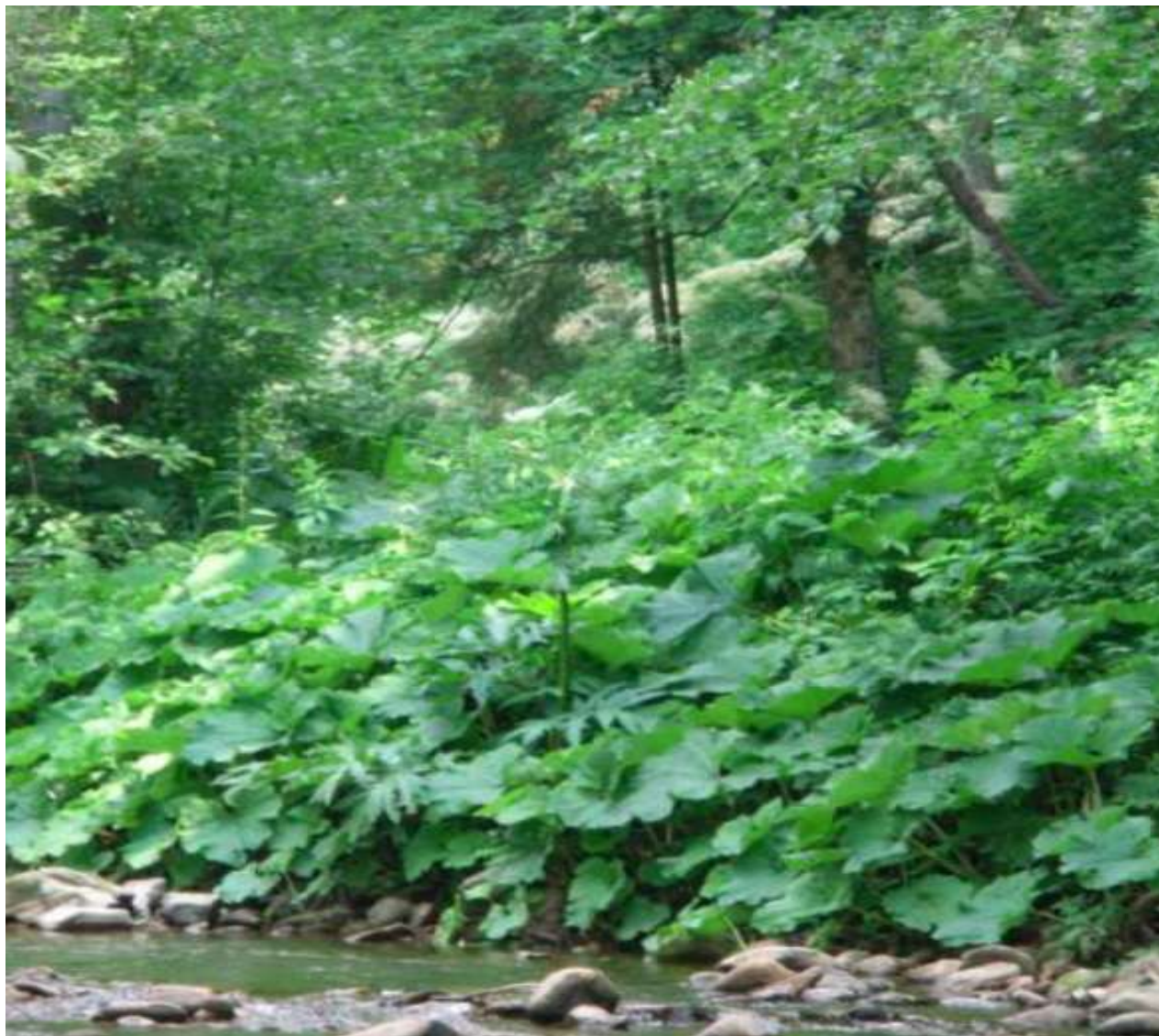
91E0-5 - Podgórski łęg jesionowy (*Carici remotae* - *Fraxinetum*).

Ten podtyp łęgu jest związany z dolinami niewielkich górskich i podgórskich potoków. Typowa postać tego zbiorowiska wykształca się jako pas wzdłuż cieków, na płaskich dnach dolin i terasach potoków. Zajmowane siedliska typologia leśna zalicza najczęściej do lasu łęgowego górskiego (LłG) lub wyżynnego (Lłwyz), ale niekiedy także do olsu jesionowego górskiego. Podgórski łęg jesionowy może powstawać na rozmaitych typach gleb: gruntoglejowych, mułowoglejowych, madach rzecznych właściwych, madach rzecznych próchnicznych, glebach szarobrunatnych i brunatnych właściwych. W drzewostanie podgórskiego łęgu jesionowego dominuje zwykle jesion wyniosły (*Fraxinus excelsior* L.), występujący często z domieszką, lub współudziałem olszy szarej (*Alnus incana* (L.) Moench). Ponadto licznie reprezentowane są inne gatunki żyznych lasów liściastych, takie jak: wiąz górski, klon jawor, klon pospolity i lipa, a w wyższych położeniach również jodła i świerk. Zwarcie koron jest słabe, co skutkuje bujnym rozwojem podszytu oraz runa z gatunkami higrofilnymi i ziołoroślowymi roślinami żyznych lasów liściastych. Obficie wykształca się również warstwa mszyska.

Zagrożenia: Głównym zagrożeniem dla siedlisk podgórskiego łęgu jesionowego jest zabudowa przeciwpowodziowa ograniczająca swobodny bieg rzeki, a także związana z nią wycinka drzew i zarośli nadrzecznych. Innym, bardzo istotnym zagrożeniem jest synantropizacja roślinności siedliska podgórskiego łęgu jesionowego. Coraz mocniej zaznacza się problem inwazji gatunków obcego pochodzenia w zbiorowiskach łęgowych. Zagrożeniem, które występuje powszechnie, choć z różnym nasileniem, jest zaśmiecanie łęgów - celowe wywożenie śmieci do lasu.

Ochrona: Zaleca się wykonywanie dokładnych analiz wpływu planowanych inwestycji na priorytetowe siedliska podgórskiego łęgu jesionowego. W miejscach konfliktowych, gdzie bliskość osiedli ludzkich wymaga profilaktyki przeciwpowodziowej, należy szukać możliwie przyjaznych przyrodzie rozwiązań regulacji rzeki, a w ostateczności kompensować straty odtworzeniem siedliska w innej lokalizacji.

91E0-6 - Nadrzeczne olszyny górskie (*Alnetum incanae*) wykształcają się na terasach zalewowych rzek górskich i podgórskich. Najwięcej płatów zbadano w kotlinach i na pogórzach Karpat, w pasie 400–750 m n.p.m. (maksymalnie około 900 m). Lasy *Alnetum incanae* są górskim odpowiednikiem nizinnych łęgów wierzbowych. Podobnie jak one podlegają okresowym zalewom wodami rzecznyymi, które warunkują stan podłoża i strukturę roślinności. Olszyny nadrzeczne rozwijają się na madach górskich: słabo wykształconych, czarnoziemnych i brunatniejących. Cechami tych gleb są: duży udział części szkieletowych (kamieni i żwiru), dobre uwilgotnienie, bardzo duża zasobność i odczyn zbliżony do obojętnego lub lekko zasadowy.

Fot. Nadrzeczna olszyna górska (autor: M. Szeremeta - BULiGL o/Kraków)

W typowych postaciach drzewostan nadrzecznej olszyny górskiej jest jednowarstwowy i całkowicie zdominowany przez olszę szarą (*Alnus incana* (L.) Moench). Najstarsze okazy drzew osiągnęły blisko 20 m wysokości i wiek zaledwie około 60 lat, co wiąże się z biologią gatunku. W większości płatów olsze dorastają do 15 m. W warstwie drzew występują niekiedy w domieszce: wierzba purpurowa (*Salix purpurea* L.) i krucha (*Salix fragilis* L.) (w wariantcie „przykorytowym”, na glebach młodych), a także jesion wyniosły (*Fraxinus excelsior* L.), świerk (*Picea abies* (L.) H. Karst) i klon jawor (*Acer pseudoplatanus* L.) - na glebach o głębszym profilu, na skrzydłach dolin). Zwarcie drzewostanów waha się zwykle od 70% do 90%. Z reguły są one stosunkowo widne ze względu na boczne oświetlenie. Warstwa krzewów na ogół jest słabo zaznaczona, rzadko osiąga powyżej 30% pokrycia. Rosną w niej, poza młodymi okazami olszy szarej: jesion, jawor, leszczyna pospolita (*Corylus avellana* L.), malina właściwa (*Rubus idaeus* L.), czerecha zwyczajna (*Padus avium* Mill.), wiciokrzew suchodrzew (*Lonicera xylosteum* L.), dziki bez czarny (*Sambucus nigra* L.) i inne. Runo jest bardzo bogate florystycznie (średnio 65 gatunków w płacie), silnie zwarte i wielowarstwowe. Obficie współwystępują rośliny leśne i ziołoroślowe, spośród których na uwagę zasługują: bodziszek żałobny (*Geranium phaeum* L.), żywokost sercowaty (*Symphytum cordatum* L.), wilczomlecz migdałolistny (*Euphorbia amygdaloides* L.), oset łopianowaty (*Carduus personata* (L.) Jacq.), lepieźniki i podbiał, odróżniające olszynę nadrzeczną od innych zbiorowisk łęgowych. Warstwa zielna cechuje się wyraźnym aspektem wiosennym, który tworzą m.in. bardzo wcześnie zakwitające lepieźniki: biały (*Petasites albus* Gaertn.), różowy (*Petasites hybridus* (L.) Gaertn., B. Mey.) i wyłysiały (*Petasites kablikianus* Tausch) oraz podbiał pospolity (*Tussilago farfara* L.). Pełnia rozwoju większości roślin przypada na lato. Warstwa mszysta zwykle jest słabo rozwinięta. Fitocenozy *Alnetum incanae* mają kluczowe znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej w dolinach rzecznych na obszarach górskich. Są to, bowiem jedne z najbogatszych florystycznie lasów w Polsce. Zajmują siedliska LŁG oraz OIG, rzadziej LŁG, LGśw i LGw.

Zagrożenie dla tego siedliska stanowi utrata cech jakościowych ekosystemu, w wyniku przesuszenia ekosystemów łągowych jako następstwo obniżenia poziomu wód gruntowych, przyspieszonej erozji wgłębnej cieków (regulacja), obniżania się bazy hydrologicznej cieków czy obniżenia zasilania cieków wodami podziemnymi.

Ochrona polega na przeciwdziałaniu przesuszania tego siedliska, poprzez podejmowanie różnych działań ochronnych w rozległej skali przestrzennej, na poziomie całych zlewni. Zaleca się utrzymanie, a nawet zwiększenie zasobów olszyn w dolinach górskich rzek. Na terasach nadpotokowych drzewostany olszowe mogą być odnawiane z naturalnego obsiewu lub poprzez umiarkowaną gospodarkę odroślową. Ze względu na istotne znaczenie olszyn nadrzecznych w regulacji stosunków wodnych w PUL dla Nadleśnictwa Jeleśnia, w płatach gdzie występuje analizowane siedlisko przyrodnicze 91E0, nie planowano zabiegów gospodarczych. Na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia siedlisko przyrodnicze 91E0 zinwentaryzowano na powierzchni 41,14 ha.

Łęgi 91E0 są siedliskami priorytetowymi.

9180 Jaworzyny i lasy klonowo lipowe na stromych stokach i zboczach

Są to wielogatunkowe, żyzne lasy jaworowe, jaworowo-bukowe i klonowo-lipowe rozwijające się na stromych stokach i zboczach skalnych, z reguły przy nachyleniu 30–50°, na glebach silnie szkieletowych, często z występującym na powierzchni rumoszem, głazami i blokami skalnymi oraz silnie zaznaczającymi się, aktywnymi procesami erozyjnymi. W drzewostanie dominują jawor, klon zwyczajny lub lipa szerokolistna. W występowaniu ograniczone są do obszarów górskich i podgórskich Polski południowej. Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe notowane były z różnych typów skał, zarówno węglanowych, obojętnych, jak i kwaśnych. Podłożem są gleby inicjalne, rankery lub pararendziny, rzadziej gleby brunatne lub rendziny, prawie zawsze bardzo żyzne i wilgotne, z próchnicą typu mull lub mull moder, znajdujące się pod wpływem wód stokowych przemieszczających się równoległe do powierzchni stoku. Mikroklimaty siedlisk są z reguły chłodne i wilgotne, bardzo często o charakterze klimatu górskiego. Wyjątkiem są ciepłolubne postacie lasów klonowo-lipowych, które przy zachowanej charakterystyce pozostałych czynników rozwijają się na stromych stokach o wystawie południowej. W drzewostanie panują gatunki ekologicznie przystosowane do tych trudnych warunków siedliskowych, zdolne do tworzenia wielopniowych, odroślowych form i do szybkiego rozwoju młodych drzewek na ruchomym podłożu. Najbardziej charakterystycznymi dla tego siedliska drzewami są: jawor, w wielu wypadkach tworzący jednogatunkowe drzewostany oraz lipa szerokolistna. W wyższych położeniach współdominują jarzab pospolity i buk zwyczajny, z domieszką jodły i świerka, zaś w niższych klon pospolity i jesion wyniosły, z domieszką wiązu górskiego, lipy drobnolistnej, dębu bezszypułkowego i graba. Warstwa krzewów osiąga zwarcie bardzo zróżnicowane, w zależności od podtypu i stanowiska, różny także jest jej skład gatunkowy. Charakterystycznymi elementami runa są paprocie i wysokie, nitrofilne byliny. Z gatunków przywiązanych do różnych podtypów należy wymienić: jęczyznik zwyczajny, miesięcznicę trwałą, czerniec gronkowy, paprotnik kolczysty oraz ziołoroślowe byliny z klasy *Betulo-Adenostyletea*, dominujące w niektórych zespołach wysokogórskich. Warstwa mszaków jest wykształcona bardzo słabo, a w niektórych płatach brak jej zupełnie. Istnienie układów ekologicznych charakterystycznych dla jaworzyn i lasów klonowo-lipowych jest uwarunkowane okresowo występującymi, umiarkowanymi zaburzeniami siedliska, wywoływanymi przez zsuwanie się pokryw gruzowych oraz schodzenie lawin. Podobnie jak w przypadku lasów łągowych, które wymagają do rozwoju okresowych zalewów – i tutaj zaburzenia w siedlisku są niezbędnym warunkiem ich funkcjonowania. Przy braku takich zaburzeń lasy stokowe stopniowo przechodzą w inne zbiorowiska leśne, takie jak buczyny lub grądy.

Zagrożenia dla tego siedliska przyrodniczego to: wszelka ingerencja człowieka z uwagi na niewielki areal, zwłaszcza poza obszarami chronionymi. Z natury zajmuje niewielkie płaty – od kilku do kilkudziesięciu arów, wyjątkowo rzadko kilkuhektarowe.

Ochrona polega na: zaprzestaniu jakichkolwiek zabiegów gospodarczych w płatach jaworzyn. Niebagatelne znaczenie ma również rozpoznawanie tych siedlisk w celu ujęcia ich w gospodarstwie specjalnym. Na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia siedlisko zajmuje powierzchnię 0,53 ha. Jaworzyny (9180) są siedliskami priorytetowymi.

Fot. Jaworzyna miesięcznicowa (autor: M. Szeremeta, BULiGL o/Kraków)

9410 Górnoreglowa acydofilna świerczyna karpacka

Acydofilne świerczyny górnoreglowe rozwijają się na podłożu ubogim w węglan wapnia, na obszarach występowania piaskowców i krystalicznych skał bezwęglanowych w różnym stopniu zmetamorfizowanych. Występują one w warunkach skrajnie niekorzystnych dla ekosystemu leśnego. Krótki sezon wegetacyjny, niskie temperatury, silne wiatry, obfite opady śniegu i pozostające w związku z tymi czynnikami klimatycznymi wolne tempo procesów glebotwórczych powodują, że rozwój drzew na dużych wysokościach napotyka na różnorodne ograniczenia. Generalnie można przyjąć, że górnoreglowe bory świerkowe rozwijają się przy przeciętnej rocznej temperaturze od 2 do 4°C. Przemożny wpływ klimatu, który ogranicza częściowo wpływ zróżnicowania podłoża geologicznego i ukształtowania terenu na charakter roślinności, powoduje, że bór górnoreglowy okrywa niemal jednolitym płaszczem grzbiety i stoki gór pomiędzy regłem dolnym a górną granicą lasu, niezależnie od ekspozycji i nachylenia stoku.

Panującym gatunkiem w warstwie drzew jest świerk pospolity (*Picea abies* (L.) H. Karst), któremu jako domieszka towarzyszy jarzębina (*Sorbus aucuparia* L.). Jarzębina rozwija się w miejscach, w których doszło do rozpadu drzewostanu świerkowego – tworzy ona krótkotrwałe pionierskie fitocenozy, które ustępują miejsca świerczynie po kilkudziesięciu latach rozwoju. W warstwie krzewów, obok podrostu świerka i jarzębiny, występuje wiciokrzew czarny (*Lonicera nigra* L.) i porzeczek skalny (*Ribes petraeum* Wulfen). W miejscach płaskich, lecz o dużej wilgotności rozwija się podzespół z trzcinikiem owłosionym. Strome i wilgotne zbocza zajmują płaty z dominacją paproci – wietlicy alpejskiej (*Athyrium distentifolium* Tausch ex Opiz. Typowym zjawiskiem, zachodzącym w świerczynach górnoreglowych jest wielkopowierzchniowy rozpad drzewostanu, który inicjuje jednoczesne odnowienie drzew na dużym obszarze.

Potencjalnymi zagrożeniami dla borów górnoreglowych są: degeneracja fitocenozy będąca wynikiem gospodarki leśnej, związana z uproszczeniem struktury ekosystemu i jego juvenilizacją, protegowanie świerka w pasie regla dolnego, co sprzyja zwiększonej podatności na gradacje kornika drukarza, zmiany klimatyczne związane ze wzrostem średniej temperatury w reglu górnym oraz zanieczyszczenia przemysłowe osłabiające drzewostany świerkowe.

Fot. Górnoreglowa acydofilna świerczyna karpacka (autor: M. Szeremeta, BULiGL o/Kraków)

Ochrona powinna mieć na celu preferowanie odnowień naturalnych, wprowadzanie zwiększonego udziału gatunków liściastych, zwłaszcza jarzębiny, pozostawianie drewna martwego w celu ułatwienia rozwoju młodego pokolenia świerka, zwiększanie retencji naturalnej przez ochronę młak i bagien śródleśnych, stosowanie luźniejszej więźby sadzenia oraz dbanie o higienę sanitarną lasu.

Na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia analizowane siedlisko przyrodnicze zajmuje pow. 1263,72 ha.

Siedliska nieleśne

6230 Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe

Siedlisko to tworzą zwarte, suche lub mezofilne murawy z bliźniczką psią trawką (*Nardus stricta* L.), rosnące na krzemianowym podłożu, występujące na niżu i wyżynach oraz w górach. Za priorytetowe uznaje się jedynie płaty bogate florystycznie. Murawy bliźniczkowe są zbiorowiskami półnaturalnymi, powstałymi na terenach po wyciętych lasach. Murawy powstały w wyniku ich długotrwałego, ekstensywnego wypasu, przy słabym nawożeniu lub jego braku. W górach murawy bliźniczkowe tworzą rozległe obszarowo, jednorodne płaty, czasami występujące w mozaice z kosodrzewiną lub grupami świerków. Są bardzo rozpowszechnione - różnej wielkości płaty muraw spotykamy na wszystkich niemal polanach górskich. Największe obszary zajmują w reglu górnym i w dolnej części piętra kosodrzewiny. W niższych położeniach górskich i na niżu zajmują zwykle bardzo niewielkie powierzchnie na wilgotnych brzegach oczek i torfowisk śródpolnych, na skrajach dróg, na mokrych wrzosowiskach i w prześwietleniach w wilgotnych postaciach boru nadmorskiego. Murawy bliźniczkowe rozwijają się na glebach umiarkowanie wilgotnych, kwaśnych, dystroficznych, typu rankeru alpejskiego lub subalpejskiego rankeru bielcowego z grubą warstwą próchnicy modelowej, a także na glebach mineralnych i torfowych. W fitosocjologii takie murawy są również nazywane psiarą, od nazwy trawy bliźniczka psia trawka. Gatunek ten może być dominujący, ale równie często może w ogóle nie występować. Innymi typowymi gatunkami są: izgrzyca przyziemna (*Danthonia decumbens* DC.), pięciornik kurze ziele (*Potentilla erecta* (L.) Raeusch) i jastrzębiec kosmaczek (*Pilosella officinarum* Vaill.). Murawy siedliska 6230 mogą być koszone lub wypasane. W przypadku koszenia ważne jest, aby nie pozostawiać skoszonej biomasy na gruncie, ponieważ jest to niekorzystne dla pożądanych gatunków roślin. Murawy nigdy nie powinny być koszone od razu w całości, powinno się pozostawiać niewykoszone około 15% areалу, który będzie stanowił bazę pokarmową dla owadów, schronienie dla zwierząt oraz bazę nasienną.

Potencjalne zagrożenia: sukcesja wtórna prowadząca do zarastania muraw, ekspansja gatunków żyźniejszych łąk.

Ochrona: Ochrona czynna poprzez usuwanie drzew i krzewów oraz przywrócenie gospodarki kośno-pasterskiej.

Siedlisko przyrodnicze 6230 jest siedliskiem priorytetowymi (tylko płaty bogate florystycznie). Na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia stwierdzono występowanie jedynie kilku małych płatów tego siedliska o łącznej powierzchni 0,06 ha.

6430 Ziołorośla górskie

Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*). Typ ten obejmuje niewielkie płaty fitocenoz nieleśnych składających się z eutroficznych, wysokich bylin. Głównym czynnikiem warunkującym tworzenie się takiej roślinności jest duża wilgotność podłoża, dostęp do światła oraz kamienistość podłoża i rzeźba terenu. Ziołorośla są rozpowszechnione we wszystkich piętrach górskich, lecz optymalnie rozwijają się w piętrze subalpejskim oraz azonalnie – wzdłuż górskich potoków. Typowe rośliny bardzo bogatych florystycznie, górskich ziołorośli to duże byliny o rozłożystych liściach – miłosa górska (*Adenostyles alliariae* A. Kern.), modrzyk górski (*Cicerbita alpina* (L.) Wallr.), omieg górski (*Doronicum austriacum* Jacq.), tojad morawski (*Aconitum firmum* subsp. *moravicum* Skalický), wietlica alpejska (*Athyrium distentifolium* Tausch ex Opiz), a na kamieńcach wzdłuż potoków w piętrach reglowych – lepiężnik wyłysiały (*Petasites kablikianus* Tausch) oraz lepiężnik biały (*Petasites albus* Gaertn.). Górskie ziołorośla mają często strukturę dwu- lub trzywarstwową, bowiem zwarta warstwa liści bylin znacznie ogranicza warunki świetlne w dolnej warstwie, gdzie w związku z tym występują rośliny cienioznośne.

Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Jeleśnia, siedlisko to występuje na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków, wysiękach, stromych zboczach dolin, rozlewiskach i innych drobnych ciekach wodnych, w piętrach dolnego i górnego regła. Podstawowym czynnikiem ekologicznym jest obecność przepływającej wody, a także łatwo przepuszczalne, żwirowe podłoże, na którym wytwarza się cienka warstwa przesiąkniętej wodą butwiny. Występuje w miejscach o zmiennym nachyleniu – mogą to być zarówno dosyć płaskie miejsca jak i strome brzegi potoków. Na kamieńcach i terasach zalewowych górskich potoków w Karpatach występuje najczęściej zespół lepiężnika wyłysiałego, tworzący tzw. łopuszyny oraz zespół lepiężnika białego. Ziołorośla rozwijają się szczególnie dobrze w dolinach węższych, chłodniejszych i silnie zacienionych.

Potencjalne zagrożenia: Podstawowym potencjalnym zagrożeniem dla tego typu, a także całego kompleksu siedlisk związanych z górkimi potokami jest wszelka stabilizacja koryt górskich

potoków i rzek, wydobywanie żwiru i kamieni, budowa wszelkich ostróg, opasek itp., nasadzenia i sukcesja naturalna w ich obrębie, niszczenie mechaniczne poprzez wydeptywanie i rozjeżdżanie oraz prowadzenie szlaków zrywkowych w obrębie siedlisk. Na terenie Nadleśnictwa stwierdzono występowanie jedynie kilku małych płatów siedliska przyrodniczego 6430 o łącznej powierzchni 0,98 ha.

6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie

Siedlisko 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) - obejmuje niżowe i górskie antropogeniczne zbiorowiska użytków zielonych na żyznych, świeżych (niezbyt wilgotnych i niesuchych) glebach mineralnych bez śladów zabagnienia. Do gatunków reprezentatywnych dla siedliska 6510 należą przede wszystkim taksony diagnostyczne dla zespołu *Arrhenatheretum elatioris* i związku *Arrhenatherion*, czyli rajgras wyniosły (*Arrhenatherum elatius* (L.) P. Beauv. ex J. & C. Presl), bodziszek łąkowy (*Geranium pratense* L.), szczaw rozpierzchły (*Rumex thyrsiflorus* Fingerh.), dzwonek rozpierzchły (*Campanula patula* L.), pępawa dwuletnia (*Crepis biennis* L.), przytulia pospolita (*Galium mollugo* L.), świerzbica polna (*Knautia arvensis* (L.) J. M. Coult.), pasternak zwyczajny (*Pastinaca sativa* L.), kozibród wschodni (*Tragopogon orientalis* L.), kozibród łąkowy (*Tragopogon pratensis* L. (L.) Benth. & Hook. f.). Zasięg analizowanego siedliska w regionie alpejskim jest ograniczony do terenów leżących poniżej 600 m n.p.m., czyli pogórza i najniższych położenia regla dolnego. Ekstensywnie użytkowane niżowe i górskie świeże łąki mezofilne wykształciły się na potencjalnych siedliskach grądów (*Carpinion*) i najsuchszych postaci łągów (*Ficario-Ulmetum*), w wyniku pozyskiwania gruntów pod uprawę roślin i hodowlę zwierząt. Najczęściej występują poza dolinami rzeczny. Nieraz spotyka się je w dolinach, ale wówczas porastają gleby odwadniane lub znajdują się poza zasięgiem wylewów rzeki. Porastają żyzne, świeże gleby brunatne lub mady o odczynie zasadowym lub słabo kwaśnym. Poziom wody gruntowej waha się, ale nigdy nie dochodzi do samej powierzchni.

Potencjalne zagrożenia: Siedlisko reaguje na zmianę charakteru i intensywności użytkowania. Wymaga regularnego, lecz umiarkowanego nawożenia i koszenia. Zagrożenie stanowi także urbanizacja, zwłaszcza dla płatów występujących w obrębie wsi, zamiana łąk na pola uprawne, regulacja rzek.

Ochrona: Ochrona tego antropogenicznego siedliska wymaga stosowania ekstensywnych form użytkowania, czyli koszenia 1-2 razy w roku (niezbyt nisko) połączonego z usuwaniem siana i umiarkowanym nawożeniem organicznym. Na obszarach chronionych należy równocześnie z zabiegami prowadzić monitoring zmian składu gatunkowego.

Na gruntach Nadleśnictwa Jeleśnia stwierdzono małe płaty siedliska przyrodniczego 6510 o łącznej powierzchni 2,99 ha.

6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie

Siedlisko zajmuje polany w niższych położeniach górskich (piętro pogórza i regla dolnego), a wielkość płatów związana jest ściśle z wielkością samych polan. Są to zbiorowiska żyznych, świeżych łąk kośnych lub użytkowanych jako ekstensywne pastwiska. Na terenie Polski, jak dotąd, zostały zidentyfikowane w Beskidach, Sudetach i Tatrach. Stan ich rozpoznania jest na dzień dzisiejszy dalece niewystarczający, dysponujemy jedynie podstawowymi informacjami na temat ich zróżnicowania, statusu ochronnego i aktualnych trendów w dynamice siedliska. Zbiorowisko występuje w piętrze regla dolnego. Zajmuje siedliska najczęściej z ekspozycji południowej i przyległych sektorów, dobrze nasłonecznione. Gleby to zwykle rędziny nawapienne, płytkie (4–10 cm), silnie szkieletowe. Miejsca te zwykle użytkowane były pastersko, co hamowało proces sukcesji. Fizjonomicznie zbiorowisko nie ma charakteru łąki trawiastej, ze względu na znaczny udział gatunków dwuliściennych. Zasadnicza masa roślinności skupia się w wysokości około 20–30 cm i pokrywa 80–90% powierzchni. Obecna jest też, dobrze rozwinięta, warstwa mszaków. Skład florystyczny jest kombinacją gatunków z klas *Seslerietea varia* i *Molinio-Arrhenatheretea*. Brakuje natomiast gatunków specyficznych dla zespołu. Reprezentatywne gatunki to: zerwa kulista (*Phyteuma orbiculare* L.), krzyżownica gorzka (*Polygala brachyptera* L.), jaskier skalny (*Ranunculus oreophilus* M. Bieb.), pierwiosnek wyniosły (*Primula elatior* (L.) Hill.), turzycza zawsze zielona (*Carex sempervirens* Vill.), konieczyna łąkowa (*Trifolium pratense* L.), brodawnik zwyczajny (*Leontodon hispidus* L.), przywrotnik pasterski (*Alchemilla monticola* Opiz) i kostrzewa czerwona (*Festuca rubra* L.).

Zagrożenia: Przy braku użytkowania zbiorowiska te ulegają szybkiej sukcesji w kierunku łąk ziołoroślowych, a następnie zarośli i lasu; przy nieuregulowanym sposobie gospodarowania możliwe są także przemiany w inne zbiorowiska łąkowe.

Ochrona: Zaleca się ochronę czynną. Utrzymanie naturalnych ziołorośli wymaga wprowadzenia form ochrony związanych z prowadzeniem działań o podobnym charakterze do tych, które spowodowały powstanie tych zbiorowisk. Metody ochrony konkretnych płatów łąk muszą być dostosowane do warunków lokalnych i stopnia przekształcenia zbiorowiska. Najlepszym sposobem utrzymania łąk byłoby przywrócenie tradycyjnej gospodarki pastersko-kośnej, z koszarzeniem zwierząt.

Na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia analizowane siedlisko przyrodnicze zajmuje pow. 15,07 ha.

7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska

Torfowiska te rozwijają się przy powierzchni oligo- do mezotroficznych wód, o pośrednim typie zasilania, tj. korzystające z wody opadowej i w części również podziemnej lub powierzchniowej, porośnięte przez różnorodne torfotwórcze zbiorowiska roślinne, w formie kołyszających się na powierzchni wody kożuchów, pływających dywanów, trzęsawisk, zbudowanych przez średnio wysokie i niskie turzycy, torfowce i mchy brunatne. W górach torfowiska przejściowe występują przede wszystkim w Sudetach. Poza klasycznym położeniem na obrzeżach drobnych zbiorników wodnych na torfowiskach subalpejskich w Karkonoszach i w Górach Izerskich wykształciły się również w piętrze regła górnego i dolnego na łagodnych zboczach (torfowiska przejściowe wiszące) oraz na najniższych terasach nadzalewowych Izery i większych potoków (torfowiska przejściowe dolin rzecznych). W Tatrach są wybitnie rzadkie i zajmują znikomą powierzchnię, podobnie jak w Bieszczadach, gdzie ograniczone są do okrajów paru torfowisk wysokich. Na Podhalu ich resztki utrzymują się przy lepiej zachowanych torfowiskach wysokich. Siedlisko ma w zdecydowanej przewadze naturalną genezę, może jednak wykształcać się w warunkach półnaturalnych jako etap sukcesji w potorfiach.

Pod względem fitocenotycznym torfowiska przejściowe i trzęsawiska reprezentowane są przez szereg zespołów roślinnych w postaci pozbawionych mikroreliefu, płaskich mszarów, zdominowanych przez 1-2 gatunki roślin naczyniowych i zwykle jeden gatunek torfowca. Część fitocenozy ma wybitnie pionierski charakter i postać jedno- lub dwugatunkowych agregacji wkraczających na swobodną powierzchnię wodną. Większość ma jednak stabilny charakter, co powoduje, że stadium torfowiska przejściowego wykształconego w wyniku naturalnych procesów może trwać dziesiątki lub setki lat.

Ochrona: Generalna zasada ochrony tego siedliska przyrodniczego sprowadza się do zagwarantowania naturalnych warunków wodnych i troficznych, które decydują o stanie dynamicznym fitocenozy torfowiska oraz kierunku i tempie rozwoju ekosystemu torfowiskowego.

Na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia stwierdzono występowanie jedynie małych płatów siedliska przyrodniczego 7140 o łącznej powierzchni 0,38 ha.

7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk

Mezo- i mezo-oligotroficzne, słabo kwaśne, neutralne i zasadowe młaki, torfowiska źródłkowe i przepływowe typu niskiego, zasilane przez wody podziemne, zasobne lub bardzo zasobne w zasady, porośnięte przez różnorodne, geograficznie zróżnicowane, torfotwórcze zbiorowiska mszysto-niskoturzycowe (mechowiska), w części z wybitnym udziałem gatunków wapniolubnych, w tym rosnących poza zwartym zasięgiem geograficznym lub w pobliżu jego skraju. Siedlisko 7230 jest rozmieszczone w Polsce nierównomiernie. W obrębie regionu kontynentalnego występuje w części południowej kraju (w Karpatach i na wyżynach) oraz w północnej części niżu. Pojawia się tam, gdzie w podłożu występują skały wapienne, lub inne utwory bogate w węglan wapnia. Według definicji siedliska zawartej w opracowaniu Interpretation Manual of European Union Habitats (European Commission 2007) torfowiska alkaliczne to mokradła porośnięte w dużym stopniu przez turzycowo-mszyste zbiorowiska roślinne, zdolne do akumulacji torfu bądź martwic wapiennych. Są to mokradła o stałe wysokim poziomie wody gruntowej, której zwierciadło oscyluje na wysokości powierzchni terenu. Zasilane soligenicznie lub rzadziej topogenicznie, wodami bogatymi w zasady, często obfitującymi w jony wapnia. Akumulacja torfu odbywa się poniżej poziomu wody gruntowej. Torfowiska alkaliczne odznaczają się nadzwyczajnym bogactwem gatunków cennych przyrodniczo, o wąskiej amplitudzie ekologicznej. Równocześnie jest to siedlisko przyrodnicze zaliczane do najsilniej zagrożonych wyginięciem. W granicach obszaru objętego PUL stwierdzono występowanie jedynie kilku małych płatów siedliska przyrodniczego 7230 o łącznej powierzchni 0,17 ha.

8310 Jaskinie nieudostępniowane do zwiedzania

Jaskiniami nazywamy naturalne próżnie skalne lub ich systemy, osłonięte od góry i ze względu na wielkość dostępne dla penetracji przez człowieka. Jaskinie mogą mieć bardzo zróżnicowane pochodzenie – w Polsce głównie krasowe i tektoniczne – i mogą być w części lub całkowicie wypełnione osadami, wodą, śniegiem lub lodem. Powyższa definicja nie wyczerpuje różnorodności wszystkich próżni skalnych, bowiem także te niedostępne dla człowieka stanowią fragment rozległego i ważnego przyrodniczo biotopu jaskiniowego i mogą być dogodnym miejscem egzystencji dla wielu gatunków zwierząt tworzących charakterystyczne zespoły. Siedlisko rozproszone jest na terenie całych Karpat. Centrum występowania z największą liczbą, a zarazem największymi jaskiniami, stanowią Tatry, gdzie odnotowano około 700 obiektów. W Beskidach z 630 znanych jaskiń, 338 występuje tylko w samym Beskidzie Śląskim. Z Pienin znanych jest około 80 jaskiń. W regionie alpejskim jaskinie mogą mieć zróżnicowane pochodzenie. Powstają w wyniku procesów krasowych, czyli chemicznej korozji skał, głównie wapiennych (Tatry Zachodnie, Pieniny). Tworzą się także w trzeciorzędowych piaskowcach i łupkach fliszowych w wyniku procesów pseudokrasowych przeobrażenie, jako szczeliny skalne powiększone wskutek ruchów osuwiskowych, np. jaskinie tektoniczne znane z Beskidów i Tatr Wysokich, powstające wskutek ruchów tektonicznych działających na górotwór. Mogą być w części lub całkowicie wypełnione osadami, wodą, śniegiem lub lodem. Te naturalne próżnie skalne tworzą odrębne środowisko, charakteryzujące się właściwym mikroklimatem, swoistymi warunkami obiegu materii organicznej oraz specyficznym światem zwierzęcym.

Zagrożenia: Środowisko jaskiniowe jest szczególnie wrażliwe na destrukcję wskutek słabej zdolności do samoistnej naprawy. Głównym źródłem zagrożenia jest nadmierny ruch turystyczny. Przyczynia się do: zanieczyszczenia jaskiń materiałem biologicznym i innym, nie ulegającym biologicznej degradacji, np. pochodzącym z tworzyw sztucznych; zmiany niektórych elementów konfiguracji korytarzy jaskiniowych; niepokojenia zwierząt (nietoperzy). Ponadto, może wpływać na mikroklimat jaskini. Zdarzające się akty wandalizmu, skutkują degradacją lub zniszczeniem środowiska jaskiniowego: niszczenie form naciekowych, pisanie na ścianach, palenie ognisk, użycie materiałów wybuchowych itp. Również jaskinie mogą być niszczone mechanicznie podczas eksploatacji kamieniołomów. Eksploatacja kamienia może mieć jednak także dodatni skutek, bowiem wiele jaskiń zostało otwartych i tym samym dostępnych dla człowieka w wyniku pracy kamieniołomów.

Ochrona: Dla ochrony jaskiń zaleca się: opracować sposób zabezpieczenia schronienia dla poszczególnych obiektów indywidualnie. Łatwiej dostępne jaskinie powinny być zabezpieczone kratami, w taki sposób, aby nie utrudniało to dostępu nietoperzom, a uniemożliwiało wtargnięcie do wnętrza osobom niepowołanym i nie zmieniało w istotny sposób mikroklimatu schronienia; ze względu na presję ludzi zainteresowanych jaskiniami, wyznaczyć opiekuna jaskini związanego ze środowiskiem działającego na tym terenie klubów speleologów; ograniczyć dostęp do jaskiń w okresie zimowym, natomiast jaskinia o ile nie posiada innych walorów, np. bogatej szaty naciekowej, może zostać otwarta w okresie letnim.

Na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia stwierdzono występowanie jedynie płatów siedliska przyrodniczego 8310 (Jaskinie nieudostępniowane do zwiedzania) o łącznej powierzchni 14,70 ha.

2.3. Parki krajobrazowe

Parki krajobrazowe (PK) to obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe, a celem ich utworzenia jest zachowanie, popularyzacja i upowszechnienie tych wartości w warunkach racjonalnego gospodarowania tzn. łączenie funkcji ochronnych z gospodarczymi.

Obszar parku obejmuje naturalne lub mało przez człowieka przekształcone ekosystemy (lasy, zarośla, murawy, pola uprawne) razem ze znajdującymi się tutaj zabytkami kultury materialnej. Tak więc przedmiotem ochrony jest harmonijnie przenikające się środowisko przyrodnicze i kulturowe.

Grunty rolne, leśne i inne nieruchomości znajdujące się w granicach parku krajobrazowego pozostawia się w gospodarczym wykorzystaniu.

Wokół parku może być utworzona otulina zabezpieczająca przed szkodliwym działaniem czynników zewnętrznych (zgodnie z Art. 24 Ustawy o ochronie przyrody).

Na terenie Lasów Państwowych znajdujących się w granicach parku krajobrazowego zadania wynikające z planu ochrony parku uwzględniane są w planie urządzenia lasu.

Na terenie Lasów Państwowych znajdujących się w granicach parku krajobrazowego zadania w zakresie ochrony przyrody wykonuje samodzielnie miejscowy nadleśniczy, zgodnie z planem ochrony parku krajobrazowego uwzględnionym w operacie urządzenia lasu.

Funkcjonowanie parków krajobrazowych reguluje Ustawa o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 r. w brzmieniu z 1 lutego 2013 r., Rozdz. 2, Art. 16 i następne.

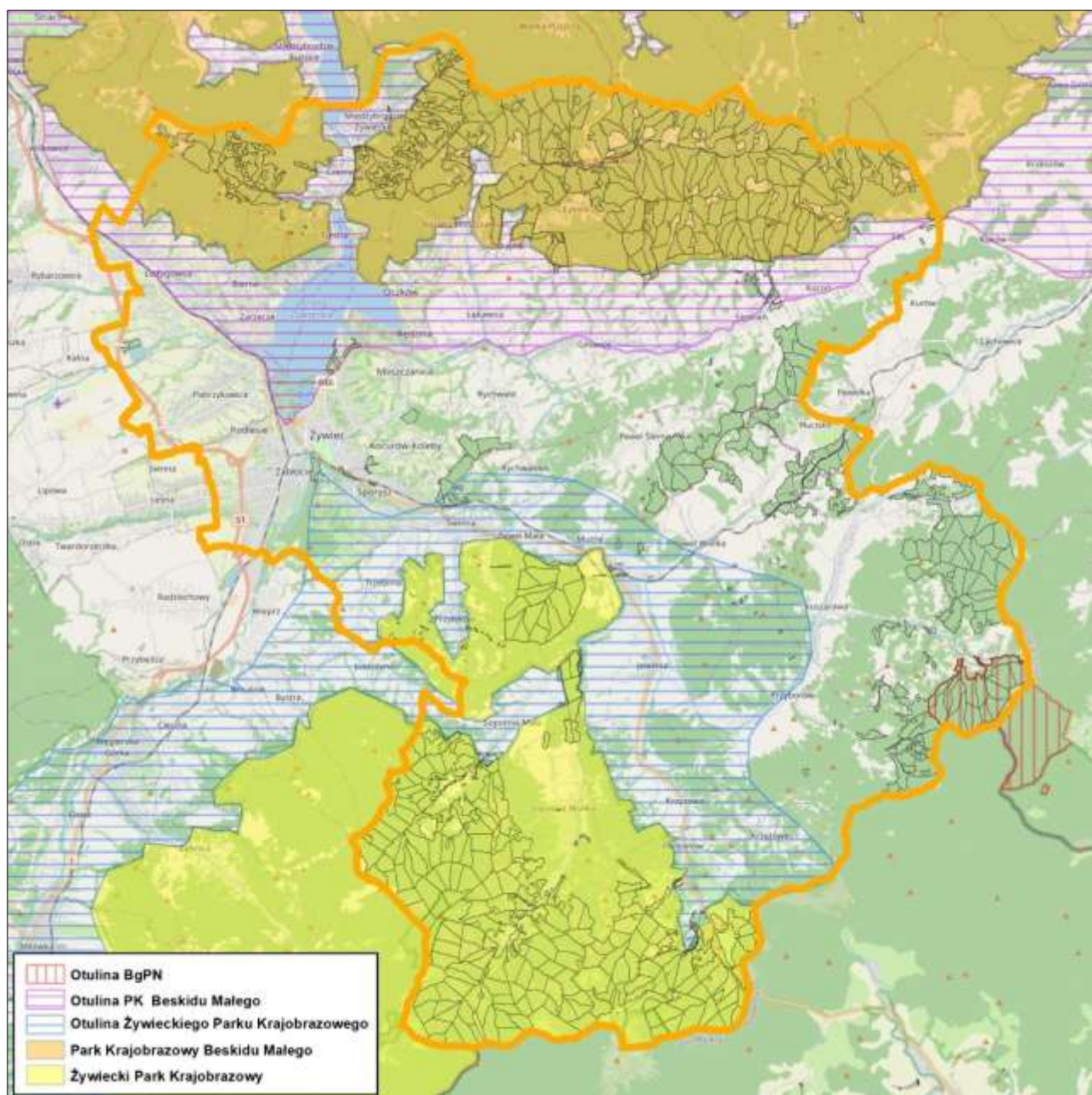
Głównym zadaniem Parków Krajobrazowych jest ochrona wartości przyrodniczych, historycznych, kulturowych oraz walorów krajobrazowych w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. Działaniami statutowymi są: prowadzenie edukacji ekologicznej zwłaszcza młodzieży szkolnej i studentów, ochrona przyrody ożywionej i nieożywionej oraz propagowanie turystyki na terenie parków krajobrazowych.

W granicach Nadleśnictwa Jeleśnia funkcjonują dwa parki krajobrazowe:

- „Żywiecki Park Krajobrazowy”
- „Park Krajobrazowy Beskidu Małego”

Na terenie nadleśnictwa znajdują się 2 Parki Krajobrazowe obejmując 9 163,59 ha, co stanowi 78,30% powierzchni jego gruntów.

Ponadto część gruntów Nadleśnictwa Jeleśnia (o łącznej powierzchni 127,93 ha), znajduje się w zasięgu otuliny Żywieckiego Parku Krajobrazowego (ŻPK) i otuliny Parku Krajobrazowego Beskidu Małego (PKBM). Stanowią one strefę zabezpieczającą oraz łączącą ww. parki krajobrazowe w jeden funkcjonalny system przestrzenny.

Ryc. 12. Parki krajobrazowe na gruntach Nadleśnictwa Jeleśnia

2.3.1. Żywiecki Park Krajobrazowy

Żywiecki Park Krajobrazowy (ŻPK) o powierzchni 35 870,00 ha (wg rejestru z 2024 r. - RDOŚ Katowice) jest najstarszym parkiem krajobrazowym w polskich Karpatach. W granicach gruntów zarządzanych przez Nadleśnictwo Jeleśnia znajduje się 4643,06 ha powierzchni ŻPK. Wokół parku utworzono otulinę o powierzchni 21 790,00 ha (w tym na gruntach N-ctwa Jeleśnia 60,39 ha). Otulinę stanowią doliny największych rzek, tj. obszary silnie zurbanizowane i użytkowane rolniczo.

Żywiecki Park Krajobrazowy utworzony został na mocy Uchwały Nr XII/79/86 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Bielsku - Białej z dnia 13 marca 1986 roku (Dz. Urz. Wojewódzkiej Rady Narodowej Nr 4 poz. 111 z dnia 10 czerwca 1986 r.).

Żywiecki Park Krajobrazowy położony jest w południowej części województwa śląskiego. Park rozciąga się w Beskidzie Żywieckim od Zwardonia na zachodzie po Korbielów na wschodzie. Na południu sięga po granicę ze Słowacją, na północy jego ograniczenie stanowi w przybliżeniu droga Jeleśnia - Żywiec. Pasma górskie na obszarze Parku tworzą trzy rozległe grupy górskie: tzw. „Worek Raczański” z kulminacją na Wielkiej Raczy (1236 m n.p.m.), grupa górska „grupa góriska Lipowskiej i Romanki” z najwyższym szczytem Romanką (1366 m n.p.m.), oraz cechujący się promienistym układem grzbietów rozróg Pilska (1557 m n.p.m.). Obszar Parku pokryty jest gęstą siecią potoków, natomiast dwie główne rzeki odprowadzające wodę z obszaru Parku to Soła i Koszarawa. W środkowych i dolnych biegach potoków występują liczne progi wodospadowe o wysokości przekraczającej 2m, z których najwyższy (10m) znajduje się na potoku Sopotnia Wielka.

Zróźnicowanie wysokościowe Beskidu Żywieckiego powoduje, że leży on w zasięgu czterech pięter roślinnych. Do wysokości około 600 m n.p.m. sięga piętro pogórza, niemal całkowicie zajęte pod uprawę i zabudowę. Było ono dawniej porośnięte przez lasy liściaste z grabem, dębem, lipą i klonem. O ich występowaniu świadczą pojedyncze okazy starych drzew oraz typowe dla grądów gatunki runa. Nad rzekami i potokami spotkać można fragmenty olszyny karpackiej obecnie znacznie zmienionej wskutek gospodarki człowieka. Stoki gór w strefie od 600 do 1 150 m n.p.m. zajmowała niegdyś całkowicie buczyna karpacka z dużym udziałem jodły oraz domieszką świerka i jawora, tworząc tzw. regiel dolny. Znaczna część drzewostanów bukowych została w XIX wieku wycięta i zastąpiona świerkiem. Dolnoregłowy bór jodłowo-świerkowy jest obecnie dominującym zbiorowiskiem leśnym, ponieważ jego areal wzrósł znacznie w wyniku działalności człowieka. Natomiast do osobliwości zaliczyć należy rzadkie zbiorowiska leśne, jakimi są: dolnoregłowy bór jodłowy, jaworzyna ziołoroślowa i jaworzyna karpacka. Najbardziej naturalny charakter ma piętro górnoregłowe porośnięte przez zachodniokarpacką świerczynę górnoregłową. Obejmuje ono partie szczytowe najwyższych wzniesień Beskidu Żywieckiego. W piętrach regłowych liczne są polany, niekiedy użytkowane jako pastwiska oraz łąki kośne. Szczytem na terenie „Żywieckiego Parku Krajobrazowego”, na którym występuje piętro kosodrzewiny (subalpejskie), jest Pilsko wznoszące się na wysokość 1 557 m n. p. m. Pilsko stanowi, trzeci po Tatrach i Babiej Górze, obszar wysokogórskiej flory w Karpatach. W rozległych kompleksach leśnych zachowała się interesująca fauna kręgowców reprezentowana przez: 39 gatunków ssaków, 106 gatunków ptaków lęgowych, 5 gatunków gadów i 11 gatunków płazów, 23 gatunki ryb i jednego minoga. Masyw Pilska, Romanki, Rysianki, Lipowskiej i tzw. Worek Raczański to główne ostoje dużych drapieżników: niedźwiedzia, wilka, rysia oraz borsuka. Dość pospolite na obszarze całego parku są lis, kuna leśna, tchórz i gronostaj. Równie liczne są ssaki kopytne: jeleń, sarna i dzik, z tym, że jeleń preferuje duże kompleksy leśne, zaś sarna i dzik tereny polno-leśne.

Rozmieszczone na obszarze ŻPK rezerваты przyrody obejmują fragmenty najlepiej zachowanych lasów regla dolnego i górnego, będących świadectwem różnorodności i bogactwa zbiorowisk leśnych. Spośród licznych pomników przyrody warto wymienić m.in. Jaskinię przed Rozdrożem, wodospad w Sopotni Wielkiej oraz pojedyncze drzewa lub grupy drzew. Obszar Parku objęto również ochroną w ramach europejskiej sieci Natura 2000 (PLH240006 i PLB240002). Plan ochrony dla Żywieckiego Parku Krajobrazowego jest w trakcie opracowania.

Tabela 39 Zestawienie gruntów Nadleśnictwa w zasięgu ŻPK

Lp.	Nazwa parku	Akt utworzenia	Powierzchnia (ha)		Lokalizacja na gruntach LP
			ogólna	na gruntach LP *	
1	2	3	4	5	6
1	Żywiecki Park Krajobrazowy	Uchwała nr XII 79/86 WRN w Bielsku-Białej z 13 marca 1986 r. (Dz. Urz. Wojewódzkiej Rady Narodowej Nr 4 poz. 111 z dnia 10 czerwca 1986 r.)	35 870,00	4 643,06	Leśnictwo Korbielew: 87-101; 102h, k-o, ~a, ~b; 103-112; 113a, c-l, ~a; 114-117; 118b-d, ~a; 119-124; 125b-j, p-z, ~a, ~b; 126-137, Leśnictwo Sopotnia Dolna: (całe leśnictwo): 141-164, Leśnictwo Sopotnia Górna (całe leśnictwo): 165-181; 205-214, Leśnictwo Sopotnia Potok: (całe leśnictwo): 182-204; Leśnictwo Romanka Dolna: 80y-bx; 81a-j, l-p, ~a; 82a-f, h, ~a, ~b, ~c; 83a-f, ~a; 85-86; 215c, h, j-r, ~b, ~c; 216-221; 223-228; 231-232; 250a-d, h, ~a; 251-254; 265-267, Leśnictwo Romanka Górna: (całe leśnictwo): 222; 229; 230; 233-249; 255-264, Leśnictwo Kielbasów: 486a-x, z-ax, ~a, ~b, ~c, ~d; 487-493; 494a-p, w, ~a, ~b, ~c; 495-498; 499a-k; ~a, ~b, ~c; 500
	Otulina ŻPK		21 790,00	60,39	Leśnictwo Koszarawa Cicha: 4d, l-w, Leśnictwo Koszarawa Bystra: 53a; 79j, ~a, Leśnictwo Korbielew: 102a-g, i-j, ~c; 113b; 118a, f-g; 125a, k-o, Leśnictwo Romanka Dolna: 80a-x; 81k; 82g, i-j; 83g; 215a-b, d-g, i; ~a; 250f-g, i-j, Leśnictwo Kielbasów: 483d-l; 486y; 494r; 499l

* Powierzchnia bez gruntów we współwłasności.

2.3.2. Park Krajobrazowy Beskidu Małego

Park Krajobrazowy Beskidu Małego (PKBM) o powierzchni 25 770,00 ha (wg rejestru z 2024 r. - RDOS Katowice) utworzony został na mocy Rozporządzenia Nr 9/98 Wojewody Bielskiego z dnia 16 czerwca 1998 roku (Dz. Urz. Woj. Bielskiego Nr 9, poz.110 z dnia 26 czerwca 1998 r.). W granicach gruntów zarządzanych przez Nadleśnictwo Jeleśnia znajduje się 4 520,53 ha powierzchni PKBM. Wokół parku utworzono otulinę o powierzchni 22 758,00 ha (w tym na gruntach Nadleśnictwa 67,54 ha).

Po reformie administracyjnej w 1999 roku część Parku Krajobrazowego Beskidu Małego znalazła się w województwie śląskim, a część w województwie małopolskim. Znajdują się tu dwie grupy górskie Beskidu Małego oddzielone doliną Soły. Wzniesienia Beskidu Małego zbudowane są głównie z piaskowców godulskich, a w jego południowej części występują również wapienie i łupki. Na terenie PKBM znajdują się także liczne jaskinie. Beskid Mały stanowi rozciągającą się równoleżnikowo grupę górską o długości około 35 km i szerokości 12 km. Na zachodzie od Beskidu Śląskiego oddziela go Brama Wilkowicka, zaś na wschodzie od Beskidu Makowskiego oddziela go dolina Skawy. Przełom rzeki Soły z trzema zbiornikami zaporowymi w Czańcu, Porąbce i Tresnej dzieli Beskid Mały na dwie części. Mniejsza, zachodnia to Pasma Magurki Wilkowieckiej z najwyższym szczytem Czuplem (933 m n.p.m.), większa powierzchniowo część wschodnia to grupa Łamanej Skąły (929 m n.p.m.). Krajobraz Beskidu Małego, tak jak i pozostałej części Beskidów Zachodnich, został znacznie przekształcony. Piętro pogórza przebiegające średnio do 550 m n.p.m. wykorzystano pod uprawy i zabudowę. Niegdyś najbardziej rozpowszechniony tutaj grąd występuje obecnie tylko w postaci nielicznych płatów zlokalizowanych w miejscach niedostępnych, wąwozach i jarach. Na stokach północnych spotykana jest dość często schodząca nawet do 420 m n.p.m. buczyna karpacka. Od wysokości 550 m n.p.m. do 933 m n.p.m. rozciąga się piętro regła dolnego. Piętro to pokryte jest dość regularnie zwartym kompleksem leśnym z niewielkimi polanami. Ciekawostką jest występowanie w partiach grzbietowych skarłowaciałych buczyn kwaśnych. Dotychczas przeprowadzone badania flory roślin naczyniowych wykazały występowanie ponad 840 gatunków. Beskid Mały charakteryzuje się stosunkowo dużym udziałem (10%) roślin górskich, wśród których dominują gatunki reglaowe i ogólnogórskie. Dużym walorem jest występowanie licznych przedstawicieli rodziny storczykowatych, np.: kruszczyk błotny, storczyca kulista, storczyk męski i stoplamek plamisty. Zagrożone są również gatunki znajdujące się na granicach swych zasięgów, między innymi: rzeżucha trójlistkowa i żywokost sercowaty, a także gatunki wapniolubne wymierające wskutek zarastania nieużytkowanych kamieniołomów. Na terenie Beskidu Małego występują - z kopytnych: dzik, sarna i jeleń, zaś z dużych drapieżników: ryś, wilk, lis, borsuk a sporadycznie niedźwiedź. Spośród nietoperzy podawano z tego terenu: mroczka późnego,nocka wąsatka i borowca wielkiego, a z owadożernych: rzęsorka rzeczka i zębiełka karliczka oraz dwa gatunki ryjówek: aksamitną i malutką. Największym gryzoniem jest bóbr europejski. Łącznie na terenie Beskidu Małego zanotowano dotychczas 36 gatunków ssaków. Natomiast badania ornitofauny wykazały występowanie 111 gatunków ptaków lęgowych, w tym 6 drapieżników dziennych, a wśród nich: trzmielojada i kobuza; 4 gatunki kuraków; 6 gatunków dzięciołów, bociana czarnego, pójdzki i zimorodka. Plan ochrony dla Parku Krajobrazowego Beskidu Małego (w części dotyczącej N-ctwa Jeleśnia) jest w trakcie opracowania.

Gospodarka leśna prowadzona zgodnie z PUL dla Nadleśnictwa Jeleśnia nie narusza zakazów obowiązujących na terenie analizowanego Parku Krajobrazowego Beskidu Małego.

Tabela 40 Zestawienie gruntów Nadleśnictwa w zasięgu PK Beskidu Małego

Lp.	Nazwa parku	Akt utworzenia	Powierzchnia (ha)		Lokalizacja na gruntach LP
			ogólna	na gruntach LP *	
1	2	3	4	5	6
1	PK Beskidu Małego	Rozporządzenie Nr 9/98 Wojewody Bielskiego z dnia 16 czerwca 1998 r. (Dziennik Urzędowy Dz. Urz. Woj. Bielskiego Nr 9, poz.110)	25 770	4 520,53	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki: (całe leśnictwo): 301-324; 351-369, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki: 325-344; 345a-l, ~a, ~b; 346; 347b-d, ~a, ~b; 348-350; 370-381, Leśnictwo Czernichów: 383a-b; 384-395; 396a-c, ~a, ~b; ~c; 397-409; 410a-c, ~a; 411-418, Leśnictwo Ślemień: 420; 421a; ~a, ~b; 422-424; 425a-f, i, ~a, ~b; 426-430; 431r-x, z-hx; 432-434, 501a-c, ~a, ~b, ~c; 502-511; 512a-f, ~a, ~b, ~c, ~d; Leśnictwo Gilowice: 382; 435-451; 452a-b, ~a, ~b; ~c; 453-454; 455a-b, ~a, ~b, ~c; 456-458; 459a-f, ~a, ~b, ~c; 460-463
	Otulina PK Beskidu Małego		22 758	67,54	Leśnictwo Kocierz Moszczanicki: 345k; 347a, Leśnictwo Czernichów: 383d; 396d-m; ~d; 410d, Leśnictwo Ślemień: 421b; 425g-h; 431a-p, y, ix-sx, ~a, ~b; 512g-l, Leśnictwo Gilowice: 452c-d; 455c-h; 459g-l, Leśnictwo Kiełbasów: 485a-i

* Powierzchnia bez gruntów we współwłasności.

2.4. Pomniki przyrody

Pomniki przyrody to forma ochrony indywidualnej, która zgodnie z "Ustawą o ochronie przyrody" (Art. 40) obejmuje pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiątkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów. Zaliczamy do nich sędziwe i okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, grupy drzew, aleje, źródła, wodospady, skałki, jary, głazy narzutowe i inne.

Na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia zlokalizowano łącznie 9 pomników przyrody ożywionej i nieożywionej: w tym 2 pojedyncze drzewa, 2 grupy drzew oraz 5 pomników przyrody nieożywionej: skała i 4 jaskinie.

Wykaz istniejących pomników przyrody sporządzono na podstawie danych uzyskanych z Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach. Pomniki przyrody zostały na koszt Nadleśnictwa oznakowane odpowiednimi tabliczkami.

Tabela 41 Wykaz pomników przyrody położonych na gruntach Nadleśnictwa

Lp.	Numer rejestru woj./ Akt utworzenia/ Akty normatywne aktualizujące (Stan na 31.12.2024 r. – Rejestr RDOŚ Katowice)	Dz.U. woj., poz.	Położenie		Opis obiektu							Zabiegi uzgodnione z WKP	
			woj., powiat, gmina,	Leśnictwo, oddz., wydz.	rodzaj/ uwagi	wiek drzew	obwód [cm]	wysokość [m]	stan zdrowotny	zagrożenia	pow. kępy [ha]	projekt.	wykon.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Dec Woj. Bielskiego nr OŚ-op-7141/9/81 z 30 grudnia 1981 r. (Dz. Urz. Woj. Bielskiego z 1981 r.).	nie publik.	województwo: śląskie, powiat: żywiecki, gmina: Jeleśnia, obręb ewidencyjny: Sopotnia Mała	Leśnictwo Romanka Dolna, oddz. 215k (cz. W)	Sosna wejmutka (<i>Pinus strobus</i> L.) (1 szt.)	210	375	34	dobry	Działalność człowieka	-	-	-
2.	Rozporządzenie 3/93 Wojewody Bielskiego z dnia 08.10.1993 r. (Dz. Urz. Woj. Bielskiego z 1993 r. Nr 12 poz. 72).	nie publik.	województwo: śląskie, powiat: żywiecki, gmina: Jeleśnia, obręb ewidencyjny: Sopotnia Wielka	Leśnictwo Sopotnia Dolna, oddz. 153j (cz. E)	Klon jawor (<i>Acer pseudo-plata- nus</i> L.) Przy drodze do doliny potoku Cebulowego, obok drewnia- nej kapliczki u zbiegu potoku Cebulowego i Sopotnia Wielka i leśni- czówki leśnic- twa Sopotnia Mała.	260	335	24	dobry	Działalność człowieka	-	-	-
3.	Decyzja 262 Wojewody Bielskiego z dnia 31.12.1988 r. (Dz. Urz. Woj. Bielskiego z 1989 r. Nr 2 poz. 55).	nie publik.	województwo: śląskie, powiat: żywiecki, gmina: Jeleśnia, obręb ewidencyjny: Sopotnia Wielka	Leśnictwo Sopotnia Dolna, oddz. 143r (cz. N)	Sosna zwyczajna (<i>Pinus sylvestris</i> L.) (9 szt.) Modrzew europejski (<i>La- rix decidua</i> L.) (1 szt.) (grupa drzew: typ pomnika: wieloobiek- towy)	110 do 130	160 do 180 251	18,5 do 26 32	dobry	Działalność człowieka	-	-	-

Lp.	Numer rejestru woj./ Akt utworzenia/ Akty normatywne aktualizujące (Stan na 31.12.2024 r. – Rejestr RDOŚ Katowice)	Dz.U. woj., poz.	Położenie		Opis obiektu							Zabiegi uzgodnione z WKP	
			woj., powiat, gmina,	Leśnictwo, oddz., wydz.	rodzaj/ uwagi	wiek drzew	obwód [cm]	wysokość [m]	stan zdrowotny	zagrożenia	pow. kępy [ha]	projekt.	wykon.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
4.	Decyzja 253/84 Wojewody Bielskiego z dnia 13.12.1984 r. (Dz. Urz. Woj. Bielskiego z 1984 r.).	nie publik.	województwo: śląskie, powiat: żywiecki, gmina: Jeleśnia, obręb ewidencyjny: Ślemień	Leśnictwo Ślemień, oddz. 431s (cz. śr.) w obrębie drzewostanu w zabytkowym parku podworskim	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i> L.) (2 szt.) Klon zwyczajny (<i>Acer platanoides</i> L.) (1 szt.) (grupa drzew: typ pomnika: wieloobiek- towy)	210 210 260	355 314 521	21 20 22	dobry	Działalność człowieka	-	-	-
5.	Rozporządzenie 1/93 Wojewody Bielskiego z dnia 23.04.1993 r. (Dz. Urz. Woj. Bielskiego z 1993 r. Nr 5 poz. 31).	nie publik.	województwo: śląskie, powiat: żywiecki, gmina: Ślemień, obręb ewidencyjny: Ślemień	Leśnictwo Ślemień, oddz. 506f (cz. NW)	Jaskinia skalna "Komonickiego" w miejscowości Las na zachodnim zboczu Pośredniego Gronia (680 m n.p.m.), na jednym z dopływów potoku „Dusica”. (pomnik przyrody nieożywionej)				-	Działalność człowieka	-	-	-
6.	Rozporządzenie 1/93 Wojewody Bielskiego z dnia 23.04.1993 r. (Dz. Urz. Woj. Bielskiego z 1993 r. Nr 5 poz. 31).	nie publik.	województwo: śląskie, powiat: żywiecki, gmina: Jeleśnia, obręb ewidencyjny: Korbielów	Leśnictwo Korbielów, oddz. 120d (cz. NE)	Jaskinia „Przed Rozdrożem” w dolinie potoku Buczynka, na grzbiecie Czarnego Gronia odchodzącym z Pilska w kierunku północno - wschodnim, w obrębie dużego gładzowiska (pomnik przyrody nieożywionej)				-	Działalność człowieka	-	-	-
7.	Rozporządzenie 1/93 Wojewody Bielskiego z dnia 23.04.1993 r. (Dz. Urz. Woj. Bielskiego z 1993 r. Nr 5 poz. 31).	nie publik.	województwo: śląskie, powiat: żywiecki, gmina: Ślemień, obręb ewidencyjny: Ślemień	Leśnictwo Gilowice, oddz. 440a (cz. śr.)	„Jaskinia skalna Czarne Działy I” na wzniesieniu w obrębie porośniętego gładzowiska, 720 m n.p.m., na pld-wsch. zboczach pasma dochodzącego do szczytu Gibasów Wierch (898 m n.p.m.) (pomnik przyrody nieożywionej)				-	Działalność człowieka	-	-	-

Lp.	Numer rejestru woj./ Akt utworzenia/ Akty normatywne aktualizujące (Stan na 31.12.2024 r. – Rejestr RDOŚ Katowice)	Dz.U. woj., poz.	Położenie		Opis obiektu							Zabiegi uzgodnione z WKP	
			woj., powiat, gmina,	Leśnictwo, oddz., wydz.	rodzaj/ uwagi	wiek drzew	obwód [cm]	wysokość [m]	stan zdrowotny	zagrożenia	pow. kępy [ha]	projekt.	wykon.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
8.	Rozporządzenie 1/93 Wojewody Bielskiego z dnia 23.04.1993 r. (Dz. Urz. Woj. Bielskiego z 1993 r. Nr 5 poz. 31).	nie publik.	województwo: śląskie, powiat: żywiecki, gmina: Ślemień, obręb ewidencyjny: Ślemień	Leśnictwo Gilowice, oddz. 440a (cz. śr.)	„Jaskinia skalna Czarne Działy II” na wzniesieniu w obrębie porośniętego głazowiska, 750 m n.p.m., na pld-wsch. zbo- czach pasma dochodzącego do szczytu Gibasów Wierch (898 m n.p.m.), powyżej jaskini „Czarne Działy II”, obok wysokiego świerka w pobliżu zielonego szlaku turystycznego (pomnik przyrody nieożywionej)				-	Działalność człowieka	-	-	-
9.	Decyzja Prezydium WRN z dn. 21 października 1962 r. o uznaniu za pomniki przyrody, (Dz. Urz. WRN w Krakowie z dnia 26 października 1962 r. Rol.IX-3/44/19/62)	nie publik.	województwo: śląskie, powiat: żywiecki, gmina: Ślemień, obręb ewidencyjny: Ślemień	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, oddz. 307f (cz. E)	„Nora w Zbójckim Oknie”; Skała Baszta Skalna (1 szt.) Skała fliszowa o wymiarach 6,5 × 3,5 x 10 m; (wys.700 m n.p.m.) (pomnik przyrody nieożywionej)				-	Działalność człowieka	-	-	-

2.5. Ochrona gatunkowa

Ochrona gatunkowa ma na celu zabezpieczenie dziko występujących roślin i zwierząt, a w szczególności gatunków rzadkich lub zagrożonych wyginięciem, jak też zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej (zgodnie z Art. 46 Ustawy o ochronie przyrody). Ważnym działaniem na rzecz ochrony zwierząt i roślin było sporządzenie list najbardziej zagrożonych w Polsce gatunków, tzw. czerwonych list, wzorowanych na międzynarodowych listach zagrożonych gatunków oraz tzw. czerwonych ksiąg gatunków chronionych. Powstały polskie czerwone księgi roślin i zwierząt oraz listy roślin i zwierząt zagrożonych i ginących.

Wykaz gatunków chronionych sporządzono opierając się na Rozporządzeniach Ministra Środowiska:

- w sprawie ochrony gatunkowej roślin, z dnia 9.10.2014 roku, Dz.U. 2014 poz. 1409;
- w sprawie ochrony gatunkowej grzybów, z dnia 9.10.2014 roku, Dz.U. 2014 poz. 1408;
- w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, z dnia 16.12.2016 roku, Dz.U. 2016 poz. 2183.

Legenda odnośnie ochrony gatunkowej zawarta w tabelach:

- S – ochrona ścisła,
- Cz – ochrona częściowa.

Dodatkowo zaznaczono, które z gatunków znajdują się w:

Polskiej Czerwonej Księdze Roślin (wyd. III, 2014) – wybór taksonów roślin (ogromna większość w randze gatunku) zagrożonych na terenie Polski wyginięciem, a także tych, które już wyginęły. Opisano 370 taksonów, z tego 68 to uznane za zagrożone w skali globalnej, a 120 zagrożone w skali Europy.

Wykaz taksonów opisanych w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin:

- EX – w Polsce całkowicie wymarłe (37 gatunków)
- EW – wymarłe w naturze (5 gatunków)
- CR – krytycznie zagrożone (111 gatunków)
- EN – zagrożone (102 gatunki)
- VU – narażone (102 gatunki)
- NT – bliskie zagrożenia (11 gatunków)
- DD – stopień zagrożenia trudny do określenia z braku danych

Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt – rejestr zagrożonych gatunków zwierząt na terenie Polski. Została stworzona na wzór międzynarodowej Czerwonej Księgi Gatunków Zagrożonych. Zawiera listę ginących gatunków zwierząt z dokładnym ich opisem i mapami rozmieszczenia. Określa także stopień zagrożenia poszczególnych gatunków, rzadkość ich występowania oraz stosowane i proponowane sposoby ochrony.

Kategorie zagrożenia gatunków w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt:

- EX - gatunki wymarłe (2 gatunki)
- EXP - gatunki zanikłe lub prawdopodobnie zanikłe w Polsce (kręgowce - 14 gatunków, bezkręgowce - 22 gatunki)
- CR - gatunki skrajnie zagrożone (kręgowce - 22 gatunki, bezkręgowce - 67 gatunków)
- EN - gatunki bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożone (kręgowce - 23 gatunki, bezkręgowce - 80 gatunków)
- VU - gatunki wysokiego ryzyka, narażone na wyginięcie (kręgowce - 15 gatunków, bezkręgowce - 54 gatunki)
- NT - gatunki niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia (kręgowce - 30 gatunków, bezkręgowce - 14 gatunków)
- LC - gatunki na razie niezagrażone wymarciem, z różnych powodów wpisane do Czerwonej Księgi (kręgowce - 23 gatunki, bezkręgowce - 1).

Wyróżniono również gatunki objęte ochroną międzynarodową na podstawie: Dyrektywy siedliskowej, załącznika II (rośliny i zwierzęta, bez ptaków), ptaki na podstawie Dyrektywy ptasiej załącznik I.

2.5.1. Flora gatunki prawnie chronione i rzadkie

Przedstawioną w poniższych tabelach listę roślin chronionych i rzadkich, występujących w Nadleśnictwie Jeleśnia zestawiono na podstawie: uzupełnionej w 2024 roku waloryzacji przyrodniczej terenów Nadleśnictwa, dokumentacji dotyczącej rezerwatów przyrody, poprzednio obowiązującego Programu Ochrony Przyrody oraz danych z literatury naukowej dotyczących różnych terenów Nadleśnictwa Jeleśnia. Wykorzystano również wyniki inwentaryzacji prac urzędniowych, istniejący operat glebowo-siedliskowy, warstwy mapy numerycznej z naniesionymi przedmiotami ochrony otrzymanymi od RDOŚ w Katowicach oraz dostępne opracowania dotyczące istniejących form ochrony przyrody itp.

Na gruntach LP w Nadleśnictwie Jeleśnia stwierdzono występowanie 35 gatunków roślin objętych ochroną gatunkową lub zagrożonych w skali Europy, kraju i regionu Śląska, ponadto w toku terenowych prac urzędniowych zaobserwowano obecność 3 gatunków rzadkich.

Aby zapewnić właściwą ochronę flory należy na bieżąco uzupełniać i weryfikować dane inwentaryzacyjne oraz aktualizować zasięg istniejących stanowisk roślin chronionych.

Roślinom naczyniowym współcześnie zagraża wiele niekorzystnych czynników, są to m. in.:

- ✓ zmiany w zakresie stosunków wodnych: melioracje, osuszanie dolin rzecznych, odkrywkowa eksploatacja surowców skalnych;
- ✓ zmiany sposobu lub zaniechanie użytkowania muraw ciepłolubnych, łąk kośnych;
- ✓ emisje przemysłowe;
- ✓ urbanizacja.

Tabela 42 Gatunki roślin chronionych i rzadkich stwierdzone na gruntach Nadleśnictwa Jeleśnia

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Status ochrony/ Kategoria/ * Polska Czerwona Lista Paprotników i Roślin Kwiatowych/ ** Polska Czerwona Księga Roślin/	Lokalizacja	Zagrożenia
1	2	3	4	5	6
Gatunki chronione (specjalnej troski):					
Rośliny naczyniowe:					
1.	<i>Aconitum firmum subsp. moravicum</i> Skalický	4109 – Tojad morawski	C, DS – zał. II i IV, PCzK – VU**	Dane wrażliwe.	Zbiór przez ludzi
2.	<i>Tozzia carpathica</i> Woloszack	4116 – Tocja alpejska, tocja karpacka	C, PCzL – NT*, PCzK – NT**	Dane wrażliwe.	Zbiór przez ludzi
3.	<i>Allium sibiricum</i> L.	Czosnek syberyjski	C, PCzL – EN*, PCzK – VU**	Dane wrażliwe.	Zbiór przez ludzi
4.	<i>Orchis mascula</i> L.	Storczyk męski	C, PCzL – CR*	Dane wrażliwe.	Zbiór przez ludzi
5.	<i>Dicranum viride</i> Lindb.	Widłoząb zielony	C, DS – zał. II i IV, PCzK – VU**	Dane wrażliwe.	-
6.	<i>Primula matthioli</i> (L.) K. Richt.	Zarzyczka (kortusa) górską	Cz, PCzL – NT*, PCzK – NT**	Dane wrażliwe.	Zbiór przez ludzi
Gatunki chronione:					
Rośliny naczyniowe:					
7.	<i>Dianthus armeria</i> L.	Goździk kosmaty	C	Leśnictwo Romanka Dolna, 80a (cz. śr.), (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku).	Zbiór przez ludzi
8.	<i>Lilium martagon</i> L.	Lilia złotogłów	C	Leśnictwo Koszarawa Bystra, 74b (cz. śr.), Leśnictwo Sopotnia Górna, (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku).	Zbiór przez ludzi

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Status ochrony/ Kategoria/ * Polska Czerwona Lista Paprotników i Roślin Kwiatowych/ ** Polska Czerwona Księga Roślin/	Lokalizacja	Zagrożenia
1	2	3	4	5	6
9.	<i>Drosera rotundifolia</i> L.	Rosiczka okrągłolistna	C, PCzL – NT*	Leśnictwo Romanka Dolna, 82h (cz. śr.), (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku).	-
10.	<i>Dianthus armeria</i> L.	Tojad mocny	C	Leśnictwo Korbielów, 95a (cz. śr.); 96a (cz. śr.), 107c (cz. śr.), 111a (cz. śr.), 111b (cz. śr.), 111c (cz. śr.), 116a (cz. śr.), 130f (cz. śr.), 130g (cz. śr.), Leśnictwo Sopotnia Górna, 165c (cz. śr.); 171b (cz. śr.), 171g (cz. śr.), 173h (cz. śr.), 212c (cz. śr.), Sopotnia Potok, 190d (cz. śr.); 192a (cz. śr.), 202b (cz. śr.), (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku).	Zbiór przez ludzi
11.	<i>Neottia cordata</i> (L.) Rich.	Gnieźnik sercowaty, listera sercowata	C, PCzL – VU*	Leśnictwo Korbielów, 107a (cz. śr.), 111a (cz. śr.), 111b (cz. śr.), (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku).	Zbiór przez ludzi
12.	<i>Sorbus intermedia</i> (Ehrh.) Pers	Jarząb szwedzki	C, PCzK – EN**	Leśnictwo Sopotnia Górna, 180b (cz. śr.), 180f (cz. śr.), 181a (cz. śr.), 181b (cz. śr.), 181c (cz. śr.), (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku).	-
13.	<i>Veratrum lobelianum</i> Bernh.	Ciemnżyca zielona	Cz	Leśnictwo Sopotnia Górna, 214a (cz. NW), (źródło danych: RDOŚ Katowice – 2024 r.)	-
14.	<i>Neottia nidus-avis</i> (L.) L.C.M.Rich	Gnieźnik leśny, gniazdosz leśny	Cz	Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 379h (cz. śr.), (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku).	Zbiór przez ludzi
15.	<i>Carlina acaulis</i> L.	Dziewięcśl bezłodygowy	Cz	Leśnictwo Sopotnia Górna, 167c (cz. śr.), Leśnictwo Romanka Górna, 264b (cz. śr.), (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku).	Zbiór przez ludzi

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Status ochrony/ Kategoria/ * Polska Czerwona Lista Paprotników i Roślin Kwiatowych/ ** Polska Czerwona Księga Roślin/	Lokalizacja	Zagrożenia
1	2	3	4	5	6
16.	<i>Gentiana asclepiadea</i> L.	Goryczka trojeściowa	Cz	Leśnictwo Korbielów, 111a (cz. śr.), 111b (cz. śr.), 111c (cz. śr.), Leśnictwo Sopotnia Dolna, 154a (cz. śr.), 154g (cz. śr.), Leśnictwo Sopotnia Górna, 180b (cz. śr.), 180f (cz. śr.), 181a (cz. śr.), 181b (cz. śr.), 181c (cz. śr.), 211a (cz. śr.), 211b (cz. śr.), 212b (cz. śr.), 213b (cz. śr.), Leśnictwo Sopotnia Potok, 203a (cz. śr.), 204a (cz. śr.), 204b (cz. śr.), 204c (cz. śr.), 204d (cz. śr.), 204f (cz. śr.), 204g (cz. śr.), 204h (cz. śr.), 204i (cz. śr.), Leśnictwo Romanka Górna, 238a (cz. śr.), 238b (cz. śr.), 238c (cz. śr.), 239a (cz. śr.), Leśnictwo Ślemień, 508a (cz. śr.), 509a (cz. śr.), Leśnictwo Kielbasów, 498f (cz. śr.), 498h (cz. śr.), (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku).	Zbiór przez ludzi
17.	<i>Pyrola chlorantha</i> Sw.	Gruszyczka zielonawa	Cz	Leśnictwo Sopotnia Potok, 204h (cz. śr.), (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku).	-
18.	<i>Allium ursinum</i> L.	Czosnek niedźwiedzi	Cz	Leśnictwo Koszarawa Cicha, 24b (cz. śr.), 24d (cz. śr.), 25b (cz. śr.), 32a (cz. śr.), Leśnictwo Koszarawa Bystra, 55c (cz. śr.), 62a (cz. śr.), Leśnictwo Sopotnia Dolna, 141a (cz. śr.), 141b (cz. śr.), 148b (cz. śr.), Leśnictwo Sopotnia Potok, 185c (cz. śr.), Leśnictwo Romanka Dolna, 217b (cz. śr.), 223b (cz. śr.), Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 308a (cz. NW), Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 325c (cz. śr.), (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku).	Zbiór przez ludzi

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Status ochrony/ Kategoria/ * Polska Czerwona Lista Paprotników i Roślin Kwiatowych/ ** Polska Czerwona Księga Roślin/	Lokalizacja	Zagrożenia
1	2	3	4	5	6
19.	<i>Digitalis grandiflora</i> Mill.	Naparstnica zwyczajna	Cz	Leśnictwo Sopotnia Górna, 167h (cz. śr.), 176a (cz. śr.), 205a (cz. śr.), 205b (cz. śr.), 206a (cz. śr.), 211a (cz. śr.), 212b (cz. śr.), Leśnictwo Gilowice, 436b (cz. NW), (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku).	Zbiór przez ludzi
20.	<i>Aquilegia vulgaris</i> L.	Orlik pospolity	Cz	Leśnictwo Romanka Dolna, 80a (cz. śr.), 81a (cz. śr.), 81b (cz. śr.), (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku).	Zbiór przez ludzi
21.	<i>Primula elatior</i> (L.) Hill.	Pierwiosnek wyniosły (pierwiosnka wyniosła)	Cz	Leśnictwo Koszarawa Bystra, 46b (cz. śr.), 47a (cz. śr.), 47b (cz. śr.), 48a (cz. śr.), 49c (cz. śr.), 49d (cz. śr.), Leśnictwo Korbielów, 107c (cz. śr.), 111c (cz. śr.), Leśnictwo Sopotnia Dolna, 153d (cz. śr.), 153f (cz. śr.), 161d (cz. śr.), Leśnictwo Sopotnia Górna, 180b (cz. śr.), 180f (cz. śr.), 181a (cz. śr.), 181b (cz. śr.), 181c (cz. śr.), Leśnictwo Sopotnia Potok, 184a (cz. śr.), 184b (cz. śr.), 189b (cz. śr.), 192a (cz. śr.), 192b (cz. śr.), 201a (cz. śr.), 202b (cz. śr.), 204a (cz. śr.), 204b (cz. śr.), 204c (cz. śr.), 204d (cz. śr.), 204f (cz. śr.), 204g (cz. śr.), 204h (cz. śr.), 204i (cz. śr.), Leśnictwo Romanka Górna, 238a (cz. śr.), 238b (cz. śr.), 238c (cz. śr.), 239a (cz. śr.), Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 312a (cz. śr.), 312b (cz. śr.), 314a (cz. śr.), 314b (cz. śr.), 314c (cz. śr.), 318c (cz. śr.), 321c (cz. śr.), 312c (cz. śr.), 323a (cz. śr.), 323b (cz. śr.), 323c (cz. śr.), 323d (cz. śr.), 323f (cz. śr.), 362a (cz. śr.), 362b (cz. śr.), 363a (cz. śr.), 363b (cz. śr.), 363c (cz. śr.), 364a (cz. śr.), 364b (cz. śr.), 365f (cz. śr.), 365g (cz. śr.), 366a (cz. śr.), Leśnictwo Czernichów, 413a (cz. śr.),	Zbiór przez ludzi

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Status ochrony/ Kategoria/ * Polska Czerwona Lista Paprotników i Roślin Kwiatowych/ ** Polska Czerwona Księga Roślin/	Lokalizacja	Zagrożenia
1	2	3	4	5	6
				Leśnictwo Ślemień, 430b (cz. śr.), 464a (cz. śr.), 508a (cz. śr.), 509a (cz. śr.), (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku).	
22.	<i>Aruncus dioicus</i> (Walter) Fernald	Parzydło leśne	Cz	Leśnictwo Koszarawa Bystra, 61a (cz. śr.), Leśnictwo Romanka Górna, 243b (cz. śr.), Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 312c (cz. śr.), 362a (cz. śr.), 362b (cz. śr.), Leśnictwo Czernichów, 415a (cz. śr.), Leśnictwo Ślemień, 469a (cz. śr.), 507f (cz. śr.), Leśnictwo Kiełbasów, 498f (cz. śr.), 498h (cz. śr.), (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku).	Zbiór przez ludzi
23.	<i>Platanthera bifolia</i> (L.) Rich.	Podkolan biały	Cz	Leśnictwo Sopotnia Górna, 167a (cz. śr.), 167c (cz. śr.), 168b (cz. śr.), 206a (cz. śr.), (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku).	Zbiór przez ludzi
24.	<i>Atropa belladonna</i> L.	Pokrzyk wilcza jagoda	Cz, PCzL – NT*	Leśnictwo Romanka Dolna, 80a (cz. śr.), (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku).	-
25.	<i>Dactylorhiza maculata</i> (L.) Soó	Kukułka plamista, (storczyk plamisty)	Cz, PCzL – V*	Leśnictwo Sopotnia Górna, 206a (cz. śr.), 208a (cz. śr.), (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku).	Zbiór przez ludzi
26.	<i>Crocus scepusiensis</i> (Rehm. et Woł.) Borbás	Szafran spiski, krokus spiski	Cz	Leśnictwo Koszarawa Cicha, 25c (cz. śr.), Leśnictwo Sopotnia Górna, 167a (cz. śr.), 171f (cz. śr.), (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku).	Zbiór przez ludzi

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Status ochrony/ Kategoria/ * Polska Czerwona Lista Paprotników i Roślin Kwiatowych/ ** Polska Czerwona Księga Roślin/	Lokalizacja	Zagrożenia
1	2	3	4	5	6
27.	<i>Galanthus nivalis</i> L.	Śnieżyczka przebiśnieg	Cz	Leśnictwo Koszarawa Bystra, 56g (cz. śr.), Leśnictwo Sopotnia Górna, 210c (cz. śr.), 212c (cz. śr.), (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku).	Zbiór przez ludzi
28.	<i>Daphne mezereum</i> L.	Wawrzynek wilczełyko	Cz	Leśnictwo Koszarawa Cicha, 12a (cz. śr.), 13a (cz. śr.), 34a (cz. śr.), Leśnictwo Koszarawa Bystra, 67f (cz. śr.), Leśnictwo Korbielów, 125a (cz. śr.), Leśnictwo Romanka Dolna, 80a (cz. śr.), Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 379h (cz. śr.), Leśnictwo Kielbasów, 498f (cz. śr.), 498h (cz. śr.), (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku).	Zbiór przez ludzi
Widłaki:					
29.	<i>Lycopodium clavatum</i> L.	Widłak goździsty	Cz, PCzL – NT*, Czerwona lista IUCN - LC	Leśnictwo Sopotnia Górna, 209h (cz. śr.), Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 361b (cz. SE), 361c (cz. NE), Leśnictwo Czernichów, 414b (cz. śr.), (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku).	Zbiór przez ludzi
30.	<i>Spinulum annotinum</i> (L.) A. Haines)	Kolcowidłak jałowcowaty, widłak jałowcowaty	Cz, PCzL – NT*, Czerwona lista IUCN - LC	Leśnictwo Korbielów, 111c (cz. śr.), Leśnictwo Sopotnia Dolna, 164b (cz. śr.), Leśnictwo Sopotnia Górna, 175a (cz. śr.), 206a (cz. śr.), 210c (cz. śr.), 212c (cz. śr.), Leśnictwo Sopotnia Potok, 190d (cz. śr.), 199a (cz. śr.), 202b (cz. śr.), 203b (cz. śr.), 204a (cz. śr.), 204b (cz. śr.), 204c (cz. śr.), 204d (cz. śr.), 204f (cz. śr.), 204g (cz. śr.), 204h (cz. śr.), 204i (cz. śr.),	Zbiór przez ludzi

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Status ochrony/ Kategoria/ * Polska Czerwona Lista Paprotników i Roślin Kwiatowych/ ** Polska Czerwona Księga Roślin/	Lokalizacja	Zagrożenia
1	2	3	4	5	6
				Leśnictwo Romanka Górna, 238a (cz. śr.), 238b (cz. śr.), 238c (cz. śr.), Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 309f (cz. W), 322a (cz. śr.), 359a (cz. N), 359b (cz. S), Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 373b (cz. śr.), Leśnictwo Czernichów, 399f (cz. śr.), Leśnictwo Kiełbasów, 498f (cz. śr.), 498h (cz. śr.), (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku).	
31.	<i>Huperzia selago</i> (L.) Bernh. ex Schrank.	Wroniec widlasty, widłak wroniec	Cz, PCzL – NT*	Leśnictwo Korbielów, 96a (cz. śr.); 105d (cz. śr.); 107c (cz. śr.); 111a (cz. śr.), 111b (cz. śr.), 111c (cz. śr.), 115a (cz. śr.); 116a (cz. śr.); 130g (cz. śr.), Leśnictwo Sopotnia Górna, 180b (cz. śr.), 180f (cz. śr.), 181a (cz. śr.), 181b (cz. śr.), 181c (cz. śr.), Leśnictwo Sopotnia Potok, 204a (cz. śr.), 204b (cz. śr.), 204c (cz. śr.), 204d (cz. śr.), 204f (cz. śr.), 204g (cz. śr.), 204h (cz. śr.), 204i (cz. śr.), Leśnictwo Romanka Górna, 238a (cz. śr.), 238b (cz. śr.), 238c (cz. śr.), 239a (cz. śr.), Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 360c (cz. NW), 360d (cz. NE), Leśnictwo Ślemień: 508a (cz. śr.), (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku).	Zbiór przez ludzi
Paprocie:					
32.	<i>Blechnum spicant</i> L.	Podrzeń żebrowiec	C	Leśnictwo Koszarawa Bystra, 46b (cz. śr.), 47a (cz. śr.), 47b (cz. śr.), 48a (cz. śr.), 49c (cz. śr.), 49d (cz. śr.), Leśnictwo Korbielów, 107c (cz. śr.), 111c (cz. śr.), Leśnictwo Sopotnia Dolna, 153d (cz. śr.), 153f (cz. śr.), 161d (cz. śr.),	Zbiór przez ludzi

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Status ochrony/ Kategoria/ * Polska Czerwona Lista Paprotników i Roślin Kwiatowych/ ** Polska Czerwona Księga Roślin/	Lokalizacja	Zagrożenia
1	2	3	4	5	6
				Leśnictwo Sopotnia Górna, 180b (cz. śr.), 180f (cz. śr.), 181a (cz. śr.), 181b (cz. śr.), 181c (cz. śr.), Leśnictwo Sopotnia Potok, 184a (cz. śr.), 184b (cz. śr.), 189b (cz. śr.), 192a (cz. śr.), 192b (cz. śr.), 201a (cz. śr.), 202b (cz. śr.), 204a (cz. śr.), 204b (cz. śr.), 204c (cz. śr.), 204d (cz. śr.), 204f (cz. śr.), 204g (cz. śr.), 204h (cz. śr.), 204i (cz. śr.), Leśnictwo Romanka Górna, 238a (cz. śr.), 238b (cz. śr.), 238c (cz. śr.), 239a (cz. śr.), Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 312a (cz. śr.), 312b (cz. śr.), 314a (cz. śr.), 314b (cz. śr.), 314c (cz. śr.), 318c (cz. śr.), 321c (cz. śr.), 312c (cz. śr.), 323a (cz. śr.), 323b (cz. śr.), 323c (cz. śr.), 323d (cz. śr.), 323f (cz. śr.), 362a (cz. śr.), 362b (cz. śr.), 363a (cz. śr.), 363b (cz. śr.), 363c (cz. śr.), 364a (cz. śr.), 364b (cz. śr.), 365f (cz. śr.), 365g (cz. śr.), 366a (cz. śr.), Leśnictwo Czernichów, 413a (cz. śr.), Leśnictwo Ślemień, 430b (cz. śr.), 464a (cz. śr.), 508a (cz. śr.), 509a (cz. śr.), (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku).	
33.	<i>Polystichum aculeatum</i> L.	Paprotnik kolczysty	C, PCzL – V*	Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 342f (cz. śr.), 342g (cz. śr.), 344b (cz. śr.), (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku)	Zbiór przez ludzi
34.	<i>Matteuccia struthiopteris</i> (L.) Todaro	Pióropusznik strusi	Cz	Leśnictwo Romanka Dolna, 81a (cz. śr.), 81b (cz. śr.), (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku).	Zbiór przez ludzi
Mchy:					
35.	<i>Leucobryum glaucum</i> Hedw.	Bielistka siwa	Cz	Leśnictwo Ślemień: 464b (cz. śr.), (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku).	-

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Status ochrony/ Kategoria/ * Polska Czerwona Lista Paprotników i Roślin Kwiatowych/ ** Polska Czerwona Księga Roślin/	Lokalizacja	Zagrożenia
1	2	3	4	5	6
Gatunki rzadkie:					
1.	<i>Hedera helix</i> L.	Bluszcz pospolity	rzadki	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych: terenowe prace urządzeniowe – 2024 r.).	-
2.	<i>Convallaria majalis</i> L.	Konwalia majowa	rzadki	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych: terenowe prace urządzeniowe – 2024 r.).	-
3.	<i>Asarum europaeum</i> L.	Kopytnik pospolity	rzadki	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych: terenowe prace urządzeniowe – 2024 r.).	-

Znaczenie skrótów:

C – ochrona ścisła

Cz – ochrona częściowa

DS – Dyrektywa siedliskowa

DS – zał. II - gatunki roślin ważne dla Wspólnoty, których ochrona wymaga wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony

DS – zał. IV- gatunki roślin ważne dla Wspólnoty, które wymagają ścisłej ochrony

Czerwona lista roślin i grzybów Polski (2006): gatunek wymierający (*E*), gatunek narażony na wyginięcie (*V*), gatunek zagrożony (*EN*), gatunek rzadki (*R*)

PCzL - Czerwona lista roślin i grzybów Polski (2016): gatunek krytycznie zagrożony (*CR*), gatunek zagrożony (*EN*), gatunek narażony (*VU*), gatunek bliski zagrożenia (*NT*),
takson najmniejszej uwagi (*LC*) gatunek o stopniu zagrożenia trudnym do określenia (*DD*)

PCzK - Polska Czerwona Księga Roślin: gatunki wymarłe w naturze (*EW*), gatunek krytycznie zagrożony (*CR*), gatunek zagrożony (*EN*), gatunek narażony (*VU*),
gatunek niższego ryzyka (*LR*), gatunek bliski zagrożenia (*NT*), gatunek o stopniu zagrożenia trudnym do określenia z braku danych (*DD*)

IUCN - Światowa Unia Ochrony Przyrody: gatunki niskiego ryzyka – najmniejszej troski (*LR/lc*, *LC*), bliskie zagrożenia (*NT*), narażone (*VU*), zagrożone (*EN*), krytycznie zagrożone (*CR*)

Warto podkreślić, że na gruntach Nadleśnictwa Jeleśnia stwierdzono obecność cennych osobliwości przyrodniczych zasługujących na szczególną uwagę, do których należą następujące gatunki: gnieźnik leśny, listera sercowata, storczyk plamisty, podkolan biały, storczyk męski, będące przedstawicielami rodziny storczykowatych.

Ochrona storczyków wymaga utrzymania stabilnych warunków siedliskowych (specyficznej kombinacji wielu czynników środowiskowych), gdyż odznaczają się one zazwyczaj bardzo niewielką tolerancją na zmianę czynników, takich jak: światło, wilgotność, skład gleby, itp. W drzewostanach, w których występują stanowiska szczególnie rzadkich i cennych gatunków storczyków, wykonywanie cięć pielęgnacyjnych i rębnych należy prowadzić z umiarkowanym natężeniem (zabiegi o słabej intensywności). Drzewa do wycinki należy wyznaczać w trakcie wegetacji, natomiast zabieg wykonywać poza okresem wegetacyjnym najlepiej przy występującej pokrywie śnieżnej. Zabiegi w ten sposób wykonane wpłyną pozytywnie na stabilność wymienionych powyżej czynników środowiskowych.

Fot. Rosiczka okrągłolistna (autor: J. Mielczarek – PGL Lasy Państwowe)

W Nadleśnictwie Jeleśnia w odniesieniu do ww. **roślin chronionych** zaplanowano działania minimalizujące zagrożenia, w tym wyłączenie pól tych gatunków z gospodarowania poprzez zapisy o ich ochronie oraz prowadzenie bieżącej inwentaryzacji i aktualizacji zasięgów ich występowania. Ponadto w celu zminimalizowania nagłych zmian siedliska (co może oddziaływać potencjalnie negatywnie na populację roślin chronionych), należy prowadzić zaprojektowane zadania gospodarcze w sposób umiarkowany (o obniżonym natężeniu prac) oraz wykonywaniu ich poza okresem wegetacji. Bardzo istotny z punktu widzenia ochrony roślin jest zapis, aby na bieżąco inwentaryzować nowe i aktualizować zasięg istniejących stanowisk roślin chronionych. Program ochrony przyrody zaleca również wykonywanie prac gospodarczo-ochronnych zapisanych w PUL w obniżonym rozmiarze w celu zminimalizowania nagłych zmian potwierdzonych stanowisk roślin chronionych. W przypadku stwierdzenia występowania wymienionych w POP innych stanowisk gatunków chronionych, miejsca ich występowania należy objąć szczególną ochroną i prowadzić coroczny monitoring ich stanu (np. potwierdzenie występowania, data, liczba osobników).

Ww. działania ochronne dotyczyć będą w szczególności wyróżnionych **gatunków specjalnej troski** (których miejsca występowania zamieszczono jedynie w załączniku dane wrażliwe), w tym roślin szczególnie istotnych, takich jak: tojad morawski, tocja karpacka.

4109 – Tojad morawski (*Aconitum firmum* subsp. *moravicum* Skalický)

Tojad morawski jest to gatunek wysokogórski występujący w ziołoroślach i młakach górskich, będący endemitem zachodniokarpackim. Na stanowiskach, w których on występuje stosowana jest często w Nadleśnictwie Jeleśnia bierna forma ochrony, będąca najlepszym działaniem zabezpieczającym zbiorowiska ziołoroślowe z tojadem. Ponadto w części wydzieleń (stanowisk gatunku) zaprojektowano cięcia przedrębne i rębne.

Zagrożenia: zbiór przez ludzi.

Oddziaływanie Planu: wpływ nieistotny.

Propozycje działań ochronnych: należy podkreślić, że ochrona tojada morawskiego, w skali czasowej Planu urządzenia lasu będzie polegać na oznaczeniu stanowisk tego gatunku (płatów drzewostanu) przez administrację LP w trakcie wykonywania zadań zaprojektowanych w PUL. W ww. płatach drzewostanu czynności zapisane w PUL nie będą wykonywane. Oddziaływanie zapisów Planu na stanowiska tojada morawskiego należy ocenić jako neutralne.

4116 – Tocja karpacka (*Tozzia carpatica* L.)

Tocja karpacka (*Tozzia carpatica* L.) jest to roślina o wysokości do 40 cm, z krótkim płożącym się kłaczem. Tocja karpacka jest rośliną dwu- lub kilkuletnią, hemikryptofitem, który jest najpierw pasożytem, a po wykształceniu się zielonych pędów nadziemnych staje się pół-pasożytem. Gatunkami żywicielskimi są wysokie byliny ziołoroślowe z rodzajów: modrzyk, miłostna, lepieźnik. Tocja jest gatunkiem górskim o zasięgu europejskim, występującym na pojedynczych stanowiskach w Beskidzie Żywieckim.

Stan zachowania w sieci Natura 2000: występowanie tocji karpackiej dotyczy kilku stanowisk znajdujących się w wydzieleniach drzewostanowych objętych ochroną powierzchniową.

Zagrożenia: zbiór przez ludzi.

Oddziaływanie Planu: wpływ mało istotny.

Propozycje działań ochronnych: na stanowiskach, w których ona występuje stosowana jest w Nadleśnictwie Jeleśnia bierna forma ochrony, będąca najlepszym działaniem zabezpieczającym zbiorowiska ziołoroślowe z tocją karpacką. Uwzględniając powyższą informację oddziaływanie zapisów Planu na stanowiska tocji karpackiej należy ocenić jako neutralne.

Ponadto na gruntach Nadleśnictwa stwierdzono również występowanie **czosnka syberyjskiego i widłozęba zielonego**. Występowanie tych gatunków na gruntach Nadleśnictwa Jeleśnia związane jest z kilkoma stanowiskami objętymi formą ochrony rezerwatu. Stosowana w tych pododdziałach bierna forma ochrony, jest optymalnym działaniem zabezpieczającym stanowiska ww. gatunków roślin.

W przypadku storczyka męskiego w wydzieleniach, w których on występuje PUL przewiduje wskazówki gospodarcze o charakterze czyszczeń i trzebieży (CP, TP). Wymienione zabiegi projektowano pod kątem specyficznych wymagań storczyka męskiego. Pielęgnacja lasu (zabiegi przedrębne) umożliwi aktywną ochronę tego niezwykle cennego gatunku poprzez niedopuszczenie do nadmiernego zwarcia drzewostanu, co mogłoby doprowadzić do nadmiernego ocienienia jego stanowisk.

W dokumentacji PUL zostały uwzględnione szeroko rozumiane potrzeby ochrony przyrody, w tym ochrony siedlisk i gatunków, dla których utworzono analizowany obszar Natura 2000. Oceniając wpływ PUL na zapisy Planu Zadań Ochronnych analizowanego obszaru Natura 2000 stwierdzono korzystne oddziaływanie zapisów projektu planu ze względu na zmniejszenie rozmiaru zaprojektowanych zadań gospodarczych w obszarach objętych różnymi formami ochrony przyrody i uwzględnienie w PUL działań ochronnych zgodnie z zatwierdzonym PZO.

2.5.2. Fauna, gatunki prawnie chronione i rzadkie

Zbiorcze zestawienie zwierząt stwierdzonych na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia oparto w większości na danych z tzw. „ciągłej waloryzacji przyrodniczej” przeprowadzonej przez administrację leśną według stanu z 2024 roku oraz zaktualizowanym POP i POS opracowanym dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2025-2034.

Z dostępnych źródeł (inwentaryzacji przeprowadzonej przez PGL LP w 2024 roku, SDF, dokumentacji dotyczącej rezerwatów, literatury naukowej, itp.), stwierdzono na tym terenie występowanie 134 gatunków zwierząt. Liczebność w poszczególnych gromadach przedstawia się następująco: bezkręgowce – 8 gat., płazy – 9 gat., gady – 5 gat., ptaki – 81 gat. oraz ssaki – 31 gat.

Ochrona danych gatunków przedstawia się w następujący sposób:

- owady – 1 ochrona ścisła, 3 ochrona częściowa, 4 ochrona międzynarodowa;
- płazy – 3 ochrona ścisła, 5 ochrona częściowa, 8 ochrona międzynarodowa;
- gady – 5 ochrona częściowa, 5 ochrona międzynarodowa;
- ptaki – 73 ochrona ścisła, 1 ochrona częściowa, 5 w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt, 74 ochrona międzynarodowa;
- ssaki – 11 ochrona ścisła, 10 ochrona częściowa, 6 w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt, 21 ochrona międzynarodowa.

Tabela 43 Wykaz fauny w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Jeleśnia (w tym na gruntach LP)

Lp.	Nazwa polska i łacińska	Ochrona	Występowanie	Status ochrony
1	2	3	4	5
Gatunki chronione (specjalnej troski):				
Ssaki				
1.	1352 – Wilk <i>Canis lupus</i> L.	Ścisła	Dane wrażliwe.	PCzL – NT, PCzK – NT, DS – zał. II i IV, KB – zał. III, Czerwona lista IUCN – LR/lc
2.	1361 – Ryś <i>Lynx lynx</i> L.	Ścisła	Dane wrażliwe.	PCzL – NT, PCzK – NT, DS – zał. II i IV, KB – zał. III, Czerwona lista IUCN – NT
3.	1354 - Niedźwiedź brunatny <i>Ursus arctos</i> L.	Ścisła	Dane wrażliwe.	PCzL – NT, PCzK – NT, DS – zał. II i IV, KB – zał. III, Czerwona lista IUCN – NT
4.	2612 - Darniówka tatrzańska <i>Microtus tatricus</i> Kratochvíl	Ścisła	Dane wrażliwe.	PCzK – LC, DS – zał. II i IV, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
Ptaki				
5.	A108 – Gluszek <i>Tetrao urogallus</i> L.	Ścisła	Dane wrażliwe.	PCzL – VU, PCzK – CR, DP – zał. I, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
6.	A091 – Orzeł przedni <i>Aquila chrysaetos</i> L.	Ścisła	Dane wrażliwe.	PCzL – EN, PCzK – EN, DP – zał. I, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
Płazy				
7.	1193 – Kumak górski <i>Bombina variegata</i> L.	Ścisła	Dane wrażliwe.	DS – zał. II i IV, KB – zał. III, Czerwona lista IUCN – NT
8.	2001 – Traszka karpacka <i>Lissotriton montandoni</i> Boulenger	Ścisła	Dane wrażliwe.	DS – zał. II i IV, KB – zał. III, Czerwona lista IUCN – NT

Lp.	Nazwa polska i łacińska	Ochrona	Występowanie	Status ochrony
1	2	3	4	5
Bezkręgowce				
9.	4014 – Biegacz gruzelkowaty, biegacz urozmaicony <i>Carabus variolosus</i> Fabricius	Ścisła	Dane wrażliwe.	DS – zał. II
10.	4024 - Sichrawa karpacka <i>Pseudogaurotina excellens</i> Brancsi	Ścisła	Dane wrażliwe.	IUCN-LC, Bern2, HD2, HD4, CLZ-NT (gatunek priorytetowy – załącznik II Dyrektywy Siedliskowej)
Pozostałe gatunki chronione				
Ssaki				
Nietoperze				
11.	Gacek brunatny <i>Plecotus auritus</i> L.	Ścisła	Obserwacje RDOŚ Katowice. Żerowiska. Leśnictwo Gilowice, 438b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	DS – zał. IV, KB – zał. III
12.	Mopek zachodni <i>Barbastella barbastellus</i> Schreber	Ścisła	Obszar Nadleśnictwa. Żerowiska. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024).	PCzL – DD, DS – zał. II i IV, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – NT
13.	Mroczek pozłocisty <i>Cnephaeus nilssonii</i> L.	Ścisła	Obserwacje RDOŚ Katowice. Żerowiska. Leśnictwo Korbielów, 120d, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	DS – zał. IV, Czerwona lista IUCN – LC
14.	Nocek Bechsteina <i>Myotis bechsteinii</i> Kuhl	Ścisła	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024).	PCzL – NT, PCzK – NT, DS – zał. II i IV, KB – zał. II
15.	1324 – Nocek duży <i>Myotis myotis</i> Borkhausen	Ścisła	Obserwacje RDOŚ Katowice. Żerowiska. Leśnictwo Korbielów, 120d, Leśnictwo Sopotnia Potok, 183a, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 357c, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 373f, Leśnictwo Gilowice, 438b; 440b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	DS – zał. II i IV, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska i łacińska	Ochrona	Występowanie	Status ochrony
1	2	3	4	5
16.	1321 – Nocek orzęsiony <i>Myotis emarginatus</i> É. Geoffroy Saint-Hilaire	Ścisła	Obszar Nadleśnictwa. Żerowiska. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024).	PCzL – EN, PCzK – EN, DS – zał. II i IV, KB – zał. II
Gryzonie				
17.	1337 – Bóbr europejski <i>Castor fiber</i> L.	Częściowa	Żeremia: Leśnictwo Koszarawa Cicha, 29d; 30a; 35b, Leśnictwo Korbielów, 125s, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 306f; 315h, (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku), (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	DS – zał. II, IV, V, KB – zał. III, Czerwona lista IUCN – LC
18.	Orzesznica leszczynowa, (orzesznica) <i>Muscardinus avellanarius</i> L.	Ścisła	W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024). Występowanie nie potwierdzone. (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku)	DS – zał. IV, KB – zał. III, Czerwona lista IUCN – LC
19.	Wiewiórka <i>Sciurus vulgaris</i> L.	Częściowa	W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024). Występowanie nie potwierdzone. (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku)	KB – zał. III, Czerwona lista IUCN – LC
Drapieżne				
20.	Gronostaj <i>Mustela erminea</i> L.	Częściowa	W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024). Występowanie nie potwierdzone. (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku)	KB – zał. III, Czerwona lista IUCN – LC
21.	Łasica pospolita, łasica, łaska <i>Mustela nivalis</i> L.	Częściowa	W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024). Występowanie nie potwierdzone. (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku)	KB – zał. III, Czerwona lista IUCN – LC
22.	1355 – Wydra <i>Lutra lutra</i> L.	Częściowa	Leśnictwo Romanka Dolna, 83a, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 356f, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 325c, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	DS – zał. II i IV, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – NT

Lp.	Nazwa polska i łacińska	Ochrona	Występowanie	Status ochrony
1	2	3	4	5
Owadożerne				
23.	Jeż wschodni <i>Erinaceus roumanicus</i> Barrett-Hamilton	Częściowa	W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024). Występowanie nie potwierdzone. (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku)	KB – zał. III, Czerwona lista IUCN – LC
24.	Kret europejski <i>Talpa europaea</i> L.	Częściowa	W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024). Występowanie nie potwierdzone. (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku)	KB – zał. III, Czerwona lista IUCN – LC
25.	Ryjówka aksamitna <i>Sorex araneus</i> L.	Częściowa	W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024). Występowanie nie potwierdzone. (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku)	KB – zał. III, Czerwona lista IUCN – LC
26.	Ryjówka górska <i>Sorex alpinus</i> Schinz	Częściowa	W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024). Występowanie nie potwierdzone. (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku)	KB – zał. III, Czerwona lista IUCN – LC
27.	Ryjówka malutka <i>Sorex minutus</i> L.	Częściowa	W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024). Występowanie nie potwierdzone. (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku)	KB – zał. III, Czerwona lista IUCN – LC
Gatunki nie objęte ochroną				
28.	Borsuk, jaźwiec <i>Meles meles</i> L.	-	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych: prace urzędniowe przeprowadzone w latach 2023-2024).	-
29.	Dzik <i>Sus strofa</i> L.	-	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych: prace urzędniowe przeprowadzone w latach 2023-2024).	-
30.	Jeleń <i>Cervus elaphus</i> L.	-	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych: prace urzędniowe przeprowadzone w latach 2023-2024).	-
31.	Kuna domowa, kamionka <i>Martes foina</i> Erxleben	-	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych: prace urzędniowe przeprowadzone w latach 2023-2024).	-
32.	Kuna leśna, tumak <i>Martes martes</i> L.	-	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych: prace urzędniowe przeprowadzone w latach 2023-2024).	-
33.	Lis <i>Vulpes vulpes</i> L.	-	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych: prace urzędniowe przeprowadzone w latach 2023-2024).	-
34.	Piżmak amerykański, <i>Ondatra zibethicus</i> L.	-	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych: prace urzędniowe przeprowadzone w latach 2023-2024).	-
35.	Sarna <i>Capreolus capreolus</i> L.	-	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych: prace urzędniowe przeprowadzone w latach 2023-2024).	-
36.	Tchórz zwyczajny, <i>Mustela putorius</i> L.	-	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych: prace urzędniowe przeprowadzone w latach 2023-2024).	-

Lp.	Nazwa polska i łacińska	Ochrona	Występowanie	Status ochrony
1	2	3	4	5
37.	Zając szarak <i>Lepus europaeus</i> L.	-	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych: prace urzędniowe przeprowadzone w latach 2023-2024).	-
Ptaki				
Ptaki terenów leśnych				
38.	A030 - Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i> L.	Ścisła	Występowanie nie potwierdzone. (źródło danych: Inwentaryzacja przeprowadzona przez PGL LP w 2024 roku), Obserwacje RDOŚ Katowice (nie potwierdzone przez Nadleśnictwo Jeleśnia). Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 342c, Leśnictwo Kielbasów, 487f, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	DP – zał. I, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
39.	Czyż <i>Carduelis spinus</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Koszarawa Bystra, 58b, Leśnictwo Korbielów, 121b; 122d; 126b; 127d; 129a; 130d; 137b, Leśnictwo Sopotnia Potok, 192c; 195d, Leśnictwo Romanka Dolna, 231g; 232d, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 312b, Leśnictwo Ślemień, 432a; 507a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
40.	A282 – Drozd obrożny <i>Turdus torquatus</i> L.	Ścisła	Występuje w obszarze Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB24002 poza granicami administracyjnymi Nadleśnictwa Jeleśnia (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	PCzL – LC, DP – zał. I, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
41.	A239 – Dzięcioł białogrzbisty <i>Dendrocopos leucotos</i> Bechstein	Ścisła	Leśnictwo Korbielów, 100c, Leśnictwo Sopotnia Górna, 180a, 208c, Leśnictwo Romanka Dolna, 226b, 224a, 224b, Leśnictwo Kielbasów, 494a, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 354h; 356a, Leśnictwo Ślemień, 433a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	PCzL – NT, DP – zał. I, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska i łacińska	Ochrona	Występowanie	Status ochrony
1	2	3	4	5
42.	A236 – Dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Koszarawa Bystra, 58b, Leśnictwo Korbielów, 88b; 129a, Leśnictwo Sopotnia Górna, 176a, Leśnictwo Sopotnia Potok, 194d; 203b, Leśnictwo Romanka Dolna, 226d, Leśnictwo Romanka Górna, 245b, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 302b; 305h; 311a; 312a; 313c; 314a; 356a; 362a, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 329a, 329b; 331c, Leśnictwo Ślemień, 425b; 426c; 432a; 507a; 511a, 511c, Leśnictwo Gilowice, 436a, Leśnictwo Kielbasów, 488f; 498d, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	DP – zał. I, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
43.	Dzięcioł duży <i>Dendrocopos major</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Koszarawa Bystra, 58b; 63d, Leśnictwo Korbielów, 95a; 120b; 122d; 127d; 129a; 130d, Leśnictwo Sopotnia Potok, 192c; 193g, Leśnictwo Romanka Dolna, 231g, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 311a; 312a; 314a; 316a; 319c; 321b; 354h; 355f; 356a; 360a, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 331c, Leśnictwo Ślemień, 425b; 426c; 429a; 432a; 433a, Leśnictwo Gilowice, 453b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska i łacińska	Ochrona	Występowanie	Status ochrony
1	2	3	4	5
44.	A241 – Dzięcioł trójpalczasty <i>Picoides tridactylus</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Sopotnia Dolna, 155c, Leśnictwo Sopotnia Górna, 180f, Leśnictwo Ślemień, 424b, Leśnictwo Gilowice, 436a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	PCzK – VU, PCzL – VU, DP – zał. I, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
45.	A234 – Dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i> J.F. Gmelin	Ścisła	Leśnictwo Korbielów, 100c, 119b, Leśnictwo Sopotnia Górna, 206d, 209f, 209g, 210f, Leśnictwo Sopotnia Potok, 183b, 190d, 198b, 201c, Leśnictwo Romanka Dolna, 221a, 221d, 226c, 227a, Leśnictwo Kielbasów, 486f, 486w, 496a, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 311a; 312a; 362a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	DP – zał. I, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
46.	Gil zwyczajny, gil <i>Pyrrhula pyrrhula</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Koszarawa Bystra, 56d, Leśnictwo Korbielów, 121b; 127d; 129b, Leśnictwo Sopotnia Górna, 179h, Leśnictwo Sopotnia Potok, 195g, Leśnictwo Romanka Dolna, 232d, Leśnictwo Romanka Górna, 243a, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 312b; 314a; 316a; 321b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. III, Czerwona lista IUCN – LC
47.	Gołąb siniak, siniak <i>Columba oenas</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 311a; 316a; 360a, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 331c, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	DP – zał. IIB, KB – zał. III, Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska i łacińska	Ochrona	Występowanie	Status ochrony
1	2	3	4	5
48.	Grubodziób <i>Coccothraustes coccothraustes</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Koszarawa Bystra, 62a, Leśnictwo Korbielów, 125r, Leśnictwo Romanka Dolna, 231g, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 311a; 316a, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 331c, Leśnictwo Ślemień, 432a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
49.	A073 – Kania czarna <i>Milvus migrans</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Kielbasów, 485i, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	PCzL – NT, PCzK – NT, DP – zał. I, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
50.	Kobuz <i>Falco subbuteo</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Kielbasów, 489a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
51.	Kos zwyczajny, kos <i>Turdus merula</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Koszarawa Bystra, 61d, Leśnictwo Korbielów, 127d; Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 308c; 311a; 312a; 314a; 319c; 321b; 354h; 355f; 356a; 360a, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 331c, Leśnictwo Ślemień, 425b; 426c; 429a; 432a; 433a, Leśnictwo Gilowice, 436a; 453b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska i łacińska	Ochrona	Występowanie	Status ochrony
1	2	3	4	5
52.	Kowalik zwyczajny, kowalik, bargiel <i>Sitta europaea</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Koszarawa Bystra, 56d, Leśnictwo Korbielów, 120b; 121a, 121b; 129a; 137b, Leśnictwo Sopotnia Potok, 189b, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 312a, 312b; 314a; 319c; 321b; 360a, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 331c, Leśnictwo Ślemień, 426c; 432a, Leśnictwo Gilowice, 453b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
53.	Krogulec zwyczajny <i>Accipiter nisus</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Romanka Górna, 236c, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 308c, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
54.	Krzyżodziób świerkowy <i>Loxia curvirostra</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Koszarawa Bystra, 58b, Leśnictwo Korbielów, 98a; 120b; 121a, 121b; 122d; 127d; 129a; 130d; 137b, Leśnictwo Sopotnia Potok, 193g; 195d, 195g, 195i, Leśnictwo Romanka Dolna, 231g; 232d, Leśnictwo Romanka Górna, 234b, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 312b, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 381b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska i łacińska	Ochrona	Występowanie	Status ochrony
1	2	3	4	5
55.	Kukułka <i>Cuculus canorus</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Korbielów, 127d; 130d, Leśnictwo Sopotnia Potok, 195d, Leśnictwo Romanka Dolna, 231g, Leśnictwo Romanka Górna, 234b, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 312a; 321b; 356a; 365g, Leśnictwo Ślemień, 425b; 433a, Leśnictwo Gilowice, 436a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. III, Czerwona lista IUCN – LC
56.	Mucholówka szara <i>Muscicapa striata</i> Pallas	Ścisła	Leśnictwo Korbielów, 126b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
57.	Mysikrólik zwyczajny <i>Regulus regulus</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Koszarawa Bystra, 61d; 62a; 65d; Leśnictwo Korbielów, 120b; 121b; 122d; 125t; 126b; 127a; 127d; 129a; 130d, Leśnictwo Sopotnia Potok, 189b; 192c; 193g; 195g, Leśnictwo Romanka Dolna, 231g; 232d, Leśnictwo Romanka Górna-245b; Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 311a; 312a; 313c; 314a; 319c; 321b; 354h; 356a; 360a; 362a, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 331c, Leśnictwo Ślemień, 426c; 429a; 432a; 433a, Leśnictwo Gilowice, 436a; 453b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
58.	Orzechówka zwyczajna, orzechówka <i>Nucifraga caryocatactes</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Korbielów, 115g, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 314a, Leśnictwo Ślemień, 425b; 432a, Leśnictwo Gilowice, 436a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska i łacińska	Ochrona	Występowanie	Status ochrony
1	2	3	4	5
59.	Paszkot <i>Turdus viscivorus</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Koszarawa Bystra, 58b; 63d; 65d, Leśnictwo Korbielów, 121b; 127d; 129b, Leśnictwo Sopotnia Potok, 189b; 192c; 193g; 195d, 195g, Leśnictwo Romanka Dolna, 231g, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 312a; 314a; 319c; 321b; 360a; 362a, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 331c, Leśnictwo Ślemień, 429a; 433a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	DP – zał. IIB, KB – zał. III, Czerwona lista IUCN – LC
60.	Pelzacz leśny <i>Certhia familiaris</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Koszarawa Bystra, 62a, Leśnictwo Korbielów, 121b; 122d; 127d; 129a; 137b; Leśnictwo Sopotnia Potok, 189b; 192c; 195d, Leśnictwo Romanka Dolna, 231g; 232d, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 312a; 362a, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 331c, Leśnictwo Ślemień, 426c, Leśnictwo Gilowice, 436a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
61.	Piecuszek <i>Phylloscopus trochilus</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Koszarawa Bystra, 57b; 61d; 65d, Leśnictwo Korbielów, 120b; 126b; 127d; 130d, Leśnictwo Sopotnia Potok, 192c; 195g, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 308c; 311a; 313c; 314a; 316a; 321b; 354h, Leśnictwo Gilowice, 453b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska i łacińska	Ochrona	Występowanie	Status ochrony
1	2	3	4	5
62.	Pierwiosnek <i>Phylloscopus collybita</i> Vieillot	Ścisła	Leśnictwo Koszarawa Bystra, 57b; 58b; 61d; 62a; 63d; 65d, Leśnictwo Korbielów, 120b; 121b; 122d; 126b; 129a; 130d; 137b, Leśnictwo Sopotnia Potok, 189b; 192c; 193g; 195g, Leśnictwo Romanka Górna, 258d; 259c, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 308c; 311a; 312a; 313c; 314a; 316a; 321b; 354h; 355f; 356a; 360a; 362a; 365g, Kocierz Moszczanicki, 331c, Leśnictwo Ślemień, 425b; 426c; 429a; 432a, Leśnictwo Gilowice, 453b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
63.	Płochacz pokrzywnica, pokrzywnica <i>Prunella modularis</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Koszarawa Bystra, 56d; 58b; 61d, Leśnictwo Korbielów, 120b; 122d; 125r; 127d; 129a, Leśnictwo Sopotnia Potok, 192c; 193g; 195g, Leśnictwo Romanka Dolna, 231g; 232d; Leśnictwo Romanka Górna, 258d, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 303a; 311a; 314a; 316a; 354h; 356a, Leśnictwo Ślemień, 429a; 432a; 508a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
64.	A215 – Puchacz, <i>Bubo bubo</i> L	Ścisła	Potencjalnie może występować na gruntach Nadleśnictwa Jeleśnia – obecnie nie potwierdzony. (źródło danych: Monitoring ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002” Etap III: Raport z monitoringu ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002 - RDOŚ w Katowicach – grudzień 2024).	DP – zał. I
65.	A220 – Puszczyk uralski <i>Strix uralensis</i> Pallas	Ścisła	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 304n, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	PCzL – LC, DP – zał. I, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska i łacińska	Ochrona	Występowanie	Status ochrony
1	2	3	4	5
66.	Puszczyk zwyczajny <i>Strix aluto</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Sopotnia Dolna, 159b, Leśnictwo Czernichów, 404b; 414a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
67.	Raniuszek zwyczajny <i>Aegithalos caudatus</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Koszarawa Bystra, 61d, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 312a; 313c; 319c, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 331c, Leśnictwo Ślemień, 432a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
68.	Rudzik, rudzik zwyczajny <i>Erithacus rubecula</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Koszarawa Bystra, 56d; 57b; 58b; 65d, Leśnictwo Korbielów, 121b; 122d; 127c; 127d; 130d; 137b, Leśnictwo Sopotnia Potok, 189b; 192c; 195d; 195g, Leśnictwo Romanka Dolna, 231g; 232d, Leśnictwo Romanka Górna, 240f; 243a; 244a; 245b; 258d; 259c, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 308c; 311a; 312a; 313c; 314a; 316a; 321b; 354h; 355f; 356a; 360a; 362a; 365g, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 331c, Leśnictwo Ślemień, 425b; 426c; 429a; 432a, Leśnictwo Gilowice, 436a; 453b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
69.	Sikora bogatka, bogatka <i>Parus major</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 308c; 311a; 312a; 312b; 314a; 319c; 321b; 355f; 360a; 362a; 365g, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 331c, Leśnictwo Ślemień, 432a; 433a; 511c, Leśnictwo Gilowice, 453b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska i łacińska	Ochrona	Występowanie	Status ochrony
1	2	3	4	5
70.	Sikora czarnogłówka, czarnogłówka <i>Poecile montanus</i> Conrad	Ścista	Leśnictwo Korbielów, 137b, Leśnictwo Sopotnia Potok, 189b, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 303b; 314a; 321b, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 331c, Leśnictwo Ślemień, 432a; 511c, Leśnictwo Gilowice, 453b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
71.	Sikora czubatką, czubatką <i>Lophophanes cristatus</i> L.	Ścista	Leśnictwo Korbielów, 122d; 127d; 129a; 130d, Leśnictwo Sopotnia Górna, 179h; Leśnictwo Sopotnia Potok, 189b; 195d, 195g, Leśnictwo Romanka Dolna, 231g, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 314a; 360a, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 331c, Leśnictwo Ślemień, 429a; 511c, Leśnictwo Gilowice, 436a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
72.	Sikora modra, modraszka <i>Cyanistes caeruleus</i> L.	Ścista	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 312a, 312b; 314a; 319c; 321b; 360a, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 331c, Leśnictwo Ślemień, 511c, Leśnictwo Gilowice, 453b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
73.	Sikora uboga <i>Poecile palustris</i> L.	Ścista	Leśnictwo Korbielów, 126b, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 312a; 313c; 314a; 319c, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska i łacińska	Ochrona	Występowanie	Status ochrony
1	2	3	4	5
74.	A259 – Siwerniak <i>Anthus spinoletta</i> L.		Występuje w obszarze Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB24002 poza granicami administracyjnymi Nadleśnictwa Jeleśnia (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	PCzL – NT, DP – zał. I, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
75.	Sikora sosnówka, sosnówka <i>Poecile ater</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Koszarawa Bystra, 56d; 57b; 58b; 61d; 62a; 63d; 65d, Leśnictwo Korbielów, 120b; 121b; 122d; 125z; 127d; 129a; 130d; 137b, Leśnictwo Sopotnia Potok, 189b; 192c; 193g; 195d, 195g, Leśnictwo Romanka Dolna, 231g; 232d, Leśnictwo Romanka Górna, 240f; 243a; 244a; 245b; 258d; 259c, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 303b; 308c; 311a; 312a; 313c; 314a; 316a; 319c; 321b; 354h; 355f, 356a; 360a; 362a; 365g, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 331c, Leśnictwo Ślemień, 425b; 426c; 429a; 432a; 433a; 507a; 511c, Leśnictwo Gilowice, 436a; 453b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
76.	Sójka zwyczajna, sójka <i>Garrulus glandarius</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Korbielów, 127d, Leśnictwo Sopotnia Potok, 189b; 195d, Leśnictwo Romanka Dolna, 231g, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 311a; 312a; 312b; 314a; 321b; 355f; 360a, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 331c; 343c, Leśnictwo Ślemień, 425b; 426c; 432a; 511c, Leśnictwo Gilowice, 453b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	DP – zał. IIB, Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska i łacińska	Ochrona	Występowanie	Status ochrony
1	2	3	4	5
77.	Strzyżyk zwyczajny <i>Troglodytes troglodytes</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Koszarawa Bystra, 57b; 58b; 61d; 62a, Leśnictwo Korbielów, 120b; 121b; 122d; 125r; 127d; 129a; 130d; 137b, Leśnictwo Sopotnia Potok, 189b; 192c, Leśnictwo Romanka Dolna, 232d, Leśnictwo Romanka Górna, 240f; 243a; 244a; 258d; 259c, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 308c; 311a; 314a; 316a; 321b; 356a; 360a, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 331c, Leśnictwo Ślemień, 425b; 426c; 433a, Leśnictwo Gilowice, 453b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
78.	Świstunka leśna <i>Rhadina sibilatrix</i> Bechstein	Ścisła	Leśnictwo Koszarawa Bystra, 56d, Leśnictwo Korbielów, 120b, 125z, Leśnictwo Romanka Górna, 243a, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 311a; 321b; 362a, Leśnictwo Gilowice, 453b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
79.	A217 – Sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i> L.	Ścisła	Występuje w obszarze Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB24002 poza granicami administracyjnymi Nadleśnictwa Jeleśnia (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	DP – zał. I, Czerwona lista IUCN – LC
80.	A072 – Trzmiełojad zwyczajny, trzmiełojad, pszczołojad <i>Pernis apivorus</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Kielbasów, 486x, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	DP – zał. I, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
81.	A223 – Włochatka zwyczajna, włochatka, sowa włochata <i>Aegolius funereus</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Sopotnia Dolna, 150g, Leśnictwo Ślemień, 432a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	PCzL – LC, PCzK – LC, DP – zał. I, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska i łacińska	Ochrona	Występowanie	Status ochrony
1	2	3	4	5
82.	Zięba zwyczajna <i>Fringilla coelebs</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Koszarawa Bystra, 56d; 57b; 58b; 61d; 62a; 63d; 65d, Leśnictwo Korbielów, 120b; 121b; 121c; 122d; 126b; 127d; 129a; 130d; 137b, Leśnictwo Sopotnia Potok, 189b; 192c; 193g; 195d; 195g, Leśnictwo Romanka Dolna, 231g; 232d, Leśnictwo Romanka Górna, 240f; 243a; 244a; 245b; 258d; 259c, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 303b; 305d; 308c; 311a; 312a, 312b; 314a; 316a; 319c; 321b; 354h; 355f; 356a; 360a; 362a; 365g; Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 331c, Leśnictwo Ślemień, 425b; 426c; 429a; 432a; 433a; 507a, Leśnictwo Gilowice, 436a; 453b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. III, Czerwona lista IUCN – LC
83.	Kruk <i>Corvus corax</i> L.	Częściowa	Leśnictwo Korbielów, 130d; 137b, Leśnictwo Sopotnia Górna, 166b, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 303b; 316a; 321b; 362a, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 331c, Leśnictwo Ślemień, 432a, Leśnictwo Gilowice, 453b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. III, Czerwona lista IUCN – LC
Ptaki strefy ekotonowej lasu				
84.	Pokrzewka cierniówka, cierniówka <i>Sylvia communis</i> Latham	Ścisła	Leśnictwo Korbielów, 137b, Leśnictwo Sopotnia Potok, 193g, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
85.	Dzwoniec zwyczajny <i>Chloris chloris</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 312b; 314a; 316a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska i łacińska	Ochrona	Występowanie	Status ochrony
1	2	3	4	5
86.	Świergotek drzewny <i>Anthus trivialis</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Korbielów, 126b; 127d; 137b, Leśnictwo Sopotnia Potok, 192c; 193g; 195d, Leśnictwo Romanka Górna, 245b, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 321b; 354h; 355f, Leśnictwo Ślemień, 426c; 433a; 508a, Leśnictwo Gilowice, 453b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
87.	Trznadel <i>Emberiza citrinella</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 312a; 312b; 314a; 321b; 355f, Leśnictwo Gilowice, 453b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
Ptaki terenów otwartych, śródpolnych zadrzewień i osiedli ludzkich				
88.	Dymówka, jaskółka dymówka <i>Hirundo rustica</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 316a; 321b, Leśnictwo Gilowice, 453b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
89.	Dzięciół zielony <i>Picus viridis</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Kielbasów, 485j, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
90.	Jastrząb zwyczajny, jastrząb, jastrząb gołębiarz, kastruba <i>Accipiter gentilis</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 354h, Leśnictwo Ślemień, 432a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska i łacińska	Ochrona	Występowanie	Status ochrony
1	2	3	4	5
91.	Kapturka, pokrzewka czarnołbista, pokrzewka czarnogłowa <i>Sylvia atricapilla</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Koszarawa Bystra, 57b; 58b; 61d; 63d; 65d, Leśnictwo Korbielów, 120b; 121b; 127d; 128b; 129a; 130d; 137b, Leśnictwo Sopotnia Potok, 189b; 192c; 193g; 195d, 195g, Leśnictwo Romanka Dolna, 231g, Leśnictwo Romanka Górna, 240f; 244a; 245b; 258d; 259c; Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 305d; 308c; 311a; 312a; 313c; 314a; 316a; 321b; 354h; 355f; 356a; 360a; 365g, Leśnictwo Ślemień, 425b; 429a; 432a, Leśnictwo Gilowice, 436a; 453b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
92.	Kawka zwyczajna, kawka <i>Corvus monedula</i> L.	Ścisła	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024).	Czerwona lista IUCN – LC
93.	Kopciuszek zwyczajny, kopciuszek <i>Phoenicurus ochruros</i> S. G. Gmelin	Ścisła	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 305d; 312a; 313c; 314a; 321b; 360a, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 331c, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska i łacińska	Ochrona	Występowanie	Status ochrony
1	2	3	4	5
94.	Myszołów zwyczajny, myszołów <i>Buteo buteo</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Koszarawa Bystra, 58b, Leśnictwo Korbielów, 130d; 137b, Leśnictwo Sopotnia Górna, 177b; 205b, Leśnictwo Sopotnia Potok, 192c, Leśnictwo Romanka Dolna, 231g; 232d, Leśnictwo Romanka Górna, 245b, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 303b; 308c; 312a; 319c; 354h; 356a; 362a, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 343c, Leśnictwo Ślemień, 425b, 426c; 432a, Leśnictwo Gilowice, 436a, Leśnictwo Kielbasów, 488d; 495b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
95.	Pleszka zwyczajna, pleszka <i>Phoenicurus phoenicurus</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Koszarawa Bystra, 62a; 63d, Leśnictwo Kielbasów, 498g, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
96.	A261 – Pliszka górska <i>Motacilla cinerea</i> Tunstall	Ścisła	Leśnictwo Korbielów, 100a; 100c; 108d; 113i; 118c; 125r; 125s; 127a; 127c; 130d; 137b, Leśnictwo Sopotnia Potok, 195g, Leśnictwo Romanka Górna, 240f; 243a; 244a; 258d; 259c, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 312a; 313c; 314a; 319c; 321b; 356a; 360a; 365b, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 381b, Leśnictwo Ślemień, 432a, Leśnictwo Gilowice, 453b, Leśnictwo Kielbasów, 498g, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	PCzL – LC, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska i łacińska	Ochrona	Występowanie	Status ochrony
1	2	3	4	5
97.	Pliszka siwa <i>Motacilla alba</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 305d; 312a; 316a; 319c; 321b; 355f; 360a, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 331c, Leśnictwo Ślemień, 432a, Leśnictwo Gilowice, 453b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
98.	A264 – Pluszcz <i>Cinclus cinclus</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Korbielów, 99k, 101a, Leśnictwo Sopotnia Górna, 205a, 207h, 208c, Leśnictwo Kielbasów, 489a, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 312a; 313c; 319c; 360a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	PCzL – LC, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
99.	Skowronek zwyczajny <i>Alauda arvensis</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Sopotnia Górna, 166b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	DP – zał. IIB, KB – zał. III, Czerwona lista IUCN – LC
100.	Śpiewak <i>Turdus philomelos</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Koszarawa Bystra, 56d; 61d; 63d; 65d, Leśnictwo Korbielów, 120b; 121b; 127d; 137b, Leśnictwo Sopotnia Potok, 189b; 192c; 193g; 195g, Leśnictwo Romanka Dolna, 232d, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 308c; 311a; 312a; 313c; 314a; 316a; 319c; 321b; 354h; 355f; 356a; 360a; 365g, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 331c, Leśnictwo Ślemień, 425b; 426c; 429a; 432a; 433a, Leśnictwo Gilowice, 436a; 453b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	DP – zał. IIB, KB – zał. III, Czerwona lista IUCN – LC
101.	Sroka <i>Pica pica</i> L.	Ścisła	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska i łacińska	Ochrona	Występowanie	Status ochrony
1	2	3	4	5
102.	Szczygieł <i>Carduelis carduelis</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Ślemień, 432a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	Czerwona lista IUCN – LC
103.	Szpak zwyczajny <i>Sturnus vulgaris</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 311a; 312b; 314a; 360a, Leśnictwo Ślemień, 432a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	Czerwona lista IUCN – LC
104.	Uszatka <i>Asio otus</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Czernichów, 414a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	Czerwona lista IUCN – LC
105.	Wróbel zwyczajny, wróbel domowy, wróbel <i>Passer domesticus</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 360a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	Czerwona lista IUCN – LC
106.	Wrona siwa <i>Corvus corone</i> L.	Częściowa	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024).	-
Ptaki terenów wodnych, wodno-błotnych i trzcinowisk				
107.	A082 – Błotniak zbożowy <i>Circus cyaneus</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 432a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	PCzL CR, DP – zał. I, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
108.	Nurogęs, tracz nurogęs <i>Mergus merganser</i> L.	Ścisła	Leśnictwo Kielbasów, 485k, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	PCzL – LC, DP – zał. I, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
109.	Zniczek <i>Regulus ignicapilla</i> Temminck	Ścisła	Leśnictwo Koszarawa Bystra, 56d; 62a, Leśnictwo Korbielów, 120b; 121b; 122d; 125r; 129a, Leśnictwo Sopotnia Dolna, 159c, Leśnictwo Sopotnia Potok, 189b; 192c; 195d, Leśnictwo Romanka Dolna, 231g; 232d, Leśnictwo Romanka Górna, 240f; 243a; 244a; 245b; 259c, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 303b; 311a; 312a; 313c; 314a; 321b; 355f; 362a; 365g, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, 331c, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska i łacińska	Ochrona	Występowanie	Status ochrony
1	2	3	4	5
Gatunki nie objęte ochroną				
110.	Bażant <i>Phasianus colchicus</i> L.	gatunek łowny 1 października do końca lutego	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych: prace urzędzeniowe przeprowadzone w latach 2023-2024).	DP – zał. IIA i IIIA, Czerwona lista IUCN – LC
111.	Gęgawa, gęś gęgawa <i>Anser anser</i> L.	gatunek łowny w okresie od 1 września do 21 grudnia	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 308c, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	DP – zał. I, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
112.	Krzyżówka, kaczka krzyżówka <i>Anas platyrhynchos</i> L.	gatunek łowny w okresie od 1 września do 31 grudnia	Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 313c, 360a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	DP – zał. IIA i IIIA, Czerwona lista IUCN – LC
113.	A104 – Jarząbek <i>Tetrastes bonasia</i> L.	gatunek łowny w okresie od 1 września do 30 listopada	Leśnictwo Korbielów, 114c; 115c, Leśnictwo Sopotnia Dolna, 151f; 160b, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 360a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	Czerwona lista IUCN-LC
114.	Kuropatwa <i>Perdix perdix</i> L.	gatunek łowny w okresie 11 września do 21 października	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych: prace urzędzeniowe przeprowadzone w latach 2023-2024).	DP – zał. IIA i IIIA, Czerwona lista IUCN – LC
115.	Grzywacz, gołąb grzywacz <i>Columba palumbus</i> L.	gatunek łowny od 15 sierpnia do 30 listopada	Leśnictwo Koszarawa Bystra, 58b, Leśnictwo Korbielów, 127c; 129a, Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki, 308c; 311a; 312a; 313c; 314a; 316a; 319c; 321b; 355f; 356a; 362a; 365g, Kocierz Moszczanicki, 331c, Leśnictwo Ślemień, 425b; 426c; 429a; 432a, Leśnictwo Gilowice, 436a; 453b, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	DP – zał. IIA i IIIA, Czerwona lista IUCN – LC
116.	Ślonka <i>Scolopax rusticola</i> L.	gatunek łowny od 1 września do dnia 21 grudnia	Leśnictwo Romanka Górna, 245b, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	PCzL – LC, Czerwona lista IUCN – LC
Gady				
Gatunki chronione				
117.	Jaszczurka zwinka <i>Lacerta agilis</i> L.	Częściowa	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024).	DS – zał. IV, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska i łacińska	Ochrona	Występowanie	Status ochrony
1	2	3	4	5
118.	Jaszczurka żyworodna <i>Zootoca vivipara</i> L.	Częściowa	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024).	KB – zał. III, Czerwona lista IUCN – LC
119.	Padalec zwyczajny <i>Anguis fragilis</i> L.	Częściowa	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024).	KB – zał. III
120.	Zaskroniec zwyczajny <i>Natrix natrix</i> L.	Częściowa	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024).	KB – zał. III, Czerwona lista IUCN – LR/LC
121.	Żmija zygzakowata <i>Vipera berus</i> L.	Częściowa	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024).	KB – zał. III, Czerwona lista IUCN – LC
Płazy				
Gatunki chronione				
122.	Grzebiuszka ziemna <i>Pelobates fuscus</i> Laurenti	Ścisła	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024).	DS – zał. IV, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
123.	Ropucha szara <i>Bufo bufo</i> L.	Częściowa	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024).	KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
124.	Rzekotka drzewna <i>Hyla arborea</i> L.	Ścisła	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024).	DS – zał. IV, KB – zał. II, Czerwona lista IUCN – LC
125.	Salamandra plamista <i>Salamandra salamandra</i> L.	Częściowa	Leśnictwo Sopotnia Potok, 183a, Leśnictwo Gilowice, 440a, (źródło danych: RDOŚ w Katowicach - 2024).	KB – zał. III, Czerwona lista IUCN – LC
126.	Traszka górska <i>Triturus alpestris</i> Laurenti	Częściowa	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024).	KB – zał. III, Czerwona lista IUCN – LC
127.	Żaba trawna <i>Rana temporaria</i> L.	Częściowa	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024).	DS – zał. V, KB – zał. III, Czerwona lista IUCN – LC
128.	Żaba wodna <i>Pelophylax kl. esculentus</i> L.	Częściowa	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024).	DS – zał. V, KB – zał. III, Czerwona lista IUCN – LC
Bezkęgowce				
Trzmiele				
129.	Trzmiel gajowy <i>Bombus lucorum</i> L.	-	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024).	-
130.	Trzmiel łąkowy, trzmiel leśny <i>Bombus pratorum</i> L.	Częściowa	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024).	-
131.	Trzmiel ogrodowy <i>Bombus pratorum</i> L.	Częściowa	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024).	-

Lp.	Nazwa polska i łacińska	Ochrona	Występowanie	Status ochrony
1	2	3	4	5
Motyle				
132.	Mieniak tęczowiec <i>Apatura iris</i> L.	-	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024).	PCzL – LC
133.	Paż królowej <i>Papilio machaon</i> L.	-	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024).	PCzL – LC
Mrówkowate				
134.	Mrówka rudnica <i>Formica rufa</i> L.	Częściowa	Obszar Nadleśnictwa. (źródło danych historycznych: POP dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2015-2024).	-

Znaczenie skrótów:

DS – Dyrektywa siedliskowa

DS – zał. II - gatunki zwierząt ważne dla Wspólnoty, których ochrona wymaga wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony

DS – zał. IV- gatunki zwierząt ważne dla Wspólnoty, które wymagają ścisłej ochrony

DS – zał. V - gatunki zwierząt ważne dla Wspólnoty, których pozyskiwanie ze stanu dzikiego i eksploatacja może podlegać działaniom w zakresie zarządzania

KB – Konwencja berneńska – Konwencja o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk

KB – zał. II - ściśle chronione gatunki fauny

KB – zał. III - gatunki chronione fauny

DP – Dyrektywa ptasia

DP – zał. I - gatunek z załącznika I Dyrektywy ptasiej; gatunek chroniony poprzez ochronę siedliska

DP – zał. II - gatunek z załącznika II Dyrektywy ptasiej; gatunki ptaków, na które można polować, a upolowanymi handlować, nie można polować w okresie ich wędrówki wiosennej, toków ani rozrodu

DP – zał. III - gatunek z załącznika III Dyrektywy ptasiej; gatunki ptaków, na które można polować, a upolowanymi handlować, nie można polować w okresie ich wędrówki wiosennej, toków ani rozrodu

PCzL - Polska Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych: gatunki o nieokreślonym stopniu zagrożenia (DD), nie zagrożone wyginięciem (LC), gatunki niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia (NT), gatunki wysokiego ryzyka, narażone na wyginięcie (VU), gatunki bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożone (EN), gatunki skrajnie zagrożone, krytycznie (CR)

PCzK - Polska czerwona księga zwierząt: gatunki na razie nie zagrożone wymarciem, z różnych powodów wpisane do Czerwonej Księgi (LC), gatunki niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia (NT), gatunki wysokiego ryzyka, narażone na wyginięcie (VU), gatunki bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożone (EN), gatunki skrajnie zagrożone, krytycznie (CR)

IUCN - Światowa Unia Ochrony Przyrody (IUCN): gatunki niskiego ryzyka – najmniejszej troski (LR/lc, LC), bliskie zagrożenia (NT), narażone (VU), zagrożone (EN), krytycznie zagrożone (CR)

Ssaki

Wnioski dotyczące dużych drapieżników

Z uwagi na zbliżone wymagania siedliskowe ww. gatunków (rysia, niedźwiedzia brunatnego i wilka), związane z występowaniem w rozległych kompleksach leśnych, niewielkim zagęszczeniem populacji, znaczną wielkością terytoriów/areałów, dalekimi zasięgami migracji, oraz podobną bazą pokarmową, można w stosunku do nich projektować zbliżone działania ochronne.

Są to gatunki związane z terenami o dużej lesistości, małym zaludnieniu i wysokim zagęszczeniu ssaków, zwłaszcza kopytnych. Siedliska zinwentaryzowane w Nadleśnictwie Jeleśnia z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej wchodzące w zakres zainteresowania tych gatunków to głównie: kwaśne i żyzne buczyny (9110 i 9130) oraz górskie bory świerkowe (9410).

Zadania gospodarcze zaprojektowane w PUL (w miejscach bytowania rysia, wilków i niedźwiedzi) obejmują wszystkie rodzaje zabiegów (odnowienia, pielęgnacje i rębnie złożone). Ogólnie jednak na skutek ich realizacji wzrośnie udział drzewostanów w KO i w dłuższej perspektywie nastąpi stabilizacja zasobów drzewnych oraz zwiększy się udział drzewostanów o złożonej strukturze, a poprzez to poprawi się biotop tych drapieżników.

W lasach górskich nastąpiło masowe zamieranie drzewostanów świerkowych. Otwarte tereny sprzyjają wprawdzie rozwojowi populacji sarny – podstawowego źródła pokarmu dużych drapieżników, co sprzyja warunkom ich bytowania. Jednakże brak planowo prowadzonej gospodarki leśnej (w tym rębni i odnowień) w perspektywie długoterminowej doprowadziłby do zaniku leśnych formacji roślinnych, erozji gleby - zjawisk osuwiskowych, niekorzystnych zmian w krajobrazie i klimacie.

Należy jednak w trakcie prac leśnych związanych z wykonywaniem projektowanych zadań, szczególną uwagę przywiązywać do zachowania ochrony okresowej ww. gatunków.

Gospodarka łowiecka powinna uwzględniać potrzeby pokarmowe tych gatunków, poprzez zwiększenie populacji jeleni i saren, które są głównym źródłem pokarmu dla wilka i rysia. Zdobywanie pokarmu przez duże drapieżniki, takie jak rysie i wilki (w mniejszym stopniu niedźwiedzie) zależne jest od dostępności dzikich ssaków kopytnych.

Na terenie Nadleśnictwa (a w szczególności miejscach rozrodu) zawarto zapisy dotyczące szeregu działań niezbędnych do utrzymania właściwego stanu ochrony dużych drapieżników. Dotyczą one w szczególności pozostawiania starych dziuplastych drzew, wykrotów i wiatrowałów wykorzystywanych do gawrowania niedźwiedzi, a także jako miejsca wychowu młodych przez rysie i wilki. Podobnie korzystny wpływ na te gatunki będzie miała ochrona schronisk i wychodni skalnych, jako miejsc odpoczynku i potencjalnego schronienia.

Dodatkowym ważnym zadaniem ochronnym jest skuteczne zwalczanie nielegalnych przejazdów przez kompleksy leśne użytkowników skuterów śnieżnych, samochodów terenowych, quadów i motocykli crossowych. Działania te sprzyjają ochronie dużych drapieżników, zapobiegając ich płoszeniu, dewastacji miejsc rozrodu czy też zaburzaniu snu zimowego.

W ramach działań ochronnych związanych z zabezpieczeniem siedlisk istotnych dla rozrodu i wychowu dużych drapieżników w tym wilka oraz miejsc odpoczynku i zdobywania pokarmu zaleca się w toku obowiązywania PUL, przestrzegać następujących szczegółowych zaleceń ochronnych:

- Ochronę regularnie wykorzystywanych miejsc wychowu wilków poprzez nienaruszanie ich struktury, pokrycia roślinnością i najbliższego otoczenia (w promieniu 500 m),
- Wstrzymanie prac leśnych oraz budowy dróg leśnych i użytkowania szlaków zrywkowych w strefach ochrony okresowej w promieniu 500 m od miejsc rozrodu wilków w okresie od 1 kwietnia do 31 sierpnia.
- Wyłączenie młodników zlokalizowanych w strefie powyżej 900 m n.p.m. z prowadzenia prac leśnych w okresie rozrodu i wychowu młodych wilków (od 1 kwietnia do 31 sierpnia).
- W drzewostanach powyżej 900 m n.p.m. pozostawianie złomowisk, stert gałęzi i wykrotów dla zapewnienia bezpiecznych miejsc dla wychowu młodych oraz ukrycia się dużych drapieżników (w tym wilka).
- Pozostawianie w lesie rozkładających się leżących drzew oraz promowanie warstwy podszytu pomaga wilkom w zdobywaniu pokarmu.

- Dążenie od uzyskania zróżnicowanej struktury wiekowej, wysokościowej i gatunkowej drzewostanów.
- Zaleca się ochronę górskich terenów podmokłych, wilgotnych łąk, torfowisk, szczawin oraz oczek wodnych.
- Pozostawianie grubszych drzew zwalonych nad potokami, stanowiących dogodne miejsca przekraczania cieków przez duże drapieżniki.
- Ograniczanie wstępu na drogi i szlaki zrywkowe aktualnie nieużytkowane (np. poprzez zamykanie lub blokowanie takich dróg), szczególnie zlokalizowanych w obrębie obszarów wychowu młodych wilków.
- Rygorystyczne egzekwowanie zakazu wjazdu na tereny leśne pojazdów silnikowych nieuprawnionych lub nie posiadających odpowiedniego zezwolenia, szczególnie w odniesieniu do rekreacyjnej jazdy skuterami śnieżnymi oraz pojazdami off-road.
- Organizowanie szkoleń dla właścicieli i pracowników Zakładów Usług Leśnych, dotyczące prowadzenia prac leśnych pod kątem zasad i przepisów ochrony przyrody, w tym unikania celowego płoszenia zwierząt, zakazu chwytania i przemieszczania zwierząt (w tym młodych ssaków drapieżnych), zakazu pozostawiania resztek pożywienia i wszelkich opakowań w lesie.

Wśród ssaków na szczególną uwagę zasługują również nietoperze, w tym nocek duży. Jest to gatunek ciepłolubny, występujący w pobliżu kompleksów leśnych. Wymaga czterech rodzajów siedlisk: schronienia letnie (osobne dla samców i samic - skrzynki dla ptaków, duże dziuple, strychy, jaskinie, fortyfikacje), schronienia zimowe (dobrze izolowane jaskinie, piwnice, fortyfikacje), miejsca rojenia (obszerne podziemia o dużych, łatwo dostępnych wlotach), żerowiska (częściowo wolne od podszytu i runa). Najlepsze siedliska dla tego gatunku to m.in. 9110 i 9130, polują także nad pastwiskami, skoszonymi łąkami, luźnymi parkami, starymi sadami.

Podstawowym sposobem ochrony nietoperzy na gruntach Nadleśnictwa Jeleśnia jest utrzymanie powierzchni i jakości żerowisk, tras przelotu oraz warunków zapewniających możliwość trwałego wykorzystywania schronienia przez nietoperze. W przypadku nietoperzy nie przewiduje się bezpośredniego oddziaływania zaplanowanych zabiegów gospodarczych na ich warunki bytowania.

Ptaki

Istotnymi gatunkami ptaków z punktu widzenia zwiększania różnorodności biocenotycznej są występujące w Nadleśnictwie **dzięcioły** (w trakcie prac terenowych obserwowano m.in. dzięcioła czarnego). Dzięcioły są gatunkami kluczowymi dla funkcjonowania populacji wielu innych gatunków zasiedlających dziuple (np. siniak, nietoperze), a ochrona ich ma szerszy aspekt biocenotyczny. Działania ochronne dla tych gatunków to zachowanie w miarę możliwości dużych powierzchni starodrzewów (drzewostany ponad 100-letnie) oraz pozostawianie drzew martwych i obumierających.

Płazy

Płazy stanowią również bardzo ważną część składową ekosystemów leśnych Nadleśnictwa Jeleśnia. Z powodu swej wyjątkowej wrażliwości na negatywne zmiany zachodzące w środowisku naturalnym, mogą one spełniać rolę bioindykatorów, czyli wskaźników informujących o negatywnych zmianach zachodzących w środowisku. Bytujące gatunki płazów są zwierzętami ziemnowodnymi, składającymi jaja w wodzie, a zimującymi na lądzie. Dlatego też w celu doskonalenia działań w zakresie ochrony płazów, zaleca się zachowywać w stanie nienaruszonym istniejące oczka wodne, bagienka i torfowiska, stanowiące ich naturalne środowisko bytowania i rozrodu.

Dla większości ww. gatunków zwierząt racjonalnie prowadzona gospodarka leśna nie stwarza zagrożenia stabilności ich populacji.

Przy wykonywaniu prac leśnych należy jednak zwrócić uwagę na:

- w odniesieniu do nietoperzy należy utrzymywać powierzchnię i jakość żerowisk, trasy przelotu oraz warunki zapewniające możliwość trwałego wykorzystywania schronienia przez nietoperze;

- w przypadku zimowisk nietoperzy, wykonywanie planowych zabiegów gospodarczych należy przeprowadzać poza okresem zimowej hibernacji;
- w odniesieniu do ptaków należy pozostawiać drzewa dziuplaste oraz sukcesywnie inwentaryzować drzewa z gniazdami gatunków strefowych;
- zaleca się kontynuować rozwieszanie skrzynek lęgowych oraz na większych otwartych przestrzeniach instalować czatownie dla ptaków szponiastych;
- w miejscach obserwacji rzadkich i cennych gatunków gadów - zaleca się pozostawiać uformowane w stopy gałęzie, a w odniesieniu do płazów należy chronić miejsca ich rozrodu;
- w celu ochrony *ksylobiontów* należy systematycznie pozostawiać w lesie coraz więcej martwego, rozkładającego się drewna, które jest środowiskiem życia tych organizmów;
- dla ochrony mrowisk należy zastosować grodzenie drewnianymi żerdziami, przede wszystkim tam, gdzie są one narażone na mechaniczne uszkodzenia, np. przy drogach oraz szlakach turystycznych.

2.6. Ostoje zwierząt chronionych

Informacje dotyczące stref ochronnych ptaków, które według Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt z dnia 16 grudnia 2016 r. (Dz. U. z dn. 28 grudnia 2016 roku, poz. 2183) podlegają ochronie strefowej przedstawiono poniżej.

W związku z występowaniem w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Jeleśnia zwierząt chronionych, wymagających ustalenia stref ochronnych wyznaczono 4 takie strefy (2 dla głuszca, 1 dla orła przedniego i 1 dla wilka), w tym ochrony całorocznej i okresowej na łącznej powierzchni 223,49 ha).

Tabela 44 Zestawienie stref ochronnych zwierząt

Lp.	Nazwa polska	Decyzja RDOŚ	Strefa ochrony całorocznej wg RDOŚ (ha)	Strefa ochrony okresowej wg RDOŚ (ha)	Razem (ha)	Pow. strefy ochronnej wg PUL
1	2	3	4	5	6	7
1.	1352 – Wilk	Decyzja RDOŚ WPN.6442.16.2015.DC.3 z dnia z 12 kwietnia 2016 r.	-	65,64*	65,64*	42,27**
2.	A108 – Głuszc	Decyzja RDOŚ WPN.6442.3.2018.DC z dnia z 16 lutego 2018 r.	23,75	30,10	53,85	53,85
3.	A108 – Głuszc	Decyzja RDOŚ WPN.6442.4.2018.DC z dnia z 16 lutego 2018 r.	*6,37	44,45	50,82*	50,82
4.	A091 – Orzeł przedni	Decyzją RDOŚ WPN.6442.5.2018.DC z dnia z 16 lutego 2018 r.	11,48	41,70	53,18	53,18
Ogółem			41,60	181,89	223,49*	200,12**

* Powierzchnie stref ochronnych dla głuszca i wilka wg Decyzji RDOŚ zachodzą na siebie, dlatego sumaryczna wartość arealów stref jest większa niż w PUL.

** W PUL pomniejszono wielkość stref ochronnych o 23,37 ha, tak aby osiągnąć zgodność z rzeczywistym, powierzchniowym bilansem wydzieli.

W granicach strefy okresowej głuszca zgodnie z PUL w 3 wydzieleniach zaprojektowano rębnię gniazdową stopniową udoskonaloną (z poborem miąższowości: 30%, 50% i 80%). Należy jednak podkreślić, że zaplanowane zabiegi będą prowadzone wyłącznie poza okresem od 01.02-31.08, tj. okresem tokowania i rozrodu oraz poza okresem od 01.12–01.03, tj. okresem zimowym.

2.7. Parki narodowe

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Jeleśnia nie występują: parki narodowe.

Natomiast Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 8 sierpnia 1997 r. w sprawie Babiogórskiego Parku Narodowego (Dz. U. Nr 99, Poz. 608) na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia utworzono **Otulinę Babiogórskiego Parku Narodowego**.

W skład otuliny wchodzi oddziały (54-66; 67a-g, ~a, ~b, ~c) Nadleśnictwa Jeleśnia (leśnictwo Koszarawa Bystra) o łącznej powierzchni 370,32 ha.

Podstawowym celem ochrony przyrody Babiogórskiego Parku Narodowego, zwanego dalej „BgPN”, jest zachowanie unikatowych górskich ekosystemów z ich naturalną różnorodnością biologiczną, z kształtującymi je naturalnymi procesami przyrodniczymi oraz przywracanie właściwego stanu zniekształconym siedliskom przyrodniczym, siedliskom roślin, siedliskom zwierząt i siedliskom grzybów, zachowanie walorów krajobrazowych i kulturowych, a także kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody.

Otulina Babiogórskiego Parku Narodowego została wyznaczona w celu zabezpieczenia obszaru Babiogórskiego Parku Narodowego przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka.

Babiogórski Park Narodowy realizuje działania ochronne na podstawie Planu ochrony dla Babiogórskiego Parku Narodowego. Plan ochrony dla Parku został ustanowiony w drodze Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 lipca 2019 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Babiogórskiego Parku Narodowego. (Dz. U., Poz. 1699).

Plan ochrony dla Babiogórskiego Parku Narodowego, na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska jest jednocześnie planem ochrony dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Ostoja Babiogórska (kod obszaru: PLH120001) oraz planem ochrony dla obszaru specjalnej ochrony ptaków Babia Góra (kod obszaru: PLB120011) w części pokrywającej się z obszarem Parku.

Analizowany obszar otuliny Babiogórskiego Parku Narodowego znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Babia Góra PLB120011 oraz jest oddalony o około 2 km na północny zachód od obszaru Babiogórskiego Parku Narodowego i od Obszaru Natury 2000 PLH120001 Ostoja Babiogórska będącego obszarem chroniącym siedliska i gatunki dla tego pasma górskiego.

Rezerwat Biosfery Babiogórski Park Narodowy

Obszar Nadleśnictwa Jeleśnia w części pokrywającej się z otuliną Babiogórskiego Parku Narodowego stanowi część strefy przejściowej Rezerwatu Biosfery Babia Góra.

Program „Człowiek i Biosfera” (Man and Biosphere) został przyjęty na Konferencji Generalnej UNESCO w 1971 r. Celem Programu jest kształtowanie zrównoważonych relacji między ludźmi i ich środowiskiem poprzez tworzenie i wspieranie działalności międzynarodowej Sieci Rezerwatów Biosfery. Status rezerwatu biosfery był nadawany obszarom o wybitnych, wyróżniających się w skali światowej walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Początkowo Rezerваты Biosfery pełnić miały przede wszystkim funkcje ochronne, naukowe i edukacyjne. Obecnie Rezerваты Biosfery służą doskonaleniu metod zrównoważonego rozwoju społecznego i gospodarczego dla poprawy warunków życia ludzi przy zachowaniu zachowania wysokich walorów przyrodniczych i krajobrazowych.

Rezerwat Biosfery Babiogórski Park Narodowy został utworzony w 1976 r.

W 2001 r. UNESCO MaB zaakceptowało powiększenie Rezerwatu Biosfery Babia Góra i jego podział na strefy. Obecnie Rezerwat Biosfery Babia Góra obejmuje strefę centralną, strefę buforową i strefę przejściową (otulina Parku).

Właściwe funkcjonowanie Rezerwatu Biosfery Babia Góra polega na współpracy Babiogórskiego Parku Narodowego, samorządów terytorialnych, stowarzyszeń, jednostek działających na obszarze gmin Zawoja, Lipnica Wielka, Jabłonka i Jeleśnia oraz prowadzeniu działalności na arenie międzynarodowej na polu ochrony przyrody, promocji walorów kulturowych oraz trwałego i zrównoważonego rozwoju regionu.

2.8. Korytarze ekologiczne

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Jeleśnia zlokalizowane są korytarze ekologiczne związane z krajową siecią ekologiczną ECONET-POLSKA. Jest ona wieloprzestrzennym systemem obszarów węzłowych najlepiej zachowanych pod względem przyrodniczym i reprezentatywnych dla różnych regionów przyrodniczych kraju, wzajemnie ze sobą powiązanych korytarzami ekologicznymi, które zapewniają ciągłość więzi przyrodniczych w obrębie tego systemu.

Korytarz ekologiczny to zgodnie z ustawą o ochronie przyrody obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt i grzybów. Dla całego obszaru Polski opracowano sieć korytarzy ekologicznych, która obejmuje korytarze główne (ponadregionalne o znaczeniu międzynarodowym, transgranicznym, a nawet kontynentalnym) oraz uzupełniające je korytarze krajowe i lokalne.

Zgodnie z tą koncepcją w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Jeleśnia przebiegają 3 korytarze ekologiczne regionalne (wg. Jędrzejewskiego): Beskid Mały (KPd-13C), Beskid Średni (KPd-13B), Babia Góra (GKK-8) oraz jeden o znaczeniu międzynarodowym Beskidu Żywieckiego (GKK-9).

Obszary węzłowe i korytarze ekologiczne wraz z istniejącymi na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia obszarami Natura 2000, współtworzą istotny element południowego (karpackiego) korytarza ekologicznego przebiegającego równolegle do pasma Karpat. Równocześnie pasmo to jest elementem węzłowym sieci Econet na terenie Polski a także, jedną z ostoi Corine. Lokalnie istotną rolę korytarzy ekologicznych pełnią również niewielkie rzeki i inne ciek wodne (w tym większe potoki).

2.9. Organizmy związane z martwym i rozkładającym się drewnem

Ważnym aspektem jest ochrona organizmów związanych ze środowiskiem rozkładającego się drewna (ochrona bioróżnorodności). Wynika to z faktu, że w ekosystemach leśnych systematycznie pozostawia się coraz więcej martwego i rozkładającego się drewna, które jest środowiskiem życia tych organizmów. Organizmy związane z martwym drewnem można podzielić na saproksylobionty i saproksylofile:

- saproksylobionty to organizmy w sposób bezwzględny (obligatoryjny) związane stale lub w jakimś momencie swojego cyklu życiowego z martwym drewnem lub organizmami żyjącymi na nim;
- saproksylofile to organizmy w sposób fakultatywny związane ze środowiskiem martwego drewna.

Saproksylobionty i saproksylofile to niezwykle zróżnicowane grupy organizmów posiadające przedstawicieli w różnych jednostkach taksonomicznych; mało gatunków wśród kręgowców czy roślin naczyniowych, natomiast bardzo dużo wśród stawonogów i grzybów.

Do głównych funkcji martwego drewna można zaliczyć:

- źródło pożywienia dla różnych grup organizmów,
- miejsce schronienia, kryjówki sezonowej, dobowej, miejsce wzrostu, miejsce zdobywania pożywienia, zalotów, składania jaj, wychowu potomstwa (np. zgniotek cynobrowy to typowy gatunek saproksylobiotyczny);
- modyfikacja warunków siedliskowych i wpływ na organizmy żyjące w najbliższym otoczeniu (nasłonecznienie, topografia);
- modyfikacja krążenia pierwiastków w ekosystemie leśnym;
- wpływ na produktyjność ekosystemu leśnego przez dostarczanie pierwiastków, związków odżywczych i wody.

Współczesna ochrona lasu nie neguje pozostawiania w lesie części drewna do naturalnego rozkładu. Ochrona organizmów związanych z martwym i rozkładającym się drewnem powinna być realizowana poprzez zapewnienie odpowiedniej ilości drewna do naturalnego rozkładu, bez narażania drzewostanów na opaniebianie przez szkodniki wtórne lub choroby grzybowe. W tym celu w Planie urządzenia lasu przy cięciach zupełnych i uprzątających projektowano pozostawienie 5% zapasu drzewostanu w formie większych kęp do naturalnej śmierci.

Pozostawianie drzew obumierających i martwych drzew stojących, drzew dziuplastych, rozkładającego się drewna leżącego, wpływa dodatnio na ochronę różnorodności biologicznej w ekosystemach leśnych. Większa ilość martwego drewna w lesie to wzrost ilości i liczebności organizmów z nim związanych. Pozostawianie martwych drzew nie należy koncentrować wyłącznie w starszych klasach wieku. Istotne jest pozostawianie drewna do naturalnego rozkładu również w młodszych klasach wieku ze względu na występującą w takich ekosystemach florę i faunę, szczególnie saproksylobionty.

Należy zwrócić uwagę na problem pozostawiania martwych drzew w aspekcie bezpieczeństwa osób przebywających w lesie jako miejscu pracy oraz rekreacyjnie lub w celach edukacyjnych (np. wycieczki szkolne). Pozostawiając w lesie drewno stojące, aspekt bezpieczeństwa ludzi powinien być nie tylko brany pod uwagę, ale w wielu przypadkach powinien być decydujący np. w miejscach realizacji celów dydaktycznych dla młodzieży szkolnej.

W Nadleśnictwie Jeleśnia wykonano pomiary miąższości drewna martwego na 184 kołowych powierzchniach próbnych w ramach inwentaryzacji zasobów drzewnych. Średni zapas zakumulowanego drewna drzew martwych dla całego Nadleśnictwa wynosi 20,01 m³/ha powierzchni leśnej zalesionej. Zinventaryzowana miąższość stanowi 6,46% całkowitego zapasu.

Dla porównania, według Wielkoobszarowej Inwentaryzacji Stanu Lasu (WISL) – IV cykl, średnia miąższość drzew martwych dla RDLP Katowice wynosi 10,4 m³/ha, a w PGL Lasy Państwowe – 10,7 m³/ha.

Na zasoby drewna drzew martwych duży wpływ ma żyzność siedlisk. W inwentaryzacji nie uwzględniono dużych zasobów drewna martwego zakumulowanego w pniakach, które nie były objęte pomiarem, a mają wpływ na zwiększenie bioróżnorodności ekosystemów. W pomiarach nie uwzględniano również drzew obumierających pozostawianych do naturalnej śmierci. Rezerwuarem drewna martwego są również przestoje, ich zasobność wynosi 63 292 m³. Do uprzątnięcia zaprojektowano jedynie część miąższości przestojów, pozostałe pozostawiono do naturalnej śmierci. Pomiarem nie objęto też I klasy wieku oraz IIa dla niektórych gatunków.

Podsumowując na terenie całego Nadleśnictwa obserwujemy występowanie znacznej ilości drewna martwego, wpływającego pozytywnie na obieg materii. Należy uznać za właściwe działania Nadleśnictwa polegające na pozostawianiu części drzew martwych i obumierających. Drzewa biocenotyczne są ważnym elementem wzbogacającym środowisko leśne.

Tabela 45 Zestawienie miąższości drzew martwych

Typ Siedliskowy Lasu	Powierzchnia [ha]	Miąższość drewna martwego					
		Drewno martwych drzew stojących i złomów		Drewno drzew leżących i fragmentów drzew martwych		Razem	
		m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³
BMGŚW	735,71	23,55	17323,40	22,45	16516,94	46,00	33840,33
BMGW	1,78	5,83	10,38	7,48	13,32	13,31	23,69
BWG	239,03	27,90	6668,98	27,02	6459,66	54,92	13128,64
LGŚW	3996,10	4,79	19152,44	10,33	41290,62	15,12	60443,06
LGW	164,03	6,31	1035,77	9,62	1578,59	15,93	2614,36
LŁG	19,97	11,92	238,14	11,12	222,05	23,04	460,19
LŁWYŻ	1,44	3,09	4,45	15,07	21,70	18,16	26,15
LMGŚW	3778,84	6,25	23619,49	11,74	44377,54	17,99	67997,03
LMGW	28,19	4,07	114,77	9,72	274,06	13,79	388,83
LWYŻŚW	60,45	10,91	659,38	16,09	972,60	27,00	1631,98
OLJG	12,14	7,80	94,71	11,39	138,32	19,19	233,04
OLJWYŻ	4,37	18,30	79,99	13,95	60,96	32,25	140,95
Razem	9 042,05	7,63	69 001,89	12,38	111 926,35	20,01	180 928,24

3 POZAUSTAWOWE FORMY OCHRONY PRZYRODY

Do obiektów zasługujących na ochronę, a których ochrona nie jest regulowana odpowiednimi ustawami, należy zaliczyć przede wszystkim te, które zostały zinwentaryzowane w toku nadzwyczajnej waloryzacji przyrodniczej na terenie nadleśnictwa. Należą do nich m.in. lasy o charakterze zbliżonym do naturalnego, lasy o nadzwyczajnym bogactwie florystycznym, lasy podmokłe i na siedliskach wilgotnych, drzewostany rodzimego pochodzenia powstałe z odnowienia naturalnego, drzewostany nasienne, bagna, torfowiska, ciekawe fragmenty przyrody nieożywionej, kępy, grupy i pojedyncze drzewa zasługujące na ochronę, a nieobjęte ochroną pomnikową i inne zasługujące na ochronę.

3.1. Lasy o charakterze zbliżonym do naturalnego

Ze względu na prowadzenie planowej gospodarki leśnej na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia trudno jest rozstrzygnąć o naturalnym charakterze tworzących je lasów. Wyjątek oczywiście stanowią rezerваты przyrody, które zostały opisane we wcześniejszym rozdziale.

Naturalny charakter drzewostanów Nadleśnictwa zweryfikowano pod względem składu gatunkowego, budowy pionowej i struktury wiekowej.

Należy przyjąć, że charakter naturalny lub zbliżony do naturalnego mają (oprócz rezerwatów), głównie niektóre drzewostany jodłowe, bukowe i świerkowe.

W ramach analizy danych, zebranych w toku prac urzędniowych w latach 2023-2024, wytypowano 8 drzewostanów prawdopodobnie rodzimego pochodzenia o składzie gatunkowym dostosowanym do warunków siedliskowych i specyfiki terenu. Zajmują one łączną powierzchnię 26,85 ha.

Wytypowanie drzewostanów jako „lasów o charakterze zbliżonym do naturalnego” dokonano na podstawie selekcji, opartej na kryteriach: wieku, zgodności składu gatunkowego z siedliskiem, rodzaju i udziału gatunku głównego w warstwie panującego drzewostanu, zabiegu gospodarczego.

Po zaakceptowaniu propozycji przez Nadleśnictwo lista tych drzewostanów przedstawia się następująco:

Tabela 46 Wykaz drzewostanów o charakterze zbliżonym do naturalnego

Lp.	Adres leśny	Typ siedliskowy lasu	Udział	Gatunek panujący	Zad.	Wiek	Pow. [ha]
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	02-08-1-04-154 -f -00	BWG	7	ŚW	0,7	205	2,54
2.	02-08-1-04-154 -g -00	BWG	4	ŚW	0,7	235	6,68
3.	02-08-1-05-171 -f -00	BWG	10	ŚW	0,5	210	4,57
4.	02-08-1-05-173 -f -00	BWG	8	ŚW	0,5	215	2,29
5.	02-08-1-05-173 -h -00	BWG	7	ŚW	0,6	215	2,18
6.	02-08-1-12-465 -d -00	LGŚW	4	JD	0,8	155	4,40
7.	02-08-1-12-503 -f -00	LGŚW	4	JD	0,6	155	1,08
8.	02-08-1-12-506 -f -00	LMGŚW	6	BK	0,6	150	3,11
Ogółem							26,85

3.2. Lasy o nadzwyczajnym bogactwie florystycznym i strukturalnym

Do drzewostanów cennych zaliczyć można również drzewostany o nadzwyczajnym bogactwie florystycznym i strukturalnym. Takie ekosystemy leśne zasługują na szczególną ochronę, ze względu na siedliska zbliżone do naturalnych, cenne gatunkowo i wiekowo drzewostany oraz bogatą i unikatową florę.

Na podstawie przyjętych założeń wyróżniono 5 drzewostanów (o pow. 13,15 ha), w których runo wykształcone jest w sposób zdecydowanie bardziej urozmaicony, zarówno pod względem ilościowym (duży udział zróżnicowanych gatunkowo roślin runa), jak i jakościowym (duży udział gatunków rzadkich i chronionych). Ponadto drzewostany te charakteryzują się zbliżoną do naturalnych mozaiką siedlisk oraz nadzwyczajnym bogactwem florystycznym i strukturalnym.

W zestawieniu nie ujęto, jednakże rezerwatów (pow. leśna - 238,60 ha), które zostały opisane w *rozdziale Rezerваты przyrody*. Ogólna powierzchnia tych drzewostanów (z rezerwatami) wynosi 251,75 ha.

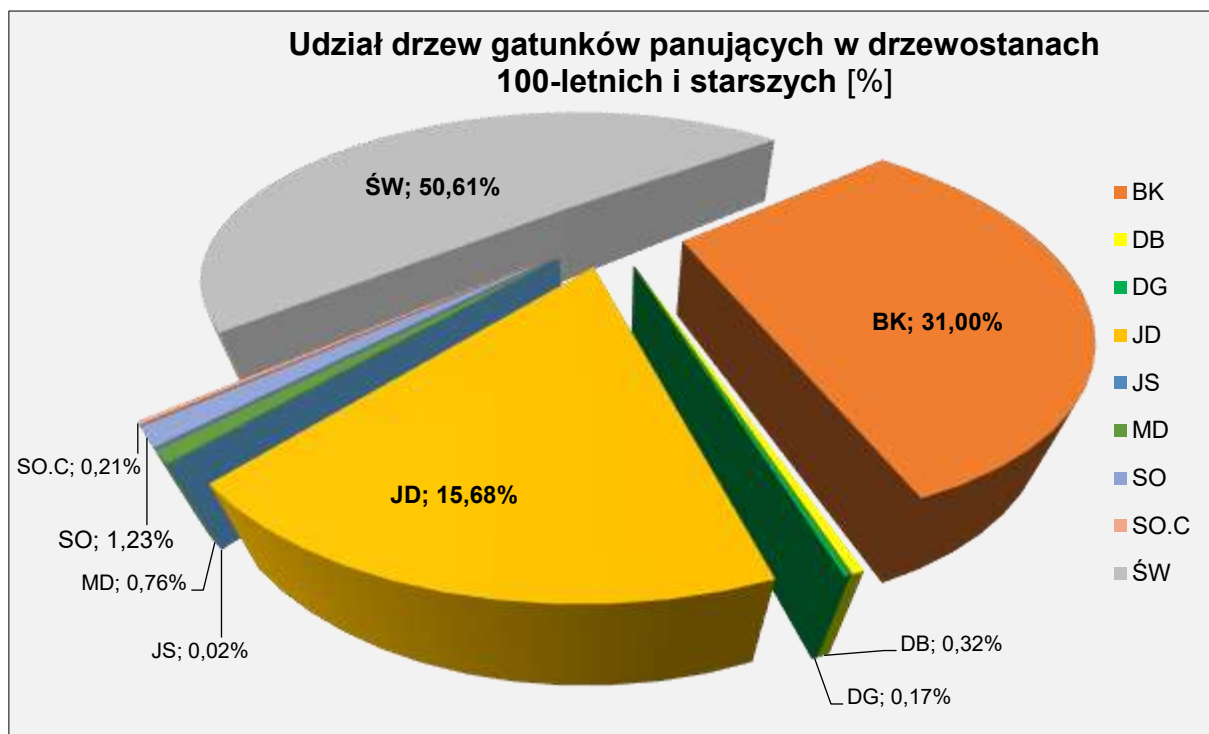
Po zaakceptowaniu propozycji przez Nadleśnictwo lista tych drzewostanów przedstawia się następująco:

Tabela 47 Wykaz drzewostanów o nadzwyczajnym bogactwie florystycznym i strukturalnym

Lp.	Adres leśny	Typ siedliskowy lasu	Udział	Gatunek panujący	Zad.	Wiek	Pow. [ha]
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	02-08-1-04-159 -d -00	BMGŚW	10	ŚW	0,5	135	1,58
2.	02-08-1-05-171 -b -00	BWG	10	ŚW	0,7	120	2,34
3.	02-08-1-05-171 -g -00	BWG	10	ŚW	0,6	120	5,60
4.	02-08-1-12-507 -f -00	LMGŚW	7	BK	0,5	135	1,46
5.	02-08-1-13-440 -a -00	LGŚW	6	BK	0,7	135	2,17
Ogółem							13,15

3.3. Drzewostany 100-letnie i starsze, starodrzewia

W Nadleśnictwie Jeleśnia, na powierzchni 2287,91 ha występują lasy w wieku od 100 do 265 lat, co stanowi 20,26% powierzchni leśnej zalesionej.

Wykres 1. Udział drzewostanów 100-letnich i starszych wg gatunków panujących w Nadleśnictwie Jeleśnia

Wśród nich ponad połowa 1274,45 ha (55,70%) to drzewostany w klasach odnowienia (KO) i jednopiętrowe - 953,06 ha (41,66%). Resztę stanowią drzewostany dwupiętrowe - 56,66 ha (2,48%) a nielicznie w klasach do odnowienia (KDO) - 3,74 ha (0,16%).

Wśród starodrzewi największy udział mają lasy świerkowe, bukowe, jodłowe i sosnowe zajmujące odpowiednio 50,61%, 31,00%, 15,68%, 1,23% łącznego areалу. Pozostałe drzewostany z gatunkami panującymi: modrzewiem, dębem, sosną czarną, daglezją, jesionem, których udział wynosi poniżej 1%, zajmują łącznie 1,48% całkowitej powierzchni starodrzewi. Duży udział drzewostanów ponad 100-letnich jest efektem stosowanych w Nadleśnictwie Jeleśnia sposobów zagospodarowania i przyjętych wieków rębności.

3.4. Lasy na siedliskach wilgotnych

Powierzchnia siedlisk wilgotnych, bagiennych i łęgowych wynosi 247,41 ha i stanowi 2,19% powierzchni leśnej. Siedliska wilgotne i silnie wilgotne stanowią 1,83% powierzchni. Siedliska bagienne odwodnione, bagienne mokre i bagienne bardzo mokre zajmują 0,15%. Rzadziej występują siedliska łęgowe niezalewane i zalewane – 0,21%.

Tabela 48 Zestawienie powierzchni siedlisk wilgotnych w Nadleśnictwie

Grupy troficzne	Grupy wilgotnościowe siedlisk			Razem	
	Wilgotne	Bagienne	Łęgowe		
1	2	3	4	5	6
Powierzchnia [ha]					%
Bory	-	-	-	-	-
Bory mieszane	1,78	-	-	1,78	0,72
Lasy mieszane	28,19	-	-	28,19	11,39
Lasy	176,72	16,70	24,02	217,44	87,89
Razem	206,69	16,70	24,02	247,41	100,00

*Siedliska na potrzeby VI rewizji urządzania lasu przyjęto według operatu glebowo-siedliskowego

Największy udział w grupach wilgotnościowych siedlisk mają lasy (LGw, LŁG, OIJG, LŁwyż, OIJwyż), stanowiąc 87,89% ich całkowitego areалу. Lasy mieszane (LMGw) zajmują 11,39% powierzchni siedlisk wilgotnych.

3.5. Baza nasienna

Drzewostany Nadleśnictwa odznaczają się dużą różnorodnością gatunkową. Niektóre z nich, odznaczają się szczególnymi cechami genetycznymi. W celu zachowania najcenniejszych ekotypów drzew leśnych utworzono: wyłączone drzewostany nasienne (WDN) i gospodarcze drzewostany nasienne (GDN), drzewostany zachowawcze (DRZEW ZA), wytypowano również drzewa mateczne (D) oraz założono uprawy pochodne (UPR POCH) i zachowawcze (UPR ZA).

Tabela 49 Zestawienie obiektów bazy nasiennej w Nadleśnictwie Jeleśnia

Typ obiektu	Nadleśnictwo	
	Liczba [szt.]	Powierzchnia [ha]
1	2	3
Wyłączone drzewostany nasienne (WDN)	5	74,17
Gospodarcze drzewostany nasienne (GDN)	19	562,29
Drzewostany zachowawcze (DRZEW ZA)	4	91,79
Drzewa mateczne (D)	3	-
Uprawy pochodne (UPR POCH) ¹⁾	14	12,17 ¹⁾
Uprawy zachowawcze (UPR ZA)	1	2,00

¹⁾ Rzeczywista powierzchnia UPR POCH

Szczegółowe informacje odnośnie regionów nasiennych i bazy nasiennej zawarto w Opisanii ogólnym lasu - Elaboracie, w rozdziale 1.1.3. „Ocena walorów genetycznych lasu w tym bazy nasiennej”.

Wyłączone drzewostany nasienne (WDN) - ochronę tych drzewostanów prowadzi się poprzez wyłączenie ich z użytkowania rębego i innego rodzaju użytkowania w okresie spełniania wyznaczonej im roli, a także przez zorganizowanie i ściśle kontrolowanie pozyskania nasion o wysokich walorach genetycznych.

Gospodarcze drzewostany nasienne (GDN) - ochrona w gospodarczych drzewostanach nasiennych polega na dostosowaniu użytkowania rębego do lat nasiennych, a w miarę możliwości do czasowego odsunięcia rębni (w przypadku małego urodzaju nasion) lub ograniczenia się do cięć selekcyjnych poprawiających właściwości genowe tych drzewostanów (selekcja negatywna). W drzewostanach tych w ramach cięć przygotowawczych i trzebieży należy usuwać drzewa chore, porażone przez grzyby i szkodliwe owady, drzewa wadliwie

uksztaltowane z silną krzywizną strzały, rozwidlone, silnie guzowate itp. W ten sposób odnowienia naturalne oraz pozyskiwane nasiona uzyskują cechy będące wynikiem krzyżowania się tylko drzew najlepszych.

Drzewostany zachowawcze (DRZEW ZA) - drzewostany wytypowane do zachowania puli genetycznej ze względu na jej określone cechy. Ewidencję drzewostanów zachowawczych prowadzi nadleśnictwo, RDLP i DGLP.

Drzewa mateczne (D) - (doborowe) są obiektem selekcji indywidualnej o szczególnych wartościach godnych ochrony. Są to drzewa wyróżniające się korzystnymi cechami jakościowymi i przyrostowymi zgodnie z określonymi wymaganiami. Okazy takie są wybierane w wyłączonych i gospodarczych drzewostanach nasiennych. Są one wykorzystywane do zakładania plantacji nasiennych (wegetatywne potomstwo drzew doborowych) i plantacyjnych upraw nasiennych (potomstwo generatywne).

Uprawy pochodne (UPR POCH) - uprawy założone z materiału sadzeniowego pochodzącego z wyłączonych drzewostanów nasiennych. Mają one duże znaczenie w hodowli selekcyjnej jak i w badaniach naukowych.

Uprawy zachowawcze (UPR POCH) – są zakładane z nasion pozyskanych z drzew nasiennych wytypowanych w drzewostanach zachowawczych (o sprawdzonych właściwościach genetycznych), w celu zachowania ich potomstwa w warunkach in situ oraz ex situ na terenach wolnych od zagrożeń, lecz o podobnych warunkach glebowych i klimatycznych.

3.6. Drzewostany badawcze i doświadczalne

Na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia stałe powierzchnie badawcze i doświadczalne wg kategorii ochronności zajmują 40,42 ha. Zlokalizowane są one w Leśnictwie Korbielów. Celem założenia tych powierzchni było prowadzenie leśnych prac badawczych i doświadczalnych w aspekcie upowszechniania zasad ekorozwoju w obszarze działania Lasów Państwowych.

3.7. Bagna, moczary, torfowiska, wrzosowiska wyłączone z zabiegów gospodarczych lub zasługujące na wyłączenie z użytkowania

Ekosystemy wodno-błotne na terenach leśnych mają kluczowe znaczenie dla utrzymania zasobów wodnych (Europejska Karta Wody uchwalona przez Radę Europy).

Do ekosystemów wodno-błotnych, powszechnie nazywanych mokradłami, zaliczamy wszelkie środowiska związane w swoim funkcjonowaniu z wodą. Są to zarówno otwarte zbiorniki wodne, naturalnego i sztucznego pochodzenia, cieki, bagna, torfowiska, oczka wodne, siedliska wilgotne i bagienne, mokre łąki i pastwiska itp.

Wszystkie tego typu środowiska mają istotne znaczenie przyrodnicze. Do ich podstawowych funkcji zaliczamy:

- retencjonowanie wód;
- zdolność do oczyszczania wód;
- magazynowanie znacznych ilości węgla i azotu (szczególnie bagna i torfowiska);
- stwarzanie istotnych nisz życia dla wielu zagrożonych i ginących gatunków roślin i zwierząt.

Istotną rolę zbiorników wodnych jest magazynowanie zasobów wodnych. Naturalne zbiorniki wodne, nieuregulowane cieki, śródleśne oczka wodne, torfowiska charakteryzują się dość dużą możliwością zatrzymywania wody w ramach obszaru. Ocenia się, że mchy torfowce, tworzące torfowiska wysokie, niskie i przejściowe magazynują około ośmiokrotnie więcej wody od swojej wagi. Ważną funkcją, szczególnie wód płynących, jest zdolność do samooczyszczania się. W mniejszym stopniu zdolność oczyszczania wody posiadają również mokradła.

Torfowiska i mokradła magazynują znaczne ilości węgla, azotu i substancji biogennych. Azot jest wytrącany w procesach denitryfikacji. Akumulacja węgla ma istotne znaczenie zwłaszcza w kontekście realizacji postanowień Protokołu z Kioto. Odwodnienie istniejących torfowisk i bagien powoduje ich przesuszenie i murszenie torfu, a w efekcie wpływa na uwalnianie się dwutlenku węgla do atmosfery. Ta kategoria gruntów ma na obszarze Nadleśnictwa minimalne znaczenie, co wynika głównie ze specyfiki położenia.

Bagna to ważne elementy ekosystemu leśnego. Z punktu widzenia ochrony przyrody pełnią one bardzo istotną funkcję jako naturalne magazyny wody i ciekawe biotopy wyróżniające się swoistą florą, mikro- oraz makrofauną, odmienną niż otaczające kompleksy leśne. Należy pozostawić je bez ingerencji gospodarczej człowieka w stanie „naturalnym”.

Na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia na powierzchni nieleśnej nie stwierdzono wydzieleń literowanych o charakterze bagiennym.

Ze względu na górski charakter Nadleśnictwa Jeleśnia a co za tym idzie szybki odpływ wód opadowych niewiele jest nieliterowanych obiektów „bagny” w bazie opisów taksacyjnych.

W ramach pow. leśnej zainwentaryzowano 23 bagna o pow. 3,66 ha, opisano je jako powierzchnie nieliterowane w ramach wydzieleń. Bagna to obszary niezmiernie ważne dla równowagi ekologicznej lasów Nadleśnictwa.

Tabela 50 Bagna jako powierzchnie nieliterowane w wydzieleniach (pow. leśna)

Lp.	Lokalizacja	Powierzchnia [ha]
1	2	3
Bagna (jako powierzchnie nieliterowane - PNSW)		
1.	02-08-1-01-4 -t -00	0,08
2.	02-08-1-08-235 -a -00	0,08
3.	02-08-1-08-241 -c -00	0,05
4.	02-08-1-08-241 -c -00	0,05
5.	02-08-1-08-241 -c -00	0,05
6.	02-08-1-08-242 -d -00	0,05
7.	02-08-1-08-242 -d -00	0,05
8.	02-08-1-08-242 -f -00	0,05
9.	02-08-1-08-242 -f -00	0,05
10.	02-08-1-08-243 -d -00	0,05
11.	02-08-1-08-243 -d -00	0,05
12.	02-08-1-08-256 -d -00	0,07
13.	02-08-1-08-263 -b -00	0,05
14.	02-08-1-09-306 -f -00	0,19
15.	02-08-1-09-312 -c -00	1,10
16.	02-08-1-09-357 -k -00	0,17
17.	02-08-1-09-365 -a -00	0,26
18.	02-08-1-09-365 -b -00	0,38
19.	02-08-1-09-365 -b -00	0,14
20.	02-08-1-09-369 -c -00	0,14
21.	02-08-1-10-326 -a -00	0,11
22.	02-08-1-10-374 -c -00	0,33
23.	02-08-1-12-501 -b -00	0,11
Razem		3,66

3.8. Kępy, grupy i pojedyncze egzemplarze starych drzew zasługujące na ochronę

Na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia wytypowano również drzewostany, w których znajdują się grupy i pojedyncze egzemplarze okazałych drzew, które potencjalnie mogłyby zostać uznane za pomniki przyrody. Lokalizację tych drzewostanów podano w tabeli poniżej.

Tabela 51 Lokalizacja drzew zasługujących na ochronę

Lp.	Adres leśny	Gatunek	Lokalizacja
1	2	3	4
1.	02-08-1-03-111 -a -00	SO.L	N
2.	02-08-1-03-122 -d -00	SO.L	SW
3.	02-08-1-08-235 -c -00	SO.L	NW
4.	02-08-1-11-391 -f -00	JD	C

4 WALORY PRZYRODNICZO – LEŚNE

W tym rozdziale przedstawione zostały zagadnienia zespołów roślinnych oraz charakterystyka drzewostanów w aspekcie typologii urządzeniowej.

Ze względu na zróżnicowane walory przyrodnicze oraz bogactwo i zmienności szaty roślinnej walory leśno-przyrodnicze Nadleśnictwa Jeleśnia przedstawiają się niezwykle interesująco.

4.1. Zespoły roślinne, roślinność potencjalna i aktualna

Podstawową jednostką fitosocjologiczną jest fitocenoza. Jest to realnie istniejące zbiorowisko roślinne, będące częścią składową pewnego konkretnego ekosystemu i w jego obrębie stanowi jednostkowe, niepowtarzalne zjawisko przyrodnicze. Roślinność składa się z fitocenoz, jednak jej strukturę można określić jako względne kontinuum. Oznacza to, że fitocenozy nie są na ogół zupełnie ostro odgraniczone w przestrzeni, lecz połączone strefami przejścia, tym węższymi, im większa jest różnica warunków życia roślin (gleba, woda, klimat). Ponieważ praktyka kartografii roślinności wykazała, że obszary zajęte przez fitocenozy są znacznie większe niż strefy przejścia, wyodrębnienie fitocenoz jest możliwe. W rzeczywistości granica fitocenozy ma charakter względny. Zbiorowisko roślinne jest typem fitocenozy wyróżnionej i sklasyfikowanej na podstawie kryteriów florystycznych oraz scharakteryzowanej za pomocą badanych właściwości i relacji.

Powiązania zespołów roślinnych z typami siedliskowymi lasu.

Zespoły roślinne i typy siedliskowe mają niekiedy bardzo różne zasięgi ekologiczne. Szczególnie jest to widoczne w przypadku lasów mieszanych, w ramach, których mogą się pojawiać zarówno warianty żyzne, jak i uboższe oraz kwaśne.

Zespół leśny i typ siedliskowy lasu wykazują zmienność, jednak nie zawsze można je porównać ze sobą, gdyż mogą obejmować więcej niż jedną jednostkę. Operując niższymi jednostkami fitosocjologicznymi zespołu, podzespołu i wariantu można zauważyć, że w zasadzie w tej skali całkowicie pokrywają się one z siedliskowymi typami lasu. Najczęściej jednak zespoły są pojęciami węższymi ekologicznie niż siedliskowe typy lasu. Niektóre jednak zespoły roślinne obejmują kilka typów siedliskowych lasu (np. *Luzulo luzuloidis-Fagetum*). Określając zespół leśny w ramach siedliskowego typu lasu można rozwinąć jego interpretację fitogeograficzną dla całości flory, a więc dla zasięgu drzew i ich amplitudy ekologicznej. Wpływa to na dokładniejszą analizę możliwości udziału gatunków drzew przy projektowaniu składu docelowego.

4.1.1. Systematyka zbiorowisk roślinnych (wg. W. Matuszkiewicza 2007)

Poniżej przedstawiono systematykę zbiorowisk leśnych na gruntach Nadleśnictwa Je-leśnia. Na terenie Nadleśnictwa występują siedliska przyrodnicze, które można powiązać w przybliżeniu ze zbiorowiskami jak poniżej:

Zbiorowiska leśne:

Klasa: *Querco-Fagetea*

Rząd: *Fagetalia sylvaticae*

związek: *Alno-Ulmion (Alno-Padion)*

grupa zespołów: *Alnenion glutinoso-incanae*

zespół: *Carici remotae-Fraxinetum* – podgórski łęg jesionowy

zespół: *Alnetum incanae* – nadrzeczna olszyna górską

zespół: *Caltho laetae-Alnetum* – bagienna olszyna górską

Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe – 91E0

związek: *Fagion sylvaticae*

podzwiązek: *Luzulo-Fagenion*

zespół: *Luzulo luzuloidis-Fagetum* – kwaśna buczyna górską

Kwaśna buczyna górską – 9110

podzwiązek: *Dentario glandulosae-Fagenion*

zespół: *Dentario glandulosae-Fagetum* – żyzna buczyna karpacka

Żyzna buczyna karpacka – 9130

Klasa: *Vaccinio-Piceetea*

Rząd: *Vaccinio-Piceetalia*

związek: *Piceion abietis*

podzwiązek: *Vaccinio-Piceenion*

Zespół: *Plagiothecio-Piceetum (tatricum)* – acydofilna zachodniokarpacka świerczyna górnoreglowa

Górnoreglowa acydofilna świerczyna karpacka – 9410

4.2. Charakterystyka drzewostanów w aspekcie typologii urządzeniowej

Drzewostany są najważniejszym elementem ekosystemu leśnego, dlatego poświęcono im stosunkowo dużo uwagi. W „Programie Ochrony Przyrody” wykorzystano tradycyjne charakterystyki i opisy poszczególnych elementów taksacyjnych drzewostanów znajdujące się w „Planie Urządzenia Lasu” oraz podjęto próbę ich oceny i interpretacji pod kątem wymagań zrównoważonego rozwoju ekosystemów leśnych.

4.2.1. Bogactwo gatunkowe i struktura pionowa drzewostanów

Bogactwo gatunkowe drzewostanów analizowano pod względem ilości gatunków w składzie warstwy górnej drzew oraz budowy pionowej z podziałem na jedno-, dwu- i wielopiętrowe.

O dużym bogactwie gatunkowym drzewostanów w Nadleśnictwie Jeleśnia świadczy zinwentaryzowanie w trakcie prac taksacyjnych 50 gatunków drzew i krzewów.

Wykaz gatunków drzew i krzewów stwierdzonych w lasach Nadleśnictwa:

berberys pospolity	klon jawor	trzmielina pospolita
bez czarny	klon polny	wiąz górski (brzost)
bez koralowy	klon pospolity	wierzba biała
brzoza brodawkowata	kruszyna pospolita	wierzba iwa
buk pospolity	leszczyna pospolita	
cis pospolity	lipa drobnolistna	
cypryśnik Lawsona	modrzew europejski	
czeremcha pospolita	olsza czarna	
czeremcha późna	olsza szara	
czereśnia pospolita	orzech czarny	
dagleżja zielona	robinia akacjowa	
dąb czerwony	sosna czarna	
dąb szypułkowy	sosna limba	
dereń biały	sosna górska (kosodrzewina)	
głóg jednoszyjkowy	sosna wejmutka	
grab pospolity	sosna zwyczajna	
grusza pospolita	suchodrzew pospolity	
jabłoń dzika	śliwa domowa	
jarząb pospolity	śliwa tarnina	
jesion wyniosły	śnieguliczka biała	
jodła pospolita	świerk pospolity	
kalina koralowa	topola biała	
kasztanowiec biały	topola osika	

Bogactwo gatunkowe

Skład gatunkowy to najistotniejsza i najważniejsza cecha drzewostanu, od niej, a ściślej biorąc od ekologicznych i biologicznych właściwości gatunków rosnących na danej powierzchni gleby zależy cecha równo lub różnowiekowości drzewostanu.

Od składu gatunkowego w znacznej mierze uzależnione jest planowanie czynności gospodarczych a także odnowienie i pielęgnowanie lasu (Szymański 1986).

Bogactwo gatunkowe drzewostanów analizowano pod względem ilości gatunków w składzie górnej warstwy drzew.

W Nadleśnictwie Jeleśnia drzewostany tworzy 18 panujących gatunków drzew, natomiast wg udziału rzeczywistego, obejmującego gatunki panujące i cenne domieszki, w składzie drzewostanów nadleśnictwa występuje 25 gatunków drzew.

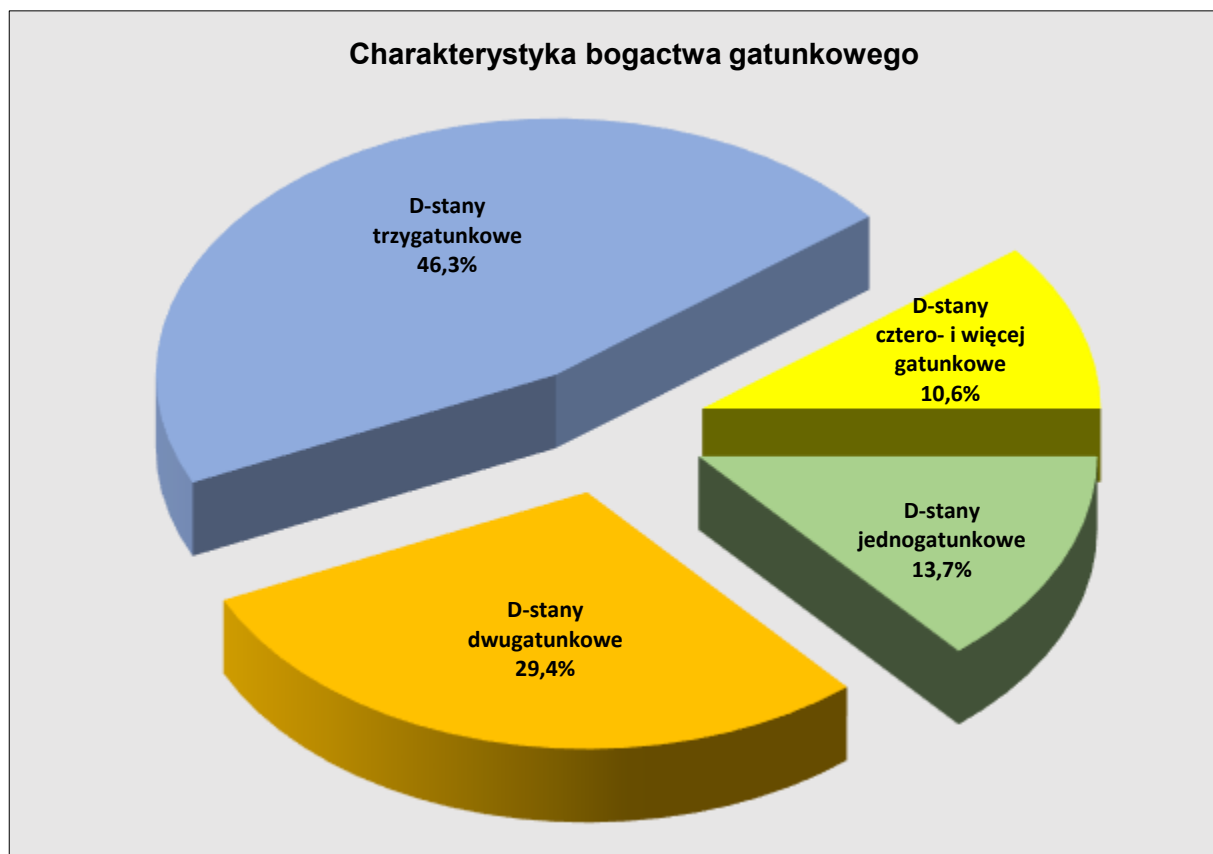
Zestawienie powierzchni i miąższości drzewostanów wg grup wiekowych i bogactwa gatunkowego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 52 Zestawienie powierzchni i miąższości drzewostanów wg grup wiekowych i bogactwa gatunkowego

Nadleśnictwo, obręb	Bogactwo gatunkowe	Jednostka	Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Jeleśnia	jednogatunkowe	ha	257,04	368,41	919,46	1 544,91	13,7
		m ³	17 830	125 955	299 540	443 325	16,2
	dwugatunkowe	ha	1 013,41	890,63	1 422,21	3 326,25	29,4
		m ³	67 445	309 375	461 595	838 415	30,6
	trzygatunkowe	ha	2 108,39	1 900,62	1 220,13	5 229,14	46,3
		m ³	141 570	602 660	410 040	1 154 270	42,1
	cztero i więcej gatunkowe	ha	353,51	589	252,33	1 194,84	10,6
		m ³	41 435	180 575	80 500	302 510	11,1
	Łącznie	ha	3 732,35	3 748,66	3 814,13	11 295,14	100,0
		* m³	268 280	1 218 565	1 251 675	2 738 520	100,0

* W tabeli podano miąższość drzewostanów bez miąższości przestoi (63 292 m³)

Z analizy tabeli wynika, że pod względem zajmowanej powierzchni i miąższości przeważają drzewostany trzygatunkowe, tj. 46,3% ogólnej powierzchni i 42,1% zapasu. Drzewostany jedno i dwugatunkowe powierzchniowo stanowią 43,1%, a miąższościowo 46,8%. Drzewostany o bogatym składzie gatunkowym – cztero i więcej gatunkowe zajmują 10,6% powierzchni leśnej zalesionej i skupiają 11,1% ogólnej miąższości.

Wykres 2. Bogactwo gatunkowe w drzewostanach Nadleśnictwa Jeleśnia

Struktura pionowa drzewostanów

Przez strukturę pionową rozumie się wykształcenie w drzewostanie pięter drzewiastych, których powstanie uwarunkowane jest wiekiem i gatunkami drzew. Z hodowlanego punktu widzenia budowa drzewostanu ma bardzo istotne znaczenie. Decyduje ona o różnych czynnościach gospodarczych, nie tylko o wyborze rębni i odnowieniu, ale także o sposobie pielęgnacji drzewostanu od chwili jego powstania aż do wyrębu (S. Szymański 1986).

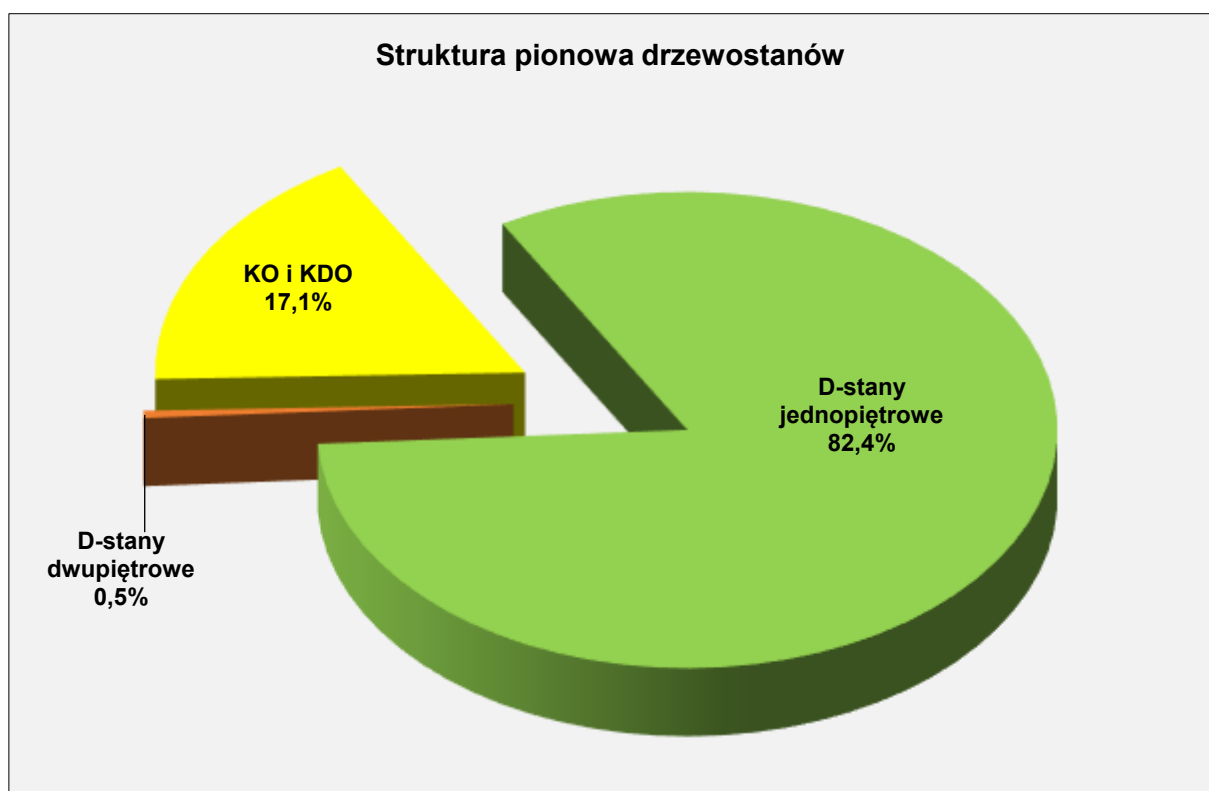
Zestawienie powierzchni i miąższości drzewostanów wg wieku i budowy pionowej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 53 Zestawienie powierzchni i miąższości drzewostanów wg grup wiekowych i struktury pionowej

Nadleśnictwo, Obręb	* Struktura drzewostanów	Jednostka	Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Jeleśnia	jednopiętrowe	ha	3 732,35	3 718,25	1 851,98	9 302,58	82,4
		m ³	330 020	1 214 462	743 855	2 288 337	81,7
	dwupiętrowe	ha	-	-	56,66	56,66	0,5
		m ³	-	-	30 585	30 585	1,1
	w KO i KDO	ha	-	30,41	1 905,49	1 935,90	17,1
		m ³	-	5 655	477 235	482 890	17,2
	Łącznie	ha	3 732,35	3 748,66	3 814,13	11 295,14	100,0
		** m ³	330 020	1 220 117	1 251 675	2 801 812	100,0

* W Nadleśnictwie Jeleśnia brak jest drzewostanów wielopiętrowych i o budowie przerębowej

** W tabeli podano miąższość drzewostanów bez miąższości przestoi (63 292 m³)

Wykres 3. Struktura pionowa drzewostanów w Nadleśnictwie Jeleśnia

Drzewostany Nadleśnictwa pod względem struktury pionowej należą do mało zróżnicowanych. Na większości powierzchni – 82,4%, występują drzewostany jednopiętrowe. Drzewostany w klasie odnowienia (KO) i w klasie do odnowienia (KDO) stanowią 17,1%, najmniej liczna grupa to drzewostany dwupiętrowe, zajmujące zaledwie 0,5% powierzchni leśnej zalesionej. Brak jest drzewostanów wielopiętrowych i o budowie przerębowej. Pomimo, iż większość drzewostanów charakteryzuje się budową jednopiętrową, to jednak znaczna ich część to drzewostany o zróżnicowanym składzie gatunkowym oraz zróżnicowane wiekowo.

Należy podkreślić, że Nadleśnictwo Jeleśnia w ramach racjonalnie prowadzonej gospodarki leśnej, zmierza do wyhodowania na żyzniejszych siedliskach drzewostanów zróżnicowanych pod względem składu gatunkowego i struktury pionowej. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w ilości i powierzchni zajmowanej przez gatunki rzeczywiste, wpływając tym samym na zwiększenie żywotności, odporności i bioróżnorodności lasów Nadleśnictwa.

4.2.2. Pochodzenie

Pochodzenie drzewostanu jest istotną cechą, nie zawsze łatwą do określenia w terenie. W Nadleśnictwie Jeleśnia pochodzenie drzewostanów jest różne, część powstała z odnowienia naturalnego, głównie na żyzniejszych siedliskach, inne na drodze sztucznego odnawiania lasów po wykonanych rębniach. Analizując składy gatunkowe i strukturę drzewostanów domniemywać można o prawdopodobnym pochodzeniu większości drzewostanów, co do których brak jest udokumentowanych informacji (w poprzednich rewizjach nie zawsze określano tą cechę).

Tabela 54 Zestawienie powierzchni i miąższości drzewostanów wg rodzajów i pochodzenia oraz grup wiekowych

Nadleśnictwo, obręb	Pochodzenie drzewostanów	Jednostka	Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Jeleśnia	z panującym gatunkiem obcym *	ha	-	-	8,66	8,66	0,1
		m³	-	-	5 052	5 052	0,2
	plantacje drzew szybkorosnących	ha	-	-	-	-	0,0
		m³	-	-	-	-	0,0
	odroślowe	ha	-	-	17,36	17,36	0,2
		m³	-	-	6 007	6 007	0,2
	z samosiewu	ha	1 804,15	494,60	189,03	2 487,78	22,0
		m³	292 498	148 167	54 033	494 698	20,0
	z sadzenia *	ha	1 634,40	1 558,89	1 827,59	5 020,88	44,4
		m³	361 177	518 517	601 399	1 481 093	52,2
	brak informacji	ha	293,80	1 695,17	1 780,15	3 769,12	33,4
		m³	52 042	339 174	365 506	756 722	27,5
Razem Nadleśnictwo		ha	3 732,35	3 748,66	3 814,13	11 295,14	100,0
		** m³	705 717	1 005 858	1 026 945	2 738 520	100,0

* W powyższej tabeli drzewostany z sadzenia obejmują również lasy z panującym gatunkiem obcym

** W tabeli podano miąższość drzewostanów bez miąższości przestoi (63 292 m³)

Analizując powyższą tabelę należy stwierdzić, że największy areal zajmują drzewostany z sadzenia – 44,4%, z nieujawnionym statusem pochodzenia stanowią 33,4%, z samosiewu 22,0% zaś pochodzenia odroślowego zajmują 0,2% powierzchni leśnej zalesionej.

W wielu przypadkach różne sposoby odnowienia lasu wzajemnie się uzupełniają i dlatego powstałe drzewostany trudno jest zakwalifikować do konkretnej kategorii i nadać właściwą cechę.

4.2.3. Zasoby drzewne

Wielkość i zmiany zasobów drzewnych w czasie są bardzo istotną informacją świadczącą o kondycji biologicznej biocenoz leśnych.

Zasoby drzewne scharakteryzowano na podstawie danych z powierzchniowo - masowych tabeli klas wieku zamieszczonych w „Opisaniu ogólnym (tom I) Planu urządzenia lasu” opracowanym przez BULiGL O/Kraków, gdzie zostały one szczegółowo przedstawione.

Dane syntetyczne przedstawiono w tabelach zamieszczonych poniżej.

Klasy wieku

Tabela 55 Udział powierzchniowy i miąższościowy w klasach i podklasach wieku w Nadleśnictwie Jeleśnia

Klasa wieku	Nadleśnictwo Jeleśnia			
	Powierzchnia - [ha]	Udział – [%]	Miąższość [m³]	Udział – [%]
1	2	3	4	5
Płazowiny	-	-	-	-
Halizny i zręby	-	-	-	-
W prod. ubocznej	0,21	0,00	-	-
Pozostałe	13,47	0,12	223	0,01
Przestoje	-	-	63 292	2,26
Ia	213,24	1,89	500	0,02
Ib	1 324,16	11,71	24 395	0,87
IIa	1 238,04	10,95	78 110	2,79
IIb	956,91	8,46	165 275	5,90
IIIa	1 135,81	10,04	321 380	11,47
IIIb	988,90	8,74	328 320	11,72
IVa	935,27	8,27	320 395	11,43
IVb	658,27	5,82	242 815	8,67
Va	639,10	5,65	291 070	10,39
Vb	418,21	3,70	168 625	6,02
VI	302,10	2,67	114 435	4,08
VII	348,39	3,08	135 255	4,83
VIII i st.	200,84	1,78	65 055	2,32
KO	1 929,96	17,07	480 680	17,14
KDO	5,94	0,05	2210	0,08
BP	-	-	-	-
Razem zalesione	11 295,14	99,88	2 801 812	99,99
Razem zal. i niezal.	11 308,82	100,00	2 802 035	100,00

Rozkład powierzchni i miąższości w Nadleśnictwie w klasach wieku cechuje znaczne zróżnicowanie krzywej frekwencji dla poszczególnych klas.

Na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia powierzchniowo przeważają drzewostany młodszych klas wieku (I, II) zajmujące 33,01% powierzchni leśnej i stanowiące 9,58% ogólnej miąższości. Obecnie powierzchnia upraw – Ia klasa wieku stanowi 1,89% powierzchni leśnej nadleśnictwa, są to uprawy po rębniach złożonych (IV). Udział drzewostanów w fazie młodnika (Ib, IIa, IIb), jednowiekowych oraz zróżnicowanych wiekowo i strukturalnie wynosi 31,12%.

Drzewostany średnich klas wieku - III, IV zajmują 32,87% powierzchni leśnej, odkłada się w nich największy przyrost miąższości – 43,29%.

Drzewostany starszych klas wieku V - VIII i starsze zajmują 16,88% powierzchni i stanowią 27,64% ogólnej miąższości miąższość. W tej grupie lasów znajdują się między innymi rezerваты przyrody, drzewostany cenne lub niepodlegające użytkowaniu z różnych względów, np.: ochronnych, ekologicznych i dostępności.

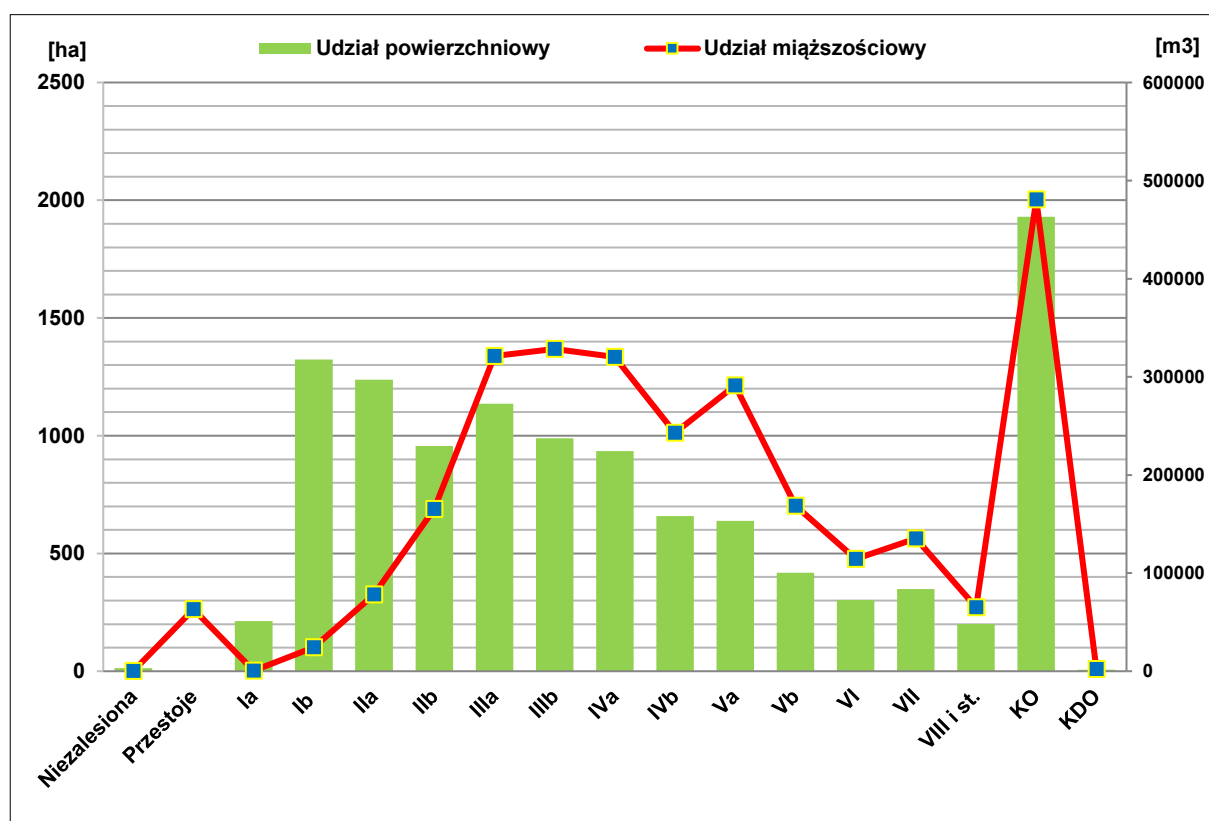
Drzewostany w klasach odnowienia (KO) stanowią również znaczącą grupę lasów zajmujących 17,07% powierzchni leśnej i skupiających 17,14% ogólnej miąższości. Ma to ścisły związek z żyznością siedlisk (dominują siedliska lasowe - około 90%); przyjętymi sposobami

zagospodarowania; stosowaniem rębni złożonych; ładem czasowo-przestrzennym oraz następstwami dotychczasowej gospodarki leśnej.

Drzewostany w klasach do odnowienia (KDO) stanowią 0,05% powierzchni leśnej. Są lasy, w których rozpoczęto użytkowanie rębniami złożonymi (IVd i V), ale nie jest spełnione kryterium dotyczące pokrycia młodym pokoleniem (brak odnowienia lub za niskie jego pokrycie).

Grunty leśne niezalesione, obejmujące: powierzchnie w produkcji ubocznej, tj.: poletka łowieckie; grunty pozostałe, tj.: przewidziane do naturalnej sukcesji, retencja, wylesienia na gruntach wyłączonych z produkcji; stanowią 0,12% i skupiają 0,01% ogólnej zasobności w postaci różnogatunkowych przestoi, wzbogacających ekosystemy.

Przestoi i przedrosty rosnące w drzewostanach stanowią 2,26% całkowitego zapasu. W obecnym PUL, realizując proekologiczne założenia wielofunkcyjnej gospodarki leśnej i spełniając oczekiwania społeczne przewidziano uprzątnięcie 28,34% istniejących przestoi, zdecydowały o tym względy ochronne i hodowlane.

Wykres 4. Struktura powierzchniowa i miąższościowa klas wieku w Nadleśnictwie Jeleśnia

Gatunki panujące

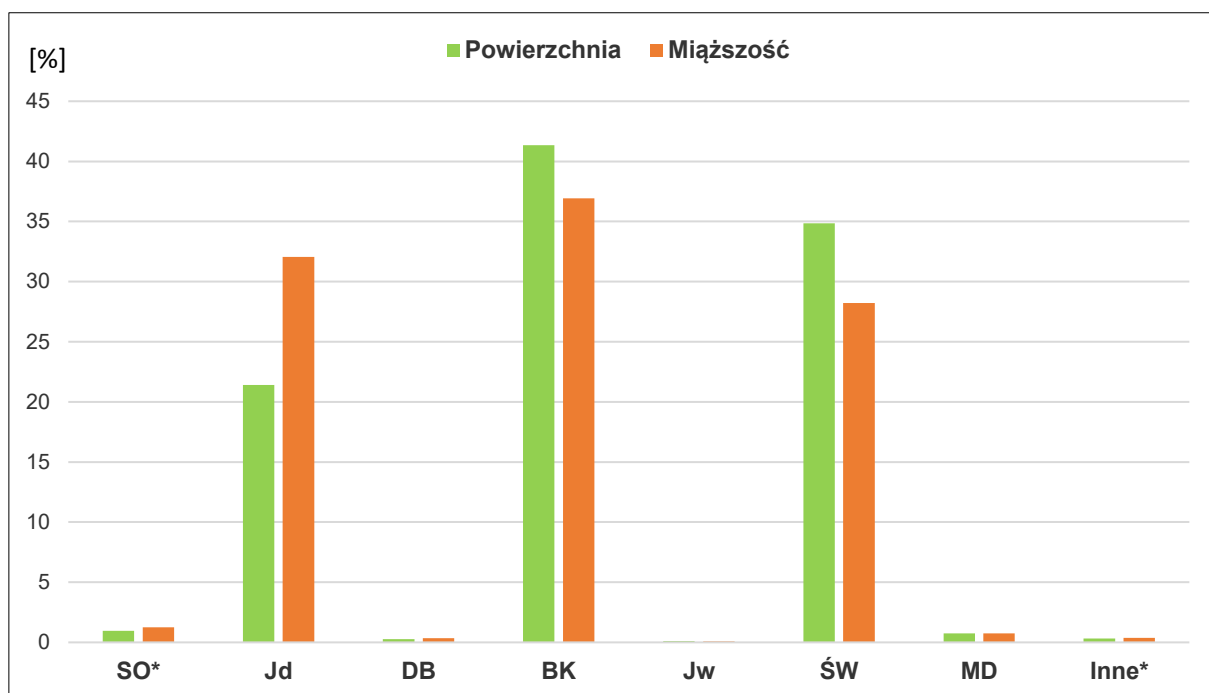
W Nadleśnictwie Jeleśnia dominują 3 gatunki panujących drzew (buk, świerk i jodła).

Głównym gatunkiem panującym na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia jest buk, zajmujący 41,37% powierzchni leśnej zalesionej oraz stanowiący 36,96% całkowitego zapasu. Drugim najliczniejszym gatunkiem jest świerk. Świerczyny zajmują 34,84% powierzchni leśnej zalesionej i skupiają 28,21% zapasu. Również znaczny udział w drzewostanach nadleśnictwa ma jodła, który zajmuje 21,36% powierzchni leśnej zalesionej i skupia 32,01% zapasu.

Pozostałe gatunki lasotwórcze zajmują areał poniżej 1% i mają mniejsze znaczenie dla gospodarki leśnej, natomiast duże dla bioróżnorodności ekosystemów leśnych nadleśnictwa.

Tabela 56 Udział powierzchniowy i miąższościowy gatunków panujących wg stanu na 01.01.2025 r.

Gatunek panujący	Powierzchnia [ha]	Udział [%]	Miąższość [m³]	Udział [%]
1	2	3	4	5
SO	104,69	0,93	32 230	1,15
SO.C	4,87	0,04	2 780	0,10
MD	83,65	0,74	21 407	0,76
ŚW	3 935,31	34,84	790 263	28,21
JD	2 412,81	21,36	896 838	32,01
DG	3,79	0,03	2 275	0,08
BK	4 673,00	41,37	1 035 481	36,96
DB	30,57	0,27	9 865	0,35
JW	13,16	0,12	2 635	0,09
JS	2,26	0,02	385	0,01
GB	7,44	0,07	3 100	0,11
BRZ	2,64	0,02	490	0,02
OL	1,93	0,02	460	0,02
OL.S	12,34	0,11	2 195	0,08
TP	1,96	0,02	620	0,02
OS	0,16	0,00	45	0,00
WB	3,04	0,03	550	0,02
LP	1,52	0,01	193	0,01
Razem	11 295,14	100,00	2 801 812	100,00

Wykres 5. Zestawienie powierzchni i miąższości wg panujących gatunków drzew w Nadleśnictwie Jeleśnia

* Gatunki zestawione łącznie: So* to: So, So.c, Inne* to: Gb, Js, Brz, Dg, Db.c, Ol, Ol.s, Os, Tp, Lp, Wb

Gatunki rzeczywiste

W Nadleśnictwie Jeleśnia stwierdzono występowanie 25 gatunków drzew tworzących drzewostany, w tym 4 gatunków obcego pochodzenia.

Gatunki rodzime: świerk pospolity, jodła zwyczajna, buk pospolity, sosna zwyczajna, modrzew europejski, dąb, klon zwyczajny, klon jawor, wiąz pospolity, jesion wyniosły, grab zwyczajny, brzoza brodawkowata, olcha czarna, olcha szara, czereśnia ptasia, topola, osika, wierzba biała, lipa, wierzba iwa.

Gatunki obcego pochodzenia: sosna czarna, sosna wejmutka, dąb czerwony, dagle-
zja zielona.

Ponadto na gruntach leśnych Nadleśnictwa występują pojedynczo lub miejscami inne gatunki drzew stanowiące cenne domieszki biocenotyczne w drzewostanach lub urozmaica-
jące szatę roślinną na gruntach niezalesionych.

Tabela 57 Udział powierzchniowy i miąższościowy gatunków rzeczywistych wg stanu na 01.01.2025 r.

Gatunek rzeczywisty	Powierzchnia [ha]	Udział [%]	*Miąższość [m ³]	Udział [%]
1	2	3	4	5
SO	85,68	0,76	33 925	1,24
SO.C	2,43	0,02	1 215	0,04
SO.WE	2,34	0,02	805	0,03
MD	159,67	1,41	42 340	1,55
ŚW	3 548,26	31,41	819 825	29,94
JD	2 839,76	25,14	1 011 035	36,92
DG	7,54	0,07	3 630	0,13
BK	4 464,49	39,54	780 930	28,52
DB	33,08	0,29	10 340	0,38
DB.C	5,33	0,05	1 375	0,05
KL	2,47	0,02	615	0,02
JW	84,24	0,75	18 640	0,68
WZ	0,15	0,00	30	0,00
JS	8,11	0,07	1 810	0,07
GB	10,07	0,09	4 120	0,15
BRZ	16,37	0,14	2 785	0,10
OL	4,84	0,04	1 095	0,04
OL.S	13,63	0,12	2 345	0,09
CZR	0,08	0,00	15	0,00
TP	1,96	0,02	605	0,02
OS	1,76	0,02	395	0,01
WB	1,31	0,01	310	0,01
LP	1,38	0,01	320	0,01
IWA	0,02	0,00	5	0,00
CZM.P	0,17	0,00	10	0,00
Razem	11 295,14	100	2 738 520	100,00

* Miąższość zestawiono na podstawie Tabeli nr Vb (wg obowiązującej Instrukcji ul), miąższość w tej tabeli odnosi się do po-
wierzchni leśnej zalesionej, ale nie uwzględnia miąższości przestojów na tej powierzchni, która wynosi 63 292 m³. Zapas dla
powierzchni leśnej zalesionej razem z przestojami wynosi 2 801 812 m³.

Udział gatunków drzew tworzących lasy Nadleśnictwa, rozpatrywany według gatunków rzeczywistych jest bardziej zróżnicowany w ujęciu ilościowym, a co za tym idzie powierzchni-
wym i miąższościowym, niż według gatunków panujących.

W drzewostanach bukowych, stanowiących większość w Nadleśnictwie, rzeczywista
powierzchnia jaką zajmuje ten gatunek, jest niższa o 208,51 ha, tj. 4,67%. Wynika to z udziału
w tych lasach gatunków domieszkowych, współtworzących drzewostany starszych jak i młod-
szych klas wieku. W lasach świerkowych drugich pod względem zajmowanej powierzchni, bar-
dziej jednolitych gatunkowo, ale zróżnicowanych wiekowo, rzeczywisty udział świerka jest
mniejszy o 387,05 ha, tj. 10,91%.

Większy jest udział innych cennych domieszek drzew liściastych, takich jak: jawor, lipa,
jesion, grab, brzoza, olcha, wiąz, klon, jawor oraz iglastych: jodła, czy modrzew wpływających
korzystnie na bioróżnorodność ekosystemu leśnego.

4.2.4. Zgodność składu gatunkowego drzewostanów z warunkami siedliskowymi

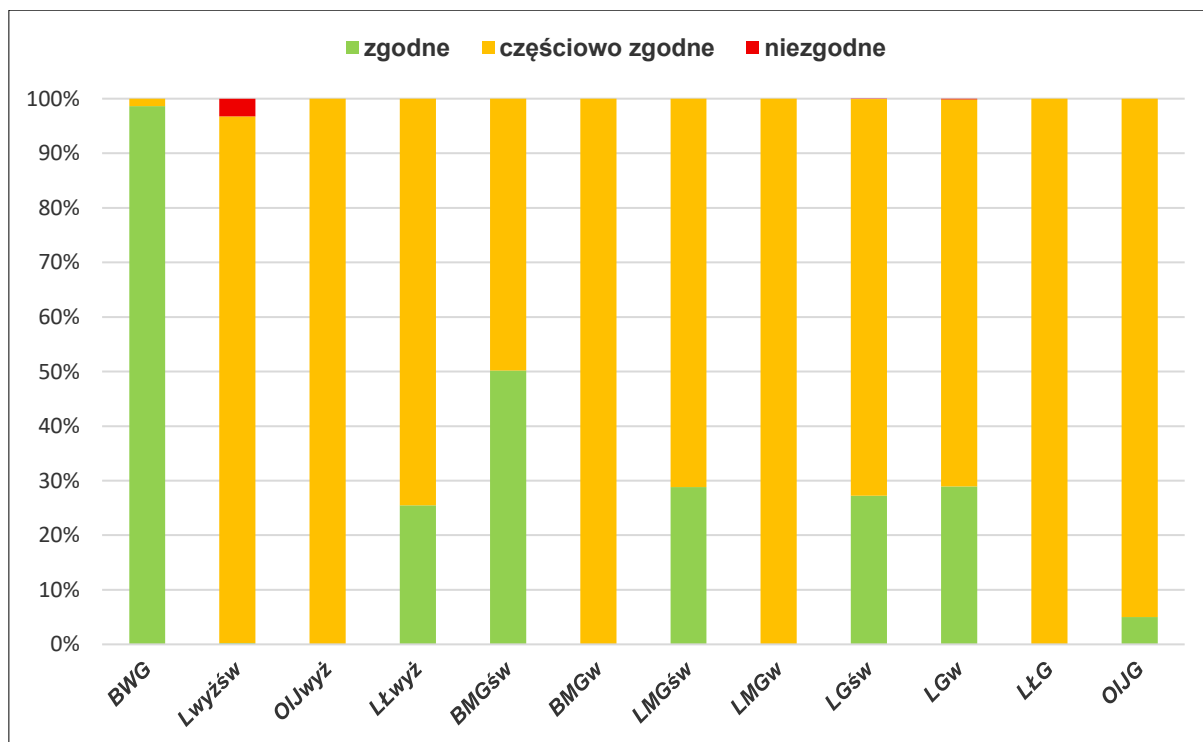
Ocena zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskowym typem lasu jest jednym z ważniejszych wskaźników wykorzystania zdolności produkcyjnych siedlisk.

Zbiornicze zestawienie powierzchni drzewostanów wg stopni zgodności składu gatunkowego z siedliskiem przedstawiono w oparciu o obowiązującą Instrukcję Urządzania Lasu. Przy ocenie zgodności składu gatunkowego drzewostanów z typem siedliskowym lasu kierowano się zasadą uwzględniającą zastępowanie gatunków z TD innymi gatunkami pożądanymi.

Zestawienie powierzchni drzewostanów wg stopni zgodności dla poszczególnych siedliskowych typów lasu (TSL) przedstawia poniższa tabela.

Tabela 58 Zestawienie ocen zgodności składów gatunkowych drzewostanów z typami siedliskowymi lasów

Typ siedliskowy lasu	Drzewostany o składzie gatunkowym						Razem
	Zgodnym		Częściowo zgodnym		Niezgodnym		
	ha	%	ha	%	ha	%	
1	2	3	4	5	6	7	8
BWG	238,50	98,64	3,29	1,36	-	-	241,79
Lwyżśw	0,16	0,26	58,33	96,49	1,96	3,24	60,45
OIJwyż	-	-	4,37	100	-	-	4,37
Lłwyż	-	-	2,51	100	-	-	2,51
BMGśw	419,79	50,17	416,91	49,83	-	-	836,70
BMGw	-	-	1,78	100	-	-	1,78
LMGśw	1 425,50	31,24	3 520,74	68,76	-	-	4 946,24
LMGw	-	-	28,19	100	-	-	28,19
LGśw	1 349,14	27,18	3 612,96	72,78	2,19	0,04	4 964,29
LGw	51,19	28,97	125,24	70,87	0,28	0,16	176,71
LłG	-	-	19,97	100	-	-	19,97
OIJG	0,61	5,02	11,53	94,98	-	-	12,14
Razem	3 484,89	30,85	7 805,82	69,11	4,43	0,04	11 295,14

Wykres 7. Zestawienie zgodności składów gatunkowych drzewostanów w typach siedliskowych lasów

Biorąc pod uwagę wszystkie drzewostany w Nadleśnictwie Jeleśnia, widoczna jest przewaga lasów o składzie gatunkowym częściowo zgodnym z typem drzewostanu (TD), stanowią one 69,11% powierzchni leśnej zalesionej. Należy zauważyć, że tak duży odsetek lasów w tej kategorii związany jest z zapisanymi na KZP dla VI rewizji licznymi składami odnowieniowymi w TD, które wynikają ze zróżnicowania rodzajowego i wilgotnościowego istniejących siedlisk leśnych. Wpłynęło to tym samym na wynik oceny zgodności w oparciu o obligatoryjne kryteria zawarte w IUL. Najczęściej obserwowano w składzie drzewostanu brak gatunków domieszkowych określonych dla danego TD, ale również mały udział albo jego brak w odniesieniu do przewidzianego gatunku głównego.

Można przyjąć założenie, że część drzewostanów oceniona jako częściowo zgodna, biorąc pod uwagę udział gatunku głównego, wymagania siedliskowe, położenie wysokościowe, naturalny sposób odnawiania lasu, powinna być traktowana jako zgodna, głównie w odniesieniu do: Św (BMGśw), Jd (LGśw, LGw, LMGśw, LMGw), Bk (LGśw, LMGśw), Olsz (OLJG, LŁG).

Drzewostany zgodne z siedliskiem zajmują 30,85% powierzchni leśnej zalesionej.

W Nadleśnictwie występuje 12 drzewostanów niezgodnych z siedliskiem na powierzchni 4,43 ha, co stanowi 0,04% powierzchni leśnej zalesionej. Wszystkie cechują się słabą jakością i stanowią małopowierzchniowe wydzielania w większości o utrudnionym dostępie. Dlatego też dla tych drzewostanów w PUL nie projektowano wskazań gospodarczych pozostawiając je jako obiekty wpływające na lokalną bioróżnorodność.

5 ZAGROŻENIA I FORMY DEGRADACJI EKOSYSTEMÓW LEŚNYCH

5.1. Ocena stanu zdrowotnego lasów Nadleśnictwa

Stan zdrowotny lasów Nadleśnictwa Jeleśnia w ubiegłym okresie gospodarczym wg. obserwacji ZOL w odniesieniu do głównych gatunków lasotwórczych charakteryzował się słabą zdrowotnością przeważającego w składach gatunkowych drzewostanów świerka, natomiast dobrą buka i jodły.

Stan sanitarny lasów, zdaniem ZOL, kształtowany poziomem posuszowej higieny lasu, częstością oraz wielkością powstawania szkód atmosferycznych, presją szkodników wtórnych oraz realizowanymi przez nadleśnictwo działaniami porządkującymi (wyróbka posuszu, wiatro- i śniegołomów), jest utrzymywany w Nadleśnictwie Jeleśnia na odpowiednim poziomie, ograniczającym i minimalizującym poprzez te działania możliwy ewentualny bardziej dynamiczny rozwój procesów chorobowych drzewostanów (dotycząc głównie świerka i drzewostanów świerkowych) oraz pogłębiania skutków pojawiających się szkód i zagrożeń dla trwałości lasów.

Rozmiar pozyskania w użytkach przygodnych w minionym okresie gospodarczym wahał się w granicach od 17 319 m³ (2023) do 27 678 m³ (2017). Przeciętne pozyskanie w ostatnim 10-leciu, w ramach cięć sanitarnych i przygodnych wynosiło 23 851 m³ średniorocznie (wszystkie przyczyny uszkodzeń).

Posusz w drzewostanach jest usuwany na bieżąco, za wyjątkiem miejsc, gdzie z uwagi na względy przyrodnicze pozostawia się go jako składnik wzbogacający siedliska leśne stanowiąc miejsce rozrodu, bytowania i schronienie dla pożytecznych organizmów, zwłaszcza: saproficznych grzybów, chrząszczy z rodziny biegaczowatych, dziuplaków oraz gryzoni z rodziny popielicowatych.

Wskaźnik pozyskania drewna z cięć przygodnych i sanitarnych w stosunku do obecnej powierzchni leśnej zalesionej kształtował się w minionym 10-leciu dla Nadleśnictwa na poziomie 2,11 m³/ha/rok.

Ocena stanu uszkodzenia drzewostanów – w ramach terenowych prac urządzeniowych zinwentaryzowano widoczne uszkodzenia drzewostanów i określono stopień ich nasilenia. Wyniki prac taksacyjnych zamieszczono w poniższej tabeli, grupując uszkodzenia w przedziały procentowe, które określają trwałość uszkodzeń i ich znaczenie dla prowadzenia gospodarki leśnej.

Tabela 59 Powierzchnie uszkodzonych drzewostanów wg. przyczyn i stopni uszkodzenia

Przyczyny uszkodzeń	Pow. d-stanów z uszkodz. [ha]	Powierzchnie uszkodzeń w poszczególnych stopniach [ha]			Pow. uszkodz. zred. [ha]
		10 - 20%	21 - 50%	51 - 100%	
1	2	3	4	5	6
Klimatyczne (pogodowe), w tym: wiatr, okiść śnieżna, susze, przymrozki	291,82	89,65	171,62	30,55	99,27
Wodne w tym: podtopienia, wymakanie	35,82	7,35	22,94	5,53	12,06
Grzyby patogeniczne w tym: opieńka, huba korzeni; osutki, zamieranie jesionu	1 961,47	1 466,83	494,64	-	393,43
Owady w tym: kornik drukarz i zrosłozębny, rytownik pospolity	531,28	213,83	317,45	-	138,28
Zwierzyna w tym: zgryzanie, spalowanie, działalność bobrów	1 333,17	815,48	503,79	13,90	314,32
Inne w tym: jemiola	51,59	47,60	3,99		8,24
Razem	4 205,15	2 640,74	1 514,43	49,98	965,60

Przy podejmowaniu decyzji dotyczących zastosowania rozwiązań z zakresu ochrony lasu należy brać pod uwagę zasady prowadzenia gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych. Temu celowi mają służyć między innymi działania prowadzące do zwiększenia biologicznej odporności ekosystemów leśnych.

Nadleśnictwo wybierając metodę w ochronie lasu powinno kontynuować dotychczas stosowane sposoby postępowania i tak jak do tej pory, zwracać szczególną uwagę na:

- działania profilaktyczne, których celem powinna być ochrona różnorodności biologicznej i zapobieganie zagrożeniom ze strony patogenów, co można między innymi osiągać przez działania hodowlane np. kontynuacja przebudowy drzewostanów czy ochrona pożytecznej fauny;
- terminowe prowadzenie zabiegów pielęgnacyjnych;
- stosowanie zintegrowanych metod ochrony lasu obejmujących wszystkie elementy środowiska;
- minimalizowanie szkód ekologicznych;
- kierowanie się praktyczną zasadą tzw. progu ekonomicznej szkodliwości choroby lub szkodnika, dokonując oceny, jakiego rodzaju straty mogłyby powstać, gdyby zabieg ochronny nie został wykonany.

Należy wykonywać wszystkie czynności obligatoryjne, wynikające z Instrukcji Ochrony Lasu oraz inne zabiegi przewidziane tą instrukcją oraz wynikające ze stanu wiedzy stosownie do zagrożenia lasu.

Zagadnienia z zakresu ochrony lasu szczegółowo omówiono w Opisanu ogólnym lasu - Elaborat.

5.2. Zagrożenia biotyczne

Na podstawie zestawienia uszkodzeń powstałych od czynników biotycznych w okresie minionego dziesięciolecia, biorąc po uwagę powierzchnie ogólną drzewostanów nadleśnictwa można stwierdzić, że istnieje bardzo istotne zagrożenie dla tutejszych lasów. Według danych ZOL uszkodzenia biotyczne notowano cyklicznie, niejednokrotnie kilkukrotnie na tej samej powierzchni. Największe znaczenie spośród nich miały: patogeny grzybowe i jemiola (80%) – średnioroczne występowanie na powierzchni 4 669 ha; szkodliwe owady (18%) – 1 045 ha i roślinożerne ssaki (2%) – 87 ha.

W trakcie terenowych prac urzędniowych szkody biotyczne zarejestrowano na powierzchni 3 877,51 ha. Stanowiły one 92,21% wszystkich zinwentaryzowanych uszkodzeń, w tym: grzyby patogeniczne - 50,59%, zwierzyna - 34,38%, owady - 13,70%, inne (jemiola) - 1,33%.

Zagrożenie od jemioli

Obserwowane w okresie ubiegłego dziesięciolecia susze przyczyniły się do obniżenia poziomu wód gruntowych i tym samym zakłóciły procesy fizjologiczne drzew, powodując ich osłabienie i podatność na uszkodzenia ze strony różnych czynników szkodotwórczych.

Spektakularnym przykładem pogorszenia stanu zdrowotnego niektórych drzewostanów nadleśnictwa stało się występowanie jemioli na gatunkach iglastych. Według obserwacji ZOL masowe występowanie jemioli dotknęło 36,54 ha drzewostanów jodłowych i mieszanych z udziałem jodły.

W wyniku oddziaływania jemioli najbardziej cierpią drzewostany jodłowe starszych klas wieku, szczególnie na żyzniejszych i wilgotniejszych siedliskach, na których jodła wykształciła płytki system korzeniowy i w związku z tym znacząco odczuwa deficyty wody.

Jemiola występowała dotychczas na jodle bardzo rzadko i była mało istotnym półpasowym, czyli taką rośliną, która sama syntetyzuje substancje odżywcze natomiast wodę wraz z solami mineralnymi pobiera od swojego żywiciela. Jemiola nie ma korzeni, ale system rozbudowanych ssawek. Kiedy ilość wody jest wystarczająca, obecność jemioli dla drzewa nie ma większego znaczenia. Przy jej niedoborach jodła reagując na suszę zamyka swoje aparaty szparkowe, czego nie robi jemiola i efektem tego jest deficyt wody w drzewie, prowadzący do jego zamarcia.

Nadleśnictwo na bieżąco prowadzi obserwacje drzewostanów, w których stwierdzono występowanie jemioty. Drzewa silnie przez nią opanowane są usuwane. W minionym okresie gospodarczym powierzchnia objęta zwalczaniem tego patogena wyniosła 17,00 ha.

W celu kontroli i właściwej oceny potencjalnych zagrożeń niezwykle istotne jest systematyczne monitorowanie stanu lasu. W przypadku Nadleśnictwa Jeleśnia cel ten powinien być realizowany poprzez:

1. Prowadzenie corocznych kontroli zagrożenia lasu od szkodliwych owadów tj.:
 - ✓ kontrolę występowania szkodników korzeni na gruntach przewidywanych do zalesienia;
 - ✓ kontrolę występowania szkodników upraw i młodników;
 - ✓ prognozowanie zagrożenia od brudnicy mniszki;
 - ✓ monitorowanie występowania owadów szkodników wtórnych drzew iglastych i liściastych.
2. Rejestrowanie zdarzeń związanych z występowaniem szkodników lasu i uszkodzeń uwzględnionych w Formularzu nr 3 IOL.
3. Prowadzenie całorocznych kontroli zagrożenia lasu przez grzyby patogeniczne i czynniki abiotyczne oraz ich rejestrowanie w Formularzu nr 4 IOL.
4. W przypadku wystąpienia defoliacji zaleca się wykonywanie inwentaryzacji przy uszkodzeniach drzewostanów przez owady liściożerne, dla So, Md i gatunków liściastych przy wystąpieniu defoliacji powyżej 60%, a dla Św i Jd powyżej 30%.
5. Wykonywanie corocznych kontroli zagrożenia lasu przez roślinożerne ssaki.
6. Sygnalizowanie do Zespołu Ochrony Lasu uszkodzeń i zjawisk chorobowych wymagających rozpoznania.

5.2.1. Choroby grzybowe

Wykonując terenowe prace urządzeniowe stwierdzono uszkodzenia w drzewostanach przez choroby grzybowe na powierzchni 1 961,47 ha, co stanowi 46,64% wszystkich odnotowanych szkód.

Głównymi chorobami grzybowymi na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia są: opieńkowa zgnilizna korzeni, a dokładniej opieńka ciemna - powszechnie kolonizująca ryzosfery drzewostanów świerkowych i huba korzeni. Ponadto na daglezi stwierdzono występowanie osutki daglezi, sporadycznie obserwowano zamieranie jesionu. W odniesieniu do głównych patogenów grzybowych nie prowadzono specjalnego rodzaju zwalczania, ograniczając się jedynie do usuwania drzew opanowanych w ramach cięć sanitarnych.

• Uprawy i młodniki

W uprawach i młodnikach największe znaczenie ma opieńkowa zgnilizna korzeni, która jest jednym z głównych czynników osłabienia drzewostanów świerkowych. Młodniki z mniejszym udziałem świerka są mniej uszkodzone. Bardzo istotną rolę w tym zakresie spełniają zabiegi pielęgnacyjne upraw i młodników CW i CP. Właściwe wykonanie tych zabiegów daje szansę na uratowanie gatunków pożądanых (jodła, buk), które występują w istniejących uprawach i młodnikach pojedynczo lub grupowo, lecz są wypierane lub mocno zagłuszane przez ekspansywnego świerka, czy podszytową brzozę.

• Drzewostany starsze

W drzewostanach starszych klas wieku zinwentaryzowano najwięcej uszkodzeń powodowanych przez patogeny grzybowe. Według danych z inwentaryzacji urządzeniowej dominowały uszkodzenia słabe - do 20% i dotyczyły pojedynczych lub niewielkich grup drzew. Uszkodzenia od patogenów grzybowych występowały głównie w drzewostanach świerkowych, ale również w bukowych i jodłowych. Widoczne symptomy wskazywały głównie na opieńkową zgniliznę korzeni, ponadto na hubę korzeni, przejawiającą się deprecjacją drewna i osłabieniem drzew oraz inne, niezidentyfikowane choroby grzybowe, powodujące zgnilizny wewnętrzne strzał i kłód. W ubiegłym okresie gospodarczym na znacznej powierzchni lasów nadleśnictwa odnotowano występowanie: opieńkowej zgnilizny korzeni i huby korzeni.

Opieńka jest jednym z czynników biotycznych, który wpływa w sposób szczególny na kondycję zdrowotną drzew i w efekcie na stan sanitarny lasu. Powodowana przez nią choroba - opieńkowa zgnilizna korzeni, obejmuje aktualnie swoim zasięgiem większość świerczyn górskich. Opieńka należy do tych czynników biotycznych, które bardzo dynamicznie reagują na

wszelkie zdrowotne perturbacje drzew, a w przypadku świerka silnie zredukowane wrażliwe na brak wody systemy korzeniowe są tak szybko opanowywane przez tego patogena, że do śmierci drzew dochodzi często nawet bez udziału szkodników wtórnych. Opieńka atakuje drzewostany we wszystkich klasach wieku.

Huba korzeni to również groźny patogen grzybowy, prowadzący do deprecjacji drewna i osłabienia odporności drzew na działanie wiatru, podobnie jak opieńka.

Fakt, iż wymienione patogeny mogą okresowo nie przejawiać działalności pasożytniczej, przechodząc w fazę działalności saprofitycznej nie można traktować jako braku zagrożenia. Konieczny jest bieżący monitoring.

Walka z opieńkową zgnilizną korzeni i z hubą korzeni polega w nadleśnictwie głównie na usuwaniu opanowanych drzew w ramach cięć sanitarnych i przebudowie zagrożonych drzewostanów (głównie świerczyn).

W celu ograniczenia szkód powodowanych przez grzyby należy:

- ✓ preferować tam, gdzie to możliwe odnowienia naturalne;
- ✓ w uprawach, młodnikach i drzewostanach starszych przeprowadzać systematyczną ocenę stanu zagrożenia w celu podejmowania odpowiednich działań ochronnych;
- ✓ w drzewostanach zaatakowanych przez opieńkową zgnilizną korzeni należy wykonywać systematyczne cięcia sanitarne i przestrzegać terminowego wywozu surowca drzewnego;
- ✓ do czasu określenia skutecznej metody ochrony jesionów przed ich zamieraniem w uprawach lub do zaniku procesu chorobowego należy zastępować jesiona innymi gatunkami zgodnymi z siedliskiem;
- ✓ w przypadku powstawania szkód podejmować działania ograniczające, zgodnie z zaleceniami podanymi przez ZOL, IBL lub RDLP.

5.2.2. Szkodniki owadzie

W ubiegłym okresie gospodarczym w lasach Nadleśnictwa Jeleśnia prowadzony był monitoring zagrożeń od owadów poprzez:

- wykładanie pułapek feromonowych;
- wykładanie drzew pułapkowych;
- kontrole występowania foliofagów w drzewostanach iglastych;
- kontrole zagrożenia drzewostanów przez kambio- i ksylofagi;
- ocenę występowania szkodników upraw, młodników i tyczkowni.

Prace te należy kontynuować także w przyszłym okresie gospodarczym.

- Szkodniki korzeni

W ostatnich 10-ciu latach nie stwierdzono istotnych zagrożeń ze strony szkodników korzeni, głównie pędraków chrabąszczy, wałkarza lipczyka, guniaka czerwczyka, chrabąszcza majowego. Nie zlokalizowano również uporczywych pędraczysk.

- Szkodniki upraw i młodników

Występowanie szkodników upraw i młodników nie ma znaczenia gospodarczego.

W ramach profilaktyki i przeciwdziałania szkodom powodowanym przez tę grupę szkodników należy:

- ✓ monitorować występowanie szkodników i inwentaryzować nasilenie uszkodzeń, zebrane tą drogą informacje przekazywać do ZOL i RDLP;
- ✓ w przypadkach koniecznych, wykonać zabiegi ratownicze w sposób zgodny z zaleceniami RDLP i ZOL.

- Szkodniki pierwotne i nekające – foliofagi

W minionym okresie gospodarczym zaobserwowano okresowe uszkodzenia od szkodników pierwotnych.

W ramach profilaktyki i przeciwdziałania szkodom powodowanym przez tę grupę szkodników należy:

- ✓ monitorować stan populacji foliofagów poprzez obserwacje stopnia defoliacji koron, próbne poszukiwania larw, poczwerek i oprzędów foliofagów w glebie i ściocie, przeprowadzać kontrolę występowania boreczników sosnowych i strzygonii choinówki oraz rejestrować wzmożone pojawienie się innych szkodliwych owadów;

- ✓ rejestrować szkody spowodowane żerami szkodników pierwotnych i sygnalizować o zagrożeniach ZOL i RDLP;
- ✓ w razie stwierdzonej konieczności przeprowadzać zabiegi ograniczające występowanie foliofagów w uzgodnieniu z ZOL i RDLP.
- Szkodniki wtórne

Drzewostany Nadleśnictwa Jeleśnia są w dużym stopniu zagrożone od szkodników wtórnych. Do najważniejszych owadów powodujących szkody w drzewostanach nadleśnictwa w latach 2015-2024 należał: kornik drukarz, kornik zrosłozębny i rytownik pospolity, określane, jako tzw. zespół kornikowy.

Jak podaje ZOL powierzchnia rejestrowanego występowania tych korników i powodowanych przez nie uszkodzeń lasu oraz wykonywanych zabiegów ochronnych polegających na usuwaniu drzew zasiedlonych, w okresie 2015 - 2023 była zróżnicowana i wynosiła od 1 497 ha (2016) do 561 ha (2020).

Działania Nadleśnictwa Jeleśnia mające na celu ograniczenie liczebności ww. owadów polegają na monitorowaniu ilości wydzielającego się posuszu, wyznaczaniu oraz usuwaniu drzew zasiedlonych i wywożeniu surowca poza strefę zagrożenia. Obok usuwania posuszu czynnego skuteczną metodą ograniczania populacji korników jest korowanie ściętych drzew zasiedlonych stosowane jako metoda interwencyjna w razie braku możliwości wywozu zasiedlonego surowca przed wylotem chrząszczy. Powszechnie stosowane są również metody monitorowania liczebności korników za pomocą sztucznych pułapek feromonowych i klasycznych drzew pułapkowych, a także zachowanie higieny prac związanych z pozyskaniem - utylizacją gałęzi i wierzchołków, dostarczających obfitej bazy lęgowej drobniejszym i zwykle towarzyszącym kornikowi drukarzowi innym gatunkom korników.

Dotychczasowe działania nadleśnictwa z zakresu ochrony drzewostanów przed szkodnikami wtórnymi świerka oceniono jako prawidłowe. Wykładano pułapki feromonowe i klasyczne. Sprawnie, szybko i terminowo usuwano drzewa zasiedlone, skutecznie przeciwdziałając nadmiernemu wzrostowi populacji szkodników wtórnych.

Ochrona drzewostanów przed owadziemi szkodnikami wtórnymi:

- ✓ monitorowanie występowania owadów szkodników wtórnych drzew iglastych i liściastych,
- ✓ terminowe porządkowanie drzewostanów uszkodzonych przez czynniki abiotyczne,
- ✓ terminowe usuwanie drzew zasiedlonych przez owady kambiofagiczne przed ich opuszczeniem przez młode pokolenie,
- ✓ kontrolowanie drzewostanów w miejscach o zakłóconej gospodarce wodnej,
- ✓ kontrolowanie drzewostanów na gruntach porolnych o składzie gatunkowym niezgodnym z siedliskiem,
- ✓ usuwanie martwych i zamierających jesionów zasiedlonych przez jesionowce do końca czerwca lub najpóźniej na początku lipca,
- ✓ wydzielający się posusz czynny powinien być monitorowany a jego ilość nie może powodować wzrostu zagrożenia ze strony szkodników wtórnych.

5.2.3. Szkody od zwierzyny

W Nadleśnictwie Jeleśnia zwierzyna płowa (głównie jeleni europejski, rzadziej sarna) powoduje odczuwalne gospodarczo uszkodzenia drzewostanów, głównie w fazie uprawy, młodnika oraz nalotów i podrostów w klasach odnowienia (KO). Mniejsze szkody, głównie w uprawach powodują również zające i dziki. Szkody od zwierzyny polegają na zgryzaniu pędów wierzchołkowych i bocznych, spalowaniu oraz czemchaniu, a w przypadku buchtujących dzików „wyorywaniu” całych sadzonek. Cierpią w zasadzie wszystkie gatunki, zarówno iglaste (Jd, Św, Md, So) jak i liściaste (Bk, Jw oraz domieszki produkcyjne, pielęgnacyjne i biocenotyczne). Zdarza się, że intensywne żerowanie jeleniowatych poważnie utrudnia, a czasem wręcz uniemożliwia odnowienia czy przebudowę drzewostanów. Dodatkowo generowane są duże koszty związane z zabezpieczaniem nowozakładanych i istniejących upraw oraz młodników.

W trakcie terenowych prac urządzeniowych szkody od zwierzyny o różnym stopniu nasilenia zinwentaryzowano na powierzchni 1 333,17 ha, tj. około 36% młodych drzewostanów (Ia-IIb klasy wieku).

Podstawową przyczyną takiego stanu jest rosnąca dysproporcja pomiędzy liczebnością zwierzyny, a ilością i jakością bazy pokarmowej, zwłaszcza w okresie zimowym, kiedy to dostępność pokarmu jest znacznie mniejsza.

Podczas inwentaryzacji urządzeniowej wykonanej na przełomie 2023 i 2024 roku, stwierdzono występowanie szkód od zwierzyny płowej w uprawach i młodnikach (zgryzanie i spałowanie). Zdecydowana większość zinwentaryzowanych uszkodzeń była słaba, nie przekroczyła poziomu 20%, będąc tym samym nieistotnymi gospodarczo i pozwalającymi na samoistną regenerację drzew. Uszkodzenia istotne gospodarczo, średnie (21-50%) obserwowano na około 38%. Silne szkody od zwierzyny (>50%) wystąpiły jednostkowo i stanowiły około 1% w tej grupie uszkodzeń.

Główne czynniki mające wpływ na liczebność populacji zwierzyny płowej w Nadleśnictwie Jeleśnia to:

- udział upraw na powierzchniach otwartych i podokapowych oraz młodników, stanowiących bazę żerową dla zwierzyny płowej;
- brak naturalnych, dużych drapieżników;
- adaptacja jeleniowatych do sąsiedztwa terenów osiedlowych i zurbanizowanych;
- migracje zwierzyny z sąsiednich nadleśnictw.

Ochrona przed szkodami od zwierzyny była prowadzona na poziomie możliwości finansowych nadleśnictwa i dostosowana była do wyników inwentaryzacji szkód i zagrożeń. Pomimo podejmowanych działań szkody te traktować należy wciąż jako gospodarczo odczuwalne.

Podstawowymi metodami zabezpieczenia upraw przed szkodami od zwierzyny są:

- ✓ chemiczne zabezpieczanie przed zgryzaniem gatunków iglastych i liściastych – repelentami, stosowanymi naprzemiennie;
- ✓ palikowanie modrzewia (w trzy paliki);
- ✓ zabezpieczanie upraw wełną owczą;
- ✓ wykładanie drzew zgryzowych w okresie zimowym;
- ✓ prowadzenie cięć pielęgnacyjnych z pozostawieniem części zielonych w okresie wzmożonego żerowania zwierzyny;
- ✓ intensyfikacja zagospodarowania poletek łowieckich.

Równocześnie podejmowane są konsekwentne działania wpływające na gospodarkę łowiecką w celu redukcji liczebności zwierzyny, skutkujące obniżeniem jej presji na młode drzewostany. Nadleśnictwo stale prowadzi szacunkową kontrolę stanów zwierzyny na swoim terenie i aktywnie uczestniczy w inwentaryzacji zwierzyny prowadzonej przez koła łowieckie.

W najbliższym 10-leciu należy kontynuować działania zmierzające do ograniczenia szkód w uprawach i młodnikach:

- ✓ corocznie inwentaryzować rozmiar i nasilenie szkód;
- ✓ kontynuować zabezpieczanie upraw środkami mechanicznymi i chemicznymi (repelenty, osłony drzewek, grodzenie);
- ✓ dążyć do dokładnego ustalenia stanu zwierzyny (różne metody inwentaryzacji) oraz realizacji planów odstrzału, szczególnie samic (łanie, kozy) oraz młodzięży;
- ✓ dostosować liczebność jeleni i saren do możliwości wyżywieniowych siedlisk i postulatów hodowli lasu – sterować populacją jeleniowatych uzgadniając konieczne zmiany w łowieckich wieloletnich planach hodowlanych opracowanych dla właściwego rejonu hodowlanego;
- ✓ dążyć do poprawy warunków bytowania zwierzyny (ochrona ostoi, odpowiednie zagospodarowanie poletek łowieckich, racjonalne wykorzystywanie łąk śródleśnych);
- ✓ wzbogacanie bazy żerowej w okresie zimy przez wykładanie drzew do spałowania i ogryzania pochodzących z zabiegów pielęgnacyjnych oraz odślanianie jeżyn lub borówki przez odgarnianie grubej warstwy śniegu;
- ✓ zwiększać powierzchnię zimowych cięć hodowlanych w młodszych klasach wieku szczególnie w miejscach koncentracji zwierzyny;
- ✓ przy dokarmianiu zimowym planować punkty karmienia w sposób zapobiegający grupowaniu się chmar jeleni i rudli saren w pobliżu upraw i młodników.

Szkody powodowane przez bobry i inne gryzonie

Bóbr w ostatnich latach staje się dość ekspansywnym gatunkiem. Zwiększa swój areal bytowania poprzez poszerzanie dotychczasowych miejsc albo zajmuje nowe. W inwentaryzacji urządzeniowej odnotowano uszkodzenia związane z jego bezpośrednią działalnością w 3 wydzieleniach zajmujących łączną powierzchnię 8,91 ha, na terenie Leśnictw: Koszarawa Cicha (29d), Kocierz Rychwałdzki (315c, 357k). Ponadto ślady bytowania bobrów zaobserwowano w 5 pododdziałach o łącznej powierzchni 5,39 ha, na terenie Leśnictw: Koszarawa Cicha (30a), Kocierz Rychwałdzki (306f, 362b), Kocierz Moszczanicki (334d, f).

Według danych ZOL uszkodzenia od bobrów odnotowano na powierzchni 3,95 ha. Dewastacja terenu, będąca wynikiem jego działalności ma charakter podtopień i zalań gruntów leśnych oraz ścinania atrakcyjnej pokarmowo roślinności drzewiastej. Spiętrzona i stagnująca woda powoduje usychanie fragmentów drzewostanów i degradację siedlisk. Rekultywacja takich terenów pociąga za sobą duże nakłady finansowe, nie dając pewności, że nie nastąpi ponowne zasiedlenie przez bobry tego biotopu, czyniąc tym samym podejmowane działania naprawcze bezcelowymi. Dlatego też najczęściej takie powierzchnie inwentaryzowane są jako sukcesje.

Na terenie nadleśnictwa sporadycznie odnotowuje się również nieistotne gospodarczo szkody od innych gryzoni (myszowate), występują one lokalnie w drzewostanach na niewielkich powierzchniach (łącznie 0,28 ha). Brak jest prostych i skutecznych metod zwalczania gryzoni.

Możliwe zabiegi ograniczające szkody od gryzoni sprowadzają się do:

- ✓ protegowania ptaków drapieżnych, poprzez stwarzanie im dogodnych warunków do bytowania (np. stawianie zwyżek - czatowni dla ptaków drapieżnych na otwartych powierzchniach upraw), Pożądanym jest także pozostawianie w lesie martwych drzew dziuplastych;
- ✓ stosowania zabiegów pogarszających warunki bytowe gryzoni, np. odchwaszczanie zagrożonych powierzchni.

5.2.4. Ochrona pożytecznej fauny

Dla podniesienia odporności biologicznej drzewostanów i ograniczenia liczby organizmów szkodliwych należy stosować także metody biologiczne, obejmujące działania związane z protegowaniem pożytecznej fauny. W tym celu należy uwzględnić:

- ✓ ochronę mrowisk;
- ✓ wspieranie owadożernego ptactwa leśnego poprzez ochronę drzew dziuplastych i wywieszanie budek lęgowych;
- ✓ wywieszanie schronów dla nietoperzy;
- ✓ pozostawianie drzew dziuplastych;
- ✓ biologiczne wzbogacanie obrzeży lasu i linii podziału powierzchniowego przez kształtowanie stref ekotonowych;
- ✓ dokarmianie ptaków w okresach, kiedy warunki atmosferyczne utrudniają zdobycie pożywienia;
- ✓ wykonywanie czatowni dla ptaków drapieżnych w celu ograniczenia liczebności drobnych gryzoni;
- ✓ utrzymywanie enklaw śródleśnych (łąk, bagienek), co w naturalny sposób wpływa na poprawę różnorodności gatunkowej pożytecznej fauny i poprawia warunki jej bytowania;
- ✓ wprowadzanie gatunków owocodajnych i nektarodajnych.

Pożyteczne, pomocne przy zwalczaniu szkodników są również drobne ssaki owadożerne (ryjówki, nietoperze, jeże), ssaki drapieżne, płazy i gady. W celu ochrony tych zwierząt należy chronić miejsca ich bytowania oraz podejmować działania zwiększające ich liczebność (miejsca lęgowe, schronienia).

W najbliższym okresie gospodarczym należy nadal prowadzić działania związane z utrzymaniem i wspomaganiem bioróżnorodności lasów (flory i fauny). W ochronie lasu priorytet będzie miała profilaktyka, a w zabiegach ochronnych nadal pierwszeństwo mieć będą biologiczne i mechaniczne metody ograniczające szkody.

W zakresie prognozowania zagrożenia ze strony szkodników owadzych i grzybowych oraz ich zwalczania należy utrzymywać stały kontakt z Zespołem Ochrony Lasu i RDLP.

5.3. Zagrożenia abiotyczne

W trakcie terenowych prac urządzeniowych szkody abiotyczne zarejestrowano na powierzchni 327,64 ha. Stanowiły one 7,79% wszystkich zinwentaryzowanych uszkodzeń.

Z zespołu czynników abiotycznych największe znaczenie w ubiegłym okresie gospodarczym miały uszkodzenia powstałe od czynników klimatycznych. Gwałtowne zjawiska pogodowe w postaci silnych i porywistych wiatrów w latach 2016 - 2020 i obfite opady śniegu – 2019 przyczyniły się do powstania uszkodzeń w drzewostanach różnych klas wieku. Szkody od wiatru odnotowywano w postaci wiatrołomów, wiatrowałów i naderwania systemów korzeniowych.

W ramach prac taksacyjnych stwierdzono również uszkodzenia od okiści śnieżnej, która w niektórych przegęszczonych młodnikach złożonych, spowodowała powstanie lokalnie mniejszych lub większych luk, albo złomów i wywrotów.

Na stan zdrowotny i sanitarny lasów w ubiegłym 10-leciu miały również wpływ długotrwałe wiosenne i letnie susze, powodujące obniżenie poziomu wód gruntowych, w następstwie czego zaburzone zostały procesy fizjologiczne drzew, głównie świerka w starszych klasach wieku na żyzniejszych i wilgotniejszych siedliskach co doprowadziło do niedoborów składników pokarmowych i osłabienia drzewostanów czyniąc je bardziej podatnymi na oddziaływanie szkodliwych czynników natury biotycznej.

Szkody powodowane przez przymrozki (zmrożenia, zwarzenia), zwłaszcza późne, powodujące uszkodzenie aparatu asymilacyjnego drzewostanów iglastych i liściastych w minionym okresie gospodarczym nie miały istotnego wpływu na ogólną kondycję zdrowotną młodych drzewostanów, głównie ze względu na ich lokalne występowanie.

Lokalnie pojawiały się również niewielkie szkody w postaci zgorzeli na pniach drzew wystawionych na działanie słońca w wyniku wylesień lub wędnięcia gatunków liściastych w uprawach złożonych, w miejscach szczególnie ekspozycyjnych na działanie słońca.

Stosunkowo małą powierzchnię w tej grupie czynników szkodliwych stanowią pożary. W minionym okresie odnotowano 2 zdarzenia, na powierzchni 0,65 ha.

Problemem są również gwałtowne opady deszczu o charakterze nawałnic, powodujące lokalnie uszkodzenia erozyjne gleb. W przypadku długotrwałych obfitych opadów deszczu następuje rozmoknięcie gruntu, co zwiększa podatność drzewostanów na powstawanie szkód, zwłaszcza od wiatru.

Ograniczenie szkód powodowanych przez czynniki abiotyczne.

Niekorzystne oddziaływanie czynników abiotycznych (okiść, wiatr intensywnych opadów deszczu, itp.) prowadzi do uszkodzenia i zamierania pojedynczych drzew, a niekiedy większych partii drzewostanu. Wiatro- i śniegołomy mogą zapoczątkować rozpad w drzewostanach dotychczas nienaruszonych, zwartych i niewykazujących objawów osłabienia żywotności drzew będąc pierwszym ogniwem choroby łańcuchowej lasu.

Przeciwdziałanie tym szkodom nie należy do typowych działań z zakresu ochrony lasu, lecz zależy od poprawności działań hodowlanych, a mianowicie:

- ✓ dla zapewnienia stabilności drzewostanów należy dążyć do uzyskania zgodności składów gatunkowych z siedliskiem;
- ✓ przestrzegać ładu przestrzennego i ostępowego porządku cięć (w ramach cięć planowych);
- ✓ prowadzić wyprzedzającą przebudowę drzewostanów niestabilnych lub uszkodzonych, inicjować sztuczne odnawianie większych luk i gniazd, na których brak jest możliwości powstania odnowień naturalnych;
- ✓ wprowadzać gatunki domieszkowe wzmacniające drzewostan mechanicznie i poprawiające warunki siedliskowe;
- ✓ prawidłowo wykonywać zabiegi pielęgnacyjne (zwłaszcza w młodnikach i drągowinach) dla uniknięcia nadmiernego przegęszczenia drzewostanów i wykształcenia silnych systemów korzeniowych oraz skutecznych stref ekotonowych;
- ✓ prowadzić ochronę drzewostanów przed szkodami powodowanymi przez owady oraz przed uszkodzeniami od zwierzyny;
- ✓ w ramach zabiegów pielęgnacyjnych usuwać drzewa porażone chorobami korzeni oraz z objawami występowania hub;
- ✓ przy planowaniu odnowień zwracać uwagę na miejsca potencjalnych zmrozowisk;

- ✓ inwentaryzować szkody powodowane przez czynniki abiotyczne, a informacje przekazywać do ZOL i RDLP.

5.4. Czynniki antropogeniczne, bezpośrednie negatywne formy oddziaływania na środowisko leśne

Do najistotniejszych czynników antropogenicznych zagrażających drzewostanom Nadleśnictwa Jeleśnia należą:

- ✓ niekontrolowana turystyka i rekreacja, w tym penetracja terenów leśnych przez zbieraczy grzybów i owoców leśnych oraz nowe formy turystyki, takie jak turystyka konna, rowerowa czy motorowa, jazda na crossach, quadach (zaśmiecanie, wydeptywanie, hałas, niszczenie runa, upraw, płoszenie zwierząt, erozja gleby);
- ✓ kompleksy leśne położone pośród gruntów ornych, pozostają pod wpływem spływających nawozów sztucznych, naruszana również jest granica rolno-leśna;
- ✓ zagrożenia wynikające z rozwoju sieci szlaków komunikacyjnych (hałas, spaliny, itd.);
- ✓ zagrożenia wynikające z urbanizacji terenu, lokalizacja budownictwa w bezpośrednim sąsiedztwie lasu, problemem jest naruszanie granicy polno-leśnej oraz odprowadzanie ścieków z zabudowań;
- ✓ dzikie wysypiska śmieci - kompleksy leśne położone są pośród zabudowań, wzdłuż dróg. Wywożenie i pozostawianie w lesie śmieci jest zjawiskiem dosyć częstym i kosztownym problemem we wszystkich nadleśnictwach;
- ✓ zagrożenie pożarowe (nieostrożność i podpalenia);
- ✓ zakłócenia stosunków wodnych i chemizmu wód (melioracje, wydobywanie kopalin, ścieki);
- ✓ zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych (ścieki);
- ✓ nielegalne pozyskiwanie drewna, choinek, stoiszu, zbiór roślin chronionych i rzadkich (kradzieże);
- ✓ zanieczyszczenie powietrza (przemysł, komunikacja);
- ✓ wandalizm.

Nadleśnictwo Jeleśnia powinno kontynuować stosowane do tej pory akcje oczyszczania lasów ze śmieci oraz podejmować starania o udział gmin i lokalnych społeczności w usuwaniu śmieci z lasu.

Prowadzona działalność edukacyjna powinna owocować w przyszłości dalszym zwiększeniem świadomości społeczeństwa w zakresie wpływu stanu środowiska na nasze życie.

5.4.1. Pożary

Uwzględniając średnie wartości występowania pożarów lasu w minionym okresie gospodarczym, warunki przyrodniczo-leśne, warunki klimatyczne jak też gęstość zaludnienia przypadającą na 0,01 km² - zagrożenie pożarowe lasu na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia jest niewielkie, co potwierdza zaliczenie go do III kategorii małego zagrożenia pożarowego.

W ubiegłym okresie gospodarczym (lata 2015-2024) na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia odnotowano 2 pożary lasów na łącznej powierzchni 0,65 ha.

Przyczyny powstania pożarów najczęściej nie zostają określone z powodu braku wystarczających dowodów, jednak można przypuszczać, że znaczna część pożarów powodowana jest nieumyślnym zaproszeniem ognia przez osoby postronne oraz wypalaniem suchej roślinności na terenach przylegających do lasów i związane z tym częste przerzuty ognia.

Potencjalne zagrożenie pożarami ma charakter sezonowy. Na wczesną wiosnę przypada okres największego zagrożenia. Związany jest między innymi z wypalaniem suchych traw na terenach przylegających do lasów i nagromadzeniem znacznych ilości materiałów łatwopalnych w lesie (suche runo, chrust, suche liście i igliwie). Miesiące letnie, będące okresem bujnego rozwoju roślinności, obniżają zagrożenie pożarowe. Niezwykle niebezpieczne są jednak w tym okresie długotrwałe susze, które obniżają wilgotność ściółki, a to z kolei zwiększa niebezpieczeństwo powstania pożaru, zwłaszcza w drzewostanach iglastych, przez które biegną również szlaki turystyczne. Okres jesienny z uwagi na niższe temperatury i większą wilgotność powietrza jest stosunkowo bezpieczny, choć nasilona penetracja lasów przez zbieraczy owoców runa leśnego powoduje możliwość pojawienia się zarzewi ognia.

Zalecenia ogólne w zakresie profilaktyki przeciwpożarowej

W celu ograniczenia możliwości powstania i rozprzestrzeniania się pożaru należy prowadzić następujące działania profilaktyczne:

- ✓ utrzymywać w dobrym stanie drogi dojazdowe do punktów czerpania wody oraz zapewnić ich trwałe oznakowanie w terenie;
- ✓ utrzymać w przejezdności dojazdu pożarowe na terenie lasów nadleśnictwa;
- ✓ sukcesywnie w razie potrzeby uzupełniać sieć punktów czerpania wody do wymagań określonych w przepisach MSWiA;
- ✓ utrzymywać sprawną łączność telefoniczną;
- ✓ utrzymywać w sprawności sprzęt przeciwpożarowy oraz środki transportu;
- ✓ dokonywać zakupów brakującego sprzętu do celów ppoż. – wymiana zużytego;
- ✓ w czasie utrzymującego się dużego zagrożenia pożarowego uruchamiać patrole przeciwpożarowe;
- ✓ wyznaczyć powierzchnie na miejsca postoju i biwaki w terenie poprzez ich techniczne zagospodarowanie, w celu zmniejszenia ryzyka powstania pożaru;
- ✓ porządkować teren w pobliżu szlaków turystycznych;
- ✓ prace związane z gospodarką leśną, w trakcie, których używa się ognia zabezpieczane powinny być zgodnie z postanowieniami instrukcji przeciwpożarowej obszarów leśnych. Zezwolenie na prowadzenie prac wydaje nadleśniczy lub w razie jego nieobecności z-ca nadleśniczego;
- ✓ przy prowadzeniu cięć pielęgnacyjnych – pozostałe gałęzie lub całe drzewa należy usuwać na odległość bezpieczną od dróg, Należy stosować odpowiedni termin wykonywania cięć w młodnikach;
- ✓ wstrzymać wypalanie gałęzi i odpadów zrębowych w okresie zagrożenia pożarowego;
- ✓ rozwieszać tablice ostrzegawcze o niebezpieczeństwie pożaru;
- ✓ prowadzić działalność informacyjną oraz ostrzegawczą w celu spowodowania odpowiednich zachowań ludności;
- ✓ prowadzić działalność propagandową wśród młodzieży (prelekcje, plakaty, ogłoszenia, tablice ostrzegawcze);
- ✓ prowadzić w szkołach pogadanki na temat zagrożenia pożarowego w lasach nadleśnictwa i zasad bezpiecznego zachowywania się w nich – zwłaszcza w okresach poprzedzających czas wzmożonego przebywania ludzi na terenach leśnych.

W okresie największego zagrożenia pożarowego należy organizować:

- ✓ kontrole przestrzegania przepisów ppoż. na terenach najbardziej uczęszczanych oraz w miejscach wypoczynku świątecznego;
- ✓ patrole wyposażone w samochód i podręczny sprzęt gaśniczy do patrolowania obszarów o największym zagrożeniu pożarowym;
- ✓ aktualizację rozmieszczenia tablic informacyjnych i ostrzegawczych;
- ✓ prowadzenie szerokiej akcji informacyjnej w zakresie profilaktyki przeciwpożarowej.

Zalecenia hodowlane w zakresie profilaktyki przeciwpożarowej:

- ✓ przy zakładaniu upraw wzdłuż dróg i linii oddziałowych należy dążyć do wprowadzania gatunków domieszkowych w wielorzędowej formie zmieszania z popieraniem gatunków o wąskich koronach;
- ✓ zręby pokłeskowe, powyżej 6 ha dzielić na mniejsze powierzchnie wielorzędowymi pasami gatunków domieszkowych i pomocniczych;
- ✓ przy liniach kolejowych, drogach i innych obiektach przygotowanie gleby wykonywać równoległe do źródeł zagrożenia pożarowego na szerokość nie mniejszą niż 30 m tam, gdzie jest to możliwe;
- ✓ przy odnowieniach i zalesieniach zakładać szlaki zrywkowe.

Zagadnienia związane z ochroną przeciwpożarową szczegółowo omówione zostały w PUL w Opisanii ogólnym, w rozdziale 3.2.3.2.

5.4.2. Zmiany stosunków wodnych i chemizmu wód

Gospodarka prowadzona przez człowieka bardzo często prowadzi do zachwiania stosunków wodnych i zanieczyszczenia wód. Zmiany stosunków wodnych następują wskutek melioracji, budowy dróg, zabudowy potoków, wydobywania surowców naturalnych (kopalnie, kamieniołomy), wiercenia studni głębinowych. Wody zanieczyszczone są przez ścieki przemysłowe, komunalne, a także przez nielegalne odprowadzanie ścieków z indywidualnych gospodarstw, stosowanie środków ochrony roślin i nawozów sztucznych, dodatkowo wody zanieczyszczane są przez występujące na terenie Nadleśnictwa „dzikie” wysypiska śmieci.

Na stabilizację stosunków wodnych wpływa ochrona zarówno małych zbiorników, młak, bagien, oczek wodnych, jak również całego ekosystemu leśnego, który jest naturalnym wielkim zbiornikiem retencyjnym.

Nadleśnictwo Jeleśnia stabilizację lokalnych stosunków wodnych realizuje głównie poprzez projekty związane z małą retencją wodną. Są to wszelkie działania na rzecz magazynowania wody w zbiornikach, ciekach, glebie, oddziałujące na środowisko lokalne. To także działania w zakresie zwiększenia retencji gleby przez zabiegi agromelioracyjne i fitomelioracyjne, a ponadto zwiększanie intercepcji przez zalesianie i zadrzewianie.

5.4.3. Imisje przemysłowe

Zanieczyszczenie powietrza uznawane jest jako jedna z przyczyn zagrażających trwałości lasu. Największe zagrożenie stanowią emisje gazów - dwutlenku siarki, tlenków azotu i tlenków węgla oraz emisje pyłów. Emisje kwasotwórczych jonów mają bezpośredni wpływ na skład chemiczny i odczyn opadów atmosferycznych powstają tzw. „kwaśne deszcze”. Mają one niekorzystny wpływ na rośliny, bezpośredni - uszkodzają aparat asymilacyjny oraz pośredni - zakwaszają glebę powodując jej degradację. Na przestrzeni ostatnich lat obserwowana jest tendencja spadkowa emisji zanieczyszczeń powietrza, związane jest to ze zmniejszeniem produkcji w przemyśle oraz zaostrzeniem norm i z realizacją inwestycji chroniących środowisko.

Stężenie zanieczyszczeń powietrza związane jest ze stopniem koncentracji źródeł emisji zanieczyszczeń, wielkością emisji, warunkami rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń oraz wpływem zanieczyszczeń pochodzących spoza obszaru.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Jeleśnia największy wpływ na aktualny stan czystości powietrza mają głównie lokalne, powierzchniowe źródła emisji, związane z występowaniem skupisk niskich emitorów. Są to: paleniska domowe; małe kotłownie, często o niskiej wydajności i opalane niskogatunkowym paliwem; warsztaty rzemieślnicze i rolnicze; lokalne, małe zakłady przemysłowe i przetwórcze. Emisja z tego rodzaju źródeł jest w znacznym stopniu emisją niezorganizowaną, a jej wielkość jest trudna do oszacowania, zależy od pory roku i uwarunkowań klimatycznych.

Również duże znaczenie dla omawianego obszaru mają źródła liniowe zanieczyszczeń powietrza, związane z licznymi trasami komunikacyjnymi. Wzdłuż istniejących dróg notowane są podwyższone stężenia substancji zanieczyszczających, przy czym zasięg oddziaływania ograniczony jest do pasa terenu bezpośrednio sąsiadującego z drogą. Generalnie oddziaływanie ruchu samochodowego na środowisko ma tendencje rosnącą.

Punktowe źródła zanieczyszczeń powietrza (przemysłowe, komunalne) rozumiane jako duże instalacje spalania paliw oraz źródła technologiczne mające znaczny udział w emisji zanieczyszczeń na terenie nadleśnictwa nie występują.

5.5. Formy degradacji ekosystemu leśnego

Oceny stopnia degradacji ekosystemów leśnych dokonuje się uwzględniając następujące elementy:

- aktualny stan siedliska;
- borowacenie (pinetyzacja);
- monotypizacja;
- neofityzacja.

5.5.1. Aktualny stan siedliska

W ramach kryteriów kompleksowej metody typologicznej siedlisk leśnych w Nadleśnictwie Jeleśnia wyróżniono następujące stany siedlisk:

- siedliska w stanie naturalnym (symbol „N1”);
- siedliska w stanie zbliżonym do naturalnego (symbol „N2”);
- siedliska zniekształcone (symbol „Z1”).

Określenie aktualnego stanu siedlisk ma na celu ustalenie aktualnej żyzności i produktywności siedlisk. Określa się go za pomocą typologicznych diagnoz częściowych siedliska ustalonych na podstawie elementów trwałych siedliska oraz jego elementów łatwo zmiennych w powiązaniu z runem. Z wzajemnych relacji tych diagnoz częściowych wynika forma aktualnego stanu żyzności siedliska.

Siedliska naturalne lub zbliżone do naturalnego - występują na siedliskach ukształtowanych i pozostających stale pod wpływem naturalnej lub mało zmienionej roślinności leśnej, gdzie trwałe i łatwo zmiennie elementy siedliska odpowiadają sobie pod względem ekologicznym.

Aktualny stan siedliska zbliżony do naturalnego, w odniesieniu do lasów gospodarczych uznaje się jako stan normalny. Traktuje się te siedliska jako potencjalnie naturalne. Stanowią one podstawową wartość ekologiczną, typologiczną i produkcyjną siedliska.

Siedliska zniekształcone - trwałe elementy siedliska pozostają bez zmian, natomiast elementy łatwo zmiennie, w tym próchnica wykazują obniżenie o jedną formę, co oznacza obniżenie o jeden stopień typologiczny żyzności siedlisk na siedliskach lasowych, a mniej niż o 1 stopień na siedliskach borowych.

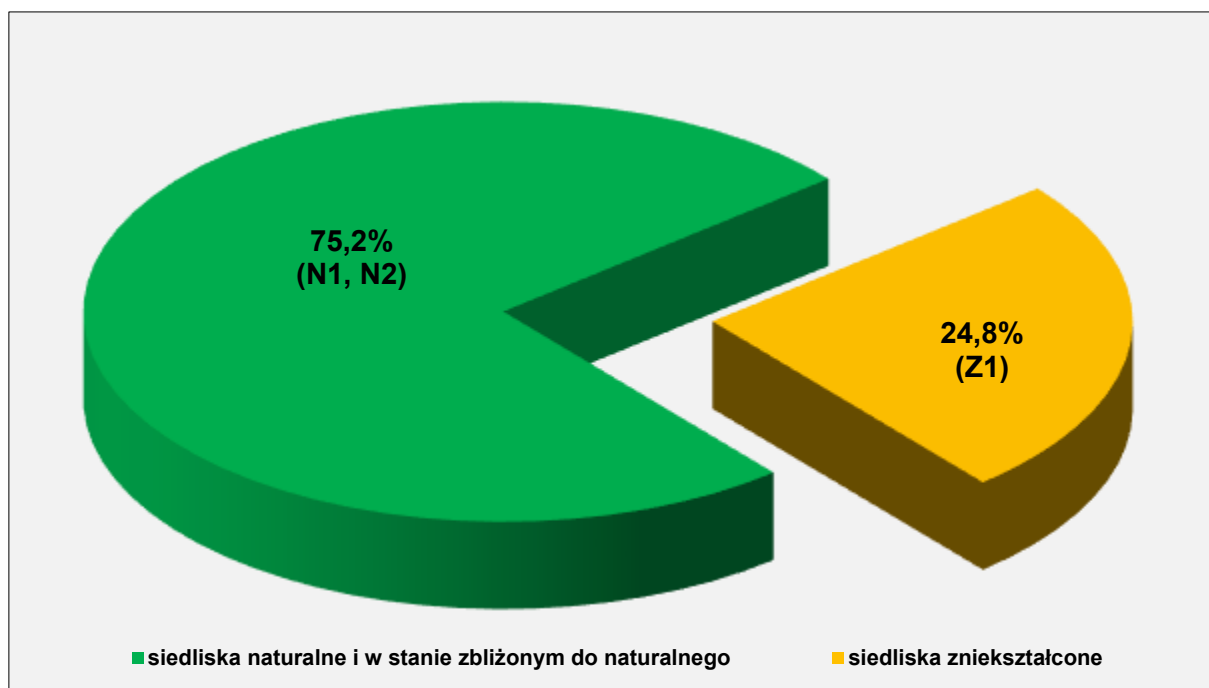
Zniekształcenie siedliska jest stanem odwracalnym. Poprawę można osiągnąć przez zastąpienie drzewostanu sztucznie wprowadzonego, o niezgodnym z siedliskiem składzie gatunkowym, na drzewostan zgodny z siedliskiem.

Siedliska zdegradowane (D) - elementy siedliska nie wykazują wyraźnych zmian, natomiast w aktualnej formie próchnicy, zachodzi pogorszenie stanu o dwie formy, gleba wykazuje cechy wtórnego bielcowania, nastąpiło obniżenie pH, zubożenie w azot i ogólne pogorszenie zasobności.

Aktualny stan siedlisk zdegradowanych jest stanem czasowym, ulegającym zmianom w czasie na skutek oddziaływania ekosystemu i czynników gospodarczych. Dlatego po pewnym czasie należy weryfikować stan aktualny.

Tabela 60 Zestawienie drzewostanów wg grup TSL, stanu siedliska i grup wiekowych (Wzór nr 21)

Nadleśnictwo obręb	Grupa siedlisk	Forma stanu siedliska	Jednostka	Wiek drzewostanu			Ogółem	[%]
				<=40 lat	41-80	>80 lat		
Nadleśnictwo Jeleśnia	Bory	naturalne	ha	5,42	8,41	227,96	241,79	2,1
			m ³	329	2 265	61 165	63 759	2,3
		razem	ha	5,42	8,41	227,96	241,79	2,1
			m ³	329	2 265	61 165	63 759	2,3
	Bory mieszane	naturalne	ha	196,43	76,44	532,41	805,28	7,1
			m ³	18 514	28 437	169 490	216 441	7,7
		zniekształcone	ha	7,57	12,42	13,21	33,20	0,3
			m ³	477	2 987	8 035	11 499	0,4
		razem	ha	204,00	88,86	545,62	838,48	7,4
			m ³	18 991	31 424	177 525	227 940	8,1
	Lasy mieszane	naturalne	ha	1 392,75	1 230,09	1 163,72	3 786,56	33,5
			m ³	107 269	370 662	318 535	796 466	28,4
		zniekształcone	ha	384,59	448,67	354,61	1 187,87	10,5
			m ³	35 312	151 562	96 130	283 004	10,1
		razem	ha	1 777,34	1 678,76	1 518,33	4 974,43	44,0
			m ³	142 581	522 224	414 665	1 079 470	38,5
	Lasy	naturalne	ha	1 249,23	1 313,96	1 091,62	3 654,81	32,4
			m ³	119 982	438 651	437 020	995 653	35,5
		zniekształcone	ha	496,36	658,67	430,6	1 585,63	14,1
			m ³	48 137	225 553	161 300	434 990	15,5
		razem	ha	1 745,59	1 972,63	1 522,22	5 240,44	46,4
			m ³	168 119	664 204	598 320	1 430 643	51,1
	Łącznie	naturalne	ha	2 843,83	2 628,9	3 015,71	8 488,44	75,2
			m ³	246 094	840 015	986 210	2 072 319	74,0
		zniekształcone	ha	888,52	1 119,76	798,42	2 806,70	24,8
			m ³	83 926	380 102	265 465	729 493	26,0
		razem	ha	3 732,35	3 748,66	3 814,13	11 295,14	100,0
			m ³	330 020	1 220 117	1 251 675	2 801 812	100,0

Wykres 8. Stan siedlisk na powierzchni leśnej zalesionej w Nadleśnictwie Jeleśnia

W Nadleśnictwie Jeleśnia dominują siedliska naturalne (N1) i w stanie zbliżonym do naturalnego (N2), stwierdzone na powierzchni 8 488,46 ha (75,2%), znacznie mniej jest zaś siedlisk w stanie zniekształconym - 24,8% (w odniesieniu do powierzchni leśnej zalesionej). Nie stwierdzono natomiast siedlisk zdegradowanych. Świadczy to o właściwie prowadzonej gospodarce leśnej i dostosowaniu składu odnowień do warunków siedliskowych.

Występująca w Nadleśnictwie Jeleśnia duża ilość siedlisk leśnych cechujących się wysokim stanem normalności umożliwia prowadzenie efektywnej gospodarki leśnej w różnych jej aspektach.

5.5.2. Borowacenie

Borowacenie, zwane inaczej pinetyzacją, polega na degradacji ekosystemów leśnych poprzez nadmierny udział w składzie gatunkowym drzewostanów sosny i świerka. Stopień borowacenia określa się dla siedlisk borów mieszanych, lasów mieszanych i lasów. W celu oceny nasilenia tego procesu wyróżniono stopnie borowacenia:

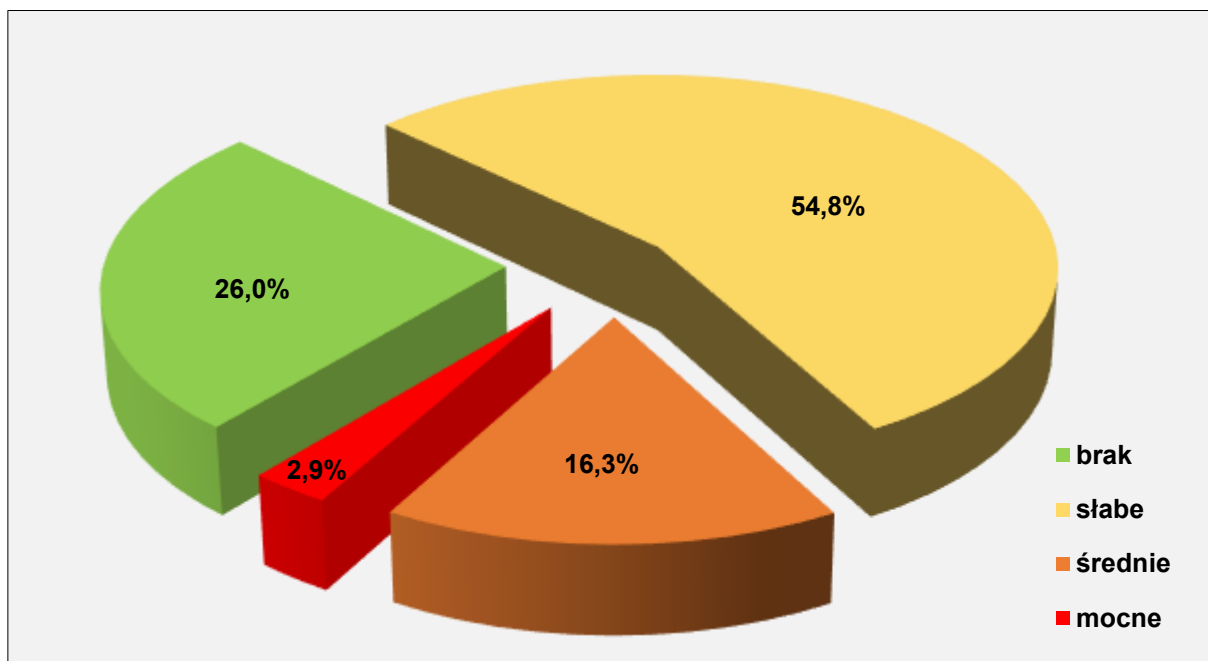
- słabe, gdy udział sosny i świerka w składzie gatunkowym drzewostanu wynosi: ponad 80% na siedliskach borów mieszanych, 50 - 80% na siedliskach lasów mieszanych, 10 - 30% na siedliskach lasowych,
- średnie, gdy udział sosny i świerka w składzie gatunkowym drzewostanu wynosi: ponad 80% na siedliskach lasów mieszanych, 30 – 60% na siedliskach lasowych,
- mocne, gdy udział sosny i świerka w składzie gatunkowym drzewostanu wynosi: ponad 60% na siedliskach lasowych.

Tabela 61 Zestawienie powierzchni wg form degradacji ekosystemu leśnego – borowacenie

Nadleśnictwo	Stopień borowacenia	Powierzchnia [ha]				
		Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
		≤ 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
1	2	3	4	5	6	7
Nadleśnictwo Jeleśnia	brak	827,52	953,84	1 155,10	2 936,46	26,0
	słabe	2 036,76	2 094,67	2 056,51	6 187,94	54,8
	średnie	676,47	629,23	533,73	1 839,43	16,3
	mocne	191,60	70,92	68,79	331,31	2,9
	Razem	3 732,35	3 748,66	3 814,13	11 295,14	100,0

Borowacenie widoczne jest na siedliskach lasowych i jest następstwem zalesień gruntów użytkowanych rolniczo, świerkiem lub sosną. W Nadleśnictwie Jeleśnia zbyt duży udział świerka i sosny dotyczy 331,31 ha (tj. 2,9%) powierzchni leśnej zalesionej. W wyniku prowadzonej przebudowy udział tych gatunków stopniowo maleje.

Większość drzewostanów Nadleśnictwa nie wykazuje cech borowacenia lub wykazuje słabe borowacenie, łącznie - 80,8%. Pinetyzacja stwierdzona w Nadleśnictwie Jeleśnia nie stanowi poważnego zagrożenia dla ekosystemów leśnych.

Wykres 9. Proces borowacenia w Nadleśnictwie Jeleśnia

5.5.3. Monotypizacja

Monotypizacja to ujednolicenie gatunkowe lub wiekowe drzewostanów. Wyróżnia się ją w przypadku występowania drzewostanów jednogatunkowych i jednowiekowych, na zwartych powierzchniach (ok. 100 ha), w kompleksach mających ponad 200 hektarów. Jest to bardzo niekorzystne zjawisko zagrażające trwałości lasu na dużych obszarach. Szkodniki pierwotne mogą się w takich warunkach szybko rozprzestrzeniać na dużych powierzchniach, nie napotykając naturalnych barier w postaci pasów gatunków roślin niebędących ich bazą pokarmową. Na obszarach takich występuje również zwiększone zagrożenie pożarowe.

Wyróżnia się dwie formy monotypizacji (dla sosny i świerka):

- częściową, gdy udział drzewostanów jednego gatunku i jednej klasy wieku wynosi 50 – 80% lub gdy udział jednej klasy wieku drzewostanów różnych gatunków w jednej klasie przekracza 80%;
- pełną, gdy udział drzewostanów jednego gatunku i jednej klasy wieku wynosi ponad 80%.

Na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia nie stwierdzono występowania tej formy degradacji ekosystemów leśnych.

5.5.4. Neofityzacja

Neofityzacja polega na wnikaniu do drzewostanów gatunków drzew i krzewów obcego pochodzenia. Pojawiają się one w wyniku celowej działalności człowieka, na etapie zakładania upraw, wprowadzania podszytów. Następnie gatunki te odnawiają się przez samosiew. Niektóre z nich są ekspansywne i mogą stać się uciążliwe, utrudniając odnowienie lasu.

Neofityzację stwierdza się w drzewostanach mających w swoim składzie gatunkowym gatunki obcego pochodzenia (np.: sosna Banksa, sosna czarna, sosna wejmutka, dagleźja, dąb czerwony, topole obce, czeremcha amerykańska, klon jesionolistny, robinia akacjowa) lub gdy gatunki te występują w podroście, podsadzeniach, nalocie lub podszycie.

Dane dotyczące neofityzacji w drzewostanach Nadleśnictwa Jeleśnia przedstawia poniższa tabela. Powierzchnia jaką zajmuje dany gatunek obcego pochodzenia wynika z iloczynu jego udziału w składzie gatunkowym drzewostanu i powierzchni wydzielenia).

Dla przedstawienia faktycznej skali problemu neofityzacji dodano w tabeli kolumnę, w której podano rzeczywiste powierzchnie występowania gatunków obcych na podstawie tabeli Va zamieszczonej w PUL.

Tabela 62 Zestawienie powierzchni wg form degradacji ekosystemu leśnego - neofityzacja

Nadleśnictwo	Gatunek obcy	Powierzchnia [ha]				Ogółem (udział w pow. leśnej) [%]	Rzeczywisty udział gatunku wg tab. Va [ha]
		Wiek			Ogółem		
		≤40 lat	41-80 lat	> 80 lat			
1	2	3	4	5	6	7	8
Nadleśnictwo Jeleśnia	CZM.P	-	0,85	-	0,85	0,01	0,17
	DB.C	-	27,79	6,13	33,92	0,29	5,33
	DG	22,68	12,36	27,85	62,89	0,56	7,54
	SO.C	-	-	4,87	4,87	0,04	2,43
	SO.WE	-	0,47	10,72	11,19	0,10	2,34
	Razem	22,68	41,47	49,57	113,72	1,00	17,80

Neofityzację, jako formę degradacji ekosystemów leśnych odnotowano wg obliczeń na powierzchni 113,72 ha, co stanowi 1,0% powierzchni leśnej Nadleśnictwa Jeleśnia. W rzeczywistości jest ona znacznie mniejsza (tab. Va).

Z analizy danych tabelarycznych wynika, że wśród gatunków obcego pochodzenia najliczniej występuje daglezja (62,89 ha), dąb czerwony (33,92 ha) oraz sosna wejmutka (11,19 ha). Najmniej liczne są sosna czarna i czeremcha amerykańska. Udział i ilość gatunków obcych w drzewostanach Nadleśnictwa Jeleśnia wynika z zaszłości historycznych, przebudowy drzewostanów, eksperymentów hodowlanych i samoistnej sukcesji. Gatunki obcego pochodzenia mają znikomy udział w składach gatunkowych drzewostanów, w związku z tym nie występuje problem wypierania przez nie gatunków rodzimych.

6 WYTYCZNE DO ORGANIZACJI GOSPODARSTWA LEŚNEGO, REGULACJI UŻYTKOWANIA ORAZ WYKONYWANIA PRAC LEŚNYCH

Ogólne zasady prowadzenia gospodarki leśnej określa Ustawa o lasach z dnia 28.09.1991 r., „Polityka leśna państwa” przyjęta przez Radę Ministrów 22.04.1997 roku oraz wewnętrzne przepisy prawne Lasów Państwowych. Zakładają one prowadzenie zrównoważonej wielofunkcyjnej gospodarki leśnej, tzn. działalności zmierzającej do ukształtowania struktury lasów i ich wykorzystania w sposób i tempie zapewniającym trwałe zachowanie ich bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności oraz potencjału retencyjnego i żywotności. Opracowany program „Polskiej Polityki Kompleksowej Ochrony Zasobów Leśnych”, a także kryteria i indykatory trwałego i zrównoważonego rozwoju lasów dostosowane są do specyfiki polskiego leśnictwa. Obejmują trzy główne komponenty: technologiczny (gospodarczo-leśny), edukacyjny i badawczy.

Komponent gospodarczo-leśny (technologiczny) - obejmuje działania na rzecz ochrony i wzmacniania różnorodności biologicznej oraz promocji mniej inwazyjnych technik prac leśnych. Podstawowe cele zrównoważonego rozwoju gospodarki leśnej to:

- a) zachowanie całej naturalnej zmienności przyrody i funkcjonowanie ekosystemów leśnych w stanie zbliżonym do naturalnego poprzez:
 - utrzymywanie bądź odtwarzanie śródleśnych zbiorników wodnych;
 - zachowanie w dolinach rzek naturalnych zbiorowisk;
 - pozostawienie w stanie nienaruszonym śródleśnych nieużytków;
 - indywidualizowanie zasad postępowania gospodarczego;
- b) restytucja metodami hodowli i ochrony lasu zbiorowisk zdegradowanych w celu przyspieszenia tempa przywracania zgodności biocenozy z biotopem, przy wykorzystaniu w miarę możliwości sukcesji naturalnej. Przebudowa drzewostanów poprzez:
 - odnowienia podokapowe i wyprzedzające;
 - popieranie odnowień naturalnych poprzez zabezpieczanie i odłanianie wartościowych podrostów;
 - inicjowanie odnowień naturalnych przez odpowiednie cięcia oraz przygotowanie gleby;
- c) ochrona i zachowanie różnorodności biologicznej oraz bogactwa genetycznego zbiorowisk dziko żyjących roślin, zwierząt i mikroorganizmów poprzez:
 - popieranie mechanizmów samoregulacji w przyrodzie (o ile nie zagraża to trwałości lasu);
 - zwiększanie udziału starych drzew w drzewostanach wszystkich klas wieku;
 - zachowanie w stanie nienaruszonym różnych biocenoz oraz biotopów leśnych i nieleśnych (w przypadku muraw kserotermicznych konieczna jest ingerencja w celu ich zachowania);
 - kształtowanie stref ekotonowych;
 - unikanie stosowania środków chemicznych z wyjątkiem sytuacji zagrażających istnieniu lasu;
- d) wzmacnianie korzystnego wpływu lasu na środowisko przyrodnicze oraz harmonizowanie społecznego i gospodarczego rozwoju regionu przez racjonalne użytkowanie i odnawianie zasobów leśnych (bez umniejszania produkcyjnej zasobności lasów) poprzez:
 - zagospodarowanie lasów w sposób zapewniający maksymalizację ich korzystnego wpływu na klimat, glebę, wodę, warunki zdrowia i życia człowieka oraz na równowagę przyrodniczą;
 - stałe utrzymywanie zapasu produkcyjnego w lasach na poziomie zapewniającym stabilny poziom zasobów.

Dokładne rozpoznanie warunków glebowych i siedliskowych (operat glebowo-siedliskowy w Nadleśnictwie Jeleśnia), pozwala pełniej wykorzystać zdolności produkcyjne siedlisk oraz zwiększyć ich bioróżnorodność. Należy dążyć do realizowania gospodarczych typów drzewostanów i orientacyjnych składów gatunkowych. Projektowane w „Planie urządzenia

lasu” cięcia rębne mają na celu, oprócz zakładanych celów gospodarczych, uzyskanie zróżnicowanej struktury gatunkowej i wiekowej. W celu poprawy stanu środowiska przyrodniczego w trakcie wykonywania prac leśnych należy:

- pozostawiać w lesie drzewa martwe niestanowiące zagrożenia dla trwałości lasu,
- wytyczać i wykorzystywać szlaki zrywkowe głównie w celu ograniczenia strat w odnowieniu,
- stosować katalizatory w maszynach i urządzeniach napędzanych przez silniki spalinowe,
- chronić stanowiska gatunków roślin i zwierząt chronionych, rzadkich i cennych podczas wykonywania różnych czynności np. cięć, obalanie drzew, wytyczanie szlaków zrywkowych itp.,
- unikać zniszczeń runa i ściółki podczas wykonywania zabiegów gospodarczych.

Komponent edukacyjny jest priorytetowy z uwagi na potrzebę przygotowania służb leśnych do podjęcia nowych zadań i doskonalenia już wykonywanych.

Nadleśnictwo współpracuje z lokalnymi szkołami, przedszkolami prowadzi edukację ekologiczną wśród miejscowej społeczności, udostępnia informacje dotyczące edukacji leśnej na stronie internetowej. Dzieci i młodzież odbywające lekcje w terenie poznają przyrodę i uczą się ją chronić.

Komponent badawczy ma za zadanie wspierać naukowo powyższe przedsięwzięcia. Opracowywać nowe, lepsze technologie, sposoby gospodarki leśnej, badać cenne i rzadkie gatunki, itp. Tereny Nadleśnictwa Jeleśnia to tereny cenne przyrodniczo (położone w niedużej odległości od Żywca), ponadto są też wykorzystywane jako obiekty badawcze.

Lasy podzielono na gospodarstwa z uwzględnieniem kategorii ochronności. Gospodarstwa to jednostki regulacji użytkowania rębego. Zastosowanie odpowiedniego rodzaju rębni przy znajomości zdolności produkcyjnych siedlisk pozwoli na zwiększenie bogactwa gatunkowego i urozmaicenie struktury wiekowej drzewostanów.

Regulacja użytkowania

W Nadleśnictwie Jeleśnia dla wszystkich gospodarstw etat użytkowania rębego jest sumą stwierdzonych na gruncie potrzeb hodowlanych drzewostanów, określonych w toku prac taksacyjnych i zweryfikowanych podczas rozplanowania cięć, z zachowaniem ładów przestrzennego.

Pełna charakterystyka użytkowania rębego oraz inne elementy wchodzące w skład gospodarowania (użytkowanie przedrębne, prace hodowlane itp.), zostały szczegółowo omówione w Opisie ogólnym (tom I) Planu urządzenia lasu.

Proekologiczne zasady gospodarowania

Proekologiczne zasady gospodarowania to między innymi:

- a) w zakresie szkółkarstwa
 - ograniczenie - w miarę możliwości - herbicydów i innych środków chemicznych w pielęgnacji szkółek na korzyść zabiegów mechanicznych i metody termicznej (parowanie gleby),
 - preferowanie odnowienia naturalnego (pod warunkiem, że spełnia ono wymagania hodowlane i siedliskowe),
 - preferowanie punktowego przygotowania gleby,
 - wprowadzanie wielu gatunków drzew (ochrona bioróżnorodności),
- b) przy pielęgnacji i ochronie drzewostanów:
 - stosowanie cięć selekcyjnych o charakterze grupowym (popieranie biogrup),
 - w przypadku zagrożenia chorobami grzybowymi (huba korzeni, opieńkowa zgnilizna korzeni) stosowanie podczas zabiegów postępowania hodowlano – profilaktycznego, a w uzasadnionych przypadkach stosowanie preparatów biologicznych z grzybami konkurencyjnymi,
 - ograniczenie stosowania insektycydów do niezbędnie koniecznych,
- c) przy użytkowaniu lasu:
 - stosowanie technologii przyjaznych dla środowiska,

- dostosowanie metod wyróbki i zrywki do lokalnych warunków tak by zminimalizować powstające szkody zarówno dotyczące gleby jak i pozostających na powierzchni drzew oraz roślinności runa,
- dostosowanie okresów pozyskania drewna do terminów najmniejszego zagrożenia od owadów, grzybów, wiatrów itp. oraz możliwości wykorzystania przez zwierzynę cienkiej kory na drzewach leżących,
- planowanie prac z zakresu użytkowania tak by nie kolidowały one z ekologicznymi uwarunkowaniami środowiskowymi takimi jak: stanowiska roślin chronionych, miejsca lęgowe i bytowe chronionych zwierząt. W przypadku cięć wymuszonych względami sanitarnymi należy projektować szlaki zrywkowe omijające te miejsca.

Działania te przyczynią się do wzmocnienia długofalowych i wielostronnych korzyści społeczno-ekonomicznych płynących z lasu.

Istotne znaczenie dla realizacji funkcji ochrony przyrody w ramach gospodarki leśnej prowadzonej w Nadleśnictwie ma przyjęty kierunek hodowli lasu a mianowicie „bliska naturze hodowla lasu”.

Podstawowe założenia tego kierunku to:

- naśladowanie procesów zachodzących w drzewostanach pierwotnych,
- oparcie gospodarki leśnej na rozpoznaniu biotopu,
- wykorzystanie procesów samoregulacji w hodowli drzewostanów,
- powszechne wykorzystanie odnowienia naturalnego,
- utrzymanie różnorodności biologicznej w lasach,
- dążenie do złożonej struktury przestrzennej i wewnętrznej drzewostanów (m.in.) małopowierzchniowe formy zmieszania, drzewostany wielogatunkowe, różnowiekowe i wielopiętrowe.

7 PLAN DZIAŁAŃ Z ZAKRESU OCHRONY PRZYRODY

7.1. Kształtowanie stosunków wodnych

Las spełnia funkcję regulatora gospodarki wodnej, posiada zdolność wychwytywania za pośrednictwem liści, igliwia i gałęzi zapasów wilgoci zawartej w powietrzu atmosferycznym. Ogromne znaczenie lasu dla ochrony wód wynika ze szczególnej właściwości gleby leśnej, która bardzo łatwo chłonie wodę i ją magazynuje. Ta funkcja retencyjna lasów powinna być wzmacniana poprzez odpowiednie, celowe gospodarowanie w lesie. Las zmniejsza spływ powierzchniowy wód, przeciwdziałając erozji gleby oraz posiada zdolności filtracyjne, oczyszczając wodę z zanieczyszczeń.

W celu podniesienia retencyjności terenów leśnych należy:

- prowadzić przebudowę drzewostanów w celu pełnego dostosowania składu gatunkowego drzewostanów do siedlisk, co zahamuje degradację gleby;
- w krótkim czasie odnawiać wylesienia powstałe wskutek czynników abiotycznych, biotycznych i antropogenicznych.

W celu gromadzenia i dodatkowego zatrzymywania zasobów wodnych wykorzystuje się zbiorniki małej retencji. Zabiegi te mają służyć głównie zapobieganiu ujemnym skutkom okresowych anomalii pogodowych. Zbiornikami małej retencji mogą być: istniejące oczka wodne, które pogłębiono w celu zwiększenia objętości oraz dłuższego zatrzymania wody, a także doliny małych cieków, które po wybudowaniu progów i tam (z drewna i kamieni) w kaskadowym układzie magazynują wodę i spowalniają jej przepływ. Drzewostany dodatkowo zyskują korzystniejsze warunki mikroklimatyczne.

Mała retencja wodna stanowi istotną część zarówno środowiska, jak i racjonalnej gospodarki człowieka. Duża liczba małych zbiorników wodnych wzdłuż wododziałów w odpowiedniej oprawie roślinnej stanowi skuteczny czynnik zachowania równowagi ekosystemów i utrzymania w środowisku odpowiednich warunków dla normalnego rozwoju flory, fauny i człowieka. Nadleśnictwo uczestniczy w projekcie retencji górskiej.

Do zagadnień kształtowania stosunków wodnych należy również ochrona śródleśnych bagien, młak, torfowisk, źródlisk itp. wraz z ich florą i fauną. Na terenie Nadleśnictwa są takie miejsca i należy je zachować w stanie niezmienionym.

7.2. Kształtowanie granicy polno-leśnej

Podstawowym zagadnieniem związanym z kształtowaniem granicy polno-leśnej jest przestrzenne zagospodarowanie terenów w pobliżu lasów. Chodzi tu głównie o lokalizację budownictwa mieszkaniowego i zagrodowego na terenach enklaw, wśród kompleksów leśnych lub wzdłuż granicy z lasami. Pojawienie się budynków mieszkalnych i zagród gospodarskich powoduje zubożenie bogactwa fauny i flory w strefie ekotonowej, następuje zakłócenie spokoju, wydeptywanie brzegów lasu, pojawienie się szkodników w postaci wałęsających się psów i kotów. Nieprzemyślane decyzje lokalizacyjne powodują problemy związane z doprowadzeniem mediów do domów lub na plac budowy, kłopoty ze zbudowaniem nowej drogi dojazdowej, odprowadzeniem ścieków, wywozem śmieci i nieczystości. Efektem tego są dzikie wysypiska śmieci, studnie kopane w lesie powodujące zanikanie źródlisk wody i przesuszanie terenu, odprowadzanie ścieków do lasu zanieczyszczających wody gruntowe. Występują tu także w większym stopniu takie zjawiska jak kłusownictwo, nielegalne pozyskanie stoiszu i choinek w okresach świątecznych oraz inne przejawy szkodnictwa leśnego. Poza tym spadające gałęzie i złomy drzew powodują niekiedy zniszczenie ogrodzenia i dachów budynków. Rodzi to konflikty pomiędzy nadleśnictwem, a właścicielami posesji, którzy domagają się odsunięcia granicy lasu. Dlatego urzędy gmin wydające decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu przyszłemu inwestorowi powinny wymagać właściwego zlokalizowania budynku na działce (budynek oddalony od ściany lasu, o co najmniej dwie wysokości drzewostanu), przebiegu wszystkich sieci medialnych, lokalizacji miejsc wysypywania śmieci i odprowadzania ścieków. Przyszły inwestor powinien wskazać wszystkie te lokalizacje poparte odpowiednią dokumentacją z zakładu energetycznego, gazowniczego, nadleśnictwa, zarządu dróg itp.

Przy pracach związanych ze sporządzaniem i aktualizacją planów, przestrzennego zagospodarowania, urzędy gmin powinny zasięgać opinii przedstawicieli nadleśnictwa w sprawach wyznaczania terenów pod budownictwo mieszkaniowe, rekreacyjne, infrastrukturę techniczną itp.

Należy również zauważyć, że w ostatnim czasie rozpowszechnia się tendencja do zalesiania gruntów rolnych (szczególnie dotyczy to osób prywatnych). Wiąże się to z brakiem opłacalności produkcji rolnej na małych działkach, zwłaszcza tych położonych w sąsiedztwie lasów. Wskaźnikiem tego jest stale rosnący popyt na sadzonki drzew leśnych.

Innym zagadnieniem związanym z kształtowaniem granicy polno-leśnej jest ochrona cennych przyrodniczo i krajobrazowo zbiorowisk nieleśnych (śródleśnych łąk itp.). Przed podjęciem decyzji o zalesieniu takich powierzchni należy się upewnić, czy ze względu na walory przyrodnicze i krajobrazowe zabieg taki jest uzasadniony. Przeprowadzenie waloryzacji przyrodniczej jest również wskazane przed opiniowaniem planów zalesień gruntów prywatnych przyległych do Lasów Państwowych. W przypadku zinventaryzowania wyjątkowo cennych przyrodniczo zespołów roślinnych, czy stanowisk roślin należy postulować objęcie ich stosowną formą ochrony.

7.3. Kształtowanie strefy ekotonowej

Ekoton to pas przejściowy na styku dwóch biocenoz, odznaczający się często większym bogactwem flory i fauny niż sąsiadujące ze sobą ekosystemy. Szczególnie bogate są szerokie ekotony będące miejscem bytowania gatunków charakterystycznych dla obu sąsiadujących biocenoz oraz tzw. gatunków stykowych.

Ekoton spełnia wiele funkcji, głównie biologicznych i ochronnych. Biologiczna funkcja ekotonu związana jest z występowaniem większej grupy zwierząt kręgowych i bezkręgowców, większym bogactwem zespołów roślinnych. Ochronna funkcja ekotonu polega na ograniczaniu ujemnego wpływu środowisk terenów otwartych na środowisko leśne, m.in. chroni przed hałasem, stanowi barierę dla huraganowych wiatrów, pożarów, łagodzi ekstremalne zmiany temperatur, spełnia rolę filtra dla różnego rodzaju emisji przemysłowych aerozoli i gazów wnikających do wnętrza lasu. Strefy ekotonowe działają korzystnie na estetykę monotonnych kompleksów leśnych.

Zgodnie z ekologicznymi zasadami gospodarki leśnej zaleca się tworzenie na obrzeżach lasu pasa ochronnego o szerokości 20 – 30 m, złożonego z roślinności zielnej, krzewów, niskich drzew i luźnego piętra górnego, jako strefy ekotonowej. Należy planować i zakładać strefy ekotonowe zewnętrzne i wewnętrzne. Szczególnie ważne są wewnętrzne strefy ekotonowe dla dużych jednogatunkowych drzewostanów iglastych narażonych na szkodliwe działanie wiatru oraz strefy przejściowej w lasach przeznaczonych do masowej rekreacji.

Przy zakładaniu tych stref należy stosować gatunki drzew i krzewów liściastych zgodnych z typem siedliskowym lasu i gospodarczym typem drzewostanu, stosować rozluźnioną więźbę sadzenia i bardziej intensywne zabiegi pielęgnacyjne prowadzące do powstania pełnej warstwowej struktury drzewostanu. Należy dążyć, aby zewnętrzne obrzeża lasu oraz lasy wzdłuż gruntów nieleśnych wewnątrz kompleksu leśnego były maksymalnie wypełnione przez roślinność zielną, krzewy i drzewa w układzie pionowym i poziomym.

Przy sposobie zagospodarowania lasu opartym na rębniach złożonych, strefa ekotonowa kształtowana jest automatycznie. Należy jedynie w trakcie zabiegów pielęgnacyjnych i hodowlanych na obrzeżach lasu stosować silniejsze cięcia umożliwiające wnikanie światła do wnętrza lasu i tworzenie wyżej opisanego pasa. W trakcie cięć należy popierać zwłaszcza drzewa silnie ukorzenione i ugałęzione, mimo ich złej jakości technicznej.

Należy zaznaczyć, że zapisy Zasad hodowli lasu obligują do pozostawiania co najmniej 5% powierzchni drzewostanu w trakcie prowadzenia użytkowania rębego, niezależnie od rodzaju rębni. Zaleca się, więc, aby tego rodzaju biogrupy i fragmenty drzewostanu pozostawiać m.in. w otoczeniu cennych siedlisk przyrodniczych (torfowisk, bagien, jeziorzek dystroficznych, rzek itp.). Biogrupy takie powinny być pozostawiane bez użytkowania aż do biologicznej śmierci drzew, a wydzielające się w ramach biogrup drzewa nie powinny być usuwane. W razie braku odnowienia naturalnego, w okresie rozpadu drzewostanu w biogrupie należy wprowadzać podsadzenia.

Kształtowanie strefy przejściowej w wydzieleniach z zaplanowanymi cięciami a bezpośrednio przylegającymi do rezerwatów będzie miało miejsce w zależności od panujących warunków przyrodniczych i gospodarczych.

7.4. Ochrona bioróżnorodności

Różnorodność na wszelkich poziomach, bogactwo genetyczne, zgodność z warunkami siedliskowymi czy rodzime pochodzenie są czynnikami wzmacniającymi trwałość lasu. Ochrona tej bioróżnorodności, gdzie ona występuje i przywracanie jej w miejscach, gdzie została zachwiana, należy do podstawowych działań współczesnego leśnictwa.

Ochrona różnorodności biologicznej jest realizowana w oparciu o obowiązujące w Lasach Państwowych zarządzenia i instrukcje. Do najważniejszych z nich należą trzy zarządzenia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych: nr 30 z 1994 i nr 5 z 2001 oraz nr 11A z 1999 roku. Ochrona różnorodności biologicznej powinna przebiegać na wszystkich poziomach.

Na poziomie krajobrazu należy dążyć do zachowania naturalnych form krajobrazu, jakimi są różne typy lasu, śródleśne łąki, bagna, torfowiska, wrzosowiska, twory przyrody nieożywionej itp. Poprzez kształtowanie strefy ekotonowej należy dążyć do harmonizowania przejść pomiędzy różnymi biotopami (formami krajobrazu).

Na poziomie ekosystemu należy jak najszerzej chronić i wykorzystywać w hodowli lasu zmienność mikrosiedlisk. Mikrosiedliska zajmujące nieraz bardzo małe powierzchnie, należy wykorzystywać do wprowadzenia cennych gatunków domieszkowych. Chronić należy małe ekosystemy wilgotne jak młaki, źródłiska, bagienka, torfowiska, mszary będące środowiskiem występowania rzadkiej flory i fauny.

Różnicowanie drzewostanów zgodne z warunkami naturalnymi polega na utrzymaniu odpowiedniej struktury gatunkowej, wiekowej, warstwowej i przestrzennej. Zapewnieniu takiej różnorodności drzewostanów ma służyć odpowiednio prowadzona gospodarka leśna, a szczególnie rębnie złożone dostosowane do siedliska i drzewostanu w taki sposób by stworzyć najlepsze warunki dla odnowienia i rozwoju lasu. Wykonywane cięcia należy dostosować do konkretnych warunków lokalnych. Wzbogaceniu różnorodności drzewostanów ma również służyć pozostawienie niektórych starych drzew do ich biologicznej śmierci oraz pozostawienie wybranych drzew martwych (szczególnie dziuplastych), jako siedziby licznych organizmów decydujących o bogactwie i procesach samoregulacji w przyrodzie.

Na poziomie gatunkowym ochrona różnorodności może dotyczyć warstwy drzew, krzewów czy runa. W przypadku drzew chodzi głównie o wzbogacenie składu gatunkowego drzewostanów. Cenne domieszki (np. fitomelioryjne) korzystnie wpływają na trwałość lasów, ale przy ich wprowadzaniu należy się kierować wymaganiami siedliskowymi i klimatycznymi poszczególnych gatunków (wykorzystanie mikrosiedlisk). W przypadku rzadkich czy chronionych gatunków krzewów i roślin runa, należy zabiegi hodowlane w drzewostanie podporządkować ochronie tych stanowisk.

W zróżnicowanym środowisku leśnym występuje również większa różnorodność gatunków zwierząt. Między innymi bardzo wiele gatunków jest związanych z martwą i butwiejącą tkanką drzew, stąd korzystne jest pozostawianie pewnej ilości martwych drzew w lesie do ich mineralizacji.

Na poziomie genetycznym należy dążyć do zachowania możliwie jak najszerzej puli genowej, co sprzyja zwiększeniu odporności na zmieniające się warunki stresogenne, poprzez rozszerzenie bazy genowej biorącej udział w selekcji naturalnej. Wskazane jest zatem na możliwie jak największych obszarach zachowywanie różnorodności genowej. Można to osiągnąć przez maksymalne wykorzystanie odnowienia naturalnego pochodzącego od jak największej liczby osobników.

Prowadzona w lasach gospodarka selekcyjna dążąca do wyodrębnienia najcenniejszych ekotypów gatunków drzew leśnych również poważnie wpływa na zachowanie zasobów genowych. W związku z tym, że selekcję prowadzi się w kierunku populacyjnym, a nie osobniczym nie zachodzi obawa zawężenia puli genowej.

7.5. Rozwój rekreacji i turystyki

W zbliżającym się okresie gospodarczym prace w zakresie zagospodarowania turystycznego należy skoncentrować na:

1. Ograniczaniu uciążliwości dla środowiska leśnego już istniejących obiektów i urządzeń turystycznych. Do działań tych zaliczyć można: sprawne gromadzenie i wywóz śmieci, likwidację dzikich wysypisk śmieci. Należałoby w tym zakresie współpracować z gminami, które podobne postulaty przedstawiają w "Studiach zagospodarowania przestrzennego".
2. Podnoszenie standardu obsługi ruchu turystycznego poprzez:
 - budowę wiat i schronów przeciwdeszczowych na długich odcinkach szlaków, wyznaczanie miejsc do palenia ognia oraz w miarę możliwości zapewnienie opału (odpłatnie);
 - wyznaczenie nowych ścieżek przyrodniczych;
 - ustawienie tablic informacyjnych oraz poprowadzenie ścieżek do ciekawych tworów przyrody, kapliczek itp.;
 - wydawanie informatorów o atrakcjach czekających na turystów w lasach nadleśnictwa.

Rozwój niektórych nowych form turystyki przebiega w sposób niekontrolowany stwarzając liczne zagrożenia dla ekosystemów leśnych i prowadzonych zabiegów gospodarczych. W związku z tym korzystne byłoby, aby rozwój turystyki przebiegał przy współpracy nadleśnictwa z lokalnymi władzami samorządowymi.

W przypadku wyznaczania nowych miejsc postoju pojazdów, szlaków turystycznych lub innych urządzeń turystycznych przebiegających przez teren nadleśnictwa lub w jego pobliżu konieczne jest uzgodnienie tych przedsięwzięć z Nadleśniczym, który może nie wyrazić zgody na ich utworzenie.

W celu prowadzenia skutecznej edukacji dla zrównoważonego rozwoju Nadleśnictwo w miarę potrzeb i możliwości będzie się starało podjąć działania zmierzające do pozyskania finansowych środków zewnętrznych służących zarówno działaniom edukacyjnym, promocyjnym jak i modernizacji i budowie infrastruktury służącej edukacji przyrodniczo-leśnej, wypoczynkowi, turystyce, uprawianiu sportów i obcowaniu z naturą.

7.6. Edukacja ekologiczna i leśna

Wyniki badań naukowych dowodzą dużą zależność między stanem świadomości ekologicznej społeczeństwa, a stanem środowiska przyrodniczego. Działania przyjazne środowisku są podejmowane tym chętniej, im większa jest znajomość zagrożeń. Sposobem na osiągnięcie pożądanego stanu świadomości społecznej jest realizacja planowych programów edukacji ekologicznej, obejmujących wszystkie grupy społeczne, a szczególnie dzieci i młodzież. Należy zdawać sobie sprawę, że na efekty edukacji ekologicznej trzeba czasem czekać latami, np. szacuje się, że zmiana stosunku do zwierząt wymaga aż 2-3 pokoleń.

Oddziaływaniem edukacyjnym należy objąć całe społeczeństwo z priorytetem dla szkolnictwa formalnego.

Edukacyjna działalność nadleśnictwa może przybierać różne formy np.:

- publikacje naukowe i popularnonaukowe w czasopismach leśnych i przyrodniczych;
- publikacje w prasie lokalnej;
- udział w audycjach radiowych i telewizyjnych (zwłaszcza w programach lokalnych);
- wydawanie folderów, informatorów itp. o tematyce ekologicznej;
- organizowanie spotkań w klubach, szkołach itp.;
- wykorzystanie (w miarę możliwości) nowoczesnych technik przekazu informacji - umieszczanie na stronach internetowych, artykułów czy prezentacji propagujących edukację ekologiczną.

Należy również postulować rozszerzenie działań proekologicznych poza nadleśnictwem. Dotyczy to szczególnie szkolnictwa, które może nawiązać współpracę z leśnictwem. Może to przebiegać np. przez:

- wspieranie inicjatywy organizowania klas ekologicznych oraz tworzenie programów autor-skich zarówno w szkołach podstawowych jak i średnich;
- zinventaryzowanie zawartości bibliotek szkolnych i pedagogicznych oraz dofinansowanie tych bibliotek, które mogłyby stać się małymi centrami edukacji ekologicznej w swoim najbliższym rejonie.

Ważnym elementem edukacji ekologicznej docierającym do wszystkich turystów są tablice informacyjne. Powinny one jednak zawierać podane w atrakcyjnej formie informacje o osobliwościach przyrodniczych i kulturowych. Unikać należy tablic z samymi zakazami. Dotyczy to również tablic informujących o pracach z zakresu gospodarki leśnej.

W związku z coraz częściej pojawiającymi się protestami przeciw wycinaniu drzew, celowym jest możliwie szerokie informowanie społeczeństwa - szczególnie społeczności lokalnej, bezpośrednio „dotkniętej” zranieniem walorów estetycznych, sentymentalnych czy przyrodniczych - o takich aspektach podjętego działania jak: rodzaj wykonywanego zabiegu, jego cel oraz uzasadnienie konieczności jego wykonania. Ważne jest umieszczanie takich informacji zwłaszcza w miejscach o dużym natężeniu ruchu turystycznego. Pozwoli to rozwiązać szereg wątpliwości u osób stykających się z takimi pracami, jak również podnieść poziom ich wiedzy na ten temat.

7.7. Wykaz map

Dla potrzeb Programu Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Jeleśnia sporządzono mapę sytuacyjno-przeglądową walorów przyrodniczo-kulturowych na bazie mapy sytuacyjno-przeglądowej funkcji lasu w skali 1: 50 000.

7.8. Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody

Tabela 63 Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody w Nadleśnictwie Jeleśnia (Tabela nr XXIII)

Lp.	Lokalizacja zadań ochronnych (leśnictwo, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne Działania ochronne/ Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	Zadania fakultatywne (ustanowione lub proponowane wskazania ochronne)
1	2	3	4	5
Rezerwy przyrody				
1.	Pilsko Leśnictwo Korbielów; oddziały: 107, 111	Zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych, zbliżonych do naturalnych, fragmentów świerczyny górnoreglowej oraz ekosystemów nieleśnych, kosodrzewiny i muraw krzewinkowych wraz z ich całym bogactwem gatunkowym.	Zatwierdzony plan ochrony na okres 22.08.2006 do 21.08.2026. Został ustanowiony Rozporządzeniem Nr 38/06 Wojewody Śląskiego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Pilsko” opublikowanym w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego (Dz. Urz. Woj. Śl. z 2006 r, Nr 92 poz. 2535). Zadania wynikające z ww. planu ochrony. Podmiot odpowiedzialny za zadania ochronne – RDOŚ Katowice, Nadleśnictwo Jeleśnia.	-
2.	Romanka Leśnictwo Romanka Dolna; 204, Leśnictwo Romanka Górna: 238; 239	Zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i turystycznych pierwotnego fragmentu dawnej Puszczy Karpackiej, w postaci ekosystemów leśnych regla górnego i dolnego wraz z całym bogactwem gatunkowym fauny i flory.	Zatwierdzony plan ochrony na okres 10.10.2006 do 09.10.2026. Został ustanowiony Rozporządzeniem Nr 49/06 Wojewody Śląskiego z dnia 21 września 2006 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Romanka” opublikowanym w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego (Dz. Urz. Woj. Śl. z 2006 r, Nr 114, poz. 3203). Zadania wynikające z ww. planu ochrony. Podmiot odpowiedzialny za zadania ochronne – RDOŚ Katowice, Nadleśnictwo Jeleśnia.	-
3.	Pod Rysianką Leśnictwo Sopotnia Górna; oddziały: 180b, f, 181a, b, c, ~a	Zachowanie ze względów naukowych lasu jodłowo-świerkowo-bukowego, będącego fragmentem pierwotnej puszczy karpackiej regla dolnego w Beskidzie Żywieckim.	Zatwierdzone zadania ochronne na okres 27.01.2022 do 26.01.2027, ustanowione Zarządzeniem Nr 2/2022 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 27 stycznia 2022 r. Podmiot odpowiedzialny za zadania ochronne – RDOŚ Katowice, Nadleśnictwo Jeleśnia.	-

Lp.	Lokalizacja zadań ochronnych (leśnictwo, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne Działania ochronne ¹ / Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	Zadania fakultatywne (ustanowione lub proponowane wskazania ochronne)
1	2	3	4	5
4.	Madohora Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki; oddziały: 301, Leśnictwo Ślemień; oddziały: 508a; 509a, ~d	Zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych naturalnych zespołów leśnych występujących na różnorodnych siedliskach oraz w celu zachowania wychodni skalnych najwyższego wzniesienia Beskidu Małego - pod nazwą Madohora.	Zatwierdzone zadania ochronne na okres 23.02.2022 do 22.02.2027, ustanowione Zarządzeniem Nr 6/2022 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 23 lutego 2022 r. Podmiot odpowiedzialny za zadania ochronne – RDOŚ Katowice, Nadleśnictwo Jeleśnia.	-
5.	Szeroka w Beskidzie Małym Leśnictwo Kocierz Moszczanicki; oddziały: 342b, d, f, g, ~b; 344b, ~d	Zachowanie jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu karpackiego lasu bukowego regla dolnego, naturalnego pochodzenia w Beskidzie Żywieckim.	Zatwierdzone zadania ochronne na okres 28.03.2022 do 27.03.2027, ustanowione Zarządzeniem Nr 12/2022 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 28 marca 2022 r. Podmiot odpowiedzialny za zadania ochronne – RDOŚ Katowice, Nadleśnictwo Jeleśnia.	-
6.	Gawroniec Leśnictwo Kielbasów; oddziały: 498f, h, ~b; 500	Zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych fragmentu buczyny karpackiej z dużym udziałem sosny.	Zatwierdzone zadania ochronne na okres 28.03.2022 do 27.03.2027, ustanowione Zarządzeniem Nr 13/2022 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 28 marca 2022 r. Podmiot odpowiedzialny za zadania ochronne – RDOŚ Katowice, Nadleśnictwo Jeleśnia.	-
7.	Grapa Leśnictwo Kielbasów; oddziały: 485n, x	Zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych łęgu jesionowego oraz lasu grądowego z licznym udziałem chronionych gatunków flory i fauny.	Zatwierdzone zadania ochronne na okres 31.12.2021 do 30.12.2026, ustanowione Zarządzeniem Nr 27/2021 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 31 grudnia 2021 r. Podmiot odpowiedzialny za zadania ochronne – RDOŚ Katowice, Nadleśnictwo Jeleśnia, władze samorządowe.	-

¹ Zabiegi ochrony czynnej należy prowadzić poza okresem wegetacyjnym.

Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. należy na obszarach rezerwatów prowadzić działania związane z bezpieczeństwem powszechnym, polegające na usuwaniu przy oznakowanych szlakach turystycznych martwych drzew, złomów i wywrotów zagrażających turystom. Drewno pozostawić na gruncie do naturalnego rozkładu.

Lp.	Lokalizacja zadań ochronnych (leśnictwo, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne Działania ochronne ¹ / Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	Zadania fakultatywne (ustanowione lub proponowane wskazania ochronne)
1	2	3	4	5
Obszary Natura 2000				
8.	Beskid Żywiecki PLH240006 Leśnictwo Korbielew: 95-101; 102h, k-m, ~a, ~b; 103-106; 107a, c, ~a, ~b; 108-124; 125y, z; 126-131; 132a, c, d, f, ~a; 133b, c, d, f, g ~a, ~b; 134-137, Leśnictwo Sopotnia Dolna: 141-142; 143a- l, ~a; 144-164, Leśnictwo Sopotnia Górna: 165-181; 205-214 Leśnictwo Sopotnia Potok: 182-183; 184a-b, d, ~a, ~b, 185-204; Leśnictwo Romanka Dolna: 80a, b, 80bx; 81-86; 215c, h, j-r, ~b, ~c; 216-221; 223- 228; 231-232; 250a-d, h, k, ~a; 251-254, 265-267, Leśnictwo Romanka Górna: 222; 229-230; 233-249; 255-264, Leśnictwo Kielbasów: 485j-l; 486a-x, ax, ~a, ~b, ~c, ~d; 487-493; 494a-r, w, ~a, ~b, ~c; 495-498; 499a-j, ~a, ~b, ~c; 500	Zachowanie siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze: 6230 – Murawy bliźniczkowe, 6430 – Ziołorośla górskie 6510 – Górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie, 6520 – Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie, 7140 – Torfowiska przejściowe i trzęsawiska, 7230 – Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, 8310 – Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania, 9110-2 – Kwaśna buczyna górską, 9130-3 – Żyzna buczyna karpacka, 91E0 – Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, 9180 – Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach, 9410 – Górnoreglowa acydofilna świerczyna karpacka Celem działań ochronnych jest utrzymanie parametrów siedliska lub stanowiska bądź jego poprawa. Cel ochrony jest realizowany.	Realizacja zadań według Planu Zadań Ochronnych (opisanego we wcześniejszych rozdziałach)	Brak

Lp.	Lokalizacja zadań ochronnych (leśnictwo, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne Działania ochronne'/ Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	Zadania fakultatywne (ustanowione lub proponowane wskazania ochronne)
1	2	3	4	5
g.	Beskid Mały PLH240023 Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki: 301-305- 306a-h, ~b, ~c, 307a-h, ~a, ~b, 308, 309~c, 309~d, 315h, 315~c, 315~d, 316d, 316~c, 316~d, 323~b, 351-356, 357a-i, k-l, ~a, ~b, 358-361, 362a, ~a, 363-364, 365a, c-g, ~a, ~b, ~c, 366-368, 369a-f, ~a, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki: 326a-b, 326d, 326~a, 327-331- 332a-f, ~a, ~b, ~c, ~d, 333a-c, ~a, b, ~c, 334a-c, ~a, 335-337, 338a-f, ~a, ~b, ~c, 339-344, 345a-j, ~a, ~b, 346~b, 370a-c, ~a, ~b, 371-372, 373a-f, 373~a, ~b, 374b-h, ~a, 375a-f, 375~c, 376~b, 377c, ~a, ~c, ~f, Leśnictwo Czernichów: 384a, c, ~a, ~b, 385-392, 404-408, 409a-b, 410~a, 411-414, 415a, ~a, ~b, 416a, ~a, 417a-b, ~a, ~b, ~c, ~d, ~f, 418, Leśnictwo Ślemień: 420, 421a, ~a, ~b, 422-424, 425a-f, i, ~a, ~b, 426-428, 429a, ~a, ~b, 430a, ~a, 432, 440~a, 450~a, 501a-c, ~a, ~b, 502-512	Zachowanie siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze: 6230 – Murawy bliźniczkowe, 6520 – Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie, 8310 – Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania, 9110-2 – Kwaśna buczyna górską, 9130-3 – Żyzna buczyna karpacka, 9410 – Górnoreglowa acydofilna świerczyna karpacka Celem działań ochronnych jest utrzymanie parametrów siedliska lub stanowiska bądź jego poprawa. Cel ochrony jest realizowany.	Realizacja zadań według Planu Zadań Ochronnych. (opisanego we wcześniejszych rozdziałach)	Brak

Lp.	Lokalizacja zadań ochronnych (leśnictwo, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne Działania ochronne/ Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	Zadania fakultatywne (ustanowione lub proponowane wskazania ochronne)
1	2	3	4	5
10.	Beskid Żywiecki PLB240002 (ptasi) Leśnictwo Korbielów: 95-101; 102h, k-m, ~a, ~b; 103-106; 107a, c, ~a, ~b; 108-124; 125y, z; 126-131; 132a, c, d, f, ~a; 133b, c, d, f, g ~a, ~b; 134-137, Leśnictwo Sopotnia Dolna: 141-142; 143a- l, ~a; 144-164, Leśnictwo Sopotnia Górna: 165-181; 205-214 Leśnictwo Sopotnia Potok: 182-183; 184a-b, d, ~a, ~b, 185-204; Leśnictwo Romanka Dolna: 80bx; 81-86; 215c, h, j-r, ~b, ~c; 216-221; 223-228; 231-232; 250a-d, h, k, ~a; 251-254, 265-267, Leśnictwo Romanka Górna: 222; 229-230; 233-249; 255-264, Leśnictwo Kielbasów: 485j-l; 486a-x, ax, ~a, ~b, ~c, ~d; 487-493; 494a-r, w, ~a, ~b, ~c; 495-498; 499a-j, ~a, ~b, ~c; 500	Celem działań ochronnych jest utrzymanie skutecznej ochrony, czyli zapewnienie, że stan siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla ochrony których wyznaczono obszar, nie ulegnie pogorszeniu. Cel ochrony jest realizowany.	Realizacja zadań według Planu Zadań Ochronnych. (opisanego we wcześniejszych rozdziałach)	Brak

Lp.	Lokalizacja zadań ochronnych (leśnictwo, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne Działania ochronne ^{1/} Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	Zadania fakultatywne (ustanowione lub proponowane wskazania ochronne)
1	2	3	4	5
Parki krajobrazowe				
7.	Żywiecki Park Krajobrazowy Leśnictwo Korbielów: 87-101; 102h, k-o, ~a, ~b; 103-112; 113a, c-l, ~a; 114-117; 118b-d, ~a; 119-124; 125b-j, p-z, ~a, ~b; 126-137, Leśnictwo Sopotnia Dolna: (całe leśnictwo): 141-164, Leśnictwo Sopotnia Górna (całe leśnictwo): 165-181; 205-214, Leśnictwo Sopotnia Potok: (całe leśnictwo): 182-204; Leśnictwo Romanka Dolna: 80y-bx; 81a-j, l-p, ~a; 82a-f, h, ~a, ~b, ~c; 83a-f, ~a; 85-86; 215c, h, j-r, ~b, ~c; 216-221; 223-228; 231-232; 250a-d, h, ~a; 251-254; 265-267, Leśnictwo Romanka Górna: (całe leśnictwo): 222; 229; 230; 233-249; 255-264, Leśnictwo Kielbasów: 486a-x, z-ax, ~a, ~b, ~c, ~d; 487-493; 494a-p, w, ~a, ~b, ~c; 495-498; 499a-k; ~a, ~b, ~c; 500	Gospodarka leśna prowadzona zgodnie z PUL dla Nadleśnictwa Jeleśnia nie narusza zakazów obowiązujących na terenie analizowanego Żywieckiego Parku Krajobrazowego. Cel ochrony jest realizowany.	Zadania zgodnie z planem ochrony po jego ustanowieniu.	Brak

Lp.	Lokalizacja zadań ochronnych (leśnictwo, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne Działania ochronne ^{1/} Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	Zadania fakultatywne (ustanowione lub proponowane wskazania ochronne)
1	2	3	4	5
8.	Park Krajobrazowy Beskidu Małego Leśnictwo Kocierz Rychwałdzki: (całe leśnictwo): 301-324; 351-369, Leśnictwo Kocierz Moszczanicki: 325-344; 345a-l, ~a, ~b; 346; 347b-d, ~a, ~b; 348-350; 370-381, Leśnictwo Czernichów: 383a-b; 384-395; 396a-c, ~a, ~b; ~c; 397-409; 410a-c, ~a; 411-418, Leśnictwo Ślemień: 420; 421a; ~a, ~b; 422-424; 425a-f, i, ~a, ~b; 426-430; 431r-x, z-hx; 432-434, 501a-c, ~a, ~b, ~c; 502-511; 512a-f, ~a, ~b, ~c, ~d; Leśnictwo Gilowice: 382; 435-451; 452a-b, ~a, ~b; ~c; 453-454; 455a-b, ~a, ~b, ~c; 456-458; 459a-f, ~a, ~b, ~c; 460-463	Gospodarka leśna prowadzona zgodnie z PUL dla Nadleśnictwa Jeleśnia nie narusza zakazów obowiązujących na terenie analizowanego Parku Krajobrazowego Beskidu Małego. Cel ochrony jest realizowany.	Zadania zgodnie z planem ochrony po jego ustanowieniu.	Brak

Lp.	Lokalizacja zadań ochronnych (leśnictwo, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne Działania ochronne ^{1/} Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	Zadania fakultatywne (ustanowione lub proponowane wskazania ochronne)
1	2	3	4	5
Pomniki przyrody				
15.	1. Drzewa: a). L-ctwo Romanka Dolna: drzewa: - 1 szt. (215k: 1 szt. – Sowe), b). L-ctwo Sopotnia Dolna: - 1 szt (153j: 1 szt. – Jw), 1 grupa (143r: 9 szt. – So, 1 szt. – Md), c). L-ctwo Ślemień: 1 grupa (431s: 2 szt. – Dbs, 1 szt. – Kl) 2. Jaskinie: d). L-ctwo Korbielów: 1 szt. (120d: 1 szt. – Jaskinia „Przed Rozdrożem”), f). L-ctwo Ślemień: 1 szt. (506f: 1 szt. – Jaskinia skalna "Komonieckiego”), g). L-ctwo Gilowice: 2 szt. (440a: 1 szt. – „Jaskinia skalna Czarne Działy I”, 440a: 1 szt. – „Jaskinia skalna Czarne Działy II”) 3. Utwory skalne: h). L-ctwo Kocierz Rychwałdzki: oddział: 307f - 1 szt., Skała „Baszta skalna”, (Łącznie na gruntach Nadleśnictwa znajduje się 9 szt. pomników przyrody)	Wykonując planowe zadania w pobliżu pomników należy zachować szczególną ostrożność, aby uniknąć uszkodzeń. Cel ochrony jest realizowany.	Nie należy prowadzić szlaków zrywkowych i nie lokalizować miejsc składowania drewna w pobliżu pomników przyrody. Należy porządkować ich najbliższe otoczenie, a ewentualne działania ochronne, zabezpieczające pomniki i ludzi przebywających w ich pobliżu prowadzić w porozumieniu z Radą Gminy. <u>Wykonanie:</u> - ewentualne zabiegi ochronne wykonuje Nadleśnictwo w porozumieniu i po uzgodnieniu z Radą Gminy.	Brak

8 ZAŁĄCZNIKI

8.1. Opinia Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach w sprawie sporządzonego projektu PUL wraz z POP i POS

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W KATOWICACH**

Katowice, 30 grudnia 2024 r.

WPN.410.7.2022.AJ1

Pan
Marek Czader
Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej
Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
w Katowicach

Szanowny Panie Dyrektorze,

odpowiadając na Pana pismo z 25 listopada 2024 r. znak: ZU.6003.12.4.2022, w sprawie zaopiniowania, w trybie art. 54 ust. 1 ustawy z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112), projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Jeleśnia na lata 2025-2034 (zwanego dalej „projektem Planu”) wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, przedstawiam stanowisko Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach w ww. sprawie.

Stanowisko sporządzono w oparciu o analizę przedstawionej dokumentacji wnioskowej, tj. udostępnionych zewnętrznie w formie elektronicznej, następujących opracowań:

- Ogólnego opisu (Elaborat)
- Opisów taksacyjnych
- Planu Zagospodarowania Lasu
- Programu Ochrony Przyrody wraz z załącznikiem „Dane wrażliwe”
- Map tematycznych (przeglądowych, gospodarczych i sytuacyjnych), stanowiących składowe przedmiotowego projektu Planu, a także ocenę – Prognozy Oddziaływania na Środowisko (zwanej dalej „Prognozą”). W przypadku Prognozy, dokonując oceny zawartych w tym dokumencie zapisów, kierowano się także uzgodnieniem jej zakresu i stopnia szczegółowości, zawartym w piśmie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z 31 sierpnia 2022 r. znak: WPN.410.6.2022.MM.

Przedstawiony do zaopiniowania dokument, nie uwzględnia zakresu planu zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000. W związku z tym, brak jest podstaw do zastosowania art. 28 ust. 11a oraz 11b ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478).

Przedmiotową dokumentację przeanalizowano przede wszystkim pod kątem możliwego oddziaływania zapisów projektu Planu na siedliska i gatunki, dla których w granicach Nadleśnictwa Jeleśnia wyznaczono obszary Natura 2000:

- specjalne obszary ochrony siedlisk: Beskid Żywiecki PLH240006, Beskid Mały PLH240023;

- obszary specjalnej ochrony ptaków: Beskid Żywiecki PLB240002

a także na stan populacji chronionych gatunków roślin i zwierząt, w tym w szczególności wymienionych w załączniku IV do Dyrektywy Siedliskowej. Opiniowanie ukierunkowano także na potrzebę wypełnienia i zgodności z aktami prawa miejscowego sporządzonymi dla ochrony ww. obszarów Natura 2000, tj.:

- Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 (Dz. Urz. Woj. Śląsk. poz. 2606), zmienionego Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 17 czerwca 2016 r. o zmianie zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 (Dz. Urz. Woj. Śląsk. poz. 3402).
- Zarządzeniem regionalnych dyrektorów ochrony środowiska w Katowicach i Krakowie z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Mały PLH240023 (Dz. Urz. Woj. Śląsk. poz. 8941).

Ponadto wzięto pod uwagę Obwieszczenie z dnia 2 lutego 2022 r. znak:

WPN.6320.2.2022.MA Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach, w którym poinformowano o przystąpieniu do sporządzenia m. in. projektów zarządzeń o zmianach zarządzeń Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach w sprawie ustanowienia planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000: Beskid Żywiecki PLH240006, Beskid Żywiecki PLB240002, co wynika z konieczności określenia celów działań ochronnych dla siedlisk przyrodniczych i gatunków będących przedmiotami ochrony w ww. ostożach.

Zgodnie z planem zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 dla siedliska przyrodniczego łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe (kod Natura 2000: 91E0) – działaniem ochronnym jest: „Zapobiegnięcie zniszczeniu płatów siedliska poprzez odstąpienie od użytkowania i w ramach gospodarstwa specjalnego zachowanie jako cenne fragmenty rodzimej przyrody płatów siedliska. Stosowanie ochrony ścisłej dla płatów występujących w rezerwach przyrody”. Z opisów taksacyjnych projektu Planu wynika, że w wydzieleniach leśnych obejmujących ww. siedlisko zaplanowano trzebieże późne oraz po jednym zabiegu trzebieży wczesnej i czyszczeń późnych. Dotyczy to następujących lokalizacji: 81d (pow. 0,72 ha) - TP-0,72; 82a (pow. 0,82 ha) - TP-0,82; 83a (pow. 12,18 ha) - TP-12,18 oraz CP-0,38; 83c (pow. 1,91 ha) - TP-1,91; 83f (pow. 5,80 ha) - TP-5,80; 86 b (pow. 1,32 ha) - TP-1,32; 86d (pow. 1,28 ha) - TP-1,28; 243a (pow. 1,52 ha) - TP-1,52; 243b (pow. 2,18 ha) - TP-2,18; 486f (pow. 1,07 ha) - TW-1,07; 486s (pow. 12,77 ha) - TP-12,77. W Prognozie w tabeli XLI. „Zestawienie zabiegów projektowanych w zasięgu obszaru Beskid Żywiecki PLH240006 na siedliskach przyrodniczych zidentyfikowanych na terenie Nadleśnictwa”, dla siedliska 91E0 wskazano trzebieże na powierzchni 40,85 ha. Pielęgnowanie drzewostanów na powierzchni 40,85 ha łągów wskazano również w tabeli LV. „Tabela zbiorcza obszarów Natura 2000 wg przedmiotów ochrony oraz planowanych zabiegów gospodarczych” Prognozy. W Prognozie i projekcie Planu brak jest informacji odnoszących się do przedmiotowej kolizji – zagrożenia utrzymania właściwego stanu ochrony tego siedliska przyrodniczego. W związku z tym, dla wskazanych wydzieleni należy zrezygnować z planowanych wskazówek gospodarczych. Jednocześnie z informacji zamieszczonych w ww. LV. tabeli wynika równocześnie, że łączna powierzchnia siedliska 91E0 wynosi 34,92 ha. Ponadto, np. w przypadku wydzielenia 486s, zakwalifikowane jest

ono zarówno jako teren siedliska 91E0 jak i siedliska żyznych buczyn (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*) (kod Natura 2000: 9130). W związku z powyższym wątpliwości budzi sposób zaprojektowania podanych na wstępie wskazówek gospodarczych w wydzieleniach przypisanych do siedliska 91E0, który być może jest niepełny. Ponadto w opisach taksacyjnych, programie ochrony przyrody i Prognozie nie uwzględniono ww. siedliska przyrodniczego w wydzieleniach: 81d, 486p, co należy uzupełnić. W wydzieleniu 486t (pow. 0,63 ha) wskazano skład drewna. Należy przeanalizować wpływ takiego przeznaczenia terenu na stan ochrony siedliska 91E0, a w przypadku braku możliwości zapewnienia właściwego stanu ochrony i negatywnego oddziaływania gromadzenia drewna na to siedlisko, należy zrezygnować z lokalizacji składu drewna w ww. lokalizacji. Odpowiedzi w tej sprawie winny udzielić wyniki oceny w Prognozie, które wymagają uzupełnienia. Natomiast ewentualne działania gwarantujące brak wpływu składowania drewna na ochronę siedliska 91E0, należy ująć w dokumencie realizacyjnym – projekcie Planu.

Zgodnie z planem zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 dla siedliska przyrodniczego górskie bory świerkowe (*Piceion abietis* część - zbiorowiska górskie) (kod Natura 2000: 9410) – działaniem ochronnym dla płatów regla górnego jest: „Zapobiegnięcie zniszczeniu płatów siedliska poprzez odstąpienie od użytkowania rębego i w ramach gospodarstwa specjalnego zachowanie jako cenne fragmenty rodzimej przyrody górnoreglowych płatów siedliska (z wyłączeniem działań zaplanowanych dla głuszcza). Stosowanie ochrony ścisłej dla płatów występujących w rezerwach przyrody”. Z opisów taksacyjnych projektu Planu wynika, że dla ww. siedliska przyrodniczego w reglu górnym zaplanowano głównie: pielęgnację, czyszczenia i trzebieże, co jest dopuszczone w ww. planie zadań ochronnych. Jednak niewielki fragment o powierzchni 43,5 m² ww. siedliska przyrodniczego wskazany jest również w wydzieleniu 113l (pow. 2,15 ha), gdzie planuje się wykonanie rębni gniazdowej stopniowej udoskonalonej IVD-50%-2,15; zabiegi agrotechniczne AGROT-50% - 1,08; odnowienia złożone ODN-ZŁOŻ-50% - 1,08; pielęgnację PIEL-20% - 0,43. Planowanie rębni w obrębie siedliska 9410 jest sprzeczne z zapisami ww. planu zadań ochronnych. Występowanie siedliska 9410 w wydzieleniu 113l powinno zostać uwzględnione w opisach taksacyjnych, programie ochrony przyrody i Prognozie. Ponadto ww. siedlisko przyrodnicze oprócz płatów regla górnego obejmuje również górskie bory świerkowe zlokalizowane w reglu dolnym, które nie zostały uwzględnione w projekcie Planu. W związku z powyższym w opisach taksacyjnych, programie ochrony przyrody, np. tabela 25 „Siedliska przyrodnicze z I Dyrektywy Siedliskowej”, wskazano w punkcie 21 „Górnoreglowa acydofilna świerczyna karpacza (*Plagiothecio-Piceetum*)”, podobnie i w analizach w Prognozie. Należy zatem we wszystkich wskazanych elementach projektu Planu uwzględnić płaty ww. siedliska przyrodniczego, które zlokalizowane są w reglu dolnym, np. wydzielania: 162k, 167a, 205a, b, c, itd. W przypadku siedlisk przyrodniczych: kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*) (kod Natura 2000: 9110), żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*) (kod Natura 2000: 9130), torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*) (kod Natura 2000: 7140), niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) (kod Natura 2000: 6510), górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (*Polygono-Trisetion*) (kod Natura 2000: 6520) oraz jaskinie nieudostępnione do zwiedzania (kod Natura 2000: 8310) – w opisach taksacyjnych i w programie ochrony przyrody, np. tabela 25 „Siedliska przyrodnicze z I Dyrektywy Siedliskowej w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006” oraz w Prognozie, np. tabela X. „Siedliska przyrodnicze z I Dyrektywy Siedliskowej w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006”, nie zostały

uwzględnione wszystkie lokalizacje ww. siedlisk. Przykładowo dla siedliska 9110 nie uwzględniono płatów występujących w wydzieleniach: 105d, 162n, o, 167d, 220c, dla siedliska 9130 nie uwzględniono płatów np. w wydzieleniach: 113l, 132f, 133a, a dla siedliska 6520, np. wydzielienia 167g. Natomiast w przypadku siedliska 7140 brakuje wydzielienia 121c, a w przypadku siedliska 6510, brakuje wydzieli: 81g, 215k, l. Odnośnie siedliska 8310, brakuje wydzielienia 184a, które również jest w promieniu 100 m od jaskini zlokalizowanej w wydzielaniu 183a. Należy zatem uwzględnić płaty wskazanych siedlisk, w tym położenie jaskini oraz ponownie przeanalizować dane w zakresie ich lokalizacji, ocenić wpływ planowanych zabiegów gospodarczych i uzupełnić projekt Planu o wyniki tej analizy. W kontekście siedliska przyrodniczego ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*) (kod Natura 2000: 6430) – w przekazanych dokumentach nie uwzględniono lokalizacji płatów ziołorośli w wydzielaniach: 105c, 115b, 115c, 118b, 161b, 194i, 194j, 194k, co należy uzupełnić. W programie ochrony przyrody, tabela 25 „Siedliska przyrodnicze z I Dyrektywy Siedliskowej w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006”, w kolumnie z adresami leśnymi, w części „Ponadto w dokumentacji (POS i POP) uwzględniono również płaty siedliska przyrodniczego (bez potwierdzonej lokalizacji – brak warstwy.shp), wymienione w PZO dla ww. Obszaru Natura 2000, (...)”, wskazano też wydzielania leśne, dla których jednak jest znana lokalizacja płatów ziołorośli, tj: 105b, 114a, 115a, 118c, 154g, 155c, 158d, 179c, 180a, 209g, 209h. Podobnie wpisano w Prognozie (np. Tabela X. „Siedliska przyrodnicze z I Dyrektywy Siedliskowej w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006”). W związku z tym, należy zweryfikować treść tych dokumentów, zgodnie ze stanem faktycznym. Dodatkowo w opisach taksacyjnych nie uwzględniono lokalizacji płatów ziołorośli wskazanych w ww. tabeli 25, w wydzielaniach, dla których brakuje ich dokładnej lokalizacji – brak warstwy.shp, ale zostały one wskazane w planie zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006, np. 105b, 114a, 115a. W związku z tym stosując zasadę przezorności, wskazane jest uzupełnienie opisów taksacyjnych, np. z adnotacją: „do uszcz. lok.” (czyt. „do uszczegółowienia lokalizacji”). Siedlisko przyrodnicze górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk (kod Natura 2000: 7230) – w opisach taksacyjnych, w programie ochrony przyrody, np. tabela 25 „Siedliska przyrodnicze z I Dyrektywy Siedliskowej w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006” jak i w Prognozie, np. Tabela X. „Siedliska przyrodnicze z I Dyrektywy Siedliskowej w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006”, brakuje wydzielania: 179g. Tym samym w ww. dokumentach przyjęto, że brakuje szczegółowej informacji odnośnie lokalizacji przedmiotowych torfowisk na obszarze objętym projektem Planu w zasięgu obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006. Należy zatem uwzględnić tę lokalizację w projekcie Planu i Prognozie dla siedliska przyrodniczego 7230. Ponadto w przywołanych tabelach, w kolumnie 3, dla ww. siedliska przyrodniczego – kod Natura 2000: 7230 wpisano błędną nazwę: „Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)”, co należy poprawić. Mając na uwadze potrzebę skutecznego zabezpieczenia ochrony siedlisk przyrodniczych w przypadku wydzieli 158c oraz 195f, w Prognozie należy szczegółowo przeanalizować wpływ zlokalizowanych tam składów drewna na stan ochrony siedliska przyrodniczego górskie bory świerkowe. Działania zabezpieczające siedlisko winny znaleźć się w projekcie Planu. Podobnie w przypadku wydzieli 105c, 152d, gdzie występuje siedlisko: ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*). Prognoza wymaga uzupełnienia, a w przypadku braku możliwości zachowania płatów ww. siedliska przyrodniczego w ramach składów drewna, należy ulokować składy w innym rejonie, zmieniając w tym zakresie projekt

Planu. Zaznaczam, że w opisie taksacyjnym wydzielenia 105c, nie zaznaczono występowania siedliska 6430.

Ponadto w Prognozie w tabeli XLVII. „Ocena zgodności zapisów projektu Planu Urządzenia Lasu z zapisami planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006”:

- przy siedlisku jaskinie nieudostępnione do zwiedzania (kod Natura 2000: 8310), w kolumnie 5, pt. „Zapisy projektu PUL mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony”, wprowadzono zapis: „Typy siedliskowe lasu zgodne z zapisanymi w działaniach ochronnych. Typy drzewostanów dostosowane są do siedliska dominującego w wydzieleniu”. Informacja ta nie uwzględnia działania ochronnego dla ww. siedliska przyrodniczego, tj.: „Odstąpienie od wytyczania nowych dróg leśnych i szlaków zrywkowych oraz prowadzenia prac leśnych z użyciem wielofunkcyjnych maszyn leśnych, specjalistycznych ciągników do zrywki drewna i ciągników rolniczych w promieniu 100 m od obiektu”, co należy uzupełnić;
- dla kwaśnych buczyn (kod Natura 2000: 9110), żyznych buczyn (kod Natura 2000: 9130), dla górskich borów świerkowych (kod Natura 2000: 9410) w kolumnie 5, pt. „Zapisy projektu PUL mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony”, przeanalizowano działania, np. z zakresu stosowania rębni, typów drzewostanu. Brakuje jednak odniesienia do wszystkich działań ochronnych wskazanych w planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 dla ww. siedlisk przyrodniczych, co wymaga uzupełnienia;
- dla górskich borów świerkowych (kod Natura 2000: 9410), w części regła górnego nie uwzględniono zapisów planu zadań ochronnych ww. obszaru Natura 2000 w zakresie odstąpienia od użytkowania rębego, co wymaga weryfikacji;
- dla „Jęgów” (kod Natura 2000: 91E0), w kolumnie 5 przedmiotowej tabeli wprowadzono zapis: „W PUL nie planuje się innych rębni niż preferowane w działaniach ochronnych”. Powyższa informacja nie uwzględnia działania ochronnego dla ww. siedliska przyrodniczego, tj.: „Zapobiegnięcie zniszczeniu płatów siedliska poprzez odstąpienie od użytkowania i w ramach gospodarstwa specjalnego zachowanie jako cenne fragmenty rodzimej przyrody płatów siedliska. Stosowanie ochrony ściślej dla płatów występujących w rezerwach przyrody”, co należy uzupełnić.

W załącznikach z danymi wrażliwymi odnośnie damiówki tatrzańskiej *Microtus tatricus* (kod Natura 2000: 2612), zamieszczono informację: cyt. „Nie stwierdzono miejsc bytowania gatunku na terenie nadleśnictwa Jeleśnia. Siedliska potencjalne wg RDOŚ Katowice: Leśnictwo Korbielów, Rezerwat „Pilsko”. W Prognozie zapisano cyt. „Uwzględniając to, że damiówka tatrzańska występuje poza gruntami Nadleśnictwa Jeleśnia, nie zachodzi obecnie potrzeba szczegółowej analizy oddziaływania projektu PUL na jej populację”. Jednakże w planie zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 wskazano dla ww. gatunku działania ochronne (załącznik graficzny nr 15 i załącznik graficzny nr 16), które swym zasięgiem obejmują teren Nadleśnictwa Jeleśnia. W związku z powyższym w projekcie Planu należy uwzględnić również potencjalne siedliska damiówki tatrzańskiej, które zostały wskazane na ww. załącznikach graficznych i w danych wrażliwych uzupełnić informację o wskazaniu potencjalnych siedlisk ww. gatunku, również poza rezerwatem przyrody Pilsko. W programie ochrony przyrody (Tabela 29 „Działania ochronne i działania monitoringowe ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów

ich wdrażania w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006") oraz w Prognozie w tabeli XLVII. „Ocena zgodności zapisów projektu Planu Urządzenia Lasu z zapisami planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006", słusznie odniesiono się do konieczności zapewnienia realizacji działań ochronnych wskazanych dla ww. gatunku w planie zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006.

W konsekwencji należy zmienić wskazane w Prognozie (str. 197) informacje cyt. „Uwzględniając to, że darniówka tatrzańska występuje poza gruntami Nadleśnictwa Jeleśnia, nie zachodzi obecnie potrzeba szczegółowej analizy oddziaływania projektu PUL na jej populację” i uwzględnić zapisy wynikające z ww. planu zadań ochronnych. Dla gatunku wydry (*Lutra lutra*) (kod Natura 2000: 1355) – w opisach taksacyjnych, w programie ochrony przyrody, np. tabela 26 „Gatunki objęte art. 4 Dyrektywy 2009/147/WE oraz gatunki zamieszczone w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006” i w Prognozie, nie została uwzględniona informacja o jej stanowisku w wydzielaniu 83a. Występowanie tego gatunku nie zostało również wzięte pod uwagę w analizach wpływu planowanych działań gospodarczych na jej stan ochrony, np. w Prognozie w tabeli Tabela XI. „Gatunki zwierząt i roślin wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG zamieszczone w SDF SOO Beskid Żywiecki PLH240006”, dla wydry w zakresie jej lokalizacji podano informację cyt. „Nie dotyczy (gatunek nie występuje w obszarze – brak szczegółowej informacji odnośnie lokalizacji na obszarze objętym projektem PUL w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006)”. W związku z powyższym należy uwzględnić występowanie wydry na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia, w tym jej stanowisko wskazane w wydzielaniu: 83a oraz rozważyć, m.in. oddziaływania wynikające z realizacji planowanych prac zlokalizowanych w sąsiedztwie cieków wodnych na możliwości utrzymania odpowiedniej jakości siedlisk żerowania wydry. W przypadku kumaka górskiego (*Bombina variegata*) (kod Natura 2000: 1193) – w załącznikach z danymi wrażliwymi nie zostały uwzględnione wszystkie lokalizacje tego gatunku, brakuje wydzielania: [REDACTED]. Należy uzupełnić wykaz danych wrażliwych, a także Prognozę o analizę wpływu planowanego przeznaczenia wydzielania [REDACTED] na skład drewna, pod kątem zachowania kumaka górskiego. Wyniki oceny winny zostać ujęte w projekcie Planu, łącznie z ewentualną zmianą jego zapisów, co do podanego wydzielania. Dla gatunku traszka karpacka (*Triturus montandoni*) (kod Natura 2000: 2001) – w projekcie Planu, np. w ramach załączników z danymi wrażliwymi nie uwzględniono jej występowanie na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia. Traszka karpacka nie została również wzięta pod uwagę w analizach wpływu planowanych działań gospodarczych na jej stan ochrony, np. w Prognozie w tabeli Tabela XI. „Gatunki zwierząt i roślin wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG zamieszczone w SDF SOO Beskid Żywiecki PLH240006”, wskazano dla tego gatunku informację w zakresie lokalizacji cyt. „Nie dotyczy (gatunek nie występuje w obszarze - brak szczegółowej informacji odnośnie lokalizacji na obszarze objętym projektem PUL w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006)”. W związku z powyższym należy uwzględnić stanowiska traszki karpackiej w wydzielaniach: [REDACTED] oraz przeprowadzić analizę wpływu planowanych wskazówek gospodarczych na stan zachowania traszki karpackiej. W szczególności należy rozważyć zagrożenia wynikające z możliwości fizycznego zniszczenia, w wyniku prowadzenia prac leśnych, mikrosiedlisk stanowiących miejsca rozrodu tej grupy zwierząt, a także przypadkowego zabijania osobników dorosłych, form rozwojowych i młodocianych. Lokalizację stanowisk traszki karpackiej należy uwzględnić w załącznikach z danymi wrażliwymi, a wyniki oceny z Prognozy przenieść do dokumentu realizacyjnego – projektu Planu. Podobnie w przypadku biegacza urozmaiconego (*Carabus variolosus*) (kod Natura 2000: 4014) – nie uwzględniono lokalizacji w wydzielaniach: [REDACTED].

W związku z powyższym należy zweryfikować całość dokumentacji wnioskowej, identycznie jak w przypadku traszki karpackiej. W projekcie Planu nie zostało uwzględnione występowanie sikhrawy karpackiej *Pseudogaurina excellens* (kod Natura 2000: 4024). W Prognozie w tabeli XI „Gatunki zwierząt i roślin wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG zamieszczone w SDF SOO Beskid Żywiecki PLH240006”, podano cyt. „gatunek nie występuje w obszarze - brak szczegółowej informacji odnośnie lokalizacji na obszarze objętym projektem PUL w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006”. Jednak na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia znane stanowiska ww. gatunku zlokalizowane w wydzieleniach: [REDAKTOWANO] W związku z powyższym należy uwzględnić te dane o występowaniu sikhrawy karpackiej oraz przeprowadzić analizę wpływu planowanych zadań na stan zachowania tego gatunku, w szczególności należy rozważyć zagrożenia wynikające z możliwości fizycznego zniszczenia, w wyniku prowadzenia prac leśnych, siedlisk stanowiących miejsca rozrodu tego gatunku, w tym w zakresie krzewów wiciokrzewu czarnego. Lokalizację stanowisk sikhrawy karpackiej należy uwzględnić w załącznikach z danymi wrażliwymi. Ponadto sikhrawa karpacka powinna zostać uznana za gatunek specjalnej troski. Odnosząc się do potrzeby ochrony dużych drapieżników, w programie ochrony przyrody w tabeli 26 „Gatunki objęte art. 4 Dyrektywy 2009/147/WE oraz gatunki zamieszczone w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006” wskazano obszar Nadleśnictwa Jeleśnia jako „Orientacyjną lokalizację” występowania: rysia *Lynx lynx* (kod Natura 2000: 1361) i niedźwiedzia brunatnego *Ursus arctos* (kod Natura 2000: 1354) w tej części Beskidu Żywieckiego, a lokalizację wilka *Canis lupus* (kod Natura 2000: 1352) ujęto w danych wrażliwych. Z kolei w tabeli 43 „Wykaz fauny w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Jeleśnia (w tym na gruntach LP)”, dla ww. gatunków w kolumnie „Występowanie” wskazano „dane wrażliwe”. Gatunki te nie zostały kompleksowo ujęte w pozostałej części programu ochrony przyrody: w tabelach 27, 28, 29 – brak gatunku ryś, a w tabeli 37 brak gatunków niedźwiedź i ryś. W związku z powyższym należy uzupełnić program ochrony przyrody w tym zakresie. Ponadto kompleksowo nie podsumowano wniosków dotyczących wpływu zapisów projektu Planu na duże drapieżniki, np. w sposób analogiczny jak zrobiono to dla obszaru Natura 2000 Beskid Mały PLH240023 (Prognoza, od str. 220), w szczególności w zakresie rozważenia wpływu planowanych zabiegów na: zapewnienie odpowiednich warunków, np. spokoju w czasie rozrodu, utrzymania specyficznych cech i odpowiednio dużej powierzchni siedlisk stanowiących terytoria rozrodcze oraz ich rozmieszczenia (struktury przestrzennej), z uwzględnieniem sformułowania wytycznych co do terminów i intensywności prowadzenia prac leśnych oraz wykonywania innych czynności gospodarczych na tych terenach, czy utrzymania bazy żerowej ww. gatunków (m.in. populacji ssaków kopytnych). Próba podsumowania znajduje się jedynie w rozdziale 6.5.3.1. pt. „Oddziaływanie PUL na chronione i rzadkie gatunki zwierząt”. Wskazane jest zatem uzupełnienie Prognozy w ww. zakresie, a w konsekwencji projektu Planu o ewentualne działania minimalizujące zagrożenie. Prognoza wymaga także uzupełnienia w rozdziale 6.3.1.1. pt. „Ocena wpływu ustaleń projektu Planu urzędzenia lasu na zachowanie stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, dla których wyznaczono obszar Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006”. W części dotyczącej charakterystyki gatunków objętych oddziaływaniem oraz oceny wpływu planowanych zabiegów hodowlano – ochronnych na populacje poszczególnych gatunków uwzględniono tylko niektóre gatunki będące przedmiotami ochrony ww. obszaru Natura 2000: wilk, kumak górski, biegacz urozmaicony, damiówka tatrzańska, ryby, tojad morawski, tocja karpacka, widłoząb zielony. Brakuje pozostałych przedmiotów ochrony: nocka dużego, niedźwiedzia brunatnego, rysia, wydry, traszki karpackiej, sikhrawy karpackiej. Podobnie w tabeli pt. „Tabela XLIV. Macierz

przewidywanego wpływu Planu Urządzenia Lasu na zachowanie stanu ochrony gatunków roślin i zwierząt (z wyjątkiem ptaków), dla których wyznaczono obszar Natura 2000 - SOO Beskid Żywiecki PLH240006" Prognozy. Brakuje uwzględnienia: damiówki tatrzańskiej, wydry, płazów i owadów.

W wydzieleniu 203c, zgodnie z projektem Planu przewiduje się zabieg czyszczeń późnych na całej powierzchni, tj. 0,95 ha. Wydzielenie to objęte jest strefą całoroczną głuszcza oraz okresową wilka. Brak jest zatem możliwości wykonania tego zabiegu, bez ewentualnej zgody Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach. Zgodnie bowiem z art. 60 ust. 6 i 7 ustawy o ochronie przyrody cyt. „w strefach ochrony, o których mowa w ust. 3, bez zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska zabrania się m.in. wycinania drzew lub krzewów (...) wydając zezwolenie na odstąpienie od zakazów, o których mowa w ust. 6, regionalny dyrektor ochrony środowiska kieruje się wymogami ochrony ostoi oraz stanowisk roślin, zwierząt lub grzybów objętych ochroną gatunkową”.

W opisach taksacyjnych podano lokalizację dla części wybranych gatunków, które w programie ochrony przyrody i Prognozie zostały zebrane w odrębnym załączniku, pt. „Dane wrażliwe”. Są to:

- tojad morawski *Aconitum firmum subsp. moravicum* (kod Natura 2000: 4109) - „toj. mor” - [redacted]
- tocja alpejska, tocja karpacka *Tozzia carpathica* (kod Natura 2000: 4116) - „toc. alp” - w rezerwacie przyrody Pod Rysianką: [redacted]
- widłoząb zielony *Dicranum viride* (kod Natura 2000: 1381) - „wid. zie” - w rezerwacie przyrody Gawroniec: [redacted]
- czosnek syberyjski *Allium sibiricum* - „czs. syb” - w rezerwacie przyrody Piłsko: [redacted]
- storczyk męski *Orchis mascula* - „str. męs”: [redacted]
- zarzyczka (kortusa) górska *Primula matthioli* - „zrz. gór”, np. [redacted]

Gatunki, których lokalizacje uznane są za dane wrażliwe, nie powinny być wykazywane w opisach taksacyjnych, a jedynie w załączniku z danymi wrażliwymi.

W kontekście obszaru Natura 2000 Beskid Mały PLH240023, w programie ochrony przyrody w zakresie siedliska jaskinie nieudostępnione do zwiedzania (kod Natura 2000: 8310), w wykazie obiektów na gruntach Nadleśnictwa Jeleśnia należy uwzględnić brakujący obiekt, tj. jaskinię pn. „Nora w Zbójnickim Oknie” (lokalizacja: 02-08-1-09-307 -f -00). Dane o występowaniu jaskiń są dostępne w opracowaniu wykonanym na zlecenie tut. Dyrekcji, pn. „Ekspertyza w zakresie siedlisk przyrodniczych jaskinie nieudostępnione do zwiedzania (kod siedliska Natura 2000:8310)” (BUFOR Mirosław Więcek, 2016 r.). Uzupełnienia wymaga zatem również analiza pod kątem zagrożeń dla ww. stanowiska, wynikających z prowadzenia gospodarki leśnej i ewentualnych działań minimalizujących te zagrożenia lub ewentualnie wyjaśnienia, dlaczego nie diagnozuje się żadnych zagrożeń na tym stanowisku. W wykazie siedlisk występujących na gruntach Nadleśnictwa Jeleśnia, w programie ochrony przyrody brakuje informacji o priorytetowych siedliskach przyrodniczych 91E0 i 91D0 w Beskidzie Małym. Pomimo, że siedliska te nie są przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Beskid Mały PLH240023, informacja o ich występowaniu powinna być uwzględniona, wraz z zastosowaniem działań minimalizujących w celu ochrony tych siedlisk, wpływających na bioróżnorodność terenu Nadleśnictwa. Informacje o występowaniu siedlisk są dostępne w ekspertyzie pn. „Rozpoznanie obszarów występowania, identyfikacja zagrożeń oraz określenie warunków ochrony i zakresu monitoringu najlepiej zachowanych płatów siedlisk leśnych będących przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000: Beskid Śląski PLH240005 i Beskid Mały PLH240023 (Mróz W. 2016).

W Prognozie wskazano szereg zaleceń związanych z zabezpieczeniem siedlisk istotnych dla rozrodu i wychowu dużych drapieżników, w tym wilka oraz miejsc odpoczynku i zdobywania pokarmu. Zalecenia te powinny zostać wprowadzone do programu ochrony przyrody. Prognoza bowiem nie jest częścią projektu Planu, a jedynie dokumentem, w którym dokonywana jest ocena i analiza wpływu ustaleń projektu Planu na środowisko.

W odniesieniu do obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002, zgodnie z obowiązującym planem zadań ochronnych dla ochrony głuszca wskazano działanie polegające na dążeniu do obniżenia wskaźnika zadrzewienia do przedziału wartości 0,6 – 0,7 w trakcie trzebieży późnych. Określenie tego wskaźnika winno następować 1 raz na 10 lat w trakcie prac inwentaryzacyjnych do planu urządzenia lasu. W wydzieleniach z siedliskiem głuszca (174h, 180a, 206a), gdzie planuje się przeprowadzenie trzebieży późnych, wskaźnik ten został określony i wynosi obecnie 0,8. W związku z tym, w Prognozie należy ocenić stopień realizacji ww. działania oraz zaplanować wskazania umożliwiające osiągnięcie zakładanej wysokości wskaźnika zadrzewienia. W Prognozie w tabeli XXXII pt. „Gatunki ptaków wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG zamieszczone w SDF OZW Beskid Żywiecki PLB240002” (usunąć należy skrót: OZW), podane lokalizacje ptaków na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia są nieaktualne. Wg danych przekazanych przez tut. Dyrekcję jesienią 2023 roku, najaktualniejsze informacje zamieszczone są w ekspertyzach z 2019, 2021, 2022 roku oraz w raporcie z II etapu „Monitoringu ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002”, przeprowadzonym w 2023 roku, przekazanym w 2024 r. Natomiast miejsca bytowania ptaków podane w ww. tabeli nawiązują do inwentaryzacji Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków z 2012 roku. Dla przykładu orzechówka (*Nucifraga caryocatactes*) (kod Natura 2000: A344), została oznaczona w tabeli jako gatunek występujący w leśnictwie Korbiewów w wydzieleniu 128c. Natomiast wg ekspertyzy przekazanej jesienią 2024 r. tj. „Monitoring ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002 (raport etap II z 2023 roku) wynika, że gatunek ten został zmonitorowany w oddziale 115g (zgodnie z projektem Planu 115g) oraz poza wydzieleniami leśnymi w granicach administracyjnych Nadleśnictwa Jeleśnia. Natomiast w programie ochrony przyrody (tab. 43 pt. „Wykaz fauny w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Jeleśnia”), nieaktualne dane dotyczą np. drozda obrożnego (*Turdus torquatus*) (kod Natura 2000: A282). Najświeższe dane dla tego gatunku znajdują się w ekspertyzie przekazanej Wykonawcy projektu Planu w 2023 r. tj. „Monitoring stanu ochrony 13 gatunków ptaków w obszarze Beskid Żywiecki w latach 2018 i 2019 w ramach działania pn.: Monitoring ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002 - Etap II (2019 rok)”. Analogiczna sytuacja ma miejsce w przypadku dzięciołów (białogrzbiety, trójpalczasty i zielonosiwy): występowanie podane w tabeli jest nieaktualne. Najświeższe dane pochodzą z ekspertyzy pn. „Monitoring ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002” Etap II: Raport z monitoringu ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002” (2023 r.), który to dokument, celem ujęcia jego wyników przy sporządzaniu projektu Planu, przekazaliśmy jesienią 2024 roku. W programie ochrony przyrody (tab. 35 pt. „Gatunki ptaków stanowiące przedmioty ochrony Obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002”), nieaktualne dane dotyczą też lokalizacji np. sóweczki (*Glaucidium Passerinum*) (kod Natura 2000: A217), ponieważ wg ekspertyzy pn. „Monitoring stanu ochrony 13 gatunków ptaków w obszarze Beskid Żywiecki w latach 2018 i 2019 w ramach działania pn.: Monitoring ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002 - Etap II” (2019 rok), gatunek ten występuje poza granicami administracyjnymi Nadleśnictwa

Jeleśnia. Natomiast wg projektu Planu na terenie leśnictw: Korbielów, Sopotnia Góra, Romanka Góra, Kielbasów. W związku z tym, w zakresie ptaków stanowiących przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002, Prognoza wymaga weryfikacji pod względem danych wyjściowych jak i wszystkich pozostałych analiz przeprowadzonych na bazie danych lokalizacyjnych. W konsekwencji zmian wymaga również projekt Planu, w którym w programie ochrony przyrody poza właściwą lokalizacją ptaków, należy zawrzeć działania minimalizujące zagrożenie dla utrzymania ich właściwego stanu ochrony w wyniku realizacji ustaleń projektu Planu. W Prognozie w tabeli LIV. pt. „Ocena zgodności zapisów projektu Planu Urządzenia Lasu z zapisami planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002”, przy dzięciolach: zielonosiwym (*Picus canus*) (kod Natura 2000: A234), trójpalczastym (*Picoides tridactylus*) (kod Natura 2000: A241), białogrzbietym (*Dendrocopos leucotos*) (kod Natura 2000: A239) – brakuje całości zapisu działań związanych z ich ochroną, podanych w planie zadań ochronnych, tj. „Pojedyncza kępa nie powinna być mniejsza niż 6 arów.....”. Informacje w tabeli należy zatem uzupełnić. Ponadto w tabeli tej podając obszar wdrażania dla dzięciolów: zielonosiwego, trójpalczastego, białogrzbietego wystąpił błąd dotyczący przypisania właściwego gatunku. Bowiem zapis z planu zadań ochronnych „...w obrębie ostoi Beskid Żywiecki PLB240002 na obszarach leśnych powyżej 1100 m n.p.m., wg, załącznika mapowego nr 2”, dotyczy dzięciola trójpalczastego, a nie białogrzbietego, w nawiązaniu do działania „Wyłączenie z użytkowania rębego drzewostanów regła górnego”, a nie jak zostało to ujęte w Prognozie cyt. „Dostosowanie udziału poszczególnych gatunków drzew do zidentyfikowanych w terenie siedlisk przyrodniczych”. Dlatego też ww. informacje, co prawda prawidłowe ale wymagają jednak właściwego przyporządkowania względem konkretnych gatunków dzięciolów. W przypadku puszczyka uralskiego (*Strix uralensis*) (kod Natura A220) przy działaniach ochronnych brakuje całości zapisu zadania związanego z ochroną czynną tego gatunku, wynikającą z planu zadań ochronnych, tj. „Trwałe i jednoznaczne wyznaczanie w drzewostanach....”, co wymaga uzupełnienia. W programie ochrony przyrody, w tabeli 36 pt. „Tabela XXII Identyfikacja zagrożeń oraz działań ochronnych dla przedmiotów ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB2400002, które dotyczą Nadleśnictwa Jeleśnia”, na podstawie planu zadań ochronnych, należy wprowadzić następujące korekty:

- gluszec – działanie ochronne: brakuje działań związanych z ochroną czynną, tj. „Dążenie do obniżenia wskaźnika zadrzewienia do przedziału wartości 0,6 – 0,7 w trakcie trzebieży późnych” oraz „Dążenie do obniżenia wskaźnika zadrzewienia do przedziału wartości 0,6 – 0,7 w trakcie rębni stopniowej”. Brak także działania odnoszącego się do monitoringu, tj. „Określenie wskaźnika zadrzewienia 1 raz na 10 lat w każdym nadleśnictwie w trakcie prac inwentaryzacyjnych do PUL”;
- puchacz - zagrożenia: brakuje opisu zagrożenia „wycinka lasu – utrata siedlisk lęgowych wskutek planowego użytkowania rębego”.

Dodatkowo w tabeli tej należy zweryfikować zapisy odnoszące się do dzięciolów i puszczyka uralskiego, analogicznie jak ma to miejsc w przypadku tabeli LIV Prognozy, o czym już wspomniano powyżej.

Mając na uwadze konieczność kompleksowego wypełnienia uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości Prognozy (ww. pismo Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach z 31 sierpnia 2022 r.), dokument ten (rozdział 6.5.3) należy także uzupełnić o informacje o możliwym oddziaływaniu w wyniku realizacji ustaleń projektu Planu na włośchatkę, puchacza, sóweczkę i puszczyka uralskiego, pomimo faktu, że według najnowszych danych eksperckich, gatunki te występują poza terenem Nadleśnictwa Jeleśnia.

W ogólnopolskiej bazie proponowanych rezerwatów przyrody z 2024 r. sporządzonej przez Klub Przyrodników w ramach projektu „Rezerваты przyrody – czas na come back”, na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia, figurują dwa rezerваты przyrody – Gajka, Janikowa Grapa, Sikórz oraz poszerzenie rezerwatu Madohora, co właściwie podano w projekcie Planu.

Jednocześnie celem zagwarantowania utrzymania walorów przyrodniczych ww. terenów, stosując zasadę przezorności, możliwość wykonania ujętych w projekcie Planu wskazówek gospodarczych przypisanych do wydzieleń obejmujących te propozycje, należy uzależnić od rozstrzygnięć względem ustanowienia wskazanych terenów jako rezerwatu przyrody.

Proponuję się uzupełnienie opisów taksacyjnych o zwrot: „zb. po wer. plan. rez.”

(zastosowany np. w projekcie Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Koniecpol na lata 2025-2034). Jednocześnie wyjaśniam, że na terenie wszystkich proponowanych rezerwatów przyrody możliwe jest wykonywanie prac nieplanowanych związanych z koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa, tj. usuwanie drzew niebezpiecznych, w tym zamierających w ramach cięć przygodnych i sanitarnych.

W związku z powyższym, obecnie nie można potwierdzić, że realizacja ustaleń projektu Planu nie będzie miała negatywnego wpływu na gatunki będące przedmiotem ochrony ww. obszarów Natura 2000, jak i na zachowanie innych gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty oraz pozostałych gatunków podlegających ochronie prawnej, w tym ptaków. Zakres i stopień szczegółowości Prognozy oddziaływania na środowisko nie uwzględnia w pełni uzgodnienia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach, zawartego w piśmie z 31 sierpnia 2022 r. znak: WPN.410.6.2022.MM. Zgodnie z art. 55 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, projekt Planu nie może zostać przyjęty w przedstawionej formie, o ile nie zostaną wprowadzone opisane powyżej zmiany i uzupełnienia.

Jednocześnie wskazane jest skorygowanie dokumentacji projektu Planu i Prognozy w następujących kwestiach.

W sąsiedztwach granic rezerwatów przyrody zaplanowano cięcia rębne (rezerwat Szeroka w Beskidzie Małym: rębnia V - wydzielenie 342h, rębnia IVD - wydzielenie 344c, rezerwat Pod Rysianką rębnia IVD - wydzielenie 214 a) oraz pielęgnacyjne: trzebieże późne (rezerwat Gawroniec – wydzielienia: 498d, 499a, 499b; rezerwat Madohora – wydzielienia: 302d, 302h, 351a; rezerwat Szeroka w Beskidzie Małym – wydzielienia: 344a, 344d, 391a; rezerwat Piłsko - wydzielenie: 117b; rezerwat Pod Rysianką – wydzielenie: 180a) i trzebieże wczesne (rezerwat Madohora – wydzielienia: 302b, 351d, 508b, 509b; Szeroka w Beskidzie Małym – wydzielienia: 342a, 342c). W odniesieniu do wydzieleń leśnych graniczących bezpośrednio z rezerwatami przyrody, gdzie zaplanowano prowadzenie ww. prac leśnych, ich realizacja nie będzie skutkować zakłóceniem przebiegu naturalnych procesów przyrodniczych na ich terenie o ile pozostawiona będzie tzw. strefa przejściowa od strony rezerwatu o szerokości nie mniejszej niż wysokość drzew panujących w przypadku cięć rębnych oraz odsłonięcie ściany lasu w przypadku cięć pielęgnacyjnych od strony rezerwatów nie przekroczy 20%. Stworzenie tego typu stref buforowych, pozwoli na zachowanie w tych miejscach istniejącej biocenozy, a tym samym na właściwe zabezpieczenie rezerwatu przed działaniami biotycznymi i abiotycznymi, w szczególności przed skutkami zmian klimatycznych objawiających się działaniem silnych wiatrów czy spadkiem wilgotności siedlisk. Przy spełnieniu powyższych wskazań można założyć, że wykonanie ww. prac przyczyni do dalszej ochrony rezerwatów przed negatywnym działaniem czynników zewnętrznych, poprzez wzrost stabilności i trwałości drzewostanów tworzących swoistą otulinę dla tych

obiektów. W związku z powyższym, wskazane jest uzupełnienie projektu Planu o zaproponowane zalecenie.

W opisanu ogólnym lasu (Elaboracie), w części pt. „Zestawienie składników planu urządzenia lasu” nie podano, iż załącznikiem do programu ochrony przyrody (pkt 2.), poza mapą sytuacyjno-przeglądową walorów przyrodniczo-kulturowych nadleśnictwa jest również niepodlegający upublicznianiu dokument pt. „Dane wrażliwe”. „Zestawienie składników planu urządzenia lasu” wymaga więc uzupełnienia.

Poza rezerwatami przyrody Pilsko, Pod Rysianką, Grapa, Szeroka w Beskidzie Małym, Madohora, Gawroniec, Romanka i terenami proponowanych terenów do objęcia ochroną rezerwatową, grunty leżące w granicach projektu Planu, położone są na obszarze Żywieckiego Parku Krajobrazowego, Parku Krajobrazowego Beskidu Małego. W obrębie urządzanych lasów znajdują się także pomniki przyrody. Nie stwierdzono aby działania zaplanowane w projekcie Planu mogły znacząco negatywnie oddziaływać na prawidłowe funkcjonowanie przedmiotowych parków krajobrazowych i pomników przyrody.

W Prognozie podjęto analizę wpływu planowanych prac na siedliska przyrodnicze i gatunki będące przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Beskid Mały PLH240023, w tym odniesiono się do wskaźników oceny stanu siedlisk i celów ochrony obszaru Natura 2000, przy czym pod pewnymi aspektami analiza ta nie jest wystarczająco rozwinięta. Wskazano, że planowane są rębnie stopniowe i przerębowe na 12,32% pow. siedlisk oraz, że pozostawia się bez wskazań gospodarczych 2,99%, czyli rębiami jest objęta stosunkowo niewielka powierzchnia lasów, ale też sumaryczny udział drzewostanów w wyższych klasach wieku nie jest zbyt wysoki. Drzewostany starszych klas wieku V - VIII i starsze, w całym Nadleśnictwie zajmują 16,82% powierzchni. Zgodnie z opisem zawartym w Elaboracie, ogólnie przewiduje się wzrost zasobności i wieku drzewostanów, wraz ze wskazaniem konkretnych wartości, przy czym dotyczą one całego Nadleśnictwa Jeleśnia, nie zaś konkretnie siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000 Beskid Mały PLH240023. W Prognozie należy odnosić się szerzej do okresu odnowienia, wielkości pozyskania i wieku drzewostanów, w obrębie siedlisk, aby w pełni klarownie ten wpływ przedstawić. W pojedynczych przypadkach dyskusyjna jest wielkość pozyskania, np. w oddz. 418a stosowana będzie rębnia IVD - pozyskanie 80%. Takie z pozoru nietypowe zaplanowanie prac, powinno być każdorazowo szerzej przedstawione w Prognozie. Nie podniesiono też kwestii długości okresów odnowienia. Na str. 280 Elaboratu wskazano, cyt. *„Jako zasadniczy sposób użytkowania rębego zaprojektowano: Rb IVD - stopniową gniazdową udoskonaloną o powierzchni manipulacyjnej obejmującej całe pododdziały, z okresem odnowienia 20-50 lat (średnio 35 lat), na wszystkich siedliskach, a w przypadku zaistnienia uszkodzeń lasów i konieczności pilnej przebudowy okres odnowienia należy skrócić do 15 – 20 lat”*. Jednocześnie informacja o przyjętym sposobie postępowania nie jest dostępna w opisie wydzieleni. Przedmiotowe elementy wpływają na faktyczną intensywność prac, a następnie na kształtowanie się stanu siedliska opisywanego przez poszczególne wskaźniki wymienione w celach ochrony obszaru Natura 2000 Beskid Mały PLH240023.

Do programu ochrony przyrody winny zostać przeniesione z Prognozy działania minimalizujące zagrożenia dla roślin chronionych, np. zalecenia ogólne: wyłączenie fragmentów powierzchni z gospodarowania poprzez zapisy o ich ochronie, bieżąca inwentaryzacja i aktualizacja zasięgu występowania gatunków chronionych roślin. Wskazania w programie ochrony przyrody odnoszące się do umiarkowanego natężenia prac w celu zminimalizowania nagłych zmian siedliska oraz wykonywaniu ich poza okresem wegetacji, są niewystarczające, zbyt ogólne.

W Prognozie wskazano szereg zaleceń związanych z zabezpieczeniem siedlisk istotnych dla rozrodu i wychowu dużych drapieżników, w tym wilka oraz miejsc odpoczynku i zdobywania pokarmu. Zalecenia te powinny zostać wprowadzone do programu ochrony przyrody. Prognoza bowiem nie jest częścią projektu Planu, a jedynie dokumentem, w którym dokonywana jest ocena i analiza wpływu ustaleń projektu Planu na środowisko.

Zgodnie z projektem Planu w wydzieleniu 206b przewiduje się zabieg rębni gniazdowej stopniowej udoskonalonej IVD -30% - na całej powierzchni, tj. 2,52 ha), 207c (przewidywany zabieg to: IVD - 50% - na całej powierzchni, tj. 1,47), 207d (przewidywany zabieg to: IVD - 80% - na całej powierzchni, tj. 1,14 ha) – są to wydzielienia objęte strefą okresową głuszcza, dlatego też zabiegi te mogą być prowadzone wyłącznie poza okresem od 01.02–31.08, tj. okresem tokowania i rozrodu oraz poza okresem od 01.12–01.03, tj. okresem zimowym. Dookreślenie możliwości realizacji ww. prac poprzez wskazanie konkretnych terminów ich realizacji, powinno zostać uwzględnione w projekcie Planu.

W Prognozie w tabeli XLVII. „Ocena zgodności zapisów projektu Planu Urządzenia Lasu z zapisami planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006”, w kolumnie 5, w zakresie gatunków inwazyjnych wprowadzono zapis cyt. „...nie wspierania gatunków inwazyjnych obcego pochodzenia”. Gatunki inwazyjne, poza brakiem ich wsparcia/promowania, zgodnie z ustawą z 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1589), przede wszystkim powinny być eliminowane. Dlatego też ww. zapis wymaga skorygowania o wskazanie konieczności usuwania inwazyjnych gatunków obcych.

Korekty w dokumentacji wnioskowej wymaga podanie dokumentacji źródłowej dotyczącej określenia lokalizacji występowania puchacza (*Bubo bubo*) (kod Natura 2000: A215). Dla przykładu w Prognozie w tabeli LIV. pt. „Ocena zgodności zapisów projektu Planu Urządzenia Lasu z zapisami planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002” wskazano na „Monitoring ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002 z 2023 roku”. Puchacz został zmonitorowany na terenie Beskidu Żywieckiego w roku 2024. Dokładna nazwa ekspertyzy brzmi „Monitoring ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002” Etap III: Raport z monitoringu ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002”, który nie został Państwu jak i Wykonawcy projektu Planu przekazany, ponieważ odebrano go w grudniu 2024 r.

W Prognozie w tabeli III. „TD przyjęte w projekcie PUL”, zapisano cyt.: *TD dodane w ramach uzgodnień BULiGL i Nadleśnictwa, stanowiące uzupełnienie ustaleń KZP ***, nie podając pod tabelą wyjaśnienia zastosowanego przypisu.

W niniejszej opinii zawarto szereg szczegółowych informacji o lokalizacji gatunków podlegających ochronie prawnej. Informacje te należy traktować jako dane wrażliwe i w przypadku konieczności upublicznienia opinii, dane lokalizacyjne należy usunąć.

Część terenu Nadleśnictwa Jeleśnia leży w granicach województwa małopolskiego (1,12%) i nie obejmuje form ochrony przyrody. Najbliżej urządzanych gruntów (6,7 km) położony jest obszar Natura 2000 Beskid Mały PLH240023. Zatem uwagi przedstawione w przedmiotowej opinii, nie dotyczą form ochrony przyrody znajdujących się na terenie województwa małopolskiego. Zgodnie z art. 57 ust. 3 ustawy z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, niniejszą opinię sporządzono w porozumieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Krakowie.

Z poważaniem

z up. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach

Przemysław Skrzypiec

Zastępca Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

1. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Krakowie
2. Nadleśnictwo Jeleśnia
3. Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej o/Kraków

8.2. Odpowiedź RDLP w Katowicach na opinię RDOŚ w Katowicach dotyczącą Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Jeleśnia na okres 01.01.2025 r.-31.12.2034 r.

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
w Katowicach

Katowice, 28.02.2025 r.

Zn. spr.: ZU.6003.12.4.2022

**Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Katowicach**

Plac Grunwaldzki 8-10

40-127 KATOWICE

e-PUAP: /RDOSKAT/SkrytkaESP

Dotyczy: odpowiedź na opinię RDOŚ do pPUL N. Jeleśnia

W odpowiedzi na Państwa pismo zn. spr. WPN.410.7.2022.AJ1 z dnia 30 grudnia 2024 r. będące opinią projektu Planu Urządzenia Lasu na okres gospodarczy od 1 stycznia 2025 r. do 31 grudnia 2034 r. opracowanego dla **Nadleśnictwa Jeleśnia** tutejsza Dyrekcja dziękuje za przeprowadzenie wnikliwej analizy przekazanej dokumentacji. Zgodnie z zawartymi w Państwa opinii uwagami poniżej przedstawiamy ustosunkowanie do uwag.

Na wstępie kierujemy do Państwa uprzejmą prośbę, aby na przyszłość w kolejnych opiniach Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska o ile to możliwe stosować punktowe i podpunktowe wyróżnianie składanych przez Państwa uwag – takie rozwiązanie ułatwi opinii publicznej (opinia RDOŚ jest upubliczniana) zapoznanie się i zrozumienie Państwa uwag.

- 1) **Uwagi dotyczące zaplanowanych zabiegów użytkowania w wydzieleniach leśnych na których występują siedliska przyrodnicze: łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albofragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe (kod Natura 2000: 91E0) na obszarze Natura 2000 Beskid Żywiecki a także braku w dokumentacji POŚ oraz POP informacji odnoszących się do przedmiotowej kolizji – zagrożenia utrzymania właściwego stanu ochrony tego siedliska przyrodniczego. Pominięcia w części wydzieleni informacji o występowaniu siedlisk przyrodniczych.**

Uwaga uwzględniona częściowo. Zaplanowanie zabiegów trzebieży w wydzieleniach, w których występuje ww. siedlisko przyrodnicze oraz niezgodności w lokalizacji siedlisk lub brak informacji o siedliskach w wydzieleniach wynika z rozbieżności w przebiegu granic płatów siedlisk na warstwach shp, które Wykonawca otrzymywał w różnym czasie i które pochodziły z kolejnych ekspertyz. Aby uniknąć niezgodności z zapisami PZO, w POŚ dopisane zostało działanie minimalizujące polegające na tym, że w danym wydzieleniu płat siedliska

przyrodniczego zostanie wyłączony z zabiegu, pozostanie nienaruszony. Powierzchnia wskazówki planowanego zabiegu zostanie zmniejszona o powierzchnię płatu siedliska w wydzieleniu. Zasięg płatów siedlisk zostanie przedstawiony w SILP oraz na mapach dla leśniczych, tak aby posiadali oni pełną wiedzę o ich lokalizacji podczas planowania zabiegu, tym samym zabieg będzie wykonany zgodnie z zapisami PZO czyli tak aby nie wykonywać użytkowania lasu na płacie siedliska przyrodniczego. Przebieg granic płatów siedlisk oraz informacje o występujących płatach siedlisk w wydzieleniach zostały skorygowane po konsultacji z RDOŚ w oparciu o ostatnie otrzymane warstwy z przebiegami granic płatów siedlisk niezgodnymi jednakże z zapisami PZO. Zapis informujący o tym został wprowadzony do POŚ.

- 2) **Uwaga dotycząca zaplanowania zabiegu trzebieży późnych na całej powierzchni w wydzieleniu 486s, w którym występuje siedlisko 91E0 oraz 9130.**

Uwaga uwzględniona częściowo. Powierzchnia zaplanowanego zabiegu została zmniejszona o powierzchnię, jaką zajmuje płat siedliska 91E0 w wydzieleniu.

- 3) **Uwaga dotycząca nieuwzględnienia w opisach taksacyjnych, POP oraz POŚ informacji o występowaniu siedliska 91E0 w wydzieleniach 81d, 486p.**

Uwaga uwzględniona. Informacja o występowaniu siedliska została uzupełniona w POP, POŚ oraz opisach taksacyjnych.

- 4) **Uwaga dotycząca wskazaniu w wydzieleniu 486t składu drewna, w którym znajduje się fragment siedliska 91E0. Brak analizy wpływu takiego przeznaczenia terenu na stan ochrony siedliska. W przypadku negatywnego wpływu wymagana jest rezygnacja z lokalizacji składu drewna w tym wydzieleniu.**

Uwaga nieuwzględniona. Lokalizacja siedliska przyrodniczego na powierzchni składu drewna, jest incydentalnym przykładem błędu wkreślenia siedliska na etapie tworzenia zleconej przez RDOŚ ekspertyzy do PZO, ponieważ skład drewna w tej lokalizacji istniał przed wykonaniem ekspertyzy siedliskowej od kilkunastu lat. Z tego powodu taka błędna lokalizacja siedliska 91E0 nie zostanie przez nas ujęta w PUL oraz POŚ by nie urwalać błędu.

- 5) **Uwaga dotycząca braku informacji o występujących płatach regła górnego siedliska 9410 na niewielkim fragmencie wydzielenia 113l oraz zaplanowania w tym wydzieleniu rębni IVD.**

Uwaga uwzględniona. W ramach rozliczenia powierzchni zmieniono granicę oddziałów 113 i 114. Po zmianie siedlisko 9410 w całości zlokalizowane jest w wydzieleniu 114f, gdzie zaplanowano TW. Zabieg będzie zgodny z zapisami PZO.

- 6) **Uwaga dotycząca pominięcia lokalizacji płatów górskich borów świerkowych regla dolnego dla siedliska 9410 w wydzieleniach 162k, 167a, 205a, 205b, 205c. Brak informacji w opisach taksacyjnych, POP oraz POŚ.**

Uwaga uwzględniona. Informacja o występowaniu siedliska została uzupełniona w opisach taksacyjnych, POP oraz POŚ.

- 7) **Uwaga dotycząca pominięcia informacji o niektórych lokalizacjach siedlisk przyrodniczych 9110, 9130, 7140, 6510, 6520, 8310 w opisach taksacyjnych, POP oraz POŚ.**

Uwaga uwzględniona. Informacja o występowaniu siedlisk została uzupełniona w opisach taksacyjnych, POP oraz POŚ.

- 8) **Uwaga dotycząca nieuwzględnienia w opisach taksacyjnych, POP oraz POŚ informacji o występowaniu siedliska ziołorośli górskich i ziołorośli nadrzecznych (6430) w wydzieleniach 105c, 115b, 115c, 118b, 161b, 194i, 194j, 194k.**

Uwaga uwzględniona. Informacja o występowaniu siedlisk została uzupełniona w opisach taksacyjnych, POP oraz POŚ.

- 9) **Uwaga dotycząca konieczności weryfikacji w POP i POŚ informacji o lokalizacji ziołorośli górskich i ziołorośli nadrzecznych (6430) dla których została zapisana informacja o braku potwierdzonej lokalizacji.**

Uwaga uwzględniona. Informacja o lokalizacji siedliska została zweryfikowana i poprawiona w POP oraz POŚ.

- 10) **Uwaga dotycząca nieuwzględnienia płatów ziołorośli (6430), dla których brak jest dokładnej lokalizacji w postaci warstwy .shp, a których lokalizacja została podana w PZO dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006. Wskazane jest uzupełnienie opisów taksacyjnych, np. z adnotacją: „do uszcz. lok.” (czyt. „do uszczegółowienia lokalizacji”).**

Uwaga uwzględniona. Informacja o lokalizacji siedliska z PZO została uwzględniona w opisach taksacyjnych. Uzupełniono opisy taksacyjne o adnotację zapisaną w informacjach różnych: „Do uszcz. lok. SP.” (czyt. „do uszczegółowienia lokalizacji siedlisk przyrodniczych”).

- 11) Uwaga dotycząca pominięcia w opisach taksacyjnych, POP oraz POŚ lokalizacji siedliska - górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk (7230) w wydzieleniu 179g. Wpisano błędną nazwę siedliska 7230 w dokumentacji: „Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)”.**

Uwaga uwzględniona. Informacja o lokalizacji siedliska w wydzieleniu 179g została uzupełniona w opisach taksacyjnych, POP oraz POŚ. Nazwa siedliska 7230 w dokumentacji POP oraz POŚ została poprawiona.

- 12) Uwaga dotyczy występującego na powierzchniach składów drewna - płatu siedliska przyrodniczego - górskie bory świerkowe (9410) w wydzieleniach 158c oraz 195f oraz płatu siedliska przyrodniczego ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne (6430) w wydzieleniach 105c i 152d. Brak analizy wpływu takiego przeznaczenia terenu na stan ochrony siedlisk. W przypadku negatywnego wpływu wymagana jest rezygnacja z lokalizacji składów drewna w tych wydzieleniach.**

Uwaga nieuwzględniona. Lokalizacja siedliska przyrodniczego na powierzchni składu drewna, jest incydentalnym przykładem błędu wkreślenia siedliska na etapie tworzenia ekspertyzy do PZO zleconej przez RDOŚ, ponieważ skład drewna w tej lokalizacji istniał od kilkunastu lat przed wykonaniem ekspertyzy siedliskowej i dlatego ta lokalizacja siedlisk 9410 i 6430 nie zostanie przez nas ujęta w PUL oraz POŚ.

- 13) Uwaga dotyczy nieuwzględnienia w POŚ, w tabeli XLVII przy siedlisku jaskinie nieudostępnione do zwiedzania 8310 działania ochronnego: „Odstąpienie od wytyczania nowych dróg leśnych i szlaków zrywkowych oraz prowadzenia prac leśnych z użyciem wielofunkcyjnych maszyn leśnych, specjalistycznych ciągników do zrywki drewna i ciągników rolniczych w promieniu 100 m od obiektu”.**

Uwaga uwzględniona. POŚ uzupełniono, o zapis: „Odstąpienie od wytyczania nowych dróg leśnych i szlaków zrywkowych oraz prowadzenia prac leśnych z użyciem wielofunkcyjnych maszyn leśnych, specjalistycznych ciągników do zrywki drewna i ciągników rolniczych w promieniu 100 m od obiektu”.

- 14) Uwaga dotyczy braku odniesienia w POŚ, w tabeli XLVII do wszystkich działań ochronnych wskazanych w PZO na obszarze Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 dla siedlisk: kwaśnych buczyn 9110, żyznych buczyn 9130 i dla górskich borów świerkowych 9410.**

Uwaga uwzględniona. Dla kwaśnych buczyn 9110, żyznych buczyn 9130 oraz dla górskich borów świerkowych 9410, w kolumnie 5 tabeli XLVII, uzupełniono zapisy o brakujące działania ochronne wynikające z PZO dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki.

- 15) Uwaga dotyczy nieuwzględnienia zapisów pochodzących z planu zadań ochronnych dla górskich borów świerkowych 9410 w części regła górnego z obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki. Nie uwzględniono zapisów w zakresie odstąpienia od użytkowania rębego, co wymaga weryfikacji.**

Uwaga uwzględniona. W ramach rozliczenia powierzchni zmieniono granicę oddziałów 113 i 114. Po zmianie siedlisko 9410 w całości zlokalizowane jest w wydzielaniu 114f, gdzie zaplanowano TW. Zabieg będzie zgodny z zapisami PZO.

- 16) Uwaga dotyczy brak w POŚ, w tabeli XLVII działania ochronnego dla siedliska „łęgów” 91E0: „Zapobiegnięcie zniszczeniu płatów siedliska poprzez odstąpienie od użytkowania i w ramach gospodarstwa specjalnego zachowanie jako cenne fragmenty rodzimej przyrody płatów siedliska. Stosowanie ochrony ścisłej dla płatów występujących w rezerwach przyrody”.**

Uwaga uwzględniona. Dla łęgów 91E0, w kolumnie 5 tabeli XLVII (Zapisy projektu PUL mogące mieć wpływ na przedmiot ochrony) uzupełniono zapisy o brakujące działania ochronne wynikające z PZO.

- 17) Uwaga dotyczy nieuwzględnienia potencjalnego siedliska darniówki tatrzańskiej, które zostały wskazane w planie zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki, a które to swym zasięgiem obejmują teren Nadleśnictwa Jeleśnia, w danych wrażliwych oraz w POP i POŚ brak jest informacji o potencjalnych siedliskach ww. gatunku.**

Uwaga uwzględniona. Dla darniówki tatrzańskiej, *Microtus tatricus* (kod Natura 2000: 2612), uwzględnione zostały potencjalne siedliska, również poza rezerwatem przyrody Pilsko, zgodnie z załącznikami dla PZO obszaru Natura 2000

Beskid Żywiecki PLH240006. W konsekwencji zmienione i uzupełnione zostały zapisy w POP, POŚ i w załączniku dane wrażliwe.

- 18) Uwaga dotyczy pominięcia informacji w POP, POŚ i opisach taksacyjnych o lokalizacji stanowiska wydry *Lutra lutra* (kod Natura 2000: 1355), w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006. Nie została również wykonana analiza oddziaływania wynikająca z realizacji planowanych prac zlokalizowanych w sąsiedztwie cieków wodnych na możliwości utrzymania odpowiedniej jakości siedlisk żerowania wydry.**

Uwaga uwzględniona. Dla gatunku wydra, *Lutra lutra* (kod Natura 2000: 1355), uwzględnione zostało potencjalne stanowisko występowania. W konsekwencji zmienione i uzupełnione zostały zapisy w POP i POŚ.

- 19) Uwaga dotyczy nieuwzględnienia lokalizacji wszystkich stanowisk kumaka górskiego (*Bombina variegata*) (kod Natura 2000: 1193) – w załącznikach z danymi wrażliwymi. Brak w POŚ analizy wpływu planowanego przeznaczenia wydzielienia na skład drewna, w którym znajduje się stanowisko pod kątem zachowania kumaka górskiego. Brak wyniku oceny.**

Uwaga uwzględniona. Lokalizacja we wskazanym wydzieleniu została uwzględniona, a zapisy uzupełniono o „prowadzony będzie przez służbę leśną monitoring występowania”.

- 20) Uwaga dotyczy nieuwzględnienia lokalizacji wszystkich stanowisk traszki karpackiej (*Triturus montandoni*) (kod Natura 2000: 2001) – w projekcie Planu, załączniku z danymi wrażliwymi. Brak analizy wpływu planowanych wskazówek gospodarczych na stan zachowania traszki karpackiej. Nie rozważono zagrożenia wynikającego z możliwości fizycznego zniszczenia, w wyniku prowadzenia prac leśnych, mikrosiedlisk stanowiących miejsca rozrodu tej grupy zwierząt, a także przypadkowego zabijania osobników dorosłych form rozwojowych i młodocianych.**

Uwaga uwzględniona. Lokalizacja w podanych wydzieleniach została uwzględniona, a zapisy uzupełniono o „prowadzony będzie przez służbę leśną monitoring występowania”. Została przeprowadzona analiza wpływu planowanych wskazówek gospodarczych na stan zachowania traszki karpackiej. Wyniki analizy zostały wprowadzone do POŚ i POP.

- 21) Uwaga dotyczy nieuwzględnienia lokalizacji wszystkich stanowisk biegacza urozmaiconego (*Carabus variolosus*) (kod Natura 2000: 4014). W związku z**

powyższym należy zweryfikować całość dokumentacji wnioskowej, identycznie jak w przypadku traszki karpackiej.

Uwaga uwzględniona. Lokalizacja została uzupełniona. Została przeprowadzona analiza wpływu planowanych wskazówek gospodarczych na stan zachowania biegacza urozmaiconego. Wyniki analizy zostały wprowadzone do POŚ i POP.

- 22) Uwaga dotyczy nieuwzględnienia lokalizacji wszystkich stanowisk sichrawy karpackiej *Pseudogaurina excellens*. Nie została przeprowadzona analiza wpływu planowanych wskazówek gospodarczych na stan zachowania sichrawy karpackiej a w szczególności zagrożenia wynikające z możliwości fizycznego zniszczenia, w wyniku prowadzenia prac leśnych, siedlisk stanowiących miejsca rozrodu tego gatunku, w tym w zakresie krzewów wiciokrzewu czarnego. Lokalizację powinna zostać uwzględniona w załącznikach z danymi wrażliwymi a ponadto sichrawa karpacka powinna zostać uznana za gatunek specjalnej troski.

Uwaga uwzględniona. Lokalizacje sichrawy karpackiej zostały uwzględnione a także zawarte w załączniku dane wrażliwe. W konsekwencji zmienione i uzupełnione zostały zapisy w POP i POŚ.

- 23) Uwaga dotyczy występowania dużych drapieżników w zasięgu SOO Beskid Żywiecki PLH240006. Wskazano obszar Nadleśnictwa Jeleśnia, jako „Orientacyjną lokalizację” występowania: rysia *Lynx lynx* (kod Natura 2000: 1361) i niedźwiedzia brunatnego *Ursus arctos* (kod Natura 2000: 1354) w tej części Beskidu Żywieckiego, a lokalizację wilka *Canis lupus* (kod Natura 2000: 1352) ujęto w danych wrażliwych. Gatunki te nie zostały kompleksowo ujęte w pozostałej części programu ochrony przyrody: w tabelach 27, 28, 29 – brak gatunku ryś, a w tabeli 37 brak gatunków niedźwiedź i ryś. Należy uzupełnić program ochrony przyrody w tym zakresie. Nie podsumowano wniosków dotyczących wpływu zapisów projektu Planu na duże drapieżniki, a w konsekwencji projektu Planu o ewentualne działania minimalizujące zagrożenie.

Uwaga uwzględniona. Dla gatunku ryś uzupełniono informację w POP w tabelach 27, 28, 29 i 37. Dla gatunku niedźwiedź brunatny uzupełniono informację w POP w tabeli 37. Dla gatunku wilk. Podsumowano wnioski dotyczące wpływu zapisów projektu Planu na duże drapieżniki oraz uzupełniono zapisy o ewentualne działania minimalizujące zagrożenie w POŚ.

- 24) Uwaga dotyczy nieuwjęcia w POŚ gatunków takich jak noceń duży, niedźwiedź brunatny, ryś, wydra, traszka karpacka, sichrawa karpacka w obszarze Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006.**

Uwaga uwzględniona. Uzupełniono POŚ w części dotyczącej charakterystyki gatunków objętych oddziaływaniem oraz oceną wpływu planowanych zabiegów hodowlano – ochronnych na populacje poszczególnych gatunków w rozdziale 6.3.1.1. o brakujące gatunki: noca dużego, niedźwiedzia brunatnego, rysia, wydry, traszki karpackiej, sichrawy karpackiej. Uzupełniono w tabeli pt. „Tabela XLIV. Macierz przewidywanego wpływu Planu Urządzenia Lasu na zachowanie stanu ochrony gatunków roślin i zwierząt (z wyjątkiem ptaków), dla których wyznaczono obszar Natura 2000 – SOO Beskid Żywiecki PLH240006” o brakujące gatunki: darniówki tatrzańskiej, wydry, płazów i owadów.

- 25) Uwaga dotyczy brak możliwości wykonania zaplanowanego zabiegu czyszczenia późnego na całej powierzchni wydzielienia 203c, gdzie zlokalizowana jest strefa całoroczna głuszca oraz okresowa wilka bez ewentualnej zgody Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.**

Uwaga uwzględniona. Zabieg czyszczenia późnego został usunięty w wydzieleniu 203c.

- 26) Uwaga dotyczy podania lokalizacji części gatunków, które widnieją również w załączniku dane wrażliwe.**

Uwaga uwzględniona. Informacja o występowaniu gatunków, które są ujęte w załączniku dane wrażliwe, została usunięta z opisów taksacyjnych.

- 27) Uwaga dotyczy pominięcia informacji o jaskini „Nora w Zbójnickim Oknie” (lokalizacja: 02-08-1-09-307 -f -00), w wykazie dla obszaru Natura 2000 Beskid Mały PLH240023 w zakresie siedliska jaskinie nieudostępnione do zwiedzania (kod Natura 2000: 8310).**

Uwaga uwzględniona. Informacja o lokalizacji obiektu została uwzględniona. Uzupełniono analizy o zagrożenia i działania minimalizujące dla siedliska 8310.

- 28) Uwaga dotyczy braku informacji w POP o występowaniu na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia priorytetowych siedliskach przyrodniczych 91E0 i 91D0 na obszarze Beskidu Małego.**

Uwaga uwzględniona. Uzupełniono POS i POP. Zgodnie z opinią RDOŚ Katowice na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia w zasięgu obszaru Natura 2000 Beskid Mały PLH240023 uwzględniono również siedliska przyrodnicze 91D0 i 91E0, które nie są przedmiotami ochrony. Informacje o występowaniu tych siedlisk zostały ujęte w dokumentacji projektu PUL, wraz z zapisami działań minimalizujących w celu ich ochrony.

- 29) Uwaga dotyczy braku zaleceń w POP związanych z zabezpieczeniem siedlisk istotnych dla rozrodu i wychowu dużych drapieżników, w tym wilka oraz miejsc odpoczynku i zdobywania pokarmu, które zapisane zostały w POŚ.**

Uwaga uwzględniona. Zalecenia zostały przepisane do POP.

- 30) Uwaga dotyczy braku w POŚ oceny stopienia realizacji działania z PZO dla ochrony głuszca polegającego na dążeniu do obniżenia wskaźnika zadrzewienia do przedziału wartości 0,6 – 0,7 po wykonaniu trzebieży późnych. Brak zaplanowanych wskazań umożliwiające osiągnięcie zakładanej wysokości wskaźnika zadrzewienia.**

Uwaga uwzględniona. POŚ został uzupełniony o aktualny stan realizacji obniżenia wskaźnika zadrzewienia. Zaplanowano działania umożliwiające osiągnięcie wymaganego przedziału wskaźnika zadrzewienia.

- 31) Uwaga dotyczy podania nieaktualnych lokalizacji ptaków na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia a także W Prognozie w tabeli XXXII pt. „Gatunki ptaków wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG zamieszczone w SDF OZW Beskid Żywiecki PLB240002” błędnie użyto skrótu OZW.**

Uwaga uwzględniona. Skróć OZW został usunięty. Gatunki ptaków występujące na obszarze Nadleśnictwa Jeleśnia wraz z ich lokalizacjami zostały skorygowane zgodnie z ostatnimi przekazanymi ekspertyzami w POŚ i POP. W konsekwencji skorygowane zostały analizy oraz działania minimalizujące zagrożenie dla utrzymania ich właściwego stanu ochrony w wyniku realizacji ustaleń projektu PUL w POŚ i POP.

- 32) Uwaga dotyczy braku w POŚ całości zapisu działań związanych z ochroną gatunków dzięciołów: zielonosiwego (*Picus canus*) (kod Natura 2000: A234), trójpalczastego (*Picoides tridactylus*) (kod Natura 2000: A241), białogrzbietego (*Dendrocopos leucotos*) (kod Natura 2000: A239), podanych**

w planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002.

Uwaga uwzględniona. Zapisy zostały uzupełnione o brakujące działania z PZO.

- 33) Uwaga dotyczy błędu przypisania w POŚ w tabeli LIV właściwego gatunku dzięcioła do zapisu w kolumnie obszar wdrażania: „w obrębie ostoi Beskid Żywiecki PLB240002 na obszarach leśnych powyżej 1100 m n.p.m., wg, załącznika mapowego nr 2 zgodnego z Planem Zadań Ochronnych z dnia 25 lutego 2016r”. Zapis ten nie dotyczy dzięcioła białogrzbietego lecz trójpalczastego.

Uwaga uwzględniona. Zapis został przypisany do dzięcioła trójpalczastego.

- 34) Uwaga dotyczy braku części zapisów związanych z ochroną czynną wynikających z PZO dla puszczyka uralskiego *Strix uralensis* w części poświęconej działaniom ochronnym.

Uwaga uwzględniona. Z przekazanych danych wynika, że Puszczyk uralski nie został stwierdzony na gruntach Nadleśnictwa Jeleśnia, jednakże występowanie zostało uznane, jako potencjalnie możliwe, dlatego zapisy zostały uzupełnione.

- 35) Uwaga dotyczy konieczności wprowadzenia na postawie zapisów PZO korekty dla głuszca, dotyczącej działań ochronnych oraz działania związanego z monitoringiem w POP, w tabeli 36 Dla puchacza brakuje opisu zagrożenia. Konieczne jest również skorygowanie w tabeli zapisów odnoszące się do puszczyka uralskiego oraz dzięciołów.

Uwaga uwzględniona. Zapisy zostały zweryfikowane oraz uzupełnione.

- 36) Uwaga dotyczy braku w rozdziale 6.5.3 POŚ zapisów informujących o możliwym oddziaływaniu w wyniku realizacji ustaleń projektu dla potencjalnie mogących występować gatunków ptaków, takich jak: włośchatka, puchacz, sóweczka i puszczyk uralski.

Uwaga uwzględniona. Zapisy zostały uzupełnione.

- 37) Uwaga dotyczy rezerwatów przyrody proponowanych do utworzenia (Gajka, Janikowa Grapa, Sikórz) oraz powiększenia (Madohora) w ramach projektu „Rezerваты przyrody – czas na come back” na terenie Nadleśnictwa Jeleśnia

proponuję się uzupełnienie opisów taksacyjnych o zwrot: „zb. po wer. plan. rez.”.

Uwaga uwzględniona. Dodatkowo uzupełniono opisy taksacyjne o adnotację zapisaną w informacjach różnych: „zb. po wer. plan. rez.” (czyt. „Realizacja zabiegów wskazania po weryfikacji proponowanego rezerwatu”).

- 38) Uwaga dotyczy potwierdzenia, że realizacja projektu PUL nie będzie miała negatywnego wpływu na gatunki będące przedmiotem ochrony obszarów Natura 2000, zachowanie innych gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty oraz pozostałych gatunków podlegających ochronie prawnej, w tym ptaków. Zakres i stopień szczegółowości Prognozy oddziaływania na środowisko nie uwzględnia w pełni uzgodnienia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach, zawartego w piśmie z 31 sierpnia 2022 r. znak: WPN.410.6.2022.MM. Projekt Planu nie może zostać przyjęty w przedstawionej formie, o ile nie zostaną wprowadzone opisane powyżej zmiany i uzupełnienia.

Uwaga uwzględniona. Uzupełnienia i zmiany zostały wprowadzone w pPUL.

- 39) Uwaga dotyczy wymienionych wydzieleń leśnych graniczących bezpośrednio z rezerwatami przyrody, gdzie zaplanowano prowadzenie cięć rębnych (rębna IV i V) oraz cięć pielęgnacyjnych (TW i TP), ich realizacja nie będzie skutkować zakłóceniem przebiegu naturalnych procesów przyrodniczych na ich terenie o ile pozostawiona będzie tzw. strefa przejściowa od strony rezerwatu o szerokości nie mniejszej niż wysokość drzew panujących w przypadku cięć rębnych oraz odsłonięcie ściany lasu w przypadku cięć pielęgnacyjnych od strony rezerwatów nie przekroczy 20%.

Uwaga uwzględniona. Został wprowadzony zapis: „zaleca się mniejszą intensywność prowadzenia cięć przy samej granicy z rezerwatem (do jednej wysokości drzewostanu)”.

- 40) Uwaga dotyczy pominięcia w opisanu ogólnym lasu (Elaboracie), w części pt. „Zestawienie składników planu urządzenia lasu” informacji, iż załącznikiem do programu ochrony przyrody (pkt 2.), poza mapą sytuacyjno-przeglądową walorów przyrodniczo-kulturowych nadleśnictwa jest również niepodlegający upublicznianiu dokument pt. „Dane wrażliwe”. „Zestawienie składników planu urządzenia lasu” wymaga, więc uzupełnienia.

Uwaga uwzględniona. Zestawienie składników planu urządzenia lasu zostało uzupełnione.

- 41)Uwaga dotyczy niedostatecznie rozwiniętej w POŚ analizy wpływu planowanych prac na siedliska przyrodnicze i gatunki będące przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Beskid Mały PLH240023. W Prognozie należy odnosić się szerzej do okresu odnowienia, wielkości pozyskania i wieku drzewostanów, w obrębie siedlisk. Wielkość pozyskania w rębni IVD wynosząca 80% powinna być szerzej przedstawione w POŚ. Nie podniesiono też kwestii długości okresów odnowienia. Informacja o przyjętym sposobie postępowania nie jest dostępna w opisie wydzieleń.**

Uwaga uwzględniona częściowo. W POŚ szerzej zostały opisane wymienione kwestie. Nie jest możliwe wprowadzenie informacji o sposobie postępowania do opisu taksacyjnego wydzieleń ze względów technicznych. Uzupełniono POS o zapis: „Ze względów technicznych (ograniczonego tekstowo bloku informacji różnych), nie jest możliwe wprowadzenie informacji o sposobie postępowania (wyjaśnienia rozmiaru rębni oraz długości okresu odnowienia) w stosunku do pojedynczego opisu taksacyjnego.

- 42)Uwaga dotyczy brakujących w POP zapisów działań minimalizujące zagrożenia dla roślin chronionych, które zawarte zostały w POŚ.**

Uwaga uwzględniona. Zapisy zostały przeniesione.

- 43)Uwaga dotyczy wskazań w POP odnoszących się do umiarkowanego natężenia prac w celu zminimalizowania nagłych zmian siedliska oraz wykonywaniu ich poza okresem wegetacji, są niewystarczające, zbyt ogólne.**

Uwaga uwzględniona. Zapisy zostały rozwinięte.

- 44)Uwaga dotyczy wskazania w POŚ szeregu zaleceń związanych z zabezpieczeniem siedlisk istotnych dla rozrodu i wychowu dużych drapieżników, w tym wilka oraz miejsc odpoczynku i zdobywania pokarmu. Zalecenia te powinny zostać wprowadzone do POP.**

Uwaga uwzględniona. Zapisy zostały przeniesione.

- 45)Uwaga dotyczy informacji o okresach, w których rębnia IVD może być wykonywana w wydzieleniach objętych strefą okresową gluszcza. Informacja ta powinna się znaleźć w projekcie PUL.**

Uwaga uwzględniona. Informacja została wprowadzona do POP.

- 46) Uwaga dotyczy niepełnego zapisu w POŚ w kolumnie 5 tabeli XLVII, gdzie zamieszczono zapis „...nie wspierania gatunków inwazyjnych obcego pochodzenia” zgodnie z ustawą z 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1589), gatunki te przede wszystkim powinny być eliminowane. Należy skorygować zapis zgodnie z ww. ustawą, wskazując konieczność usuwania inwazyjnych gatunków obcych.

Uwaga uwzględniona. Zapis został skorygowany.

- 47) Uwaga dotyczy korekty informacji o dokumencie źródłowym dotyczącym określenia lokalizacji występowania puchacza *Bubo bubo*. Wskazano na „Monitoring ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002 z 2023 roku”. Puchacz został zmonitorowany na terenie Beskidu Żywieckiego w roku 2024. Dokładna nazwa ekspertyzy brzmi „Monitoring ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002” Etap III: Raport z monitoringu ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002”.

Uwaga uwzględniona. Dokument źródłowy został skorygowany.

- 48) Uwaga dotyczy zapisu w POŚ, w tabeli III. „TD przyjęte w projekcie PUL”, zapisano cyt.: TD dodane w ramach uzgodnień BULiGL i Nadleśnictwa, stanowiące uzupełnienie ustaleń KZP **, nie podając pod tabelą wyjaśnienia zastosowanego przypisu.

Uwaga uwzględniona. Uzupełniono wyjaśnienie przypisu.

Z poważaniem
Marek Czader
Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki
Leśnej

/dokument podpisany elektronicznie/

Do wiadomości

1. Nadleśnictwo Jeleśnia,
2. Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Krakowie.

9 LITERATURA

1. Alexandrowicz B., W. Brauns A. 1975. Owady leśne. PWRiL, Warszawa.
2. Amann G. 1997. Rośliny runa – Multico Oficyna Wydawnicza, Warszawa.
3. Anderwald D. (red.). 2006. Ochrona drapieżnych zwierząt. Poszukiwanie kompromisów – Studia i materiały – Centrum Edukacji Przyrodniczo-Leśnej, Rogów.
4. Andrzejewski R., Weigle A. 2003. Różnorodność biologiczna Polski – Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska, Warszawa.
5. Antczak A., Buszko-Briggs M., Wronka M. 2003. NATURA 2000 w lasach Polski – Ministerstwo Środowiska, Warszawa.
6. Bac S., Rojek M. 1981. Meteorologia i klimatologia – Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.
7. Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, Warszawa 2009, Ostoje ptaków w Polsce - wyniki inwentaryzacji.
8. Brożek S., Zwydak M. 2003. Atlas gleb leśnych Polski – Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa.
9. Buszko Jarosław, Atlas rozmieszczenia motyli dziennych w Polsce, 1986-1995, Turpress, Toruń 1997.
10. Ciach M., „Ekspertyza ornitologiczna na potrzeby sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Beskid Żywiecki”, Kraków-Katowice, 2012.
11. Cichocki J., Niedbach J., Ważna A. 2012. „Ekspertyza zoologiczna (w zakresie myszowatych) dla SOO Beskid Żywiecki”, Katowice, RDOŚ.
12. Czarnecki Z., Dobrowolski Z. 1982. Ptaki Europy. PWN, Warszawa.
13. Czępińska-Kamińska D. i in. 2000. Klasyfikacja gleb leśnych Polski – Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa.
14. Dyduch-Falniowska A. i in. 1999. Ostoje przyrody w Polsce – Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków.
15. Faliński J. B. 1990. Kartografia geobotaniczna, Państwowe Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych, Warszawa-Wrocław.
16. Głowaciński Z. 2002. Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce, PAN – Instytut Ochrony Przyrody, Kraków.
17. Głowaciński Z. 2004. Polska Czerwona Księga Zwierząt. Bezkręgowce – Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne, Warszawa.
18. Głowaciński Z. i in. 1980. Stan fauny kręgowców i wybranych bezkręgowców Polski – wykaz gatunków, ich występowanie, zagrożenie i status ochronny – Państwowe Wydawnictwo Naukowe Warszawa – Kraków.
19. Gniazdowicz D. (red.). 2005. Ochrona przyrody w lasach, część II – ochrona szaty roślinnej – Wydawnictwo PTL, Poznań.
20. Grimmett R., Jones T. 1989. Important Bird Areas in Europe – Bird Life Conservation Series No. 9, Cambridge.
21. Grzywacz A. 1988. Grzyby leśne – Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne, Warszawa.
22. Heath M., Evans M. 2000. Important Bird Areas in Europe, Northern Europe – Bird Life International 1, Cambridge.
23. Heinze J. 1978. Motyle Polski. Wydawnictwo szkolne i pedagogiczne, Warszawa.
24. Herbich J. (red.). 2004. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków NATURA 2000 - poradnik metodyczny – Ministerstwo Środowiska, Warszawa.
25. Inspekcja Ochrony Środowiska „Monitoring gatunków roślin. cz.1,2,3. Przewodnik metodyczny.”. 2010. GIOŚ, Warszawa.
26. Inspekcja Ochrony Środowiska „Monitoring gatunków zwierząt. cz.1,2,3. Przewodnik metodyczny.” 2010. GIOŚ, Warszawa.
27. Inspekcja Ochrony Środowiska „Monitoring siedlisk przyrodniczych. cz.1,2,3. Przewodnik metodyczny.” 2010. GIOŚ, Warszawa.
28. Instrukcja Ochrony Lasu. 2012. PGL LP.
29. Instrukcja Urządzania Lasu. 2012. DGLP.
30. Instrukcja sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie - Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, Departament Leśnictwa, Fundacja Rozwój SGGW, Warszawa 1996.

31. Juszczak W. 1974. „Płazy i gady krajowe”. PWN, Warszawa.
32. Kapuściński R. 2006. Ochrona przyrody w lasach – Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne, Warszawa.
33. Kielczyński B., Szmidt A., Kadłubowski W. 1967. Entomologia leśna z zarysem akarologii. PWRiL, Warszawa.
34. Klimaszewski M. 1947. Podział morfologiczny południowej Polski. Czasopismo geograficzne.
35. Koehler W., Schnaider Z. 1995. Atlas owadów leśnych. PWRiL, Warszawa.
36. Kondracki J. 2002. Geografia regionalna Polski – Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.
37. Konieczny K. 1986. Historia Ziemi – Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.
38. Kowalski M., Wojtowicz B. 2004. *Myotis myotis* (Borkhausen, 1797). Nocek duży. W: Adamski P., Bartel R., Bereszyński A., Kepel A., Witkowski Z. (red.). Gatunki zwierząt (z wyjątkiem ptaków). Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 - podręcznik metodyczny. Tom 6. Ministerstwo Środowiska, Warszawa: 363-367.
39. Krzywicki M. 1962. Klucze do oznaczania owadów Polski, cz. XXVII.
40. Lasy w Polsce 2007 – Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa 2008.
41. Leśne obszary funkcjonalne – Instytut Badawczy Leśnictwa, Warszawa 1991.
42. Leśny przewodnik turystyczny – Ośrodek Rozwojowo-Wdrożeniowy Lasów Państwowych, Bedoń 2004.
43. Liro A. (red.) Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA – Fundacja IUCN Poland, Warszawa 1995.
44. Maciantowicz M. NATURA 2000 w leśnictwie – Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2008.
45. Makomaska-Juchiewicz M., Tworek S. Ekologiczna sieć NATURA 2000 - problem czy szansa – Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków 2003.
46. Matuszkiewicz W. Przegląd systematyczny zbiorowisk roślinnych Polski – Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne, Warszawa 1967.
47. Matuszkiewicz W. Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski – Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1982.
48. Matuszkiewicz J.M. 2001. Zespoły leśne Polski. PWN, Warszawa.
49. Młynarski M. Płazy i gady Polski - atlas – Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, Warszawa 1966.
50. Mysłajek R., Pierużek-Nowak S., Ekspertyza w zakresie dużych drapieżników – niedźwiedzia brunatnego, rysia euroazjatyckiego i wilka, na potrzeby planu zadań ochronnych dla SOO Beskid Żywiecki PLH240006, Wildlife Consulting.
51. Nejfeld P., Rozpoznanie obszaru występowania i identyfikacja zagrożeń oraz określenie warunków ochrony i zakresu monitoringu, przedmiotów ochrony związanych ze środowiskiem wodnym, na terenie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Beskid Żywiecki.
52. „Opracowanie siedliskowe z dodatkowym wykorzystaniem metodyki określania wartości siedliskowego indeksu glebowego (SIG) dla Nadleśnictwa Jeleśnia”. Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Krakowie, 2023, Kraków.
53. Passini J. (red.) NATURA 2000 - europejska sieć ekologiczna – Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska, Warszawa 2002.
54. Pawlaczek P., Jermaczek A. NATURA 2000 - narzędzie ochrony przyrody – WWF Polska, Warszawa 2004.
55. Pawłowski B. 1997. Skład i budowa zbiorowisk roślinnych oraz metody ich badania. PWN, Warszawa.
56. Podział hydrograficzny Polski – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Warszawa 1980.
57. Problematyka sieci obszarów chronionych NATURA 2000 – Postępy Techniki w Leśnictwie Nr 91, Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa, Warszawa 2005.
58. Program Ochrony Przyrody Nadleśnictwa Jeleśnia na okres od 2015 do 2024, BULiGL Oddział w Krakowie.
59. Prognoza oddziaływania na środowisko sporządzona do "Planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Jeleśnia na okres od 1.01.2025 do 31.12.2034 r.". BULiGL Oddział w Krakowie.

60. Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Jeleśnia na okres od 1.01.2025 r. do 1.01.2034 r., Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Krakowie.
61. Pucek Z., Raczyński J. Atlas rozmieszczenia ssaków w Polsce – Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1983.
62. Rostański K. 1976. Zanik i trwanie niektórych gatunków flory Górnego Śląska. *Phytocenosis*, 5.
63. Rzońca Z. Ocena jakości biotopu głuszca w oparciu o indeks HSI wraz z planem zarządzania dla ostoi „Romanka” w Nadleśnictwie Jeleśnia, 2011.
64. Seneta W. 1973, Dendrologia. PWN, Warszawa.
65. Sokołowski J. Ptaki Polski – Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1979.
66. Standardowy Formularz Danych Natura 2000 dla Obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006.
67. Standardowy Formularz Danych Natura 2000 dla Obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002 (ptasi).
68. Standardowy Formularz Danych Natura 2000 dla Obszaru Natura 2000 Beskid Mały PLH240023.
69. Strony internetowe: Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Ministerstwa Środowiska, Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska; miasta Żywiec.
70. Szafer W., Zarzycki K. Szata roślinna Polski – Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1977.
71. Szafer W., Kulczyński S., Pawłowski B. Rośliny polskie - opisy i klucze do oznaczania gatunków roślin naczyniowych rosnących w Polsce – Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1986.
72. Trampler T., Kliczkowska A. Regionalizacja przyrodniczo-leśna na podstawach ekologiczno-fizjograficznych – Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne, Warszawa 2010.
73. Wojewoda W., Ławrynów M. Czerwona lista grzybów wielkoowocnikowych zagrożonych w Polsce – Instytut Botaniki PAN, Kraków 1992.
74. Woś A., Klimat Polski, PWN, 1999.
75. Wytyczne dotyczące optymalizacji i składu gatunkowego pasów ochronnych – Katedra Ochrony Lasu i Ekologii SGGW, Warszawa 1997.
76. Zarządzenie Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych: nr 11A z dnia 11 maja 1999 r. (zn. spr. ZG - 7120-2/99), zmieniające Zarządzenie Nr 11 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 14 lutego 1995 roku w sprawie doskonalenia gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych (zn. spr. ZZ - 710 - 13/95).
77. Zarządzenie MOSZNiL w sprawie uznania za ochronne lasów Nadleśnictwa Jeleśnia.
78. Zarzycki K., Kaźmierczakowa R. Polska Czerwona Księga Roślin – paprotniki i rośliny kwiatowe – Instytut Botaniki PAN i Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków 2001.
79. Zarzycki K., Wojewoda W., Heinrich Z. Lista roślin zagrożonych w Polsce – Instytut Botaniki im. W. Szafera, Kraków 1998.
80. Zawadzka D. Ochrona przyrody w Lasach Państwowych – Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa 2002.
81. Zielony R. Ochrona przyrody w nadleśnictwie – Sylwan Nr 7, Warszawa 1998.

Ważniejsze strony www:

<https://www.encyklopedialesna.pl/>

<https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

<https://pl.wikipedia.org>

<https://korytarze.pl/mapa/mapa-korytarzy-ekologicznych-w-polsce>

<https://www.igipz.pan.pl/Roslinnosc-potencjalna-zgik.html>

<https://natura2000.gdos.gov.pl/tom-5- podreczniki-metodyczne/ publikacje>

10 KRONIKA

[illegible]

